V.İ. LENİN

1917

İnter
yayınları

Bu kitap **"V. İ. Lenin — Das Jahr 1917"** özgün adıyla Dietz Verlag Berlin tarafından 1957 yılında yayınlanmış olan derlemenin konuları temel alınarak, **"V. İ. Lenin — Eserler"**inin, **Dietz Verlag , Berlin** tarafından yapılan **1950** tarihli Almanca baskısından Türkçeye çevrilmiştir.

Birinci Basım : Şubat 1999

Dizgi : Dönüşüm (0212) 244 29 97
Baskı : Eren Ofset
Kapak : İnter Grafik-Tasarım
Kapak Baskı : Klas Etiket Matbaacılık
Cilt : Esra Mücellit

ISBN 975 - 7349 - 74 - 7

İNTER YAYINLARI
Ankara Cd. 31
Fahrettin Kerim Gökay Vakfı İşhanı
Kat: 4 Daire: 51
Cağaloğlu - İSTANBUL
Tel: (0212) 519 16 16

V. İ. LENİN

1917

SEÇME YAZILAR
VE
KONUŞMALARDAN BİR DERLEME

Çeviren: **Süheyla KAYA**
Saliha KAYA
İsmail YARKIN

İÇİNDEKİLER

Önsöz 11
Uzaktan Mektuplar 13-26
Birinci Mektup. Birinci Devrimin Birinci Aşaması 13
Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine.. 27-33
Tezler 27
İkili İktidar Üzerine 34
Taktik Üzerine Mektuplar 38-53
Ön Açıklama 38
Birinci Mektup. Durum Tahlili 39
Devrimimizde Proletaryanın Görevleri. Proletarya Partisinin Bir Platform Taslağı 54-90
En Son Devrimin Sınıf Karakteri 54
Yeni Hükümetin Dış Politikası 56
İkili İktidarın Özgüllüğü ve Sınıfsal Anlamı 57
Yukarıdakilerin Sonucu Olarak Ortaya Çıkan Taktiğin Özgüllüğü 60
Devrimci Anavatan Savunması ve Sınıfsal Anlamı 62
Savaş Nasıl Sona Erdirilebilir? 65
Devrimimizden Doğan Yeni Devlet Tipi 66
Tarım Programı ve Ulusal Program 70
Bankaların ve Kapitalist Birliklerin Ulusallaştırılması. . 73
Sosyalist Enternasyonal'de Durum 73
Zimmerwald Enternasyonali'nin Çöküşü — Bir Üçüncü Enternasyonal Kurmanın Gerekliliği 81
Bilimsel Olarak Doğru Olması ve Proletaryanın Sınıf Bilincinin Aydınlanmasını Politik Olarak İlerletmesi İçin Partimizin Adı Ne Olmalıdır? 85
"Devrimimizde Proletaryanın Görevleri" Broşürüne Sonsöz 91

Geçici Hükümet'in 1 Mayıs (18 Nisan) 1917 Tarihli Muhtırası Nedeniyle Kriz Üzerine RSDİP(B) MK'nın 3 Mayıs (20 Nisan) Tarihli Kararı 95
Savaşan Tüm Ülkelerin Askerlerine Çağırı 97
Geçici Hükümet'in Muhtırası 101
RSDİP(B) Merkez komitesi'nin Kararı. 4 Mayıs (21 Nisan) 1917'de Kabul Edilmiştir 104
RSDİP(B) Merkez Komitesi'nin Kararı. 5 Mayıs (22 Nisan) 1917 Öğleden Önce Kabul Edilmiştir 107
Krizin Dersleri 110
RSDİP(B) VII. Tüm-Rusya (Nisan) Konferansı. 7- 12 Mayıs (24-29 Nisan) 1917 115-140
I— Mevcut Durum Üzerine Karar 115
II— Savaş Üzerine Karar 119
III— Tarım Sorunu Üzerine Rapor, 11 Mayıs (28 Nisan) ... 123
IV— Tarım Sorunu Üzerine Karar 129
V— Ulusal Sorun Üzerine Konuşma. 12 Mayıs (29 Nisan) .. 133
VI— Ulusal Sorunda Karar 139
RSDİP(B) VII. Tüm-Rusya (Nisan) Konferansı'nın Kararlarına Giriş 141
Kardeşleşmenin Önemi 145
"İktidar Krizi" 149
Finlandiya ve Rusya 152
Köylü Temsilcileri Tüm-Rusya Kongresi Delegelerine Açık Mektup 157
Ekonomik Çöküş Tehdit Ediyor 163
Zincirin Gücünü En Zayıf Halkasının Gücü belirler 167
İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Birinci Tüm-Rusya Kongresi, 16 Haziran-7 Temmuz (3-24 Haziran)1917 169-182
Geçici Hükümet'e Karşı Tavır Üzerine Konuşma 17 (4) Haziran 1917 169
Şaşkın ve Korkmuş 183

RSDİP(B) Petrograd Komitesi'nin Gösterinin İptali Nedeniyle 24 (11) Haziran 1917'deki Oturumunda Konuşma .. 186
Onsekiz Haziran 189
Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler Devrimi Nereye Getirdiler? 193
Kadetler Hükümetten Çekilirken Neye Güveniyorlardı 196
Üç Kriz 199
Bolşevik Önderler Mahkeme Önüne Çıkmalı mı? 205
Şiarlar Üzerine 207
Prens G. Y. Lvov'a Neden Müteşekkiriz 216
Anayasal Hayaller Üzerine 220
Devrimin Dersleri 237-253
Sonsöz 253
Stockholm Konferansı Vesilesiyle Kamenev'in Merkez Yürütme Komitesi'ndeki Tavrı Üzerine 254
Stockholm Konferansı Üzerine 257
Ağaçlardan Ormanı Görmüyorlar 268
Kağıt Üstünde Kalan Kararlar 275
Bir Yazarın Günlüğünden. Köylüler ve İşçiler 280
RSDİP(B) Merkez Komitesi'ne 290
Bugünkü Siyasi Durum Üzerine Bir Karar Taslağı 294
Tehdit Eden Felaket ve Onunla Nasıl Mücadele Etmeli 302-349
Açlık Yaklaşıyor 302
Hükümet Sadece Seyrediyor 304
Kontrol Önlemleri Herkesçe Biliniyor ve Kolayca Uygulanabilir 307
Bankaların Ulusallaştırılması 309
Sendikaların Ulusallaştırılması 315
Ticaret Sırrının Kaldırılması 319
Birliklerde Zorunlu Birleşme 324
Tüketimin Düzenlenmesi 327
Hükümet Demokratik Örgütlerin Çalışmasını Boşa Çıkarıyor 331
Mali Çöküş ve Onunla Mücadele Önlemleri 336

Sosyalizme Doğru Adım Atmaktan Korkarken, İleriye Gidebilir misin? ... 339
Yıkıma Karşı Mücadele ve Savaş ... 343
Devrimci Demokrasi ve Devrimci Proletarya ... 347
Bolşevikler İktidarı Ele Geçirmelidir. RSDİP Merkez Komitesi, Petrograd ve Moskova Komitelerine Mektup ... 350
Marksizm ve Ayaklanma. RSDİP Merkez Komitesi'ne Mektup ... 354
Devrimin Temel Sorunlarından Biri ... 361
Devrimin Görevleri ... 370-380
Kapitalistlerle Uzlaşmanın Zararı ... 372
İktidar Sovyetlere ... 372
Halklara Barış ... 373
Emekçilere Toprak ... 375
Açlık ve Perişanlığa Karşı Savaş ... 376
Çiftlik Sahipleri ve Kapitalistlerin Karşı-Devrimine Karşı Mücadele ... 377
Devrimin Barışçıl Gelişimi ... 378
"Kriz Olgunlaşmıştır" Makalesinden ... 381
Merkez Komitesi'ne Moskova Komitesi'ne Petrograd Komitesi'ne ve Petrograd ve Moskova Sovyetlerinin Bolşevik Üyelerine Mektup ... 383
Bolşevikler Devlet İktidarını Koruyabilecek mi? ... 386-443
Sonsöz ... 431
"Bolşevikler Devlet İktidarını Koruyabilecek mi?" Broşürünün İkinci Baskısına Önsöz ... 439
İşçilere, Köylülere ve Askerlere ... 440
Hariçten Birinin Öğütleri ... 443
Kuzey Bölgesi Bölge Sovyet Kongresi'ne Katılan Bolşevik Yoldaşlara Mektup ... 446
RSDİP Merkez Komitesi Oturumu. 23 (10) Ekim 1917 ... 453-455
I— Rapor ... 453
II— Karar ... 454

RSDİP Merkez Komitesi Oturumu. 29 (16) Ekim 1917. Tutanak Kayıtları 456
Bolşevik Parti Üyelerine Mektup 460
RSDİP Merkez Komitesi'ne Mektup 465
Merkez Komitesi Üyelerine Mektup 471
Rusya Vatandaşlarına 474
Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Oturumu. 7 Kasım (25 Ekim) 1917 475-477
I— Sovyet İktidarının Görevleri Üzerine Konuşma 475
II— Karar 476
İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi. 7-8 Kasım (25-26 Ekim) 1917 478-494
I— İşçilere, Askerlere ve Köylülere 478
II— Barış Üzerine Konuşma, 8 Kasım (26 Ekim) 1917 480
Barış Üzerine Kararname 480
III— Barış Üzerine Konuşmaya Sonsöz. 8 Kasım (26 Ekim) 1917 485
IV— Toprak Sorunu Üzerine Konuşma 8 Kasım (26 Ekim) 1917 488
Toprak ve Arazi Üzerine Kararname 489
Toprak Sorunu Üzerine Köylü Yönergesi 490
Halk Komiserleri Konseyi'nin 12 Kasım (30 Ekim) 1917 Tarihli Telsizi 495
İşçi Denetimi Üzerine Bir Kararname Taslağı 497
RSDİP(B) Merkez Komitesi Oturumunda Konuşmalar. 14 (1) Kasım 1917. Tutanak Kayıtları 499
MK İçindeki Muhalefet Sorunu Üzerine RSDİP(B) MK'nın Kararı. 15 (2) Kasım 1917 501
RSDİP(B) MK Çoğunluğunun Azınlığa Ültimatomu 504
Köylülerin Sorularına Yanıt 507
Halka 509

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevik) Merkez Komitesi'nden. Kamenev, Zinovyev, Ryazanov ve Larin Yoldaşlara 512
Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevik) Merkez Komitesi'nden. Tüm Parti Üyelerine ve Rusya'nın Tüm Emekçi Sınıflarına 514
Telsiz Konuşması. Tüm Alay, Tümen, Kolordu, Ordu Komitelerine ve Diğer Komitelere, Devrimci Ordunun Tüm Askerlerine ve Devrimci Donanmanın Tüm Bahriyelilerine 520
Halk Komiserleri Konseyi'nden Devrimci Askeri Komite'ye 522
İşçilerin Emekçi ve Sömürülen Köylülerle İttifakı. "Pravda" Yazı Kurulu'na Mektup 523
Devrime Karşı İçsavaş Liderlerinin Tutuklanması Üzerine Kararname 526
İkinci Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi'nin Köylülüğe Çağrı Taslağı 527
F. E. Cerjinski'ye Mektup 534
RSDİP(B) MK Oturumunda Konuşma. 24 (11) Aralık 1917 Tutanak Kaydı 537
Kurucu Meclis Üzerine Tezler 538
Bankaların Ulusallaştırılmasının Uygulamaya Konması Üzerine Bir Kararname Taslağı ve Bununla Bağıntılı Zorunlu Önlemler 544
Eskinin Yıkılmasından Korkanlar ve Yeni İçin Mücadele Edenler 548
Yarışmayı Nasıl Örgütlemeli? 553
Emekçi ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirgesi 564
Tüm-Rusya Merkez Yürütme Komitesi'nin Kararı. 16 (3) Ocak 1918 568
Kurucu Meclis'in Dağıtılması Üzerine Kararname Taslağı . 569
Tüm-Rusya Merkez Komitesi Oturumunda Kurucu Meclis'in Feshedilmesi Üzerine Konuşma 19 (6) Ocak 1918 572

Önsöz

Elinizdeki derlemenin amacı, V. İ. Lenin'in Mart 1917'den Ocak 1918'e kadarki temel yazı ve konuşmalarını geniş bir okur çevresine ulaştırmaktır.

Çeşitli yazı ve konuşmalar kronolojik olarak düzenlenmiştir; tematik olarak biraraya getirilmiş olan Nisan Konferansı belgeleri bir istisna teşkil etmektedir. "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri" broşürüne sonsöz ve "Bolşevikler Devlet İktidarını Koruyabilecek mi?" broşürünün ikinci baskısına sonsöz, ilgili yazıların metninin hemen arkasındadır.

Eklenen dipnotlar en gerekli açıklamalarla sınırlı tutulmuştur.

Yayınevi

(Dietz Verlag – Berlin)

Uzaktan Mektuplar

Birinci Mektup

Birinci Devrimin Birinci Aşaması

Emperyalist dünya savaşının ürettiği ilk devrim patlak verdi. Bu ilk devrim kesinlikle sonuncusu olmayacaktır.

Bu ilk devrimin, 14 (1) Mart 1917 *Rus* devriminin ilk aşaması, bu satırların yazarının İsviçre'de elinde bulunan yetersiz bilgiler bir yargı oluşturmaya izin verdiği ölçüde, tamamlanmıştır. Bu ilk aşama kesinlikle devrimimizin son aşaması olmayacaktır.

Nasıl oldu da yüzyıllardır süren ve 1905–1907 yıllarında, tüm halkın üç yıl boyunca en şiddetli sınıf mücadelelerine, bütün saldırılara dayanan bir monarşinin sekiz gün içinde —bu süre Bay Milyukov'un Rusya'nın yurtdışındaki bütün temsilcilerine gönderdiği böbürlenen telgrafında anılıyor— çökmesi "mucizesi" gerçekleşebildi?

Doğada ve tarihte mucize yoktur, fakat her devrim, tarihin her ani dönemeci gibi öyle zengin bir içeriğe sahiptir, mücadele biçimlerinin ve mücadele eden güçlerin karşılıklı ilişkisinin kendine özgü bileşimlerini o kadar beklenmedik biçimde ortaya

çıkarır ki, birçok şey darkafalı beyinlerde mucize olarak görünmek zorundadır.

Çarlık monarşisinin birkaç gün içinde çökebilmesi için, dünya çapında tarihsel öneme sahip tam bir dizi koşulun içiçe geçmesi gerekliydi. En önemlilerini sayalım:

Eğer Rus proletaryası 1905'den 1907'ye üç yıl içinde çok büyük sınıf çatışmalarını yaşamamış ve en büyük devrimci enerjiyi sergilememiş olsaydı, ikinci devrim imkânsız bu kadar hızlı gelişemez ve başlangıç aşamasını birkaç gün içinde tamamlayamazdı. İlk devrim (1905), toprağı derinden eşeledi, yüzyılların önyargılarını kökünden kazıdı ve milyonlarca işçiyle düzinelerce milyon köylüyü politik yaşama ve politik mücadeleye uyandırdı, Rus toplumunun *tüm* sınıflarını (ve tüm önemli partilerini) birbirlerine —ve tüm dünyaya— gerçek karakterleriyle, çıkarlarının, güçlerinin, eylem yöntemlerinin, yakın ve uzak hedeflerinin gerçek karşılıklı ilişkisi içinde gösterdi. İlk devrim ve onun ardından gelen karşı-devrim dönemi (1907–1914) Çarlık monarşisinin özünü açığa çıkardı, karakterini sonuna kadar belli etti ve tüm çürümüşlüğünü, alçaklığını, elebaşısı Rasputin canavarı olan Çarlık çetesinin bütün kinizmini ve sefihliğini, Romanov ailesinin, Rusya topraklarını Yahudilerin, işçilerin ve devrimcilerin kanıyla sulamış olan bu pogrom kahramanlarının, *büyük toprak sahibi* olarak "benzerleri arasında birinci" olan, *milyonlarca* desiyatin toprağa *sahip olan,* kendilerinin ve *sınıflarının* "kutsanmış mülkiyeti"ni korumak için her türlü canavarlığa ve suça hazır olan, sayısız vatandaşı yok etmeye ve boğazlamaya hazır olan Romanovların tüm canavarlıklarının yüzünü açığa çıkardı.

1905–1907 Devrimi olmadan, 1907–1914 karşı-devrimi olmadan, Rus halkının tüm sınıflarının ve Rusya'da yaşayan diğer halkların böylesine tam bir "kendi kaderini tayin"i imkânsız olurdu; birbirleriyle ve Çarlıkla ilişkilerim, 1917 Şubat ve Mart

Devrimi'nin sekiz günü içinde ifadesini bulduğu gibi saptayamazlardı. Bu sekiz günlük devrim —kıyaslamak uygun olursa— sanki önceden düzinelerce provası ve genel provası yapılmış gibi "oynandı"; "aktörler" birbirlerini tanıyorlardı, rollerini, yerlerini biliyorlardı, çevrelerini en ufak ayrıntıya kadar, politik akımların ve eylem yöntemlerinin en ufak nüanslarına kadar biliyorlardı.

Fakat Bay Guçkov, Milyukov ve dalkavukları tarafından "büyük isyan" olarak reddedilen 1905 yılının ilk büyük devriminin, 12 yıl sonra, onları (*şimdilik*) iktidara getirdiği için Guçkov ve Milyukov'un "şanlı" olarak niteledikleri 1917 yılının "parlak", "şanlı devrimi"ne yol açabilmesi için, bir yandan dünya tarihinin gelişimini muazzam ölçüde hızlandıracak ve öte yandan eşi duyulmadık şiddette ekonomik, politik, ulusal ve uluslararası krizlere yol açacak durumda olan büyük, güçlü, önemli bir "rejisör" gerekliydi. Dünya tarihinin gelişiminin olağanüstü hızlanmasının dışında, bu gelişimin özellikle ani dönemeçleri gerekliydi ki, bu ani dönemeçlerden birinde, Romanovların kan ve pisliğe bulanmış arabası *bir vuruşta* devrilebilsin.

Gelişimi güçlü bir biçimde hızlandıran bu muazzam "rejisör" emperyalist dünya savaşıydı.

Bunun bir dünya savaşı olduğuna bugün artık hiç kuşku yoktur, çünkü Birleşik Devletler ve Çin bugün artık yarı yarıya savaşın içine çekilmiştir ve yarın bütünüyle çekilecektir.

Bugün artık *her iki* tarafın da emperyalist bir savaş yürüttüklerine hiç kuşku yoktur. Yalnızca kapitalistler ve yandaşları, sosyal-yurtseverlerle sosyal-şovenler bu gerçeği yadsıyabilir ya da örtbas edebilir. Savaş, *gerek* Alman *gerekse de* İngiliz-Fransız burjuvazisi tarafından, küçük halkların boğazlanması hedefiyle yabancı ülkelerin yağmalanması için, dünyanın mali egemenliği için, sömürgelerin paylaşımı ve yeniden paylaşımı için,

batmakta olan kapitalist düzeni, çeşitli ülkelerin işçilerini aptallaştırıp aralarına nifak sokarak kurtarmak için yürütülüyor.

Emperyalist savaş objektif bir kaçınılmazlıkla proletaryanın burjuvaziye karşı sınıf mücadelesini olağanüstü hızlandırmak ve duyulmamış ölçüde tırmandırmak zorundaydı, düşman sınıflar arasında içsavaşa dönüşmek zorundaydı.

Bu *dönüşüm,* birinci aşamasında iki gücün —bir yandan tüm bilinçsiz takipçileri ve tüm bilinçli yönlendiricileri, İngiliz-Fransız elçileri ve kapitalistlerle birlikte bütün burjuva ve çiftlik beyleri Rusyası ile, diğer yandan *İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin*— birlikte Çarlığı yendikleri 1917 Şubat-Mart Devrimi'yle *başlamıştır.*

Bu üç politik kamp, üç politik ana güç: 1) Çarlık monarşisi, derebeyi çiftlik sahiplerinin, eski bürokrasinin ve yüksek subayların başı; 2) küçük-burjuvazinin peşinden sürüklendiği Oktobristlerin ve Kadetlerin burjuva ve çiftlik beyi Rusya'sı; 3) müttefiklerini tüm proletarya ve en yoksul halkın bütün kitlesi içinde arayan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti — bu üç *temel* politik güç, daha "ilk aşama"nın sekiz gününde öyle tam bir netlikle ortaya çıktı ki, yabancı gazetelerin kıt telgraf haberleriyle yetinmek zorunda kalan bu satırların yazarı gibi olayların geçtiği sahneden bu kadar uzaktaki bir gözlemci bile onları farkediyordu.

Ancak bu konuya daha ayrıntılı eğilmeden önce, mektubumun tayin edici faktöre ayrılmış olan bölümüne — emperyalist dünya savaşına geri dönmek zorundayım.

Savaş, savaş yürüten güçleri, savaş yürüten kapitalist grupları, kapitalist düzenin "efendileri"ni, kapitalist köle sahiplerini *demirden zincirlerle* birbirine bağladı. *Tek bir kanlı yumak* — mevcut tarihsel anda toplumsal ve politik yaşamın tablosu budur.

Savaşın başlamasıyla birlikte burjuvazinin tarafına geçen sosyalistler, Almanya'daki bütün o Davidler ve Scheidemannlar, Rusya'daki Plehanov, Potresov, Gvozdev ve ortakları, devrimcilerin "hayalleri"ne karşı, Basel Manifestosu'nun[1] "hayalleri"ne karşı, emperyalist savaşı içsavaşa dönüştürme "fantazması"na karşı uzun ve gürültülü bir vaveyla kopardılar. Çeşitli ülkelerin işçi sınıfını "uyumlu hale getirme", evcilleştirme, aptallaştırma ve bölmede kapitalistlere yardım etmiş olan *onlar*, kapitalizmin güya sergilediği güç, canlılık ve uyum yeteneğini çeşitli tonlarda terennüm ettiler!

Fakat, "son gülen iyi güler". Burjuvazi devrimci krizi, savaşın sonucunu daha fazla erteleyemedi. Kriz, kısa süre önce Almanya'da olan bir gözlemcinin ifadesine göre şu anda "dahice örgütlenmiş açlık"ın egemen olduğu Almanya'dan başlayarak, örgütlenmenin önemli ölçüde daha az "dahice" olduğu ve fakat *hakeza açlığın* yaklaştığı İngiltere ve Fransa'ya kadar tüm ülkelerde karşı konulmaz bir güçle olgunlaşıyor.

Dezorganizasyonun en korkunç ve proletaryanın (özel nitelikleri sayesinde değil, 1905'in canlı gelenekleri sayesinde) en devrimci olduğu Çarlık Rusya'sında devrimci krizin *başka yerlerden daha önce* patlak vermiş olması doğaldır. Rusya'nın ve müttefiklerinin uğradıkları çok ağır bir dizi yenilgi, bu krizin patlak vermesini hızlandırdı. Yenilgiler *tüm* eski hükümet aygıtını ve bütün eski düzeni sarstı, halkın tüm sınıflarını onlara karşı çıkardı ve orduyu öfkelendirdi, bunlar kemikleşmiş soylulardan ve aşırı derecede bürokrat, ahlakı bozuk unsurlardan oluşan eski yüksek subaylar kurulunun büyük bölümünü ortadan kaldırdılar, yerine ağırlıkla burjuvaziden, zümresizlerden ve kü-

[1] Basel'de 24 ve 25 Kasım 1921 tarihinde yapılan emperyalist savaşa karşı bütün araçlarla mücadele etme talebini içeren Uluslararası Sosyalist Kongre Manifestosu. —*Red.*

çük-burjuvaziden gelen genç, taze unsurlar koydular. Burjuvazinin önünde açıkça iki büklüm olan ya da "bozgunculuğa" karşı esip gürleyen karaktersizler, şimdi son derece geri ve barbar Çarlık monarşisinin yenilgisinin devrimci coşkunun *başlangıcıyla* bağıntılı olduğu gerçeğiyle karşı karşıyadırlar.

Fakat eğer askeri yenilgiler, patlamayı hızlandıran negatif bir faktör rolünü oynadıysa, İngiliz-Fransız finans kapitalinin, İngiliz-Fransız emperyalizminin Rusya'nın Oktobrist-Kadet sermayesiyle *bağı* da, Nikola Romanov'a karşı doğrudan bir *komplonun örgütlenmesi* yoluyla bu krizi hızlandıran bir faktördü.

Meselenin bu olağanüstü önemli yanı, kolayca anlaşılabilir nedenlerden ötürü İngiliz-Fransız basını tarafından gizleniyor, buna karşılık Alman basını tarafından oh çekilerek vurgulanıyor. Biz Marksistler, gerçeğin gözünün içine soğukkanlılıkla bakmalıyız, ne emperyalistlerin savaş yürüten bir grubunun yılanbalığı gibi kaygan diplomatlarının ve bakanlarının resmi yalanlarından, ne de onların savaş yürüten diğer grubundaki mali ve askeri rakiplerinin kötü niyetli sırıtışından ve oh çekişinden etkilenmemeliyiz. Şubat-Mart Devrimi'nin tüm seyri, ajanları ve "bağlantıları" aracılığıyla uzun süredir II. Nikola (sonuncusu olmasını umuyoruz ve bunun için çaba harcıyoruz) ile II. Wilhelm arasında bir "kısmi" anlaşma ve bir kısmi barışı engellemek için umutsuzca çabalayan İngiliz ve Fransız elçiliğinin, doğrudan Nikola Romanov'u *devirmeye* uğraştıklarını açıkça gösteriyor.

Hayal kurmayalım. Gvozdev–Potresov akımı ile enternasyonalizm arasında yalpalayan ve sık sık küçük-burjuva pasifizmine düşen bazı "OK'cılar"[1] veya Menşevikler gibi, şimdi işçi

[1] Organizasyon Komitesi (OK) — Menşeviklerin yönetici merkezi; 1912'de Tasfiyeci Menşeviklerin ve tüm Parti düşmanı akımların Ağustos Konferansı'nda oluşturulmuştur. —*Red.*

partisinin Kadetlerle "uzlaşma"sını, ikincilerin birincisi tarafından "desteklenmesi"ni övmeye vs. hazır olanların hatalarına düşmeyeceğiz. Bu kişiler, eskiden öğrendikleri (ve asla Marksist olmayan) doktrinleri uğruna, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin Guçkov ve Milyukov ile, "baş savaşçı" Nikola Romanov'u indirip yerine daha enerjik, daha cesur ve daha yetenekli savaşçılar koymayı hedeflemiş olan komplosunun üstünü örtüyorlar.

Devrim sadece, *tamamen farklı* akımlar, *tamamen heterojen* sınıf çıkarları, *birbirine tamamen karşıt* politik ve sosyal eğilimler, olağanüstü orijinal bir tarihsel durum sayesinde *birleştikleri* ve garip bir biçimde "toplu" ortaya çıktıkları için bu kadar hızlı ve —dış görünüşte, ilk, yüzeysel bakışta— bu kadar "radikal" zafer kazanabildi. Bir yanda, *emperyalist savaş sürdürülsün diye,* daha acımasız ve katı sürdürülsün diye, *yeni yeni milyonlarca* Rus işçisi ve köylüsü *boğazlansın* diye, Guçkovlar İstanbul'u, Fransız kapitalistleri Suriye'yi, İngiliz kapitalistleri Mezopotamya'yı vs. ele geçirebilsin diye, Milyukov, Guçkov ve ortaklarını iktidarı almaları için sıkıştıran İngiliz-Fransız emperyalistlerinin komplosu. Öte yanda, proletaryanın ve halk kitlelerinin (kentte ve kırda tüm yoksul halkın) *ekmek için, barış için, gerçek özgürlük için* derinlemesine bir devrimci hareketi.

Rusya'nın devrimci proletaryasının, aynen Çarlık emperyalizmi kadar iğrenç olan, İngiliz paralarıyla "satın alınmış" Kadet-Oktobrist emperyalizmini "desteklediği"nden söz etmek aptalca olurdu. Devrimci işçiler ve askerler, sadece bir Çar'ın yerine *başka* birini geçirmek isteyen Buchanan, Guçkov, Milyukov ve ortaklarının mücadelesinin *onlara* belirli kısa, gayet özgül bir tarihi anda *yardıma gelmesinin* cazibesine kapılmadan ya da bundan rahatsız olmadan, rezil Çarlık *monarşisini* sarstılar, şimdiden önemli ölçüde yıktılar ve temellerine dek yok edeceklerdir.

Olaylar başka türlü değil, böyle gelişti. Gerçeklerden korkmayan, devrimde toplumsal güçler dengesini serinkanlılıkla tartan, her politik durumu yalnızca onun tüm verili, o anki özellikleri bakış açısıyla değil, aksine daha derindeki itici güçleri, Rusya'da ve de bütün dünyada proletaryanın ve burjuvazinin çıkarlarının daha derin karşılıklı ilişkisi bakış açısıyla değerlendiren bir politikacı başka türlü değil, böyle karar vermek zorundadır.

Petersburg'lu işçiler ve askerler, tıpkı tüm Rusya'nın işçi ve askerleri gibi, Çarlık monarşisine karşı, özgürlük için, toprağın köylülere devri için, emperyalist kitlesel katliama karşı *barış* için en büyük özveriyle mücadele ettiler. İngiliz-Fransız emperyalist sermayesi bu kitlesel katliamı sürdürmek ve tırmandırmak için saray entrikaları hazırladı, bir komplo kışkırttı, Guçkov ve Milyukov'u kışkırtıp cesaretlendirerek *hazır yeni bir hükümet* kotardı ve bu hükümet de proletaryanın Çarlığa karşı ilk darbelerinden sonra hemen *iktidarı ele geçirdi.*

Oktobristlerin ve "barış yenileyicileri" —cellat Stolypin'in dünkü yardakçıları— Lvov ve Guçkov'un, *gerçekten önemli* görevler, mücadele görevleri, tayin edici görevler üstlendikleri ve orduyla bürokrasiye egemen oldukları bu yeni hükümet —Milyukov ve diğer Kadetlerin daha çok süs olarak, tabela olarak, güzel akademik nutuklar atmak için oturdukları ve "Trudovik" Kerenski'nin işçilerle köylüleri aldatmak için balalayka rolünü oynadığı bu hükümet— bu hükümet tesadüfi bir insan yığınını temsil etmiyor.

Bunlar, Rusya'da politik iktidara yükselen yeni bir sınıfın, ülkemize uzun süredir iktisaden *egemen olan* ve gerek 1905–1907 Devrim yıllarında gerekse de 1907–1914 karşı-devrim yıllarında ve nihayet —hem de özel bir hızla— 1914-1917 savaş yılları sırasında, yerel özyönetim organlarını ve halk eğitimi alanını, çeşitli türde kongreleri, Ulusal Duma'yı, Savaş Sanayii Komiteleri'ni vs. ele geçirerek olağanüstü bir hızla politik

olarak örgütlenen kapitalist toprak sahipleri ve burjuva sınıfının temsilcileridir. Bu yeni sınıf 1917'ye doğru "nerdeyse tamamen" iktidardaydı; bu yüzden, Çarlığı devirmek ve burjuvaziye yolu açmak için çok hafif bir darbe gerekliydi. Emperyalist savaş, güçlerin korkunç bir yoğunlaşmasını gerektiriyordu ve böylece geri kalmış Rusya'nın gelişimini öylesine hızlandırdı ki, İtalya'ya, İngiltere'ye ve neredeyse Fransa'ya da "bir sıçrayışta" (gerçekte yalnızca *görünürde* bir sıçrayış) *yetiştik* ve "parlamenter", "ulusal" (yani emperyalist katliam ve halkın kandırılması işine uygun) bir "koalisyon hükümeti" kazandık.

Aslında *mevcut* savaş açısından milyarlık İngiltere ve Fransa "firmaları"nın yalnızca kâtibi olan bu hükümetin yanı sıra, proletaryanın ve kent ve kır nüfusunun yoksul kesiminin tümünün çıkarlarını dile getiren yeni, gayri-resmi, henüz gelişmemiş, henüz nispeten zayıf bir işçi *hükümeti* ortaya çıkmıştır. Bu, askerlerle ve köylülerle, ve elbette özellikle, ilk planda ve köylülerden çok, kır işçileriyle bağ kurmaya çalışan Petersburg'daki *İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti*'dir.

Marksist taktiğimizi, üzerinde inşa edilmesi gereken biricik sağlam temel üzerinde, *olgular* temeli üzerinde inşa etmemiz için, herşeyden önce mümkün en büyük objektif kesinlikle saptamaya çalışmamız gereken *gerçek* politik durum budur.

Çarlık monarşisi devrilmiş, fakat henüz yok edilmemiştir.

Emperyalist savaşı "sonuna kadar" yürütmek isteyen Kadetlerin ve Oktobristlerin burjuva hükümeti, gerçekte "İngiltere ve Fransa" mali firmasının bir kâtibidir, halk üzerinde iktidarını ve emperyalist kitlesel katliamı sürdürme olanağını elinde tutmasıyla bağdaşır olduğu ölçüde bu hükümet, halka *en yüksek derecede* özgürlükler ve sadaka vaat etmek *zorundadır*.

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti bir işçi hükümetinin embriyonudur, en yoksul halk katmanlarının tümünün, yani *barış,*

ekmek ve özgürlük isteyen halkın onda dokuzunun çıkarlarının temsilcisidir.

Bu üç faktörün mücadelesi, şimdi başlamış olan ve devrimin birinci aşamasından ikincisine *geçişi* oluşturan durumu karakterize etmektedir.

Birinci ve ikinci güç arasında çelişki derin *değildir*, geçicidir, *sadece* anın koşulları tarafından emperyalist savaş içinde olayların ani değişimi tarafından yol açılmıştır. Yeni hükümetin *tamamı* monarşistlerden oluşuyor, çünkü Kerenski'nin *lafta* sergilediği cumhuriyetçiliği kesinlikle ciddi değildir, bir politikacıya yakışmaz ve objektif *olarak* kahvehane politikacılığıdır. Yeni hükümet daha Çarlık monarşisini kesin olarak yenmemişti ki, çiftlik sahibi Romanov hanedanıyla *uzlaşma* aramaya *başladı*. Oktobrist-Kadet tipte burjuvazinin, sermayenin ayrıcalıklarını emekçilere karşı korumada bürokrasinin ve ordunun başı olarak monarşiye *ihtiyacı* vardır.

Çarlık gericiliğine karşı mücadele yararına işçilerin yeni hükümeti *desteklemesi* gerektiğini söyleyenler (Potresov, Gvozdev, Çenkeli ve tüm kaçamak çabalarına rağmen *Çaydze* apaçık bunu söylüyorlar), işçilere ihanet etmektedir, proletaryanın davasına, barış ve özgürlük davasına ihanet etmektedir. Çünkü gerçekte *tam da* bu yeni hükümet *şimdiden* eliyle ve ayağıyla emperyalist sermayeye, emperyalist *savaş* ve yağma politikasına bağlıdır, (halka sormadan!) *şimdiden* hanedanla uzlaşmaya başlamıştır, *şimdiden Çarlık monarşisini restore etmeye koyulmuştur*, şimdiden yeni Çar adayı Mihail Romanov'u memnuniyetle karşılamaktadır, onun tacını sağlamlaştırmak için, meşru (yasal, eski yasalara göre varolan) monarşinin yerine bonapartist, plebisite (sahte halk oylaması) dayalı bir monarşi geçirmek için çaba harcamaktadır.

Çarlık monarşisine karşı gerçek bir mücadele yürütülecekse, liberalizmin güzel konuşan adamlarının sözleri ve vaadleriyle yetinilmeyip, özgürlükler gerçekten güvence altına alınmak isteniyorsa, o zaman işçiler yeni hükümeti değil, bu hükümet işçileri "desteklemek" zorundadır! Çünkü Çarlığın kesin olarak yok edilmesinin ve özgürlüğün biricik *garantisi, proletaryanın silahlanması* ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin rolünün, öneminin ve iktidarının güçlendirilmesidir...

Başka her şey boş laf ve yalandır, liberal ve radikal kamptan kahvehane politikacılarının kendi kendini kandırmasıdır.

İşçilerin silahlanmasına yardım edin ya da en azından onlar bunu yaparken rahatsız etmeyin — o zaman Rusya'da özgürlük yenilmez olacaktır, monarşi restore edilemeyecektir ve cumhuriyet güvence altına alınmış olacaktır.

Aksi takdirde Guçkov ve Milyukov monarşiyi yeniden kuracaklar ve vaadettikleri "özgürlükler"den *hiçbirini,* ama hiçbirini gerçekleştirmeyeceklerdir. *Tüm* burjuva devrimlerde tüm burjuva kahvehane politikacıları halkı vaadlerle "yemlemiş" ve işçileri aptal yerine koymuşlardır.

Devrimimiz bir burjuva devrimidir, *bu yüzden* işçiler burjuvaziyi desteklemek zorundadır — diyorlar Potressov, Gvozdev ve Çaydze, aynı dün Plehanov'un dediği gibi.

Devrimimiz bir burjuva devrimidir —diyoruz biz Marksistler—, *bu yüzden* işçiler burjuva kahvehane politikacılarının aldatmacası hakkında halkı aydınlatmalı ve ona sözlere inanmamayı ve yalnızca *kendi* güçlerine, *kendi* örgütüne, *kendi* birlikteliğine, *kendi* silahlanmasına güvenmeyi öğretmelidir.

Oktobristlerin ve Kadetlerin, Guçkovların ve Milyukovların hükümeti, bunu içtenlikle istese bile, halka *ne barış, ne ekmek, ne de özgürlük* verebilir.

Bu hükümet halka barış veremez, çünkü o bir savaş hükümetidir, emperyalist kıyımı sürdürmenin hükümetidir, Ermenistan'ın, Galiçya'nın, Türkiye'nin ilhakı, İstanbul'un alınması, Polonya, Kurland, Litvanya vs.'nin yeniden fethi eski Çarlık politikasını şimdiye dek tek bir sözcükle reddetmemiş olan bir *fetih* hükümetidir. Bu hükümetin eli ve ayağı İngiliz-Fransız emperyalist sermayesiyle bağlanmıştır. Rus sermayesi, *yüzlerce milyar* rubleyle çalışan ve adı "İngiltere ve Fransa" olan dünya "şirketi"nin yalnızca bir şubesidir.

Bu hükümet halka ekmek veremez, çünkü burjuva bir hükümettir. *En iyi* halde halka, Almanya örneği üzre "dahice örgütlenmiş bir açlık" getirecektir. Fakat halk açlık çekmek istemiyor. Halk ekmeğin var olduğunu ve ancak *sermayenin ve toprak mülkiyetinin kutsallığı önünde durmayan* önlemlerin yardımıyla sağlanabileceğini öğrenecektir, hem de mutlaka yakında.

Bu hükümet halka özgürlük veremez, çünkü halktan *korkan* ve Romanov hanedanıyla şimdiden anlaşmalar yapmaya başlamış olan çiftlik sahiplerinin ve kapitalistlerin bir hükümetidir.

Bu hükümete karşı tutumumuzun taktik görevleri üzerine bir başka makalede[1] söz edeceğiz. Orada, mevcut durumun —devrimin birinci aşamasından ikinci aşamasına *geçişin*— özgünlüğünün nerede yattığını ve neden *bu* anda şu şiarın, şu "günün parolası"nın geçerli olduğunu göstereceğiz: *İşçiler, Çarlığa karşı içsavaşta proleter kahramanlık mucizeleri yarattınız, devrimin ikinci aşamasında zaferinizi hazırlamak için proletaryanın ve tüm halkın örgütlenmesinde mucizeler yaratmalısınız.*

Burada kendimizi devrimin mevcut aşaması sırasında sınıf mücadelesinin ve sınıf güçlerinin tahliliyle sınırlıyoruz, fakat

[1] Bkz. s. 38 vd.

daha şu soruyu da yanıtlamak zorundayız: *mevcut* devrimde proletaryanın *müttefikleri* kimlerdir?

Proletaryanın *iki* müttefiki vardır: birincisi, Rusya'da nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan düzinelerce milyon yarı-proleter ve kısmen küçük-burjuva unsurlar kitlesi. Bu kitlenin barışa, ekmeğe, özgürlüğe, toprağa *gereksinimi vardır*. Bu kitle, yaşam koşulları itibariyle küçük-burjuvaziye çok yakın olduğu ve burjuvaziyle proletarya arasında yalpaladığı için, kaçınılmaz olarak burjuvazi ve özellikle küçük-burjuvaziden bir ölçüde etkilenecektir. Guçkov, Lvov, Milyukov ve ortakları savaşı şiddetlendirdiği ölçüde *o kadar korkunç* olacak olan savaşın korkunç dersleri, bu kitleyi kaçınılmaz olarak proletaryaya itecek ve onu proletaryanın önderliğini izlemeye zorlayacaktır. Şimdi yeni düzenin özgürlüğünden ve İşçi ve Asker Temsilcileri sovyetlerinden yararlanmalı ve herşeyden önce ve esas olarak bu kitleyi *aydınlatmaya* ve *örgütlemeye* çalışmalıyız. Köylü Temsilcileri Sovyetleri, Kır İşçileri Sovyetleri oluşturulmalıdır — bu en önemli görevlerden biridir. Burada çabalarımız yalnızca, kır işçilerinin kendi özel sovyetlerini yaratmalarına değil, aynı zamanda mülksüz ve yoksul köylülerin de varlıklı köylülerden *ayrı* örgütlenmesine yönelik olacaktır. Şimdi özellikle acil olan örgütsel çalışmanın özel görevleri ve özel biçimleri üzerine, bundan sonraki mektupta yazacağım.

Rus proletaryasının ikinci müttefiki, *bütün* savaşan ülkelerin ve bir bütün olarak tüm ülkelerin proletaryasıdır. Şu anda uluslararası proletarya içinde savaştan dolayı güçlü bir depresyon hüküm sürmektedir ve tıpkı Rusya'da Plehanov, Gvozdev, Potresov gibi Avrupa'da burjuvazinin saflarına geçmiş olan sosyal-şovenler sık sık onun adına konuşuyorlar. Fakat proletarya, emperyalist savaşın sürdüğü her ayla birlikte kendini sosyal-şovenlerin etkisinden gittikçe daha fazla kurtardı, ve Rus devrimi bu süreci *kaçınılmaz olarak* muazzam ölçüde hızlandıracaktır.

Rusya proletaryası, mevcut geçiş döneminin *özel niteliklerinden* yararlanabilir ve *yararlanacaktır* ve bu iki müttefike dayanarak, önce demokratik cumhuriyeti kazanıp köylülerin toprakbeyleri üzerinde tam zaferini sağlayacak ve sonra savaşın eziyet çektirdiği halklara yalnızca onun *barış, ekmek* ve *özgürlük* vereceği sosyalizme doğru ilerleyecektir.

N. Lenin

20 (7) Mart 1917'de yazıldı.

"Pravda" No. 14 ve 15,
3 ve 4 Nisan (21 ve 22 Mart) 1917.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 17–26,
—İnter Yayınları)

Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine

Petrograd'a ancak 16 (3) Nisan gecesi vardığım için, 17 (4) Nisan'daki toplantıda devrimci proletaryanın görevleri üzerine raporumu tabii ki yalnızca kendi adıma ve hazırlığımın yetersiz olduğunu belirterek sunabildim.

Kendime ve *vicdanlı* muhaliflere işi kolaylaştırmak için yapabileceğim tek şey, *yazılı olarak* formüle edilmiş tezler hazırlamaktı. Bunları okudum ve metni yoldaş Tsereteli'ye verdim. Bunları çok yavaş ve *iki kez* okudum: ilkönce Bolşeviklerin toplantısında, sonra da Bolşeviklerle Menşeviklerin ortak toplantısında.

Şimdi, raporumda çok daha ayrıntılı ele aldığım konular üzerine yalnızca çok kısa açıklayıcı notlar bulunan bu kişisel tezlerimi yayınlıyorum.

Tezler

1) Rusya açısından Lvov ve ortaklarının yeni hükümeti altında da, bu hükümetin kapitalist karakteri dolayısıyla mutlak emperyalist bir yağma savaşı olarak kalmaya devam eden savaşa karşı tavrımızda, "devrimci anavatan savunması"na en ufak bir taviz bile caiz değildir.

Devrimci anavatan savunusunu gerçekten haklı gösterebilecek devrimci bir savaşı sınıf bilinçli proletarya yalnızca: a) iktidarın proletarya ve ona katılan köylülüğün en yoksul kesimlerinin eline geçmesi; b) yalnızca sözde değil fiiliyatta da her türlü ilhaktan vazgeçilmesi; c) sermayenin tüm çıkarlarıyla gerçekten ve tamamen kopuş koşulu altında onaylayabilir.

Kuşkusuz dürüst olan ve savaşı fetih istedikleri için değil, sadece zorunlu bir kötülük olarak kabul eden, ancak burjuvazi tarafından aldatılan devrimci anavatan savunması yandaşlarının geniş katmanlarının kitlesini özellikle titiz, ısrarlı ve sabırlı bir şekilde hataları hakkında aydınlatmak gerekir. Sermaye ile emperyalist savaş arasındaki ayrılmaz bağıntı onlara kavratılmalıdır, savaşın bir şiddet barışıyla değil, gerçekten demokratik bir barışla sona ermesinin, sermaye devrilmeden *imkânsız* olduğu onlara kavratılmalıdır.

Cephedeki birlikler arasında bu anlayışın en yaygın propagandasının örgütlenmesi.

Kardeşleşme.

2) Rusya'da mevcut durumun özgünlüğü, proleteryanın yeterince gelişmemiş sınıf bilinci ve yetersiz örgütlülüğü sonucunda burjuvaziyi iktidara getiren devrimin birinci aşamasından, iktidarı proletaryanın ve köylülüğün en yoksul katmanlarının eline vermek zorunda olan *ikinci* aşamasına *geçişten* ibarettir.

Bu geçiş, bir yandan en üst derecede legalite ile (Rusya *şu sırada* savaşan ülkeler içinde en özgürüdür), öte yandan kitleler üzerinde bir diktatörlüğün yokluğuyla, ve son olarak kapitalistlerin, barış ve sosyalizmin bu en kötü düşmanlarının hükümetine karşı kitlelerin körü körüne güveniyle karakterizedir.

Bu özgünlük bizden, proletaryanın politik yaşama gözlerini henüz yeni açmış muazzam kitleleri arasında Parti çalışmasının *özel* koşullarına uyum sağlama yeteneği talep eder.

3) Geçici Hükümet'in asla desteklenmemesi. Tüm vaatlerinin, özellikle ilhaktan vazgeçme vaadinin sahtekârlığının bütünüyle açığa çıkarılması. Yanılsama uyandıran, *bu* hükümetin, kapitalistlerin hükümetinin emperyalist olmaktan *vazgeçmesi* uygunsuz "talebi" yerine, onun teşhiri.

4) İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin çoğunda Partimizin azınlıkta olduğu, hatta şimdilik, burjuvazinin etkisi altında olan ve bu etkiyi proletarya içinde uygulayan Halkçı-Sosyalistlerden ve Sosyal-Devrimcilerden Organizasyon Komitesi'ne (Çaydze, Tsereteli vs.), Steklov'a vs. kadar *tüm* küçük-burjuva oportünist unsurların *bloku* karşısında güçsüz bir azınlıkta olduğu olgusunu tanımak.

İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin devrim hükümetinin *biricik mümkün* biçimi olduğu ve bu yüzden, *bu* hükümet burjuvazinin etkisi altında bulunduğu sürece, görevimizin ancak ve yalnızca onun taktiğindeki hataların sabırla, sistemli, ısrarlı, özellikle kitlelerin pratik gereksinimlerine uygun olarak *kavratılması* olabileceği konusunda kitleleri aydınlatmak.

Azınlıkta olduğumuz sürece, işimiz hataların eleştirisi ve açığa çıkarılmasıdır, bunu yaparken aynı zamanda, kitlelerin hatalarını deneyimle aşabilmeleri için tüm devlet erkinin zorunlu olarak İşçi Temsilcileri Sovyetleri'ne geçmesini propaganda ederiz.

5) Parlamenter cumhuriyet değil —İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nden buna geri dönmek geriye doğru bir adım olurdu—, aksine tüm ülkede, tepeden tırnağa bir İşçi, Kır İşçisi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti.

Polis, ordu ve bürokrasinin kaldırılması.[1]

Hemen hemen hepsi seçimle iş başına gelen ve her zaman azledilebilir olması gereken tüm memurlara, kalifiye bir işçinin ortalama ücretinden fazla ücret ödenmemesi.

6) Tarım programında ağırlığın Kır İşçileri Temsilcileri Sovyetlerine verilmesi.

Tüm çiftlik beyi toprakların kamulaştırılması.

Ülkede *tüm* toprağın ulusallaştırılması; toprak üzerinde tasarruf yetkisi yerel Kır İşçileri ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne aittir. Yoksul köylülerin özel Temsilciler Sovyetleri'nin oluşturulması. Tüm büyük çiftliklerden (yaklaşık 100–300 desiyatin büyüklüğünde, yerel ve başka koşullar gözönüne alınarak ve yerel makamların takdirine göre), Kır İşçileri Temsilcileri Sovyeti'nin denetimi altında ve kamu hesabından örnek çiftliklerin kurulması.

7) Ülkedeki bütün bankaların derhal, İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin denetimine tabi bir ulusal bankada birleştirilmesi.

8) *Dolaysız* görevimiz olarak sosyalizmin "yürürlüğe konması" değil, bilakis şimdilik sadece, toplumsal üretimin ve ürünlerin paylaşımının *denetiminin* derhal İşçi Temsilcileri Sovyeti tarafından devralınması.

9) Parti'nin görevleri:

a) Derhal bir Parti Kongresi;

b) Parti programının değiştirilmesi, herşeyden önce;

1– emperyalizm ve emperyalist savaş üzerine,

2– devlete karşı tavır ve *bizim* bir "Komün devleti"[2] talebimiz üzerine,

---

[1] Yani daimi ordunun yerine genel halk silahlanmasının geçirilmesi.

[2] Yani Paris Komünü örneği üzre bir devlet.

3– eskimiş asgari programın değiştirilmesi;

c) Partinin isminin değiştirilmesi[1]

10) Enternasyonal'in yenilenmesi.

Devrimci bir Enternasyonal'in, *sosyal-şovenlere* karşı ve "Merkez"e[2] karşı bir Enternasyonal'in yaratılması için inisiyatif.

Okurun, vicdanlı muhalifler "örneği"ni neden ender bir istisna olarak özellikle vurguladığımı anlayabilmesi için, yukarıdaki tezlerle, Bay Goldenberg'in şu itirazını karşılaştırmasını rica ediyorum: Lenin, "içsavaş bayrağını, devrimci demokrasinin göbeğine dikti" (Bay Plehanov'un "Yedinstvo"sunun 5. sayısında aktarılmaktadır).

Bir inci, öyle değil mi?

Yazıyorum, okuyorum, kafamda evirip çeviriyorum: "Kuşkusuz dürüst olan... ancak burjuvazi tarafından aldatılan devrimci anavatan savunucuları yandaşlarının *geniş* katmanlarının kitlesi *özellikle* titiz, ısrarlı ve *sabırlı* bir şekilde, hataları hakkında aydınlatılmalıdır..."

Fakat anavatan savunucuları yandaşları *kitlesinin ne geniş* katmanlarına ne de temsilcilerine mensup olan, kendilerine sosyal-demokrat diyen burjuva beyler, görüşlerimi bilinçli olarak şöyle yineliyor ve yorumluyorlar: "İçsavaş" (ne tezlerde ne de raporda içsavaş hakkında tek sözcük de olsa yoktur!) "bayrağını(!) devrimci demokrasinin göbeğine (!!) dikti (!)".

---

[1] *Tüm* dünyada resmi temsilcilerinin burjuvaziye iltihak ederek ("anavatan savunucuları" ve yalpalayan "Kautskyciler") sosyalizme ihanet ettiği "sosyal-demokrasi" yerine, kendimizi *Komünist Partisi* olarak adlandırmalıyız.

[2] Uluslararası sosyal-demokraside "Merkez" diye, şovenlerle (= "anavatan savunucuları") enternasyonalistler arasında yalpalayan akıma denir: Almanya'da Kautsky ve şürekâsı. Fransa'da Longuet ve şürekâsı. Rusya'da Çaydze ve

Nedir bu? Bunun bir pogrom kışkırtmasından ne farkı var? "Ruskaya Volya"dan ne farkı var?

Yazıyorum, okuyorum, kafamda evirip çeviriyorum: "...İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin devrim hükümetinin *biricik mümkün* biçimi olduğu ve bu yüzden... bizim görevimizin ancak ve yalnızca onun taktiğindeki hataların sabırla, sistematik, ısrarlı, özellikle kitlelerin pratik greksinimlerine uygun olarak *kavratılması* olabileceği"...

Fakat belli türden muhalifler görüşlerimi "devrimci demokrasinin göbeğinde içsavaş"a çağrı olarak gösteriyorlar!!

Geçici Hükümet'e, Kurucu Meclis'i toplamak için ne yakın zamanda ne de genel olarak bir tarih saptamadığı ve sadece vaatlerle yetindiği için saldırdım. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri *olmadan,* Kurucu Meclis'in toplanmasının güvence altına alınmamış; ve başarısının imkânsız olduğunu kanıtladım.

Kurucu Meclis'in hemen toplanmasına karşı olmakla suçlanıyorum!!!

Onlarca yıllık politik mücadele bana, muhaliflerin vicdaniyetini ender bir istisna olarak görmeyi öğretmemiş olsaydı, bunu "hummalı bir hastanın fantezileri" olarak adlandırmaya eğilimli olurdum.

Bay Plehanov gazetesinde benim açıklamalarımı "humma fantezileri" olarak adlandırdı. Çok iyi, Bay Plehanov! Fakat polemiğinizde ne kadar beceriksiz, kaba ve kalın kafalısınız! Tam iki saat humma içinde fantezi kurduysam, neden yüzlerce dinleyici bu "fantezilere" katlandı? Ayrıca: gazeteniz "humma fantezileri"nin tekrarına neden tam bir sütun ayırıyor? Gerçekten de, mantığınızın pek değeri yok!

Tabii, Marx ve Engels'in 1871, 1872 ve 1875 yıllarında Paris Komünü deneyimi üzerine ve proletaryanın *nasıl bir devlete*

ihtiyacı olduğu üzerine nasıl yargıda bulunduklarını ortaya koymaya, açıklamaya ve anımsamaya çalışmaktansa bağırmak, kızmak, vaveyla koparmak çok daha kolaydır.

Öyle anlaşılıyor ki, eski Marksist Bay Plehanov Marksizmi anımsamaktan hoşlanmıyor.

4 Ağustos 1914'te *Alman* sosyal-demokrasisini "kokuşmuş bir ceset" olarak adlandıran Rosa Luxemburg'un sözlerini aktardım. Fakat Bay Plehanov, Goldenberg ve ortakları kendilerini "hakarete uğramış" hissediyorlar... Kim adına? — Şovenist diye adlandırılan *Alman* şovenleri adına!

Zavallı Rus sosyal-şovenleri, lafta sosyalistler, gerçekte şovenler, ne yapacaklarını bilemiyorlar.

"Pravda" No. 26
20 (7) Nisan 1917

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 34–39,
—İnter Yayınları.)

İkili İktidar Üzerine

Her devrimin temel sorunu devlet iktidarı sorunudur. Bu konuda berraklık olmadan, devrime bilinçli bir katılımdan ya da hele ona önderlik etmekten söz edilemez.

Devrimimizin son derece dikkate değer bir özelliği, bir *ikili iktidar* üretmiş olmasıdır. Herşeyden önce bu olgu hakkında berrak olunmalıdır; bu kavranmadan, ileriye doğru adım atılamaz. Örneğin Bolşevizmin eski "formülleri"ni tümlemeyi ve düzeltmeyi bilmek gerek, çünkü ortaya çıkmış olduğu gibi bunlar gerçi genelde doğruydu, ama somutta gerçekleşmesinin başka türlü olduğu *görüldü.* İkili iktidarı önceden *hiç kimse* düşünmedi ve düşünemezdi.

İkili iktidar neden ibarettir? Geçici Hükümet'in, *burjuvazinin* hükümetinin yanı sıra, gerçi henüz zayıf, henüz rüşeym halinde olan, ama buna rağmen hiç kuşkusuz gerçekten varolan ve güçlenen bir *ikinci hükümetin:* İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin ortaya çıkmış olmasından ibarettir.

Bu ikinci hükümetin sınıfsal tabanı nedir? Proletarya ve (asker kaputu içindeki) köylülük. Bu hükümetin politik karakteri nedir? Devrimci diktatörlüktür, yani merkezileşmiş bir devlet erkinin çıkardığı *yasaya değil,* dolaysız olarak halk kitlelerinin aşağıdan devrimci fethine, doğrudan inisiyatifine dayanan bir iktidardır. Bu, şimdiye kadar Avrupa ve Amerika'nın en geliş-

miş ülkelerinden bildiğimiz parlamenter, burjuva-demokratik cumhuriyette egemen olan tipten temelden farklı bir iktidar tipidir. Bu husus çoğunlukla gözardı ediliyor, atlanıyor, oysa sorunun özü burada yatmaktadır. *Bu* iktidar, 1871 Paris Komünü'yle *aynı tipte* bir iktidardır. Bu tipin temel özellikleri şunlardır: 1) İktidarın kaynağı parlamento tarafından tartışılan ve kararlaştırılan yasa değil, aksine ülkedeki halk kitlelerinin tabandan gelen doğrudan inisiyatifi, yaygın ifadeyle iktidarın doğrudan "ele geçirilmesi"dir; 2) halktan ayrı ve halkın karşısına konmuş kurumlar olarak polis ve ordunun yerine tüm halkın doğrudan silahlanmasının geçirilmesi; devlet düzeni böyle bir iktidarda bizzat silahlı işçiler ve köylüler tarafından, *bizzat* silahlı halk tarafından korunur; 3) ya memurların, bürokrasinin yerine yine bizzat halkın doğrudan egemenliğinin geçirilmesi ya da onların en azından özel bir denetim altına konması, sadece seçilen değil, aynı zamanda halkın ilk talebi üzerine *görevden alınabilen* basit görevlilere dönüştürülmesi; "postları" karşılığında yüksek burjuva maaşları alan ayrıcalıklı bir katmandan, ücretleri kalifiye bir işçinin normal ücretinden *daha yüksek olmayan* özel bir "sınıf" işçiye dönüştürülmesi.

Özel bir devlet tipi olarak Paris Komünü'nün *özü* bundan ve *yalnızca* bundan ibarettir. Bu *özü* Bay Plehanov (Marksizme ihanet etmiş olan açık şovenler), Kautsky ("Merkez"ciler, yani şovenizmle Marksizm arasında yalpalayanlar) ve genel olarak şu anda iktidarda olan bütün sosyal-demokratlar, Sosyal-Devrimciler vs. unutmuşlar ve tahrif etmişlerdir.

Meselenin etrafında dolanıyor, susuyor, kaçamak yapıyor, devrim için birbirlerini binlerce kez kutluyorlar, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin *ne* olduğu konusunda *düşünmeye* direniyorlar. Bu sovyetler varolduğu ölçüde, bir güç oldukları *ölçüde*, Rusya'da, Paris Komünü tipinde bir devletin varolduğu açık gerçeğini görmek istemiyorlar.

Vurguluyorum: "ölçüde". Çünkü bu henüz embriyon halinde bir hükümet erkidir. O gerek burjuva Geçici Hükümet'le doğrudan anlaşma yoluyla gerekse de bir dizi fiili tavizle bizzat kendi mevzilerini burjuvaziye *terk etti ve ediyor*.

Neden? Acaba Çaydze, Tsereteli, Steklov ve ortakları bir "hata" işledikleri için mi? Saçma. Ancak bir darkafalı böyle düşünebilir, ama bir Marksist değil. Neden, proleterlerin ve köylülerin *yetersiz bilinci* ve yetersiz örgütlülüğüdür. Adı geçen liderlerin "hatası", onların küçük-burjuva bakış açılarıdır, işçilerin bilincini aydınlatmayıp *karartmalarıdır*, küçük-burjuva hayalleri yıkmayıp *telkin etmeleridir*, kitleleri burjuvazinin kitleler üzerindeki etkisinden kurtarmak yerine bu etkiyi *güçlendirmeleridir*.

Neden yoldaşlarımız tarafından da "basitçe" şu soru sorularak öylesine çok hata işlendiği buradan anlaşılabilir: Geçici Hükümet hemen devrilmeli mi?

Yanıtlıyorum: 1) o devrilmelidir, çünkü o bir halk hükümeti değil, oligarşik, burjuva bir hükümettir; *ne* barış, *ne* ekmek, *ne de* tam özgürlük getirebilir; 2) hemen devrilemez, çünkü o İşçi Temsilcileri Sovyetleri'yle ve herşeyden önce de en önemli Sovyet'le, Petersburg Sovyeti'yle doğrudan ve dolaylı, resmi ve fiili *anlaşmalarla* ayakta duruyor; 3) alışılmış yoldan asla "devrilemez", çünkü burjuvazinin *ikinci* hükümet tarafından, İşçi Temsilcileri Sovyeti tarafından *"desteklenmesi"* ne dayanıyor, bu ise, işçilerin ve köylülerin çoğunluğunun bilinç ve iradesini dolaysız ifade eden biricik mümkün devrim hükümetidir. Şimdiye dek insanlık İşçi, Kır İşçisi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nden daha yüksek, daha iyi bir hükümet tipini ortaya çıkarmadı ve böyle bir tipi bilmiyoruz.

Sınıf bilinçli işçiler bir erk olabilmek için çoğunluğu kendilerine kazanmak zorundadırlar: kitleler üzerinde bir diktatörlük olmadığı *sürece*, başka bir iktidar yolu sözkonusu olamaz. Biz

Blanquist değiliz, iktidarın bir azınlık tarafından ele geçirilmesi yandaşı değiliz. Biz Marksistiz, küçük-burjuva sarhoşluğuna karşı, şovenist anavatan savunusuna karşı, lafazanlığa karşı, burjuvaziye bağımlılığa karşı proleter sınıf mücadelesinin yandaşlarıyız.

Proleter komünist bir parti yaratalım; böyle bir Parti'nin unsurlarını Bolşevizmin en iyi yandaşları çoktan yarattılar; proleter sınıf çalışması için birleşelim ve proleterlerden, *en yoksul* köylülerden gittikçe daha büyük kitleler bize gelecektir. Çünkü *yaşam* her yeni günle birlikte "sosyal-demokratlar"ın, Çaydze, Tsereteli, Steklov vs.lerin, "Sosyal-Devrimciler"in, daha da "saf" kan küçük-burjuvaların vs. vs. küçük-burjuva hayallerini daha çok parçalayacaktır.

Burjuvazi, burjuvazinin diktatörlüğünden yanadır.

Sınıf bilinçli işçiler İşçi, Kır İşçisi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin diktatörlüğünden yanadır — macerayla değil, proleter bilincin *aydınlanmasıyla,* burjuvazinin etkisinden *kurtarılmasıyla* hazırlanan diktatörlükten yanadır.

Küçük burjuvazi —"Sosyal-Demokratlar", Sosyal-Devrimciler vs. vs.— yalpalıyor ve böylece bu aydınlanmayı, bu kopuşu *engelliyor.*

Görevlerimizi belirleyen gerçek, *sınıfsal* güç dengesi budur.

"Pravda" No. 28, 22 (9) Nisan 1917.

(Lenin, Seçme Eserler, Cilt 6, s. 40–43, —İnter Yayınları.)

Taktik Üzerine Mektuplar

Ön Açıklama

17 (4) Nisan 1917'de başlıktaki konu üzerine ilkönce Bolşeviklerin bir toplantısında bir konferans verdim. Bunlar, gitmek zorunda olan ve bu yüzden bana süre tanıyamayacak olan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Tüm-Rusya Konferansı delegeleriydi. Toplantının sonunda Başkan, yoldaş Zinovyev, tüm toplantı adına bana, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin yeniden birleşmesi sorununu tartışmak isteyen Bolşevik ve Menşevik delegelerin ortak bir toplantısında konferansımı hemen tekrarlamamı önerdi.

Konferansımı hemen tekrarlamak bana ne kadar zor geldiyse de, bu, hem gitmek zorunda oldukları için bana gerçekten süre tanıyamayacak olan *benim düşüncedaşlarımın* hem de Menşeviklerin isteğiyken, reddetme hakkını kendimde göremedim.

Bu konferansta, 20 (7) Nisan 1917 tarihli "Pravda" No. 26'da yayınlanmış olan tezlerimi okudum.[1]

Gerek tezler gerekse de konferansım, bizzat Bolşevikler arasında ve "Pravda" yazı kurulu içinde görüş ayrılıklarına neden

[1] Bkz. s. 27–33. —*Red.*

oldu. Bir dizi tartışmadan sonra oybirliğiyle, bu görüş ayrılıklarını açıkça tartışmanın ve bu suretle Partimizin (Merkez Komite aracılığıyla birleşmiş Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi) 3 Mayıs (20 Nisan) Nisan 1917'de Petersburg'da toplanacak Tüm-Rusya Konferansı için materyal hazırlamanın yararlı olacağı sonucuna vardık.

Bu karara uygun olarak, aşağıdaki *mektupları* yayınlıyorum, sorunu *tüm yönleriyle* incelediğim iddiasında değilim, sadece işçi sınıfı hareketinin *pratik* görevleri için özellikle önemli olan temel çizgileri göstermek istiyorum.

Birinci Mektup

Durum Tahlili

Marksizm bizden, sınıfların karşılıklı ilişkisinin ve her tarihsel anın somut özelliklerinin en eksiksiz, objektif olarak kontrol edilebilir tahlilini ister. Biz Bolşevikler daima, politikanın bilimsel olarak temellendirilişi açısından tamamen elzem olan bu talebin hakkını vermeye çalıştık.

"Öğretimiz bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur" — diye vurguluyorlardı Marx ve Engels[1] sürekli olarak. En iyi halde sadece, tarihsel sürecin her özel *kesitinde somut* ekonomik ve politik durumun zorunlu olarak değişikliğe uğrattığı *genel* görevleri göstermeye uygun olan "formüller"in ezberlenmesi ve basitçe yinelenmesiyle haklı olarak alay ediyorlardı.

Devrimci proletaryanın partisi şimdi eyleminin görev ve biçimlerini belirlemek için, eksiksiz saptanmış hangi objektif *olgulardan* hareket etmelidir?

---

[1] Bkz. Karl Marx/Friedrich Engels, Seçme Mektuplar, Dietz Verlag, Berlin 1953, s. 469. —*Red.*

Gerek 3 ve 4 Nisan (21 ve 22 Mart) 1917 tarihli "Pravda" No. 14 ve 15'te yayınlanmış olan ilk "Uzaktan Mektup"umda ("Birinci Devrimin Birinci Aşaması"), gerekse tezlerimde, "Rusya'da mevcut durumun özgünlüğü"nü, devrimin birinci aşamasından ikincisine *geçiş* dönemi olarak tanımlıyorum. Ve bu yüzden, *bu* anda ana şiar olarak, "günün parolası" olarak şunu görüyordum: "İşçiler, Çarlığa karşı içsavaşta proleter kahramanlık mucizeleri yarattınız, devrimin ikinci aşamasında zaferinizi hazırlamak için proletaryanın ve tüm halkın örgütlenmesinde mucizeler yaratmalısınız" ("Pravda" No. 15.)[1]

Peki, birinci aşama neden ibarettir?

Devlet erkinin burjuvaziye geçişinden ibarettir.

1917 Şubat-Mart Devrimi'ne kadar Rusya'da devlet erki eski bir sınıfın, başta Nikola Romanov olmak üzere derebeyi soylu büyük toprak sahiplerinin elindeydi.

Bu devrimden sonra devlet erki *başka,* yeni bir sınıfın, yani *burjuvazinin* elinde bulunmaktadır.

Devlet erkinin bir sınıfın elinden başka bir *sınıfın* eline geçişi, bu kavramın gerek tam bilimsel gerekse de pratik-politik anlamında, *devrimin* birinci, en önemli, temel özelliğidir.

Bu ölçüde Rusya'da burjuva ya da burjuva-demokratik devrim *sona ermiştir.*

Ancak burada büyük bir çelişki ortaya çıkarılıyor, hem de kendilerine "eski Bolşevikler" demeyi sevenler tarafından: Şimdiye kadar hep, burjuva-demokratik devrimin, yalnızca "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"yle sona erdirileceğini söylemedik mi? Tarım devrimi —o da burjuva-demokratik devrimdir— sona erdi mi? Tersine, *henüz başlamadığı* bir olgu değil mi?

[1] Bkz. s. 24/25. —*Red.*

Yanıtlıyorum: Bolşevik şiar ve düşünceler tarih tarafından *genelde* tamamen onaylanmıştır, fakat *somut olarak* olaylar, benim (ya da başka birinin) bekleyebileceğinden *başka* biçimde şekillenmiştir — daha orijinal, daha kendine özgü, daha renkli.

Bu olguyu dikkate almamak, unutmak, yeni, canlı gerçekliğin özelliklerini *tahlil etmek yerine ezbere öğrenilmiş* formülleri düşüncesizce tekrarlayarak Partimiz tarihinde birden çok kez acıklı bir rol oynamış olan "eski Bolşevikler"le aynı şeyi yapmak demek olurdu.

"Proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü" Rus devriminde *artık* gerçeklik haline gelmiştir[1], çünkü bu "formül" sadece *sınıfların karşılıklı ilişkisini* öngörür, bu ilişkiyi, ortak etkinliği *gerçekleştiren somut politik kurumu değil.* "İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti" — işte size yaşamın çoktan gerçekleştirmiş olduğu "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü".

Bu formül artık aşılmıştır. Yaşam onu formüller diyarından gerçeklik diyarına getirdi, ete kemiğe büründürdü, onu somutlaştırdı ve *böylece* onu değişikliğe uğrattı.

Gündemde artık başka, yeni bir görev var: bu diktatörlük *içindeki proleter* (anavatan savunusunu reddeden, enternasyonalist, "komünist", Komün'e geçişi savunan) unsurların, *küçük mülk sahibi* ya da *küçük-burjuva* unsurlardan (Çaydze, Tsereteli, Steklov, Sosyal-Devrimciler ve benzeri devrimci anavatan savunucularından, Komün'e doğru giden yolda ilerlemenin karşıtlarından) ayrılması.

Kim *şimdi* sadece "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"nden sözederse, o yaşamın gerisinde kalmıştır, böylece fiilen küçük-burjuvaziye *iltihak etmiştir,* proleter

[1] Belli bir biçimde ve belli bir dereceye kadar.

sınıf mücadelesine karşı olmayı seçmiştir, onun yeri, devrim öncesi "Bolşevik" nedretler arşividir ("eski Bolşevikler" arşivi denebilir buna).

Proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü artık gerçekleşmiştir, ama çok orijinal bir tarzda, bir dizi son derece önemli değişikliklerle. Sonraki mektuplardan birinde bunlardan ayrıca sözedeceğim. Şimdi bir Marksistin canlı yaşamı, *gerçekliğin* eksiksiz olgularını hesaba katması gerektiği ve her teori gibi, en iyi durumda yalnızca temel olanı, geneli gösteren, yaşamın tüm karmaşıklığını yalnızca *yaklaşık* olarak kapsayabilen dünün teorilerine sarılmaması gerektiği tartışma götürmez gerçeğini benimsemek gerekir.

"Bütün teoriler, dostum, gridir, yaşamın altın ağacı ise yeşil."[1]

Kim burjuva devrimin "tamamlanması" sorununu *eski tarzda* koyarsa, yaşayan Marksizmi ölü harflere feda eder.

Eski tarza göre şu sonuç çıkar: burjuvazinin egemenliğinin *ardından,* proletarya ve köylülüğün egemenliği, onların diktatörlüğü gelebilir ve gelmelidir.

Gerçek yaşamda ise *artık başka* bir sonuç ortaya çıkmıştır: *birinin diğeriyle* son derece orijinal, yeni, daha önce hiç görülmemiş bir *içiçe geçişi.* —Yanyana, birlikte, aynı anda— *hem* burjuvazinin egemenliği (Lvov ve Guçkov hükümeti), *hem de* iktidarı *gönüllü* olarak burjuvaziye bırakan, gönüllü olarak onun uzantısı haline gelen proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü varlığını sürdürüyor.

Çünkü unutmamak gerekir ki, Petersburg'da iktidar fiilen, yeni hükümetin onlara karşı bir diktatörlük *uygulamadığı* ve uygulayamayacağı işçilerin ve askerlerin elinde bulunuyor. Çün-

[1] Johann Wolfgang von Goethe, "Faust", Birinci Bölüm. —*Red.*

kü *ne* polis, *ne* halktan ayrı bir ordu, *ne de* halkın *üstünde* her şeye kadir bir bürokrasi var. Bu bir olgudur. Hem de bu, Paris Komünü tipinde bir devlet için karakteristik olan bir olgudur. Bu olgu eski şemaların içine sıkıştırılamaz. *Genelde* "proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü"ne dair anlamsızlaşmış sözcükleri yinelemek yerine, şemaları yaşama uydurmayı bilmek gerekir.

Daha iyi aydınlatabilmek için soruna başka bir yönden yaklaşalım.

Bir Marksist, sınıfların karşılıklı ilişkisi tahlilinin sağlam zeminini terketmemelidir. İktidar burjuvazidedir. Ya köylü kitlesi — başka bir katmandan, başka bir türden, başka karakterde de olsa o *da* burjuvazinin bir parçası değil midir? *Bu* katmanın, burjuva-demokratik devrimi "tamamlayarak" iktidara *gelemeyeceği* sonucu nereden çıkıyor? Bu neden imkânsız olsun?

Eski Bolşevikler çoğunlukla böyle muhakeme yürütüyorlar.

Yanıtlıyorum: bu kesinlikle mümkündür. Fakat bir Marksist, durum tahlilinde mümkün olandan *değil,* aksine gerçek olandan hareket etmelidir.

Gerçeklik ise bize, özgürce seçilmiş asker ve köylü temsilcilerinin, özgürce ikinci, tali hükümete dahil oldukları, onu özgürce tamamladıkları, geliştirdikleri ve genişlettikleri *olgusunu* gösteriyor. Ve aynı şekilde özgürce iktidarı burjuvaziye *bırakıyorlar* — bu, Marksizmin teorisine en ufak bir biçimde "aykırı olmayan" bir fenomendir, çünkü burjuvazinin yalnızca zor aracılığıyla *değil,* aynı zamanda kitlelerin aydınlanmamışlığı, geleneksel olandan kopma beceriksizliği, yetersiz özgüveni, örgütsüzlüğü sonucunda da ayakta kaldığını hep biliyorduk ve tekrar tekrar buna işaret ettik.

Bugünün bu gerçekliği karşısında, olgulara sırt çevirip "olasılıklar"dan sözetmek düpedüz gülünçtür.

Köylülüğün tüm toprak ve araziyi ve tüm iktidarı ele geçirmesi mümkündür. Bu imkânı kesinlikle görmezden gelmiyorum, asla salt bugünü görmüyorum, daha ziyade, *yeniyi,* bir yanda kır işçileri ve yoksul köylüler, diğer yanda varlıklı köylüler arasında derinleşen uçurumu gözönüne alarak tarım programını tam bir titizlikle formüle ediyorum.

Fakat başka birşey de mümkündür: köylülerin burjuvazinin etkisi altında bulunan, anavatan savunması safına geçmiş olan, şu ana kadar toplantı tarihi bile saptanmış olmamasına rağmen Kurucu Meclis'in beklenmesini öğütleyen küçük-burjuva Sosyal-Devrimciler Partisi'nin öğütlerine uymaları mümkündür![1]

Köylülerin burjuvaziyle anlaşmayı, şu anda İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri aracılığıyla sadece resmen değil, fiilen de yaptıkları anlaşmayı *korumaları,* ona sarılmaları mümkündür.

Birçok şey mümkündür. Tarım hareketini ve tarım programını gözardı etmek en büyük hata olurdu. Fakat bize *anlaşma olgusunu* —ya da daha doğru, daha az hukuksal, daha çok ekonomik-sınıfsal bir ifade kullanmak gerekirse—, burjuvazi ve köylülüğün *sınıf işbirliği* olgusunu gösteren *gerçekliği* unutmak da daha az ağır bir hata olmaz.

Bu olgu bir olgu olmaktan çıktığında, köylülük burjuvaziden kopup, burjuvaziye karşı mücadelede toprağı ve iktidarı ele geçirdiğinde — o zaman burjuva-demokratik devrimin yeni bir aşaması başlar, ve bu konuda ayrıca konuşmak gerekecektir.

---

[1] Yanlış yorumları önlemek için şunu peşinen saptamak istiyorum: ben kayıtsız-şartsız, Kır İşçisi ve Köylü *Sovyetleri'nin derhal tüm* toprak ve araziyi kendi ellerine almalarından, fakat bunu yaparken *bizzat* en sıkı düzeni ve disiplini korumalarından, makinelere, binalara, hayvanlara en küçük bir şekilde zarar verdirtmemelerinden, hiçbir şart altında iktisadı ve tahıl üretimini dezorganize etmeyip, bilakis *artırmalarından* yanayım, çünkü askerlerin *iki kat* ekmeğe ihtiyacı var, ve halk da açlık çekmemeli.

Gelecekte böyle bir aşama imkânına bakarak, köylülüğün burjuvaziyle *anlaştığı bugün* kendi görevlerini unutan bir Marksist, bir küçük-burjuvaya dönüşürdü. Gerçekten de proletaryaya fiilen küçük-burjuvaziye güvenmeyi vaaz ederdi ("onlar, bu küçük-burjuvazi, bu köylülük, daha burjuva-demokratik devrim çerçevesinde burjuvaziden ayrılmak zorundadır"). Köylülüğün artık burjuvazinin yedeğinde tırıs *yürümeyeceği,* Sosyal-Devrimcilerin, Çaydze, Tsereteli, Steklovların artık burjuva hükümetin bir uzantısı *olmayacağı* hoş ve şirin bir gelecek "imkânı"na bakarak, köylülüğün şimdilik hâlâ burjuvazinin yedeğinde tırıs yürüdüğü, Sosyal-Devrimcilerin ve sosyal-demokratların, Lvov' un burjuva hükümetinin bir uzantısı, "Majesteleri"nin bir muhalefeti rolünden vazgeçmedikleri *nahoş bugünü* tamamen unuturdu.

Böyle bir kişi, yapmacık bir Louis Blanc, daha az yapmacık olmayan bir Kautskyci olurdu, ama devrimci bir Marksist değil.

Fakat sübjektivizme düşme, köylü hareketinin henüz sonuçlandırmadığı burjuva-demokratik karakterli tamamlanmamış devrim üzerinden sosyalist devrime "sıçrama" isteğine düşme tehlikesi altında değil miyiz?

Eğer: "Çar'a hayır, gelsin işçi hükümeti" deseydim, bu tehlikenin tehdidi altında olurdum. Fakat ben bunu *söylemedim,* ben başka bir şey söyledim. Ben, Rusya'da (burjuva hükümet bir yana bırakılırsa), İşçi, Kır İşçisi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri *dışında* başka bir hükümetin *olamayacağını* söyledim. Rusya'da iktidarın şimdi, Guçkov ve Lvov'dan *ancak* bu sovyetlere geçebileceğini söyledim. Bunlarda ise *tam da* köylülük ağırlıktadır, askerler ağırlıktadır, —bilimsel, Marksist bir terim kullanmak ve günlük yaşamın alışılmış, darkafalı mesleki tanımı yerine sınıf karakterini vurgulamak gerekirse— küçük-burjuvazi ağırlıktadır.

Tezlerimde, henüz aşılmamış köylü ya da genelde küçükburjuva hareketin her türlü atlanışına karşı, bir işçi hükümeti tarafından "iktidarın ele geçirilmesi"yle her türlü *oyuna* karşı, her türlü Blanquist maceraya karşı kendimi kesinlikle güvenceye aldım, çünkü doğrudan Paris Komünü deneyimine işaret ettim. Bu deneyim ise, bilindiği gibi ve 1871'de Marx'ın, 1891'de Engels'in ayrıntılı olarak kanıtladıkları gibi, orada Blanquizme yer olmadığını, *çoğunluğun* doğrudan, dolaysız, mutlak egemenliğinin ve kitlelerin aktivitesinin ancak, bizzat çoğunluk *bilinçli* ortaya çıktığı ölçüde güvencede olduğunu gösterdi.

Tezlerde, çok açık bir biçimde her şeyi, İşçi, Kır İşçisi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri *içinde nüfuz uğruna mücadele üzerinde* yoğunlaştırdım. Bu bağıntıda en ufak bir kuşkuya bile izin vermemek için tezlerde *iki kez,* sabırlı, inatlı, *"kitlelerin pratik* gereksinimlerine uygun" "aydınlatma çalışması"nın gerekliliğini vurguladım.

Varsın cahiller ya da Bay Plehanov ve onun ayarındaki Marksizm dönekleri anarşizm, Blanquizm ve buna benzer şeyler üzerine yaygara koparsınlar. Düşünmek ve öğrenmek isteyen biri, Blanquizmin iktidarın bir azınlık tarafından ele geçirilmesi olduğunu görmezden gelemez, buna karşılık İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin, halkın *çoğunluğunun* doğrudan ve dolaysız örgütü olduğu *kesindir.* Bu sovyetler *içinde* nüfuz uğruna mücadeleyi hedefleyen çalışma, Blanquizm batağına götüremez, *asla götüremez.* Anarşizm batağına da götüremez, çünkü anarşizm, burjuvazinin egemenliğinden proletaryanın egemenliğine *geçiş* dönemi için *devletin ve devlet erkinin zorunluluğunun* yadsınmasıdır. Ben ise, her türlü yanlış anlama olanağını dışlayan bir berraklıkla, bu dönemde devletin zorunluluğunu *savunuyorum,* ne var ki —Marx'la ve Paris Komünü deneyimiyle uyum için-

de— alışılmış parlamenter-burjuva devleti değil, daimi ordunun *olmadığı,* halka karşı yönelen bir polisin *olmadığı,* halkın üstüne çıkarılmış bir bürokrasinin *olmadığı* bir devletin zorunluluğunu savunuyorum.

Bay Plehanov "Yedinstvo"sunda avazı çıktığı kadar anarşizm diye bağırsın, bu yalnızca onun Marksizmden kopuşunun bir başka kanıtıdır. "Pravda"da (No. 26), Marx ve Engels'in 1871, 1872, 1875 yıllarında devlet üzerine neler öğrettiklerini[1] ortaya koyma çağrım üzerine, meselenin özünü suskunlukla geçiştirmek ve tıpkı hiddetten köpüren burjuvazi gibi yaygarayla yanıt vermekten başka çaresi kalmadı — ve gelecekte de kalmayacaktır.

Marksizmin devlet öğretisini eski Marksist Bay Plehanov *hiç mi hiç* anlamamıştır. Bu anlayışsızlığın tohumlarına, başka şeylerin yanı sıra, onun anarşizm üzerine broşüründe de rastlanıyor.

*

Şimdi yoldaş Y. Kamenev'in, "Pravda" No. 27'deki notunda, tezlerimle ve yukarıda sergilenen görüşlerle "görüş ayrılıkları"nı nasıl formüle ettiğini inceleyelim. Bu onları daha iyi anlamamızı sağlayacaktır.

"Yoldaş Lenin'in genel şemasına gelince", diye yazıyor yoldaş Kamenev, "burjuva-demokratik devrimin tamamlanmış olduğundan hareket ettiği ölçüde ve bu devrimin derhal bir sosyalist devrime dönüştürülmesini hesapladığı ölçüde onu kabul edilemez buluyoruz..."

Burada iki büyük hata vardır.

Birincisi. Burjuva-demokratik devrimin "tamamlanmış olması" sorunu *yanlış konmuştur.* Bu soruna, objektif gerçekliğe

[1] Bkz. s. 33. —*Red.*

uygun *olmayan* soyut, basit, deyim yerindeyse tek renkli bir biçim verilmiştir. Sorunu *böyle* koyan, *bugün* "burjuva-demokratik devrim tamamlanmış mıdır?" sorusunu sorup *bununla yetinen* — olağanüstü çetrefil, en azından "iki renkli" gerçekliği anlama olanağını kendi elinden alır. Teoride böyle. Pratikte ise *küçük-burjuva devrimciliği* önünde çaresizce teslim olur.

Gerçekten de. Gerçeklik bize *hem* iktidarın burjuvaziye geçişini (alışılmış tipte "tamamlanmış burjuva-demokratik devrim") *hem de* asıl hükümetin yanı sıra, "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"nü temsil eden bir tali hükümetin varlığını gösteriyor. Bu ikinci "hakeza hükümet", iktidarı burjuvaziye *kendisi* terk etti, *kendi* kendisini burjuva hükümete bağladı.

Yoldaş Kamenev'in eski Bolşevik formülü "Burjuva-demokratik devrim tamamlanmamıştır", bu gerçeğin hakkını veriyor mu?

Hayır, bu formül eskimiştir. Hiçbir işe yaramaz. Ölmüştür. Ona yeniden yaşam verme çabaları boşuna olacaktır.

İkinci hata. Pratik bir sorun. Rusya'da şimdi hâlâ burjuva hükümetten *kopuk özel* bir "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"nün mümkün olup olmadığı belli değildir. Marksist taktiği, henüz belli olmayan bir şeyin üstüne temellendirmek imkânsızdır.

Fakat böyle birşey henüz *olabilecekse,* o zaman bunun yolu ancak ve yalnız şudur: hareketin proleter, komünist unsurlarının derhal, kesin olarak, geri dönülmez bir biçimde küçük-burjuva unsurlardan kopması.

Niçin?

Çünkü tüm küçük-burjuvazi şovenizme (= anavatan savunmasına), burjuvaziyi "destekleme"ye, ona bağımlılığa tesadüfen

değil zorunlu olarak çarketmiştir, çünkü onsuz idare etmek zorunda kalmaktan *korkmaktadır* vs. vb.

Daha şimdiden iktidarı alabilecekken almak *istemeyen* küçük-burjuvazi iktidara nasıl "itilebilir"?

Yalnızca, bu küçük-burjuvaların ürkekliğinden *ari* olan proleter, Komünist Parti'nin kopuşuyla, proleter sınıf mücadelesiyle. Yalnızca —sözde değil, fiiliyatta da küçük-burjuvazinin etkisinden *ari* olan— proleterlerin birliği, küçük-burjuvazinin ayağının altındaki zemini öyle "ısıtacak" durumdadır ki, o belirli koşullar altında iktidarı almak *zorunda kalacaktır;* hatta Guçkov ve Milyukov'un —yine belirli koşullar altında— Çaydze, Tsereteli, Sosyal-Devrimciler, Steklov vs.nin sınırsız egemenliğinden, mutlak egemenliğinden yana olmaları bile imkânsız değildir, çünkü ne de olsa bunlar *"anavatan savunucuları"* dır!

Şimdi derhal, vakit geçirmeden sovyetlerin proleter unsurlarını (yani proleter, Komünist Partiyi) küçük-burjuva unsurlardan ayıranlar, olası her iki durumda da: *hem* Rusya'nın özel, bağımsız, burjuvaziye bağlı olmayan bir "proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü"nden geçmesi, *hem de* küçük-burjuvazinin burjuvaziden ayrılamaması ve sonsuza dek (sosyalizme dek) onunla bizim aramızda yalpalaması durumunda da hareketin çıkarlarını doğru temsil ederler.

Faaliyetinde kendine yalnızca "burjuva-demokratik devrim henüz tamamlanmamıştır" basit formülünü kılavuz edinenler, küçük-burjuvazinin burjuvaziden bağımsız olmaya kesinkes yetenekli olduğuna dair bir tür garanti üstlenirler. Bununla, verili anda çaresizce küçük-burjuvazinin insaf ve insafsızlığına teslim olurlar.

Ayrıca, proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü "formülü"nde, "İki Taktik" yazısında (Temmuz 1905) özellikle vurguladığım şeyin anımsanması zararlı olmaz ("Oniki Yıl" derlemesi, s. 435):

"Proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün, dünyadaki her şey gibi, bir geçmişi ve bir de geleceği vardır. Geçmişi otokrasidir, serfliktir, monarşidir, ayrıcalıklardır... Geleceği, özel mülkiyete karşı mücadeledir, ücretli işçinin işverene karşı mücadelesidir, sosyalizm için mücadeledir."[1]

Yoldaş Kamenev'in hatası, 1917 yılında da, proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün yalnızca *geçmişini* görmesidir. *Gerçeklikte* ise artık *gelecek* başlamıştır, çünkü ücretli işçiyle küçük mülk sahibinin çıkar ve politikaları, hem de "anavatan savunması", emperyalist savaşa karşı tavır gibi son derece önemli bir sorunda *gerçeklikte* şimdiden birbirinden ayrılmıştır.

Burada, yoldaş Kamenev'in yukarıda aktarılan argümanındaki ikinci hataya geliyorum. Beni, şemamın "bu (burjuva-demokratik) devrimin derhal bir sosyalist devrime dönüştürülmesi"ni "hesaplamak"la suçluyor.

Bu doğru değil. Devrimimizin "derhal" bir sosyalist devrime "dönüştürülmesi"ni yalnızca "hesaplamamak"la kalmıyorum, bilakis düpedüz buna karşı uyarıyorum, 8. Tez'de açık açık açıklıyorum: "*Dolaysız* görevimiz olarak sosyalizmin 'yürürlüğe konması' *değil*..."[2]

Devrimimizin derhal bir sosyalist devrime dönüştürülmesini hesaplayan birinin, dolaysız görevimiz olarak sosyalizmin yürürlüğe konmasına karşı çıkamayacağı açık değil midir?

Dahası. Bir "Komün devleti" (yani Paris Komünü örneği üzre örgütlenmiş bir devlet) bile Rusya'da "derhal" yürürlüğe *konamaz*, çünkü bunun için bütün (ya da çoğu) sovyetlerdeki temsilcilerin *çoğunluğunun*, Sosyal-Devrimcilerin, Çaydze, Tsere-

[1] Bkz. V. İ. Lenin, Seçme Eserler, Cilt 3, s. 96, İnter Yayınları. —*Red.*
[2] Bkz. s. 30. —*Red.*

teli, Steklov vs.lerin taktik ve politikasının ne kadar yanlış ve zararlı olduğunu açıkça görmesi gereklidir. Ben ise gayet açık bir şekilde, burada yalnızca "sabırlı" (değişiklik "derhal" gerçekleştirilebiliyorsa, sabra ne gerek var?) bir aydınlatma çalışmasını "hesapladığımı" belirttim!

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'dir!

Yoldaş Kamenev *olguyu, varolan* sovyetlerin anlamını iyice düşünmedi, onların tipi, sosyal ve politik karakteri itibariyle Komün devletiyle aynı olduğunu görmedi; *olguyu* incelemek yerine, benim güya "yakın" gelecek için "hesapladığım" şeylerden sözediyor. Bu ne yazık ki pek çok burjuvanın yönteminin tekrarına çıkıyor: İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri *nedir,* parlamenter cumhuriyetten *daha üstün* bir tip midir, halk için *daha yararlı mıdır, daha demokratik midir,* örneğin gıda maddeleri kıtlığına karşı mücadele için daha *uygun mudur* vs. sorusundan — dikkatler bu aktüel, reel, yaşamın bizzat gündeme getirdiği sorundan, boş, güya bilimsel, gerçekte içeriksiz, profesörvari ölü, "derhal dönüştürmeyi hesaplama" sorusuna çekiliyor.

İçi boş, yanlış sorulmuş bir soru. Ben *sadece* ve *sadece*, işçi, asker ve köylülerin, tahıl üretiminin artırılması, ekmeğin daha iyi dağıtımı, askerlerin daha iyi ikmali vs. vs. ile ilgili *pratik* zor sorunlarla memurlardan, polislerden daha iyi başedeceklerini hesaplıyorum.

Ben kesinlikle, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin, halk *kitlelerinin* inisiyatifini, parlamenter cumhuriyetten daha iyi geliştirecekleri inancındayım (iki devlet tipinin daha ayrıntılı karşılaştırması bir başka mektupta). Sosyalizme doğru hangi *adımların* ve nasıl atılabileceği konusunda onlar daha iyi, daha pratik, daha doğru karar vereceklerdir. Bankaların denetlenmesi, tüm bankaların tek bir bankada birleştirilmesi — bu *henüz* sosyalizm *değildir,* ama sosyalizme *doğru* bir adımdır. Bu tür

adımları bugün Almanya'da halka karşı junkerler ve burjuvalar atıyor. Yarın tüm devlet erki eline geçtiğinde, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti halk için çok daha iyisini yapabilecektir.

Fakat bu tür adımları *zorla attıran* nedir?

Açlık, ekonominin mahvolması, yıkım tehdidi, şavaşın dehşeti, savaşın insanlıkta açtığı korkunç yaralar.

Yoldaş Kamenev notunu, "devrimci sosyal-demokrasi, bir komünist propagandistler grubuna dönüşmek değil, sonuna kadar proletaryanın devrimci kitlelerinin partisi kalmak istediği ve bununla yükümlü olduğu ölçüde, devrimci sosyal-demokrasi için biricik mümkün görüş olarak kendi görüşünü geniş bir tartışmada kabul ettirmeyi umduğunu" açıklayarak bitiriyor.

Bana öyle geliyor ki bu sözler, durumun temelden yanlış bir değerlendirmesini ele veriyor. Yoldaş Kamenev "kitle partisi"nin karşısına "bir grup propagandist"i koyuyor. Fakat "kitleler" tam da şimdi "devrimci" anavatan savunması sarhoşluğuna yenik düşmüştür. Böyle bir anda enternasyonalistlere, kitlelerin yanında "kalmak istemek", yani akıntıyla yüzmek yerine, "kitle" psikozuna karşı direnmek daha yakışmaz mı? Savaşan bütün Avrupa ülkelerinde, isteklerinin "kitlelerin yanında kalmak" olduğu gerekçesiyle şovenlerin nasıl kendilerini haklı çıkarmaya çalıştıklarını görmedik mi? Belirli bir süre azınlıkta kalsak da "kitle" sarhoşluğuna karşı direnmek bizim görevimiz değil midir? Proleter çizgiyi küçük-burjuva anavatan savunması "kitle" psikozundan *kurtarmak* için şu anda tam da propagandistlerin çalışması meselenin belkemiği değil midir? Tam da, sınıf farklılıklarına bakmadan proleter ve proleter olmayan kitlelerin içiçe geçmesi, anavatan savunması psikozunun nedenlerinden biriydi. *Proleter* çizginin bir "grup propagandisti"nden küçümsemeyle sözetmek gerçekten yersizdir.

Nisan 1917'de "Priboi" yayınevi
tarafından broşür olarak yayınlandı.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 44–56,
—İnter Yayınları.)

Devrimimizde Proletaryanın Görevleri

Proletarya Partisinin Bir Platform Taslağı

Rusya'da mevcut tarihsel an şu ana çizgilerle karakterizedir:

En Son Devrimin Sınıf Karakteri

1) Tüm devlet aygıtına (ordu, polis, bürokrasi) hükmeden yalnızca bir avuç feodal toprak sahibini temsil eden eski Çarlık iktidarı gerçi yıkılmış ve ortadan kaldırılmış, ama ölmemiştir. Monarşi resmen yok edilmemiştir. Romanov çetesi, monarşist entrikalar tezgâhlamaya devam ediyor. Derebeyi toprak sahiplerinin dev toprak mülkiyeti tasfiye edilmemiştir.

2) Rusya'da devlet erki yeni bir *sınıfın,* burjuvazinin ve burjuvalaşmış toprak sahiplerinin eline geçmiştir. *Bu ölçüde* Rusya'da burjuva-demokratik devrim tamamlanmıştır.

İktidara gelen burjuvazi, 1906–1914 yıllarında Kanlı Nikola ve Cellat Stolipin'i gayretle desteklemeleriyle öne çıkan açık monarşist unsurlarla (Guçkov ve Kadetlerin sağındaki diğer politikacılar) bir blok (ittifak) kurmuştur. Lvov ve ortaklarının yeni burjuva hükümeti, Romanovlarla Rusya'da monarşinin resto-

rasyonu üzerine pazarlık yapmaya çalışmış ve bu pazarlıklara başlamıştır da. Bu hükümet devrimcilik taslıyor, ancak yönetici konumlara eski rejimin yandaşlarını getiriyor. Bu hükümet burjuvaziye devrettiği bütün devlet aygıtını (ordu, polis, bürokrasi) mümkün olduğunca az reforme etme çabasındadır. Yeni hükümet artık, kitle eylemlerinin devrimci inisiyatifini ve iktidarın halk tarafından *tabandan* ele geçirilmesini —devrimin gerçek başarıları için bu *biricik* güvenceyi— her biçimde engellemeye geçmiştir.

Bu hükümet şimdiye değin Kurucu Meclis'in toplanma tarihini bile saptamamıştır. Çiftlik beyi toprak mülkiyetine, feodal Çarlığın bu maddi temeline dokunmuyor. Bu hükümet, tekelci finans örgütlerinin, büyük bankaların, kapitalist sendikaların, kartellerin vs. entrikalarını inceleyip ilan etmek ve denetlemek için adım atmayı hiç düşünmüyor.

Yeni hükümette en önemli, tayin edici bakanlıklar (içişleri bakanlığı, savaş bakanlığı, yani ordu, polis, bürokrasi üzerinde, kısaca kitleleri ezmek için bütün aygıt üzerinde kumanda) mahut monarşistler ve çiftlikbeyi büyük toprak mülkiyetinin temsilcileriyle doldurulmaktadır. Kadetlere, yani çiçeği burnunda cumhuriyetçilere, zoraki cumhuriyetçilere, ne halk üzerinde *emir gücüyle* ve ne de devlet erki aygıtıyla doğrudan ilişkisi bulunmayan daha az önemli görevler verilmiştir. Trudoviklerin temsilcisi ve "hakeza sosyalist" A. Kerenski, halkın uyanıklığını ve dikkatini büyük laflarla uyuşturmak rolünden başka bir rol oynamıyor.

Bütün bu nedenlerden dolayı yeni burjuva hükümet, iç politika alanında bile proletaryanın en ufak bir güvenini hak etmemektedir ve proletaryanın yeni hükümete vereceği her türlü destek gayri-caizdir.

Yeni Hükümetin Dış Politikası

3) Objektif koşullar sonucu şimdi önplanda bulunan dış politikada yeni hükümet, emperyalist savaşın sürdürülmesinin bir hükümetidir, emperyalist güçlerle, İngiltere, Fransa vs. ile ittifak halinde, kapitalist ganimetin paylaşımı için, küçük ve zayıf halkların boğazlanması için savaşın hükümetidir.

Rus sermayesine ve onun güçlü hamisi ve efendisi İngiliz-Fransız emperyalist sermayesine, dünyanın en zengin sermayesine hizmet eden yeni hükümet —Asker ve İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin Rusya halklarının hiç kuşkusuz ezici çoğunluğu adına en açık şekilde telaffuz ettiği isteklere rağmen— kapitalistlerin çıkarları doğrultusunda düzenlenmiş olan halkların kırımına bir son vermek için herhangi bir reel adım atmamıştır. Herkesin bildiği gibi, Rusya'yı İngiliz-Fransız emperyalist yağmacı sermayesine bağlayan (İran'ın paylaşılması, Çin'in talan edilmesi, Türkiye'nin talan edilmesi, Avusturya'nın paylaşılması, Doğu Prusya'nın ilhakı, Alman sömürgelerinin ilhakı vs. üzerine) gizli anlaşmaları, açık yağma anlaşmalarını bile yayınlamamıştır. Bu anlaşmaları, yüzyıllar boyunca başka zorba ve despotlardan daha çok halkı yağmalamış ve ezmiş olan Çarlığın; büyük Rus halkını yalnızca ezmekle kalmayan, onu başka halkların celladı haline getirerek de lekeleyen ve ahlakını bozan Çarlığın imzaladığı anlaşmaları *teyit etmiştir.*

Bu utanç verici yağma anlaşmalarını teyit eden yeni hükümet, Rusya halklarının çoğunluğu İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri aracılığıyla bunu açıkça talep etmiş olmasına rağmen, savaşan halklara derhal ateşkes önermemiştir. Hükümet, burjuva diplomatların ağzında köleleştirilmiş halkın kolay inanan ve saf kitlelerini aldatmaya hizmet etmiş olan ve eden resmı, büyük, fakat hiçbir şey ifade etmeyen deklarasyonlar ve tumturaklı sözlerle bunu yapmaktan kaçmıştır.

4) Bu nedenle yeni hükümet dış politika alanında yalnızca en ufak bir güveni hak etmemekle kalmamaktadır, aynı zamanda bu hükümete yönelik olarak, Rusya halklarının barış isteğini ilan etsin, ilhaklardan vazgeçsin vs. vs. taleplerini tekrarlamaya devam etmek de, gerçekte yalnızca halkı kandırmak, gerçekleştirilemeyecek umutlar uyandırmak, onun bilincinin aydınlanmasını ertelemek demektir; halkı, gerçek karakteri, yerine getirilemez taleplerle değil, savaşı yürüten hükümetin sınıf karakteriyle, bu hükümet tarafından temsil edilen sınıfın, Rusya, İngiltere, Fransa vs.nin emperyalist finans kapitaliyle bağıyla, bu sınıfın güttüğü *reel, gerçek* politikayla belirlenen savaşla uzlaştırmaya dolaylı olarak katkıda bulunmak demektir.

İkili İktidarın Özgüllüğü ve Sınıfsal Anlamı

5) Devrimimizin en önemli özelliği, en acil bir şekilde ayrıntılı bir incelemeyi gerektiren özelliği, devrimin zaferinden sonraki daha ilk günlerde ortaya çıkan *ikili iktidardır*.

Bu ikili iktidar, ifadesini *iki* hükümetin varlığında bulur: ana hükümet, asıl, gerçek, burjuvazinin hükümeti, iktidarın tüm organları üzerinde tasarrufta bulunan Lvov ve ortaklarının "Geçici Hükümet"i; ve devlet erkinin organları üzerinde tasarrufta bulunmayan fakat doğrudan halkın kesin çoğunluğuna, silahlı işçi ve askerlere dayanan, Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti şahsındaki tamamlayıcı, "denetleyici" tali hükümet.

Bu ikili iktidarın sınıfsal kökeni ve sınıfsal anlamı, Mart 1917 Rus Devrimi'nin yalnızca tüm Çarlık monarşisini süpürüp atmakla, tüm iktidarı burjuvaziye devretmiş olmakla kalmayıp, aynı zamanda proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün *eşiğine kadar varmış* olmasında yatmaktadır. Petrograd Sovyeti ve diğer yerel İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri tam da böyle bir diktatörlüktür (yani yasaya değil, doğru-

dan silahlı halk kitlelerinin iktidarına dayanan bir devlet erki), hem de tam da adı geçen sınıfların diktatörlüğüdür.

6) Rus devriminin son derece önemli diğer bir özelliği, görünüşe göre yerel sovyetlerin çoğunluğunun güvenine sahip olan Petrograd Asker ve İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin, devlet erkini *gönüllü olarak* burjuvaziye ve *onun* Geçici Hükümeti'ne *devretmesi;* onunla onu destekleme, (Geçici Hükümet'in toplantı tarihini şimdiye dek hâlâ bildirmediği) Kurucu Meclis'in toplanmasını denetleyen bir gözlemci, bir kontrolör rolüyle yetinme konusunda anlaşarak üstünlüğü gönüllü olarak ona *bırakmasıdır.*

Bu fevkalade orijinal, bu biçimiyle tarihte asla eşi görülmedik durum, *iki* diktatörlüğü *birbiriyle bir bütün halinde içiçe geçirmiştir:* Burjuvazinin diktatörlüğü (çünkü Lvov ve ortaklarının hükümeti, yasaya ve halkın önceden bildirdiği iradeye değil, bilakis iktidarın belirli bir sınıf tarafından, burjuvazi tarafından zorla ele geçirilmesine dayanan bir diktatörlük, yani bir devlet erkidir) ve proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü (İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti).

Böylesine bir "içiçe geçme"nin uzun vadede *varlığını sürdüremeyeceğine* en ufak bir kuşku yoktur. Bir devlet içinde iki devlet erki *var olamaz.* Onlardan biri çekilmek zorundadır, ve tüm Rus burjuvazisi daha şimdiden var gücüyle, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ni olası bütün araçlarla her yerde bir kenara itmeye, zayıflatmaya, bir hiçe indirgemeye ve burjuvazinin mutlak egemenliğini kurmaya çalışıyor.

İkili iktidar, mutat burjuva-demokratik devrimi aşmış, ama *henüz* proletarya ve köylülüğün "saf" diktatörlüğüne kadar *varmamış* olan devrimin gelişiminde yalnızca bir *geçiş* anıdır.

Bu istikrarsız geçiş durumunun sınıfsal anlamı (ve sınıfsal açıklaması) şurada aranmalıdır: her devrim gibi bizim devrimi-

miz de, Çarlığa karşı mücadele için kitlenin en büyük kahramanlığını, en büyük özverisini gerektirmiştir ve bu amaçla bir çırpıda çok büyük sayıda küçük-burjuvayı *hareketin içine çekmiştir*.

Her gerçek devrimin en bellibaşlı bilimsel ve pratik-politik özelliklerinden biri, politik yaşama, *devletin biçimlendirilmesine* aktif, bağımsız, faal katılım gösteren "darkafalılar"ın sayısındaki alışılmadık derecede hızlı, ani, şiddetli artıştır.

Rusya'da da böyle olmuştur. Şimdi Rusya kaynıyor. Çarlığın korkunç boyunduruğunun ve toprak beyleriyle fabrikatörler için angarya çalışmanın her türlü politik kıpırdanışı boğduğu onlarca yıl boyunca politik olarak uyumuş olan milyonlar ve on milyonlar şimdi *uyanıyor* ve politikaya *akın ediyor*. Bu milyonlar ve on milyonlar kimdir? Bunların çoğu küçük mülk sahipleridir, küçük-burjuvalardır, kapitalistlerle ücretli işçiler arasında ortada duran kişilerdir. Rusya, tüm Avrupa ülkeleri arasında en küçük-burjuva ülkedir.

Muazzam küçük-burjuva dalga her yeri istila etti, sınıf bilinçli proletaryayı yalnızca sayısal gücüyle değil, ideolojik olarak da ezdi, yani çok geniş işçi çevrelerini kendisiyle birlikte sürükledi ve onlara küçük-burjuva politik görüşleri bulaştırdı.

Küçük-burjuva, yaşamda burjuvaziye bağımlıdır, (toplumsal *üretim* içindeki *konumu* itibariyle) proleter olarak değil, mülk sahibi olarak yaşar ve düşünce tarzında da burjuvaziyi izler.

Kapitalistlere, barışın ve sosyalizmin bu en kötü düşmanlarına körü körüne güven — Rusya'da *kitlelerin* mevcut politikasını karakterize eden şey budur, Avrupa'nın en küçük-burjuva ülkesinin sosyal ve ekonomik zemininde devrimci bir hızla *gelişmiş* olan şey budur. Geçici Hükümet'le İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti arasındaki *"anlaşma"*nın (resmi anlaşmadan çok *gerçek* desteği, zımni anlaşmayı, iktidarın körü körüne güvenle

terkedilmesini kastettiğimi vurgularım), Guçkov'a yağlı bir parçayı, yani gerçek iktidarı, Sovyet'e ise — Kerenskilerin bahşettiği vaadleri, şan ve şerefi (şimdilik), komplimanları, boş sözleri, teminatları ve reveransları sağlayan anlaşmanın *sınıf* temeli budur.

Rusya'da proletaryanın sayısal zayıflığı, sınıf bilinci ve örgütlenmedeki yetersizliği — aynı madalyonun öteki yüzü budur.

Sosyal-Devrimciler dahil tüm Narodnik partiler, hep küçükburjuvaydılar; Organizasyon Komitesi Partisi de öyle (Çaydze, Tsereteli vs.); hakeza partisiz devrimciler de (Steklov vd.) küçük-burjuva dalgayla sürüklendiler ya da ona egemen olamadılar, olmayı bilemediler.

Yukarıdakilerin Sonucu Olarak Ortaya Çıkan Taktiğin Özgüllüğü

7) Yukarıda ortaya konan fiili durumun özgüllüğünden, tek tek kişileri vb. değil, objektif olguları, kitleleri ve sınıfları hesaba katmak zorunda olan bir Marksist için, *verili* anın taktiğinin kendini dayatan özgüllüğü çıkar.

Bu özgüllük herşeyden önce, (Petersburg'da Tüm-Rusya Demiryolcular Kongresi'nin dünkü oturumunda, Partimiz Merkez Komitesi'nden yoldaşım Teodoroviç'in son derece isabetli ifadesiyle) "devrimci-demokratik boş lafların tatlımsı limonatasına bir porsiyon sirke ve safra karıştırılması"nı gerektirir. Yani eleştirel çalışma, Sosyal-Devrimcilerin ve sosyal-demokratların küçük-burjuva partilerinin hatalarının *açıklanması, sınıf bilinçli* proleter, Komünist Parti unsurlarının hazırlanması ve kaynaştırılması, proletaryanın "genel" küçük-burjuva psikozdan *kurtarılması.*

Görünüşte bu "sadece" propagandist çalışmadır. Gerçeklikte ise en yüksek dereceden *pratik devrimci* çalışmadır, çünkü dış

engeller nedeniyle *değil,* burjuvazi ona karşı *şiddet* uyguladığı için *değil* (Guçkov şimdilik sadece asker kitlesine karşı şiddet kullanma tehdidinde bulunuyor), *bilakis* kitleler körü körüne bir güvenin esiri oldukları *için* duraklamış olan, boş laflar içinde boğulan ve yerinden kıpırdamayan devrim başka türlü ilerletilemez.

Yalnızca bu körü körüne güvene karşı (yalnızca düşünsel silahlarla, yoldaşça iknayla, *yaşamın deneyimlerine* işaret ederek yürütülebilecek ve yürütülmek zorunda olan) mücadele, bizi *ortalığı kasıp kavuran devrimci lafazanlıktan* kurtarabilir ve hem proletaryanın bilincini hem de genel olarak kitlelerin bilincini ve aynı şekilde *ülkenin her yerinde* onların atak, kararlı inisiyatifini ilerletebilir, özgürlüklerin, demokrasinin, tüm toprak üzerinde halkın ortak mülkiyeti ilkesinin kendi gücüne dayanarak gerçekleştirilmesini, geliştirilmesini ve sağlamlaştırılmasını ilerletebilir.

8) Tüm dünyanın burjuva ve toprakbeyi hükümetlerinin deneyimleri, halkı köleleştirmenin *iki* yöntemini doğurmuştur. Birincisi şiddet yöntemidir. I. Nikola Romanov, Nikola Palkin[1] de denir, ve II. Nikola, Kanlı Nikola, bu cellat yöntemiyle Rus halkına en olmayacak şeyleri yaptılar. Fakat, bir dizi büyük devrim ve devrimci kitle hareketleriyle "akıllanmış olan" İngiliz ve Fransız burjuvazisi tarafından en mükemmel hale getirilmiş olan başka bir yöntem daha vardır. Bu, aldatma, pohpohlama, safsata, ucuz vaatler, sadaka, önemsiz şeylerde müsamahakârlık, önemlilerde ise müsamahasızlık yöntemidir.

Rusya'da mevcut anın özgüllüğü, birinci yöntemden ikincisine, halka karşı zor ve şiddet kullanımından onun *pohpohlanmasına,* boş vaatlerle aptallaştırılmasına akıl almaz bir hızla ge-

[1] Rusça "palka" = sopa sözcüğünden. —*Red.* Sopalı Nikola —*ÇN.*

çişte yatmaktadır. Kedi Vaska[1] dinliyor, ve yemeye devam ediyor. Milyukov ve Guçkov iktidardalar, sermayenin kârlarını koruyorlar, Rus ve İngiliz-Fransız sermayesinin çıkarları doğrultusunda emperyalist savaş yürütüyorlar, ve tehditleriyle, mantıklı olma uyarılarıyla, ricaları, yalvarmaları, talepleri, beyanatlarıyla Çaydze, Tsereteli, Steklov gibi "aşçılar" için yanıt olarak yalnızca vaatler, güzel konuşmalar, etkileyici açıklamalar var... Kedi Vaska dinliyor, ve yemeye devam ediyor.

Ancak körü körüne güvenme körlüğü ve kör körü körüne güven, özellikle yaşamın (sosyo-ekonomik durumlarının) onlara kapitalistlere güvenmemeyi öğrettiği proleterlerde ve *yoksul* köylülerde, her geçen gün biraz daha azalacaktır.

Küçük-burjuvazinin liderleri halka, burjuvaziye güvenmeyi öğretmek "zorundadır". Proleterler halka, burjuvaziye güvenmemeyi öğretmek zorundadır.

Devrimci Anavatan Savunması ve Sınıfsal Anlamı

9) "Neredeyse her yeri" istila etmiş olan küçük-burjuva dalganın en önemli ve en göze batan fenomeni, hiç kuşkusuz, *devrimci anavatan savunmasıdır*. O, Rus devriminin daha da gelişmesinin ve başarısının en kötü düşmanıdır.

Bu psikoza kurban düşmüş ve onu aşamamış olan, devrim için yitirilmiştir. Fakat kitleler buna liderlerden başka tarzda kurban düşüyor; onlar başka bir gelişmeden geçiyor ve bu psikozu *başka tarzda* aşıyorlar.

Devrimci anavatan savunması bir yandan, kitlelerin burjuvazi tarafından dolandırılmasının ürünü, köylülerin ve bir kısım iş-

[1] Krilov'un ünlü masalı "Kedi ile Aşçı"da, aşçı, tavuk yerken yakaladığı kediye bir ahlak vaazı çeker. Kedi Vaska dinler – ve yemeye devam eder. Vaska Rus halk dilinde kedinin takma adıdır. —*Red.*

çilerin körü körüne güveninin ürünüdür, öte yandan, Büyük Rusların, başka halklar karşısında cellat rolüyle ahlakını bozan Çarlığın gelenekleri onun için "kutsal" ve dokunulmaz olan, ilhaklarda ve banka kârlarında belli bir ölçüde çıkarı olan küçük mülk sahibinin çıkar ve görüşlerinin ifadesidir.

Burjuvazi, devrimden duyduğu soylu gurura seslenerek halkı aldatıyor ve meseleyi, Çarlık monarşisinin yerine Guçkov-Milyukov sahte cumhuriyetinin geçtiği devrimin bu aşamasıyla sanki Rusya'da savaşın *sosyal* ve *politik* karakteri değişmiş gibi gösteriyor, ve büyük oranda, halkın Rusya'nın Büyük Rus olmayan her kavmini Büyük Rusların bir tür mülkiyeti ya da yurtluğu olarak görmesini sağlayan geleneksel önyargılar sayesinde halk bütün bunlara —bir süre— inandı. Çarlık tarafından diğer halkları aşağılık birşey, "resen" Büyük Rusya'ya ait bir şey olarak görmeye alıştırılmış olan Büyük Rus halkının rezil ahlak bozukluğu *bir anda* ortadan kalkamazdı.

Savaşın sosyal ve politik karakterinin, kişilerin, grupların ya da hatta halkların "iyi niyeti" ile değil, bilakis savaşı yürüten *sınıfın* konumuyla, sınıfın, devamı savaş olan *politikasıyla,* modern toplumda egemen ekonomik güç olarak sermayenin *bağıntılarıyla,* uluslararası sermayenin *emperyalist karakteriyle,* Rusya'nın mali bağımlılığıyla, Rusya maliyesinin, bankalarının, diplomasisinin İngiltere, Fransa vs.'ye bağımlılığıyla vs. belirlendiğini kitlelere anlatmayı *bilmeliyiz.* Bütün bunları usta bir şekilde, kitleler için anlaşılır biçimde anlatmak *kolay değildir,* hiçbirimiz bunu bir çırpıda hatasız gerçekleştiremeyiz.

Ancak propagandamızın doğrultusu ya da daha doğrusu içeriği bu ve yalnızca bu olmalıdır. Devrimci anavatan savunmasına en ufak taviz, böyle bir tavizi haklı çıkarmaya çalışan deyimler ve "pratik" düşünceler ne kadar güzel olursa olsun, *sosyalizme ihanettir, enternasyonalizmin* tümüyle terkedilmesidir.

"Kahrolsun Savaş" şiarı elbette ki doğrudur, fakat anın özgül görevlerinin, geniş kitlelere *başka tarzda yaklaşma* zorunluluğunun hakkını veremez. Bence bu, "bir zamanlar"ın beceriksiz ajitatörünün "Kahrolsun Çar" şiarıyla kestirmeden kıra gidip — dayak yemesini anımsatıyor. Kitle içinden devrimci anavatan savunmasından yana olan sıradan kişiler, kişisel değil, sınıfsal anlamda *dürüsttür,* yani ilhakların ve yabancı halkların boğazlanmasının kendisine *gerçekten* hiçbir avantaj sağlamadığı *sınıflara* (işçiler ve yoksul köylüler) mensuptur. Sermayenin egemenliğinden vazgeçmeden ilhaklardan vazgeçmenin *imkânsız* olduğunu pekâlâ bilen ve kitleleri güzel laflar ve ölçüsüz vaatlerle vicdansızca aldatan burjuvaların ve "entelektüel" bayların durumu ise çok farklıdır.

Kitle içinden anavatan savunmasından yana olan sıradan bir insan, olaylara basit, darkafalı tarzda bakar: "Ben ilhakları istemiyorum, Almanlar *benim* yakama yapışmak istiyor, dolayısıyla ben asla herhangi bir emperyalist çıkarı değil, haklı bir davayı savunuyorum." Böyle bir insana yeniden ve yeniden, onun kişisel isteklerinin önemli olmadığı, bilakis söz konusu olanın kitle ve *sınıf* ilişkileri, politik bağıntılar ve önkoşullar, savaşın sermayenin çıkarlarıyla bağıntısı ve bankaların uluslararası içiçe geçmişliği vs. olduğu kavratılmalıdır. Anavatan savunuculuğuna karşı yalnızca böyle bir mücadele, belki çok hızlı olmasa da, emin ve kalıcı başarı vaadeden ciddi bir mücadeledir.

Savaş Nasıl Sona Erdirilebilir?

10) Savaş "isteyince" sona erdirilemez. Taraflardan birinin kararıyla sona erdirilemez. Anavatan savunması yandaşı bir askerin ifade ettiği gibi, "süngüyü toprağa saplayarak" sona erdirilemez.

Savaş, çeşitli ülkelerin sosyalistlerinin bir "anlaşması"yla, tüm ülkelerin proleterlerinin bir "gösteri"siyle, halkların "iradesi"yle vs. sona erdirilemez. Anavatan savunuculuğunun tam ve yarım yandaşlarının ve yarı-enternasyonalist basının gazete makalelerini dolduran bu türden tüm safsatalar, aynı şekilde sayısız kararlar, çağrılar, manifestolar, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin kararları, bütün bu laflar küçük-burjuvaların boş, saf, yerine getirilemez isteklerinden başka bir şey değildir. "Halkların barış isteğini 'bildirme'"ye dair, proletaryanın devrimci eylemlerinin *sırasına* dair (Rus proletaryasından sonra Alman proletaryası "sıradadır") vs. bu tür laflardan daha zararlı bir şey yoktur. Bütün bunlar Louis Blanc politikasıdır, yapmacık düşlerdir, "politik kampanyalar" oyunu oynamaktır, gerçekte kedi Vaska masalının tekrarına çıkar.

Savaş hiç kuşkusuz *sadece* onların çıkarına yürütülüyor, sadece onları zenginleştiriyorsa da, kapitalist haydutların kötü niyetinden kaynaklanmamıştır. Savaş, dünya sermayesinin yarım yüzyıllık gelişiminin, onun milyarlarca bağıntı ve bağlantısının ürünüdür. Sermayenin egemenliği devrilmedikçe ve devlet erki *başka* bir sınıfa, proletaryaya geçmedikçe emperyalist savaşın dışına *kaçılamaz,* şiddete dayanmayan, demokratik bir barış elde *edilemez.*

Şubat-Mart 1917 Rus Devrimi'yle, emperyalist savaşın içsavaşa dönüşümü başladı. Bu devrim, savaşın sona erdirilmesine doğru *ilk* adımı attı. Ancak *ikinci* adım, yani devlet erkinin proletaryaya geçişi, onun sona ermesini *gerçekten sağlayabilir.* Bu, "cephe"nin, sermayenin çıkarları cephesinin uluslararası "yarılması"nın başlangıcı olacaktır, ve proletarya ancak *bu* cepheyi yardıktan sonradır ki, insanlığı savaşın dehşetinden *kurtarabilecek,* ona kalıcı bir barışın nimetlerini *garantileyebilecektir.*

Ve Rus devrimi daha *şimdiden*, İşçi Temsilcileri Sovyetleri'ni yaratarak Rus proletaryasını sermaye "cephesini yarmanın" eşiğine getirdi.

Devrimimizden Doğan Yeni Devlet Tipi

11) İşçi, Asker, Köylü ve diğer Temsilciler Sovyetleri, yalnızca halkın çoğunluğu onların sınıfsal anlamı, *Rus* devrimindeki rolü hakkında berrak olmadığı ölçüde görmezlikten gelinmekle kalmıyor, aynı zamanda yeni bir devlet biçimini ya da daha doğrusu yeni bir *devlet tipini* temsil ettikleri ölçüde de görmezlikten geliniyor.

Bir burjuva devletinin en mükemmel, en gelişmiş tipi *parlamenter demokratik cumhuriyettir*. İktidar parlamentoya aittir; devlet aygıtı, yönetim aygıtı ve organları alışılmış olanlardır: daimi ordu, polis ve pratikte görevden alınamaz, ayrıcalıklı, halkın *üzerinde* duran bir bürokrasi.

Ancak XIX. yüzyılın sonundan beri devrimci dönemler, demokratik devletin *daha yüksek* bir tipini, Engels'in ifadesiyle bazı bakımlardan bir devlet olmaktan çıkan, "artık gerçek anlamda bir devlet" olmayan bir tipini ortaya çıkarıyor. Bu, halktan ayrı ordu ve polisin yerine halkın doğrudan ve dolaysız silahlanmasını *geçiren* Paris Komünü tipinde bir devlettir. Burjuva yazarlar tarafından hakkında yalan ve iftiralar yayılan, başka şeylerin yanı sıra yanlış yere, derhal sosyalizmi "yürürlüğe" koymak istediği iddia edilen Komün'ün özü *bundan ibarettir*.

Rus Devrimi 1905 ve 1917 yıllarında, tam da bu tipte bir devlet kurmaya *başladı*. Halk temsilcilerinin Tüm-Rusya Kurucu Meclisi'nde ya da Sovyetler Konseyi'nde vs. birleşen İşçi, Asker, Köylü ve diğer Temsilciler Sovyetleri'nin cumhuriyeti — işte *daha şimdiden*, Kadet Partisi'nin profesör beylerinin par-

lamenter, burjuva cumhuriyet için keşfettikleri yasa önerilerinin nasıl olacağını ya da Plehanov veya Kautsky ayarında küçükburjuva "sosyal-demokrasisi"nin ukalaları ve ustalarının Marksist devlet öğretisini tahrif etmeyi bırakmalarını beklemeden, bu anda demokrasiyi kendi gücüyle, *kendi tarzında* gerçekleştiren milyonluk bir halkın inisiyatifi sayesinde bizde şimdiden *yaşama nüfuz eden* yeni budur.

Marksizm anarşizmden, genelde devrimci bir dönemde ve özelde kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde devletin ve devlet erkinin *zorunluluğunu* tanımasıyla ayrılır.

Marksizm, Bay Plehanov, Kautsky ve ortaklarının küçükburjuva oportünist "sosyal-demokrasisi"nden, adı geçen dönemler için alışılmış parlamenter burjuva cumhuriyeti gibi bir devleti *değil,* Paris Komünü tipinde bir devleti zorunlu görmesiyle ayrılır.

Bu devlet tipiyle eskisi arasındaki başlıca farklar şunlardan ibarettir:

Parlamenter burjuva cumhuriyetten kolaylıkla monarşiye geri dönülebilir (tarih bunu ispatlamıştır), çünkü tüm baskı aygıtı: ordu, polis, bürokrasi el değmeden kalır. Komün ve İşçi, Asker, Köylü vs. Temsilcileri Sovyetleri bu aygıtı *parçalar* ve ortadan kaldırır.

Parlamenter burjuva cumhuriyet *kitlelerin* bağımsız politik yaşamını daraltıp boğar ve onların tüm devlet yaşamının tepeden tırnağa *demokratik* inşasına dolaysız katılmalarını engeller. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nde tam tersi sözkonusudur.

Onlar, Paris Komünü'nün ortaya çıkardığı ve Marx'ın "emeğin ekonomik kurtuluşunun gerçekleşebileceği nihayet keşfedil-

miş politik biçim"[1] dediği devlet tipini yeniden ortaya çıkarıyorlar.

Genellikle şu itirazda bulunuluyor: Rus halkı Komün'ün "yürürlüğe konması" için henüz olgun değildir. Bu, serfliği savunmanın bir argümanıdır, ki o da köylülerin özgürlük için olgun olmadığını açıklar. Komün, yani İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri, hem ekonomik gerçeklikte hem de halkın ezici çoğunluğunun bilincinde tamamen olgunlaşmamış olan *hiçbir* dönüşümü "yürürlüğe" koymaz, böyle dönüşümleri "yürürlüğe" koymaya niyeti yoktur ve koymamalıdır da. Ekonomik çöküş ve savaşın yol açtığı kriz ne kadar büyükse, savaşın insanlıkta açtığı korkunç yaraların iyileşmesini *kolaylaştıran* mümkün olduğunca mükemmel bir politik biçim de o kadar acil gereklidir. Rus halkı ne kadar az örgütsel deneyime sahipse, sadece birkaç burjuva kahvehane politikacısı ve "kârlı mevkilerdeki" memurların değil, *bizzat halkın* örgütsel inşaya o ölçüde kararlılıkla *girişmesi* zorunludur.

Bay Plehanov, Kautsky ve ortaklarının eski sahte Marksist önyargılarından ne kadar çabuk kurtulur, halka yardım etmek için, *tüm* yaşamı bizzat eline alan İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ni hemen ve her yerde yaratmak için ne kadar enerjik işe koyulursak, Bay Lvov ve ortakları Kurucu Meclis'in toplanmasını ne kadar ertelerlerse, halk o kadar kolay İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin cumhuriyetinden yana karar verecektir (Kurucu Meclis aracılığıyla ya da Lvov onun toplanmasını daha da erteleyecek olursa, onsuz). Bizzat halkın ele almış olduğu yeni örgütsel inşa çalışmasında başlangıçta hatalar kaçınılmazdır, ama Bay Lvov'un görevlendirdiği profesörler ve hukukçular, Kurucu Meclis'in toplanması ve parlamenter burjuva

---

[1] Karl Marx/ Friedrich Engels, İki Ciltte Seçme Mektuplar, C. 1, s. 494, Dietz Verlag, Berlin 1957. —*Red.*

cumhuriyetin ebedileştirilmesi üzerine, İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin boğazlanması üzerine yasalarını kotarıncaya kadar *beklemektense,* hata yapmak ve ilerlemek daha iyidir.

Eğer örgütlenmeyi ve akıllıca bir propaganda yürütmeyi bilirsek, yalnızca proleterler değil, köylülüğün onda dokuzu da polisin yeniden kurulmasına, görevden alınamaz ve ayrıcalıklı bürokrasiye, halktan ayrı orduya karşı olacaktır. Yeni devlet tipi yalnızca bundan ibarettir.

12) Polisin yerine halk milisinin geçirilmesi — bu, devrimin tüm seyrinden çıkan ve şimdi Rusya'da her yerde gerçekleştirilen bir dönüşümdür. Alışılmış tipte burjuva devrimlerin çoğunda böyle bir dönüşümün hep çok kısa süreli olduğunu ve burjuvazinin —en demokratik ve en cumhuriyetçi olanın bile— daima halktan ayrı, burjuvaların emrine tabi, halkı her tarzda bastırmaya uygun olan eski monarşist polisi yeniden kurduğunu kitlelere kavratmalıyız.

Polisin yeniden kurulmasını *engellemenin* yalnızca bir çaresi vardır: bir halk milisinin yaratılması, orduyla kaynaştırılması (daimi ordunun yerine genel halk silahlanmasının geçirilmesi). 15–65 yaş arası kadın-erkek istisnasız tüm vatandaşlar bu milise mensup olmalıdır — sadece örnek olarak verilmiş olan bu yaş sınırıyla gençlerin ve yaşlıların katılımına işaret edilmektedir. Kapitalistler, ücretli işçilerine, hizmetçilerine vs., bunların kamu yararına milis hizmeti verdikleri günlerde ücretlerini ödemek zorundadırlar. Yalnızca genelde politik yaşama değil, aynı zamanda herkes tarafından yapılacak bu sürekli kamu hizmetine de kadınların bağımsız katılımını sağlamadan, bırakın sosyalizmi, tam ve kalıcı bir demokrasi bile imkânsızdır. "Polis"in hasta bakımı, çocuk bakımı, gıda maddeleri kontrolü vs. gibi fonksiyonları, kadının salt kâğıt üzerinde kalmayan gerçek eşitliği olmadan, tatmin edici bir biçimde çözülemez.

Polisin yeniden kurulmasına izin vermemek, tüm halkın örgütsel güçlerini genel bir milisin yaratılmasına çekmek — proletaryanın, devrimi savunma, sağlamlaştırma ve daha da geliştirmenin çıkarları doğrultusunda kitlelerin bilincine çıkarması gereken görevleri bunlardır.

Tarım Programı ve Ulusal Program

13) Yakın gelecek için, Rus köyünde muazzam bir tarım devriminin gelişmesinin beklenip beklenemeyeceğini şu anda tam olarak bilemeyiz. Köylülüğün son zamanlarda kuşkusuz ilerleme kaydetmiş olan bir yanda toprak kölesi, ücretli işçi ve yoksul köylülere ("yarı-proleterler") ve diğer yanda varlıklı ve orta köylülere (kapitalistler ve cüce kapitalistler) sınıfsal ayrımının ne kadar derin olduğunu bilemeyiz. Ancak deneyim bu soruya bir yanıt verebilir ve verecektir.

Fakat proletaryanın partisi olarak biz mutlaka, yalnızca derhal bir tarım programı (toprak programı) hazırlamakla değil, aynı zamanda Rusya'da köylü tarım devriminin *çıkarları* doğrultusunda derhal gerçekleştirilmesi gereken bir dizi pratik önlemi propaganda etmekle de yükümlüyüz.

Tüm toprak ve arazinin ulusallaştırılmasını talep etmek zorundayız, yani devletteki tüm toprak ve arazinin merkezi devlet iktidarının mülkiyetine geçmesini talep etmeliyiz. Bu iktidar iskân fonunun çapını vs. saptamalı, ormanların korunması, ıslahı vs.ye dair yasaları çıkarmalı, toprak sahibiyle, yani devletle, kiracı, yani çiftçi arasında her türlü aracı faaliyeti mutlaka yasaklamalıdır (toprağın başkalarına her türlü devrinin yasaklanması). Fakat toprak ve arazi üzerinde mutlak *tasarruf hakkı,* aynı şekilde zilyetlik ve kullanım hakkının *yerel koşullarının* saptanması, asla bürokratik memur ellerinde bulunmamalı, bilakis yalnızca

Köylü Temsilcileri Kaza ve Yöre Sovyetleri'nin yetkisinde olmalıdır.

Tahıl üretiminin teknik olarak iyileştirilmesi ve artırılmasının çıkarları doğrultusunda ve rasyonel tarımsal büyük işletmenin ve onun toplumsal denetiminin çıkarları doğrultusunda, Köylü Komiteleri içinde, el konulmuş her çiftliği, *Kır İşçileri Temsilcileri Sovyetleri*'nin denetimi altında büyük bir örnek çiftlik haline getirmeyi hedeflemeliyiz.

Sosyal-Devrimcilerde, özellikle onların "tüketim" veya "emek" normu, "toprak ve arazinin sosyalizasyonu" vs.ye dair boş gevezeliklerinde hüküm süren küçük-burjuva safsata ve politikaya karşı proletarya partisi, meta üretimi egemenliği altında tarımsal küçük işletme sisteminin, insanlığı kitlesel sefaletten ve kölelikten kurtaracak durumda *olmadığını* açık bir şekilde anlatmalıdır.

Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ni derhal ve mutlaka bölmeden, proletarya partisi kitlelere, Kır İşçilerinin özel Temsilciler Sovyetleri'ni ve Yoksul (yarı-proleter) Köylülerin özel Sovyetlerini, ya da en azından genel Köylü Temsilcileri Sovyetleri içinde bu *sınıfsal katmanların* temsilcilerinin özel fraksiyonlar ya da partiler biçiminde özel daimi toplantılarını yaratmanın zorunlu olduğunu anlatmalıdır. Yoksa Narodniklerin, 'genelde köylülük'e dair bütün yapmacık, küçük-burjuva gevezelikleri, *kapitalistlerin* yalnızca bir türü olan varlıklı köylülerin, mülksüz sınıfları aldatmasının paravanası olacaktır.

Köylülere, çiftlikbeyi arazilerine el koymamayı ve tarımsal ilişkileri dönüştürmek için Kurucu Meclis'in toplanmasına kadar beklemeyi öğütleyen birçok Sosyal-Devrimcinin ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin burjuva-liberal ya da katıksız bürokratik vaazlarına karşı proletarya partisi, köylüleri tarımsal

ilişkilerin dönüştürülmesine derhal ve kendi gücüne dayanarak girişmeye, çiftlikbeyi arazilerine yerel Köylü Sovyetleri'nin kararı üzerine vakit geçirmeden el koymaya çağırmalıdır.

Burada özellikle önemli olan, cephedeki askerler için ve kentler için gıda maddeleri üretiminin mutlaka *yükseltilmesinde*, hayvan mevcuduna, aletlere, makinelere, binalara vs. verilecek her türlü zarara ya da yapılacak her türlü tahribata kesinlikle izin verilmemesinde ısrar etmektir.

14) Milliyetler sorununda proletarya partisi herşeyden önce, Çarlık tarafından ezilen, Rus imparatorluğuna zorla dahledilmiş ya da zorla devlet sınırları içinde tutulmuş, yani ilhak edilmiş tüm uluslara ve kavimlere, bağımsızlıklarını ilan etme ve Rusya'dan ayrılma sınırsız hakkının tanınmasını savunmalıdır.

Ayrılma hakkının gerçekten hayata geçirilmesiyle bağlı olmayan ilhaklardan vazgeçme üzerine tüm açıklamalar, deklarasyonlar ve manifestolar, burjuva halk aldatmacası ya da küçükburjuva yerine getirilemez isteklerdir.

Proletarya partisi, emekçiler için avantajlı olduğundan, mümkün olduğunca büyük bir devletin yaratılmasını amaçlar; hedefi ulusların *yakınlaşması ve gelecekte kaynaşmasıdır*. Fakat bu hedefe şiddet aracılığıyla değil, yalnızca tüm uluslardan işçi ve emekçilerin özgür, kardeşçe bir ittifakı yoluyla ulaşmak istiyor.

Rusya Cumhuriyeti ne kadar demokratik olursa, İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti olarak ne kadar başarılı örgütlenirse, *tüm* ulusların emekçi kitleleri kendilerini o kadar güçlü bir şekilde böyle bir cumhuriyete *özgürce* cezbedilmiş hissedeceklerdir.

Sınırsız ayrılma hakkı, en geniş yerel (ve ulusal) özerklik, ulusal azınlıklar için en ince ayrıntısına kadar hazırlanmış hu-

kuksal güvenceler — devrimci proletaryanın programı işte budur.

Bankaların ve Kapitalist Birliklerin Ulusallaştırılması

15) Proletarya partisi, halkın ezici çoğunluğu sosyalist bir devrimin zorunluluğunu tanımadan önce, bir küçük köylü iktisatları ülkesinde sosyalizmi "yürürlüğe koyma"yı asla önüne hedef koymamalıdır.

Fakat ancak burjuva, "nerdeyse Marksist" sloganların ardına gizlenen sofistler, bu doğrudan, *savaş sırasında bir dizi burjuva devlet tarafından* sık sık *gerçekleştirilmiş* olan, yaklaşan tam ekonomik çöküşe ve açlığa karşı mücadele için mutlak gerekli olan pratikte tamamen olgunlaşmış devrimci önlemlerin derhal uygulanmasını erteleyen bir politikanın haklı gösterilmesi sonucunu çıkarabilir.

Kesinlikle sosyalizmin "yürürlüğe konması" anlamına gelmeyen toprak ve arazinin, kapitalistlerin tüm banka ve sendikalarının ulusallaştırılması ya da en azından bunların İşçi Temsilcileri Sovyetleri vs. tarafından *derhal denetlenmesi,* mutlaka savunulmalı ve olanaklar ölçüsünde devrimci yoldan gerçekleştirilmelidir. Sosyalizme giden yolda yalnızca adımlar olan ve iktisaden kesinlikle gerçekleştirilebilir olan bu önlemler olmadan, savaşın açtığı yaraların iyileşmesi ve tehdit eden çöküşün önlenmesi imkânsızdır, ve devrimci proletaryanın partisi, tam da "savaştan" özellikle rezilce tarzda zenginleşen kapitalistlerin ve bankerlerin inanılmaz yüksek kârlarına saldırmaktan asla ürküp gerilemeyecektir.

Sosyalist Enternasyonal'de Durum

16) Rusya işçi sınıfının uluslararası görevleri tam da şimdi özel bir güçle ön plana çıkıyor.

Bugün herkes enternasyonalizm üzerine yemin ediyor, şovenler ve anavatan savunucuları bile, Bay Plehanov'la Bay Potresov bile, Kerenski bile kendine enternasyonalist diyor. Dolayısıyla proletarya partisinin, lafta enternasyonalizmin karşısına tüm açıklık, tamlık ve kesinliğiyle gerçek enternasyonalizmi koyma görevi bir o kadar ivedidir.

Tüm ülkelerin işçilerine içeriksiz çağrılar, hiçbir şey ifade etmeyen enternasyonalizme sadakat yeminleri, savaşan çeşitli ülkelerde dolaylı ya da dolaysız bir şekilde devrimci proletaryanın eylemlerinin "sırası"nı saptama girişimleri, savaşan ülkelerin sosyalistleri arasında devrimci mücadele *üzerine* bir "anlaşma" sağlamak için şiddetli çabalar, bir barış kampanyası *için* sosyalist kongreler toplama yönünde gayretli çabalar vs. vs. — bu tür düşüncelerin, bu tür girişimlerin ya da bu tür planların sahipleri ne kadar dürüst olursa olsunlar, bütün bunlar *objektif* anlamı itibariyle sadece lafazanlıktır, en iyi durumda bunlar sadece, kitlelerin şovenler tarafından *aldatılmasını* gizlemeye uygun zararsız, iyi dileklerdir. En becerikli, parlamenter dolandırıcılığın hilelerinde en deneyimli *Fransız* şovenleri, sosyalizme ve Enternasyonal'e görülmemiş küstahlıkta ihanetle, emperyalist savaşı yürüten hükümetlere girmekle, krediler *veya borçlar için* oy vermekle (son günlerde Rusya'da Çaydze, Skobelev, Tsereteli, Steklov'un yaptığı gibi), *kendi ülkesinde* devrimci mücadeleye karşı direnişle vs. vs. *bağlı* olan inanılmaz derecede tantanalı ve çığırtkanca pasifist ve enternasyonalist laflar bakımmdan uzun süredir her türlü rekoru kırmış bulunmaktadırlar.

İyi insanlar, emperyalist dünya savaşının acımasız, gaddar ortamını sık sık unutuyorlar. Bu ortam boş laflara izin vermez, naif, yapmacık isteklerle alay eder.

Sadece tek bir gerçek enternasyonalizm vardır: *kendi ülkesinde* devrimci hareketi ve devrimci mücadeleyi geliştirmede özverili çalışma, istisnasız *tüm* ülkelerde *aynı böyle* bir *mücade-*

leyi, aynı böyle bir çizgiyi ve *sadece böyle bir* çizgiyi (propaganda yoluyla, manevi ve maddi yardım yoluyla) desteklemek.

Bunun dışında her şey aldatmaca ve Manilovculuktur.[1]

Uluslararası sosyalist ve proleter hareket, iki yılı aşkın savaş süresi içinde *tüm* ülkelerde üç akım ortaya çıkarmıştır ve bu üç akımın idrakı, tahlili ve gerçekten enternasyonalist akım için tutarlı mücadelenin *reel* zeminini terkeden, kendi kendisini iktidarsızlığa, çaresizliğe ve hatalara mahkûm eder.

Bu üç akım şunlardır:

1) Sosyal-şovenler, yani sözde sosyalist, eylemde şovenler — bunlar, emperyalist savaşta (özellikle de mevcut emperyalist savaşta) "anavatan savunması"ndan yana olan kişilerdir.

Bunlar *sınıf* düşmanlarımızdır. Burjuvazinin safına geçmişlerdir.

Tüm ülkelerde resmi sosyal-demokrasinin resmi liderlerinin çoğunluğu bunlara dahildir: Rusya'da Bay Plehanov ve hempaları, Almanya'da Scheidemannlar, Fransa'da Renaudel, Guesde, Sembat, İtalya'da Bissolati ve hempaları, İngiltere'de Hyndman, Fabiancılar ve "Labouristler" ("İşçi Partisi"nin liderleri), İsveç'te Branting ve hempaları, Hollanda'da Troelstra ve partisi, Danimarka'da Stauning ve partisi, Amerika'da Viktor Berger ve başka "anavatan savunucuları" vs.

2) İkinci akım —"Merkez" denilen şey—, sosyal-şovenlerle gerçek enternasyonalistler arasında yalpalayan kişilerdir.

Bütün "Merkez", Marksist, enternasyonalist olduğuna, barıştan yana, hükümetler üzerinde her türlü "baskı"dan yana olduğuna, "halkın barış isteğini ilan etmesi" için kendi hükümetle-

[1] *Manilovculuk* — Gogol'ün "Ölü Canlar"ında iyi yürekliliği, düşboğazlığı ve sentimentalizmi temsil eden Manilova atfen. —*Red.*

rinden her türlü "talebe" hazır olduğuna, barış yararına, ilhaksız bir barış için her türlü kampanyadan yana vs. vs. — *ve sosyal-şovenlerle barıştan yana* olduğuna yemin ediyor. "Merkez" "birlik"ten yana, "Merkez" bölünmeye karşı.

"Merkez", zararsız küçük-burjuva lafazanlığın, lafta enternasyonalizmin, gerçekte korkak oportünizmin ve sosyal-şovenlere dalkavukluğun diyarıdır.

Meselenin özü şu ki, "Merkez", kendi hükümetlerine karşı bir devrimin gerekliliğine kani değil, bunu propaganda etmiyor, kayıtsız şartsız devrimci mücadele yürütmüyor, en basmakalıp ve pek ziyade "Marksist" duyulan *bahaneler* icat ediyor.

Sosyal-şovenler *sınıf düşmanlarımızdır,* işçi hareketi içindeki *burjuvalardır.* Bunlar işçi sınıfının *objektif* olarak burjuvaziye satılmış (daha iyi ücretler, fahri görevler vs.) ve küçük ve zayıf halkları yağmalayıp boğazlaması ve kapitalist ganimetin paylaşımı uğruna mücadeleyi sürdürmesi için *kendi* burjuvazilerine yardımcı olan katman, grup ve kesimlerini temsil ederler.

"Merkez" — legalite çürümesinin aşındırdığı, parlamentarizm atmosferinin ahlakını bozduğu vs. geleneksel şablonların insanlarıdır, sıcak postçuklara ve "rahat" çalışmaya alışmış memur tiplerdir. Tarihsel ve ekonomik açıdan bakıldığında *özel* bir katmanı temsil etmezler, sadece, işçi hareketinin geride bıraktığımız döneminden, 1871–1914 döneminden, özellikle de proletarya için gerekli olan geniş ve en geniş temelde yavaş, tutarlı, sistematik örgütsel çalışma sanatında çok değerli şeyler getirmiş olan bir dönemden, *sosyalist devrim çağını* başlatmış olan birinci emperyalist dünya savaşının başlangıcından beri *objektif* olarak zorunlu hale gelmiş bulunan *yeni bir döneme geçişi* temsil ederler.

"Merkez"in en ünlü lideri ve temsilcisi Karl Kautsky, II. Enternasyonal'in (1889–1914) en önemli otoritesidir, Marksizmin

tam iflasının, görülmemiş karaktersizliğin, Ağustos 1914'ten beri en sefil yalpalamaların ve ihanetlerin tipik örneğidir. "Merkez" akımı — bunlar Kautsky, Haase, Ledebour, Reichstag'daki sözümona "Çalışma Grubu"dur, Fransa'da Longuet, Pressemane ve genel olarak "Minoritaires"dir (Azınlıkçılar); İngiltere'de Philipp Snowden, Ramsay Macdonald ile "Independent Labour Party" ve kısmen de "British Socialist Party"nin daha birçok lideri; Amerika'da Morris Hilquit ve daha birçokları; İtalya'da Turati, Treves, Modigliani vs.; İsviçre'de Robert Grimın vd.; Avusturya'da Victor Adler ve hempaları; Rusya'da Örgütleme Komitesi Partisi, Akselrod, Martov, Çaydze, Tsereteli vs. dir.

Tek tek kişilerin bazen, kendileri bile farketmeden, sosyal-şovenizm pozisyonundan "Merkez" pozisyonuna geçmeleri —ve tersi— anlaşılır bir şeydir. Her Marksist, kişilerin bir sınıftan diğerine serbestçe geçmesi saklı kalırken, sınıfların birbirinden ayrıldığını bilir, aynı şekilde, kişilerin bir akımdan diğerine serbestçe geçmesi saklı kalırken, akımları *kaynaştırma* girişim ve çabalarına rağmen politik yaşamdaki *akımlar da* birbirinden ayrılır.

3) Üçüncü akım gerçek enternasyonalistlerdir, "Zimmerwald Solu"[1] bunlara en yakındır (bu akımın ortaya çıkışı hakkında okurun otantik bilgi edinebilmesi için ekte bu akımın Eylül 1915 tarihli manifestosunu basıyoruz).

Esas ayırt edici özellik: gerek sosyal-şovenizmle, gerek "Merkez"le tam kopuş, *kendi* emperyalist hükümetine ve *kendi* emperyalist burjuvazisine karşı kayıtsız şartsız devrimci mücadele. İlke: "Baş düşman kendi ülkendedir", yapmacık sosyal-

[1] Eylül 1915'de Zimmerwald'de yapılan Enternasyonalistlerin birinci konferansında Lenin, uluslararası sosyalist hareketin devrimci unsurlarını birleştiren bir sol grup oluşturdu. –*Red*

pasifist lafazanlığa karşı (sosyal-pasifist sözde sosyalist, pratikte burjuva pasifistidir; burjuva pasifistleri sermayenin boyunduruğunu ve egemenliğini silkip *atmadan* ebedi barış düşü görürler) ve bugünkü savaşla *bağıntı içinde* proletaryanın devrimci mücadelesinin ve proleter, sosyalist devrimin olanağını ya da yerindeliğini ya da zamana uygunluğunu reddetmeye kalkışan tüm *bahanelere* karşı acımasızca mücadele.

Bu akımın en önemli temsilcisi Almanya'da üyesi Karl Liebknecht'le birlikte "Spartaküs Grubu" ya da "Enternasyonal" grubudur. Karl Liebknecht bu akımın ve *yeni,* gerçek, proleter Enternasyonal'in en ünlü temsilcisidir.

Karl Liebknecht Alman işçi ve askerlerini, *silahları kendi* hükümetine *çevirmeye* çağırdı. Karl Liebknecht bunu Reichstag kürsüsünden açıkça yaptı. Sonra Berlin'in en hareketli meydanlarından biri olan Potsdam Meydanı'na gidip oradaki gösteri yürüyüşünde, "Kahrolsun Hükümet" başlıklı illegal bildirileri dağıttı. Tutuklanıp *kürek cezasına* çarptırıldı. Şimdi, savaşa karşı mücadelelerinden dolayı hapishanelerde bulunan *yüzlerce,* belki binlerce *gerçek* Alman sosyalisti gibi Almanya'da zindanda bulunuyor.

Karl Liebknecht konuşmalarında ve mektuplarında, sadece *kendi* Plehanovlarına ve Potresovlarına (Scheidemann, Legien, David ve suç ortakları) *karşı* değil, *aynı zamanda kendi Merkezcilerine,* kendi Çaydzelerine, Tseretelilerine (Kautsky, Haase, Ledebour ve suç ortakları) *karşı da* acımasızca mücadele etti.

Karl Liebknecht ve dostu Otto Rühle, 110 Reichstag milletvekili arasında, disiplini bozan tek kişidirler, "Merkez"le ve şovenlerle "birliği" yıktılar, *hepsine karşı çıktılar.* Sosyalizmi, proletaryanın davasını, proleter devrimi *yalnızca* Liebknecht temsil ediyor. Geri kalan *tüm* Alman sosyal-demokrasisi (kendisi de "Spartaküs Grubu"nun bir üyesi ve lideri olan) Rosa Lu-

xemburg'un isabetli ifadesiyle artık sadece *kokuşmuş* bir *cesettir.*

Almanya'da gerçek enternasyonalistlerin bir başka grubunu Bremen'den "Arbeiterpolitik" (İşçi Politikası) gazetesi temsil etmektedir.

Fransa'da gerçek enternasyonalistlere en yakın olanlar Loriot ve dostlarıyla (Bourderon ve Merrheim sosyal-pasifizme düştüler) Cenevre'de "Demain" dergisini çıkaran Fransız Henri Guilbeaux'dur; İngiltere'de "Trade-Unionist" gazetesi ve "British Socialist Party" ile "Independent Labour Party" üyelerinin bir bölümü "örneğin, sosyalizme *ihanet etmiş* olan liderlerle kopuşa açıkça çağrı yapmış olan William Russel), sonra savaşa karşı devrimci mücadelesi yüzünden İngiltere'nin burjuva hükümeti tarafından *kürek cezasına* mahkûm edilen İskoçyalı ilkokul öğretmeni ve sosyalist *Maclean;* yüzlerce İngiliz sosyalisti aynı suçtan dolayı hapishanelerdedir. Sadece onlar *gerçek* enternasyonalistlerdir; Amerika'da "Socialist Labor Party" ile oportünist "Socialist Party" içindeki, Ocak 1917'den beri "The Internationalist" gazetesini çıkaran unsurlar; Hollanda'da, "Tribune" gazetesini çıkaran "Tribunistler" Partisi (Pannekoek, Hermann Gorter, Wynkoop ve Zimmerwald'de Merkeze dahil olan ama şimdi bize geçen Henriette Roland-Holst); İsveç'te, Lindhagen, Ture Nermann, Karlson, Ström ve Zimmerwald'de "Zimmerwald Solu"nun kurulmasına şahsen katılan ve şimdi savaşa karşı devrimci mücadelesi yüzünden hapis cezasına mahkûm edilmiş olan Z. Höglund gibi liderlerle Gençler ya da Sollar Partisi; Danimarka'da, başında *Bakan* Stauning'in bulunduğu tamamen *burjuvalaşmış* Danimarka "Sosyal-Demokrat" Partisi'nden ayrılmış olan Trier ve dostları; Bulgaristan'da "Daryürekliler"; İtalya'da onlara en yakın olanlar Parti Sekreteri Konstantin Lazzari ile merkez yayın organı "Avanti"nin redaktörü Serrati'dir, Polonya'da Radek, Hanecki ve "Bölge Yönetim Kurulu"nda

birleşmiş sosyal-demokrasinin diğer liderleri, sonra Rosa Luxemburg, Tyszka ve "Merkez Yönetim Kurulu"nda birleşmiş sosyal-demokrasinin diğer liderleri; İsviçre'de, *kendi* ülkesinin sosyal-şovenlerine ve "Merkez"e karşı mücadele için "referandum"u gerekçelendiren (Ocak 1917) ve 11 Şubat 1917'de Töß'de yapılan sosyalist Zürih Kanton Kongresi'nde savaşa karşı ilkesel-devrimci bir karar sunmuş olan solcular; Avusturya'da, kısmen Viyana "Karl Marx Kulübü"nde etkinlik gösteren Friedrich Adler'in solcu genç dostları, bu kulüp şimdi, düşüncesizce de olsa bir bakanı kahramanca kurşunlaması nedeniyle Friedrich Adler'i mahvetmeye çalışan koyu gerici Avusturya hükümeti tarafından dağıtılmıştır vs.

Önemli olan, solcular arasında bulunan nüanslar değildir. Önemli olan *akımdır*. Meselenin özü şu ki, korkunç emperyalist savaş zamanında gerçek enternasyonalist olmak kolay değildir. Bu tür *insanlar* çok az, ama sosyalizmin tüm geleceği *sadece* onlardır, *kitlelerin* baştan çıkarıcısı değil *lideri sadece* onlardır.

Sosyal-demokratlar arasında, genelde sosyalistler arasında reformistlerle devrimciler arasındaki fark, emperyalist savaş koşulları altında objektif zorunlulukla bir değişikliğe uğramak zorundaydı. Barış anlaşması üzerine burjuva hükümetlere "talepler" yöneltmekle ya da "halkların barış isteğini ilan etmeleri"ni "istemekle" vs. yetinenler *gerçekte* reformlara kayarlar. *Çünkü savaş sorunu* objektif olarak ancak *devrimci yoldan* çözülebilir.

Savaştan, demokratik, şiddetsiz bir barışa geçişin, halkların "savaş"tan zenginleşmiş olan kapitalist baylara *milyarlık* haraçlar ödeme köleliğinden kurtulmasının proletaryanın devriminden başka bir çaresi yoktur.

Burjuva hükümetlerden en çeşitli reformlar talep edilebilir ve edilmelidir, fakat boş lafazanlığa ve reformizme düşmeden, emperyalist sermayeye binlerce bağla bağlı bu insanlardan ve sı-

nıflardan bu bağları *koparmaları* istenemez, bu bağları koparmadan ise savaşa karşı savaş üzerine tüm konuşmalar sadece boş, aldatıcı laflardır.

"Kautskyciler", "Merkez", sözde devrimci, gerçekte reformisttir, sözde enternasyonalist, gerçekte sosyal-şovenizmin yardakçılarıdır.

Zimmerwald Enternasyonali'nin Çöküşü – Bir Üçüncü Enternasyonal Kurmanın Gerekliliği

17) Zimmerwald Enternasyonali baştan itibaren kararsız, "Kautskyci", "Merkezci" bir tavır aldı, bu da *Zimmerwald Solu'*nu hemen ondan uzaklaşmaya, kendini ondan ayırmaya, *kendi* manifestosuyla ortaya çıkmaya zorladı (manifesto İsviçre'de Rusça, Almanca ve Fransızca basıldı).

Zimmerwald Enternasyonali'nin baş eksikliği —*çöküşünün* nedeni (çünkü o ideolojik ve politik olarak artık çökmüştür)— en önemli, pratikte *her şeyi belirleyen,* sosyal-şovenizmle ve başında Vandervelde, Lahey'de Huysmans (Hollanda) ve diğerlerinin bulunduğu eski sosyal-şoven Enternasyonal'le tam kopuş sorunundaki yalpalamalardır, kararsızlıktır.

Bizde henüz, Zimmerwald çoğunluğunun *tam da Kautskycilerden* oluştuğu bilinmiyor. Oysa bu, gözönünde bulundurulması gereken ve şimdi Batı Avrupa'da genelde bilinen temel bir olgudur. Koyu şoven "Chemnitzer Zeitung"un redaktörü ve koyu şoven Parvus'un "Glocke"sinin çalışanı, şoven, aşırı Alman şoveni Heilmann bile, (elbette "sosyal-demokrat" ve sosyal-demokrasinin "birliği"nin gayretli savunucusu olan) bu Heilmann bile, basında, Merkez ya da "Kautskycilik"le *Zimmerwald çoğunluğunun* bir ve aynı şey olduğunu kabul etmek zorunda kaldı.

1916 yılının sonu ve 1917 yılının başı bu olguyu kesin olarak doğruladı. Kienthal Manifestosu sosyal-pasifizmi mahkûm etmiş olmasına rağmen, *tüm* Zimmerwald sağı, *tüm* Zimmerwald çoğunluğu sosyal-pasifizme kaydı: Kautsky ve suç ortakları Ocak ve Şubat 1917'de bir dizi gösteride; Fransa'da, sosyal-şovenlerle *tam bir uyum içinde* Sosyalist Parti'nin (Aralık 1916) ve "Confédération Générale du Travail"ın (Fransız sendikaları örgütü) pasifist kararlarından yana (yine Aralık 1916'da) oy kullanan Bourderon ve Merrheim; tüm partinin sosyal-pasifist bir tavır içine girdiği ve bizzat Turati'nin ise 17 Aralık 1916 tarihli konuşmasında (elbette tesadüfen değil) *milliyetçi,* emperyalist savaşı yaldızlayan lafazanlıklara "sürüklendiği" İtalya'da Turati ve suç ortakları.

Zimmerwald ve Kienthal Başkanı Robert Grimm, Ocak 1917'de *kendi* partisinin sosyal-şovenleriyle (Greulich, Pflüger, Gustav Müller vd.) birlikte gerçek enternasyonalistlere *karşı* bir ittifak kurdu.

Çeşitli ülkelerin *Zimmerwaldcilerinin* Ocak ve Şubat 1917'de yapılan iki konferansında Zimmerwald çoğunluğunun bu çatışık, iki yüzlü tutumu, bir dizi ülkenin solcu enternasyonalistleri —uluslararası gençlik örgütünün sekreteri ve mükemmel enternasyonalist gazete "Gençlik Enternasyonali"nin redaktörü Münzenberg, Partimiz Merkez Komitesi Temsilcisi Zinovyev, Polonya Sosyal-Demokrat Partisi'nden (Bölge Yönetim Kurulu) K. Radek ve "Spartaküs Grubu" üyesi Alman sosyal-demokratı Hartstein— tarafından usulü veçhile damgalandı.

Rus proletaryasına çok şey verilmiştir; dünyanın hiçbir yerinde işçi sınıfı şimdiye dek Rusya'daki gibi bir devrimci enerji geliştirmeyi başaramamıştır. Fakat çok verilenden, çok istenir.

Zimmerwald bataklığına daha fazla göz yumulmamalıdır. Zimmerwald "Kautskycileri" aşkına Plehanov ve Scheidemann'

ın şoven Enternasyonali'yle yarım ittifakı daha fazla korumamalıyız. Bu Enternasyonal'le bağı derhal koparmalıyız. *Sadece* enformasyon için Zimmerwald'de kalmalıyız.

Tam da biz, tam da şimdi, vakit geçirmeden *yeni,* devrimci, proleter bir Enternasyonal kurmalıyız, ya da daha doğrusu *halihazırda kurulmuş* olduğunu ve etkinlikte bulunduğunu bütün dünya önünde kabul etmekten korkmamalıyız.

Bu, yukarıda tamı tamına saydığım "gerçek enternasyonalistler"in Enternasyonali'dir. Onlar ve yalnızca onlar kitlelerin baştan çıkarıcısı değil, devrimci-enternasyonalist kitlelerin temsilcisidir.

Böyle sosyalistlerin sayısı az da olsa, her Rus işçisi kendine şunu sormalıdır: Rusya'da 1917 Şubat-Mart Devrimi *arifesinde* bilinçli devrimcilerin sayısı çok muydu?

Önemli olan sayı değil, gerçekten devrimci proletaryanın düşüncelerini ve politikasını doğru ifade etmektir. Esas olan enternasyonalizmi "ilan etmek" değil, aksine en zor anlarda bile gerçek enternasyonalist olmayı bilmektir.

Anlaşmalara ve uluslararası kongrelere dair aldatıcı umutlara kapılmak istemiyoruz. Emperyalist savaş sürdükçe, uluslararası ilişkiler emperyalist-burjuva askeri diktatörlüğün demir pençesi altındadır. İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin tali hükümetine gözyummak zorunda kalan "cumhuriyetçi" Milyukov, bir enternasyonalist olan ve Zimmerwald ile Kienthal Konferanslarına katılan, İsviçreli parti sekreteri sosyalist *Fritz Platten*'ın, bir Rusla evli olmasına ve karısının akrabalarına gitmesine rağmen, Riga'da 1905 Devrimi'ne katılmış ve bu yüzden bir Rus hapishanesinde kalmış ve serbest kalmak için Çarlık hükümetine, şimdi geri almak istediği bir kefalet ödemiş olmasına rağmen Nisan 1917'de Rusya'ya girmesini *reddediyorsa,* cumhuriyetçi Milyukov Rusya'da Nisan 1917'da bunu *yapabiliyorsa,* burju-

vazinin ilhaksız vs. bir barış üzerine vaatlerinin, sözlerinin, boş tumturaklı laflarının ve deklarasyonlarının değerinin ne olduğunu siz düşünün.

Ya Troçki'nin İngiliz hükümeti tarafından tutuklanması? Ya Martov'un İsviçre'de tutulması ve Martov'u Troçki'nin kaderinin beklediği İngiltere'ye çekebilme umudu?

Hayal kurmayalım. Kendi kendimizi kandırmayalım.

Uluslararası kongreleri ya da konferansları "beklemek", enternasyonalizme *ihanet* etmek demektir, çünkü Stockholm'den bile, enternasyonalizme sadık kalmış hiçbir sosyalistin ve askeri sansürün tam kontrol olanaklarına ve tüm şiddetine rağmen *mektuplarının bile* bu tarafa bırakılmadığı sabittir.

Partimiz "beklememeli", bilakis derhal III. Enternasyonal'i *kurmalıdır*. Alman ve İngiliz zindanlarındaki yüzlerce sosyalist o zaman derin bir nefes alacak, bugün II. Wilhelm'i, bu alçağı, bu haydutu dehşete düşüren grev ve gösterileri düzenleyen binlerce Alman işçisi *illegal* bildirilerden kararımızı, Karl Liebknecht'e ve yalnızca ona kardeşçe güvenimizi, *bizim şimdi* de "devrimci anavatan savunması"na karşı mücadele etme kararımızı okuyacaklardır — bunu okuyacak ve devrimci enternasyonalizmleri güçlenecektir.

Çok verilenden, çok istenir. Bütün dünyada *şu anda* Rusya'daki gibi bir özgürlüğün egemen olduğu hiçbir ülke yoktur. Bu özgürlüğü burjuvaziyi veya burjuva "devrimci anavatan savunması"nı desteklemeyi vaaz etmek için değil, aksine gerek hainlere, sosyal-şovenlere, gerekse de "Merkez"in yalpalayan kişilerine karşı geri dönülmez biçimde düşmanca duracak olan bir enternasyonali, *III. Enternasyonal*'i cesur ve dürüst bir şekilde, proleterce, Liebknecht tarzında *kurmak* için kullanalım.

18) Söylenenlerin ardından, Rusya'da sosyal-demokratların bir birleşmesinin söz konusu olamayacağı hakkında fazla söz yitirmeye gerek yoktur.

Bir an için bile olsa, Örgütleme Komitesi Partisi'yle, "Raboçaya Gazeta"da Potresov'la bloka gözyuman, İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin Yürütme Komitesi'nde borçlardan[1] yana oy kullanan, "anavatan savunması"na kaymış olan Çaydze ve Tsereteli'yle birleşme düşüncesine izin vermektense, Liebknecht gibi iki kişi kalmak yeğdir — ve *bu devrimci proletaryanın yanında kalmak demektir.*

Bırakın ölüler ölülerini gömsünler.

Yalpalayanlara *yardım* etmek isteyen, kendisi yalpalamayı bırakmakla işe başlamalıdır.

Bilimsel Olarak Doğru Olması ve Proletaryanın Sınıf Bilincinin Aydınlanmasını Politik Olarak İlerletmesi İçin Partimizin Adı Ne Olmalıdır?

19) Sonuca, Partimizin adına geliyorum. Tıpkı Marx ve Engels'in kendilerine komünist demeleri gibi, kendimizi *Komünist Partisi* olarak adlandırmalıyız.

Marksist olduğumuzu ve sosyal-demokrasinin iki önemli noktada tahrif ve ihanet ettiği "Komünist Manifesto" zemininde durduğumuzu tekrarlamalıyız: 1) işçilerin anavatanı yoktur, emperyalist savaşta "anavatan savunması" sosyalizme ihanettir; 2) Marksist devlet öğretisi İkinci Enternasyonal tarafından tahrif edilmiştir.

---

[1] 1917'de Geçici Burjuva Hükümeti tarafından 1917'de emperyalist savaşın sürdürülmesi için çıkarılan "Özgürlük tahvili" kastediliyor. —*Red.*

"Sosyal-demokrasi" adı, Marx'ın sık sık, başka şeylerin yanında 1875'te "Gotha Programının Eleştirisi"nde de kanıtladığı ve Engels'in 1894'te daha popüler biçimde yinelediği gibi, *bilimsel olarak* doğru değildir. İnsanlık kapitalizmden dolaysız olarak ancak sosyalizme, yani üretim araçları üzerinde ortak mülkiyete ve ürünlerin, bireyin çalışma yeteneği ölçüsüne göre paylaşımına geçebilir. Partimiz daha ötesine bakıyor: sosyalizm kaçınılmaz olarak yavaş yavaş, bayrağında: "Herkesten yeteneğine göre, herkese gereksinimine göre" yazan komünizme doğru gelişmek zorundadır.

Bu benim iki argümanımdır.

İkincisi: Partimizin adının ikinci bölümü (Sosyal-*Demokrat*) de bilimsel olarak doğru değildir; demokrasi *devlet* biçimlerinden biridir. Oysa biz Marksistler *her türlü* devlete karşıyız.

İkinci Enternasyonal (1889–1914) liderleri, Bay Plehanov, Kautsky ve benzerleri, Marksizmi sığlaştırıp tahrif ettiler.

Marksizm anarşizmden, sosyalizme geçiş için *devletin zorunluluğunu* tanımasıyla ayrılır; ama (ve onu Kautsky ve ortaklarından ayıran budur) alışılmış parlamenter, burjuva, demokratik cumhuriyet türünde *bir devletin değil,* 1971 Paris Komünü gibi, 1905 ve 1917 İşçi Temsilcileri Sovyetleri gibi bir devletin.

Üçüncü argümanım: yaşam, devrim bizde *artık pratikte*, şimdilik sadece güçsüz biçimde, embriyon halinde de olsa, artık gerçek anlamda bir devlet olmayan işte bu yeni "devlet"i yaratmıştır.

Bu *artık* liderlerin salt teorisi değil, kitlelerin pratiğinin bir sorunudur.

Sözcüğün asıl anlamında devlet, halktan ayrı silahlı insan formasyonlarının kitleler üzerinde zor uygulamasıdır.

Bizim *oluşum halindeki* yeni devletimiz de bir devlettir, çünkü bizim silahlı insan formasyonlarına ihtiyacımız var, akla gelebilecek *en katı* düzene gereksinimimiz var, gerek Çarlık gerekse de Guçkov türünde burjuva karşı-devrim girişimlerinin *acımasızca* şiddetle bastırılmasına ihtiyacımız var.

Fakat *oluşum halindeki* yeni devletimiz artık sözcüğün asıl anlamında bir devlet değildir, çünkü Rusya'nın birçok yöresinde silahlı formasyonları, halkın üstünde duran, ondan ayrı olan, ayrıcalıklı, pratikte görevden alınamaz bazı kişiler değil, *bizzat kitle,* tüm halk oluşturuyor.

İleriye bakmalıyız, geriye değil, eski *monarşist* yönetim organlarının, polisin, ordunun, bürokrasinin yardımıyla burjuvazinin egemenliğini sağlamlaştıran alışılmış burjuva tipte demokrasiye değil.

İleriye, artık bir demokrasi olmaktan çıkan oluşum halindeki yeni demokrasiye bakmalıyız; çünkü demokrasi halkın egemenliği demektir, silahlı halkın kendisi ise kendi üzerinde egemenlik kuramaz.

Komünist Parti'ye uygulandığında demokrasi sözcüğü yalnızca bilimsel olarak doğru olmamakla kalmaz. Bu sözcük şimdi, Mart 1917'den sonra, devrimci halkın gözüne takılan ve bu sayede onun yeniyi: "devlet" içinde *biricik erk* olarak *her türlü* devletin "sönümlenmesi"nin "öncüsü" olarak İşçi, Köylü ve olası bütün diğer Temsilciler Sovyetleri'ni özgürce, cesaretle, kendi gücüyle inşa etmesinin *engellendiği* bir *at gözlüğüdür.*

Dördüncü argümanım: tüm dünyada sosyalizmin objektif durumu hesaba katılmalıdır.

Bu durum artık, Marx'la Engels'in gayet bilinçli olarak, yanlış, oportünist "sosyal-demokrasi" ifadesine katlandıkları 1871–1914 arasındaki zamanda olduğu gibi değildir. Çünkü *o zaman-*

lar, Paris Komünü'nün yenilgisinden sonra tarih, yavaş örgütlenme ve aydınlatma çalışmasını gündeme koymuştu. Başka bir çalışma yoktu. Anarşistler, yalnızca teorik olarak değil, ekonomik ve politik olarak da kesinlikle haksızlardı (ve öyle kalacaklardır). Anarşistler durumu yanlış değerlendirdiler, dünyanın durumunu kavramadılar: İngiltere'de emperyalist kârlarla ahlakı bozulmuş işçiler, yenilgiye uğratılmış Paris Komünü, Almanya'da yeni (1871) zafer kazanmış burjuva-ulusal hareket, yüzyıllardır süren uykusunu uyuyan yarı serflik Rusya'sı.

Marx ve Engels durumu doğru değerlendirdiler; uluslararası durumu kavradılar, sosyal devrime *yavaş yavaş* yaklaşma görevlerini anladılar.

Biz de yeni dönemin görevlerini ve özelliklerini kavrayalım. Marx'ın haklarında: "Ejderha dişleri ektim, pire biçtim" dediği hakeza Marksistleri taklit etmeyelim.

Emperyalizme gelişmiş olan kapitalizm, zorunlu olarak emperyalist savaşı üretti. Savaş bütün insanlığı *uçurumun kenarına*, bütün uygarlığın çökmesi, daha milyonlarca ve onmilyonlarca insanın vahşileşmesi ve mahvolması tehlikesinin eşiğine getirdi.

Proletaryanın devrimi dışında *hiçbir* çıkış yolu yoktur.

Ve bu devrimin başladığı, ilk ürkek, güvensiz, bilinçsiz, burjuvaziye karşı körü körüne güvenli adımlarını attığı anda —"sosyal-demokrat" liderlerin, "sosyal-demokrat" parlamenterlerin, "sosyal-demokrat" gazetelerin çoğunluğu (ve bu doğrudur, bu olgudur) — ve kitleleri etkileme *organları* tam da bunlardır—, bunların çoğunluğu sosyalizme *sadakatsizlik* etti, sosyalizme *ihanet etti*, "kendi" ulusal burjuvazisinin safına geçti.

Bu liderler kitleyi şaşırttı, şaşkına çevirdi, aldattı.

Ve şimdi bizim, aynı İkinci Enternasyonal'in kendisi gibi kokuşmuş olan o eski ve köhnemiş tanıma sarılarak bu yalanı desteklememiz, ona yardımcı olmamız isteniyor!

"Birçok" işçi sosyal-demokrasi tanımını dürüst *kavrıyor* olabilir. Fakat artık sübjektifle objektifi birbirinden ayırmayı öğrenmenin zamanıdır.

Sübjektif olarak bu sosyal-demokrat işçiler, proleter kitlelerin en sadık liderleridirler.

Fakat dünyanın objektif durumu öyledir ki, Partimizin eski adı kitlelerin yanıltılmasını *kolaylaştırıyor,* ilerlemeyi engelliyor, çünkü adım başında, her gazetede, her parlamento fraksiyonunda kitle, *liderleri,* yani sözleri geniş ölçüde duyulabilen, eylemleri geniş ölçüde görülebilen kişileri görüyor— ve bunların hepsi "hakeza sosyal-demokratlar"dır, hepsi sosyalizme ihanet edenlerle, sosyal-şovenlerle "birlikten yana"dır, hepsi eski "sosyal-demokrat" poliçeyi sunuyorlar...

Ya karşı argümanlar?... "Anarko-komünistlerle karıştırılırız"...

Fakat sosyal-ulusallarla ve sosyal-liberallerle, radikal sosyalistlerle, Fransız Cumhuriyeti'nin bu en ileri ve burjuva kitle aldatmacasında en becerikli burjuva partisiyle karıştırılmaktan neden korkmuyoruz?... Kitleler buna alıştı, "işçiler *kendi* sosyal-demokrat partilerini 'sevdiler'"...

Tek gerekçe budur, ama bu yalnızca Marksist öğretiyi değil, fakat aynı zamanda devrimin yakın gelecekteki görevlerini, uluslararası sosyalizmin objektif durumunu, İkinci Enternasyonal'in utanç verici çöküşünü ve proletaryanın etrafını yığın yığın çeviren sayısız "hakeza sosyal-demokrat"ın pratik çalışmayı engellemesini de gözardı eden bir gerekçedir.

Bu donukluğun bir gerekçesidir, uyuşukluğun bir gerekçesidir, ataletin bir gerekçesidir.

Biz ise dünyayı değiştirmek istiyoruz. Yüz milyonlarca insanın içine çekildiği, yüzlerce milyar sermayenin çıkarlarının karıştığı, insanlık tarihinde en muazzam bir altüst oluş olmadan, proleter devrim olmadan gerçekten demokratik bir barışla sona erdirilemeyecek olan emperyalist savaşı sona erdirmek istiyoruz.

Fakat kendi kendimizden korkuyoruz. "Alışılmış", "sevdiğimiz" kirli gömleği çıkarıp atmakta tereddüt ediyoruz...

Kirli gömleği çıkarıp atmanın zamanıdır, temiz çamaşırlar giymenin zamanıdır.

Petrograd, 23 (10) Nisan 1917

İlk defa "Priboi" yayınevi tarafından
Ekim 1917'de yayınlandı.

(Lenin, Seçme Eserler, Cilt 6,
s. 57–74, ve Nisan Tezleri ve
Ekim Devrimi, s. 56-73,
—İnter Yayınları.)

"Devrimimizde Proletaryanın Görevleri" Broşürüne Sonsöz

İktisadi çöküntü ve Petersburg basımevlerinin çalışamaz durumda olması yüzünden broşürüm eskidi. Broşür 23 (10) Nisan 1917'de yazıldı, bugün ise 10 Haziran (28 Mayıs) ve hâlâ çıkmış değil!

Broşür bir platform *taslağı* olarak yazılmıştı ve Partimizin, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi / Bolşevik'in Tüm-Rusya Konferansından *önce* görüşlerimin propagandasını yapmayı amaçlıyordu. Daktiloya çekilerek birkaç nüsha halinde konferans öncesinde ve sırasında Parti üyelerine dağıtılmış ve böylece oynaması gereken rolün belli bir kısmını oynamıştır. Fakat şimdi konferans 7–12 Mayıs (24–29 Nisan) 1917 tarihlerinde çoktan yapılmış, kararları çoktan yayınlanmıştır (bkz. "Soldatskaya Pravda" No. 13'ün ekleri), ve dikkatli okur broşürümün çoğu kez bu kararların ilk taslağını oluşturduğunu kolayca saptayabilecektir.

Bana sadece, bu broşürün, bu kararlarla bağıntılı olarak, onların yorumu olarak yine de yararlı olacağı umudunu dile getirmek, ve son olarak iki nokta üzerinde daha durmak kalıyor.

Sayfa 27'de[1], Zimmerwald'de sadece enformasyon için kalmayı öneriyorum. Konferans bu noktada benimle hemfikir olmadı, ve ben de Enternasyonal üzerine karara karşı oy vermek zorunda kaldım. Konferansın bir hata yaptığı ve olayların gidişinin bu hatayı çabucak düzelteceği daha şimdiden açıkça görülebilmektedir. Zimmerwald'de kalarak, III. Enternasyonal'in kuruluşunu geciktirmeye (istemeyerek de olsa) katkıda bulunuyoruz; artık ideolojik ve siyaseten ölü Zimmerwald'in fuzuli safrasını taşıyarak III. Enternasyonal'in kuruluşunu dolaylı biçimde engelliyoruz.

Tüm dünyanın bütün işçi partileri karşısında Partimizin durumu bugün öyle ki, III. Enternasyonal'i derhal *kurmak* bizim *vazifemizdir*. Bizden başka bunu *şimdi* yapabilecek hiç kimse yoktur, ve her türlü tehir zararlıdır. Zimmerwald'de sadece enformasyon için kalmış olsaydık. III. Enternasyonal'i kurmak için elimiz hemen özgür kalırdı (ve aynı zamanda, durum izin verdiği ölçüde, Zimmerwald'den *yararlanacak* durumda olurduk).

Şimdi ise, konferansın işlediği hata yüzünden, en azından 18 (5) Temmuz 1917'ye kadar eli kolu bağlı beklemek zorundayız (Zimmerwald Konferansı'nın toplantıya çağrıldığı tarih; eğer yeniden ertelenmezse ne mutlu! Bir kez zaten ertelenmişti...).

Fakat Partimiz Merkez Komitesi'nin konferanstan sonra oybirliği ile aldığı ve 25 (12) Mayıs tarihli "Pravda" No. 55'te yayınlanmış bulunan karar, bu hatayı yarı yarıya düzeltti; eğer bakanlarla görüşürse, Zimmerwald'den ayrılacağımız kararlaştırıldı. "Sollar"ın ("üçüncü eğilim", "gerçek enternasyonalistler", yukarda s. 23-25'e bakınız[2]) ilk uluslararası konferansını top-

---

[1] Bkz. s. 82-83. —*Red.* [2] Bkz. s. 77-81. —*Red.*

lantıya çağırır çağırmaz, hatanın öbür yarısının da çabucak düzeleceği umudunu dile getirmekte bir sakınca görmüyorum.

Üzerinde durulması gereken ikinci nokta, 19 (6) Mayıs 1917'de bir "koalisyon hükümeti"nin kurulmasıdır. Bu noktada broşür insana özellikle eskimiş gibi *gelebilir*.

Gerçekte ise tam da bu noktada hiç mi hiç eskimemiştir. Broşür *her şeyi,* on kapitalist bakana rehine olarak altı bakan vermiş bulunan Menşevikler ile Narodniklerin ateşten korkar gibi korktukları *sınıf* tahlili üzerine inşa ediyor. Ve her şeyi sınıf tahlili üzerine inşa ettiği içindir ki, eskimemiştir, çünkü Tsereteli, Çernov ve hempalarının hükümete girmesi, Petrograd Sovyeti'nin kapitalistlerin hükümetiyle yaptığı anlaşmanın sadece *biçimini,* o da *çok küçük* bir derecede değiştirmekten başka bir sonuç vermemiştir, halbuki ben, broşürün 8. sayfasında[1], "biçimsel bir anlaşmadan çok, fiili bir desteği kastettiğimi özellikle vurgulamıştım.

Tsereteli, Çernov ve hempalarının, kapitalistlerin rehinelerinden başka birşey olmadıkları; "yenilenmiş" hükümetin, gerek dış, gerekse de iç siyasette tumturaklı sözlerinden hiçbirini tutmak istemediği ve tutamayacağı her gün biraz daha açık hale geliyor. Çernov, Tsereteli ve hempaları siyaseten kendilerini halletmişlerdir; kapitalistlerin gerçekte devrimi boğmaya çalışan yardakçıları olduklarını göstermişlerdir: Kerenski, yığınlara karşı zor kullanacak kadar alçalmıştır (bkz. broşür s. 9[2]: "Guçkov şimdilik sadece yığınlara karşı şiddet kullanma tehdidinde bulunuyor"; Kerenski ise bu tehditleri gerçekleştirmek *zorundaydı*...). Çernov, Tsereteli ve hempaları, kendilerinin ve partilerinin, Menşeviklerin partisinin ve Sosyal-Devrimcilerinkinin siyaseten işini bitirmişlerdir. Halk bunu her geçen gün daha iyi anlayacak.

[1] Bkz. s. 60. —*Red.* [2] Bkz. s. 61. —*Red.*

Koalisyon hükümeti, broşürümde kısaca tahlil edilen devrimimizin temel sınıf çelişkilerinin gelişmesinde bir geçiş anından başka bir şey değildir. Bu uzun müddet böyle devam edemez. Ya geriye, tüm cephe boyunca karşı-devrime, ya da ileriye, iktidarın başka sınıfların eline geçmesine. Devrimci bir dönemde, emperyalist dünya savaşı koşullarında olduğu yerde kalınamaz.

N. Lenin

Petersburg, 10 Haziran (28 Mayıs) 1917

(*Lenin, Nisan Tezleri ve* Ekim Devrimi, s. 74–76, —İnter Yayınları.)

Geçici Hükümet'in 1 Mayıs (18 Nisan) 1917 Tarihli Muhtırası Nedeniyle Kriz Üzerine RSDİP(B) MK'nın 3 Mayıs (20 Nisan) Tarihli Kararı

Geçici Hükümet'in muhtırası, Partimizin Petrograd kent konferansı kararında almış olduğu tavrın tam doğruluğunu gösterdi: 1) Geçici Hükümet, eli ve ayağı İngiliz, Fransız ve Rus sermayesiyle bağlanmış tamamen emperyalist bir hükümettir; 2) yapmış olduğu veya yapabileceği ("halkın barış isteği ilan etme vs." ile ilgili) tüm vaadler yalandan başka hiçbir şey içeremez; 3) Geçici Hükümet, kişisel bileşiminin nasıl olacağından bağımsız olarak ilhaklardan *vazgeçemez*, çünkü mevcut savaşta ve özellikle şu anda kapitalistler sınıfı banka sermayesiyle bağlıdır; 4) küçük-burjuvazinin, Halkçılar, Menşevikler, şimdiki İşçi Temsilcileri Sovyeti liderlerinin çoğunluğu tarafından yürütülen ve sanki kapitalistleri (yani Geçici Hükümeti) "etkileme yoluyla" "düzeltme"nin mümkün olduğu şeklindeki aldatıcı umutları beslemekten ibaret olan politikası, bu muhtırayla bir kez daha teşhir olmuştur.

Bu konuda MK şu görüştedir:

I. Mevcut hükümetin kişisel bileşiminde ne türden olursa olsun tüm değişiklikler (Milyukov'un istifası, Kerenski'nin görev-

den alınması vs.), sınıf mücadelesinin *yerine* kliklerin rekabetini ve kişisel yeniden gruplaşmaları *geçiren* burjuva parlamenter cumhuriyetçiliğin en kötü yöntemlerinin bir taklidi olacaktır.

II. Kapitalistlerle işçi sınıfı arasında yalpalayan bu küçükburjuva nüfus kütlesi için tek kurtuluş, bu kütlenin, mali sermayenin ve ilhakçı politikanın zincirlerini gerçekten kıracak durumdaki tek güç olan devrimci proletaryanın kampına kesin olarak geçmesidir. Sadece devrimci proletarya —halkın çoğunluğunun desteğiyle— devlet erkinin bütününü eline geçirirse, devrimci askerlerle birlikte, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri biçiminde, tüm ülkelerin işçilerinin güveneceği ve savaşa gerçekten demokratik bir barışla hızla son verecek durumda olan bir hükümet yaratacaktır.

"Pravda" No. 37,
4 Mayıs (21 Nisan) 1917.

Savaşan Tüm Ülkelerin Askerlerine Çağrı

Asker Kardeşler!

Milyonlarca insan yaşamını alıp götüren, milyonlarca insanı sakat bırakan ve beraberinde görülmemiş sefalet, yıkım ve açlık getiren korkunç savaş hepimizi yordu.

Kendine: Bu savaş neden başladı, neden sürdürülüyor? sorusunu soran insanların sayısı gittikçe artıyor.

Savaşın en ağır yükünü taşıyan biz işçi ve köylüler için, savaşın tüm ülkelerin kapitalistleri tarafından, kapitalistlerin çıkarları uğruna çıkarıldığı ve yürütüldüğü, burada dünya egemenliğinin, fabrikatörler, girişimciler, bankacılar için pazarların, zayıf halkların yağmalanmasının sözkonusu olduğu her geçen gün daha açık hale geliyor. Sömürgeleri paylaşıyorlar, Balkanlarda ve Türkiye'de bölgeleri fethediyorlar ve bunun için Avrupa halkları mahvolmak zorunda, bunun için bizler ölmek ve ailelerimizin yıkımını, açlığını ve yokoluşunu seyretmek zorundayız.

Bu kapitalistler sınıfı tüm ülkelerde teslimatlar ve ordu siparişleri, ilhak edilen ülkelerde imtiyazlarla, gıda maddelerinin pahalılandırılmasıyla dev boyutta, duyulmadık, skandal düzeyde yüksek kârlar sağlıyor. Kapitalistler sınıfı tüm halkları, savaş için milyarlık kredilerin faizleri biçiminde onlarca yıl sürecek

bir haraca bağladı. Ve biz işçilerle köylülerden, mahvolmamız, sefalete düşmemiz, açlık çekmemiz ve bütün bunları sabırla karşılamamız isteniyor, bizi ezenleri, kapitalistleri, çeşitli ülkelerin işçileri birbirlerinin kökünü kurutarak, karşılıklı birbirinden nefret ederek güçlendirmemiz isteniyor.

Boyunduruğumuzu gerçekten itaatle taşımaya devam edecek miyiz, kapitalist sınıflar arasındaki savaşa katlanacak mıyız? Gerçekten bu savaşı, ulusal hükümetlerimizin, ulusal burjuvazilerimizin, ulusal kapitalistlerimizin yanına geçerek ve böylece tüm ülkelerin, tüm dünya işçilerinin uluslararası birliğinin altını oyarak uzatacak mıyız?

Hayır, asker kardeşler, gözümüzü açmanın zamanıdır, kaderimizi kendi elimize almanın zamanıdır. Tüm ülkelerde, halkı bu savaşın içine çekmiş olan kapitalistler sınıfına karşı halkın öfkesi artıyor, genişliyor ve güçleniyor. Sadece Almanya'da değil, savaştan önce özellikle özgür bir ülke sayılan İngiltere'de de, işçi sınıfının yüzlerce ve yüzlerce hakiki dostu ve temsilcisi, savaşa karşı ve kapitalistlere karşı onurlu ve içten bir söz söylemeye cesaret ettikleri için zindan duvarlarının ardında inliyor. Rusya'daki devrim ilk devrimin sadece ilk adımıdır, onu başkaları izleyecektir ve izlemek zorundadır.

Aynı II. Wilhelm gibi taçlı bir haydut olan II. Nikola'yı tahtından indirmiş olan Rusya'daki yeni hükümet, kapitalistlerin bir hükümetidir. Aynı Almanya'nın, İngiltere'nin ve diğer ülkelerin kapitalistleri gibi haydutça, emperyalist bir savaş yürütmektedir. II. Nikola'nın İngiltere, Fransa vs.'nin kapitalistleriyle yaptığı haydutça gizli anlaşmaları onaylamıştır, aynı Alman hükümetinin Avusturya, Bulgaristan vs. ile yaptığı aynı şekilde haydutça anlaşmaları yayınlamaması gibi, bu anlaşmaları herkesin bilgilenmesi için yayınlamamaktadır.

Rus Geçici Hükümeti 3 Mayıs'ta (20 Nisan), Çar tarafından yapılmış eski, haydutça anlaşmaları bir kez daha teyit edip savaşı tam zafere kadar sürdürmeye hazır olduğunu ifade ettiği bir muhtıra yayınlayarak, böylece şimdiye kadar ona güven duyan ve destek verenlerin bile öfkesine yol açmıştır.

Fakat Rus Devrimi, kapitalistlerin hükümeti dışında, işçi ve köylülerin büyük çoğunluğunu temsil eden bağımsız devrimci örgütler yaratmıştır: Petrograd'da ve Rusya kentlerinin çoğunda İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri. Rusya'da askerlerin çoğunluğu ve işçilerin bir kısmı hâlâ —Almanya'daki işçi ve askerlerin çokçoğu gibi— kapitalistlerin hükümetleri ve onların ilhaksız bir barış üzerine, savunma savaşı üzerine vs. boş ve yalan konuşmalarına körü körüne güven duymaktadır.

Fakat kapitalistlerden farklı olarak işçiler ve yoksul köylüler ne ilhaklara ne de kapitalistlerin kârlarının savunulmasına ilgi duymamaktadırlar. Bu yüzden gerek Rusya'da gerekse Almanya'da kapitalistlerin hükümetinin her günü, her adımı kapitalistlerin yalanını açığa çıkaracaktır, kapitalistlerin egemenliği sürdükçe, gerçekten demokratik, şiddetsiz bir barışın olamayacağını, tüm ilhaklardan gerçekten feragata, yani istisnasız tüm sömürgelerin, istisnasız tüm ezilen, zorla ilhak edilmiş veya tam haklara sahip olmayan ulusların kurtuluşuna dayanan bir barış olamayacağını, savaşın bu sürede büyük bir olasılıkla giderek şiddetleneceğini ve uzayacağını açığa çıkaracaktır.

Sadece, şimdi birbirine düşman iki devlette, örneğin Rusya'da olduğu kadar Almanya'da, devlet erkinin tamamen ve yalnızca, sözde değil gerçekte sermayenin ilişki ve çıkarlarını parçalayabilecek İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nın eline geçmesi durumunda — sadece bu durumda savaşan iki ülkenin işçileri birbirine güven kazanacaklar ve savaşı gerçekten demokratik, gerçekten dünyanın *tüm* halklarını ve milliyetlerini kurtaracak bir barış temelinde sona erdirebileceklerdir.

Asker kardeşler!

Bunu hızlandırmak için, bu hedefe varmak için elimizden gelen herşeyi yapalım. Hiçbir fedakârlıktan kaçınmayalım — işçi devriminin yararına tüm fedakârlıklar savaşın fedakârlıklarından daha az ağır olacaktır. Devrimin her muzaffer adımı binlerce ve milyonlarca insanı ölümden, yıkımdan ve açlıktan kurtaracaktır.

Kulübelere barış, saraylara savaş! Tüm ülkelerin işçilerine barış! Yaşasın tüm ülkelerin devrimci işçilerinin kardeşçe birliği! Yaşasın sosyalizm!

RSDİP Merkez Komitesi
RSDİP Petersburg Komitesi
"Pravda" Yazı Kurulu

"Pravda" No. 37,
4 Mayıs (21 Nisan) 1917.

Geçici Hükümet'in Muhtırası

Kartlar açıldı. Bay Guçkov ve Milyukov'a, bugün tüm gazetelerde yayınlanan muhtıraları için teşekkür etmemiz gerekiyor.

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'nin çoğunluğu, Halkçılar, Menşevikler, şimdiye kadar Geçici Hükümet'e güven duyma çağrısı yapan herkes yeterince cezalandırılmış oldu. Geçici Hükümet'in Çaydze, Skobelev ve Steklov ile harikalar yaratan "temas"ın etkisi altında ebediyen ilhaklardan vazgeçeceğini umuyor, bekliyor ve buna inanıyorlardı. Durum biraz farklı gelişti...

1 Mayıs (18 Nisan) muhtırasında Geçici Hükümet "tüm halkın(!) dünya savaşını *tayin edici zafere kadar* sürdürme çabası"ndan söz ediyor.

"Elbette ki", diye ekliyor muhtıra, "Geçici Hükümet... müttefiklerimize karşı üstlenilmiş olan yükümlülüklere tam olarak uyacaktır."

Kısa ve öz. Tayin edici zafere kadar savaş. İngiliz ve Fransız bankerlerle ittifak kutsaldır...

"Bizim" müttefiklerle, yani İngiliz ve Fransız milyarderleriyle bu ittifakı *kim* kurdu? Tabii ki Çar, Rasputin, Çarlık çetesi. Fakat Milyukov ve hempaları için bu anlaşma kutsal.

Neden?

Bazıları şöyle yanıtlıyor: Milyukov dürüst olmayan bir insan, kurnaz bir tilki olduğu için vs.

Mesele bu değildir. Mesele Guçkov, Milyukov, Tereşçenko, Konovalov'un *kapitalistlerin* temsilcileri olmalarıdır. Kapitalistler için ise yabancı ülkelerin fethi bir zorunluluktur. Böylece yeni pazarlar, sermaye ihracı için yeni bölgeler, oğulcuklarının onbinlercesine kârlı mevkiler yaratma olanağı vs. elde ederler. Mesele, Rus kapitalistlerinin *çıkarlarının* şimdi İngiliz ve Fransız kapitalistlerininkiyle aynı olmasıdır. Çarın İngiliz ve Fransız kapitalistleriyle anlaşmaları, Rus kapitalistlerinin Geçici Hükümeti için bu yüzden ve sadece bu yüzden bu kadar değerlidir.

Geçici Hükümet'in yeni muhtırası yangına körükle gitmektir. Almanya'daki savaşçı ruh halini sadece alevlendirebilir. Haydut Wilhelm'e "kendi" işçilerini ve askerlerini kandırmaya devam etmesi ve onları "sonuna kadar" savaşa sürüklemesine yardımcı olmaktadır.

Geçici Hükümet'in yeni muhtırası tüm keskinliğiyle şu soruyu ortaya atmıştır: Bundan sonra ne olacak?

Devrimimizin ilk anından itibaren İngiliz ve Fransız kapitalistleri, Rus devriminin ancak ve yalnızca, savaşı "sonuna kadar" sürdürmek amacıyla yapılmış olduğunu temin ettiler. Kapitalistler Türkiye'yi, İran'ı, Çin'i yağmalamak istiyorlar. Bu yüzden on milyonlarca Rus mujiğini daha yere sermek gerekiyorsa — ne gam? Yeter ki "kesin zafer" kazanılsın... Ve şimdi Geçici Hükümet dobra dobra aynı yolu tuttu.

– Savaşın, çünkü biz yağmalamak istiyoruz.

– Hergün onbinlerceniz yaşamını yitirsin, çünkü "biz" henüz kavgamızı bitirmedik, çünkü ganimetten payımızı henüz almadık!...

Hiçbir sınıf bilinçli işçi, hiçbir aydınlanmış asker Geçici Hükümet'e "güven politikasını" desteklemeyi sürdürmeyecektir. Güven politikası iflas etmiştir.

Sosyal-demokrat kent konferansımız, kararında[1], şimdi her geçen günün *bizim* tavrımızı onaylayacağını söyledi. Fakat olayların böyle hızlı gelişeceğini biz bile beklemiyorduk.

Şimdiki İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyet'i şu seçimle karşı karşıyadır: Guçkov ve Milyukov'un verdiği hapı yutmak, bağımsız bir politik rolden kesin olarak feragat etmek anlamına gelecektir — yarın Milyukov "bacaklarını masanın üstüne atacak" ve Sovyet'i kesinlikle bir sıfır haline getirecektir; Milyukov'un muhtırasına enerjik bir biçimde karşı çıkmak, eski güven politikasıyla ipleri koparmak ve "Pravda"nın önerdiği yola girmek demektir.

Elbette çürük bir orta yol da bulunabilir. Ama ne kadar süreyle?

İşçiler, Askerler! Herkesin duyabileceği yüksek bir sesle açıklayın şimdi: Tek bir devlet erkimizin olmasını talep ediyoruz — İşçi ve asker Temsilcileri Sovyetleri. Geçici Hükümet, bir avuç kapitalistin hükümeti bu Sovyetlere yer açmak zorundadır.

"Pravda" No. 37,
4 Mayıs (21 Nisan) 1917.

[1] Petrograd Bolşevik Kent Konferansı'nın, Geçici Hükümet'e karşı tavır üzerine kararı, 28 (15) Nisan 1917'de kabul edilmiştir. (V. İ. Lenin, Eserler, Cılt 24, s. 125/126, Rusça.) —*Red.*

RSDİP(B) Merkez Komitesi'nin Kararı

4 Mayıs (21 Nisan) 1917'de kabul edilmiştir

Geçici Hükümet'in 1 Mayıs (18 Nisan) 1917 tarihli emperyalist, ilhakçı-yağmacı muhtırasından sonra ve 3 Mayıs (20 Nisan) tarihinde Petrograd caddelerinde kitle toplantıları ve gösterilerle bir dizi halk mitinginin ardından Petrograd'da ortaya çıkmış olan durumu görüştükten sonra, RSDİP MK şu kararı alır:

1) Parti ajitatörleri ve konuşmacıları, kapitalist ve kapitalist dostu gazetelerin, bizim *içsavaş* tehdidinde bulunduğumuz yönündeki aşağılık yalanını teşhir etmelidir. Bu aşağılık bir yalandır, çünkü tam da kapitalistlerin ve onların hükümetinin kitlelere şiddet uygulayacak durumda olmadıkları ve buna cesaret edemedikleri, asker ve işçi kitleleri iradelerini özgürce ifade ettikleri ve *tüm* resmi mercileri özgürce seçip görevden aldıkları şu anda — *böyle bir anda* içsavaşa ilişkin her türlü düşünce naif, anlamsız, saçmadır, böyle bir anda *halkın çoğunluğunun iradesine tabi olmak* ve bu iradenin hoşnutsuz azınlık tarafından özgürce eleştirisi *zorunludur;* eğer zorbalık sözkonusu olursa, o zaman sorumluluk Geçici Hükümet ve yandaşlarına aittir.

2) Kapitalistlerin hükümeti ve gazeteleri, içsavaşa karşı yaygaralarıyla sadece, halkın açıkça önemsiz bir azınlığını teşkil eden kapitalistlerin, çoğunluğun iradesine boyun eğmek istemedikleri gerçeğini örtbas etmeye çalışıyorlar.

3) Şu anda köylülerin ruh halini bilen ve bunu doğru biçimde dile getiren özellikle çok sayıda askerin bulunduğu Petrograd'da nüfusun çoğunluğunun iradesini ortaya çıkarmak için, Petrograd'ın ve çevresinin tüm kazalarında hükümetin muhtırasına karşı tavır, şu ya da bu partinin desteklenmesi, bu veya başka bir Geçici Hükümet'in istenilirliği üzerine derhal bir plebisit yapılması gereklidir.

4) Tüm Parti ajitatörleri bu görüşleri ve bu talebi fabrikalarda, alaylarda, sokaklarda vs. *barışçıl* tartışmalar ve barışçıl gösterilerle ve her yerde düzenlenecek mitinglerle propaganda etmelidir; fabrikalarda ve alaylarda planlı bir oylama örgütlemeye çalışılmalıdır, bu yapılırken tam düzen ve yoldaşça disiplin en sıkı biçimde korunmalıdır.

5) Parti ajitatörleri, kapitalistlerin yaydığı, Partimizin Almanya ile ayrı bir barışı savunduğu yönündeki aşağılık iftirayı tekrar tekrar protesto etmelidir; biz II. Wilhelm'i aynı II. Nikola gibi asılmayı hakeden bir taçlı haydut ve Alman Guçkovlarını, yani Alman kapitalistlerini aynı Rus, İngiliz ve tüm diğer kapitalistler gibi ilhakçı, haydut, emperyalist sayıyoruz; kapitalistlerle görüşmelere karşıyız, *tüm ülkelerin devrimci işçi ve askerleriyle* görüşmelerden ve kardeşleşmeden yanayız, Guçkov-Milyukov hükümetinin tam da, Almanya'da işçi devriminin başladığını ve bu devrimin tüm ülkelerin kapitalistleri için bir darbe olacağını bildiği için durumu keskinleştirmeye çalıştığından eminiz.

6) Geçici Hükümet, önüne geçilemez tam yıkım üzerine dedikodular yayarken, iktidarı Geçici Hükümet'in elinde bırakması için yalnızca halkı ürkütmek istemekle kalmıyor, aynı zamanda dünyanın *tüm* halklarının bir çıkmaza sürüklenmiş, kapitalistlerin çıkarları uğruna savaşla uçurumun kenarına getirilmiş olduklarını ve iktidarın devrimci sınıfın, yani devrimci önlemler alabilecek devrimci proletaryanın eline geçmesi dışında gerçek-

ten başka bir çare olmadığı şeklindeki o derin ve tartışma götürmez gerçeği de muğlak, belirsiz, çetrefil bir biçimde dile getiriyor.

Eğer ülkede tahıl stokları vs. mevcutsa, o zaman işçi ve askerlerin yeni hükümeti de bunlar üzerinde tasarrufta bulunmayı bilecektir. Ama kapitalist savaştan dolayı ekonomik yıkım, tahıl bulunmayacak kadar ilerlemişse, o zaman kapitalist hükümet halk kitlelerinin durumunu iyileştirmeyip, sadece kötüleştirecektir.

7) İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti liderlerinin şimdiki çoğunluğu —Halkçıların ve Menşeviklerin partileri— tarafından yürütülen politikayı temelden yanlış buluyoruz, çünkü Geçici Hükümet'e güven, onunla uzlaşma girişimleri, düzeltme pazarlıkları vs., fiilen, değersiz kâğıt parçalarının çoğalması, sadece sürüncemede kalma anlamına gelecektir; ama ayrıca bu politika, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin iradesinin, cephedeki ve Petrograd'daki devrimci askerlerin çoğunluğunun ve işçilerin çoğunluğunun iradesiyle çelişkiye düşmesine yol açmakla tehdit etmektedir.

8) İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin politikasını değiştirmek ve kapitalistlerin hükümetine güven ve onunla ittifak politikasını değiştirmek zorunda olduğunu kabul eden işçi ve askerleri, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'ne delegelerini yeniden seçmeye ve oraya sadece, çoğunluğun gerçek iradesiyle uyum içinde gayet kesin bir düşünceyi şaşmaz biçimde savunacak kişileri göndermeye çağırıyoruz.

"Pravda" No. 38,
5 Mayıs (22 Nisan) 1917.

RSDİP(B) Merkez Komitesi'nin Kararı

5 Mayıs (22 Nisan) 1917 öğleden önce kabul edilmiştir.

2–4 Mayıs (19–21 Nisan) arasında yaşanan politik krizi, en azından ilk aşaması itibariyle tamamlanmış olarak görmek gerekir.

Kapitalistlere kızgın küçük-burjuva kitle önce kapitalistler*den* işçilere doğru yalpaladı, ama bir gün sonra yeniden, kapitalistlere "güven" ve onlarla "ittifak" politikası yürüten Menşevik ve Halkçı liderlerin peşine takıldı.

Adı geçen liderler, tüm pozisyonlarından tamamen vazgeçip, kapitalistlerin en içi boş, hiçbir şey ifade etmeyen kaçamaklarıyla yetindikleri bir uzlaşmaya girdiler.

Krizin nedenleri ortadan kalkmamıştır ve benzer krizlerin tekrarı kaçınılmazdır.

Krizin özü şudur: Küçük-burjuva kitle, kapitalistlere yüzyıllardır duyulan eski güven ile, onlara duyduğu öfke, kendini devrimci proletaryaya emanet etme çabası arasında yalpalıyor.

Kapitalistler savaşı uzatıyor ve bu gerçeği boş laflarla gizliyor. Yalnızca devrimci proletarya, bizde gözle görülür biçimde büyüyen, Almanlarda da yükselen ve bir dizi başka ülkede yaklaşan proleter dünya devrimiyle savaşın bitmesini sağlayabilir ve sağlayacaktır.

"Kahrolsun Geçici Hükümet" sloganı şu anda doğru değildir, çünkü halkın sağlam (yani bilinçli ve örgütlü) bir çoğunluğu devrimci proletaryanın yanında değilse, böyle bir slogan ya boş bir laftır ya da objektif olarak maceracı türde girişimlerle aynı kapıya çıkar.

Biz ancak, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri bizim politikamızı kabul edince ve bu iktidarı ellerine almak isteyince iktidarın proleterin ve yarı-proleterlerin eline geçmesinden yana olacağız.

Kriz günlerinde, Partimizin örgütlenmesinin, proleter güçlerin birliğinin açıkça yetersiz olduğu görülmüştür.

Anın şiarları şunlardır: 1) Savaşı sona erdirmenin proleter hattının ve proleter yolunun *anlatılması*; 2) kapitalistlerin hükümetine güven ve onunla ittifak küçük-burjuva politikasının *eleştirisi;* 3) *her alayda, her fabrikada,* özellikle en geri kitle, hizmetçiler, yardımcı işçiler vs. içinde gruptan gruba propaganda ve ajitasyon, çünkü burjuvazi kriz günlerinde özellikle bunlara dayanmaya çalışmıştır; 4) proletaryanın *örgütlenmesi, örgütlenmesi* ve yine *örgütlenmesi:* her fabrikada, her bölgede, her blokta.

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin 4 Mayıs (21 Nisan) tarihli, her türlü sokak toplantısını ve gösterisini iki gün süreyle yasaklayan kararına Partimizin tüm üyeleri muhakkak uymalıdır. MK dün erkenden, "böyle bir anda içsavaşa ilişkin her türlü düşüncenin anlamsız ve saçma olduğu", gösterilerin sadece barışçıl karakterde olması gerektiği ve zorbalıkların sorumluluğunun Geçici Hükümet'e ait olacağı yönünde bir karar yayınlamış ve bugün "Pravda"da basmıştır.[1] Bu yüzden Partimiz İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin adı geçen tüm kara-

[1] Bkz. s. 104. —*Red.*

rını (özellikle silahlı gösterilere ve havaya ateş etmeye karşı) tamamen doğru bulmaktadır ve bu karara *muhakkak uyulmalıdır.*

Tüm işçi ve askerleri son iki günkü krizin sonuçlarını özenle tartışmaya ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti ile Yürütme Komitesi'ne delege olarak sadece çoğunluğun iradesini dile getiren yoldaşları göndermeye çağırıyoruz. Delegenin çoğunluğun iradesini dile getirmediği tüm durumlarda, fabrika ve kışlalarda yeni seçimler yapılmalıdır.

"Pravda" No. 39,
6 Mayıs (23 Nisan) 1917.

Krizin Dersleri

Petrograd ve tüm Rusya ciddi bir politik kriz, devrimden sonra ilk politik krizi yaşadı.

1 Mayıs'ta (18 Nisan) Geçici Hükümet, ilhakçı ve haydutça savaş hedeflerini yeterince açık teyit eden ve böylece, kapitalistlerin "ilhaklardan vazgeçme" isteğine (ve yeteneğine) dürüstçe inanmış olan geniş kitlelerin öfkesini uyandıran, acıklı bir ün kazanmış olan notasını kabul etti. 3 ve 4 Mayıs'ta (20 ve 21 Nisan) Petersburg kaynadı. Sokaklar insan doluydu; gece gündüz her yerde gruplar ve grupçuklar, büyüklü küçüklü toplantılar oluşuyordu; devamlı kitle mitingleri ve gösteriler. Dün, 4 Mayıs (21 Nisan) akşamı, kriz görünürde sona erdi ya da en azından ilk aşaması tamamlandı: İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi ve daha sonra bizzat Sovyet de, (değersiz, kesinlikle hiçbir şey ifade etmeyen, hiçbir şey değiştirmeyen ve hiçbir şeyle yükümlü kılmayan safsatalar anlamına gelen) Hükümet'in "açıklamalar"ım, notayla ilgili düzeltmelerini, "yorumları"nı doyurucu ve "olayı hallolmuş" ilan etti.

Geniş kitlelerin de "olayı hallolmuş" olarak görüp görmediklerini gelecek gösterecektir. Görevimiz şimdi, bu krizde gün yüzüne çıkmış olan *güçleri,* sınıfları dikkatle incelemek ve buradan proletarya partisi için dersler çıkarmaktır. Çünkü tüm krizlerin büyük önemi, gizli olanı açığa çıkarmaları, sınırlıyı,

yüzeyseli, ayrıntıyı bir kenara itmeleri, politik moloz yığınını ortadan kaldırmaları, gerçekten yürüyen *sınıf mücadelesinin* gerçek saiklerini ortaya koymalarıdır.

Kapitalistlerin hükümeti aslında 1 Mayıs'ta (18 Nisan) yalnızca, emperyalist savaşı diplomatik cümlelerle gizleyen eski notalarını tekrarladı. Asker kitleleri, kapitalistlerin dürüstlüğüne ve barışseverliğine cidden inanmış oldukları için kızdılar. Gösteriler, çelişkili, berrak olmayan, bizi hiçbir yere götürmeyen "Kahrolsun Milyukov" şiarıyla, *asker* gösterileri olarak başladı (sanki kişi ya da grupların değişmesi politikanın özünü değiştirebilirmiş gibi!).

Bu şu anlama geliyor: köylülüğe en yakın olan geniş, kararsız, yalpalayan kitle, bilimsel-sınıfsal anlamda küçük-burjuva bir kitle, kapitalistlerden *uzaklaşıp* devrimci işçilerin *safına* doğru yalpaladı. İşte krizi, gücü itibariyle *herşeyi belirleyebilecek* olan bu kitlenin bu yalpalayışı ya da bu hareketi yarattı.

Bunun üzerine, orta *değil,* aksine aşırı unsurlar, arada duran küçük-burjuva kitle *değil,* aksine burjuvazi ve proletarya sokağa çıkmaya ve örgütlenmeye başladı.

Burjuvazi Nevski Bulvarı'nı, bir gazetenin ifadesiyle "Milyukov" Bulvarı'nı, ve komşu semtleri, zengin Petersburg'un, kapitalistlerle memurların Petersburg'unun semtlerini işgal ediyor. Subaylar, üniversite öğrencileri, "orta sınıflar" Geçici Hükümet *lehine* gösteri yapıyorlar, şiarlar arasında sık sık şu pankarta rastlanıyor: "Kahrolsun Lenin".

Proletarya *kendi* merkezlerinde, işçi banliyölerinde başkaldırıyor, Partimiz Merkez Komitesi'nin sloganları ve şiarları etrafında örgütleniyor. Merkez Komitesi 3 ve 4'ünde (20 ve 21), Parti aygıtı tarafından derhal proletarya kitlelerine iletilen kararları karar altına alıyor. İşçi gösterileri zengin *olmayan,* daha az merkezi semtleri sarıyor, ama sonra kısmen Nevski'ye doğru

ilerliyor. Proleterlerin gösterileri, burjuvazinin gösterilerinden daha büyük kitleselliği ve birlikteliğiyle dikkat çekici biçimde ayrılıyor. Bayrakların üzerinde başka şeylerin yanı sıra şu yazı var: "Tüm İktidar İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'ne".

Nevski'de bir çatışma çıkıyor. "Düşman" göstericilerin bayrakları yırtılıyor. Yürütme Komitesi'ne birçok yerden telefonla, her iki taraftan ateş edildiği, ölü ve yaralıların olduğu bildiriliyor; bu konudaki haberler son derece çelişkilidir ve doğruluğu araştırılmamıştır.

Burjuvazi, gerçek kitlelerin, halkın gerçek çoğunluğunun iktidarı ele geçirebileceğine dair korkusunu, "içsavaş hayaleti" üzerine yaygarayla dile getiriyor. Sovyet'in, ne genelde devrimden sonra ne de özelde kriz günlerinde çerçevesi belli bir parti çizgisine sahip olmayan küçük-burjuva liderlerinin, Menşeviklerin ve Narodniklerin gözü yılıyor. Bir gün öncesinde, Geçici Hükümet'e karşı oy sayısının neredeyse yarıya ulaştığı Yürütme Komitesi'nde, kapitalistlere güven duyma ve onlarla anlaşma politikasına geri dönüş *için* (19'a karşı) 34 oy toplanıyor.

"Olay" "hallolmuş" olarak görülüyor.

Sınıf mücadelesinin *özü* nedir? Kapitalistler savaşın sürüncemede bırakılmasından *yanadır*, bu olgunun safsata ve vaatlerle örtbas edilmesinden yanadır; onlar Rus, İngiliz-Fransız ve *Amerikan* banka sermayesinin ağlarına takıldılar. Sınıf bilinçli öncüsünün şahsında proletarya, iktidarın devrimci sınıfın, işçi sınıfının ve yarı-proleterlerin eline geçmesinden *yanadır*, açıkça Almanya'da da gelişip gelen proleter dünya devriminin gelişiminden *yanadır*, savaşın *böyle* bir devrimle sona erdirilmesinden *yanadır*.

Menşevik ve Narodnik liderlere hâlâ inanan, burjuvazi tarafından tamamen gözü yıldırılan ve bazı çekincelerle onun çizgi-

sini uygulayan geniş, ağırlıkla küçük-burjuva kitle, kâh sağa kâh sola yalpalıyor.

Savaş korkunçtur; tam da geniş kitle bunu çok ağır duyumsuyor; tam da onun saflarında, bu savaşın bir canilik olduğu, onun rekabet yüzünden, kapitalistler *kendi* ganimetlerinin paylaşımı konusunda saç saça baş başa oldukları için yürütüldüğü henüz berrak olmayan bilinci olgunlaşıyor. Dünyada durum gittikçe karmaşıklaşıyor. *Şu anda* en çok Rusya'da ilerlemiş olan, ama Almanya'da da gözle görülür biçimde gelişen (grevler, kardeşleşme) proleter dünya devriminden başka *bir çıkış yolu yoktur*. Ve kitle yalpalıyor: eski efendilere, kapitalistlere güven duyma ile onlara kızgınlık arasında; tüm emekçiler için aydınlık bir geleceğin yolunu gösteren yeniye, biricik tutarlı-devrimci sınıfa, proletaryaya güven duymayla, onun dünya çapında tarihsel rolünün henüz net olmayan bilinci arasında yalpalıyor.

Bu küçük-burjuva ve yarı-proleter kitlenin ilk *ve son* yalpalaması değildir!

Çıkan ders açıktır, işçi yoldaşlar! Zaman beklemez. İlk krizin ardından diğerleri gelecektir. Haydi *var* güçle gerileri aydınlatmaya, henüz aydınlanmamış emekçi katmanların her alayıyla, her grubuyla dostça doğrudan (yalnızca mitingler aracılığıyla değil) temas kurmaya! Öz birliğiniz için, işçilerin tepeden tırnağa, başkentin ve banliyölerinin her bölgesine, her fabrikasına, her caddesine dek örgütlenmesi için *tüm* güçleri harekete geçirin! Ne kapitalistlerle "anlaşan" küçük-burjuvaların, "anavatan savunucuları"nın, "destek politikası" yandaşlarının, ne de sabırsızlığa eğilim gösteren ve henüz halkın çoğunluğu sımsıkı birleşmeden önce "Kahrolsun Geçici Hükümet!" diye haykıran tek tek kişilerin sizi yanıltmasına izin *vermeyin*. Kriz, tek tek kişilerin diğerlerine karşı şiddet eylemleriyle, silahlı küçük insan gruplarının tek tek eylemleriyle, "iktidar"ın Blanquistçe "ele

geçirilme"si girişimleriyle, Geçici Hükümet'in "tutuklanması"yla vs. aşılamaz.

Anın şiarı şudur: Proletaryanın çizgisini, onun savaşı sona erdirme yolunu daha eksiksiz, daha net, daha ayrıntılı açıklayın. Her yerde proleter saflara ve kıtalara daha geniş katılın, safları sıklaştırın! Sovyetlerinizin çevresinde toplanın, bunların içinde, dostça ikna ve tek tek üyelerin yeniden seçilmesi yoluyla çoğunluğu çevrenizde toplamaya çalışın.

"Pravda" No. 39,
6 Mayıs (23 Nisan) 1917

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 137–140,
—İnter Yayınları.)

RSDİP(B) VII. Tüm-Rusya (Nisan) Konferansı

7–12 Mayıs (24–29 Nisan) 1917

I

Mevcut Durum Üzerine Karar

Dünya tröstlerinin ve banka sermayesinin dünya pazarı üzerinde egemenlik uğruna mücadelesinin ürünü dünya savaşı, şimdiden maddi değerlerin kitlesel yıkımına, üretici güçlerin bitkinliğine, savaş sanayiinin öyle boyutlanmasına yol açtı ki, mutlak gerekli ihtiyaç maddelerinin ve üretim araçlarının asgari imalatının bile olanaksız olduğu görülüyor.

Böylece bu savaş insanlığı çaresiz bir duruma sokmuş ve uçurumun kenarına getirmiştir.

En gelişmiş ileri ülkelerde daha savaştan önce hiç kuşkusuz mevcut olan sosyalist devrimin objektif koşulları daha da olgunlaşmıştır ve savaş sonucunda büyük bir hızla daha da olgunlaşıyor. Küçük ve orta işletmelerin gerilemesi ve batması daha da hızlanıyor. Sermayenin yoğunlaşması ve uluslararasılaşması dev boyutlara ulaşıyor. Tekelci kapitalizm tekelci devlet kapitalizmine dönüşüyor, koşulların baskısı altında üretimin ve payla-

şımın kamusal olarak ayarlanması, bir kısmı genel çalışma yükümlülüğüne geçen bir dizi ülkede yürürlüğe konuyor.

Üretim araçları üzerinde özel mülkiyet korunurken, üretimin daha da tekelleştirilmesini ve daha da devletleştirilmesini amaçlayan bütün bu adımlar kaçınılmaz olarak emekçi kitlelerin sömürüsünün artmasıyla, baskının artmasıyla, sömürücülere karşı direnişin zorlaşmasıyla, gericiliğin ve askeri despotizmin güçlenmesiyle elele yürüyor ve aynı zamanda kaçınılmaz olarak bütün diğer halk katmanlarının sırtından büyük kapitalistlerin kârlarının muazzam biçimde artmasına, borçlar için kapitalistlere ödenen milyarlarca faiz biçiminde haraçlarla emekçi kitlelerin onlarca yıl köleleştirilmesine yol açıyor. Fakat aynı koşullar, üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin kaldırılmasıyla, devlet erkinin tam olarak proletaryanın eline geçmesiyle, toplumun insanın insan tarafından sömürülmesini ortadan kaldıracak ve herkesin refahını güvence altına alacak bir dönüşümünün başarısının garantisini oluşturuyor.

*

Öte yandan, tam da o zaman yaklaşmakta olan ve şimdi azmış bulunan emperyalist savaşla bağıntılı olarak 1912 Basel Manifestosu'nda *proleter devrimin* kaçınılmazlığını oybirliğiyle ilan etmiş olan tüm dünya sosyalistlerinin kehanetinin doğruluğu, olayların seyriyle tamamen doğrulanmaktadır.

Rus Devrimi, savaşın kaçınılmaz olarak ürettiği proleter devrimler içinde ilk devrimin sadece ilk aşamasıdır.

Tüm ülkelerde geniş halk kitlelerinin kapitalistler sınıfına karşı öfkesi ve proletaryanın, sadece devlet erkinin kendi eline geçişi ve üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin kaldırılmasının insanlığı yok oluştan kurtaracağı idraki gelişiyor.

Tüm ülkelerde, özellikle en ilerilerinde, İngiltere ve Almanya'da, "kendi" ulusal burjuvazisinin safına geçmemiş olan yüzlerce sosyalist, kapitalist hükümetler tarafından hapse atıldılar; onlar bu zulümlerle, halk kitlelerinin derinliklerinde olgunlaşmakta olan proleter devrimden ne kadar çok korktuklarını açıkça gösterdiler. Almanya'da devrimin olgunlaşmakta olduğu, son haftalarda özellikle artmış olan kitle grevlerinden ve cephede Alman ve Rus askerlerinin artan kardeşleşmesinden görülmektedir.

Çeşitli ülkelerin işçileri —bugün kapitalistlerin çıkarları uğruna karşılıklı birbirlerinin kökünü kurutan işçiler— arasında kardeşçe güven ve kardeşçe ittifak bu biçimde yavaş yavaş yeniden kuruluyor, böylelikle çeşitli ülkelerin işçilerinin birlikte devrimci eylemlerinin önkoşulları da yaratılıyor. Yalnızca bu tür eylemler, sosyalist dünya devriminin azami planlı bir gelişimini ve olabildiğince kesin başarısını garantileyebilir.

*

Avrupa'nın en geri ülkelerinden birinde, küçük köylü halk kitlesinin ortasında etkinlik gösteren Rusya proletaryası, sosyalist dönüşümün derhal gerçekleştirilmesini kendine hedef edinemez.

Fakat buradan işçi sınıfının burjuvaziyi desteklemesi gerektiği ya da kendi faaliyetini küçük burjuvazi için kabul edilebilir çerçeveyle sınırlaması gerektiği veya sosyalizme doğru bir dizi fiilen olgunlaşmış adımın ertelenemezliği üzerine halkın aydınlatılmasında proletaryanın öncü rolünden vazgeçilebileceği sonucunu çıkarmaya kalkmak, en büyük hata ve pratikte hatta tamamen burjuvazinin safına iltihak olurdu.

Bu adımlara, birincisi, toprak ve arazinin ulusallaştırılması dahildir. Burjuva düzenin çerçevesini doğrudan aşmayan bu önlem, aynı zamanda üretim araçları üzerinde özel mülkiyete

karşı güçlü bir darbe olurdu ve o ölçüde sosyalist proletaryanın köyün yarı-proleterleri üzerindeki etkisini güçlendirirdi.

Devamla, tüm bankalar üzerinde devlet kontrolünün kurulması ve bunların birleşik bir merkez bankasında birleştirilmesi, keza sigorta kurumları ve en büyük kapitalist sendikaları üzerinde (örneğin şeker fabrikatörleri sendikası, kömür sendikası, metal sendikası vs. üzerinde) kontrol ve gelirin ve servetin yavaş yavaş daha adil, müterakki vergilendirilmesi, bu tür önlemlerdendir. Bu tür önlemler iktisaden tamamen olgunlaşmıştır, teknik açıdan kesinlikle derhal uygulanabilirdir ve politik olarak, bu dönüşümlerle her bakımdan kazançlı çıkacak olan köylülerin ezici çoğunluğunun desteğini alabilir.

Bugün Rusya'yı gittikçe daha sık bir ağla kaplayan İşçi, Asker, Köylü vs. Temsilcileri Sovyetleri, sözü edilen önlemlerin yanı sıra genel çalışma yükümlülüğünün yürürlüğe konmasına geçebilir, çünkü bu kurumların karakteri bir yandan bütün bu yeni dönüşümlere geçişi sadece, halkın ezici çoğunluğu bunların pratik zorunluluğunu bütünüyle kavradığı ve tamamen bilincine vardığı ölçüde garanti eder, öte yandan bu kurumların karakteri, dönüşümlerin polis marifetiyle ve bürokratik hayata geçirilişini değil, bilakis kendi iktisadının düzenlenmesinde proletarya ve köylülüğün örgütlü ve silahlı kitlelerinin gönüllü katılımını garantiler.

Sözü edilen ve benzeri tüm önlemler, tüm iktidarın proleterlere ve yarı-proleterlere geçmiş olması koşuluyla, tüm devlet çapında hayata geçirilmek üzere sadece tartışılıp hazırlanabilir ve hazırlanmak zorunda olmakla kalmaz, aynı zamanda olanak bulunur bulunmaz bunlar halk iktidarının yerel devrimci organları tarafından gerçekleştirilmelidir de.

Sözü edilen önlemler gerçekleştirilirken en büyük özen ve dikkat, halkın sağlam çoğunluğunun fethedilmesi ve onların şu

ya da bu önlemin fiilen hazır olduğu konusunda açıkça ikna olması gereklidir, ortaya çıkmış olan yıkımdan bir çıkış yolu bulmaları için köylü kitlelerine yardım etmekle yükümlü işçi kitlelerinin sınıf bilinçli öncüsünün dikkati ve çabaları tam da bu tarafa yönlendirilmelidir.

"Soldatskaya Pravda" No. 13'ün eki,
16 (3) Mayıs 1917.

II

Savaş Üzerine Karar

1

Mevcut savaş, savaşan güçlerin her iki grubu bakımından emperyalist bir savaştır, yani kapitalistlerin dünya egemenliğinin avantajlarını paylaşma uğruna, mali sermaye (banka sermayesi) için pazarlar uğruna, zayıf milletleri boyunduruk altına almak uğruna vs. yürüttükleri bir savaş. Her savaş günü mali ve sınai burjuvaziyi zenginleştiriyor ve savaşan tüm ülkelerle tarafsız ülkelerin de proletaryasının ve köylülüğünün güçlerini sarsıyor ve tüketiyor. Rusya'da ise savaşın sürüncemede kalması bunun da ötesinde devrimin kazanımları için, daha da gelişmesi için en büyük tehlikeyi içinde barındırıyor.

Rusya'da devlet erkinin Geçici Hükümet'e, çiftlik sahipleri ile kapitalistlerin bir hükümetine geçmesi, Rusya açısından savaşın bu karakterinde ve öneminde hiçbir şey değiştirmedi ve değiştiremezdi de.

Bu olgu, yeni hükümetin, Çar II. Nikola'nın İngiltere, Fransa vs.nin kapitalist hükümetleriyle yapmış olduğu gizli anlaşma-

ları sadece yayınlamamakla kalmayıp, aksine Rus kapitalistlerine Çin, İran, Türkiye, Avusturya vs.nin yağmasının vaat edildiği bu gizli anlaşmaları halka sormadan resmen onaylamasıyla da özellikle açık biçimde dile gelmiştir. Bu anlaşmalar gizlenerek Rus halkı savaşın gerçek karakteri konusunda yanıltılmaktadır.

Bu nedenle proletarya partisi, enternasyonalizmle, yani sermayenin boyunduruğuna karşı mücadelede tüm ülkelerin işçilerinin kardeşçe dayanışmasıyla ipleri tamamen koparmadan ne şimdiki savaşı, ne şimdiki hükümeti, ne de onun borçlarını destekleyebilir.

Şimdiki hükümetin, ilhaklardan, yani yabancı ülkelerin fethinden veya herhangi bir milletin Rusya sınırları içinde zorla tutulmasından feragat ettiği vaadleri hiçbir güveni hak etmiyor. Çünkü birincisi, banka sermayesinin binlerce ipiyle sımsıkı sarılı kapitalistler, borçlara, konsesyonlara, savaş işletmelerine vs. yatırılmış milyarlardan gelecek kârlardan vazgeçmeden bu savaşta ilhaklardan vazgeçemezler; ikincisi, yeni hükümet, halkı aldatmak için ilhaklardan vazgeçtiğini ifade ettikten sonra, Moskova'da 22 (9) Nisan 1917'de Milyukov'un ağzından ilhaklardan vazgeçmediğini açıkladı ve 1 Mayıs (28 Nisan) muhtırasıyla ve 5 Mayıs (22 Nisan) yorumuyla politikasının ilhakçı karakterini onayladı. Konferans halkı kapitalistlerin boş vaadlerine karşı uyarırken, ilhaklardan lafta vazgeçmekle ilhaklardan gerçekte vazgeçmek, yani tüm gizli yağma anlaşmalarını derhal açıklamak ve feshetmek ve tüm milletlere hemen, bağımsız bir devlet mi kurmak istedikleri, yoksa herhangi bir devlete mi dahil olmak istedikleri konusunda özgür oylamayla karar verme hakkını tanımak arasında kesin ayrım yapmak gerektiğini açıklar.

2

Şimdi Rusya'da tüm Halkçı partileri (Halkçı Sosyalistler, Trudovikler, Sosyal-Devrimciler) ve Menşevik sosyal-demokratların oportünist partisini (Organizasyon Komitesi, Çaydze, Tsereteli vs.) ve partisiz devrimcilerin çoğunluğunu sarmış olan sözümona "devrimci anavatan savunması", sınıfsal anlamı itibariyle, bir yandan aynı kapitalistler gibi zayıf halklara tecavüzden kâr elde eden zengin köylülerin ve küçük mülk sahiplerinin bir bölümünün çıkarlarını ve bakış açısını temsil etmektedir. Öte yandan "devrimci anavatan savunması", kapitalistlerin, sınıfsal konumu itibariyle kapitalistlerin kârlarında ve emperyalist savaşta çıkarı olmayan kent ve kır proleter ve yarı-proleterlerinin bir kısmını aldatmasının sonucudur.

Konferans, "anavatan savunması"na herhangi türde bir tavizin kesinlikle caiz olmadığını ve gerçekte enternasyonalizm ve sosyalizmden tamamen kopmakla eşanlamlı olduğunu açıklar. Geniş halk kitlelerinin anavatan savunması ruh haline gelince, Partimiz bu ruh haline karşı, kapitalistlerin hükümetine körü körüne güven duyan tavrın, şu anda savaşın hızla sona erdirilmesi önündeki temel engellerden biri olduğu gerçeğini yorulmak bilmez şekilde aydınlatarak mücadele edecektir.

3

En önemli soruna, yani kapitalistlerin bu savaşının mümkün olduğunca çabuk, hem de zorla barışla değil, gerçekten demokratik barışla nasıl sona erdirilebileceğine gelince, Konferans şu saptamaları yapar ve şu kararları alır:

Sadece bir tarafın askerlerinin savaşı sürdürmeyi reddetmeleriyle, savaşan taraflardan birinin savaş operasyonlarını durdurmasıyla bu savaşı sona erdirmek olanaksızdır.

Konferans, kapitalistler tarafından Partimize karşı yayılan, Almanya ile ayrı bir barışa sempati duyduğumuz şeklindeki alçakça iftirayı yeniden protesto eder. Alman kapitalistlerini aynı Rus, İngiliz, Fransız ve diğer kapitalistler gibi haydut ve İmparator Wilhelm'i aynı II. Nikola ve İngiltere, İtalya, Romanya ve diğer ülkelerin monarkları gibi taçlı bir haydut sayıyoruz.

Partimiz sabırla, ama ısrarla, halkı, savaşların *hükümetler* tarafından yürütüldüğü, savaşların daima belirli *sınıfların* politikasıyla kopmaz biçimde bağlı olduğu, şimdiki savaşın *ancak,* en azından savaşan bazı ülkelerde tüm devlet erki, sermayenin boyunduruğunu gerçekten sona erdirmeye yetenekli olan proleterler ve yarı-proleterler sınıfının eline geçerse demokratik bir barışla sona erdirilebileceği gerçeği konusunda aydınlatacaktır.

Rusya'da devlet erkini eline geçirecek olan devrimci sınıf, kapitalistlerin ekonomik egemenliğini sarsacak bir dizi önlemler ve kapitalistlerin politik olarak tamamen zararsız hale getirilmesine yol açacak önlemler alacak ve tüm halklara hemen ve açıkça, ne türden olursa olsun tüm ilhaklardan ve savaş vergilerinden tamamen feragat temelinde demokratik bir barış önerecektir. Bu önlemler ve bu açık barış önerisi, savaşan ülkelerin işçilerinin birbirine tam güvenini kuracak ve kaçınılmaz olarak proletaryanın, teklif edilen barışa karşı çıkacak olan emperyalist hükümetlere karşı ayaklanmalarına yol açacaktır.

Fakat Rusya'da devrimci sınıf tüm devlet erkini eline geçirmediği müddetçe, Partimiz yurtdışında daha savaş sırasında gerçekten de kendi emperyalist hükümetlerine karşı ve kendi burjuvazilerine karşı devrimci bir mücadele yürüten proleter parti ve grupları her biçimde destekleyecektir. Özellikle de Partimiz, savaşan tüm ülkelerin askerlerinin cephede başlamakta olan kitlesel kardeşleşmelerini destekleyerek, ezilenlerin dayanışmasının bu kendiliğindenci ifadesini, savaşan tüm ülkelerde tüm devlet erkinin devrimci proletaryanın eline geçmesini amaçla-

yan bilinçli ve azami örgütlü bir harekete dönüştürmeye çalışacaktır.

"Pravda" No. 44,
12 Mayıs (29 Nisan) 1917.

III

Tarım Sorunu Üzerine Rapor
11 Mayıs (28 Nisan)

Yoldaşlar, tarım sorunu Partimiz tarafından daha ilk devrim sırasında o kadar ayrıntılı ele alınmıştır ki, şimdi, öyle sanıyorum, yeterince hazırlanmıştır; sorunu yakından tanıyan ve bu sorunla ilgilenen yoldaşlardan oluşan Konferans komisyonunun, önerilen karar taslağı üzerinde esaslı değişiklikler yapmadan anlaşması gerçeği de bunu dolaylı olarak doğruluyor. Bu nedenle çok kısa ifadelerle yetineceğim. Düzeltilmiş nüsha halinde dağıtılan taslak tüm üyelerin elinde olduğu için, onu bütünüyle okumaya gerek yoktur.

Tüm Rusya'da tarım hareketinin büyümesi şimdi herkes için tamamen apaçık ve inkâr edilmez bir olgudur. 1906 yılında Stockholm Parti Konferansı'nda kabul edilen, Menşevikler tarafından önerilen Partimizin programı, daha birinci Rus devriminin seyriyle çürütülmüştü. Bu Parti Kongresi'nde Menşevikler belediyeleştirmeyi kabul ettirmişlerdi, bunun özü şuna çıkıyordu: Köylülerin, beldelerin ve tekil çiftliklerin toprakları köylülerin mülkü kalır. Çiftlikbeyi arazileri sahiplerinin elinden yerel özyönetim organlarının eline geçer. Menşeviklerin böyle bir programdan yana ana argümanlarından biri, köylü toprağının köylülerden başka bir ele geçmesini köylülerin asla kavrayamayacağı

idi. Stockholm Kongresi'nin tutanaklarını inceleyenler, hem raportör Maslov'un hem de Kostrov'un bu argümanı özellikle vurguladıklarını anımsayacaklardır. Bunun, köylü hareketinin karakteri ve gücü hakkında objektif olguların elde bulunmadığı Birinci Duma'dan önce olduğunu —şimdilerde sık sık yapıldığı gibi— unutmamak gerekir. Herkes Rusya'nın tarım reformunun ateşi içinde bulunduğunu biliyordu, fakat tarım hareketinin nasıl örgütleneceğini, köylü devriminin hangi doğrultuda gelişeceğini hiç kimse bilmiyordu. O Parti kongresinin, bizzat köylülerin ciddi, objektif görüşünü ne ölçüde temsil ettiğini kontrol etmek olanaksızdı, ve tam da bu yüzden Menşeviklerin bu argümanları da böyle bir rol oynadı. Stockholm Kongremizden hemen sonra, köylü kitlesinin bu sorun hakkında nasıl düşündüğünün ilk etkileyici belgesini aldık. Gerek I. gerek II. Duma'da Trudoviklerin sunduğu "104'lerin Taslağı" bizzat köylülerin taslağıdır. Bu taslak altındaki imzaları bizzat inceledim, vekillerin görüşlerini ayrıntılı olarak öğrendim ve hangi sınıfa mensup olduklarını ve kendilerinin ne ölçüde köylü olarak nitelenebileceğini araştırdım. Çarlık sansürü tarafından yakılmış olan ama benim yine de yayınlayacağım kitapta[1], bu 104 imzadan büyük çoğunluğunun bizzat köylülerin imzası olduğunu büyük bir kesinlikle açıkladım. Bu taslak toprağın ulusallaştırılmasını talep etmekteydi. Köylüler, tüm toprağın devletin eline geçmesi gerektiğini söylüyorlardı.

Yani sorun şundan ibarettir: Her iki Duma'da tüm Rusya'nın köylü temsilcilerinin, Menşeviklerin her iki Duma'da köylülerin çıkarlarından hareketle önerdikleri önlem yerine ulusallaştırmayı yeğlemeleri nasıl açıklanır? Menşeviklerin önerisine göre, köylülerin toprakları özel mülkiyet olarak kalacak ve sadece çiftlikbeyi toprakları halkın eline geçecekti; buna karşı-

[1] V. İ. Lenin, "1905–1907 İlk Rus Devrimi'nde Sosyal-Demokrasinin Tarım Programı", Dietz Verlag, Berlin 1952. —*Red.*

lık köylüler, tüm toprağı halkın eline vermek istediklerini söylüyorlardı. Bu nasıl açıklanır? Sosyal-Devrimciler bunu, Rus köylülerinin köy birliğinin varlığı sonucunda sosyalizasyona, emek prensibine sempati duymalarıyla açıklıyorlar. Bütün bu gevezeliklerin en ufak bir anlamı yok, bunlar sadece boş laftır. Fakat bu nasıl açıklanır? Köylülerin bu vargıya, tüm Rus toprak mülkiyeti, köylü ve çiftlikbeyi, belde ve tekil çiftliklerinki baştan başa eski yarı-serflik ilişkileriyle dolu olduğu için vardıklarına inanıyorum; ve pazar ilişkileri bakış açısından, köylüler toprağın tüm halkın eline geçmesini talep etmek zorundaydılar. Köylüler, şimdiye kadarki tarım ilişkilerinin karmaşıklığının ancak ulusallaştırmayla çözülebileceğini söylüyorlar. Anlayışları burjuva bir anlayıştır: Dengeleyici toprak kullanımından, tek tek çiftçilerin eşitlenmesini değil, çiftlik sahiplerinin toprağının ellerinden alınmasını anlıyorlar. Ulusallaştırma şu demektir: Tüm araziler köylüler arasında paylaştırılsın. Bu büyük bir burjuva projedir. Tek bir köylü dengelemeden ve sosyalizasyondan söz etmedi, ama hepsi daha fazla beklenemeyeceğini, bütün toprağın yeniden dağıtılması gerektiğini, yani 20. yüzyılda iktisadı eski biçimde sürdürmenin olanaksız olduğunu söyledi. Stolipin reformu o zamandan beri tarım sorununu daha da karmaşıklaştırdı. Köylülerin ulusallaştırma talebiyle söylemek istedikleri şey budur. Yani: Bir bütün olarak tüm araziler yeniden paylaştırılsın. Toprak mülkiyetinin farklı biçimleri olmasın. Burada sosyalizasyonun izi bile yoktur. Köylülerin bu talebine şu nedenle dengeleme deniyor ki, 1905 yılında toprak mülkiyeti ilişkileri istatistiğinin kısa bilançosunun gösterdiği gibi, beher 300 köylü ailesi ve bir çiftlik sahibi ailesi başına 2000 desiyatin toprak düşmektedir, bu anlamda talep elbette dengeleme talebidir, ama buradan bütün küçük işletmeleri kendi aralarında eşitlemek istedikleri sonucu çıkmaz. 104'lerin taslağı tersini ifade etmektedir.

Rusya'da ulusallaştırmanın burjuva-demokratik bakış açısından bir zorunluluk olduğu görüşünü bilimsel olarak gerekçelendirmek için söylenmesi gereken esas şey budur. Fakat bu, üretim araçları üzerinde özel mülkiyete karşı büyük bir darbe olduğu için de zorunludur. Toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyetin kaldırılmasından sonra Rusya'da her şeyin eskisi gibi kalacağını sanmak düpedüz saçma olurdu.

Karar taslağında ayrıca pratik sonuçlar çıkarılıyor ve talepler ileri sürülüyor. Yapılan ufak tefek değişikliklerden şunları vurgulamak istiyorum: Madde 1'de şöyle deniyor: "Proletarya partisi tüm çiftlikbeyi arazilerinin derhal ve tam olarak müsaderesini var gücüyle destekler..." — "destekler" yerine "...için mücadele eder" denmelidir. Bizim için sorun, köylülerin az toprağa sahip oldukları ve daha fazla toprağa ihtiyaç duydukları değildir. Yaygın görüş budur. Biz, çiftlikbeyi toprak mülkiyetinin, köylüleri boğan ve onları geriliğe mahkûm eden baskının temeli olduğunu söylüyoruz. Önemli olan köylülerin az toprağa sahip olup olmadığı değildir; kahrolsun serflik — devrimci sınıf mücadelesinin bakış açısından sorunun ortaya konuşu budur, ama sadece köylülerin ne kadar toprağa sahip olduğunu ve hangi normlara göre paylaştırılması gerektiğini düşünen memurlarınki bu değildir. 2. ve 3. maddeleri değiştirmeyi öneriyorum, çünkü bizim için devrimci inisiyatif önemlidir, yasa ise onun sonucu olmalıdır. *Yasa yazılana kadar bekler, kendiniz ise devrimci bir enerji geliştirmezseniz, ne yasanız ne de toprağınız olur.*

Ulusallaştırmaya karşı sık sık, onun dev bir memur aygıtını öngördüğü itirazı yapılır. Bu doğrudur, ama devletin mülkiyeti, her köylünün toprağı devletten kiralaması ve devren kiralamanın yasak olması anlamına gelir. Fakat köylünün ne kadar top-

rak kiraladığına, hangi toprağı aldığına bürokratik bir organ değil, sadece ilgili demokratik organ karar verir.

"Uşaklar" yerine "tarım işçileri" deniyor. Bazı yoldaşlar "uşak" sözcüğünün incitici olduğunu açıkladılar ve bu sözcüğe itiraz ettiler. Kaldırılmalıdır.

Şimdi toprak sorununu karara bağlarken, proleter-köylü komitelerden veya Sovyetlerden söz etmek uygunsuz olur, çünkü köylüler, gördüğümüz gibi, Asker Temsilcileri Sovyetleri'ni yarattılar ve böylece proletaryayla köylülüğün ayrılması artık gerçekleşmiştir.

Bilindiği gibi, küçük-burjuva "anavatan savunması" partileri, tarım sorunu için Kurucu Meclis'e kadar beklemek gerektiğini savunuyorlar. Biz azami örgütlülük içinde toprağın derhal köylülere geçmesinden yanayız. Biz anarşik gasplara kesinlikle karşıyız. Onlar köylülere, çiftlik sahipleriyle uzlaşmayı öneriyorlar. Biz, ekmek kıtlığına karşı mücadele etmek için, ülkeyi büyük bir hızla yaklaşmakta olan yıkımdan korumak için toprağı derhal alıp ekmek gerektiğini söylüyoruz. Şingaryov'un ve Kadetlerin, ne zaman toplanacağı bilinmeyen Kurucu Meclis'e kadar beklemeyi veya çiftlik sahipleriyle kiralar konusunda anlaşmayı öneren reçeteleri şimdi kabul edilemez. Köylüler artık toprağı tazminatsız ele geçiriyor veya kiranın dörtte birini ödüyorlar.

Bir yoldaş kırdan, Pensa vilayetinden bir karar getirdi, orada köylülerin çiftlikbeyi demirbaşını ele geçirdikleri ama bunları çiftliklere dağıtmayıp, bilakis ortak mülkiyete aldıkları söyleniyor. Bu demirbaşla herkesin toprağını işlemek için bir sıra, bir kural saptıyorlar. Bu önlemlerde onlar tarımsal üretimi artırmanın çıkarlarını kendilerine kılavuz ediniyorlar. Çiftlik sahipleriyle kapitalistlerin, bunun anarşi olduğu şeklindeki yaygaraları-

na rağmen, bu olgu muazzam ilkesel öneme sahiptir. Gevezelik eder ve bunun anarşi olduğunu haykırırsanız ve köylüler beklerse, işte o zaman gerçek anarşi olur. Köylüler ekonomik ilişkileri ve kamu denetimini memurlardan daha iyi anladıklarını ve yüz kez daha iyi uyguladıklarını gösteriyorlar. Küçük bir köy için elbette kolayca uygulanabilir olan böyle bir önlem, kaçınılmaz olarak daha kapsamlı önlemleri gerektirir. Köylü bunu öğrendiğinde —ve öğrenmeye başlamıştır, bunun için burjuva profesörlerin bilgisine ihtiyaç yoktur—, demirbaştan sadece küçük işletmeler için değil, tüm toprağın işlenmesi için yararlanmanın zorunlu olduğu sonucuna kendisi varacaktır. Bunu nasıl yaptıkları önemli değildir: toprak parçalarını ortak ekip biçmek için birleştirip birleştirmediklerini bilmiyoruz ve bunu farklı biçimlerde yapıyorlarsa, bu önemli de değil. Önemli olan sadece, önlerinde şans eseri kendilerine Marksist, sosyal-demokrat diyen ve ciddi bir edayla halka, sosyalist devrim zamanının henüz gelmediği ve bu yüzden köylülerin toprağı şimdi almamaları gerektiği konusunda ders veren o çok sayıdaki küçük-burjuva entelektüellerin bulunmamasıdır. Ne mutlu ki Rus köylerinde bu tür beylerden çok az var. Köylüler deneyimlerini kolektif olarak uygulamadan toprağı çiftlik sahipleriyle anlaşma temelinde almakla yetinirlerse, o zaman yıkım kaçınılmaz olur, o zaman Köylü Komiteleri'nin bir oyuncak olduğu görülür, bundan bir sonuç çıkmaz. Bu nedenle karar taslağına 8. maddenin eklenmesini öneriyoruz.

Köylülerin bizzat yerinde inisiyatifi ele almış olduklarını bildiğimiz için, bu inisiyatifi desteklediğimizi ve tavsiye ettiğimizi söylemek görevimiz ve borcumuzdur. Devrimin biçimsel karakterde önlemlerle yetinmemesinin, krize karşı mücadelenin büro tartışmalarının ve Şingaryov yazışmalarının konusu olarak kalmamasının, bilakis köylülerin ekmek kıtlığına karşı ve üreti-

mi artırmak için mücadelede gerçekten örgütlü biçimde ilerlemelerinin garantisini yalnızca bu sağlar.

Kısa rapor, 13 Mayıs (30 Nisan)
1917 tarihli "Pravda" No. 45'te
yayınlanmıştır.

IV

Tarım Sorunu Üzerine Karar

Rusya'da çiftlikbeyi toprak mülkiyetinin varlığı, feodal çiftlik sahiplerinin iktidarının maddi dayanağı ve monarşinin yeniden kurulması olanağının bir garantisidir. Bu toprak mülkiyeti, kaçınılmaz olarak, Rusya nüfusunun ezici çoğunluğunu, köylülüğü sefalete, köleliğe ve cehalete, tüm ülkeyi ise hayatın her alanında geriliğe mahkûm ediyor.

Rusya'daki köylü toprak mülkiyeti, gerek (köy birliklerinin ve tekil çiftliklerin) pay toprağı gerekse de (kiralanmış ve satın alınmış toprakların) özel mülkiyeti, tepeden tırnağa, külliyen, eski yarı-feodal ilişki ve koşullarla: köylülerin serflik zamanından kalma kategorilere ayrılması, toprak parçalarının karışıklığı vs. vb. sarılıdır. Bütün bu eski ve zararlı engelleri yıkma zorunluluğu, toprak ve araziyi "yeniden tahdit etme", toprak mülkiyetini ve tarımı ilgilendiren tüm ilişkileri Rus ekonomisinin ve dünya ekonomisinin yeni koşullarına uygun olarak yeniden şekillendirme zorunluluğu, köylülüğün devlet içindeki *tüm* arazileri ulusallaştırma çabasının maddi temelini oluşturur.

Tüm Halkçı parti ve grupların, köylü kitlelerinin feodal çiftlikbeyi toprak mülkiyetine karşı ve genel olarak Rusya'da tüm

toprak mülkiyetinin ve toprak kullanımının tüm feodal zincirlerine karşı mücadelesini büründürdükleri küçük-burjuva ütopyalar ne olursa olsun — bizzat bu mücadele bütün bu zincirleri kararlılıkla parçalamaya yönelik tamamen burjuva-demokratik, kesinlikle ilerici ve iktisaden zorunlu çabayı dile getirmektedir.

Bir burjuva önlem olan toprak ve arazinin ulusallaştırılması, sınıf mücadelesinin kapitalist toplumda olanaklı ve düşünülebilecek en büyük özgürlüğü ve toprak kullanımının burjuva olmayan tüm eklentilerden kurtulması anlamına gelir. Ayrıca toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyetin kaldırılması olarak toprağın ulusallaştırılması, pratikte tüm üretim araçları üzerinde özel mülkiyete karşı genelde o kadar güçlü bir darbe anlamına gelecektir ki, proletarya partisi böylesi bir dönüşüme her türlü desteği vermek zorundadır.

Öte yandan Rusya'nın varlıklı köylülüğü uzunca süredir, bir köylü burjuvazisinin unsurlarını ortaya çıkarmıştır, ve Stolipin'in tarım reformu bu unsurları hiç kuşkusuz güçlendirmiş, çoğaltmış ve sağlamlaştırmıştır. Köyün karşı kutbunda ücretli tarım işçileri, proleterler ve onlara yakın duran yarı-proleter köylü kitlesi aynı şekilde güçlenmiş ve gelişmiştir.

Çiftlikbeyi toprak mülkiyeti ne kadar kesin ve tutarlı parçalanır ve ortadan kaldırılırsa, genel olarak Rusya'da tarımın burjuva-demokratik dönüşümü ne kadar kesin ve tutarlı olursa, tarım proletaryasının varlıklı köylülüğe (köylü burjuvazisine) karşı mücadelesinin gelişme gücü ve hızı o kadar büyük olacaktır.

Kent proletaryası kır proletaryasını beraberinde götürmeyi ve kır yarı-proleterleri kitlesini buna eklemeyi başaracak mı yoksa bu kitle Guçkov ve Milyukov'la, kapitalistlerle ve çiftlik sahipleriyle ve genel olarak karşı-devrimle bir ittifaka meyilli köylü burjuvazinin peşinden mi gidecek — bu, Avrupa'da baş-

lamakta olan devrim kendi doğrudan, güçlü etkisini ülkemizde göstermediği ölçüde Rus devriminin kaderini ve sonucunu belirleyecektir.

Bu sınıfsal durumdan ve bu sınıfsal güçler dengesinden hareketle Konferans şu kararı alır:

1) Proletarya partisi, Rusya'da tüm çiftlikbeyi arazilerinin (keza hanedan, kilise, kraliyet arazilerinin vs. vb.) derhal ve istisnasız müsaderesi için vargücüyle mücadele eder.

2) Parti kararlılıkla tüm arazilerin derhal, Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nde veya yerel özyönetimin gerçekten demokratik olarak seçilmiş ve çiftlik sahipleriyle memurlardan tümüyle bağımsız başka organlarında örgütlenmiş köylülüğün eline geçmesini savunur.

3) Proletarya partisi devlette tüm toprak ve arazinin ulusallaştırılmasını talep eder; tüm toprak ve arazi üzerinde mülkiyet hakkının devlete devri anlamına gelen ulusallaştırma, toprak üzerinde tasarruf hakkını yerel demokratik kurumların eline verir.

4) Parti, gerek Şingaryov'un ağzından ve aynı zamanda ortak tavrıyla köylülere "çiftlik sahipleriyle gönüllü anlaşma"yı, yani gerçekte çiftlikbeyi karakterli bir reformu zorla dayatan ve köylüleri "keyfi davranışlar" yüzünden cezayla, yani nüfusun azınlığının (çiftlik sahipleri ve kapitalistler) çoğunluğa karşı şiddet kullanımıyla tehdit eden Geçici Hükümet'e karşı, gerekse de tüm toprak ve araziye el koymak için köylülere Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılmasını beklemeyi öğütleyen Halkçıların ve Menşevik sosyal-demokratların çoğunluğunun küçük-burjuva yalpalamalarına karşı kararlılıkla mücadele etmelidir.

5) Parti köylülere, demirbaşa en ufak bir zarar gelmesine izin vermeden toprağı örgütlü biçimde mülk edinmeyi ve üretimi artırmayı sağlamaya çalışmayı öğütler.

6) Genel olarak tüm tarımsal dönüşümler ancak tüm devletin tam demokratikleştirilmesi halinde başarılı ve kalıcı olabilir, yani bir yandan polisin, daimi ordunun ve fiilen ayrıcalıklı memurların kaldırılmasıyla ve öte yandan yukarıdan denetim ve vesayetten tamamen özgür en geniş kapsamlı yerel özyönetimle.

7) Derhal ve her yerde, gerek Kır İşçileri Temsilcileri Sovyetleri (ve de yarı-proleter köylülüğün özel Temsilciler Sovyetleri) biçiminde, gerekse de genel Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nde ve tüm yerel ve kent yönetim organlarında vs. vb. proleter grup ve fraksiyonlar biçiminde tarım proletaryasının ayrı ve bağımsız örgütlenmesine başlamak gereklidir.

8) Parti, Rusya'nın bir dizi yöresinde canlı ve cansız çiftlikbeyi demirbaşını, bu komitelerde örgütlü köylülüğün eline veren köylü komitelerinin inisiyatifini desteklemelidir ki, toplumsal düzenleme temelinde bu demirbaş tüm arazilerin ekilip biçilmesi için kullanılsın.

9) Proletarya partisi, köyün proleterlerine ve yarı-proleterlerine, her çiftlikten, ziraatçilerin yönetimi altında ve en mükemmel teknik olanaklar kullanılarak Tarım İşçileri Temsilcileri Sovyetleri tarafından kamu hesabına işletilecek yeterince büyük birer örnek işletme yaratmayı savunmalarını öğütlemelidir.

"Pravda" No. 45,
13 Mayıs (30 Nisan) 1917.

V

Ulusal Sorun Üzerine Konuşma
12 Mayıs (29 Nisan)

Partimizin bir programa sahip olduğu 1903 yılından bu yana, sürekli olarak Polonyalıların amansız muhalefetiyle karşılaştık. Eğer İkinci Parti Kongresi'nin tutanaklarını inceleyecek olursanız, Polonyalıların daha o zaman, bugün karşılaştığımız argümanların aynısını ileri sürdüklerini ve ulusların kendi kaderini tayin hakkının kendileri için kabul edilemez olduğunu düşündükleri için bu kongreyi terkettiklerini göreceksiniz. Ve o zamandan bu yana sürekli aynı sorunla karşılaşıyoruz. 1903 yılında da emperyalizm vardı, fakat o zamanlar gerekçeler arasında emperyalizme dikkat çekilmiyordu; aynı o zamanki gibi bugün de Polonya sosyal-demokrasisinin tutumu tuhaf, korkunç bir hatadır: Bu kişiler, Partimizin şovenistlerin tutumunu benimsemesini istiyorlar.

Polonya'nın politikası, uzun yıllardan bu yana süren Rusya boyunduruğu nedeniyle kesinlikle milliyetçidir ve bütün Polonya halkı Moskovalılardan öç alma duygusuyla doludur. Hiç kimse Polonyalıları Rus halkı kadar ezmemiştir. Rus halkı Çar'ın elinde, Polonya özgürlüğünün celladı olmuştur. Rusya'dan Polonyalılar kadar nefret eden başka bir halk yoktur ve bundan tuhaf bir durum ortaya çıkıyor. Polonya, Polonya burjuvazisi yüzünden sosyalist hareket için bir engeldir. Varsın tüm dünya ateşte yok olsun —yeter ki Polonya özgür olsun. Sorunu böyle koymak elbette enternasyonalizmle alay etmektir. Polonya'ya elbette tecavüz edilmektedir, fakat Polonya milliyetçilerinin kurtuluşu Rusya'dan beklemeleri gerektiği — bu, Enternasyonal'e ihanettir. Fakat Polonya milliyetçileri Polonya halkını kendi düşünceleriyle öyle etki altına almışlardır ki, orada mesele böyle görülmektedir.

Polonya sosyal-demokrasisinden yoldaşların büyük tarihsel yararlılıkları, enternasyonalizm şiarını atmaları ve şunu söylemeleridir: Bizim için en önemlisi, diğer bütün ülkelerin proletaryasıyla kardeşçe ittifaktır ve biz Polonya'nın kurtuluşu için bir savaşa asla katılmayacağız. Bu onların büyük hizmetidir ve o nedenle de Polonya sosyal-demokrasisinden sadece bu yoldaşları her zaman sosyalist olarak değerlendirdik. Diğerleri, yurtseverlerdir, Polonyalı Plehanovlardır. Fakat insanların sosyalizmi kurtarmak için azgın, hastalıklı milliyetçiliğe karşı mücadele etmek zorunda oldukları bu orijinal durumdan ortaya tuhaf bir manzara çıktı: Yoldaşlar bize gelip, Polonya'nın özgürlüğünden, ayrılmasından vazgeçmemiz gerektiğini söylüyorlar.

Herhangi bir halktan daha çok sayıda ulusu ezen biz Büyük Ruslar, Polonya'nın, Ukrayna'nın, Finlandiya'nın ayrılma hakkını tanımaktan neden vazgeçelim? Bize şu tavsiye ediliyor: Şovenist olun, böylece Polonya'da sosyal-demokratların durumunu kolaylaştırırsınız. Biz Polonya'nın kurtuluşunu talep etmiyoruz, çünkü Polonya halkı iki savaşçı devlet arasında yaşıyor. Fakat Polonyalı sosyal-demokratlar, Polonyalı işçilere, ancak Polonya halkının özgür olması gerektiğini düşünenler sosyal-demokrat olarak kalabilirler, çünkü sosyalist parti içinde şovenistlere yer yoktur diye düşünmek zorunda olduklarını söyleyecekleri yerde, şunu söylüyorlar: Rus işçileriyle ittifakı yararlı gördüğümüz için, Polonya'nın ayrılmasına karşıyız. Bu onların hakkı. Ne var ki Polonyalı sosyal-demokratlar, enternasyonalizmi güçlendirmek için aynı sözleri tekrarlamamak gerektiğini, bunun yerine Rusya'da ezilen ulusların ayrılma özgürlüğünü vurgularken, Polonya'da birleşme özgürlüğünün altını çizmenin zorunlu olduğunu görmüyorlar. Birleşme özgürlüğü, ayrılma özgürlüğünü önşart koşar. Biz Ruslar ayrılma özgürlüğünü, Polonyalılar ise birleşme özgürlüğünü vurgulamalıdırlar.

Burada Marksizmi tamamen terketmeye götüren bir dizi safsata görüyoruz. Pyatakov yoldaşın bakış açısı, Rosa Luxemburg yoldaşın bakış açısının bir tekrarıdır...[1] (Hollanda örneği). Pyatakov yoldaş böyle değerlendiriyor ve bununla kendi kendini vuruyor, çünkü teoride ayrılma özgürlüğünü yadsımaktan yana, oysa halka şunları söylüyor: Ayrılma özgürlüğünü yadsıyan, sosyalist değildir. Pyatakov yoldaşın burada söyledikleri, inanılmaz bir kafa karışıklığıdır. Batı Avrupa'da, ulusal sorunun çoktan çözülmüş olduğu ülkeler ağırlıktadır. Eğer ulusal sorunun çözüldüğünden söz ediliyorsa, burada kastedilen Batı Avrupa'dır. Pyatakov yoldaş bunu ait olmadığı bir yere, yani Doğu Avrupa'ya taşıyor ve biz gülünç bir duruma düşmüş oluyoruz.

Böylece ne büyük bir bulamaç ortaya çıktığını bir düşünün! Finlandiya çok yakınımızda. Pyatakov yoldaş Finlandiya'yla ilgili olarak somut bir yanıt vermiyor, bu düşünceye bütünüyle saplanıp kalmış. Dünkü "Raboçaya Gazeta"da, Finlandiya'da ayrılıkçı hareketin geliştiğini okudunuz. Finlandiyalılar gelip, Kadetler Finlandiya'ya tam özerklik vermediği için ülkelerinde ayrılıkçılığın geliştiğini söylüyorlar. Orada kriz yaklaşıyor, Genel Vali Rodiçev'e duyulan hoşnutsuzluk büyüyor, "Raboçaya Gazeta" ise, Finlandiyalıların Kurucu Meclis'i beklemeleri gerektiğini söylüyor, çünkü orada Finlandiya ile Rusya arasında bir anlaşma sağlanacakmış. Anlaşma ne demek? Finlandiyalılar kaderlerini kendi takdirlerine göre tayin etme hakkına sahip olduklarını söylemek zorundalar ve bu hakkı inkâr etmek isteyecek olan her Büyük Rus bir şovenist olacaktır. Finlandiyalı işçiye şunu söylemek ise başka birşeydir: Senin için hangisi yararlıysa ona karar ver...[2]

[1] Tutanak kayıtlarında boşiuk. —*Red.*

[2] Tutanak kayıtlarında boşluk. —*Red.*

Pyatakov yoldaş, bunun sosyalist devrim için bir şiar olmadığını söyleyerek şiarımızı reddetmekle yetiniyor, fakat kendisi de uygun bir şiar vermiyor. "Sınırlar kaldırılsın" şiarı altında sosyalist devrim yöntemi tam bir kafa karışıklığıdır. Bu görüşü "Emperyalist Ekonomizm"[1] diye nitelediğim makaleyi yayınlatmam mümkün olmadı. "Sınırlar kalksın" şiarı altında sosyalist devrim "yöntemi" ne demektir? Biz devletin gerekliliğini savunuyoruz, devlet ise sınırları şart koşar. Devlet elbette bir burjuva hükümete sahip olabilir, bizim ise Sovyetlere ihtiyacımız var. Fakat sovyetler için de sınırlar sorunu var. "Sınırlar kalksın" ne demek? Bu noktada anarşi başlar... "Sınırlar kalksın" şiarı altında sosyalist devrim "yöntemi" sadece bir bulamaçtır. Sosyalist devrim olgunlaştığında, gündeme geldiğinde, o başka ülkelere sıçrayacak ve biz ona yardım edeceğiz, fakat bu yardımın nasıl olacağını bilmiyoruz. "Sosyalist devrim yöntemi," içeriği olmayan bir laftır. Burjuva devrimi tarafından henüz çözülmemiş sorunların kalıntıları var olduğu ölçüde, bunların çözümünden yanayız. Ayrılıkçı hareket karşısında kayıtsız, tarafsız bir tutumumuz var. Finlandiya, Polonya ya da Ukrayna Rusya'dan ayrılırsa bunda bir kötülük yoktur. Bunda ne kötülük var? Bunda kötülük olduğunu söyleyen şovenisttir. Çar Nikola'nın politikasını sürdürmek istemek için insan aklını yitirmiş olmalı. Norveç İsveç'ten ayrılmadı mı... Bir zamanlar I. Aleksander ve Napoleon halkları birbirleriyle takas etmişlerdi. Çar'ın bu taktiğini mi sürdürelim? Bu, enternasyonalizm taktiğinden vazgeçmek olurdu, en kötü türden şovenizm olurdu. Finlandiya ayrılırsa bunun neresi kötü? İki halk arasında, Norveç ve İsveç proletaryası arasında karşılıklı güven ayrılıktan sonra güçlenmiştir. İsveçli çiftlik sahipleri bir savaş başlatmak istemişlerdi, fakat İs-

[1] Lenin'in "Marksizmin Bir Karikatürü ve 'Emperyalist Ekonomizm' Üzerine" makalesi. (V. İ. Lenin, Eserler, Cilt 23, s. 16-64, Rusça) —*Red.*

veçli işçiler buna karşı çıktılar ve şöyle dediler: Biz bu savaşa katılmayacağız.

Finlandiyalılar şimdi sadece özerklik istiyorlar. Biz Finlandiya'ya tam özgürlük verilmesinden yanayız, o zaman Rus demokrasisine duyulan güven güçlenecektir, tam da bu uygulandığı zaman ayrılmayacaklardır. Bay Rodiçev onlara gidip özerklik pazarlığı yaparken, Finlandiyalı yoldaşlar bize gelip şunu söylüyorlar: Özerkliğe ihtiyacımız var. Fakat kendilerine tüm toplarla ateş açılıyor ve "Kurucu Meclisi bekleyin" deniyor. Biz ise şunu söylüyoruz: "Finlandiya'nın özgürlüğünü reddeden bir Rus sosyalisti bir şovenisttir."

Biz, sınırlarla ilgili olarak halkın iradesinin karar vermesi gerektiğini söylüyoruz. Rusya, sakın Kurland için savaşmaya kalkışma! Almanya, Kurland'dan birliklerini çek! Ayrılma sorununu biz böyle çözüyoruz. Proletarya zora başvuramaz, çünkü halkların özgürlüğünü engellememelidir. "Sınırlar kalksın" şiarı, sosyalist devrim bir yöntem değil bir gerçeklik olduğunda doğru olacaktır, o zaman, yoldaşlar, diyeceğiz, bize gelin...

Savaş sorunu ise çok farklıdır. Zorunluluk halinde, devrimci bir savaştan kaçınmayacağız. Biz pasifist değiliz... Eğer Milyukov burada oturuyor ve Rodiçev'i Fin halkıyla utanmazca pazarlık etmek için Finlandiya'ya gönderiyorsa, bu durumda biz şunu söylüyoruz: Hayır, Rus halkı, sakın Finlandiya'ya karşı zor kullanmaya kalkma: Başka halkları ezen bir halk özgür olamaz. Borgbyerg üzerine kararda şunu söylüyoruz: Birlikleri geri çekin ve bırakın ulus sorunu bağımsız biçimde çözsün. Demek ki yarın Sovyet iktidarı ele aldığında, bu bir "sosyalist devrim yöntemi" olmayacaktır; o zaman şunu söyleyeceğiz: Almanya, Polonya'dan birliklerini çek, Rusya, Ermenistan'dan birliklerini çek! Bunun dışında herşey aldatmacadır.

Cerjinski yoldaş bize, ezilen Polonyalılar hakkında, orada herkesin şovenist olduğunu söylüyor. Fakat neden hiçbir Polonyalı Finlandiya ve Ukrayna'nın ne olacağı konusunda tek söz etmiyor? 1903'ten beri bu konu üzerinde tartışıyoruz, öyle ki artık bu konuda birşeyler söylemek zor geliyor. Nereye gitmek istediğine kendin karar ver... Kim bu bakış açısını savunmuyorsa, o bir ilhakçıdır, bir şovenisttir. Biz bütün halkların kardeşçe birliğini istiyoruz. Eğer bir Ukrayna Cumhuriyeti ve bir Rus Cumhuriyeti olursa, bu iki Cumhuriyet arasında daha fazla ilişki, daha fazla güven olacaktır. Ukraynalılar bizim bir Sovyet Cumhuriyetimiz olduğunu görürlerse ayrılmayacaklardır, fakat bir Milyukov Cumhuriyetimiz olduğunu görürlerse ayrılacaklardır. Pyatakov yoldaş, görüşlerinin tamamen aksine, bir ulusu zorla devlet sınırları içinde tutmaya karşıyız diyorsa, işte bu, ulusların kendi kaderini tayin hakkının tanınmasıdır. Biz Hiva'daki köylünün Hiva Hanı'nın boyunduruğu altında yaşamasını kesinlikle istemiyoruz. Devrimimizin gelişmesiyle ezilen kitleleri etkileyeceğiz. Ezilen kitleler arasında ajitasyon ancak bu biçimde yürütülebilir.

Fakat Finlandiya ve Ukrayna'nın özgürlüğünü tanımayan her Rus sosyalisti, şovenizme batacak ve bunlar kendilerini hiçbir safsataya, hiçbir "yöntem"e işaret ederek haklı çıkaramayacaklardır.

Kısa rapor, 15 (2) Mayıs
1917 tarihli "Pravda"
No. 46'da yayınlandı.

(V. İ. Lenin, "Ulusal ve
Sömürgesel Ulusal Sorun Üzerine",
s. 501–506, —İnter Yayınları)

VI

Ulusal Sorunda Karar

Otokrasinin ve monarşinin bir mirası olan ulusal baskı politikası çiftlik sahipleri, kapitalistler ve küçük burjuvazi tarafından kendi sınıf ayrıcalıklarını korumak ve çeşitli milliyetlerden işçileri parçalamak için korunmaktadır. Zayıf halkların boyunduruk altına alınması çabalarını güçlendiren modern emperyalizm, ulusal baskının şiddetlendirilmesinin yeni bir faktörüdür.

Kapitalist toplumda ulusal baskının ortadan kaldırılması erişilebilir olduğu ölçüde, sadece tüm ulusların ve dillerin hak eşitliğini garantileyen tutarlı-demokratik cumhuriyetçi bir devlet düzeninde ve devlet yönetiminde mümkündür.

Rusya'ya mensup tüm uluslara serbestçe ayrılma ve bağımsız bir devlet kurma hakkı tanınmak zorundadır. Bu hakkın yadsınması ve onun fiilen hayata geçirilmesini garantileyen önlemlerden vazgeçilmesi, fetih ve ilhak politikasının desteklenmesiyle eşanlamlıdır. Sadece ulusların ayrılma hakkının proletarya tarafından tanınması, çeşitli ulusların işçilerinin tam dayanışmasını garanti eder ve ulusların gerçekten demokratik yakınlaşmasını teşvik eder.

Şu anda Finlandiya ile Rus Geçici Hükümeti arasında patlak vermiş olan çatışma, serbestçe ayrılma hakkını yadsımanın, Çarlığın politikasını doğrudan sürdürmeye yol açtığını özellikle açık göstermektedir.

Ulusların serbestçe ayrılma hakkı sorunu, şu ya da bu ulusun şu ya da bu anda ayrılmasının amaca uygunluğu sorunuyla karıştırılmamalıdır. Bu sonuncu sorun proletarya partisi tarafından tek tek her durumda tamamen bağımsız olarak çözülmek zorundadır, hem de tüm toplumsal gelişimin ve proletaryanın sosyalizm için sınıf mücadelesinin çıkarları bakış açısından.

Parti kapsamlı bir bölgesel özerklik, yukarıdan denetimin ortadan kaldırılması, zorunlu devlet dilinin kaldırılması ve yerel halk tarafından bizzat saptanacak olan ekonomik koşullar ve yaşam koşulları, halkın ulusal bileşimi vs. temelinde özyönetim bölgeleriyle özerk bölgelerin sınırlarının saptanmasını talep eder.

Proletarya partisi, okul işlerinin vs. devletin yetkisinden alınıp bir tür ulusal diyet meclisinin eline verildiği sözümona "ulusal-kültürel özerkliği" kesinlikle reddeder. Ulusal kültürel özerklik[1], bir ve aynı yerde oturan ve hatta bir ve aynı fabrikada çalışan işçileri, yapay olarak, şu ya da bu "ulusal kültür"e aidiyetlerine göre ayırır, yani işçilerin tek tek ulusların burjuva kültürüyle bağını güçlendirir, oysa sosyal-demokrasinin görevi dünya proletaryasının uluslararası kültürünü güçlendirmektir.

Parti, ne türden olursa olsun şu ya da bu ulusun ayrıcalıklarını, ulusal azınlıkların haklarına karşı hangi türden olursa olsun ihlalleri geçersiz kılacak temel bir yasanın anayasaya alınmasını talep eder.

İşçi sınıfının çıkarları, Rusya'nın tüm milliyetlerinden işçilerin yekpare proleter örgütlerde: kooperatifsel, kültürel örgütlerde vs. birliğini gerektirir. Çeşitli milliyetlerden işçilerin sadece böyle bir birliği proletaryaya, uluslararası sermayeye karşı ve burjuva milliyetçiliğine karşı muzaffer bir mücadele yürütme olanağı verir.

"Soldatskaya Pravda" No. 13'ün eki,
16 (3) Mayıs 1917.

(V. İ. Lenin, "Ulusal ve
Sömürgesel Ulusal Sorun Üzerine",
s. 507–508, —İnter Yayınları)

---

[1] "Ulusal-Kültürel Özerklik" sözcükleri J. V. Stalin Tarafından "bu plan" sözcükleri yerine kullanılmıştır. —*Red.*

RSDİP(B) VII. Tüm-Rusya (Nisan) Konferansı'nın Kararlarına Giriş

İşçi yoldaşlar!

Merkez Komitesi aracılığıyla birleşmiş olan ve halk dilinde basitçe "Bolşevik" Parti olarak adlandırılan Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin Tüm-Rusya Konferansı sonuçlandı.

Konferans devrimin tüm temel sorunlarında, aşağıda tam metniyle yayınladığımız olağanüstü önemli kararlar aldı.

Devrim bir krizden geçiyor. Bu 2–4 Mayıs'ta (19–21 Nisan) Petrograd ve Moskova sokaklarında görülebiliyordu. Geçici Hükümet bunu itiraf etti. Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi bunu itiraf etti. Bu, tam bu satırları yazdığımız anda Guçkov'un istifasıyla bir kez daha onaylanmıştır.

Devlet erkinin krizi, devrimin krizi tesadüf değildir. Geçici Hükümet, hem Rus hem de İngiliz ve Fransız sermayesine bağlı olan ve emperyalist savaşı sürdürmek zorunda olan çiftlik sahipleriyle kapitalistlerin bir hükümetidir. Askerler ise savaş yorgunudur, savaşın kapitalistlerin çıkarları uğruna yürütüldüğünü gittikçe daha net görüyorlar, savaşı istemiyorlar. Aynı zamanda Rusya, tıpkı diğer ülkeler gibi, korkunç bir yıkımın, ek-

mek kıtlığının, tam ekonomik yıkımın uğursuz hayaletinin tehdidi altındadır.

Geçici Hükümet'le bir anlaşma yapmış olan ve onu destekleyen, istikrazı ve dolayısıyla savaşı da destekleyen Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti de bir çıkmaza düşmüştür. Sovyet, Geçici Hükümet'in sorumluluğunu taşıyor, durumun çaresizliğini görüyor ve kapitalistlerin hükümetiyle yaptığı bu anlaşma dolayısıyla da çıkmaza girmiştir.

Devrimin tüm geleceğinin sözkonusu olduğu, kapitalistlerin ümitsizlik ile işçileri kurşuna dizme düşüncesi arasında gidip geldiği bu büyük tarihi anda, Partimiz halkın önüne çıkıyor ve Konferans kararlarıyla ona hitap ediyor.

Devrimin itici güçlerinin hangi *sınıflar* olduğunu anlamak gerekir. Bu sınıfların farklı çabalarını serinkanlılıkla hesaba katmak gerekir. Kapitalist, işçiyle aynı yoldan yürüyemez. Küçük mülk sahipleri kendilerini ne tam olarak kapitalistlere emanet edebilirler, ne de hepsi birden bir çırpıda işçilerle kardeşçe sıkı bir ittifaka karar verebilirler. Ancak bu sınıflar arasındaki farkı bilirsek, devrim için doğru yolu bulabiliriz.

Zaten Konferansımızın halkın yaşamını ilgilendiren tüm temel sorunlardaki kararları da, çeşitli sınıfların çıkarları arasında kesin bir ayrım yapıyor, kapitalistlerin hükümetine güven politikasıyla veya bu hükümeti destekleyerek çıkmazdan bir çıkış yolu bulmanın tüm olanaksızlığını gösteriyor.

Durum inanılmaz derecede zor. Sadece bir tek çıkar yol var: Dipten doruğa tüm Rusya'da tüm devlet erkinin İşçi, Asker, Köylü vs. Temsilcileri Sovyetleri'nin eline geçmesi. Ancak iktidarın işçi sınıfının eline geçmesi koşuluyla, bu iktidar köylülüğün çoğunluğu tarafından desteklendiğinde, diğer ülkelerin işçilerinin güveninin hızla yeniden tesisi, sermayenin boyunduruğunu kıracak ve caniyane halklar kıyımının demirden zincirlerini

parçalayacak güçlü bir Avrupa devrimi beklenebilir. Ancak iktidarın işçi sınıfının eline geçmesi koşuluyla, bu iktidar köylülüğün çoğunluğu tarafından desteklendiğinde, tüm emekçi kitlelerin bu devlet erkine tam güven duyacaklarına ve halkın tüm yaşamının kapitalistlerle çiftlik sahiplerinin çıkarına değil, emekçi kitlelerin çıkarına dönüştürülmesinde fedakârca çalışmak için birlikte, tek insanmışçasına ayağa kalkacaklarına kesin umut beslenebilir. Böyle fedakârca çalışma olmadan, hepimiz ve tek tek herkes güçlerini dev ölçekte yoğunlaştırmadan, yaşamı yeni tarzda yeniden biçimlendirme kesin kararlılığı olmadan, tüm işçilerin ve tüm yoksul köylülerin en sıkı organizasyonu ve yoldaşça disiplini olmadan, *bütün bunlar olmadan bir çıkış yolu yoktur*.

Savaş tüm insanlığı batışın eşiğine getirdi. Kapitalistler savaşı başlattılar ve kendilerini ondan kurtaramıyorlar. Tüm dünya bir felaketle karşı karşıya.

İşçi yoldaşlar! Olayların sizden yeni ve şanlı Şubat-Mart Devrimi günlerinden daha büyük bir kahramanlık, milyonların ve on milyonların kahramanlığını talep edeceği an yaklaşıyor. Hazırlanın!

Hazırlanın ve bilin ki: Kapitalistlerle birlikte birkaç gün içinde, halkın öfkesinin sıradan bir patlamasıyla zafer kazanabildiyseniz de, kapitalistlere karşı ve kapitalistler üzerinde zafer için gerekli olan sadece bu değildir. Böyle bir zafer için, işçilerin ve yoksul köylülerin iktidarı ele geçirmesi için, iktidarı korumak için, iktidardan ustaca yararlanmak için örgüte, örgüte ve bir kez daha örgüte ihtiyaç vardır.

Partimiz size elinden geldiğince ve herşeyden önce de çeşitli sınıfların farklı konumları ve farklı güçleri hakkında açıklık sağlayarak yardım ediyor. Konferans kararlarımız bunu konu ediniyor. Bu berrak bilinç olmadan örgüt bir hiçtir. Örgüt ol-

madan ise milyonlarca insanın eylemi olanaksızdır, her türlü başarı olanaksızdır.

Sözlere güvenmeyin. Vaatlerle kandırılmanıza izin vermeyin. Güçlerinizi abartmayın. Her fabrikada, her alayda, her bölükte, her blokta örgütlenin. Her gün, her saat örgütlenme üzerinde çalışın, kendiniz çalışın, bu çalışma kimseye emanet edilemez. Bu çalışmayla, kitlelerin ileri işçilere yavaş yavaş sarsılmaz, yıkılmaz, tam güven duymalarını sağlamaya çalışın. Konferansımızın tüm kararlarının ana içeriği budur. Devrimin tüm seyrinden çıkan ana ders budur. Başarının tek garantisi budur.

İşçi yoldaşlar! Sizi, tüm ülkelerin sınıf bilinçli, devrimci proletaryasını kaynaştıran ağır, ciddi, duraksız bir çalışmaya çağırıyoruz. Bu ve yalnızca bu yol çareye, insanlığın savaş dehşetinden, sermayenin boyunduruğundan kurtuluşuna götürür.

"Soldatskaya Pravda" No. 13'ün eki,
16 (3) Mayıs 1917.

Kardeşleşmenin Önemi

Kapitalistler cephede askerlerin kardeşleşmesiyle ya alay ediyorlar ya da azgın bir öfkeyle üzerine saldırıyorlar, yalan söyleyip iftira atıyorlar, meseleyi Almanların Rusları "kandırması" olarak gösteriyor ve kardeşleşme nedeniyle —*kendi* generalleri ve subayları aracılığıyla— ceza tehdidinde bulunuyorlar.

Sermaye ve sermaye kârı üzerinde "kutsal mülkiyet"i savunma bakış açısından kapitalistlerin böyle bir politikası kesinlikle doğrudur: gerçekten de, proleter sosyalist devrim daha rüşeym halinde *boğmak* isteniyorsa, *o zaman* kardeşleşmeye karşı tam da kapitalistlerin yaptığı gibi davranmak *gerekir*.

Sınıf bilinçli işçiler ve onlarla birlikte, ezilen sınıfların sağlam içgüdüsünden hareketle yarı-proleterler kitlesi, yoksul köylüler kitlesi de kardeşleşmeye en güçlü sempati duyuyor. Kardeşleşmenin barışa giden yol olduğu açıktır. Bu yolun kapitalist hükümetlerden geçmediği, bu yolun onlarla ittifak halinde değil, bilakis ancak onlara *karşı* yürünebileceği açıktır. Bu yolun, çeşitli ülkelerin işçileri arasındaki kardeşçe güveni ilerletip güçlendirdiği ve sağlamlaştırdığı açıktır. Bu yolun, kışla avlusunun lanet olası zindan disiplinini, askerlerin "kendi" subay ve generallerine karşı, kendi kapitalistlerine karşı (çünkü subaylar ve generaller çoğunlukla ya kapitalist sınıfa dahildir ya da onun çıkarlarını temsil ederler) körü körüne itaat disiplinini *kırmaya*

başladığı açıktır. Kardeşleşmenin, *kitlelerin* devrimci inisiyatifi, ezilen sınıfların vicdanının, mantığının, cesaretinin uyanışı olduğu, başka bir deyişle, sosyalist, proleter devrime doğru adımlar zincirinde bir halka olduğu açıktır.

Yaşasın kardeşleşme! Yaşasın proletaryanın *başlamakta olan* sosyalist dünya devrimi!

Kardeşleşmenin mümkün olduğunca kolay, güvenli ve hızlı hedefimize ulaşması için mümkün olan en büyük örgütlülüğü ve kardeşleşmenin açık bir politik programını sağlamakla yükümlüyüz.

Kapitalistlerin ve onların dostlarının ateş püsküren basını, bizi anarşistler diye niteleyerek istediği kadar iftira atsın, şunu tekrarlamaktan yılmayacağız: Biz anarşist değiliz, biz kitlelerin en iyi şekilde örgütlenmesinin ve en sağlam "devlet" erkinin ateşli savunucularıyız, fakat biz burjuva-parlamenter cumhuriyet gibi bir devlet değil, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti gibi bir devlet istiyoruz.

Biz daima, kardeşleşmenin mümkün olduğunca örgütlü cereyan etmesi ve bizzat askerlerin —kendi akılları, kendi deneyimleri ve gözlemleriyle— burada bir aldatmaca yaşanmamasına dikkat etmeleri gerektiğini ve bunu yaparken, büyük bir bölümü kardeşleşme hakkında kötü niyetli iftiralar yayan subay ve generalleri toplantılardan uzak tutmalarını öğütledik ve öğütlüyoruz.

Kardeşleşmenin sadece genelde barış üzerine genel konuşmalarla sınırlı kalmayıp, bilakis *berrak* bir politik programın tartışılmasına, savaşın *nasıl* sona erdirileceği, savaşı başlatmış olan ve şimdi de uzatan kapitalistlerin boyunduruğunun *nasıl* silkilip atılabileceğini tartışmaya geçmesini sağlamak istiyoruz.

Bu yüzden Partimiz, savaşan tüm ülkelerin askerlerine, bu sorunlara kesin, tam yanıtımızı içeren ve berrak bir politik prog-

ram geliştiren bir çağrı yayınladı (metni için bkz. "Pravda" No. 37)[1].

Askerlerin savaşı lanetlemesi iyidir. Barışı talep etmeleri iyidir. Savaşın kapitalistlerin avantajına olduğunu hissetmeye başlamaları iyidir. Zindan disiplinini kırarak, bizzat tüm cephelerde kardeşleşmeye adım atmaları iyidir. Bütün bunlar iyidir.

Fakat yeterli değildir.

Askerlerin şimdi, berrak bir politik programın tartışıldığı bir kardeşleşmeye geçmeleri gereklidir. Biz anarşist değiliz. Savaşın salt "red"le, kişilerin, grupların ya da tesadüfi "insan yığınları"nın reddiyle sona erdirilebileceği görüşünde değiliz. Biz bir dizi ülkede *devrimin,* yani *devlet* erkinin yeni bir sınıf tarafından, kapitalistler, (her zaman yarı yarıya kapitalistlere bağımlı olan) küçük mülk sahipleri tarafından değil, proleterler ve yarı-proleterler tarafından ele geçirilmesiyle savaşı bitirmesinden ve bitireceğinden yanayız.

Zaten, savaşan tüm ülkelerin askerlerine çağrımızda da tüm ülkelerde işçi devrimi programımızı açıkladık: tüm devlet erkinin İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne geçişi.

Asker yoldaşlar! Bu programı çevrenizde ve Alman askerleriyle birlikte tartışın! Böyle bir tartışma, savaşı sona erdirmenin ve sermayenin boyunduruğunu silkip atmanın doğru, en örgütlü, en kısa yolunu bulmanıza yardım edecektir.

*

Sermayenin uşaklarından biri hakkında, Plehanov hakkında birkaç söz. Bu eski sosyalistin ne kadar aşağılara düştüğünü görmek çok acı! Kardeşleşmeyi "ihanet"le eşitliyor!! Şöyle di-

[1] Bkz. s. 97-100. —*Red.*

yor: Kardeşleşme başarıya ulaşırsa, ayrı barışa yol açmayacak mıdır?

Hayır, Bay eski sosyalist, *tüm* cephelerde desteklediğimiz kardeşleşme, bazı ülkelerin kapitalistleri arasında bir "ayrı barış"a değil, tüm ülkelerin devrimci işçileri arasında, tüm ülkelerin kapitalistlerine *rağmen,* kapitalistlere *karşı,* kapitalistlerin boyunduruğunu silkip atmak amacıyla genel barışa yol açar.

"Pravda" No. 43,
11 Mayıs (28 Nisan) 1917.

"İktidar Krizi"

Petrograd caddelerinde içsavaşın harlamakla tehdit ettiği 2–4 Mayıs (19–21 Nisan) günlerini bütün Rusya hâlâ anımsıyor.

4 Mayıs'ta (21 Nisan) Geçici Hükümet, 1 Mayıs (18 Nisan) tarihli ilhakçı notasını "açıklayan" yatıştırıcı yeni bir metin üretti.

Bunun üzerine İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'nin çoğunluğu "olayı hallolmuş olarak" görmeyi kararlaştırdı.

Yine birkaç gün geçti ve bir koalisyon hükümeti sorusu ortaya çıktı. Yürütme Komitesi neredeyse eşit iki parçaya bölündü: koalisyon hükümetine karşı 23, koalisyon hükümetinden yana 22. Olayın sadece kâğıt üzerinde "hallolmuş" olduğu görüldü.

Şimdi iki gün daha geçti, ve yeni bir "olay"ımız var. Savaş Bakanı Guçkov, Geçici Hükümet'in baş mimarlarından biri, istifa etti. Geçici Hükümet'in tümünün istifa etme kararı almış olduğundan sözediliyor (bu satırları yazdığımız anda, tüm hükümetin gerçekten istifa etmiş olup olmadığını henüz bilmiyoruz). Yine bir olay, üstelik karşısında önceki "olay"ların tümünün silik kaldığı türden bir "olay".

Bu çok sayıda "olaylar" nereden geliyor? Burada kaçınılmaz olarak birbiri ardına "olay" üreten herhangi bir temel neden yok mudur?

Böyle bir neden *vardır*. Bu, ikili iktidar denen şeydir, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti ile Geçici Hükümet arasındaki anlaşmanın sonucu olan istikrarsız dengedir.

Geçici Hükümet kapitalistlerin bir hükümetidir. Fetih çabalarından (ilhaklar) vazgeçemez, yağma savaşını demokratik bir barışla sona erdiremez, sınıfının (yani kapitalistler sınıfının) kârlarını korumak zorundadır, toprak sahiplerinin toprağını korumak zorundadır.

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti başka sınıfları temsil eder. Sovyet mensubu olan işçi ve askerlerin çoğunluğu yağma savaşı istemiyor, kapitalistlerin kârlarında ve toprak sahiplerinin ayrıcalıklarının korunmasında çıkarı yoktur. Fakat aynı zamanda hâlâ kapitalistlerin Geçici Hükümeti'ne güveniyor, onunla bir anlaşma istiyor, onunla ilişki halinde kalmak istiyor.

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri bizzat bir devlet erkinin embriyonunu temsil ediyor. Geçici Hükümet'in yanı sıra sovyetlerde bazı sorunlarda devlet erki olarak sahneye çıkmaya çalışıyor. Bir hükümet erkleri karışıklığı ya da şimdi "iktidar krizi" denen şey ortaya çıkıyor.

Uzun vadede bu böyle gitmez. Bu durumda her yeni gün yeni bir "olay" getirecek ve yeni komplikasyonlar yaratacaktır. Gerçi bir kağıda, olay hallolmuştur diye yazılabilir. Fakat canlı yaşam içinde bu olaylar ortadan kalkmayacaktır, şu basit nedenden ötürü, çünkü bunlar asla "olaylar", rastlantılar, önemsiz ufak tefek şeyler değildir. Bunlar, derindeki iç krizin dışavurumlarıdır. Tüm insanlığın bir çıkmaza düşmüş olduğu olgusunun sonuçlarıdır. Enternasyonalist sosyalistlerin önerdiği önlemlerde karar kılınmazsa, yağma savaşından çıkış yolu yoktur ve olamaz.

Şimdi Rus halkına "iktidar krizi"ni çözmek için üç yol öneriliyor. Birileri diyor ki: Bırakın her şey eskisi gibi kalsın, Geçici Hükümet'e daha fazla güvenin. İstifa tehdidinin yalnızca, Sovyeti: size daha çok güveniyoruz açıklamasına zorlamak için yapılıyor olması mümkündür. Geçici Hükümet kendisinden: Gelin ve üzerimizde egemen olun, sizsiz bizler yitiğiz ricasında bulunulmasını istiyor...

Diğer yol, koalisyon hükümetidir. Bakanlık koltuklarını Milyukov ve ortaklarıyla paylaşmak, bazı adamlarımızı hükümete sokmak istiyoruz, sonra bambaşka bir müzik yapacağız.

Üçüncü yolu biz öneriyoruz: Sovyetlerin tüm politikasının değiştirilmesi, kapitalistlere güven yok ve *tüm iktidarın İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine geçmesi. Kişilerin* değişmesi bizi hiçbir yere götürmez, *politikayı* değiştirmek gerekir. İktidara başka bir sınıf gelmelidir. İşçi ve askerlerin bir hükümetine tüm dünya inanacaktır, çünkü işçinin ve yoksul köylünün hiç kimseyi yağmalamak istemediğini herkes kavrar. Yalnızca bu, savaşın sonunu hızlandırabilir, yalnızca bu bize ekonomik yıkımın aşılmasını kolaylaştırabilir.

Tüm iktidar İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine! Kapitalistlerin hükümetine güven yok!

Her "olay", her gün, her saat bu sloganın *doğruluğunu* teyit edecektir.

"Pravda" No. 46, 15 (2) Mayıs 1917.

(Lenin, Seçme Eserler, Cilt 6,
s. 141–143, —İnter Yayınları.)

Finlandiya ve Rusya

Finlandiya'nın Rusya'yla ilişkisi sorunu yakıcı bir sorun haline gelmiştir. Geçici Hükümet, *şimdilik henüz* ayrılma değil, bilakis sadece geniş özerklik talep eden Fin halkını memnun etmeyi *bilememiştir*.

Geçici Hükümet'in gayri-demokratik, ilhakçı politikası bu günlerde "Raboçaya Gazeta" tarafından formüle edilmiş ve "savunulmuştur". Bunu, gözdesini daha iyi "tuzağa düşüremeyeceği" bir tarzda yapmıştır. Bu sorun gerçekten temel bir sorun, tüm devlet için önemli olan bir sorundur ve bu yüzden büyük bir dikkatle incelenmesi gereklidir.

"Örgütleme Komitesi", diye yazıyor "Raboçaya Gazeta" No. 42, "Finlandiya'yla bir bütün olarak Rus devleti arasındaki karşılıklı ilişkiler sorununun sadece Finlandiya Diyet Meclisi ile Kurucu Meclis arasında bir anlaşmayla çözülebileceği ve çözülmesi gerektiği görüşündedir. O zamana kadar ise Finli yoldaşlar" (Organizasyon Komitesi Finli sosyal-demokratlarla bir görüşme yapmıştır) "Finlandiya'da ayrı eğilimlerin güçlenmesinin Rus burjuvazisinin merkeziyetçi çabalarını güçlendirebileceğini unutmamalıdırlar."

Bu kapitalistlerin, burjuvazinin, Kadetlerin bakış açısıdır, ama kesinlikle proletaryanın değil. Sosyal-Demokrat Parti'nin programını, özellikle de onun devlete dahil tüm uluslara kendi

kaderini tayin hakkı tanıyan 9. maddesini Menşevik sosyal-demokratlar bir kenara attılar. Gerçekte bu programdan vazgeçtiler ve fiilen aynı daimi ordunun yerine halkın genel silahlanmasının geçirilmesi sorununda vs. olduğu gibi burjuvazinin safına geçtiler.

Kapitalistler, burjuvazi, ve bunlar arasında Kadet partisi de, ulusların kendi kaderini siyasi tayinini, yani Rusya'dan *ayrılma hakkını* hiçbir zaman tanımamışlardır.

Sosyal-Demokrat Parti, 1903 yılında kabul edilen programının 9. maddesinde bu hakkı *tanımıştır*.

Örgütleme Komitesi'nin, Finli sosyal-demokratları, Finlandiya Diyet Meclisi ile Kurucu Meclis arasında bir "anlaşma" ile "avutması", onun bu sorunda burjuvazinin safına geçmiş olduğu demektir. Bundan tam olarak emin olmak için, *tüm* ana sınıfların ve partilerin tavrını açıkça gözler önüne sermek yeter.

Çar, sağcılar, monarşistler, Diyet Meclisiyle Kurucu Meclis arasında bir anlaşmadan yana değil, bilakis Finlandiya'nın Rus ulusuna doğrudan tabi kılınmasından yanalar. Cumhuriyetçi burjuvazi Finlandiya Diyet Meclisi ile Kurucu Meclis arasında bir *uzlaşmadan* yana. Sınıf bilinçli proletarya ve programına *sadık kalmış* sosyal-demokratlar, tam hak eşitliğine sahip olmayan tüm diğer milliyetler gibi Finlandiya'nın Rusya'*dan ayrılma hakkından* yanadır. Durumun tartışma götürmez, açık, net tablosu budur. Hiçbir şeyi belirlemeyen bir "anlaşma" şiarı altında —çünkü bir anlaşma olmazsa ne olacak?— burjuvazi Çarlığın aynı boyunduruk altına alma politikasını, aynı ilhak politikasını gütmektedir.

Ne de olsa Finlandiya, Fransız Devrimi'nin celladı Napoleon ile anlaşmalar vs. gereğince Rus Çarları tarafından ilhak edilmiştir. Eğer gerçekten ilhaklara karşıysak, şunu söylemek zorundayız: *Finlandiya için ayrılma hakkı!* Bunu söylediğimizde

ve gerçekleştirdiğimizde, *o zaman* —ve ancak o zaman!— Finlandiya ile bir "anlaşma", gerçekten gönüllü, özgür bir anlaşma, yani bir aldatmaca değil gerçekten bir anlaşma olacaktır.

Anlaşmayı ancak eşitler yapabilir. Bir anlaşmanın sözcüklerle kamufle edilmiş bir boyun eğme değil de gerçek bir anlaşma olabilmesi için, *her iki* tarafın gerçek hak eşitliği gereklidir, yani hem Rusya'nın *hem de Finlandiya'nın* hemfikir olmama hakkına sahip olması lazımdır. Bu gün gibi açıktır.

Sadece "ayrılma hakkı" bunu dile getirir: sadece ayrılma özgürlüğüne sahip bir Finlandiya, gerçekten Rusya'yla ayrılıp ayrılmama konusunda "anlaşacak" durumda olacaktır. Bu önkoşul *olmadan,* ayrılma hakkı tanınmadan, "uzlaşma" üzerine lügat paralayan, kendini ve halkı aldatır.

Örgütleme Komitesi, Finlilere, ayrılma hakkını tanıyıp tanımadığını açık ve net olarak söylemek zorundaydı. Örgütleme Komitesi bu sorunu Kadet tarzında bulandırmış ve böylece ayrılma hakkından vazgeçmiştir. Onun Rus burjuvazisine saldırması gerekirdi, çünkü o ezilen uluslara ayrılma hakkını vermiyor, ve bu *ilhakçılıkla eşanlamlıdır.* Bunun yerine, Örgütleme Komitesi Finlilere saldırarak, "ayrı" (ayrılıkçı denmesi gerekirdi) eğilimlerinin merkeziyetçi çabaları güçlendireceği konusunda uyarıyor!! Başka bir deyişle, Örgütleme Komitesi Finlileri, ilhakçı Büyük Rus burjuvazisinin güçlenmesiyle tehdit ediyor — Kadetler daima tam da bunu yaptılar, Rodiçev ve şürekâsı *kendi* ilhakçılığını tam da bu bayrak altında yürütüyor.

İşte bugün "herkes"in sözünü ettiği, fakat sorunu dolambaçsız ve özenli koymaktan korktuğu ilhaklar sorununa ilişkin anlaşılır, pratik bir açıklama. *Ayrılma hakkına karşı olan, ilhaklardan yanadır.*

Çarlar ilhak politikasını diğer monarklarla anlaşma içinde, tıpkı çiftlik sahiplerinin serf köylüleri değiş-tokuş etmesi gibi,

bir halkı diğeriyle değiş-tokuş ederek (Polonya'nın paylaşılması, Napoleon'la Finlandiya üzerine anlaşma vs.) kaba saba ve makyajsız yürütüyorlardı. Cumhuriyetçileşen burjuvazi, *tamamen aynı* ilhak politikasını, ama daha ince, daha gizli bir şekilde, bir "anlaşma" *vaat ederek, fakat* anlaşmada gerçek eşitliğin biricik gerçek garantisini, yani ayrılma hakkını *esirgeyerek* yürütüyor. Örgütleme Komitesi burjuvazinin yedeğinde sürükleniyor ve fiilen onun safında yer alıyor. (Bu nedenle, "Raboçaya Gazeta" makalesinin tüm önemli pasajlarını basan ve Örgütleme Komitesi'nin Finlilere yanıtını öven "Birjovka"[1], bu yanıtı Finlilere verilen bir "Rus demokrasi dersi" olarak nitelemekte tamamen haklıydı. "Raboçaya Gazeta" "Birjovka"nın bu kardeş öpücüğünü haketti.)

Proletarya Partisi ("Bolşevikler"), konferansında, ulusal sorun üzerine kararda, ayrılma hakkını yeniden onaylamıştır.[2]

Sınıfların ve partilerin gruplaşması nettir.

Küçük-burjuvalar, ürkmüş burjuvazinin umacısıyla kuru gürültüye pabuç bırakıyorlar — Menşevik sosyal-demokratların ve Sosyal-Devrimcilerin politikasının tüm özü burada yatıyor. Ayrılmaktan "korkuyorlar". Sınıf bilinçli proleterler bundan *korkmaz*. 1905'te Norveç özgür kararıyla İsveç'ten ayrıldığında, hem Norveç hem de İsveç kazançlı çıktı: her iki ulusun birbirine güveni arttı, gönüllü olarak birbirine yakınlaştılar, saçma ve zararlı sürtüşmeler ortadan kalktı, her iki ulus arasında ekonomik, politik ve kültürel bakımdan ve günlük yaşamda *çekim gücü* arttı, her iki ülke işçilerinin kardeşçe ittifakı daha da sağlamlaştı.

---

[1] Petersburg gazetesi "Birjeviye Vedomosti"nin (Borsa Gazetesi) adının popüler kısaltılması. —*Red.*

[2] Bkz. s. 139–140. —*Red.*

İşçi ve köylü yoldaşlar! Rus kapitalistlerinin, Guçkovların, Milyukovların, Geçici Hükümet'in Finlandiya, Kurland, Ukrayna vs.ye karşı ilhak politikasını kabullenmeyin! Bütün bu uluslar için ayrılma hakkını tanımaktan korkmayın. Diğer halklar Büyük Ruslarla birliğe şiddet yoluyla değil, bilakis sadece, ayrılma hakkı olmadan *olanaksız* olan gerçekten gönüllü, gerçekten özgür bir anlaşmayla kazanılmalıdır.

Rusya ne kadar özgür olursa, cumhuriyetimiz Büyük Rus olmayan uluslar için ayrılma hakkını ne kadar kararlı tanırsa, diğer uluslar bizimle bir ittifak için o kadar güçlü *çaba göstereceklerdir*, o kadar az sürtüşme olacaktır, fiili ayrılma o kadar ender gündeme gelecektir, bazı ulusların ayrılacakları zaman dilimi o kadar kısa olacaktır, son tahlilde proleter–köylü Rusya Cumhuriyeti'nin herhangi başka ulusların cumhuriyetleriyle kardeşçe ittifakı o kadar sıkı ve sağlam olacaktır.

"Pravda" No. 46,
15 (2) Mayıs 1917.

Köylü Temsilcileri Tüm-Rusya Kongresi Delegelerine Açık Mektup

Köylü Temsilcisi Yoldaşlar!

Mensup olmaktan gurur duyduğum Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevik) Merkez Komitesi, bana, Partimizi Köylü Kongresi'nde temsil etme yetkisi vermek istiyordu. Hastalık nedeniyle şimdiye kadar bu görevi yerine getirme fırsatı bulamadığım için, köylülüğün Tüm-Rusya birliğini selamlamak ve Partimizi "Sosyal-Devrimciler"le "Menşevik sosyal-demokratlar"ın partilerinden ayıran derin görüş ayrılıklarına kısaca dikkat çekmek amacıyla sizlere bu açık mektupla seslenmek istiyorum.

Bu derin görüş ayrılıkları, en önemli üç sorunla ilgilidir: toprak, savaş ve devlet düzeni sorunu.

Tüm toprak halka ait olmalıdır. Tüm çiftlikbeyi arazileri tazminatsız köylülerin eline geçmelidir. Bu açık. Sorun şu: Köylüler derhal tüm toprağı çiftlik sahiplerine herhangi bir kira ödemeden ve Kurucu Meclis'i beklemeden yerinde mülk edinmeli midir yoksa edinmemeli midir?

Partimiz edinmesi gerektiği görüşündedir ve köylülere tüm toprağı derhal yerinde mülk edinmeyi ve bunu mümkün olduğunca örgütlü yapmayı, hiçbir koşul altında demirbaşa zarar ve-

rilmesine izin vermemeyi ve tüm çabalarını, cephede askerler korkunç sıkıntı çektikleri için tahıl ve et üretimini artırmaya yoğunlaştırmayı öğütlüyor. Kurucu Meclis toprak üzerinde kimin tasarrufta bulunacağını kesin olarak saptayacaktır, bu arada ise toprak üzerinde geçici tasarruf şimdi, hemen ilkbahar ekimi amacıyla, zaten yerel kurumlar aracılığı dışında başka türlü mümkün değildir, çünkü Geçici Hükümetimiz, çiftlik sahiplerinin ve kapitalistlerin hükümeti, Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılmasını sürüncemede bırakıyor ve şimdiye kadar toplantıya çağrılma tarihini bile saptamamıştır.

Toprak üzerinde geçici tasarruf hakkı sadece yerel kurumlara ait olabilir. Tarlalarda ekim zorunludur. Köylülerin çoğu yerinde, toprak üzerinde örgütlü bir şekilde tasarrufta bulunmayı ve tüm toprağı sürüp ekmeyi kesinlikle becerecektir. Bu, cephedeki askerlerin beslenmesini iyileştirmek için zorunludur. Bu yüzden Kurucu Meclis'i beklemek mümkün değildir. Kurucu Meclis'in toprak ve arazi üzerinde halkın genel mülkiyetini ve bunlar üzerinde tasarruf koşullarını saptama hakkını asla en küçük bir şekilde reddetmiyoruz. Fakat geçici olarak, hemen şimdi, bu ilkbaharda bizzat köylüler toprak üzerinde yerinde tasarrufta bulunmak zorundadır. Cephedeki askerler köylere delege gönderebilir ve göndermelidir.

Devam. Tüm toprağın emekçilerin eline geçmesi için, kent işçileriyle yoksul köylüler (yarı-proleterler) arasında sıkı bir ittifak zorunludur. Böyle bir ittifak olmadan kapitalistler mağlup edilemez. Kapitalistler mağlup edilmeyince ise, toprağın halkın eline hiçbir geçişi halkın sefaletini bertaraf etmez. Toprak ve arazi yenmez, ve para olmadan, sermaye olmadan hiçbir iş aleti, davar, tohumluk sağlanamaz. Köylüler kapitalistlere değil, zengin köylülere değil (çünkü onlar da kapitalisttir), sadece kent işçilerine güvenmelidir. Sadece onlarla ittifak içinde yoksul köylüler, hem toprak, hem de demiryolları, bankalar ve fabrika-

ların tüm emekçilerin mülkiyetine geçmesini sağlayacaklardır, çünkü bu olmadan, sadece toprağın halkın eline geçmesiyle sıkıntı ve sefalet ortadan kaldırılamaz.

Rusya'nın bazı bölgelerinde işçiler artık fabrikalar üzerinde bir işçi denetimi (kontrolü) yürürlüğe koymaya başlıyorlar. İşçiler tarafından böyle bir denetim köylülerin avantajınadır, üretimin artmasını ve ürünlerin ucuzlamasını beraberinde getirecektir. Köylüler işçilerin bu inisiyatifini vargücüyle desteklemeli ve kapitalistlerin işçilere karşı iftiralarına inanmamalıdır.

İkinci sorun savaşla ilgilidir.

Bu savaş bir fetih savaşıdır. Tüm ülkelerin kapitalistleri bunu fetih amacıyla, kârlarını yükseltmek amacıyla yürütmektedir. Bu savaş emekçi halka yok oluş, dehşet, yıkım, tahribattan başka bir şey getirmiyor ve getiremez. Bu yüzden Partimiz, sınıf bilinçli işçilerin partisi, yoksul köylülerin partisi, bu savaşı kararlılıkla ve kesinlikle mahkûm ediyor, bu nedenle bir ülkenin kapitalistlerini bir başka ülkenin kapitalistlerine karşı desteklemeyi reddediyor, bu nedenle tüm ülkelerde kapitalistlerin devrilmesi yoluyla, tüm ülkelerde işçi devrimiyle savaşın en hızlı biçimde sona erdirilmesini sağlamaya çalışıyor.

Şimdiki, yeni Geçici Hükümetimizde on bakan çiftlik sahipleri ve kapitalistlerin partilerine, altısı ise "Halkçılar"ın ("Sosyal-Devrimciler"in) ve "Menşevik sosyal-demokratlar"ın partilerine mensuptur. Bizim inancımıza göre Halkçılar ve Menşevikler kapitalistlerin hükümetine girmekle ve genel olarak bu hükümeti desteklemeye hazır olmakla vahim ve uğursuz bir hata işlemektedirler. Tsereteli ve Çernov gibi adamlar kapitalistleri bu fetih savaşını daha hızlı ve daha dürüstçe sona erdirmeye sevketmeyi umuyorlar. Fakat Halkçı ve Menşevik partilerin bu liderleri yanılıyor: gerçekte kapitalistlerin Almanya'ya karşı Rus birliklerinin bir taarruzunu hazırlamasına, yani savaşı uzat-

masına ve Rus halkının bu savaşta katlandığı görülmemiş ağır fedakârlıkları artırmaya yardımcı oluyorlar.

Tüm ülkelerin kapitalistlerinin, kısa sürede ve adil bir barış vaadederek, gerçekte ise fetih savaşını uzatarak halkı aldattıklarından eminiz. Eski Geçici Hükümeti ellerinde tutan ve önceki gibi yeni hükümeti de ellerinde tutan Rus kapitalistleri, eski Çar Nikola Romanov'un İngiltere, Fransa ve diğer ülkelerin kapitalistleriyle, Türklerden İstanbul'u fethetmek, Avusturyalılardan Galiçya'yı, Türklerden Ermenistan'ı vs. almak için yaptığı gizli anlaşmaları bile yayınlamak istemediler. Geçici Hükümet bu anlaşmaları tanıdı ve tanımaya devam ediyor.

Partimiz bu anlaşmaların, tıpkı diğer haydutların, Alman kapitalistleri ve onların haydut imparatoru Wilhelm'in müttefikleriyle anlaşmaları gibi, canice yağma anlaşmaları olduğu görüşündedir.

İşçilerin ve köylülerin kanı, kapitalistlerin bu tür yağma hedeflerine ulaşmak için akıtılmamalıdır.

Bu canice savaşı en kısa zamanda sona erdirmek gerekir, hem de Almanya'yla ayrı bir barışla (özel barış) *değil, bilakis genel bir barışla,* ve kapitalistlerin barışıyla değil, bilakis emekçi kitlelerin kapitalistlere *karşı* bir barışıyla. Bunun tek yolu vardır: hem Rusya'da ve hem de diğer ülkelerde tüm devlet erkinin bütünüyle İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Soyvetleri'nin eline geçmesi. Sadece bu tür Sovyetler, kapitalistlerin halkları aldatmasını, kapitalistlerin savaşı sürüncemede bırakmasını gerçekten engelleyebilecek durumdadır.

Ve burada, ortaya atmış olduğum üçüncü ve son soruya geliyorum: devlet düzeni sorunu.

Rusya demokratik bir cumhuriyet olmalıdır. Her zaman monarşiden yana olan, ama şimdi Rusya'da halkın monarşinin ye-

niden kurulmasına ne pahasına olursa olsun izin vermeyeceğinden emin olan çiftlik sahipleriyle kapitalistlerin çoğunluğu bile bunu bizzat kabul ediyor. Kapitalistler şimdi, Rusya'da cumhuriyetin mümkün olduğunca monarşiye benzemesi ve mümkün olduğunca kolayca yine monarşiye dönüştürülebilmesi için büyük çaba harcıyor (bunun örneklerine birçok ülkede tekrar tekrar rastlanmıştır). Bu yüzden kapitalistler, halkın *üstünde* duran memurların, polisin ve halktan ayrı olan ve seçilebilir olmayan generallerin ve subayların komutası altında bulunan daimi ordunun muhafazasını istiyorlar. Seçilmeyen generaller ve subaylar ise hemen hemen her zaman çiftlik sahibi ve kapitalist çevrelerden çıkıyor. Bunu, dünyanın tüm cumhuriyetlerinin deneyimlerinden de biliyoruz.

Bu nedenle Partimiz, sınıf bilinçli işçilerin ve yoksul köylülerin partisi, başka türde bir demokratik cumhuriyeti hedefliyor. Halkla alay eden bir polisin olmadığı, dipten doruğa istisnasız tüm memurların seçildiği ve halkın isteği üzerine her an görevden alınabileceği, bu memurların maaşının kalifiye bir işçinin ücretini geçmediği, orduda da tüm üstlerin seçildiği ve halktan ayrı, emir yetkisinin halka yabancı sınıflarda bulunduğu daimi ordu yerine halkın genel silahlanmasının, genel halk milisinin konduğu bir cumhuriyet istiyoruz.

Devlette dipten doruğa tüm erkin yalnızca ve bütünüyle İşçi, Asker, Köylü ve diğer Temsilciler Sovyetleri'ne ait olduğu bir cumhuriyet istiyoruz.

İşçiler ve köylüler nüfusun çoğunluğunu oluşturuyor. İktidar da onlara ait olmalıdır, çiftlik sahipleriyle kapitalistlere değil.

Görüşlerimiz bunlardır, köylü temsilcisi yoldaşlar! Deneyimin, Halkçıların ve Menşeviklerin politikasının ne kadar yanlış olduğunu en geniş halk kitlelerine kısa sürede göstereceğinden

kesinlikle eminiz. Deneyim kitlelere, aynı Almanya ve diğer ülkeler gibi batışın eşiğinde bulunan Rusya'nın kurtuluşunun, savaşın yorgun düşürdüğü halkların kurtuluşunun kapitalistlerle anlaşarak sağlanamayacağını gösterecektir. Tüm halkların kurtuluşu ancak tüm devlet erkinin doğrudan nüfusun çoğunluğunun eline geçmesiyle mümkündür.

Petrograd, 20 (7) Mayıs 1917

N. Lenin

"Soldatskaya Pravda" No. 19,
24 (11) Mayıs 1917.

Ekonomik Çöküş Tehdit Ediyor

Felaket tehdidine dair haberler, değerlendirmeler, endişeler, söylentiler gittikçe çoğalıyor. Kapitalist gazeteler korkutmaya çalışıyorlar, öfkeden köpürerek Bolşeviklere sövüp sayıyorlar ve Kutler'in "bir" fabrika üzerine, "bazı" fabrikalar üzerine, "bir" işletme üzerine vs. anonim imalarıyla övünüyorlar. Bunlar garip yöntemler ve tuhaf "kanıtlar"dır... Neden bu fabrikalar *adıyla* anılmıyor? Neden kamuya *ve işçilere,* bu alarm verici söylentileri tahkik etme olanağı verilmiyor?

Kapitalist bayların, tam adıyla anılan belli işletmeler üzerine eksiksiz verileri açıklamazlarsa kendilerini komik duruma düşüreceklerini kavramaları gerekir. Hükümet olan sizlersiniz, kapitalist baylar, onaltı bakanlığın onu sizde, sorumluluğu siz taşıyorsunuz ve siz yönetiyorsunuz! Hükümette çoğunluğa sahip olan ve devlet dümenini elinde tutan kişilerin, Kutler'in anonim imalarıyla yetinmesi ve açık ve dürüstçe ortaya çıkmaktan korkmaları; sorumluluğu hükümet erkine sahip olmayan başka partilerin üstüne yıkmaya çalışmaları gülünç değil midir?

Küçük-burjuva partilerin, Narodniklerin ve Menşeviklerin gazeteleri de, biraz farklı bir tonda da olsa hakeza sızlanıyorlar: korkunç Bolşevikleri fazla suçlamıyorlar (tabii ki bu suçlamalar da eksik değil), bilakis daha çok, yerine getirilemez uzun bir istekler listesi sunuyorlar. Yazı kurulu adı geçen iki partinin blo-

kunun elinde bulunan "İzvestiya"nın tutumu bu açıdan özellikle karakteristiktir. 24 (11) Mayıs tarihli 63. sayıda, ekonomik yıkıma karşı mücadele üzerine iki makale basılmıştır. İki makalenin de içeriği aynıdır. Bir makalenin başlığı, en hafif tabirle ifade etmek gerekirse, son derece dikkatsizce seçilmiştir (tıpkı genel olarak Narodniklerin ve Menşeviklerin, emperyalistlerin Bakanlar Kurulu'na girmelerinin son derece "dikkatsiz" bir adım olması gibi): "Geçici Hükümet Ne İstiyor?" Başlık şöyle olsaydı daha doğru olurdu: "Geçici Hükümet Ne *İstemiyor* ve Ne Vaat Ediyor?"

Diğer makale, "İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi Ekonomi Bölümü"nün bir "Kararı"dır. Bu karardan, içeriğini en sadık biçimde yansıtan bazı cümleler aktarıyoruz:

"Pekçok sanayi dalı şimdiden bir devlet ticaret tekeli için olgundur (tahıl, et, tuz, deri), diğerleri ise devlet tarafından düzenlenen tröstlerin yaratılması için olgundur (kömür ve petrol çıkarımı, metal, şeker, kâğıt üretimi) ve nihayet, mevcut koşullar, hemen hemen bütün sanayi dalları için, hammaddelerin ve mamul ürünlerin dağıtımında, aynı şekilde, fiyatların saptanmasında devletin düzenleyiciliğini gerekli kılıyor... Aynı zamanda tüm kredi kurumları devletin ve toplumun kontrolüne tabi olmalıdır, ticareti devlet ayarlamasına bağlı olan mallarla spekülasyon yapmak önlensin... Ayrıca... asalaklığa karşı mücadelede, çalışma yükümlülüğüne kadar en enerjik önlemler alınmalıdır... Ülke bir felaketin ortasında bulunmaktadır, bu felaketten çıkış yolunu ancak, *başta* savaş ve Çarlık rejimi tarafından mahvedilmiş ülkeyi kurtarma şanlı görevini bilinçle önüne koymuş olan" (Hm..., hm...!?) *"bir devlet erkiyle,* tüm halkın yaratıcı enerjisi sunar."

Gerçek bir küçük-burjuva güvenle, kapitalistlere yerine getiremeyecekleri görevlerin "verildiği" son cümle bir yana, altını çizdiğimiz sözler bir yana, bu cümle bir yana, program mükemmeldir. Tröstlerin denetlenmesi ve devletleştirilmesi, spekülasyonla mücadele ve çalışma yükümlülüğü — aslında bunun "kor-

kunç" Bolşevizmden farkı nedir? "Korkunç" Bolşevikler bundan daha fazla ne istiyordu?

Canalıcı nokta budur, küçük-burjuvaların ve her renkten darkafalıların kesinlikle anlamak istemedikleri önemli nokta budur: "korkunç" Bolşevizmin programını tanımak *zorunda* kalınmıştır, çünkü gerçekten tehdit eden gerçekten korkunç felaketten bir çıkış yolu sunan başka bir program olamaz, *fakat*... fakat kapitalistler bu programı (bkz. "yeni" Geçici Hükümet'in açıklamasının ünlü 3. maddesi), *uygulamamak niyetiyle* "alıyorlar". Ve Narodniklerle Menşevikler kapitalistlere "güveniyorlar" ve halka bu mahvedici güveni öğretmeye çalışıyorlar. Tüm politik durumun canalıcı noktası budur.

Hesap verme raporlarının tam olarak yayınlanmasıyla, tröst çalışanlarının derhal yapılacak kongreleriyle, *bizzat işçilerin* denetime zorunlu katılımıyla, her büyük politik partinin temsilcilerine bağımsız denetim izni verilmesiyle tröstlerin denetimi — bütün bunlar, kaleme alınması için *bir tek günün* yeterli olduğu bir kararnameyle gerçekleştirilebilir.

Bunu yapmanıza engel olan nedir, yurttaş Şingaryov, Tereşçenko, Konovalov? Bunu yapmanıza engel olan nedir, yurttaş Çernov, Tsereteli, siz nerdeyse sosyalist bakanlar? Bunu yapmanıza engel olan nedir, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'nde liderliğe sahip olan Narodnik ve Menşevik yurttaşlar?

Tröstler, bankalar, ticaret, *"asalaklar"* ("İzvestiya" yazarlarının kaleminden istisnai olarak mükemmel bir sözcük çıktı...), gıda maddeleri tedariki üzerinde böylesi bir denetimin *derhal* yürürlüğe konmasından başka birşey önermedik biz, başka birşey hiç kimse öneremezdi. "Tüm halkın yaratıcı enerjisi"nden başka birşey düşünülemez bile...

Yalnız, kapitalistlerin sözlerine inanılmamalıdır, Menşeviklerle Narodniklerin, kapitalistlerin böyle bir denetimi uygulayabileceği saf (en iyi durumda saf) umuduna kapılınmamalıdır.

Ekonomik çöküş tehdit ediyor. Felaket yaklaşıyor. Kapitalistler tüm ülkeleri mahvoluşa sürükleyip duruyor. Yalnızca bir kurtuluş var: devrimci disiplin, *devrimci sınıfın,* proleter ve yarı-proleterlerin devrimci önlemleri, tüm devlet erkinin bu sınıf tarafından devralınması, çünkü ancak o böyle bir denetimi gerçekten yürürlüğe koyabilir, ancak o "asalaklık"la gerçekten başarılı bir "mücadele" yürütebilir.

"Pravda" No. 57,
27 (14) Mayıs 1917.

(*Lenin, Seçme Eserler,*
Cilt 6, s. 148–151,
—İnter Yayınları.)

Zincirin Gücünü En Zayıf Halkasının Gücü Belirler

Diyelim ki 100 pudluk bir ağırlığa dayanması gereken demirden bir zincirde, bu zincirin halkalarından *biri* tahta bir halkayla değiştirilirse ne olur?

Zincir kopar.

Zincirin bu tek halkasının dışındaki bütün diğer halkalarının gücü ve sağlamlığının hiçbir yararı yoktur. Tahta halka koptu mu, tüm zincir kopar.

Politikada da aynen böyledir.

Menşevik ve Halkçı baylar, bu küçük-burjuva partilerden bakan beyler bölge dumalarına seçimlerde *Plehanovcu "Yedinstvo"* ile birleştiler.

Sonuçları siz yüklenmek zorundasınız, beyler!

Zaten berbat, paslı "demir" zincirinizde şimdi tahtadan bile değil, topraktan ve kâğıttan bazı halkalar var.

Sonuçları siz yüklenmek zorundasmız!

Kadın ve erkek işçi yoldaşlar! Asker yoldaşlar! Emekçi yoldaşlar! Halkçılar ve Menşevikler blokuna (birlik) oy verirseniz, *Plehanovcu "Yedinstvo"ya oy verdiğinizi*;

Menşeviklerin ve "Sosyal-Devrimciler"in gazetelerinin bile *sırt çevirdikleri* o kepaze Plehanovcu "Yedinstvo"ya oy verdiğinizi;

kapitalistleri hoşnut kılarak açıkça *zafere kadar savaş* vaaz eden kepaze Plehanovcu "Yedinstvo"ya oy verdiğinizi;

günbegün Rus kapitalistlerini aklayan, tüm suçu sadece ve sadece Alman kapitalistlerinin üstüne atan ve *tüm* ülkelerin kapitalistlerine karşı *tüm* ülkelerin işçilerinin kardeşçe birliğini ayaklar altına alan o kepaze Plehanovcu "Yedinstvo"ya oy verdiğinizi bilin.

Bu yüzden, kapitalistlere karşı emekçilerden yana olmak isteyenler, ekmek, barış ve özgürlük için mücadele etmek isteyenler, *listelerinde çürümüş "Yedinstvo" ya sığınak sağlayan Halkçılarla Menşeviklerin blokuna (birliğine) tek oy* vermesinler!

Sadece sosyal-demokrat Bolşeviklerin ve Enternasyonalistlerin listelerine oy verin!

"Pravda" No. 67,
9 Haziran (27 Mayıs) 1917.

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Birinci Tüm-Rusya Kongresi

16 Haziran–7 Temmuz (3–24 Haziran) 1917

Geçici Hükümet'e Karşı Tavır Üzerine Konuşma 17 (4) Haziran 1917

Yoldaşlar, bana tanınan sınırlı konuşma süresini gözönüne alarak, sadece, Yürütme Komitesi raportörünün ve ondan sonraki konuşmacıların ortaya attıkları en önemli, ilkesel sorunlara değinebileceğim, ve bunun en uygunu olacağına inanıyorum.

Önümüzde duran ilk ve temel sorun şudur: *Nerede* bulunuyoruz, şimdi Tüm-Rusya Kongresi'nde toplanmış olan bu sovyetler nedir, kıymetinin hiç bilinmediğini ve tamamen vazgeçildiğini örtbas etmek için hakkında burada bu kadar ölçüsüzce söz edilen bu devrimci demokrasi nedir. Çünkü Tüm-Rusya Sovyet Kongresi önünde devrimci demokrasiden söz etmek ve fakat bu kurumun karakterini, sınıfsal bileşimini, devrimde rolünü örtbas etmek, bu konuda tek sözcük söylememek, fakat aynı zamanda demokrat olma iddiasında bulunmak tuhaftır. Bize tüm Batı Avrupa'da karşılaşılabilen türden bir burjuva parlamenter cumhuriyet programı çiziliyor, bize şimdi aralarında bizimki de olmak üzere tüm burjuva hükümetler tarafından tanınan bir reform programı çiziliyor ve aynı zamanda devrimci demokrasiden söz

ediliyor. Bu kime söyleniyor? Sovyetlere. Ama şimdi size soruyorum, Avrupa'da bu sovyetlere benzer bir şeyin mevcut olduğu bir ülke, burjuva, demokratik, cumhuriyetçi bir ülke var mı? Böyle bir ülkenin olmadığı yanıtını vermek zorundasınız. Hiçbir yerde böyle bir kurum yoktur ve olamaz, çünkü ikisinden biri: *ya* çizilen ve tüm ülkelerde düzinelerce kez önerilip de kâğıt üzerinde kalmış olan reform "planları" ile birlikte burjuva bir hükümet, *ya da* şimdi başvurulan kurum, devrimin yarattığı ve örneklerine sadece devrimlerin en büyük yükseliş tarihinde, örneğin 1792'de Fransa'da, 1871'de hakeza Fransa'da ve 1905'te Rusya'da rastlanan yeni tipte "hükümet". Sovyetler, olağan tipte burjuva-parlamenter devletlerin hiçbirinde var olmayan ve burjuva bir hükümetin yanı sıra da var olmayacak olan bir kurumdur. Onlar, Parti kararlarımızda köylü-proleter demokratik cumhuriyeti olarak nitelediğimiz, iktidarın yalnızca İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne ait olacağı o yeni, daha demokratik devlet tipidir. Haksız yere bunun teorik bir sorun olduğuna inanılıyor, haksız yere mesele bu soruna yan çizilebilirmiş gibi gösterilmeye çalışılıyor, haksız yere şimdi şu ya da bu türden kurumların tam da İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin yanı sıra var olduğu itirazı getiriliyor. Evet, yan yana varlar. Fakat tam da bu, yığınla yanlış anlama, çatışma ve sürtüşme yaratıyor. Rus devriminin ilk yükselişinden, ilk ileriye doğru hareketinden, durgunluğa ve şimdi koalisyon hükümetimizde, hazırlanmakta olan emperyalist taarruzla bağıntılı olarak tüm iç ve dış politikada gördüğümüz geri adımlara geçişinin nedeni tam da budur.

İkisinden biri: ya olağan bir burjuva hükümet — ve o zaman Köylü, İşçi, Asker ve diğer Sovyetlere ihtiyaç yoktur, o zaman bunlar ya generaller, orduyu ellerinde tutan ve Bakan Kerenski'nin konuşmacı hünerlerine en ufak bir önem vermeyen karşıdevrimci generaller tarafından dağıtılacaktır, ya da şerefsiz bir

biçimde öleceklerdir. Ne geri gitmelerine ne de durmalarına izin olmayan ve sadece ilerlerlerse varolabilecek olan bu kurumlar için başka bir yol yoktur. Ruslar tarafından icat edilmemiş olan, daha ziyade devrim tarafından ortaya çıkarılmış olan devlet tipi budur, çünkü başka türlü devrim zafer kazanamaz. Tüm-Rusya Sovyeti'nin bağrında sürtüşmeler, partilerin iktidar uğruna mücadelesi kaçınılmazdır. Fakat bu, olası hataların ve hayallerin, bakanların yaptığı, dün söylediklerine, yarın yazdıklarına ve ertesi gün vaat edeceklerine atıfta bulundukları konuşmalarla değil, kitlelerin kendi politik deneyimi yoluyla aşılması olacaktır (gürültü). Rus devriminin yarattığı ve şimdi Olmak ya da Olmamak sorusuyla karşı karşıya bulunan kurumun bakış açısından bu gülünçtür, yoldaşlar. Sovyetler şimdi varoldukları gibi varolmaya devam edemezler. Yetişkin insanlar, işçiler ve köylüler bir araya gelecekler, kararlar alıp, hiçbir biçimde belgeler temelinde kontrol edilemeyecek olan raporlar dinleyecekler! Bu türden kurumlar, sözde değil gerçekte polisin ve daimi ordunun olmadığı sağlam bir iktidar, Batı Avrupa'da henüz varolamayacak olan bir iktidar, o olmadan Rus devriminin çiftlik sahipleri üzerinde bir zaferi anlamında, emperyalizm üzerinde bir zaferi anlamında bir iktidar anlamına gelir.

Bu iktidar olmadan, böyle bir zafer kazanmamızdan da söz edilemez, ve burada tavsiye edilen program ve önümüzde duran gerçekler üzerinde düşündükçe, temel çelişki o kadar çarpıcı biçimde ortaya çıkıyor. Bize, raportörün ve diğer konuşmacıların yaptığı gibi, birinci Geçici Hükümet'in kötü olduğu söyleniyor! Fakat Bolşevikler, uğursuz Bolşevikler o zaman: "Bu hükümete hiçbir destek yok, hiçbir güven yok" dediklerinde, nasıl da bunun "anarşizm" olduğuyla suçlanmıştık! Şimdi herkes, eski hükümetin kötü olduğunu söylüyor, fakat neredeyse sosyalist bakanlarıyla koalisyon hükümetinin eski hükümetten farkı nedir? Programlardan, taslaklardan yeterince konuşulmadı mı,

bunlardan gına gelmedi mi, icraata geçmenin zamanı değil mi? 19 (6) Mayıs'ta koalisyon hükümeti kurulduğundan beri aradan bir ay geçti. Olup bitene bakın, Rusya'daki ve emperyalist savaşın içine çekilmiş olan bütün ülkelerdeki yıkıma bakın. Yıkım neyle açıklanır? Kapitalistlerin yağma politikasıyla. Gerçek anarşi oradadır! Ve bunu, bizim gazetemiz tarafından, tanrı korusun, herhangi bir Bolşevik gazete tarafından değil, bilakis bakanlığın "Raboçaya Gazeta"sı tarafından yayınlanan itiraflara dayanarak söylüyoruz; kömür teslimat fiyatları "devrimci" hükümet tarafından *yükseltildi!!* Koalisyon hükümeti bu bakımdan hiçbir şey değiştirmedi. Bize deniyor ki, Rusya'da sosyalizm yürürlüğe konabilir mi, genel olarak temel dönüşümler bir çırpıda gerçekleştirilebilir mi — bütün bunlar boş bahanelerdir, yoldaşlar. Marx ve Engels'in her zaman açıkladıkları gibi, onların doktrini şundan ibarettir: "Öğretimiz bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur." Saf sosyalizme geçen saf bir kapitalizm dünyanın hiçbir yerinde yoktur ve savaş sırasında olamaz, bilakis ikisinin arasında bir şey, yeni, tahmin edilemeyen bir şey var, çünkü kapitalistler arasındaki canice savaşın içine sürüklenmiş olan yüzlerce milyon insan mahvoluyor. Önemli olar reform vaadleri değildir — bunlar boş sözlerdir, önemli olan şimdi ihtiyaç duyduğumuz adımı atmaktır.

Eğer *"devrimci"* demokrasiye dayanmak istiyorsanız, o zaman bu kavramla kapitalist bir hükümet altındaki *reformist* demokrasi kavramı arasında ayrım yapın, çünkü "devrimci demokrasi" üzerine boş laflardan, "devrimci-demokrasi" vesilesiyle karşılıklı kutlamalardan, Marksizmin ve genel olarak bilimsel sosyalizmin bize öğretmiş olduğu gibi, *sınıf* karakteristiğine geçmenin artık zamanıdır. Bize önerilen şey, kapitalist bir hükümet altında reformist demokrasiye geçiştir. Olağan Batı Avrupa modellerinin bakış açısından bu belki mükemmeldir. Fakat şimdi bir dizi ülke batışın eşiğindedir ve bir önceki konuş-

macının, yurttaş Posta ve Telgraf İşleri Bakanı'nın[1] söylediği gibi, güya çok karmaşık oldukları için yürürlüğe konmakta zorlanılan, ayrıca hazırlanması gereken pratik önlemler — bu önlemler son derece açıktır. Bakan, Rusya'da iktidarı tek başına devralmaya hazır olduğunu ifade eden bir siyasi partinin olmadığını söyledi. Yanıtlıyorum: Var! Hiçbir parti bunu reddedemez ve Partimiz bunu reddetmiyor: Partimiz tüm iktidarı devralmaya her an hazırdır. (Alkışlar, gülüşmeler.) İstediğiniz kadar gülebilirsiniz, fakat yurttaş Bakan sağcıların partisiyle birlikte bize bu soruyu sorsaydı, kendisine gereken yanıt verilirdi. Hiçbir parti bunu reddedemez. Ve hâlâ özgürlüğün hüküm sürdüğü, tutuklama ve Sibirya'ya sürme tehditlerinin, nerdeyse-sosyalist bakanlarımızın aynı mecliste oturdukları karşı-devrimcilerin tehditlerinin sadece tehdit olduğu bir anda — böyle bir anda her parti şöyle der: Bize güvenin, size programımızı verelim.

Konferansımız bu programı 12 Mayıs'ta (29 Nisan) verdi.[2] Ne yazık ki bu program hesaba katılmıyor ve kılavuz alınmıyor. Besbelli onu herkesin anlayacağı biçimde açıklamak gerekmektedir. Yurttaş Posta ve Telgraf İşleri Bakanı'na kararımızın, programımızın herkesçe anlaşılır bir açıklamasını vermeye çalışacağım. Ekonomik krize ilişkin programımız, derhal —bunun için hiçbir erteleme gerekli değildir— kapitalistlerin serbest piyasada, "saf" kapitalizm içinde kapitalistler olarak değil, bilakis savaş teslimatlarıyla elde ettikleri, yüzde 500 ila 800'e varan eşi görülmedik kârların açıklanmasını talep etmekten ibarettir. Bu gerçekten de işçi denetiminin zorunlu ve mümkün olduğu bir alandır. Bu, kendinizi "devrimci" demokrasi olarak adlandırıyorsanız, Sovyetler adına gerçekleştirmek zorunda olduğunuz

[1] Tsereteli. —*Red.*

[2] Lenin RSDİP (Bolşevik) VII. Tüm-Rusya (Nisan) Konferansı kararlarını kastetmektedir. (Bkz. s. 115 ve devamı.) —*Red.*

ve bugünden yarına gerçekleştirilebilecek bir önlemdir. Bu sosyalizm değildir. Bu sadece, gerçek anarşi ve emperyalizmle oynanan gerçek oyun hakkında, halkın mülkiyetiyle, Yunanistan'ı boğmaya devam ettiğimiz için yarın yok olacak olan yüzbinlerce insan yaşamı ile oynanan oyun hakkında halkın gözünü açmak anlamına gelir. Kapitalist beylerin kârlarını açıklayın, en zengin milyonerlerin 50'sini ya da 100'ünü tutuklayın. Onları yeni hükümet altında da ülkemizde hergün binlere, milyonlara mal olan tezgâhları, hileleri, pisliği, açgözlülüğü açığa çıkarmaya zorlamak için, onları birkaç hafta —Nikola Romanov'un yararlandığı imtiyazlarla da olsa— tutuklu tutmak yeter. Anarşi ve yıkımın ana nedeni burada yatıyor, ve bu yüzden de biz şunu diyoruz: Bizde her şey eskisi gibi kaldı, koalisyon hükümeti hiçbir şey değiştirmedi, sadece bir yığın deklamasyon, tumturaklı açıklamalar ekledi. İnsanlar ne kadar dürüst olursa olsun, emekçilerin iyiliğini ne kadar samimiyetle isterse istesin, meselede hiçbir değişiklik olmadı — *aynı sınıf* iktidarda kaldı. Yürütülen politika demokratik bir politika değildir.

"Merkezi ve yerel makamların demokratikleştirilmesi"nden söz ediliyor. Bu sözlerin sadece Rusya için yeni bir şey olduğunu gerçekten bilmiyor musunuz? Diğer ülkelerde düzinelerce nerdeyse-sosyalist bakanın benzer vaadlerle ülkelerine başvurduklarını bilmiyor musunuz? Şu canlı somut gerçekle karşı karşıyayken, bu vaadlerin ne anlamı var: Yöre halkı kendi resmi makamlarını seçiyor, fakat merkezi iktidarın resmi makamları atama veya onaylama hak iddiasıyla demokrasinin Abc'si zedeleniyor. Halk servetinin kapitalistlerce yağmalanması sürüyor. Emperyalist savaş sürüyor. Fakat bize, savaş herşeyi ezip geçtiği, her şeyi belirlediği için zaten bu çerçevede hayata geçirilemeyecek olan reformlar, reformlar ve reformlar vaadediliyor. Savaşın kapitalistlerin kârları uğruna *yürütülmediğini* söyleyenlerle neden hemfikir değilsiniz? Kıstas nedir? Her şeyden

önce, hangi sınıfın iktidarda olduğu, hangi sınıfın egemenliği kullanmaya devam ettiği, hangi sınıfın banka ve finans operasyonlarından milyarları cebe indirmeye devam ettiğidir. Bu aynı kapitalist sınıftır, ve bu yüzden de savaş önceden olduğu gibi emperyalist bir savaştır. Gerek birinci Geçici Hükümet gerekse de nerdeyse-sosyalist bakanlı hükümet bunda bir şey değiştirmedi. Gizli anlaşmalar gizli kalıyor. Rusya boğazlar için, İran'da Lyahov politikasının devamı için[1] savaşıyor vs.

Sizin bunu istemediğinizi, çoğunluğunuzun bunu istemediğini ve bakanların bunu istemediğini, çünkü bunun istenemeyeceğini, bunun yüz milyonlarca insanın katli anlamına geldiğini biliyorum. Fakat Milyukov ve Maklakovların şimdi bu kadar çok sözünü ettikleri taarruzu alın. Neyin söz konusu olduğunu çok iyi biliyorlar; bunun iktidar sorunuyla, devrim sorunuyla bağıntılı olduğunu biliyorlar. Bize politik ve stratejik sorunlar arasında ayrım yapmak gerektiği söyleniyor. Böyle bir soruyu sormak bile gülünçtür. Kadetler, politik bir soru sorulduğunu pekâlâ anlıyorlar.

Tabandan başlayan barış uğruna devrimci mücadelenin bir ayrı barışa yol açabileceği bir iftiradır. İktidarda olsaydık, gerçekleştireceğimiz ilk adım, en büyük kapitalistleri tutuklamak ve entrikalarının tüm iplerini koparmak olurdu. Bu adımı atmadan, ilhakların ve savaş vergilerinin olmadığı bir barışa dair tüm sözler boş gevezeliktir. İkinci adımımız, hükümetlerden ayrı olarak halklara, tüm kapitalistleri, Milyukov'dan bir nebze dahi iyi olmayan Tereşçenko'yu —kendisi sadece daha aptaldır— ve Fransız, İngiliz ve genelde tüm kapitalistleri de haydut saydığımızı açıklamak olurdu.

---

[1] 1908'de İran'da burjuva devrimin bastırılmasını yönetmiş olan Rus Albayı Lyahov'a atfen. Lyahov politikasıyla Lenin, devrimci ve ulusal kurtuluş hareketinin Çarlık hükümeti tarafından bastırılmasını kastetmektedir. —*Red.*

Kendi "İzvestiya"larına saplanıp kaldılar ve ilhakların ve savaş vergilerinin olmadığı bir barış yerine statükoyu öneriyorlar. Hayır, biz "ilhaksız" barışı böyle kavramıyoruz; "federatif" bir cumhuriyetten söz eden ve böylece Rus Cumhuriyeti'nin ne yeni ne de eski tarzda hiçbir halkı ezmek istemediği, hiçbir halkla, Savaş Bakanı'nın o kadar eziyet ettiği, gayri-meşru ve gayri-caiz gereksiz çatışmaların çıkarıldığı ne Finlandiya ne de Ukrayna ile şiddet temelinde birlikte yaşamak istemediği düşüncesini ifade eden köylü kongresi bile burada gerçeğe daha yakınlaşıyor. Güçlü bir devlet erkiyle birlikte birleşik ve bölünmez bir Rusya Cumhuriyeti istiyoruz, ama güçlü bir devlet erki halkların gönüllü onayıyla yaratılır. "Devrimci demokrasi" — bunlar büyük sözler, fakat, aslında ayrılmak istemeyen, sadece: Demokrasinin en temel ilkelerini uygulamayı Kurucu Meclis'in toplanmasına kadar ertelemeyin! diyen Ukrayna ve Finlandiya sorununu darkafalı şirretliklerle karmaşıklaştıran bir hükümete uygulanıyor.

İlhakların ve savaş vergilerinin olmadığı bir barış, siz kendi ilhaklarınızdan vazgeçmediğiniz sürece yapılamaz. Bu gülünçtür, oyun oynamaktır, Avrupa'da her işçi buna güler; şöyle der: "Güzel laflar ediyorlar, halkları bankerleri devirmeye çağırıyorlar, ama kendi yerli bankerlerini bizzat hükümete sokuyorlar." Bankerleri tutuklayın, entrikalarını açığa çıkarın, ipleri çözün — ama bunu yapmıyorsunuz, karşısında direnmenin olanaksız olduğu güçlü örgütlere sahip olmanıza rağmen yapmıyorsunuz. 1905 ve 1917 yıllarından geçtiniz, devrimin sipariş üzerine yapılmadığını, diğer ülkelerdeki devrimlerin ayaklanmaların zor, kanlı yolundan gerçekleştiğini biliyorsunuz ve Rusya'da Sovyetlerin iktidarına karşı koyabilecek hiçbir grup, hiçbir sınıf yoktur. Rusya'da bu devrim istisnai olarak barışçıl bir devrim olarak mümkündür. Bu devrim bugün ya da yarın tüm halklara, tüm kapitalist sınıflarla ipleri koparak barış sunacak olursa, en

kısa süre içinde gerek Fransa gerekse de Almanya kendi halklarının ağzından onaylarını vereceklerdir, çünkü bu ülkeler mahvolmaktadır, çünkü Almanya'nın durumu ümitsizdir, çünkü Almanya kendini kurtaramaz ve çünkü Fransa...

(Başkan: "Süreniz doldu.")

Yarım dakika içinde bitiriyorum... (Gürültüler, "Konuşmaya devam et" sesleri, itirazlar, alkış.)

(Başkan: "Prezidyumun, Kongre'ye konuşmacının konuşma süresinin uzatılmasını önerdiğini bildiririm. İtiraz eden var mı? Çoğunluk konuşma süresinin uzatılmasından yana.")

Rusya'da devrimci demokrasinin, sözde değil gerçekte bir demokrasi olsaydı, kapitalistlerle uzlaşmak yerine devrimi ileriye doğru götürmeye geçerdi, ilhakların ve savaş vergilerinin olmadığı bir barış diye lafı dolandırıp durmak yerine, Rusya'nın ilhaklarını iptal etmeye ve her türlü ilhakı bir suç ve haydutluk saydığını doğrudan doğruya açıklamaya geçerdi derken kalmıştım. O zaman, İran'ın ve Balkanların paylaşımı uğruna binlerce ve milyonlarca insanı yokoluşla tehdit eden emperyalist taarruzu önlemek mümkün olurdu. O zaman barışa giden yol açık olurdu, kolay bir yol değil —bunu iddia etmiyoruz—, gerçekten devrimci bir savaşı dışlamayan bir yol.

Bu soruyu, bugün Bazarov'un "Novaya Jizn"de koyduğu gibi koymuyoruz; sadece şunu diyoruz: Rusya, emperyalist savaşın sonunda görevlerinin sanılabileceğinden daha kolay olmasını sağlayan koşullar içindedir. Rusya'nın coğrafi koşulları öyledir ki, sermayeye ve onun haydutça çıkarlarına dayanarak Rus işçi sınıfına ve yarı-proletaryasına karşı, yani ona katılmış olan yoksul köylülüğe karşı hareket etme riskine girecek olan güçler, buna kalkışacak olan güçler, kendileri için son derece zor bir görevle karşı karşıya kalacaklardır. Almanya yokoluşun eşiğinde bulunuyor ve Meksika'yı yutmak isteyen ve olasılıkla yarın Ja-

ponya ile savaşa tutuşacak Amerika'nın müdahalesinden sonra, Amerika'nın bu müdahalesinden sonra Almanya'nın durumu umutsuzdur, imha olacaktır. Herkesten daha çok acı çekmesine yol açan bir coğrafi konuma sahip olan ve yıpranması en üst boyuta çıkmış olan Fransa Almanya'dan daha az açlık çekiyor, ama Almanya ile karşılaştırılamayacak kadar çok insan malzemesi yitirmiştir. Eğer ilk adımdan itibaren Rus kapitalistlerinin kârlarını kısmaya başlamış, ve yüzlerce milyonluk kârları cebe indirme olanaklarını ellerinden almış olsaydınız; *tüm* ülkelerin kapitalistlerine karşı *tüm* halklara bir barış önermiş ve Alman kapitalistleriyle ve onlara doğrudan ya da dolaylı destek veren veya onlarla ilişkiye girenlerle görüşmelere veya ilişkilere girmeyeceğinizi, Fransız ve İngiliz kapitalistlerle görüşmeyi reddettiğinizi açıkça ilan etmiş olsaydınız — o zaman ortaya çıkıp işçiler önünde onları suçlardınız. O zaman, hiçbir zaman sermayeye karşı devrimci bir mücadele yürütmemiş olan Macdonald'a pasaport verilmiş olmasını bir zafer olarak görmezdiniz, o Macdonald ki, İngiliz kapitalistlerine karşı, uğruna yoldaşımız MacLean'in ve yüzlerce başka İngiliz sosyalistinin hapiste yattığı ve "Alman askerleri, silahlarınızı kendi imparatorunuza çevirin" dediği için uğruna yoldaşımız Liebknecht'in zindanda sararıp solduğu devrimci mücadelenin ne düşüncelerini ve ilkelerini, ne de pratiğini ve deneyimini savunmadığı için çıkmasına izin verilmiştir.

Geçici Hükümet üyelerinin çoğunluğunun özellikle bu amaçla yeniden kurulmuş olan III. Duma'da —bu arada kaçıncısı olduğunu artık bilmiyorum, III. mü yoksa IV. mü— bize her gün hazırladıkları ve vaadettikleri, adalet bakanlığında şimdiden yeni yasa tasarılarının yazıldığı o aynı zindana emperyalistleri ve kapitalistleri koymak daha doğru olmaz mıydı? MacLean ve Liebknecht — bunlar, emperyalizme karşı devrimci mücadele düşüncesini hayata geçiren sosyalistlerin adıdır. Bu bütün hü-

kümetlere söylenmelidir, barış için mücadele etmek isteniyorsa, bu hükümetler halkların önünde itham edilmelidir. O zaman tüm emperyalist hükümetleri çaparıza sokarsınız. Oysa şimdi kendiniz çaparıza düştünüz, çünkü 27 (14) Mart barış çağrısıyla başvurduğunuz halklara: "Çarlarınızı, krallarınızı ve bankerlerinizi devirin" derken, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri gibi sayı, deneyim ve maddi güç bakımından görülmemiş zenginlikte bir örgüte sahip olan biz, bankerlerimizle blok kuruyoruz, nerdeyse-sosyalist bir koalisyon hükümeti kuruyoruz ve Avrupa'da on yıllar boyunca yazıldığı gibi reform taslakları yazıyoruz. Orada, Avrupa'da, barış uğruna böyle bir mücadeleye gülünür. Orada bu ancak Sovyetler iktidarı ele geçirir ve devrimci bir tarzda ortaya çıkarlarsa anlaşılacaktır.

Dünyada şimdi yalnızca bir tek ülke sınıfsal ölçekte, kapitalistlere karşı, kanlı devrim olmadan, emperyalist savaşı sona erdirme yönünde adımlar atabilir, yalnızca bir ülke, ve bu ülke Rusya'dır. Ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti var oldukça, Rusya bu ülke olarak kalacaktır. Olağan tipteki Geçici Hükümet yanında uzun süre varolamayacaktır. Sadece, taarruza geçiş gerçekleşmediği sürece varlığım sürdürecektir. Taarruza geçiş, Rus devriminin tüm politikasında bir dönüm noktasıdır, yani beklentiden, tabandan bir devrimci ayaklanmayla barışın hazırlanmasından savaşa yeniden başlanmasına geçiştir. Bir cephede kardeşleşmekten tüm cephelerde kardeşleşmeye, açlık çeken Alman proleterleriyle bir kalemtraşa bir parça ekmek kabuğunun değiştirildiği, bunun zindan cezasıyla tehdit edildiği kendiliğinden kardeşleşmeden bilinçli kardeşleşmeye geçiş — bu yol önceden çizilmişti.

İktidarı elimize alırsak, o zaman kapitalistleri dizginleyeceğiz ve o zaman bu, şimdi yürütülen savaş *olmayacaktır*, çünkü savaş, onu yürüten sınıf tarafından belirlenir, kâğıt üzerinde yazılanla değil. Kâğıt üzerine istediğinizi yazabilirsiniz. Fakat

kapitalistler sınıfı hükümette çoğunluğa sahip oldukça, siz ne yazarsanız yazın, istediğiniz kadar güzel konuşmalar yapın, hükümette hangi nerdeyse-sosyalist bakana sahip olursanız olun, savaş emperyalist bir savaş kalacaktır. Bunu herkes biliyor ve görüyor. Arnavutluk örneği, Yunanistan ve İran örneği bunu o kadar net ve anlaşılır gösterdi ki, taarruz hakkındaki yazılı deklarasyonumuza neden herkesin saldırdığına ve neden hiç kimsenin somut örnekler hakkında bir şey söylemediğine şaşıyorum! Projeler vaat etmek kolay, somut önlemler ise durmadan erteleniyor. İlhaksız barış üzerine bir deklarasyon yazmak kolay, fakat Arnavutluk, Yunanistan ve İran örnekleri koalisyon hükümetinden *sonraki* zaman dilimine rastlıyor. Partimizin organı değil, bir hükümet organı, Bakanların organı olan "Dyelo Naroda", Yunanistan'ı boğazlamanın Rus demokrasisiyle alay etmek demek olduğunu yazdı. Kimbilir kimin tanrısı olarak gösterdiğiniz Milyukov —kendisi partisinin düz bir üyesidir, Tereşçenko'nun ondan hiçbir farkı yoktur—, bu aynı Milyukov, Antant diplomasisinin Yunanistan üzerinde bir baskı uyguladığını yazdı. Savaş emperyalist bir savaş olarak kalıyor, ve siz istediğiniz kadar barış isteyin, istediğiniz kadar samimiyetle emekçi kitlelerin hislerini paylaşın, istediğiniz kadar dürüstçe barışın gelmesini isteyin —kitle içinde barış isteğinin samimiyetsiz olamayacağından tamamen eminim—, acizsiniz, çünkü savaş, devriminin daha da geliştirilmesi dışında başka türlü sona erdirilemez. Rusya'da devrim başladığında, barış için tabandan devrimci mücadele de başladı. İktidarı elinize almış olsaydınız, iktidar Rus kapitalistlerine karşı mücadele yürütmek üzere devrimci örgütlere geçmiş olsaydı, o zaman diğer ülkelerin emekçileri size inanırlardı, o zaman barış teklif edebilirdiniz. O zaman barışı garanti etmiş olurduk, en azından iki taraftan, kan kaybeden ve durumları çaresiz olan iki halk tarafından, Almanya ve Fransa tarafından. Ve eğer koşullar bizi devrimci bir savaşa sürüklerse —bunu kimse bilemez, bu olasılığı yadsımıyoruz—, o zaman

şöyle derdik: "Biz pasifist değiliz, devrimci sınıf iktidarda olduğunda, kapitalistlerin elinden yüzlerce milyonu ceplerine indirmelerine izin veren işlerin yönetiminde her türlü etkiyi ve yıkımı büyütme olanağını gerçekten aldığında, bir savaştan vazgeçmeyiz." Devrimci devlet erki istisnasız tüm halklara, bütün halkların özgür olması gerektiğini —aynen Alman halkının Alsas-Loren'i elinde tutmak için savaş yürütmemesi gerektiği gibi— Fransız halkının da sömürgeleri uğruna savaşmaması gerektiğini açıklayacak ve söyleyecektir. Çünkü Fransa sömürgeleri uğruna savaş yürütürse, Rusya'nın da Hiva ve Buhara'sı var, onlar da bir tür sömürge, sonra da sömürgelerin paylaşımı başlar. Fakat onlar nasıl paylaşılacak, hangi norma göre? Güce göre. Fakat güçler dengesi değişti, kapitalistlerin durumu öyle ki, savaştan başka çıkar yol yok. Devrimci iktidarı ele geçirirseniz, o zaman barışa giden devrimci yola sahip olursunuz: Devrimci bir çağrıyla halklara başvurup, onlara kendi örneğinizle taktiği açıklayabilirsiniz. O zaman önünüzde devrimci yoldan fethedilmiş barışa giden yol açılacaktır ve büyük bir olasılıkla yüzbinlerce insanın yokoluşu önlenecektir. O zaman Alman ve Fransız halkının sizden yana olacağına emin olabilirsiniz. İngiliz, Amerikan ve Japon kapitalistlerine gelince, kapitalistler dizginlenip, bir kenara itilir itilmez ve kontrol işçi sınıfının eline geçer geçmez güçleri on kat artacak olan devrimci işçi sınıfına karşı savaşmak isteseler bile, yani Amerikan, İngiliz ve Japon kapitalistleri savaşı isteseler bile, savaşı yürütecek durumda olmayacakları 100'de 99 varsayılabilir. Pasifist olmadığınızı, cumhuriyetinizi, işçi demokrasisini, proleter demokrasiyi Alman, Fransız ve diğer kapitalistlere karşı savunacağınızı açıklamanız yetecektir — barışı garanti etmek için bu yetecektir.

Bu nedenle taarruz hakkındaki açıklamamıza bu kadar temel bir önem biçtik. Rus devriminin tüm tarihinde bir dönüm noktasında bulunuyoruz. Rus devrimi, Rusya'nın bir tür Çin veya

Hindistan olduğuna inanan İngiltere'nin emperyalist burjuvazisinden yardım almakla başladı. Bunun yerine, şimdi çiftlik sahipleri ve kapitalistlerin çoğunlukta olduğu hükümetin yanısıra, Sovyetler ortaya çıktı, dünyanın daha önce hiç görmediği, hiç yaşamadığı güçlü bir temsil organı, ama siz burjuvazinin koalisyon hükümetine katılarak onu katlediyorsunuz. Bunun yerine Rus devrimi, kapitalist hükümetlere karşı tabandan yürütülen devrimci mücadeleye sempatinin her yerde, tüm ülkelerde üç kat artmasına yol açmıştır. Sorun şudur: Ya ileri ya da geri gitmek. Devrimci bir dönemde bir ve aynı noktada durup kalamazsınız. Tam da bu yüzden taarruz tüm Rus devriminde bir dönüm noktasıdır, kastettiğimiz, taarruzun stratejik anlamı değil, politik ve ekonomik anlamıdır. Taarruz şimdi objektif olarak, şu ya da bu bakanın iradesinden veya bilincinden bağımsız olarak, İran ve diğer zayıf halkları boğazlama uğruna emperyalist kitle katliamının ve yüzbinlerce, milyonlarca insan yaşamının yokedilmesinin sürdürülmesidir. İktidarın yoksul köylülük tarafından desteklenen devrimci proletaryaya geçişi, insanlığın tanıdığı en güvenli, en acısız biçimlerde barış için devrimci mücadeleye geçiştir, Rusya'da ve tüm dünyada devrimci işçilerin iktidarının ve zaferinin garanti edilmesine geçiştir. (Toplantının bir bölümünden alkışlar.)

"Pravda" No. 82 ve 83,
28 ve 29 (15 ve 16) Haziran 1917.

Şaşkın ve Korkmuş

Petrograd'da şimdi neredeyse görülmemiş bir boyut kazanan bir korku ve panik havası egemen.

Bu, Partimiz tarafından Cumartesi günü için ilan edilen gösterinin yasaklanması ile ilgili büyük olaydan önce küçük bir olayla örneklendi.

Küçük olay Durnovo villasının işgaliydi: Bakan Pereversev ilkönce Durnovo villasının boşatılması emrini vermişti, fakat daha sonra Kongre'de, villaya ait bahçeyi de halka devrettiğini ve sendikaların Durnovo villasından kesinlikle çıkarılmayacağını açıkladı! Sadece bazı anarşistler tutuklanacaktı.

Durnovo villasının işgali yasadışı idiyse, o zaman *ne* bahçe halka devredilmeli, *ne de* sendikalar villada bırakılmalıydı. Tutuklama için yasal bir neden varsa, o zaman kişilerin tutuklanmasının villa ile *hiçbir* ilgisi yoktur, çünkü tutuklama villanın *içinde* veya *dışında* zaten gerçekleşecekti. Ne villa "boşaltıldı", ne de bir tutuklama oldu. Hükümetin şaşkın ve korkmuş insanlar durumunda olduğu görüldü. Eğer bu kişiler asabileşmeseydi, o zaman "olay" da çıkmazdı, çünkü her şey zaten eskisi gibi kaldı.

Büyük olay gösteriyle ilgili olandır. Parti MK'mız, aralarında sendika yönetiminin de bulunduğu bir dizi başka örgütle bir-

likte barışçıl bir gösteri, başkentin sokaklarında bir yürüyüş planlamıştı. Her meşruti ülkede bu tür gösteriler düzenlemek vatandaşların mutlak tartışma götürmez hakkıdır. Hiçbir özgür ülkede yasama, başka şeylerin yanısıra anayasa değişikliği veya hükümetin bileşiminde değişiklik şiarını da atan barışçıl bir sokak gösterisinde yasadışı birşey görmez.

Şaşkın ve korkmuş kişiler, bunlar arasında özellikle de Sovyet Kongresi çoğunluğu, bu gösteriyi eşi görülmedik bir "hikaye" haline getiriyorlar. Sovyet Kongresi çoğunluğu, Partimize karşı en keskin ifadelerle dolu sert bir karar, gösteriye karşı bir karar kaleme alıyor ve barışçıl olanlar da dahil tüm gösterileri üç günlüğüne *yasaklıyor*.

Bu resmi karar alındığında, Partimiz MK'sı daha Cuma gecesi saat 2'de gösteriyi iptal etme kararı aldı. Cumartesi sabahı ilçe temsilcilerinin acilen çağrılan bir danışma toplantısında, gösterinin iptal edildiği duyuruldu.

Geriye, ikinci hükümetimizin, Sovyet Kongresi'nin, yasağını *neyle açıkladığı* sorusu kalıyor. Özgür bir ülkede her parti elbette gösteriler düzenleme hakkına sahiptir ve her hükümet olağanüstü hal ilan ederek bunları yasaklayabilir, fakat şu siyasi sorun kalıyor: Gösteri neden yasaklanmıştır?

Sovyet Kongresi'nin kararında açıkça ifade edilen tek siyasi neden şudur:

"Arka planda pusu kurmuş bekleyen karşı-devrimcilerin sizin (yani Partimiz tarafından planlanmış olan) gösterinizden yararlanmak istediklerini biliyoruz..."

Demek ki barışçıl gösterinin yasaklanmasının nedeni budur. Sovyet Kongresi "arka planda pusu kurmuş bekleyen karşı-devrimcilerin" olduğunu ve bunların tam da bizim partimizin planladığı gösteriden "yararlanmak" istediklerini "biliyor".

Bu, Sovyet Kongresi'nin son derece önemli bir açıklamasıdır. Ve bize yöneltilen hakaretler arasında somutluğuyla öne çıkan bu *somut* açıklamanın altını tekrar tekrar çizmek gerekiyor. İkinci hükümetimiz "arka planda pusu kurmuş bekleyen karşı-devrimciler"e karşı hangi önlemleri alıyor? Bu hükümet neyi "biliyor"? Karşı-devrimciler şu ya da bu fırsattan nasıl yararlanmak istiyorlardı?

Halk arka planda pusu kurmuş bekleyen bu karşı-devrim atağa kalkıncaya kadar sabırla ve hiçbir şey yapmadan bekleyemez ve beklemeyecektir.

Eğer ikinci hükümetimiz, şaşkınlığa düştüklerini ve sağdan ürkütülmelerine izin verdiklerini yasaklarla ve bir hakaret seliyle gizlemeye çalışan insanların durumunda ısrar etmek istemiyorsa, o zaman halka "arka planda pusu kurmuş bekleyen karşı-devrimciler" hakkında çok şey *söylemek* ve onlarla ciddi mücadele etmek için çok şey *yapmak* zorunda olacaktır.

"Pravda" No. 79,
24 (11) Haziran 1917.

RSDİP(B) Petrograd Komitesi'nin Gösterinin İptali Nedeniyle 24 (11) Haziran 1917'deki Oturumunda Konuşma

Yoldaşların çoğunluğunun gösterinin iptaliyle ilgili hoşnutsuzluğu çok haklıdır, ancak MK iki nedenden dolayı başka türlü davranamazdı: birincisi, resmi gösteri yasağı bize yarı yarıya bir iktidar organı tarafından iletildi; ikincisi, bu yasak şöyle gerekçelendirilmişti: "Arka planda pusu kurmuş bekleyen karşıdevrimcilerin sizin gösterinizi kullanmak istediklerini biliyoruz." Bu gerekçelendirmeyi pekiştirmek için bize adlar da bildirildi, örneğin üç gün içinde tutuklanacağı sözü verilen bir generalin adı, ve daha başkaları; bize, 23 (10) Haziran'da Kara-Yüzlerin bir gösteri planladığı, bunların bizim gösterimize karışıp, onu bir kavgaya dönüştürecekleri açıklandı.

Sıradan savaşta bile, planlanmış taarruzların stratejik nedenlerden dolayı iptal edilmek zorunda kalındığı olur, hele sınıf mücadelesinde bu, küçük-burjuva orta katmanların yalpalamalarıyla bağıntılı olarak, daha da çok olabilir. Anı doğru değerlendirmeyi ve kararlarında cesur olmayı bilmek gerekir.

İptal kesin bir zorunluluktu, olayların sonraki gelişimi de bunu kanıtlıyor. Tsereteli bugün tarihi ve isterik konuşmasını yaptı. Bugün devrim gelişmesinin yeni bir aşamasına girdi. Barışçıl gösterimizi üç gün yasaklamakla işe başladılar, tüm Kongre süresince yasaklamak istiyorlar; bizden Kongre kararına boyun eğmemizi talep ediyorlar ve Kongre'den ihraçla tehdit ediyorlar. Biz ise, ajitasyon özgürlüğünden vazgeçmektense tutuklanmayı yeğleyeceğimizi açıkladık.

Konuşmasında kesin karşı-devrimci olarak öne çıkan Tsereteli, Bolşeviklere karşı sözle, kararlarla mücadele etmek değil, bilakis ellerinde bulunan tüm teknik olanakları almak gerektiğini açıkladı. Burjuva devrimlerin sonucu: proletarya önce silahlandırılır, sonra silahsızlandırılır ki, daha ileriye gitmesin. Barışçıl bir gösterinin yasaklanması gerekmişse, o zaman durum çok ciddidir.

Geçici Hükümet'in yanından Kongre'ye gelmiş olan Tsereteli, işçileri silahsızlandırma isteğini açıkça ifade etti. Esti gürledi, Bolşeviklerin devrimci-demokrasi safları dışında duran bir parti ilan edilmesini istedi. İşçiler, şimdi bir "barışçıl gösteri"den söz edilemeyeceğini açıkça görmelidirler. Durum bizim tahmin ettiğimizden çok daha ciddidir. Kongre kararlarına mümkün olan en büyük baskıyı yapabilmek için barışçıl bir gösteri amaçlıyorduk —bu bizim hakkımız—, ama hükümeti tutuklamak için bir komplo kışkırtmakla suçlanıyoruz.

Tsereteli, Bolşeviklerden başka karşı-devrimci olmadığını söylüyor. Bizi yargılayan toplantı özel bir resmiyetle örgütlenmişti ve Kongre Prezidyumu, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Yürütme Komitesi'nin tüm üyeleri, tüm Kongre partilerinin fraksiyon başkanlıklarından oluşuyordu, ve bu toplantıda bize tüm gerçeği ağızlarından kaçırdılar, bize karşı taarruz ilan ediyorlar.

Buna proletaryanın yanıtı şu olmalıdır: en büyük sükûnet, dikkat, sebat, örgütlülük ve barışçıl gösteriler zamanının geçtiği bilinci.

Saldırı için fırsat vermemeliyiz, saldıran onlar olsun, o zaman işçiler bunun bizzat proletaryanın varlığına bir darbe olduğunu anlayacaklardır. Yaşam bizden yana ve saldırının başarılı olup olmayacağı henüz belirsiz: birlikler cephede, birliklerde hoşnutsuzluk ruhu çok güçlü, cephe gerisinde pahalılık, ekonomik yıkım vs. egemen.

MK kararlarınız üzerinde baskıda bulunmak istemiyor. MK'nın edimlerim protesto etmek en doğal hakkınızdır ve kararınızı özgürce verin.

İlk kez 1923'te
"Kraznaya Letopis" dergisi
No. 9'da yayınlandı.

Onsekiz Haziran

1 Temmuz (18 Haziran), öyle ya da böyle, Rus devrim tarihine bir dönüm noktası anlamına gelen günlerden biri olarak geçecektir.

Sınıfların birbirlerine karşı mevzilenmesi, birbirleriyle mücadele içinde karşılıklı ilişkileri, özellikle Parti'nin gücüne kıyasla güçleri — bütün bunları Pazar günkü gösteri o kadar açık, o kadar berrak, o kadar yakıcı biçimde gösterdi ki, bundan sonraki gelişmenin seyri, temposu ne olursa olsun, sınıf bilincindeki kazanım ve hedef berraklığı çok büyük kalacaktır.

Gösteri, komplocu Bolşevikler boş gevezeliğini birkaç saat içinde bir toz bulutu gibi dağıttı ve Rusya'nın emekçi kitlelerinin öncüsünün, başkent sanayi proletaryasının ve onun birliklerinin büyük çoğunluğunun, Partimizin her zaman savunduğu şiarlardan yana olduğunu reddedilemeyecek bir açıklıkla gösterdi.

İşçi ve asker taburlarının ağır adımları. Yaklaşık yarım milyon gösterici. Toplu eylemin homojenliği. Şiarların bir ağızdanlığı, bunların muazzam çoğunluğu: "Tüm İktidar Sovyetlere", "Kahrolsun On Kapitalist Bakan", "Ne Alman Kapitalistleriyle Ayrı Barış, Ne İngiliz-Fransız Kapitalistleriyle Gizli Anlaşma" vs. idi. Gösteriyi izleyen herkes için, bu şiarların Rusya

işçi ve asker kitlelerinin örgütlü öncüsü içinde üstünlük kazanmış olduğuna hiç kuşku kalmadı.

1 Temmuz (18 Haziran) gösterisi, devrime yön gösteren, ona çıkmaz sokaktan çıkış yolunu gösteren devrimci proletaryanın güçlerinin ve politikasının bir gösterisi haline geldi. Pazar gösterisinin muazzam tarihsel önemi burada yatar, devrim kurbanlarının gömüldüğü gün ve 1 Mayıs günündeki gösterilerden temel olarak burada ayrılır. O zaman bu, devrimin ilk zaferinin ve onun kahramanlarının genel bir *ululanmasıydı,* adeta halkın o kadar çabuk katedilmiş ve o kadar başarılı özgürlüğün ilk aşamasına bir geriye bakışıydı. 1 Mayıs, uluslararası işçi hareketinin tarihiyle, barış ve sosyalizm idealiyle içiçe olan istek ve umutların bir *şöleniydi.*

Bu gösterilerden ne biri ne de diğeri, devrime hareketin bundan sonraki *yönünü* gösterıneyi hedeflememişti ve zaten gösteremezlerdi de. Ne biri ne de diğeri kitlelere ve kitleler adına, devrimin hangi yönde ve nasıl seyretmesi gerektiği yönünde somut, belirli, aktüel soruları sormuyordu.

Bu anlamda 1 Temmuz (18 Haziran) ilk fiili politik gösteriydi, kitap ya da gazete aracılığıyla değil, sokakta, önderler aracılığıyla değil, kitleler aracılığıyla bir açıklamaydı, çeşitli sınıfların devrimi sürdürmek için nasıl davrandıklarının, nasıl davranmak istediklerinin ve davranacaklarının bir açıklamasıydı.

Burjuvazi kendisini gizlemişti. Çok açıkça halkın çoğunluğu tarafından düzenlenen, parti şiarlarının tamamen serbest olduğu, ana hedefi karşı-devrime karşı bir eylem olan barışçıl bir gösteriye burjuvazi katılmayı reddetti. Bu anlaşılırdır da. Burjuvazi — karşı-devrim işte odur. O halktan gizlenir, halka karşı tamamıyla karşı-devrimci komplolar düzenler.

Şimdi Rusya'da yöneten partiler, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileri, tarihi 1 Temmuz (18 Haziran) gününde, kararsızlıkların partisi olduklarını çok açıkça gösterdiler. Şiarları kararsızlıklarını ifade ediyordu ve şiarlarının ardında —açıkça ve herkesçe görülebilir biçimde— azınlık bulunuyordu. Yerinde durmak, her şeyi şimdilik eskisi gibi bırakmak — şiarlarıyla, kararsızlıklarıyla halka öğütledikleri şey buydu. Ve bunun imkânsız olduğunu halk hissetti ve kendileri de hissettiler.

Kararsızlıklar yetti — dedi proletaryanın öncüsü, Rusya'nın işçi ve asker kitlelerinin öncüsü. Kararsızlıklar yetti. Kapitalistlere, *onların* hükümetine, *onların* reformist çabalarına, *onların* savaşına, *onların* saldırı politikasına güven politikası, böyle bir politika umutsuzdur. İflası uzak değildir. İflası kaçınılmazdır. Bu, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin hükümet eden partilerinin de iflası olacaktır. Ekonomik yıkım gittikçe yaklaşıyor. Bundan, iktidarda bulunan devrimci sınıfın devrimci önlemleri dışında başka türlü kurtulmak *imkânsızdır*.

Halk, kapitalistlere güven politikasına bir son versin, devrimci sınıfa, proletaryaya güven göstersin. Proletarya ve yalnızca proletarya güç kaynağıdır. *Çoğunluğun* çıkarlarına, savaşın ve sermayenin boğduğu, savaşın ve sermayenin hakkından gelme yeteneğine sahip emekçilerin ve sömürülenlerin çıkarlarına hizmet edileceğinin garantisi sadece ve sadece onda yatar!

Rusya'nın ve tüm insanlığın üstüne görülmemiş boyutta bir kriz çökmüştür. Çıkış yolunu yalnızca emekçilerin ve sömürülenlerin en iyi örgütlenmiş öncüsüne güven, onun politikasının desteklenmesi sunuyor.

Halkın bu dersi çabuk kavrayıp kavramayacağını ve nasıl hayata geçireceğini bilmiyoruz. Fakat şunu kesin biliyoruz ki, bu

dersin dışında, çıkmaz sokaktan bir çıkış yolu yoktur, olası kararsızlıklar veya zalimlikler karşı-devrimcilere hiçbir şey getirmeyecektir.

Halk kitlelerinin önderlerine, proletaryaya tam güveni olmadan çıkış yolu yoktur.

"Pravda" No. 86
3 Temmuz (20 Haziran) 1917.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 173–175,
—İnter Yayınları.)

Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler Devrimi Nereye Getirdiler?

Devrimi emperyalistlere teslimiyete getirdiler.

Taarruz, emperyalist savaşa yeniden başlamak demektir. Birbiriyle savaşan dev kapitalist birliklerin karşılıklı ilişkilerinde önemli bir değişiklik olmamıştır. Rusya 12 Mart (27 Şubat) devriminden sonra da, İngiliz ve Fransız emperyalist sermayesine bir ittifakla —ve Çar'ın eski gizli anlaşmalarıyla— bağlı olan kapitalistlerin sınırsız egemenliği altında kalmıştır. Sürdürülen savaşın ekonomisi ve politikası aynı eskisi gibidir; aynı emperyalist banka sermayesi ekonomik yaşama egemendir; bir emperyalistler grubunun diğer emperyalistler grubuna karşı ittifakının aynı gizli anlaşmaları, aynı dış politikası.

Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin safsataları, gerçekte sadece emperyalist savaşın yeniden başlamasını yapay bir biçimde şirin gösteren safsatalardı ve safsatalardır; bu çok doğal olarak tüm karşı-devrimcilerde, tüm burjuvazide ve kendisi de sosyal-şovenist sürünün peşi sıra işgüzarlıkla koşan Menşevik "Raboçaya Gazeta"nın ifade ettiği gibi, "işgüzarlıkla burjuva basının peşinden koşan" "Plehanov'da coşkulu onay çığlıklarına yol açıyor.

Fakat emperyalist savaşın mevcut, şimdiki yeniden başlangıcının özgül ayırıcı nitelikleri unutulmamalıdır. Savaşın yeniden başlangıcı, işçi ve köylü kitleleri (Rusya'da aynı zamanda ilhakçı, haydut burjuvazinin hükümetini gerçekten desteklemeyi sürdürürken) fetih savaşını binlerce kez mahkûm ettikten sonra üç aylık bir yalpalamanın ardından gerçekleşti. Kitleler yalpaladı ve sanki 27 (14) Mart tarihli tüm dünya halklarına çağrıda *yabancı* halklara verilmiş olan öğüde *kendi evlerinde* uyacakmış gibi görünüyordu: *"Bankerlerin* elinde fethin ve tecavüzün aleti olarak hizmet etmeyi reddedin." Gerçekte ise bizdeki, "devrimci-demokratik" Rusya'daki kitleler tam da "bankerlerin elinde" fethin ve tecavüzün aleti olarak kaldılar.

Bu durumun özelliği, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileri tarafından, kitlelerin nispeten çok büyük bir örgütlenme özgürlüğü koşulları altında yaratılmış olmasıdır. Tam da bu partiler şu anda çoğunluğu ele geçirmişlerdir: Tüm-Rusya Sovyet Kongresi ve Tüm-Rusya Köylü Sovyeti bunun sarsılmaz ispatını sunmuştur.

Rusya'nın politikasından şimdi tam da bu partiler sorumludur.

Emperyalist savaşın yeniden başlamasından, gerçekten de sadece bazı kapitalistler diğerlerini "yere sersin" diye verilen yeni yüzbinlerce kurbandan, taarruzun kaçınılmaz sonucu olan ekonomik yıkımın yeniden şiddetlenmesinden tam da bu partiler sorumludur.

Küçük-burjuva kitlelerin kendi kendisini kandırışı ve burjuvazi tarafından Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerin yardımı ile bu kitleleri kandırışı en saf biçimde önümüzde durmaktaydı. Sözde bu iki parti "devrimci demokrasi"dir. Gerçekte ise onlar, tam da onlar, halkın kaderini karşı-devrimci burjuvazinin, Kadetlerin eline bıraktılar; tam da onlar devrime sırt çevirip emper-

yalist savaşı sürdürmeye yöneldiler, demokrasiye sırt çevirdiler ve gerek iktidar sorununda (sadece, yerel halk tarafından seçilen resmi makamların tepeden "onayı"nı alın), gerek toprak sorununda (Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin *kendi* öz programlarından, yani çiftlik sahiplerinin arazilerinin *müsaderesine kadar* köylülerin devrimci eylemlerini desteklemekten vazgeçmesi), gerekse de ulusal sorunda (Ukrayna ve Finlandiya'ya karşı Kadet anti-demokratikliğin savunusu) Kadetlere "tavizler"de konakladılar.

Küçük-burjuva kitleler burjuvaziyle proletarya arasında yalpalamadan edemezler. Bütün ülkelerde bu böyleydi, özellikle 1789–1871 arası yıllarda. Rusya'da da böyledir. Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler *kitleleri* karşı-devrimci burjuvaların politikasına teslimiyete *götürdüler*.

Durumun özü bundan ibarettir. Taarruzun anlamı burada yatıyor. Özgüllük burada yatıyor: Halkı yoldan çıkaran şiddet değil, Sosyal-Devrimcilere ve Menşeviklere duyulan güvendir.

Uzun süre mi?

Hayır, uzun süre değil. Kitleler kendi deneyiminden öğrenecektir. Savaşın yeni (şimdi başlamış olan) etabının, taarruzla şiddetlenen yeni ekonomik yıkımın üzücü deneyimi, kaçınılmaz olarak Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin partilerinin *politik* yıkımına yol açacaktır. Proletarya partisinin görevi ilk planda kitlelerin bu deneyimi benimsemelerine yardım etmek ve bunu doğru hesaba katmaktır, kitlelere gerçek önderlerini —örgütlü kent proletaryası— gösterecek olan bu dev yıkıma doğru hazırlanmaları için onlara yardım etmektir.

"Pravda" No. 88,
5 Temmuz (22 Haziran) 1917.

Kadetler Hükümet'ten Çekilirken Neye Güveniyorlardı?

Bu soru kendi kendini dayatıyor. Olaylara belirli bir taktikle doğru yanıt verebilmek için, onları doğru anlamak gerekir. Kadetlerin ayrılması nasıl anlaşılmalı?

Kızgınlık? Ukrayna sorununda ilkesel görüş ayrılıkları? Elbette hayır. Kadetleri ilkelilikle veya burjuvaziyi kızgınlıkla davranmakla itham etmeye kalkan biri, kendini gülünç duruma düşürür.

Hayır. Kadetlerin ayrılması sadece bir hesabın sonucu olarak kavranabilir. Bu hesabın özü neden ibarettir?

Büyük bir devrim yapmış olan ve sakinleşemeyen bir ülkeyi, üstelik dünya çapında bir emperyalist savaş sırasında idare etmek için, gerçek bir devrimci sınıfın dev gibi cesur, tarihsel olarak büyük, sınırsız bir coşkuyla taşınan inisiyatifinin ve azimkârlığının gerekli olmasından ibarettir. Ya bu sınıfı şiddetle bastıracaksın —ki Kadetler bunu uzun süredir, 19 (6) Mayıs'tan beri propaganda ediyorlar— ya da kendini bu sınıfın önderliğine emanet edeceksin. Ya emperyalist sermayeyle bir olacaksın, o zaman taarruza katılmak zorundasın, sermayenin uysal hizmetkârı olmak, onun boyunduruğuna girmek zorundasın, toprak ve arazi üzerinde mülkiyetin tazminatsız kaldırılması ütopyala-

rından vazgeçmek zorundasın (bkz. "Birjovka"da Lvov'un Çernov'un programına karşı konuşmalarına ilişkin rapor) — ya da emperyalist sermayeye karşısındır, o zaman vakit geçirmeksizin tüm halklara tam barış koşullarını önermek zorundasın, çünkü tüm halklar savaştan bitkin düşmüştür, o zaman sermayeye karşı proleter dünya devriminin bayrağını açma cesaretine sahip olmak ve açmayı bilmek zorundasın, bunu lafta değil, gerçekte yapmak ve bizzat Rusya'da devrimi en kararlı biçimde ilerletmek zorundasın.

Ticari işlerde, mali meselelerde, sermayenin korunmasında olduğu gibi, Kadetler politikada da hinoğluhin işadamıdırlar. Kadetler, durumun *objektif* devrimci olduğunu doğru hesapladılar. Reformlara hazırlar ve reformist Tsereteli ve Çernov'la iktidarı paylaşmak işlerine geliyor. Fakat reformların bir yararı yok. Krizden —savaştan, ekonomik yıkımdan— dışarı çıkarabilecek bir reform yolu *yok*.

Bu yüzden Kadetler kendi sınıfının bakış açısından, emperyalist sömürücüler sınıfının bakış açısından doğru hesap yapıyorlar: Çekilişimizle deyim yerindeyse bir ültimatom veriyoruz. Tsereteli ve Çernovların şimdi gerçekten devrimci sınıfa güvenmediklerini, şimdi gerçekten devrimci bir politika yürütmek istemediklerini biliyoruz. Onları korkutmayı başaracağız. Kadetler yoksa — bu İngiliz ve Amerikan sermayesinin "yardımı" olmadan, yani bu dünya sermayesine karşı *da* devrim yolunu tutmak demektir. Tsereteli ve Çernovlar buna yoklar, buna karar veremezler! Bize boyun eğeceklerdir!

Eğer eğmezlerse, o zaman sermayeye karşı devrim, başlasa bile, başarıya ulaşamayacaktır ve biz geri döneriz.

Kadetler böyle hesap yapıyor. Yineliyoruz: Sömürücü sınıfın bakış açısından bu hesap doğrudur.

Tsereteli ve Çernovlar yalpalayan küçük-burjuvazinin değil de sömürülen sınıfın bakış açısında dursalardı, o zaman Kadetlerin doğru hesaplarına, devrimci proletaryanın politikasına doğru katılımla yanıt verirlerdi.

"Proletarskoye Dyelo" No. 2,
28 (15) Temmuz 1917.

Üç Kriz

Bugünlerde Bolşevikler hakkında ne kadar garezkârca yalan söylenirse, onlara ne kadar hiddetle iftira edilirse, biz de o kadar sakin bir şekilde yalanları ve iftiraları çürüterek, olayların tarihsel bağıntısını ve devrimin bugünkü seyrinin siyasi, *yani sınıfsal* anlamını derinlemesine incelemeliyiz.

Yalanları ve iftiraları çürütmek için, burada sadece 19 (6) Temmuz tarihli "Listok 'Pravdi'"ye işaret etmemiz ve okurun dikkatini özellikle, daha aşağıda yayınlanan ve (Sosyal-Devrimci Parti'nin gazetesinin itirafına göre) Bolşeviklerin 15 (2) Temmuz'da bir eyleme *karşı* ajitasyon yaptıklarını; 16 (3) Temmuz'da, kitlelerin öfkesinin kaynama noktasına kadar vardığını ve eylemin tavsiyelerimize rağmen başladığını; 17 (4) Temmuz'da bizim, (Sosyal-Devrimcilerin aynı gazetesi, "Dyelo Naroda" tarafından yeniden basılan) bir bildiride *barışçıl* ve *örgütlü* bir gösteri çağrısında bulunduğumuzu ve 17 (4) Temmuz gecesi gösteriye son verme kararı aldığımızı belgesel olarak kanıtlayan makaleye çekmemiz yeter. Elinizden geldiği kadar iftira edin, müfteriler! Bu olguları, bu olguların tüm bağıntıları içindeki tayin edici önemini asla silemeyeceksiniz!

Şimdi olayların tarihi bağıntısı sorununa geçebiliriz. Ta Nisan başında biz, Geçici Hükümet'i desteklemeye karşı çıktığı-

mızda, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler bize saldırmışlardı. Fakat yaşam neyi gösterdi?

3–4 Mayıs (20–21 Nisan), 23 (10) Haziran – 1 Temmuz (18 Haziran), ve 16 (3), 17 (4) Temmuz'daki üç siyasi kriz neyi gösterdi?

Bunlar ilkin, kitlelerin Geçici Hükümet'in burjuva çoğunluğunun burjuva siyasetinden artan hoşnutsuzluğunu gösterdi.

"Dyelo Naroda'nın, hükümete katılan Sosyal-Devrimciler Partisi'nin gazetesinin, Bolşeviklere karşı tüm düşmanlığına rağmen, 19 (6) Temmuz tarihli sayısında, 16 (3) ve 17 (4) Temmuz hareketinin derin iktisadi ve siyasi nedenleri olduğunu kabul etmek zorunda kaldığını saptamak ilginçtir. Bu hareketin yapay olarak tahrik edilmiş olduğu, Bolşeviklerin eylem *için* ajitasyon yaptıkları yolundaki aptalca, kaba ve iğrenç yalan her geçen gün biraz daha açığa çıkmaktadır.

Anılan üç siyasi krizin hepsinin de genel nedeni, genel kaynağı, genel derin kökü apaçıktır, özellikle de bunların hepsi, bilimin siyasete bakmayı emrettiği şekilde bağıntılarıyla incelendiğinde. Bu türden üç krizin yapay olarak meydana getirilmiş olabileceğini varsaymak tamamen saçmadır.

İkinci olarak, bu krizlerin birbiriyle ortak yanlarını ve bu krizlerden her birinin özgül özelliklerini incelemek öğretici olacaktır.

Ortak yan, kitlelerin kabından taşan hoşnutsuzluğu, burjuvaziye ve *onun* hükümetine karşı öfkesidir. Her kim ki *meselenin bu özünü* unutur, sessizce geçiştirir ya da küçümserse, sosyalizmin sınıf mücadelesine ilişkin en temel ilkelerini yadsımış olur.

Rus devriminde sınıfların mücadelesi — kendine sosyalist diyen ve Avrupa'nın öteki ülkelerinde sınıf mücadelesinin ne olduğunu bilenler bu konuyu bir düşünmelidirler.

Bu krizlerde özgül olan şey, onların ortaya çıkış tarzıdır: Birinci olayda (3 ve 4 Mayıs [20 ve 21 Nisan]), ani-kendiliğinden, hiç örgütsüz bir şekilde patlak verir, Kara-Yüzler göstericiler üzerine ateş açarlar ve Bolşeviklere karşı eşi görülmemiş şiddette bir iftiralar dalgası yayılır. Patlamayı siyasi kriz izler.

İkinci olayda Bolşevikler bir gösteri kararlaştırırlar, Sovyet Kongresi'nin sert ültimatomu ve doğrudan yasağı üzerine, bundan vazgeçerler, 1 Temmuz'daki (18 Haziran) ortak gösteride Bolşevik sloganlar açık bir şekilde ağır basar. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin 1 Temmuz (18 Haziran) akşamındaki kendi itiraflarına göre, cephedeki saldırı onu önlemeseydi bir siyasi kriz kesin olarak patlak verirdi.

Üçüncü kriz, Bolşeviklerin 15 (2) Temmuz'da onu önlemek için girişikleri çabalara rağmen, 16 (3) Temmuz'da kendiliğinden gelişir, ve 17 (4) Temmuz'daki doruk noktasından sonra 18 (5) ve 19 (6) Temmuz'da karşı-devrimin doruğuna varır. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin saflarındaki yalpalamalar, Spiridonova ve diğer bir dizi Sosyal-Devrimcinin iktidarın Sovyetlere geçmesinden yana tavır koymalarında, ve o zamana kadar buna karşı olan Enternasyonalist Menşeviklerin de aynı yönde görüş belirtmelerinde dile gelir.

Son olarak, olaylara bağıntısı içinde baktığımızda çıkarabileceğimiz son ve belki de en öğretici sonuç, üç krizin *hepsinin* de devrimimizin tarihinde daha karmaşık tipte gösterilerin yeni bir biçimini, hareketin dalgalar şeklinde, çabucak yükselip hızla geri çekilmesiyle, devrimin ve karşı-devrimin şiddetlenmesiyle, orta ögelerin azçok uzun bir zaman için "safdışı" edilmesiyle karakterize olan bir biçimini gözler önüne serdiğidir.

Bu üç krizin her biri sırasında hareket, biçim itibariyle bir *gösteriydi*. Hükümete karşı bir gösteri — olayların biçim bakımından en doğru tanımı bu olurdu. Fakat işin püf noktası tam da şu ki, bu, mutat gösterilerden biri değil, bir gösteriden daha fazla, bir devrimden ise daha az bir şeydi. O, devrimin ve karşı-devrimin *aynı anda* patlaması, proleter ve burjuva ögelerin şiddetle öne çıkmasıyla bağıntı içinde orta ögelerin şiddetle, bazen neredeyse aniden "safdışı edilmesi" idi.

Bu hareketlerin *her biri* yüzünden, orta ögelerin, *iki* tutarlı sınıfsal gücü, proletaryayı ve burjuvaziyi kınaması, bu bakımdan çok karakteristiktir. Sosyal-Devrimcilere ve Menşeviklere bir bakın: Kendinden geçmişler, vargüçleriyle, Bolşeviklerin aşırılıklarıyla karşı-devrime yardım ettiğini haykırıyorlar, fakat aynı anda Kadetlerin birlikte hükümet koalisyonu oluşturdukları Kadetlerin karşı-devrimci olduğunu tekrar tekrar itiraf etmek zorunda kalıyorlar.

"Dyelo Naroda" dün şöyle yazıyordu: "Kendimizi, cenkçi ruhlu 'Yedinstvo' da dahil (ekleyelim, ki, Sosyal-Devrimciler seçimlerde onunla blok kurmuştu) bütün sağ ögelerden derin bir çukurla ayırmak zorundayız, en acil görevimiz budur."

Bununla, bugünkü (20 [7] Temmuz tarihli) "Yedinstvo"yu karşılaştırın; Plehanov başyazısında, Sovyetlerin (bir başka deyişle Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin) "iki haftalık mühlet" aldıkları ve eğer iktidar Sovyetlere geçerse, bunun "Lenincilerin zaferi demek anlamına geleceği" tartışma götürmez olgusunu saptamak zorunda kalıyor. "Eğer Kadetler 'durum ne kadar kötüyse o kadar iyi' düsturuna taraftar değillerse...", diye yazıyor Plehanov, (hükümetten çekilmekle) büyük bir hata işlemiş ve Lenincilerin işini kolaylaştırmış olduklarını bizzat kabul etmek zorunda kalacaklardır."

Karakteristik değil mi? Orta ögeler, Kadetleri, Bolşeviklerin işini kolaylaştırmakla suçluyorlar, Bolşevikleri de Kadetlerin işini kolaylaştırmakla!! Siyasi adlandırmaların yerine sınıfsal adlandırmaları koymamız gerektiğini ve, küçük-burjuvazinin beslediği, proletarya ile burjuvazi arasında sınıf mücadelesinin ortadan kalkması düşünün o zaman ortaya çıktığını kavramak o kadar güç mü? Küçük-burjuvazi, proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesinden mi yakınıyor? O halde dünyada hiçbir Bolşevikin, çok derin siyasi ve iktisadi nedenler proletaryayı harekete geçirmedikçe, üçü şöyle dursun, bir tek "halk hareketi"ni dahi "meydana getiremeyeceğini" ve yine daha az derin olmayan nedenler sınıf olarak burjuvaziyi karşı-devrimci zihniyetli kılmadıkça, tüm Kadetlerin ve monarşistlerin hiçbir zaman birlikte en küçük bir "sağ" hareketi başlatamayacaklarını anlamak o kadar güç mü?

3 ve 4 Mayıs (20 ve 21 Nisan) hareketi sırasında gerek biz, gerekse Kadetler dikkafalılıkla, ifratçılıkla ve gerginlikleri şiddetlendirmekle suçlandık; hatta öyle ileri gidildi ki, Bolşevikler (ne kadar saçma da olsa) Nevski Bulvarı üzerindeki silahlı çatışmayı tertiplemekle suçlandı; fakat hareket geri çekilince, aynı Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, kendi ortak resmi organları "İzvestiya"da "halk hareketi"nin "emperyalist Milyukov ve hempalarını temizlediğini" yazdılar, yani hareketi *övdüler!!* Bu ilginç değil mi acaba? Bu, küçük-burjuvazinin, proletaryanın burjuvaziye karşı sınıf mücadelesinin aygıtını ve özünü kavramadığını açıkça göstermiyor mu acaba?

Nesnel durum şöyledir: Rusya nüfusunun çok büyük çoğunluğu, durumu itibariyle ve daha da çok, düşüncesi itibariyle, küçük-burjuvadır. Fakat ülkede büyük sermaye egemendir, ilk planda bankalar ve tekelci birlikler aracılığıyla egemenliğini sürdürmektedir. Ülkemizde kendi öz yolunu izleyebilecek kadar gelişmiş, fakat henüz yarı-proleterlerin çoğunluğunu kendi

tarafına çekecek durumda olmayan bir kent proletaryası vardır. Yukarıda incelemiş olduğumuz üç kriz gibi krizlerin kaçınılmazlığı, hakeza bunların biçimleri bu temel, sınıf ilişkilerine dayalı olgudan çıkar.

Krizlerin biçimleri gelecekte elbette değişebilir, fakat, örneğin Ekim'de Sosyal-Devrimci bir Kurucu Meclis'in toplanması halinde bile, meselenin özü değişmeden kalır. Sosyal-Devrimciler köylülere: 1) toprakta özel mülkiyeti kaldırmayı; 2) toprağı emekçilere devretmeyi; 3) çiftlik sahiplerinin arazilerine el koymayı ve tazminatsız olarak köylülere devretmeyi vaat ettiler. Burjuvaziye karşı en kararlı devrimci önlemler alınmadıkça, *ancak* yoksul köylülerin proletaryaya katılmasıyla, *ancak* bankaların ve tekelci birliklerin ulusallaştırılmasıyla uygulanabilecek olan önlemler alınmadıkça, bu muazzam dönüşümleri gerçekleştirmek kesinlikle olanaksız olacaktır.

Şimdilik hâlâ bu iyi şeylerin burjuvaziyle anlaşarak elde edilebileceğine inanan saf köylüler kaçınılmaz olarak hayal kırıklığına uğrayacak ve ... Sosyal-Devrimcilerin vaatlerinin fiilen gerçekleştirilmesi için proletaryanın burjuvaziye karşı verdiği şiddetli sınıf mücadelesinden (hafif tabirle) "hoşnutsuz" olacaklardır. Bu böyleydi ve böyle olacaktır.

1 Ağustos (19 Temmuz) 1917'de
"Rabotnitsa" dergisi No. 7'de yayınlanmıştır.

(Lenin, Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi,
s. 92–97, —İnter Yayınları.)

Bolşevik Önderler Mahkeme Önüne Çıkmalı mı?

Özel sohbetlere göre karar verilecek olursa, bu sorunda iki görüş var.

"Sovyetlerin atmosferi"ne teslim olmuş yoldaşlar, çoğunlukla çıkmak gerektiği görüşüne eğilimli.

İşçi kitlelerine yakın olanlar ise açıkça çıkmamak gerektiği eğilimindeler.

Prensipte sorun esas olarak, anayasal hayaller olarak adlandırılan şeyin değerlendirilmesiyle aynı kapıya çıkmaktadır.

Eğer Rusya'da düzgün bir hükümetin, düzgün bir mahkemenin mevcut ve mümkün olduğu ve Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılmasının muhtemel olduğu görüşündeysek, o zaman mahkemeye çıkmak gerektiği sonucuna varılabilir.

Fakat böyle bir görüş baştan sona yanlıştır. Tam da 17 (4) Temmuz'dan sonraki en son olaylar, Kurucu Meclis'in (yeni bir devrim olmadan) toplantıya çağrılmasının ihtimal dışı olduğunu, Rusya'da ne düzgün bir hükümetin ne de düzgün bir mahkemenin olmadığını ve (şimdi) olamayacağını da açıkça göstermiştir.

Mahkeme bir iktidar organıdır. Liberaller bazen bunu unuturlar. Fakat bir Marksist için bunu unutmak bir günahtır.

Fakat iktidar nerede? İktidar kim?

Bir hükümet yok. Her gün değişiyor. Faal değil.

Faal olan askeri diktatörlük. Burada bir "mahkeme"den söz etmek bile gülünçtür. Bu bir "mahkeme" değil, *içsavaşın* bir *epizodudur*. Teslim olma yanlılarının haksız yere kavramak istemedikleri şey budur.

"Dava"nın önayakçıları olarak Pereversev ve Aleksinski. Bu durumda bir mahkemeden söz etmek gülünç değil mi? Bu koşullar altında herhangi bir mahkemenin herhangi bir şeyi açıklığa kavuşturabileceğine, saptayabileceğine, inceleyebileceğine inanmak saflık değil mi?

İktidar askeri diktatörlüğün elinde, ve yeni bir devrim olmadan bu iktidar belli bir süre için, özellikle savaş süresince ancak sağlamlaşabilir.

"Yasadışı birşey yapmadım. Mahkeme adildir. Mahkeme bunu açıklığa kavuşturacaktır. Mahkeme kamuya açık olacaktır. Halk bunu anlayacaktır. Teslim olacağım."

Bu düşünce düpedüz çocukça naiftir. *Hükümetin ihtiyaç duyduğu* şey, enternasyonalistlere karşı bir dava değil, bir sürek avıdır. Enternasyonalistleri hapse atmak — Bay Kerenski ve suç ortaklarının ihtiyaç duyduğu şey budur. Böyleydi (İngiltere ve Fransa'da), böyle olacaktır (Rusya'da).

Enternasyonalistler güçleri oranında illegal çalışsınlar, fakat gönüllü olarak teslim olma aptallığını yapmasınlar!

21 (8) Temmuz 1917'de yazıldı.

İlk kez 1925'te
"Proletarskaya Revolutsiya" dergisi
No. 1 (36)'da yayınlandı.

Şiarlar Üzerine

Tarihin ani bir dönemecinde en ileri partilerin bile yeni durumda az çok uzun bir süre yolunu bulamamasına ve dün doğru olan, bugün ise her türlü anlamını yitirmiş olan, tarihin ani dönemeci nasıl "birdenbire" gündeme geldiyse aynen öyle "birdenbire" anlamını yitirmiş olan şiarları tekrarladıklarına sık sık rastlanır.

Böyle bir şey, öyle görünüyor ki, tüm devlet iktidarının Sovyetlere geçişi şiarıyla ilgili olarak da yinelenebilir. Bu şiar devrimimizin geri döndürülmez biçimde geçip gitmiş olan dönemi sırasında, diyelim ki 12 Mart'tan (27 Şubat) 17 (4) Temmuz'a kadar doğruydu. Bu şiar besbelli şimdi doğru olmaktan çıkmıştır. Bu kavranmazsa, anın güncel sorunları da kavranamaz. Her şiar, belirli bir politik durumun özelliklerinin tümünden türetilmelidir. Rusya'da politik durum ise şimdi, 17 (4) Temmuz'dan sonra, 12 Mart (27 Şubat) – 17 (4) Temmuz dönemindeki durumdan temelden farklıdır.

O sıralar, devrimin geçip gitmiş olan bu döneminde, devlette maddi ve biçimsel olarak devlet erkinin belirsiz geçiş durumunu ifade eden "ikili iktidar" denen şey mevcuttu. İktidar sorununun her devrimin temel sorunu olduğunu unutmayalım.

O sıralar devlet iktidarı istikrarsız bir durumdaydı. Gönüllü bir karşılıklı uzlaşma temelinde Geçici Hükümet ve Sovyetler

devlet erkini paylaşıyorlardı. Sovyetler özgür, yani dıştan hiçbir şiddete maruz kalmayan ve silahlı işçi ve asker kitlelerinin delegasyonlarıydı. Silahların halkın elinde olması, halk üzerinde dıştan hiçbir şiddetin olmaması — meselenin *özü* tam da buydu. Tüm devrime barışçıl bir ileriye doğru gelişme yolunu açan ve garantileyen şey buydu. "Tüm iktidarın Sovyetlere geçmesi" şiarı, bu barışçıl gelişim yolunda bir sonraki adımın, doğrudan uygulanabilecek adımın şiarıydı. Bu, 12 Mart'tan (27 Şubat) 17 (4) Temmuz'a kadar mümkün olduğu ve tabii ki en arzulandığı gibi, devrimin barışçıl gelişiminin şiarıydı, ancak şimdi kesinlikle olanaksızdır.

Öyle görünüyor ki, "tüm iktidarın Sovyetlere geçişi" şiarının bütün taraftarları, bunun devrimin barışçıl ileriye doğru gelişiminin şiarı olduğunu yeterince kavramamışlardır. Sadece hiç kimsenin, hiçbir sınıfın, hiçbir ciddi gücün o sıralar (12 Mart'tan [27 Şubat] 17 [4] Temmuz'a kadar) iktidarın Sovyetlere geçişine karşı çıkamayacağı ve onu engelleyemeyeceği anlamında barışçıl değil. Hepsi bu değil. Barışçıl gelişim o sıralar, tüm devlet iktidarının vaktinde Sovyetlere geçmesi ölçüsünde, Sovyetler *içindeki* sınıfların ve partilerin mücadelesinin en barışçıl ve en acısız biçimde gerçekleşebilmesi bakımından da mümkündü.

Meselenin bu son yanı da aynı şekilde yeterince dikkate alınmıyor. Sovyetler, sınıfsal bileşimi itibariyle, işçilerin ve köylülerin organlarıydı, onların diktatörlüğünün hazır biçimiydi. Tüm iktidarı alsalardı, o zaman küçük-burjuva katmanların baş eksiği, baş günahı, kapitalistlere körükörüne güven pratikte aşılmış olurdu, kendi önlemlerinden çıkardıkları deneyimler eleştiriye tabi tutulmuş olurdu. İktidarda bulunan sınıf ve partilerin değişmesi, Sovyetler içinde, onların mutlak egemenliği ve mutlak gücü zemininde barışçıl bir biçimde gerçekleşebilirdi; tüm Sovyet partilerinin kitlelerle bağı sağlam ve gevşemeden kalabilirdi. Sovyet partilerinin kitlelerle sadece bu en sıkı ve özgürce geniş ve derinliğine gelişen bağının, burjuvaziyle küçük-burju-

vaca uzlaşma hayalini barışçıl bir biçimde aşmaya yardımcı olabileceği bir an bile gözardı edilmemelidir. İktidarın Sovyetlere geçişi aslında sınıfların ilişkisini değiştirmezdi ve değiştiremezdi de; köylüğün küçük-burjuva karakterinde bir şey değiştirmezdi. Fakat köylülerin burjuvaziden kopup işçilere yaklaşmasına ve sonra onlarla birleşmesine vaktinde önemli bir adım atardı.

İktidar vaktinde Sovyetlere geçmiş olsaydı, böyle olabilirdi. Halk için en kolayı ve en avantajlısı bu olurdu. Bu yol en sancısız yol olurdu, ve bu yüzden tüm enerjiyle onun için mücadele etmek gerekirdi. Fakat şimdi bu mücadele, iktidarın vaktinde Sovyetlere geçmesi için mücadele sona ermiştir. Barışçıl gelişme yolu imkânsız kılındı. Barışçıl olmayan, en sancılı yol tutuldu.

17 (4) Temmuz dönemeci tam da, objektif durumun sonradan şiddetle değişmesinden ibarettir. İktidarın istikrarsız durumu sona erdi, iktidar tayin edici yerde karşı-devrimin eline geçti. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin küçük-burjuva partilerinin kaşı-devrimci Kadetlerle uzlaşması zemininde, partilerin gelişimi, bu iki küçük-burjuva partiyi fiilen karşı-devrimci cellatlığın suç ortağı ve yardakçısı haline getirdi. Küçük-burjuvaların kapitalistlere körükörüne güveni, küçük-burjuvaları, partilerin mücadelesinin gelişme seyriyle, karşı-devrimcileri bilinçli bir biçimde desteklemeye götürdü. Partilerin birbiriyle ilişkilerinde gelişme çemberi kapandı. 12 Mart'ta (27 Şubat) tüm sınıflar monarşiye karşı birleşmişlerdi. 17 (4) Temmuz'dan sonra karşı-devrimci burjuvazi, monarşistlerle ve Kara-Yüzlerle kol kola, küçük-burjuva Sosyal-Devrimcileri ve Menşevikleri kısmen ürküttükten sonra kendine katmış ve fiili devlet iktidarını Cavaignacların[1] eline, emre itaatsizlik edenleri cephede kurşuna

[1] *Cavaignac, L.*, Fransız generali, Haziran 1848'de ayaklanan Parisli işçilerle canice hesaplaşan Savaş Bakanı. —*Red.*

dizen ve Petrograd'da Bolşevikleri bastıran askeri kliğin eline vermiştir.

İktidarın Sovyetlere geçişi sloganı şimdi bir Donkişotluk ya da alay gibi duyulacaktır. Bu slogan objektif olarak halkı aldatmak, sanki *şimdi* Sovyetlerin, iktidarı elde etmek için, iktidarı almayı sadece istemelerinin veya kararlaştırmalarının yeteceği, sanki Sovyet'te hâlâ cellatlara yardakçılıkla kendisini kirletmemiş partiler kalmış gibi, sanki olanı olmamış yapmak mümkünmüş gibi hayaller fısıldamak demektir.

Devrimci proletaryanın, deyim yerindeyse Sosyal-Devrimcilerden ve Menşeviklerden, Bolşeviklerin tenkilinde, cephedeki kurşuna dizmelerde ve işçilerin silahsızlandırılmasında yardımlarından dolayı "öc alacağını", onları karşı-devrime karşı desteklemeyi "reddedeceğini" sanmak en büyük yanılgı olurdu. Sorunu böyle koymak, birincisi, darkafalı ahlak kavramlarını proletaryaya aktarmak anlamına gelecektir (çünkü *eğer davaya yararlıysa,* proletarya daima sadece yalpalayan küçük-burjuvaziyi değil, büyük burjuvaziyi de destekler); ikincisi —ve en önemlisi de budur—, meselenin politik özünü "moralize ederek" karartmak küçük-burjuva bir çaba olurdu.

Meselenin bu özü, iktidarın şimdi artık barışçıl yoldan devralınamayacağıdır. İktidar ancak, iktidarın şimdiki gerçek sahiplerini, yani askeri çeteyi, Petrograd'a getirilmiş olan gerici birliklere, Kadetlere ve monarşistlere dayanan Cavaignacları kararlı mücadelede yendikten sonra elde edilebilir.

Meselenin özü, devlet erkinin bu yeni sahiplerinin ancak devrimci halk kitleleri tarafından yenilebileceğidir, bunların hareketinin önkoşulu ise, sadece, proletarya tarafından sevk ve idare edilmeleri değil, devrim davasına ihanet etmiş olan Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partilerine sırt çevirmeleridir.

Darkafalı ahlakını politikaya taşıyan, şöyle hüküm verir: Kabul, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, proletaryayı ve devrimci alayları silahsızlandıran Cavignacları desteklemekle bir "hata" yaptılar; fakat onlara hatayı "düzeltme" olanağı tanınmalıdır, "hata"yı düzeltmeleri "zorlaştırılmamalıdır", küçük-burjuvazinin işçilerin tarafına doğru yalpalaması kolaylaştırılmalıdır. Böyle bir düşünce, eğer işçileri yeniden kandırmak değilse, çocukça bir naiflik veya düpedüz aptallık olurdu. Çünkü küçük-burjuva kitlelerin işçilerin tarafına doğru yalpalaması, sadece ve sadece, bu kitlelerin Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerden uzaklaşmasından ibaret olabilirdi. "Hata"nın Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin partileri tarafından düzeltilmesi şimdi sadece, bu partilerin Tsereteli ve Çernov'u, Dan ve Rakitnikov'u cellatların suç ortağı ilan etmesinden ibaret olabilirdi. "Hata"nın böyle "düzeltilmesi"nden kesinlikle ve mutlaka yanayız...

Devrimin temel sorunu iktidar sorunudur, dedik. Şunu da eklemek gerekir: Tam da devrimler bize adım başında, gerçek iktidarın *nerede* yattığı sorununun karartıldığını gösteriyor, biçimsel ve gerçek iktidar arasındaki farkı gösteriyor. Her devrimci dönemin en önemli özelliklerinden biri tam da budur. Mart ve Nisan 1917'de, gerçek iktidarın hükümetin elinde mi yoksa Sovyetin elinde mi bulunduğu bilinmiyordu.

Fakat şimdi, sınıf bilinçli işçilerin devrimin temel sorununu serinkanlılıkla incelemeleri özellikle önemlidir: Şu anda devlet erki kimin elinde bulunuyor? Bunun maddi tezahürlerinin ne olduğunu düşünün, boş lafları icraat saymayın, o zaman yanıtı bulmak zor olmayacaktır.

Devlet, örneğin hapishaneler gibi nesnel uzantılarla birlikte herşeyden önce silahlı insan formasyonlarıdır — diye yazıyordu Friedrich Engels. Şimdi bunlar, özellikle Petrograd'a getirilmiş olan subay öğrencileri ve gerici Kazaklardır; bunlar, Kamenev ve diğerlerini hapiste tutan, "Pravda" gazetesini yasaklayanlar-

dır; işçileri ve askerlerin belirli bir bölümünü silahsızlandıranlardır; yine askerlerin belirli bir bölümünü kurşuna dizenlerdir; orduda birliklerin yine belirli bir bölümünü kurşuna dizenlerdir. Gerçek iktidar, işte bu cellatlardır. Tsereteli ve Çernovlar iktidarsız bakanlardır, kukla bakanlardır, cellatları destekleyen partilerin liderleridir. Bu bir olgudur. Ve gerek Tsereteli gerekse de Çernov'un şahsen cellatlığı kesinlikle "onaylamaması", gazetelerinin ürkekçe buna karşı çıkması bu olguda hiçbir şey değiştirmez: Politik mizansenin böylesi tadilatı meselenin özünde hiçbir şey değiştirmez.

150 000 Petrogradlı seçmenin organının yasaklanması, işçi Voinov'un "Listok Pravdi"yi matbaadan dışarıya taşıdığı için subay öğrencileri tarafından katledilmesi (19 [6] Temmuz) — bu cellatlık değil mi acaba? bu Cavaignacların eseri değil mi acaba? Ne hükümetin ne de Sovyetlerin "bunda suçu" yok, denecek bize.

Hükümet ve Sovyetler için daha da kötü ya — diye yanıt veriyoruz, çünkü demek ki o zaman bunlar birer sıfırdır, kukladır, o zaman gerçek iktidara sahip olan onlar değildir.

Halk her şeyden önce ve ilk planda *gerçeği* bilmelidir, devlet erkinin gerçekte kimin elinde bulunduğunu bilmelidir. Halka tüm gerçek söylenmelidir: İktidar, başta Kadet partisi olmak üzere ve tüm Kara-Yüzler basını aracılığıyla, "Novoye Vremya", "Jivoye Slovo" vs. vb. aracılığıyla etkinlik gösteren tüm monarşistlerle sınıf olarak burjuvazi tarafından desteklenen Cavaignaclardan bir askeri kliğin elindedir (Kerenski, belli generaller, subaylar vs.).

Bu iktidar devrilmelidir. Yoksa karşı-devrime karşı tüm mücadele gevezelikleri boş laftır, "kendi kendini ve halkı kandırmaktır."

Bu iktidarı şimdi Bakanlar Tsereteli ve Çernov ile onların partileri de destekliyor; halk bunların cellatlık rolü konusunda

ve 4 Mayıs (21 Nisan), 18 (5) Mayıs, 22 (9) Haziran, 17 (4) Temmuz'daki "hataları"ndan sonra taarruz politikasını, Cavaignacların Temmuz zaferini önceden onda dokuz belirlemiş olan bir politikayı onaylamalarından sonra, bu partilerin böyle bir "sonu" nun kaçınılmazlığı konusunda aydınlatılmalıdır.

Halk içindeki tüm ajitasyon, tam da şimdiki devrimin ve özellikle Temmuz günlerinin somut deneyimini hesaba katacak şekilde, yani halkın gerçek düşmanlarını, askeri kliği, Kadetleri ve Kara-Yüzleri açıkça gösterecek ve küçük-burjuva partileri, cellatlığın suç ortaklığı rolünü oynamış olan ve hâlâ da oynayan Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partilerinin yüzünü kesinlikle açığa çıkaracak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

Halk içindeki tüm ajitasyon, askeri kliğin iktidarı devrilmedikçe, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileri teşhir olmadıkça ve bunlar halkın güvenini yitirmedikçe köylüler için toprak elde etmenin umarsızlığı açıklanacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Kapitalist gelişmenin "normal" koşulları altında bu çok uzun ve çok zor bir süreç olurdu, fakat savaş ve ekonomik yıkım meseleyi korkunç ölçüde hızlandıracaktır. Bunlar, bir ayı, evet hatta bir haftayı bile bir yılla eşitleyebilecek "hızlandırıcılar"dır.

Yukarıdaki açıklamalara karşı muhtemelen iki itiraz öne sürülebilir: birincisi, şimdi kararlı mücadeleden sözetmek, tam da karşı-devrime yardımcı olacak dağınık eylemleri teşvik etmek demek olacaktır; ikincisi, karşı-devrimin devrilmesi zaten iktidarın Sovyetlere geçmesi anlamına gelir.

Birinci itiraza yanıt olarak şöyle diyoruz: Rusya işçileri, kendileri için açıkça elverişsiz bir anda bir provokasyona gelmeyecek kadar yeterince sınıf bilinçlidir. Şimdi eyleme girişmenin ve direniş göstermenin, karşı-devrime hizmet etmek anlamına geleceği inkâr edilemez. Kararlı bir mücadelenin ancak devrimin en geniş kitleler içinde yeni bir yükselişinde mümkün oldu-

ğu da aynı şekilde tartışma götürmez. Fakat devrimin yükselişinden, kabarmasından, Batı Avrupalı işçilerin yardımından vs. genel söz etmek yetmez, geçmişimizden belirli bir sonuç çıkarmak gerekir, tam da derslerimizi hesaba katmak gerekir. Böyle bir hesaba katma ise, tam da iktidarı gaspetmiş olan karşı-devrime karşı kararlı mücadele şiarı sonucunu doğuracaktır.

İkinci itiraz da hakeza, somut doğruların yerine çok genel gözlemleri geçirmeye çıkmaktadır. Hiçbir şey, devrimci proletarya dışında hiçbir güç, burjuva karşı-devrimin devrilmesini sağlayacak durumda değildir. İşte bu devrimci proletarya, 1917 Temmuz deneyiminin ardından, devlet erkini bağımsız olarak kendi eline almalıdır — başka türlü devrimin zaferi *mümkün değildir.* İktidarın proletaryanın elinde olması, onun yoksul köylülük ya da yarı-proleterler tarafından desteklenmesi — tek çıkar yol budur ve bu çıkar yolu hangi koşulların olağanüstü hızlandırabileceğini daha önce yanıtladık.

Bu yeni devrimde Sovyetler sahneye çıkabilir ve çıkmak zorundadır, ama şimdiki Sovyetler *değil,* burjuvaziyle anlaşmanın organları değil, bilakis burjuvaziye karşı devrimci mücadelenin organları. Bizim o zaman da tüm devletin Sovyet tipine göre inşasından yana olacağımız doğrudur. Bu genelde Sovyetler sorunu değil, bilakis *verili* karşı-devrime karşı ve *verili* Sovyetlere ihanete karşı mücadele sorunudur.

Somutun yerine soyutun konması, devrimde baş günahlardan, en tehlikeli günahlardan biridir. Verili Sovyetler başarısız oldular, tümüyle akamete uğradılar, çünkü onlarda Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileri egemen. Şu anda bu Sovyetler, mezbahaya götürülüp bıçak altına yatırılmış acıklı acıklı meleyen koyunlara benziyor. *Bugün* Sovyetler, muzaffer ve zafer kazanan karşı-devrim karşısında güçsüz ve çaresizdir. İktidarın Sovyetlere devri şiarı, iktidarın "basitçe" verili Sovyetlere geçmesi gerektiği çağrısı olarak kavranabilir, fakat bunu söyle-

mek, buna çağrı yapmak, şimdi halkı aldatmak olurdu. Aldatmaktan daha tehlikeli hiçbir şey yoktur.

Rusya'da sınıfların ve partilerin mücadelesinin 12 Mart'tan (27 Şubat) 17 (4) Temmuz'a kadarki gelişme devresi tamamlandı. Eski sınıfların, eski partilerin, eski Sovyetlerin değil, bilakis mücadele ateşi içinde yenilenmiş, mücadelenin seyriyle çelikleşmiş, eğitilmiş, şekil değiştirmiş olanların ortaya çıktığı yeni bir devre başlıyor. Geriye değil, ileriye bakalım, eski değil, Temmuz sonrası dönemin yeni sınıf ve parti kategorileriyle iş görelim. Yeni devrenin başlangıcında, burjuva karşı-devrimin zafer kazandığından, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler onunla anlaştığı için zafer kazandığından ve sadece devrimci proletarya tarafından yenilebileceğinden hareket edelim. Bu yeni devrede tabii ki, gerek karşı-devrimin nihai zaferine kadar gerekse de Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin nihai (mücadelesiz) yenilgisine ve yeni devrimin yeni yükselişine kadar çok çeşitli etaplar olacaktır. Fakat bu konuda ancak daha sonra, bu etaplar ayrıntılı olarak daha sağlam çizgiler kazandığında konuşulabilecektir...

Temmuz 1917 ortasında yazıldı.

1917'de RSDİP(B) Kronstadt Komitesi
Yayınevinde broşür olarak yayınlandı.

Prens G. Y. Lvov'a Neden Müteşekkiriz

Geçici Hükümet'in önceki başı Prens G. Y. Lvov, Geçici Hükümet nezdindeki Gazeteciler Komitesi temsilcilerine verdiği veda röportajında, işçileri ona müteşekkir eden değerli itiraflarda bulundu.

"Ülkede son günlerde yaşanan olaylar", diyordu Lvov, "iyimserliğimi özellikle güçlendiriyor. Lenin cephesinde açtığımız 'derin gedik', kanımca, Rusya için, Almanların Güneybatı cephemizde açtığı gedikten kıyaslanamayacak kadar büyük önemdedir."

İşçiler sınıf mücadelesini bu değerlendirişteki soğukkanlılık için Prense nasıl müteşekkir olmasın? İşçiler sadece müteşekkir olmayacak, Lvov' dan öğreneceklerdir de.

Tüm burjuvalar ve çiftlik sahipleri, onların peşinden giden Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler de, "içsavaş"a karşı nasıl bir dizginsiz ukalalık ve ölçüsüz ikiyüzlülükle konuşmalar savurmuşlardı! Prens Lvov'un değerli itirafına bakın, Rusya'nın durumunu büyük bir iç rahatlığıyla tam da içsavaş bakış açısından hareketle değerlendirdiğini göreceksiniz. Karşı-devrimin başında duran burjuvazi, devrimci işçilerin cephesinde derin bir gedik açtı — Prensin itiraflarındaki küçücük doğruluk payı burada yatıyor. İki düşman, iki düşman kamp, biri diğerinin cephesinde gedik açtı — Prens Lvov Rusya'nın iç durumunu böyle anlatıyor. Gelin Prens Lvov'a açıklığı için yürekten teşekkür

edelim! Çünkü o, devrim sırasında kaçınılmaz olarak sonuna kadar şiddetlenen burjuvaziyle proletarya arasındaki sınıf mücadelesinin lanetleriyle ve yeminleriyle ortadan kalkabileceğini düşünen Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin kampındaki duygusal küçük-burjuvalardan bin kez haklıdır!

İki düşman, iki düşman kamp, biri diğerinin cephesinde gedik açtı, Prens Lvov'un doğru tarih felsefesi budur. Üçüncü kampı, küçük-burjuvaziyi, Sosyal-Devrimcileri ve Menşevikleri fiilen hesaba katmamakta haklıdır. Bu üçüncü kamp büyük gibi görünür, ama gerçekte hiçbir şeye bağımsız karar veremez; soğukkanlı yargıda bulunan Prens için bu açıktır, aynen, küçük burjuvazinin iktisadi konumunu anlayan her Markskist için de açık olduğu gibi — ve son olarak, burjuvazi ile proletarya arasındaki mücadele şiddetlendiğinde daima küçük-burjuva partilerin güçsüzlüğünü göstermiş olan devrim tarihinin derslerini özümsemiş olan herkes için de açık olduğu gibi.

İçteki sınıf mücadelesi, savaş zamanlarında bile, dış düşmanla mücadeleden büyük ölçüde daha önemlidir — büyük ve küçük-burjuvazinin temsilcileri bu doğruyu tanıdığından dolayı Bolşevikleri nasıl da galiz küfürlere boğmuşlardı! "Birlik", "devrimci demokrasi" vs. vb'ne dair tumturaklı lafların sayısız aşığı, bu doğruyu nasıl da inkâr etmişlerdi!

Fakat ciddi, tayin edici an geldiğinde, Prens Lvov bir çırpıda ve sınırsız biçimde bu doğruyu tanıdı ve ülke içinde sınıf düşmanı üzerinde "zafer"in, dış düşmana karşı mücadele cephesindeki durumdan daha önemli olduğunu açıkça ilan etti. İnkâr edilemez bir doğru. Yararlı bir doğru. İşçiler Prens Lvov'a bunu tanıdığı, bunu hatırlattığı, yaydığı için çok müteşekkir olacaklardır. Ve Prense teşekkür olarak işçiler, Partinin tüm çabalarını, emekçilerin ve sömürülenlerin en geniş kitlelerinin bu doğruyu daha iyi kavramasına ve benimsemesine yönelteceklerr-

dir. Hiçbir şey işçi sınıfına, kurtuluşu için mücadelesinde bu doğrudan daha yararlı olamaz.

Prens Lvov'u bu kadar sevindiren içsavaş cephesindeki "gedik" neden ibarettir? Bu sorun üzerinde özellikle dikkatle durmak gerekir ki işçiler Lvov'dan iyice öğrenebilsinler.

İç savaş "cephesindeki gedik", bu kez, birincisi, burjuvazinin sınıf düşmanlarını, Bolşevikleri, bir pislik ve iftira seline boğmasıdır, ve politik hasımlarına bu en adi ve en kirli iftira eserinde eşi görülmedik bir sebat sergilemiştir. Bu, söz meclisten dışarı, "sınıf mücadelesi cephesindeki gedik"in "ideolojik hazırlığı" idi.

İkincisi, maddi olarak, meselenin özü itibariyle, "gedik", siyasi düşman akımların temsilcilerinin tutuklanmasından, yasa dışı edilmesinden, bir kısmının sokak ortasında yargısız katledilmesinden (19 [6] Temmuz'da, "Pravda" matbaasından nüshaları dışarıya taşıdığı için Voinov'un katledilmesi), ayrıca gazetelerinin yasaklanmasından, işçilerin ve devrimci askerlerin silahsızlandırılmasından ibaretti.

"Sınıf düşmanıyla savaş cephesinde açılan gedik" budur. İşçiler, zaman olgunlaştığında bunu burjuvaziye karşı kullanmak için bu konuyu iyice düşünmelidir.

Proletarya asla iftiralara başvurmayacaktır. Burjuvazinin gazetelerini yasaklayacak ve bunu yaparken dobra dobra yasalarda, karamamelerde hükümet adına, kapitalistlerin ve onların savunucularının halk düşmanı olduğunu ilan edecektir. Düşmanımız hükümet şahsında burjuvazi ve Sovyetler şahsında küçükburjuvazi, "Pravda"nın yasaklanması üzerine, yasaklama nedenleri hakkında doğrudan ve açıkça tek sözcük söylemekten bile korkuyorlar. Proletarya iftiralara başvurmayacak, bilakis doğrunun sözüyle etkide bulunacaktır. Köylülere ve tüm halka bur-

juva gazeteler hakkında ve onları yasaklama zorunluluğu hakkında doğruyu söyleyecektir.

Küçük-burjuvazi gevezelerinden, Sosyal-Devrimcilerden ve Menşeviklerden farklı olarak proletarya, sınıf mücadelesi "cephesindeki gedik"in pratikte neden ibaret olduğunu kesinlikle bilecektir: düşmanları zararsız hale getirmek, sömürücüleri zararsız hale getirmek. Prens Lvov, bu gerçeği görmesinde proletaryaya yardımcı olmuştur. Prens Lvov'a teşekkür ederiz.

"Proletarskoye Dyelo" No. 5,
1 Ağustos (19 Temmuz) 1917.

Anayasal Hayaller Üzerine

İnsanların, gerçekte varolmamasına rağmen, normal, düzenlenmiş, yasal, kısaca: "anayasal" bir hukuk düzenini varmış gibi görmelerinden ibaret olan politik hataya anayasal hayal denir. İlk bakışta, henüz anayasanın hazır halde bulunmadığı bugünün Rusya'sında, Temmuz 1917'de, anayasal hayallerin ortaya çıkmasından söz edilemezmiş gibi görülebilir. Fakat bu büyük bir hatadır. Gerçekte şimdiki tüm politik durumun püf noktası, çok geniş halk kitlelerinin anayasal hayallerden muzdarip olmasıdır. Bunu kavramadan, Rusya'da şimdiki politik durum hakkında hiçbir şey kavranamaz. Anayasal hayallerin sistematik ve acımasızca teşhir edilmesi, tüm köklerinin ortaya serilmesi, doğru bir politik perspektifin yeniden kurulması temel alınmazsa, bugünkü Rusya'da taktik görevlerin doğru konması yönünde kesinlikle hiçbir adım atılamaz.

Bugünün anayasal hayalleri için özellikle tipik olan üç görüşü alalım ve daha yakından inceleyelim.

Birinci görüş: Ülkemiz Kurucu Meclis'in arifesinde bulunuyor, bu yüzden şimdi olup biten her şey geçici, pek önemli olmayan, tayin edici olmayan bir karaktere sahiptir, her şey yakında Kurucu Meclis tarafından yeniden gözden geçirilecek ve kesin olarak saptanacaktır. İkinci görüş: Belli partiler —örneğin Sosyal-Devrimciler ya da Menşevikler veya ikisinin bloku—

halk içinde ya da örneğin Sovyetler gibi "en etkin" kurumlarda açık ve kuşkusuz bir çoğunluğa sahip; bu yüzden cumhuriyetçi, demokratik, devrimci Rusya'da bu partilerin, bu kurumların iradesi, genelde halk çoğunluğunun iradesi, çiğnenmek bir yana, atlanmamalıdır. Üçüncü görüş: Belli bir önlem, örneğin "Pravda" gazetesinin yasaklanması, ne Geçici Hükümet tarafından ne de Sovyetler tarafından yasayla saptanmadı, bu yüzden bu yalnızca tali bir olaydır, tesadüfi bir olgudur, asla tayin edici birşey olarak görülemez.

Şimdi bütün bu görüşlerin her birine yakından bakalım.

I

Kurucu Meclis'in toplanması ta Birinci Geçici Hükümet tarafından vaat edilmişti. Kendisinin temel görevi olarak ülkeyi Kurucu Meclis'e kadar götürmeyi görüyordu. İkinci Geçici Hükümet Kurucu Meclis'in toplanma tarihini 13 Ekim (30 Eylül) olarak saptadı. 17 (4) Temmuz'dan sonra üçüncü Geçici Hükümet bu tarihi en resmi biçimde onayladı.

Oysa Kurucu Meclis'in bu tarihte toplanmayacağı yüzde 99 bir kesinlikle varsayılabilir. Bu tarihte toplanacak olursa, o zaman —Rusya'da ikinci devrim zafer kazanmadığı sürece— tıpkı Birinci Duma gibi güçsüz ve yararsız olacağı da yüzde 99 bir kesinlikle varsayılabilir. Bundan emin olmak için, bir an için de olsa, beynimizi dumura uğratan o boş laf selinden, vaatlerden ve günün ufak tefek şeylerinden kurtulmak ve temel olana, toplumsal yaşamda her şeyi belirleyene: sınıf mücadelesine bir göz atmak yeter.

Rusya'da burjuvazinin çiftlik sahipleriyle çok sıkı kaynaşmış olduğu açıktır. Tüm basın, tüm seçimler, Kadet partisinin ve onun sağındaki partilerin tüm politikası, "kongreler"in, "ilgili" kişilerin tüm beyanları bunu kanıtlıyor. Sosyal-Devrimciler ve

"sol" Menşevikler arasındaki küçük-burjuva gevezelerin kavramadıkları şeyi, yani dev bir ekonomik devrim olmadan, bankalar tüm halkın denetimi altına alınmadan, kapitalist birlikler ulusallaştırılmadan, sermayeye karşı bir dizi en acımasız devrimci önlem alınmadan Rusya'da toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyeti, hem de tazminatsız kaldırmanın *imkânsız* olduğunu burjuvazi çok iyi kavrıyor. Burjuvazi bunu mükemmel biçimde kavrıyor. Ve aynı zamanda, Rusya'da köylülerin muazzam çoğunluğunun şimdi yalnızca çiftlikbeyi arazilerinin kamulaştırılmasından yana olmakla kalmayacağını, aynı zamanda Çernov'dan çok daha solda duracağını biliyor, görüyor, hissediyor. Çünkü burjuvazi, gerek onun —Çernov'un— örneğin 19 (6) Mayıs ile 15 (2) Temmuz arasında çeşitli köylü taleplerinin sürüncemede bırakılması ve budanması konusunda ne kadar kısmi tavizler verdiği, gerekse de Köylü Kongresi'nde ve Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'nde köylüleri "yatıştırmak" ve boş vaatlerle karınlarını doyurmak için sağ Sosyal-Devrimcilerin (Çernov Sosyal-Devrimcilerde "Merkez" sayılmaktadır!) ne kadar çok çaba harcadıkları konusunda bizden daha iyi bilgiye sahiptir.

Burjuvazi küçük-burjuvaziden, ekonomik ve politik deneyiminden hareketle, kapitalist rejim altında "düzen"in (yani kitlelerin köleleştirilmesinin) korunması için gerekli olan koşulları kavramayı öğrenmiş olmasıyla ayrılır. Burjuvalar işadamıdır, politik sorunlara da katı ticari yaklaşmaya, sözlere karşı kuşkuyla yaklaşmaya alışkın ve boğayı boynuzundan yakalamayı bilen büyük ticari hesap sahibi insanlardır.

Bugünün Rusya'sında Kurucu Meclis, Sosyal-Devrimcilerden daha solcu olacak olan bir köylü çoğunluğu getirecektir. Burjuvazi bunu biliyor. Bunu bildiği için, Kurucu Meclis'in hemen toplanmasına karşı tüm kararlılığıyla mücadele etmeden edemez. II. Nikola'nın yaptığı gizli anlaşmaların ruhuna uygun

emperyalist bir savaş yürütmek, soylu toprak mülkiyetini ya da bedel ödemeyi savunmak — bir Kurucu Meclis *olursa* bütün bunlar imkânsızdır ya da inanılmaz ölçüde zordur. Savaş beklemiyor. Hakeza sınıf mücadelesi de beklemiyor. 13 Mart'tan (28 Şubat) 4 Mayıs'a (21 Nisan) kadarki kısa zaman dilimi bile bunu açıkça kanıtladı.

Devrimin ta başından itibaren Kurucu Meclis üzerine iki görüş ortaya çıktı. Tamamen anayasal hayallere kapılmış Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler meseleye, sınıf mücadelesinin adını bile duymak istemeyen küçük-burjuvanın körü körüne güveniyle bakıyorlardı: Kurucu Meclis ilan edildi ve Kurucu Meclis olacak, o kadar! Bunun ötesi fena olur. Bolşevikler ise şöyle diyordu: yalnızca Sovyetlerin gücü ve iktidarı sağlamlaştığı ölçüde Kurucu Meclis'in toplanması ve başarısı garantidir. Menşeviklerde ve Sosyal-Devrimcilerde ağırlık merkezi kamu hukuku edimine: Kurucu Meclis'in toplanmasının ilanına, vaadine, deklarasyonuna veriliyordu. Bolşeviklerde ağırlık merkezi sınıf mücadelesine veriliyordu: Sovyetler zafer kazanırsa Kurucu Meclis garanti olacaktır, kazanmazsa garanti değildir.

Böyle de oldu. Burjuvazi tüm zaman boyunca Kurucu Meclis'in toplanmasına karşı kâh gizli kâh açık, ama kesintisiz, ısrarlı bir mücadele yürüttü. Bu mücadele, ifadesini, onun toplanmasını savaşın bitimine kadar erteleme isteğinde buluyordu. Bu mücadele, ifadesini, Kurucu Meclis'in toplanma tarihinin birçok kez ertelenmesinde buluyordu. Nihayet 18 Temmuz'dan sonra, koalisyon hükümetinin kurulmasından bir aydan fazla zaman sonra Kurucu Meclis'in toplanma tarihi saptandığında, Moskova'da yayınlanan bir burjuva gazetesi, bunun Bolşevik ajitasyonun etkisi altında gerçekleştiğini açıkladı. "Pravda"da bu gazeteden tam alıntı verilmişti.

17 (4) Temmuz'dan sonra, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin lütufkârlığı ve ürkütülmesi karşı-devrime "zafer" getir-

diğinde, "Reç"in ağzından kısa ama son derece dikkat çekici bir ifade kaçtı: Kurucu Meclis'in "mümkün olduğunca çabuk" toplanması!! Ve 29 (16) Temmuz'da "Volya Naroda" ve "Ruskaya Volya"da, Kadetlerin, bu kadar "kısa" süre içinde toplamanın "mümkün olmadığı" bahanesiyle Kurucu Meclis'in toplanmasının ertelenmesini talep ettiklerine dair kısa bir haber yayınlanıyor ve karşı-devrime dalkavukluk yapan Menşevik Tsereteli daha bu kısa habere göre, toplantıyı 3 Aralık'a (20 Kasım) ertelemeye hazır olduğunu açıklıyor.

Böyle bir haberin ancak burjuvazinin isteğine rağmen sızabildiğine hiç kuşku yoktur. Böyle "ifşaatlar" onlar için elverişsizdir. Ancak hiçbir şey o kadar ince kurgulanmamıştır, eninde sonunda günyüzüne çıkar. 17 (4) Temmuz'da zıvanadan çıkan karşı-devrim boşboğazlık ediyor. 17 (4) Temmuz'dan sonra iktidarın karşı-devrimci burjuvazi tarafından ilk ele geçirilişine, derhal. Kurucu Meclis'in toplanmasına *karşı* bir adım (hem de çok ciddi bir adım) eşlik ediyor.

Bu bir olgudur. Ve bu olgu anayasal hayallerin tüm kofluğunu açığa çıkarıyor. Rusya'da yeni bir devrim olmadan, karşı-devrimci burjuvazinin (ilk planda Kadetlerin) iktidarı devrilmeden, halk Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerden, burjuvaziyle anlaşan partilerden güvenini çekmeden, Kurucu Meclis ya hiç toplanmayacak ya da bir "Frankfurt Laklakhanesi" olacaktır, savaştan ve burjuvazinin "iktidarı boykot etme" perspektifinden ölümüne korkmuş ve burjuvazi olmadan iktidar olma şiddetli çabaları ile, burjuvazisiz idare etmek zorunda kalma korkusu arasında çaresizlikle yalpalayan küçük-burjuvaların güçsüz, işe yaramaz bir meclisi olacaktır.

Kurucu Meclis sorunu, burjuvaziyle proletarya arasında sınıf mücadelesinin seyri ve sonucu sorununa *tabidir*. Sanıyorum, Kurucu Meclis'in bir Konvent olacağı ifadesini sarfeden "Raboçaya Gazeta"ydı. Karşı-devrimci burjuvazimizin Menşevik

uşaklarının kof, acınası, aşağılık palavracılığı için okullarda okutulacak bir örnektir bu. Bir "Frankfurt Laklakhanesi" ya da Birinci Duma değil, bir Konvent olmak için, bunun için cesaret göstermek gerekir, karşı-devrimle anlaşmak değil ona acımasız darbeler indirmeyi bilmek ve bu güce sahip olmak gerekir. Bunun için iktidarın, verili dönemde en ileri, en kararlı, en devrimci sınıfın elinde bulunması gerekir. Bunun için onun, kentte ve kırda tüm yoksul halk kitlesi (yarı-proleterler) tarafından desteklenmesi gerekir. Bunun için herşeyden önce karşı-devrimci burjuvazinin, yani herşeyden önce Kadetlerin ve ordunun üst yönetiminin acımasızca tasfiye edilmesi gerekir. Bir Konvent'in reel, sınıfsal, maddi koşulları bunlardır. "Raboçaya Gazeta"nın palavracılığının ne kadar gülünç, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin bugünkü Rusya'da Kurucu Meclis üzerine anayasal hayallerinin ne kadar sonsuz aptalca olduğunu kavramak için bu koşulları eksiksiz ve açıkça saymak yeter.

II

Marx 1848'in küçük-burjuva "sosyal-demokratları"nı şiddetle eleştirirken, "halk" ve genelde halk çoğunluğu üzerine sınırsız laf ebeliklerini özellikle sert biçimde damgaladı. Anayasal hayallerin tahlilinde, "çoğunluğa" ilişkin ikinci görüş incelenirken üzerinde düşünülmesi gereken şey budur.

Devlet içinde gerçekten de çoğunluğun karar vermesi için belli reel koşullar gereklidir. Yani: kararları çoğunluğa dayanarak alma imkânı veren ve bu imkânın gerçekliğe dönüştürülmesini garantileyen bir devlet düzeni, bir devlet erki kurulmuş olmalıdır. Bir yanı bu. Öte yandan bu çoğunluğun, sınıfsal bileşimi itibariyle, bu çoğunluk içindeki (veya dışındaki) şu ya da bu sınıfların karşılıklı ilişkileri temelinde, devlet arabasını uyumlu ve başarılı biçimde kullanacak durumda olması gerekir.

Halk çoğunluğu ve devlet işlerinin bu çoğunluğun iradesine uygun olarak seyretmesi sorununda bu iki reel koşulun tayin edici rol oynadığı her Marksist için açıktır. Oysa Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin tüm politik literatürü ve dahası tüm politik tavırları, bu koşulları hiç mi hiç bilmediklerini gösteriyor.

Devlette politik iktidar, çıkarları çoğunluğun çıkarlarıyla uyuşan bir sınıfın elinde bulunursa, o zaman devleti çoğunluğun iradesine göre yönetmek gerçekten mümkündür. Fakat politik iktidar, çıkarları çoğunluğun çıkarlarından farklı bir sınıfın elinde bulunursa, o zaman çoğunluğa dayalı her türlü yönetim kaçınılmaz olarak bir yalana ya da bu çoğunluğun ezilmesine dönüşür. Her burjuva cumhuriyet bunun için yüzlerce ve binlerce örnek sunar. Rusya'da burjuvazi gerek ekonomik gerekse politik olarak egemendir. Onun çıkarları özellikle emperyalist savaş döneminde çoğunluğun çıkarlarıyla en şiddetli biçimde ayrılıyor. Bu yüzden sorunun biçimsel-hukuksal değil, materyalist, Marksist tarzda ortaya konuşunda sorunun püf noktası, bu ayrışmanın açığa çıkarılmasında, kitlelerin burjuvazi tarafından aldatılmasına karşı mücadelede yatmaktadır.

Sosyal-Devrimcilerimiz ve Menşeviklerimiz, tersine, gerçek rollerinin, kitlelerin ("çoğunluk"un) burjuvazi tarafından aldatılmasının aleti, bu aldatmanın tempo tutucusu ve yardakçısı olmak olduğunu tamamen kanıtladılar ve gösterdiler. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler arasında tek tek kişiler ne kadar dürüst olursa olsun, temel politik düşünceleri —proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmin zaferi olmadan emperyalist savaştan "ilhakların ve savaş tazminatlarının olmadığı bir barış"a geçişin mümkün olduğu, yine aynı koşul olmadan toprağın halka bedelsiz devrinin ve üretim üzerinde halk yararına "denetim"in mümkün olduğu—, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin bu temel politik (ve tabii ekonomik) düşünceleri, küçük-burjuva kendi

kendini aldatmadır ya da, ki bu da aynı şeydir, kitlelerin ("çoğunluk"un) burjuvazi tarafından aldatılmasıdır.

Küçük-burjuva demokratlar, Louis Blanc ayarında sosyalistler. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler tarafından ortaya konduğu şekliyle çoğunluk sorununa ilişkin ilk ve en önemli "düzelti"miz budur: çoğunluk aslında yalnızca biçimsel bir momentse ve maddi olarak, gerçekte bu çoğunluk, bu çoğunluğun burjuvazi tarafından aldatılmasını fiilen hayata geçiren partilerin çoğunluğuysa, gerçekte "çoğunluk"un ne yararı var.

Ve tabii ki —burada ikinci "düzelti"ye, yukarıda değinilen ikinci temel hususa geliyoruz—, tabii ki bu aldatma ancak onun sınıfsal temelleri ve sınıfsal anlamı anlaşıldığında doğru kavranabilir. Bu kişisel bir aldatma değildir, (kaba deyimle) "dolandırıcılık" değildir, sınıfın ekonomik konumundan kaynaklanan yanıltıcı bir düşüncedir. Küçük-burjuva öyle bir ekonomik konumda bulunur, yaşam koşulları öyledir ki, kendini kandırmadan edemez, elinde olmadan ve kaçınılmaz olarak kâh burjuvaziye kâh proletaryaya doğru çekilir. *Ekonomik* olarak bağımsız bir "çizgi"ye sahip *olamaz*.

Geçmişi onu burjuvaziye, geleceği proletaryaya çeker. Yargısı onu buna, önyargısı (Marx'ın ünlü ifadesiyle) diğerine çeker. Halk çoğunluğunun devlet yönetiminde gerçek çoğunluk, çoğunluğun çıkarlarına gerçek hizmet, haklarının gerçekten korunması vs. haline gelebilmesi için, bunun için belli bir sınıfsal koşul gereklidir. Bu koşul şudur: Küçük-burjuvazinin çoğunluğunun en azından tayin edici anda ve tayin edici yerde devrimci proletaryaya katılması.

Bu olmadan çoğunluk, belirli bir süre tutunabilecek, parlayabilecek, kıvılcım saçabilecek, gürültü koparabilecek, zafer kazanabilecek, fakat yine de kesin bir kaçınılmazlıkla başarısızlığa mahkûm olan bir hayaldir. Geçerken belirtelim ki, Sosyal-Dev-

rimcilerin ve Menşeviklerin Temmuz 1917'de Rus devriminde görüldüğü gibi tattıkları çoğunluğun iflası da bu türdendir.

Devam. Devrimin devletteki "mutat durum"dan farkı, devlet yaşamının tartışmalı sorunlarının —silahlı mücadeleye varana dek— doğrudan sınıfların mücadelesiyle ve kitlelerin mücadelesiyle karara bağlanmasıdır. Kitleler özgür ve silahlı olur olmaz başka türlüsü olamaz. Bu temel olgudan, devrimci bir dönemde, "çoğunluğun iradesi"ni ifade etmenin yeterli olmadığı sonucu çıkar — hayır, tayin edici anda ve tayin edici yerde *daha güçlü olmak, zafer kazanmak* gerekir. Almanya'da ortaçağ "Köylü Savaşı"yla başlayarak, tüm büyük devrimci hareketler ve çağlardan, ta 1848 ve 1871 yıllarına, 1905'e varana dek, daha iyi örgütlenmiş, daha hedef bilinçli, daha iyi silahlanmış bir azınlığın, iradesini çoğunluğa nasıl zorla kabul ettirdiğinin ve yendiğinin sayısız örneklerini görüyoruz.

Friedrich Engels, 16. yüzyıl köylü ayaklanmasıyla 1848 Alman Devrimi'nin belli bir dereceye kadar ortak deneyimlerinden çıkan dersi özellikle vurguladı: yani eylemlerin dağınıklığı, ezilen kitlelerde küçük-burjuva yaşam konumlarıyla bağıntılı olan merkezileşmenin eksikliği. Ve meseleye bu cepheden yaklaştığımızda aynı sonuca varıyoruz: küçük-burjuva kitlelerin basit çoğunluğu hiçbir şeyi tayin etmez ve edemez, çünkü dağınık milyonlarca küçük çiftçi *ancak* ya burjuvazi ya da proletarya tarafından onlara önderlik edilirse örgütlülüğe, eylemlerin politik hedef berraklığına, (zafer için gerekli) merkezileşmeye ulaşabilir.

Bilindiği gibi, son tahlilde toplumsal yaşamın sorunları, sınıf mücadelesinin en şiddetli, en keskin biçimiyle, yani içsavaşla karara bağlanır. Fakat, her savaşta olduğu [gibi —ÇN] bu savaşta da —bu da bilinen ve ilke olarak kimsenin reddetmediği bir gerçektir— tayin edici olan ekonomidir. Bunu "ilkesel" olarak yadsımayan ve bugünkü Rusya'nın kapitalist karakteri ko-

nusunda pekâlâ açık olan gerek Sosyal-Devrimcilerin gerekse de Menşeviklerin, gerçeğin gözünün içine soğukkanlılıkla bakma cesaretini gösterememeleri son derece karakteristik ve manidardır. Gerçeği, yani: Rusya dahil her kapitalist ülkenin, üç temel ana güce: burjuvazi, küçük-burjuvazi ve proletaryaya ayrıldığını itiraf etmekten korkuyorlar. Birinci ve üçüncü güçten herkes sözediyor, onları herkes kabul ediyor. İkincisi —yani sayısal olarak tam da *çoğunluk!*— ne ekonomik, ne politik ne de askeri bakımdan serinkanlılıkla değerlendirilmek istenmiyor.

Gerçeği hazmedemeyiz, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin kendini tanımaktan korkusu bu anlama geliyor.

III

Bu makaleye başladığımızda "Pravda" yasağı, devlet erki tarafından henüz mühürlenmemiş salt "tesadüfi" bir olguydu. Şimdi, 29 (16) Temmuz'dan sonra, bu iktidar "Pravda"yı resmen yasakladı.

Bu yasak, ona tarihsel açıdan, bir bütün olarak, bu önlemin hazırlanması ve hayata geçirilmesi toplam sürecinde bakıldığında, Rusya'da "anayasanın özü" ve anayasal hayallerin tehlikeliliği üzerine son derece parlak bir ışık tutuyor.

Bilindiği gibi, başta Milyukov ve "Reç" gazetesi olmak üzere Kadet partisi, Nisan'dan beri, Bolşeviklere karşı misillemeler talep ediyor. "Reç"in "devlet adamı benzeri" makalelerinden, Milyukov'un tekrar tekrar "Tutuklayın!" (yani Lenin'i ve diğer Bolşevikleri) haykırışlarına varana dek çeşitli biçimlerdeki bu misillemeler talebi, devrim sırasında Kadetlerin politik programının eğer en önemli değilse, en önemli bölümlerinden birini oluşturuyordu.

Aleksinski ve ortaklarının Haziran ve Temmuz'da uydurup kotardığı alçakça iftiracı, Almanlar yararına casusluk veya Al-

man parası alındığı yolundaki suçlamalardan çok önce, aynı şekilde iftiracı, herkesçe bilinen olgularla ve yayınlanmış belgelerle çelişki içinde olan "silahlı ayaklanma" ya da "kargaşa" suçlamasından çok önce — bütün bunlardan çok önce Kadet partisi, sistematik, ısrarlı, kesintisiz bir şekilde, Bolşeviklere karşı misillemeler talep etti. Şimdi bu talep yerine getirildiğinde, bu talebin gerçek sınıfsal ve parti kaynağını unutan ya da unutmuş gibi yapan insanların dürüstlüğü ve idrak yeteneği hakkında ne düşünmek gerekir? Şimdi Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin meseleyi sanki, Bolşeviklere karşı misillemeler için 17 (4) Temmuz' da gündeme gelen "tesadüfi" ya da "münferit" bir "bahane"ye inanmışlar gibi göstermeye çalışmaları, nasıl en kaba sahtekârlık ya da politikada inanılmaz kalın kafalılık olarak nitelenmez? Tartışma götürmez tarihsel doğruları tahrif etmenin de gerçekten bir sınırı olmalı!

3–4 Mayıs (20–21 Nisan) hareketini 16–17 (3–4) Temmuz hareketiyle karşılaştırmak, bunların türdeş karakterinden hemen emin olmaya yeter: kendiliğinden bir hoşnutsuzluk patlaması, kitlelerin sabırsızlığı ve kızgınlığı, sağdan provokatörce kurşunlar, Nevski'de ölüler, burjuvazinin ve Kadetler'in iftiracı yaygaraları, özellikle de "Nevski'de ateş edenlerin Lenin yandaşları oldukları" yaygarası; proleter kitle ile burjuvazi arasında mücadelenin son derece amansızlaşması ve şiddetlenmesi; küçükburjuva partilerin, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin tam şaşkınlığı, politikalarında ve genel olarak devlet iktidarı sorununda çok büyük boyutta yalpalamalar — bütün bu objektif olgular her iki hareketi karakterize eder. Ve 22–23 (9–10) Haziran ve 1 Haziran (18 Temmuz) günleri bize tamamen aynı sınıfsal tabloyu bir başka biçimde gösterir.

Olayların seyri gün gibi açıktır: kitlelerin hoşnutsuzluk, sabırsızlık ve öfkesinin gittikçe artması, proletarya ve burjuvazi arasında, özellikle küçük-burjuva kitleler üzerinde etki uğruna

mücadelenin gittikçe şiddetlenmesi ve bununla bağıntı içinde, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin karşı-devrimci Kadetlere bağımlılığını hazırlayan son derece önemli iki tarihsel olay. Bu olaylar; 19 (6) Mayıs koalisyon hükümetidir; bu hükümette Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, burjuvazinin hizmetkârı olduklarını kanıtladılar ve onunla anlaşma ve sözleşmelerle, onun için binlerce "lütufkârlık"la, gittikçe daha fazla en gerekli devrimci önlemlerin sürüncemede bırakılmasına düşmeleridir; ve sonra da cephedeki taarruzdur. Taarruz kaçınılmaz olarak emperyalist savaşa yeniden başlanması, emperyalist burjuvazinin etki, ağırlık ve rolünün korkunç derecede artması, kitleler içinde şovenizmin en geniş biçimde yayılması ve nihayet, last but not least (sonuncusu ama en önemsizi değil) iktidarın; önce askeri, sonra da genelde devlet iktidarının, ordunun karşı-devrimci üst yönetiminin eline teslim edilmesi anlamına geliyordu.

İşte 3–4 Mayıs'tan (20–21 Nisan) 16–17 (3–4) Temmuz'a kadar sınıf çelişkilerini derinleştiren ve keskinleştiren ve karşı-devrimci burjuvaziye, daha 3–4 Mayıs'ta (20–21 Nisan) onun programı ve taktiği, en yakın hedefi ve hedefe götürecek olan "temiz" araçları olarak tüm açıklığıyla ortaya çıkmış olan şeyi 17 (4) Temmuz'dan sonra gerçekleştirme izni veren tarihsel olayların seyri budur.

Tarihsel bakış açısından hiçbir şey, 17 (4) Temmuz vesilesiyle, Bolşeviklerin kendi kendilerine yenilgi tattırmayı "becerdikleri", onların "maceracılığı"nın bu yenilgiye neden olduğu vs. vs. üzerine darkafalı feryatlar (bu arada L. Martov da buna katılmaktadır) kadar içeriksiz, teorik olarak zavallı ve pratik olarak gülünç değildir. (Kitlelerin son derece haklı hoşnutsuzluğuna ve öfkesine "barışçıl ve örgütlü" bir karakter kazandırma girişiminde!!) yer almamak "gerekirdi" yönündeki bütün bu feryatlar, bütün bu düşünceler, eğer Bolşeviklerden kaynaklanıyorsa ya dönekliktir, ya da küçük-burjuvalar için onların mutat kor-

kaklığının ve şaşkınlığının alışılmış ifadeleridir. Gerçekte 16–17 (3–4) Temmuz hareketi, 3–4 Mayıs (20–21 Nisan) hareketinin ve sonraki sürecin sonucu olmuştur — tıpkı yazın ilkbaharı izlemesi gibi bir kaçınılmazlıkla. Kitlelerin yanında kalmak ve onların haklı eylemlerine mümkün olduğunca barışçıl ve örgütlü bir karakter kazandırmaya çalışmak, kenarda durmamak, kitlenin son adamına dek örgütlü olmadığı ve hareketin içinde taşkınlıklara rastlandığı gibi kılı kırk yaran nedenlerle (sanki 3–4 Mayıs'ta [20–21 Nisan] taşkınlıklar olmamış gibi!, sanki tarihte taşkınlığın olmadığı tek bir ciddi kitle hareketi görülmüş gibi!) Pilatus gibi kendini temize çıkarmamak proletarya partisinin kesin göreviydi.

Ve 17 (4) Temmuz'un ardından Bolşeviklerin yenilgisi, daha önceki olayların tüm seyrinin sonucudur, çünkü tam da küçük-burjuva kitle ve önderleri, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, 3–4 Mayıs'ta (20–21 Nisan) henüz saldırıyla ellerini kollarını bağlamış değillerdi, burjuvaziyle yaptığı işler dolayısıyla henüz bir "koalisyon hükümeti"ne bulaşmış değillerdi, 17 (4) Temmuz'a kadar ise artık öylesine bağlanmış ve bulaşmışlardı ki, karşı-devrimci Kadetlerle (misillemelerde, iftiralarda, cellatlıkta) işbirliğine hazırız demek zorunda kaldılar. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler bu yüzden 17 (4) Temmuz'da kesin olarak karşı-devrimin bok çukuruna düştüler, çünkü daha Mayıs ve Haziran' da, gerek koalisyon hükümetine katılmalarıyla gerekse de saldırı politikasını onaylamalarıyla bu çukura doğru sebatla yol alıyorlardı.

Görünürde konumuzdan biraz saptık, "Pravda"nın yasaklanması sorunundan, 17 (4) Temmuz'un tarihsel olarak değerlendirilmesi sorununa saptık. Fakat bu sadece görünüşte böyledir, çünkü birini kavramadan diğeri kavranamaz. "Pravda"nın yasaklanmasının, Bolşeviklerin tutuklanmasının ve başka baskıların, meselenin özü ve olayların bağıntısı gözönüne alındığında,

karşı-devrimin ve özelde Kadetlerin eski programının hayata geçirilmesinden başka bir şey olmadığını gördük.

Bu programı *kimin* ve hangi yöntemlerle hayata geçirdiğini incelemek son derece öğreticidir.

Şimdi olgulara bakalım. 15 ve 16 (2 ve 3) Temmuz'da hareket büyüyor, hükümetin tembelliği, pahalılık, dağınıklık, taarruz dolayısıyla öfkelenen kitleler son derece kızgın. Kadetler istifa ediyor, "dama" diyorlar, Sosyal-Devrimcilere ve Menşeviklere bir ültimatom verip, iktidara bağlanmış ama iktidar sahibi olmayan bunları, kitlelerin öfkesine tek başlarına katlanmaya terkediyorlar.

Bolşevikler 15–16 (2 ve 3) Temmuz eylemini önlemeye çalışıyorlar. Bunu, 15 (2) Temmuz'da kumbaracı alayında neler olduğunu anlatmakla, "Dyelo Naroda"dan tanık *bile* kabul etti. 16 (3) Temmuz akşamı hareket yayılıyor ve Bolşevikler, harekete "barışçıl ve örgütlü" bir karakter verme gerekliliği üzerine bir çağrı yayınlıyorlar. 17 (4) Temmuz'da sağdan gelen provokatör kurşunları, her iki taraftan çatışma kurbanlarının sayısını artırıyor: vurgulamak gerekir ki, Yürütme Komitesi'nin, olayları araştırma, günde iki kez bülten çıkarma vs. vs. sözü boş bir vaad olarak kalmıştır! Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler hiçbir şey yapmadılar, her iki taraftan ölülerin tam listesini *bile* yayınlamadılar!

17 (4) Temmuz gecesi Bolşevikler eylemin kesilmesi üzerine bir çağrı çıkardılar ve bu aynı gece "Pravda"da yayınlandı. Fakat tam da aynı gece, birincisi, karşı-devrimci birliklerin Petrograd'a girişi başlıyor (besbelli ki Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, onların Sovyetleri tarafından ya da onların onayıyla çağrılmışlardır, tabii bu arada, bugün artık gizli tutulması için en ufak bir neden bulunmamasına rağmen, bu "nazik" nokta üzerine en büyük ve en sıkı suskunluk korunuyor!). İkincisi, aynı gece Bolşeviklere karşı, Kolordu Komutanı General Polovtsev ve

Genelkurmay'ın emriyle hareket eden Junker kıtalarının vs. pogromları başlıyor. 17 Temmuz'u 18'e (4 Temmuz'u 5'e) bağlayan gece "Pravda" tahrip ediliyor, 18 (5) ve 19 (6) Temmuz'da "Trud" matbaası yıkılıyor, işçi Voinov, "Listok Pravdi"yi matbaadan dışarıya taşıdığı için güpegündüz katlediliyor, Bolşevikler aranıyor ve tutuklanıyor, devrimci alaylar silahsızlandırılıyor.

Bütün bunları yapmaya kim başladı? Hükümet ve Sovyet değil, aksine Genelkurmay çevresinde yoğunlaşmış, "karşı-casusluk" adına hareket eden, birliklerin "öfke"sini "alevlendirmek" için Pereversev'in ve Aleksinski'nin yalanını dolaşıma sokan vs. askeri çete.

Hükümet ortada yok, Sovyetler ortada yok; kendi kaderleri için tir tir titriyorlar, Kazakların gelip onları dağıtabileceklerine dair bir dizi haber alıyorlar. Bolşeviklere karşı sürek avını yürüten Kadet ve Kara-Yüzler basını, artık Sovyetlere karşı bir sürek avı başlatıyor.

Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler tüm politikalarıyla kendi ellerini ve ayaklarını bağladılar. Bağlanmış kişiler olarak karşı-devrimci birlikleri Petrograd'a çağırdılar (ya da çağırılmalarına göz yumdular). Bu ise onları daha da bağladı. İğrenç karşı-devrimci bok çukurunun ta dibine yuvarlandılar. Bolşevikler "olayı"m araştırmak için kendilerinin görevlendirdiği komisyonu korkakça dağıtıyorlar. Aşağılık bir biçimde Bolşevikleri karşı-devrimin eline teslim ediyorlar. Öldürülen Kazakların gösteri biçimindeki cenaze törenine âcizane katılıyorlar ve böylece karşı-devrimcilerin elini öpüyorlar.

Onlar bağlanmış kişilerdir. Bok çukurunun dibinde yatıyorlar.

Bir o yana bir bu yana döneniyorlar, sandalyeyi Kerenski'ye bırakıp Kanosa'ya Kadetler'e gidiyorlar, bir "Zemski Sobor" ya

da Moskova'daki karşı-devrimci hükümetin "taçlanması"nı dü-nlıyorlar. Kerenski Polovtsev'i azlediyor.

Fakat bir o yana bir bu yana dönenmekle kalıyorlar, bu *meselenin özünde* en ufak birşey değiştirmiyor. Kerenski Polovtsev'i azlediyor, ama aynı zamanda Polovtsev'in önlemlerini, politikasını geliştirip meşrulaştırıyor, "Pravda"yı yasaklıyor, askerler için ölüm cezasını, cephede miting yasağını yürürlüğe sokuyor, Aleksinski'nin programına uygun olarak Bolşevikleri tutuklamaya devam ediyor (Kollontai bile tutuklanıyor!)

Rusya'da "anayasanın özü" şaşırtıcı bir açıklıkla ortaya çıkıyor: cephede taarruz ve cephe gerisinde Kadetlerle koalisyon, Sosyal-Devrimcileri ve Menşevikleri karşı-devrimin bok çukuruna itiyor. *Gerçekte* devlet iktidarı karşı-devrimin eline, askeri çetenin eline geçiyor, Kerenski ve Tsereteli-Çernov hükümeti ona *yalnızca kulis olarak hizmet ediyor,* karşı-devrimin önlemlerini, adımlarını, politikasını *sonradan* meşrulaştırmak zorunda kalıyorlar.

Kerenski, Tsereteli, Çernov'un Kadetlerle yaptığı kötü trampa işlemi, eğer onuncu dereceden değilse, ancak ikincil öneme sahiptir. Bu kötü trampa işleminde Kadetlerin zafer kazanıp kazanmayacağı, Tsereteli ve Çernov'un bir süre daha "yalnız" dayanıp dayanmayacakları, meselenin özünde hiçbir şey değiştirmez; Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin karşı-devrime çarketmesi (19 [6] Mayıs'tan beri bütün politikaları dolayısıyla zorunlu bir çarketme) en temel, en önemli, tayin edici olgu olarak kalmaktadır.

Partilerin gelişme çemberi tamamlanmıştır. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler basamak basamak yuvarlandılar, 13 Mart'ta (28 Şubat) Kerenski'ye "güven"den, onları karşı-devrime bağlayan 19 (6) Mayıs'a ve sonunda karşı-devrime vardıkları 18 (5) Temmuz'a yuvarlandılar.

Yeni bir dönem başlıyor. Karşı-devrimin zaferi, kitleleri Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileri hakkında hayal kırıklığına uğratıyor ve bu kitlelerin devrimci proletaryayı destekleme politikasına geçmelerinin yolunu açıyor.

"Raboçi i Soldat" No. 11 ve 12,
17 ve 18 (4 ve 5) Ağustos 1917.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 184–198,
—İnter Yayınları.)

Devrimin Dersleri

Her devrim, muazzam halk kitlelerinin yaşamında ani bir dönemeç demektir. Böyle bir dönemeç olgunlaşmamışsa, doğru dürüst bir devrim de olamaz. Ve herhangi bir insanın yaşamında her dönemeç ona nasıl çok şey öğretir, ona nasıl çok şey yaşatır ve duyumsatırsa, devrim de tüm halka kısa zamanda içeriği en zengin ve en değerli dersler verir.

Devrim döneminde milyonlar ve on milyonlarca insan her hafta, mutat uyuşuk yaşamın bir yılında olduğundan daha çok öğrenir. Çünkü tüm bir halkın yaşamının ani dönemecinde, halkın hangi sınıflarının şu ya da bu hedefleri güttükleri, hangi güce sahip oldukları, hangi araçlarla hareket ettikleri özellikle açık görülür.

Sınıf bilinçli her işçi, her asker, her köylü, özellikle devrimimizin birinci aşamasının başarısızlıkla sonuçlandığı şimdi, Temmuz sonunda, Rus devriminin derslerini dikkatle düşünmelidir.

I

Gerçekten de, devrimi yaptıklarında işçi ve köylü kitlelerinin neyi amaçladıklarına bakalım. Devrimden ne bekliyorlardı? Özgürlük, barış, ekmek, toprak bekledikleri biliniyor.

Peki şimdi ne görüyoruz?

Özgürlük yerine, eski keyfilik yeniden kurulmaya başlanıyor. Cephedeki askerler için ölüm cezası yürürlüğe konuyor, çiftlikbeyi toprağına kendi güçleriyle el koyduklarında köylüler mahkeme önüne çıkarılıyor. İşçi gazetelerinin matbaaları imha ediliyor. İşçi gazeteleri mahkeme kararı olmadan yasaklanıyor. Bolşevikler, haklarında çoğunlukla hiç suçlama olmadan ya da açıkça müfterice suçlamalarla tutuklanıyor.

Belki, yalnızca belli suçlamalarla belli kişiler hakkında takibat yapıldığı için, Bolşeviklerin izlenmesinin, özgürlük ihlali olmadığı itirazında bulunulacaktır. Fakat bu itiraz herkesçe malum ve apaçık bir yalandır, çünkü suçlamalar kanıtlanmış ve mahkemece saptanmış olsa bile, tek tek kişilerin suçundan dolayı nasıl bir matbaa tahrip edilip gazeteler yasaklanabilir? Eğer hükümet tüm Bolşevik Parti'yi, bizzat o akımı, onun görüşlerini bir yasayla caniyane ilan etseydi, durum farklı olurdu. Fakat özgür Rusya hükümetinin böyle birşey yapamayacağını ve yapmadığını da herkes biliyor.

Burada özsel olan, çiftlik sahiplerinin ve kapitalistlerin gazetelerinin, savaşa karşı, çiftlik sahiplerine karşı ve kapitalistlere karşı mücadeleleri yüzünden Bolşeviklere öfkeyle küfretmeleri ve herhangi bir Bolşevike karşı henüz tek bir suçlamanın bile uydurulmamış olduğu bir dönemde Bolşeviklerin açıkça tutuklanmasını ve izlenmesini talep etmeleridir.

Halk barış istiyor. Özgür Rusya'nın devrimci hükümeti ise yeniden bir fetih savaşı başlattı, hem de eski Çar II. Nikola'mn İngiliz ve Fransız kapitalistleriyle, yabancı halkların Rus kapitalistleri tarafından yağmalanması yararına yaptığı aynı gizli anlaşmalar temelinde. Bu gizli anlaşmalar yayınlanmadan kaldı. Özgür Rusya hükümeti, tüm halklara adil bir barış önermeden bahanelerle yetindi.

Ekmek yok. Yeniden açlık yaklaşıyor. Kapitalistlerin ve zenginlerin, ordu siparişlerinde devleti insafsızca aldattıklarını

(savaş şimdi halka günde 50 milyon rubleye mal oluyor), yüksek fiyatlarla görülmedik kârları cebe indirdiklerini, buna karşılık üretimin ve paylaşımın işçiler tarafından ciddi bir denetimi için en ufak birşey yapılmadığını herkes görüyor. Kapitalistler gittikçe küstahlaşıyor, işçileri sokağa atıyorlar, hem de mal olmadığı için halkın kıtlık çektiği bir dönemde.

Köylülerin büyük çoğunluğu bir dizi kongrede, çiftlik beylerinin toprak ve arazi mülkiyetini adaletsizlik ve gasp olarak gördüklerini yüksek sesle ve berrak bir şekilde açıkladı. Kendisine devrimci ve demokratik diyen hükümet ise köylüleri aylardır aldatıyor ve onları vaatlerle, oyalamalarla dolandırıyor. Kapitalistler, Bakan Çernov'un, toprak alım-satımının yasaklanması üzerine kararnameyi çıkarmasını aylarca engellediler. Ve kararname nihayet çıktığında, kapitalistler Çernov'a karşı alçakça bir iftira saldırısı başlattılar ve bu saldırıyı bugün de sürdürüyorlar. Hükümet küstahlıkta o kadar ileriye gidiyor ki, köylüleri "keyfi" el koyma nedeniyle mahkemeye sevk etmeye başlıyor.

Köylüler, kendilerine Kurucu Meclis'e kadar beklemeleri öğütlenerek aldatılıyor. Bu meclisin toplanması ise kapitalistler tarafından durmadan sürüncemede bırakılıyor. Bolşeviklerin talebinin baskısı altında bu toplantı için 30 Eylül'ün saptandığı bugün kapitalistler açıkça, bunun "imkânsız" derecede kısa bir süre olduğunu haykırıyorlar ve Kurucu Meclis'in toplanmasının ertelenmesini talep ediyorlar... Kapitalistler ve çiftlik sahipleri partisinin, Kadet partisinin veya "Halkın Özgürlüğü" partisinin en nüfuzlu üyeleri, örneğin Panina, açıktan açığa Kurucu Meclis'in toplanmasını savaş bitene dek ertelemeyi propaganda ediyor.

Toprak ve arazi için Kurucu Meclis'e kadar bekleyin. Kurucu Meclis için savaş bitene kadar bekleyin. Savaşın sonu için tam zafere kadar bekleyin. İşte sonuç budur. Hükümette ço-

ğunluğu elinde bulunduran kapitalistler ve çiftlik sahipleri köylülerle düpedüz dalga geçiyorlar.

II

Fakat Çarlık iktidarının devrilmesinden sonra özgür bir ülkede bu nasıl olabildi?

Özgür olmayan bir ülkede halk, hiç kimsenin seçmediği Çar ve bir avuç toprakbeyi, kapitalist ve bürokrat tarafından yönetilir.

Özgür bir ülkede halk, yalnızca kendisinin bu amaçla seçtiği kişiler tarafından yönetilir. Seçimlerde halk partilere bölünür ve normal olarak halkın her sınıfı kendi özel partisini oluşturur, örneğin çiftlik sahipleri, kapitalistler, köylüler, işçiler özel partiler kurarlar. Bu yüzden özgür ülkelerde halka hükümet edilmesi, partilerin açık mücadelesi ve bu partilerin kendi aralarında özgür anlaşmaları yoluyla gerçekleşir.

27 Şubat 1917'de Çarlık iktidarının devrilmesinden sonra Rusya, yaklaşık dört ay süresince özgür bir ülke gibi, yani özgürce oluşan partilerin açık mücadelesi ve bunlar arasında özgür bir anlaşma yoluyla yönetildi. O halde Rus devriminin gelişimini kavramak için, herşeyden önce, başlıca partilerin hangileri olduğunu, bunların hangi sınıfların çıkarlarını temsil ettiklerini ve tüm bu partilerin birbirleriyle ilişkilerinin nasıl olduğunu incelemek gerekir.

III

Çarlık iktidarının devrilmesinden sonra devlet erki Birinci Geçici Hükümet'in eline geçti. Bu hükümet burjuvazinin, yani çiftlik sahiplerinin de katıldığı kapitalistlerin temsilcilerinden oluşuyordu. "Kadetler"in partisi, kapitalistlerin ana partisi, burjuvazinin önde gelen ve yöneten partisi olarak birinci sıradaydı.

Çarlık birliklerine karşı mücadele eden, özgürlük için kanlarını akıtanlar tabii ki kapitalistler değil, aksine işçiler ve köylüler, bahriyeliler ve askerler olmasına rağmen, iktidar bu partiye tesadüfen düşmedi. İktidar kapitalistlerin partisine düştü, çünkü bu sınıf zenginliğin, örgütün ve bilginin gücünü elinde tutuyordu. 1905 sonrası dönemde ve özellikle savaş sırasında, Rusya'da kapitalistlerin ve onlara katılan çiftlik sahiplerinin partisi, örgüt açısından, çok büyük başarılar kaydetti.

Kadet partisi, gerek 1905 yılında gerekse de 1905'ten 1917'ye kadarki dönemde hep monarşistti. Halkın Çarlık despotizmi üzerindeki zaferinden sonra bu parti cumhuriyetçi olduğunu açıkladı. Tarihsel deneyim, halk monarşiyi yendiğinde, kapitalistlerin partilerinin sırf kapitalistlerin ayrıcalıklarını ve halk üzerindeki mutlak gücünü korumak için, cumhuriyetçi olmaya her zaman hazır olduklarını gösteriyor.

Kadet partisi lafta "halkın özgürlüğü"nü, gerçekte kapitalistleri savunuyordu ve tüm çiftlik sahipleri, tüm monarşistler, tüm Kara-Yüzler de bunun üzerine hemen onun safına geçtiler. Bunun kanıtı basın ve seçimlerdir. Tüm burjuva gazeteler ve tüm Kara-Yüzler basını, devrimden sonra Kadetlerin melodisini çağırdılar. Açıkça ortaya çıkmaya cesaret edemeyen tüm monarşist partiler seçimlerde, örneğin Petrograd'da, Kadet partisini desteklediler.

Kadetler hükümet erkini elde ettikten sonra, tüm çabaları, İngiliz ve Fransız kapitalistleriyle gizli yağma anlaşmaları yapmış olan Çar II. Nikola'nın başlattığı yağmacı fetih savaşını sürdürmeye yönelttiler. Bu anlaşmalara dayanarak Rus kapitalistlerine, zafer durumunda İstanbul'u, Galiçya'yı, Ermenistan'ı vs. ele geçirebilecekleri vaat edildi. Halka karşı ise Kadet hükümeti, önemli, işçi ve köylüler için gerekli meseleler üzerine tüm kararları, toplantının tarihini bile saptamadan Kurucu Meclis'in toplanmasına kadar erteleyen boş ağızlar ve vaatlerle yetindi.

Halk özgürlükten yararlanarak kendi başına örgütlenmeye başladı. Rusya nüfusunun ezici çoğunluğunu oluşturan işçi ve köylülerin ana örgütü, İşçi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleriydi. Bu Sovyetler daha Şubat Devrimi sırasında oluşmaya başlamıştı ve birkaç hafta sonra Rusya'nın büyük kentlerinin çoğunda ve pekçok kazada, işçi sınıfının ve köylülüğün tüm sınıf bilinçli ileri unsurları Sovyetler aracılığıyla birleşmişti.

Sovyetler tamamen özgürce seçiliyordu. Sovyetler, halk kitlelerinin, işçilerin ve köylülerin gerçek örgütleriydi. Sovyetler, halkın ezici çoğunluğunun gerçek örgütleriydi. İşçiler ve asker üniforması içindeki köylüler silahlıydılar.

Tabii ki Sovyetler tüm devlet erkini ele geçirebilirdi ve geçirmeliydi. Kurucu Meclis toplanıncaya dek devlet içinde sovyetlerden başka bir erk olmamalıydı. Ancak o zaman devrimimiz gerçek bir halk devrimi, gerçek bir demokratik devrim olurdu. Ancak o zaman, gerçekten barışı amaçlayan, bir fetih savaşında gerçekten çıkarı olmayan emekçi kitleler, fetih savaşını sona erdiren ve barışa yol açacak olan bir politika hazırlayıp, kararlılıkla ve sımsıkı uygulayabilirlerdi. Ancak o zaman işçiler ve köylüler, "savaştan" çılgınca para kazanan ve ülkeye yıkım ve kıtlık getiren kapitalistleri dizginleyebilirdi. Fakat sovyetlerde temsilcilerin küçük bölümü, tüm devlet iktidarının sovyetlerin eline geçmesini talep eden devrimci işçilerin, Bolşevik sosyal-demokratların partisinden yanaydı. Sovyetlerde temsilcilerin büyük bölümü, iktidarın sovyetlere geçmesine karşı olan Menşevik sosyal-demokratlardan ve Sosyal-Devrimcilerden yanaydı. Burjuvazinin hükümetini kaldırıp yerine sovyetlerin bir hükümetini geçirmek yerine, bu partiler burjuvazinin hükümetini desteklemeyi ve onunla uzlaşmayı, ortak bir hükümet kurmayı savundular. Devrimin başlangıcından bu yana geçen bütün o beş ay içinde onun tüm gelişiminin ana içeriği, halkın çoğunlu-

ğunun güven duyduğu partilerin, yani Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin burjuvaziyle anlaşmasından ibarettir.

IV

Şimdi ilkönce, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin burjuvaziyle bu anlaşmasının nasıl gerçekleştiğine bakalım ve halkın çoğunluğunun onlara neden güven gösterdiğinin açıklamasını bulmaya çalışalım.

V

Rus devriminin bütün dönemlerinde Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin kapitalistlerle anlaşması, kâh şu kâh bu biçimde olmuştur.

1917 Şubat sonunda, halk zafer kazandıktan ve Çarlık iktidarı devrildikten hemen sonra, Kerenski "sosyalist" olarak, kapitalistlerin Geçici Hükümet'ine alındı. Gerçekte Kerenski hiçbir zaman sosyalist olmamıştır, o sadece bir Trudovikti ve kendini "Sosyal-Devrimci"lerden saymaya başlaması, bunun artık tehlikeli olmadığı ve avantajsız da olmadığı ancak 1917 Mart'ından beridir. Kapitalistlerin Geçici Hükümeti derhal, Petrograd Sovyeti Başkanvekili olarak Kerenski vasıtasıyla, Sovyeti kendisine bağlamaya ve boyun eğdirmeye çalıştı. Sovyet, yani onda üstünlüğü elde bulunduran Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, boyun eğdi ve kapitalistlerin Geçici Hükümeti'nin kurulmasından hemen sonra, vaatlerini yerine getirdiği "ölçüde" "onu destekleme"ye hazır olduğunu açıkladı.

Sovyet kendisini, Geçici Hükümet'in icraatini gözden geçiren ve denetleyen organ olarak görüyordu. Sovyet'in liderleri "İlişki Komisyonu" diye bir şey, yani hükümetle ilişki, temas içinde bulunmak için bir komisyon kurdular. Bu İlişki Komisyonu'nda, Sovyet'in Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderleri ka-

pitalistlerin hükümetiyle sürekli görüşmeler yürütüyorlardı, öyle ki aslında sandalyesiz bakan ya da gayri-resmi bakan konumundaydılar.

Tüm Mart ve nerdeyse tüm Nisan boyunca bu durum sürdü. Kapitalistler, zaman kazanmaya çalıştıkları için oyalama ve kaçamaklarla çalışıyorlardı. Kapitalistlerin hükümeti bu süre içinde, devrimin gelişimi için bir ölçüde ciddi hiçbir adım atmadı. Doğrudan dolaysız görevi için, Kurucu Meclis'i toplamak için bile hükümet en ufak birşey yapmadı, sorunu taşraya iletmedi, evet, sorunun hazırlığı için merkezi bir komisyon bile oluşturmadı. Hükümetin tek bir kaygısı vardı: Çar'ın İngiltere ve Fransa kapitalistleriyle yaptığı uluslararası yağma anlaşmalarını sessiz sedasız yenilemek, mümkün olduğunca dikkatli ve farkettirmeden devrimi frenlemek, herşeyi vaat etmek ama hiçbirini tutmamak. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler "İlişki Komisyonu"nda, bol laf, vaad ve avuntularla beslenen saray soytarısı rolünü oynuyorlardı. Ünlü masaldaki karga gibi, Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler övgülere yenik düşüp, kapitalistlerin, sovyetlere yüksek değer biçtikleri, onlarsız hiçbir adım atmadıkları yeminlerini duymaktan hoşlandılar.

Gerçekte zaman geçiyor ve kapitalistlerin hükümeti devrim için hiçbir şey yapmıyordu. Fakat bu dönemde o, devrime karşı gizli yağma anlaşmalarını yenilemeyi, daha doğrusu teyit etmeyi ve İngiliz-Fransız emperyalizminin diplomatlarıyla tamamlayıcı ve hakeza gizli görüşmelerle "canlandırma"yı başardı. Bu dönemde devrime karşı, sahra ordusu general ve subaylarının karşı-devrimci bir örgütünün (ya da en azından uzlaşmasının) temelini atmayı başardı. Devrime karşı, işçilerin baskısıyla birbiri ardından taviz vermek zorunda kalan, ama aynı zamanda üretimi sabote etmeye ve elverişli bir fırsat kollayarak üretimi durdurmaya hazırlanan sanayicilerin, fabrikatörlerin, maden ocağı sahiplerinin bir örgütünü yoluna koymayı başardı.

Fakat sovyetlerde ileri işçi ve köylülerin örgütlenmesi ilerliyordu. Ezilen sınıfların en iyileri, hükümetin Petrograd Sovyeti'yle anlaşmasına, Kerenski'nin konuşkanlığına, "İlişki Komisyonu"na rağmen bir halk düşmanı, bir devrim düşmanı olarak kaldığını hissettiler. Kitleler, kapitalistlerin direnişi kırılmazsa, barış davasının, özgürlük davasının, devrim davasının kaçınılmaz olarak yitirilmiş olacağını hissettiler. Kitleler içinde sabırsızlık ve öfke artıyordu.

VI

3-4 Mayıs'ta (20-21 Nisan) bu öfke patladı. Hareket kendiliğinden, kimse tarafından hazırlanmadan patlak verdi. Hareket hükümete karşı öylesine bir şiddetle yöneldi ki, hatta bir alay silahlı yürüyüşe geçti ve Bakanları tutuklamak için Marien Sarayı önüne geldi. Hükümetin yerinde kalamayacağı herkes için elle tutulacak kadar açıktı. Sovyetler iktidarı herhangi bir taraftan en ufak direniş olmadan devralabilirlerdi (ve devralmaları gerekirdi). Bunun yerine Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler düşmekte olan kapitalist hükümeti desteklediler, onunla anlaşarak işin içine daha çok karıştılar, devrimi yokoluşa doğru götüren daha da uğursuz adımlar attılar.

Devrim tüm sınıflara, normal, barışçıl zamanlarda asla görülmeyen bir hız ve esaslılıkla ders veriyor. En iyi örgütlenmiş ve sınıf mücadelesi ve politika işlerinde en deneyimli olan kapitalistler, diğerlerinden daha hızlı öğrendiler. Hükümet mevzilerinin savunulamaz hale geldiğini görünce, 1848'den sonra onyıllar boyunca diğer ülkelerin kapitalistlerinin işçileri aldatmak, bölmek ve zayıflatmak için uygulamış oldukları bir yönteme başvurdular. Bu yöntem, "koalisyon" hükümeti denen yöntemdir, yani burjuvaziden ve sosyalizm kaçkınlarından oluşan birleşik, ortak bir hükümettir.

Devrimci işçi hareketinin yanı sıra özgürlük ve demokrasinin en uzun süreden beri varolduğu ülkelerde, İngiltere ve Fransa'da, kapitalistler bu yöntemi birçok defa ve büyük bir başarıyla uyguladılar. Burjuvazinin hükümetine giren "sosyalist" liderlerin, kesinlikle bostan korkuluğu, kukla, kapitalistlerin uşağı, işçileri aldatmanın aracı olduğu anlaşıldı. Rusya'nın "demokratik ve cumhuriyetçi" kapitalistleri aynı yöntemi uygulamaya koydular. Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler hemen kafese alındı ve 19 (6) Mayıs'ta Çernov, Tsereteli ve ortaklarının "koalisyon" hükümeti bir olgu haline geldi.

Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin saray soytarıları, liderlerinin bakanlık ününün parıltısında, kendilerine hayran güneşlenerek, sevinç nidaları attılar. Kapitalistler, "Sovyet liderleri"nin şahsında, kendilerine halka karşı yardımcı buldukları için, onlardan "cephede saldırı eylemleri"ni, yani artık neredeyse durmuş olan emperyalist yağma savaşının yeniden başlatılmasını destekleme sözünü aldıkları için zevkten dörtköşe oldular. Kapitalistler bu liderlerin bütün şişirilmiş güçsüzlüğünü biliyorlardı, burjuvazinin —üretimin denetlenmesi ya da hatta örgütlenmesi, barış politikası ve benzeri şeylere ilişkin— vaatlerinin asla yerine getirilmeyeceğini biliyorlardı.

Böyle de oldu. Devrimin gelişiminde 19 (6) Mayıs'tan 22 (9) ya da 1 Temmuz'a (18 Haziran) kadarki ikinci aşama, kapitalistlerin, Sosyal-Devrimcilerle Menşevikleri aptal yerine koymanın kolaylığına ilişkin spekülasyonunu tamamen doğrulamıştır.

Plehanov ve Skobelev, kapitalistlerin elinden kârın yüzde 100'ünün alınacağı, "direnişlerinin kırılmış olduğu" ve benzeri doğrultuda tumturaklı laflarla kendilerini ve halkı yanıltırken, kapitalistler kendilerini sağlamlaştırmayı sürdürdüler. Bu dönemde kapitalistlerin dizginlenmesi için hiçbir şey, ama hiçbir şey yapılmadı. Sosyalizm kaçkını bakanların, ezilen sınıfların

dikkatini çelmeye yarayan gevezelik makineleri oldukları anlaşıldı, devlet yönetiminin tüm aygıtı ise gerçekte bürokrasinin ve burjuvazinin elinde kaldı. Ekonomi Bakanı Vekili, kötü ünlü Palçinski, ne türden olursa olsun kapitalistlere karşı her türlü önlemi engelleyen bu aygıtın tipik temsilcisiydi. Bakanlar gevezelik ediyordu — her şey eskisi gibi kalıyordu.

Bakan Tsereteli, burjuvazi tarafından özellikle devrime karşı mücadelede kullanıldı. Kronstadt'taki devrimciler, atanan komiseri pervasızca görevden almaya yeltendiklerinde, Kronstadt'ı "yatıştırma"ya o gönderildi. Burjuvazi Kronstadt'a karşı gazetelerinde yalan ve iftiralarla dolu korkunç gürültülü, kötü niyetli öfkeli bir saldırı kampanyası açtı, Kronstadt "Rusya'dan ayrılmak istemek"le suçlanıyordu, bu ve benzeri ahmaklıklar binlerce biçimde tekrarlanıyor ve küçük-burjuvalarla darkafalılar korkutuluyordu. Darkafalı, ürkmüş küçük-burjuvazinin en tipik temsilcisi Tsereteli, "en dürüst" biçimde burjuva saldırı tuzağına düştü, karşı-devrimci burjuvazinin uşağı olma rolünü kavramadan, en gayretli biçimde Kronstadt'ı "yatıştırmaya ve diz çöktürmeye" çalıştı. Sonuç, devrimci Kronstadt'la bir "anlaşma"nın hayata geçirilmesine alet olması oldu, buna göre Kronstadt Komiseri hükümet tarafından atanmayacak, bilakis Kronstadt'ta seçilecek ve hükümet tarafından *onaylanacaktı*. Sosyalizmden burjuvaziye iltihak etmiş bakanlar zamanlarını böylesi sefil uzlaşmalara harcıyorlardı.

Devrimci işçiler önünde ya da sovyetlerde hükümeti savunmak için hiçbir burjuva bakanın ortaya çıkamadığı yerde bir "sosyalist" bakan, Skobelev, Tsereteli, Çernov vs. boy gösteriyordu (daha doğrusu: burjuvalar tarafından oraya gönderiliyordu) ve özenle burjuvazinin işini yapıyordu, hükümeti savunmak, kapitalistleri temize çıkarmak için elinden geleni yapıyordu, vaatler, vaatler, vaatler tekrarlayarak, beklemek, beklemek, yine beklemek öğütleri vererek halkla alay ediyordu.

Bakan Çernov özellikle, burjuva iş arkadaşlarıyla kötü trampa işlemiyle meşguldü: Temmuz ayına dek, 16–17 (3–4) Temmuz hareketinden sonra ortaya çıkan yeni "iktidar krizi"ne dek, Kadetlerin hükümetten ayrılışına dek, Bakan Çernov, yararlı, ilginç, halkı yakından ilgilendiren meseleyle, burjuva iş arkadaşlarını, en azından toprağın alım-satımının yasaklanmasını onaylamaya "ikna etmek"le, onların vicdanına seslenmekle meşguldü. Bu yasak, Petrograd'daki Köylü Temsilcileri Tüm-Rusya Kongresi (Sovyeti)'nde resmen vaat edilmişti. Fakat vaat olarak kaldı. Çernov bunu ne Mayıs'ta ne de Haziran'da yerine getiremedi, 16–17 (3–4) Temmuz'da, Kadetlerin hükümetten ayrılmasıyla aynı ana rastlayan kendiliğinden patlamanın devrimci dalgası, bu önlemi hayata geçirme olanağını verene dek de yerine getiremedi. Fakat o zaman bile bu önlem tekil kaldı ve köylülüğün çiftlik sahiplerine karşı toprak uğruna mücadelesini ciddi olarak ilerletecek durumda olmadı.

Bu arada "devrimci-demokrat" Kerenski, Sosyal-Devrimciler partisinin çiçeği burnunda üyesi, emperyalist yağma savaşının yenilenmesi karşı-devrimci, emperyalist görevini, halkın nefret ettiği Guçkov'un yerine getiremeyeceği o görevi cephede başarıyla ve görkemle yerine getirmişti. Kendi belagatiyle sarhoş oldu, onunla satranç taşı gibi oynayan emperyalistler, onu yağlayıp balladılar, övgülere boğdular, ona taptılar — bütün bunlar, sadakatle ve yürekten kapitalistlere hizmet ettiği, "devrimci birlikler"i, Rus kapitalistleri İstanbul'u ve Lemberg'i, Erzurum'u ve Trabzon'u alabilsinler diye Çar II. Nikola'nın İngiltere ve Fransa kapitalistleriyle anlaşmaları uyarınca yürütülen savaşa yeniden başlamaya hazır olmaya ikna etmeye çalıştığı içindi.

Rus devriminin 19 (6) Mayıs'tan 22 (9) Haziran'a kadarki ikinci aşaması böyle geçti. Karşı-devrimci burjuvazi "sosyalist"

bakanların güvencesi ve koruması altında güçlendi ve sağlamlaştı ve gerek dış gerekse de iç düşmana karşı, yani devrimci işçilere karşı saldırıyı hazırladı.

VII

Devrimci işçilerin, Bolşeviklerin partisi 22 (9) Haziran için, kitlelerin durdurulmaz biçimde gelişen hoşnutsuzluğu ve kızgınlığına örgütlü bir ifade kazandırmak amacıyla Petrograd'da bir gösteri düzenledi. Burjuvaziyle anlaşmalara bulaşmış, emperyalist saldırı politikasıyla eli kolu bağlanmış Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderler, kitleler içinde etkilerini yitirdiklerini hissettikleri için dehşete düştüler. Gösteriye karşı genel bir uğultu, bu kez karşı-devrimci Kadetleri Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerle birleştiren bir uğultu yükseldi. Bunların önderliğinde, bunların kapitalistlerle anlaşma politikasının sonucu olarak, küçük-burjuva kitlelerin karşı-devrimci burjuvaziyle bir ittifaka doğru çarkettiği gayet belirgin bir biçimde ortaya çıktı, şaşırtıcı bir netlikle görüldü. 22 (9) Haziran krizinin tarihsel önemi burada yatar, sınıfsal anlamı burada yatar.

Bolşevikler, işçileri birleşik Kadetler, Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklere karşı umutsuzca bir mücadeleye sokmaya en ufak bir istek duymadıklarından gösteriyi iptal ettiler. Ancak onlar, kitlelerin güveninden ufak bir kalıntı bile olsa kurtarmak istedikleri için, kendilerini 1 Temmuz'da (18 Haziran) genel bir gösteri düzenlemek zorunda hissettiler. Burjuvazi, bunda haklı olarak küçük-burjuva demokrasisinin proletaryaya doğru yalpalamasını gördüğü için öfkeden çılgına döndü ve cephede saldırıyla demokrasi eylemini paralize etme kararı aldı.

Gerçekten de 1 Temmuz (18 Haziran), devrimci proletaryanın şiarlarının, Bolşevizmin şiarlarının, Petrograd kitleleri arasında olağanüstü şiddetli bir zaferini getirdi, ve 2 Temmuz'da

(19 Haziran) burjuvazi ve Bonapartist[1] Kerenski, tam da 1 Temmuz' da (18 Haziran) başlamış olan cephedeki taarruzu resmen ilan etti.

Taarruz, emekçilerin korkunç çoğunluğunun iradesine rağmen, kapitalistlerin yararına yağma savaşının fiilen yeniden başlaması anlamına geliyordu. Bu yüzden taarruz, kaçınılmaz olarak bir yandan şovenizmin dev gibi güçlenmesi ve askeri (dolayısıyla devlet) iktidarının Bonapartistlerden oluşan bir askeri çeteye geçmesi ve öte yandan kitlelere karşı zor kullanmaya, enternasyonalistleri takibata uğratmaya, ajitasyon özgürlüğünü kaldırmaya, savaşa karşı olanları tutuklamaya ve kurşuna dizmeye geçişle ilişkiliydi.

19 (6) Mayıs Sosyal-Devrimcileri ve Menşevikleri burjuvazinin zafer arabasına iple bağladıysa, 2 Temmuz (19 Haziran) onları kapitalistlerin hizmetkârı olarak zincirle kelepçeledi.

VIII

Yağma savaşının yeniden başlaması sonucunda kitlelerin öfkesi doğal olarak daha hızlı ve güçlü gelişti. 16–17 (3–4)Temmuz'da öfkeleri patladı; Bolşeviklerin engellemeye çalıştıkları ve doğal olarak mümkün olduğunca örgütlü bir biçim kazandırmaya çalışmak zorunda oldukları bir patlama.

Burjuvazinin kölesi olarak efendileri tarafından zincirlenen Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, gerici birliklerin Petrograd'a çağrılmasını, ölüm cezasının yeniden yürürlüğe konmasını, işçilerin ve devrimci birliklerin silahsızlandırılmasını, tutuk-

[1] *Bonapartizm* diye (Bonaparte adlı iki Fransız imparatoruna atfen) kapitalistlerin ve işçilerin partilerinin olağanüstü keskinleşmiş mücadelesinden birbirine karşı yararlanarak tarafsız görünmeye çalışan bir hükümete denir. Gerçeklikte kapitalistlere hizmet eden böyle bir hükümet, vaatlerle ve küçük sadakalarla en çok işçileri aldatır.

lamaları, takibatları, mahkeme kararı olmadan gazetelerin yasaklanmasını — her şeyi kabullendiler. Hükümette burjuvazinin tam olarak eline geçiremediği ve sovyetlerin devralmak istemediği iktidar, askeri kliğin, tabii ki Kadetlerle Kara-Yüzler, çiftlik sahipleriyle kapitalistler tarafından tamamen desteklenen Bonapartistlerin eline geçti.

Basamak basamak. Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler, burjuvaziyle anlaşma eğik düzlemine adım attıktan sonra, durdurulmaz biçimde aşağıya kaydılar ve şimdi dipte yatıyorlar. 13 Mart'ta (28 Şubat) Petrograd Sovyeti'nde burjuva hükümete sınırlı destek sözü verdiler. 19 (6) Mayıs'ta onu çöküşten kurtardılar ve saldırıya onay vererek onun hizmetkâr ve savunucusuna dönüştüler. 22 (9) Haziran'da, devrimci proletaryaya karşı yönelen vahşet, yalan ve iftira kampanyasında, karşı-devrimci burjuvaziyle birleştiler. 2 Temmuz'da (19 Haziran) yağma savaşının başlamış olan devamını onayladılar. 16 (3) Temmuz'da gerici birliklerin çağrılmasını onayladılar: bu, iktidarın Bonapartistlere kesin olarak tesliminin başlangıcıydı. Basamak basamak.

Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin bu acıklı sonu bir tesadüf değil, bilakis Avrupa'nın deneyimiyle birçok kez onaylanmış olan küçük mülk sahibinin, küçük-burjuvazinin ekonomik konumunun sonucudur.

IX

Küçük mülk sahiplerinin, "yukarıya tırmanmak", gerçek mülk sahibi olmak, "itibarlı" mülk sahibi konumuna, burjuvazinin konumuna yükselmek için nasıl yorulduğunu, nasıl çaba harcadığını elbette herkes izleyebilmiştir. Kapitalizm egemen olduğu sürece, küçük mülk sahipleri için başka çıkar yol yoktur: ya bizzat kapitalistlerin konumuna yükselmek (bu ise en iyi du-

rumda yüz küçük mülk sahibi içinden biri için mümkündür) ya da malıvolmuş küçük mülk sahibinin, yarı-proleterlerin, sonra da proleterlerin konumuna düşmek. Politikada da aynı şey: küçük-burjuva demokrasisi, özellikle de liderliği, burjuvazinin peşinden gidiyor. Küçük-burjuva demokrasisinin liderleri kitlelerini, büyük kapitalistlerle bir anlaşma olasılığı üzerine vaatler ve teminatlarla avutuyorlar, en iyi durumda kapitalistlerden, emekçi kitlelerin küçük bir üst katmanı için tavizcikler elde ediyorlar, ama tayin edici olan, önemli olan her şeyde küçük-burjuva demokrasisi her zaman burjuvazinin peşinden koşan, onun güçsüz bir uzantısı olarak, finans krallarının elinde uysal bir alet olmuştur. İngiltere ve Fransa'nın deneyimi bunu birden fazla kanıtlamıştır.

Olayların özellikle emperyalist savaşın ve onun yol açtığı son derece derin krizin etkisi altında olağanüstü bir hızla geliştiği Rus devriminin deneyimi, 1917 Şubat'ından Temmuz'una kadarki bu deneyim, küçük-burjuvazinin kararsız tavrıyla ilgili eski Marksist doğruyu olağanüstü çarpıcı, açık bir şekilde doğruladı.

Rus devriminden çıkan ders şudur: Emekçi kitleler için, savaşın, açlığın, çiftlik sahipleri ve kapitalistler tarafından köleleştirilmenin demirden kıskacından; Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileriyle tam kopuştan, onların hain rolünün iyice kavranmasından, burjuvaziyle herhangi bir anlaşmanın reddedilmesinden, kararlılıkla devrimci işçilerin safına geçişten başka bir kurtuluş yoktur. Ancak ve yalnızca devrimci işçiler, yoksul köylüler tarafından desteklendikleri takdirde, kapitalistlerin direnişini kıracak, halkı toprağı mücadeleyle, bedelsiz elde etmeye, tam özgürlüğe, açlığı altetmeye, savaşı altetmeye, adil ve kalıcı bir barışa götürecek durumdadır.

Sonsöz

Bu makale, metinden anlaşılacağı gibi, Temmuz sonunda yazılmıştır.

Ağustos'ta devrimin tarihi, makalede anlatılanları tümüyle doğruladı. Sonra Ağustos sonunda Kornilov Ayaklanması, Kadetlerin karşı-devrimci generallerle birlik halinde Sovyetleri dağıtmaya ve monarşiyi restore etmeye çalıştıklarını halka açıkça gösterdiği için, devrimde yeni bir dönemece yol açtı. Devrimin bu yeni dönemecinin ne kadar güçlü olduğunu, burjuvaziyle anlaşma uğursuz politikasına bir son vermeyi başarıp başaramayacağını yakın gelecek öğretecektir...

N. Lenin

19 (6) Eylül 1917

"Raboçi" No. 8 ve 9,
12 ve 13 Eylül (30 ve 31 Ağustos) 1917.

1917 Ekim başında 19 (6) Eylül tarihli
sonsözle özel broşür olarak yayınlandı.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 199–212,
—İnter Yayınları.)

Stockholm Konferansı Vesilesiyle Kamenev'in Merkez Yürütme Komitesi'ndeki Tavrı Üzerine

Yoldaş Kamenev'in 19 (6) Ağustos'ta Merkez Yürütme Komitesi'nde Stockholm Konferansı vesilesiyle yaptığı konuşma, partilerine ve ilkelerine bağlı Bolşevikler tarafından reddedilmek zorundadır.

Yoldaş Kamenev hemen birinci cümlesinde, tavrına nerdeyse korkunç bir karakter kazandıran biçimsel içerikli bir açıklama yaptı. Yoldaş Kamenev, kendi adına konuştuğu, "fraksiyonumuzun bu konuyu ele almadığı" ihtiraz kaydında bulundu.

Birincisi, örgütlü bir partide ne zamandan beri tek tek üyelerin önemli sorunlar üzerine "kendi adına" tavır koymaları normaldir; eğer fraksiyon sorunu ele almamışsa, o zaman yoldaş Kamenev'in tavır koymaya hakkı yoktur. Kendi sözlerinden çıkan ilk sonuç budur.

İkincisi, Partimiz MK'sının Stockholm'e katılmaya karşı bir kararının olduğunu unutmaya yoldaş Kamenev'in ne hakkı vardı. Eğer bu karar bir kongre tarafından veya MK'mn yeni bir kararıyla kaldırılmadıysa, Parti için bir yasadır. Bu karar kaldırılmış olsaydı, o zaman yoldaş Kamenev bu konuda susamazdı,

o zaman geçmiş zaman içinde "Biz Bolşevikler şimdiye dek Stockholm Konferansı'na karşıydık" diyemezdi.

Çıkan sonuç yine, Kamenev'in sadece tavır koymaya hakkı olmadığı değil, aynı zamanda kendisini bağlayan MK kararını tek sözcükle bile anmayarak doğrudan doğruya bir Parti kararını çiğnediği, doğrudan doğruya Parti'ye karşı konuştuğu, onun iradesini boşa çıkardığıdır. Bu karar ise vaktiyle "Pravda"da yayınlanmıştı, üstelik de, eğer Zimmerwald Konferansı Stockholm'e katılmaktan yana tavır belirlerse, Parti temsilcisinin Zimmerwald Konferansını terkedeceği ilavesiyle.[1]

Bolşeviklerin Stockholm Konferansı'na katılıma ilişkin "şimdiye kadarki" menfi tutumunun nedenleri Kamenev tarafından yanlış ortaya konmuştur. Oraya sosyal-emperyalistlerin katılacağını ve onlarla ilişkinin devrimci bir sosyal-demokrat için bir yüzkarası olduğunu gizledi.

Bunu itiraf etmek ne kadar üzücü olursa olsun, kabul etmek gerekiyor ki: Bir çok şey hakkında sık sık ve karışık konuşan Starostin, devrimci sosyal-demokrasinin bakış açısını Kamenev'den bin kez daha iyi, daha doğru, daha layıkıyla ifade etmiştir. Sosyal emperyalistlerle, bakanlarla, Rusya'da cellatlığın suç ortaklarıyla konferanslara katılmak — bu bir yüzkarası ve ihanettir. O zaman enternasyonalizmden asla söz edilemez.

Kamenev'in, Stockholm ile ilgili görüşümüzün "değişmesi" için nesnel argümanları gülünç derecede zayıftır.

"Stockholm'ün" diyordu Kamenev, "bu andan(??) itibaren, emperyalist devletlerin elinde kör bir araç olmaktan çıktığını(??) anladık".

Bu doğru değil. Tek bir olgu yok ve Kamenev ciddi hiçbir şey gösterememiştir. Almanlar oraya gitmezken, İngiliz ve Fransız sosyal-emperyalistlerinin oraya gitmeleri gerçekten il-

[1] Bkz. V. İ. Lenin, Eserler, Cilt 24, s. 353, Rusça. —*Red.*

kesel bir değişiklik midir?? Bir enternasyonalistin bakış açısından bu esasen bir değişiklik midir? Kamenev Partimizin (12 Mayıs [29 Nisan] tarihli), Danimarkalı sosyal-emperyalistlerle kesinlikle benzer durum üzerine Konferans kararını "unutmuş" mudur?

"Stockholm üzerinde", diye devam etti Kamenev, gazetelerin bildirdiğine göre," altında dünya proletaryasının güçlerinin seferber olacağı geniş devrimci bayrak dalgalanmaya başlıyor."

Bu Çernov ve Tsereteli ruhuna uygun tamamen boş bir laftır. Bu bağır bağır bağıran bir yalandır. Bu devrimci bayrak değil, aksine bezirganlığın, anlaşmanın, sosyal-emperyalistler için affın, ilhakların paylaşımı üzerine banker pazarlıklarının bayrağıdır — gerçekte Stockholm üzerinde dalgalanmaya başlayan bayrak budur.

Tüm dünya önünde devrimci enternasyonalizmin sorumluluğunu taşıyan enternasyonalistlerin partisinin, Rus ve Alman sosyal-emperyalistlerinin entrikalarıyla, burjuva emperyalist hükümetin bakanlarının, Çernov, Skobelev ve şürekâsının entrikalarıyla cilveleşerek kendini rezil etmesine göz yumulmamalıdır.

III. Enternasyonal'i kurma kararı aldık. Bunu tüm güçlüklere rağmen gerçekleştirmek zorundayız. Sosyal-emperyalistlerle ve sosyalizm kaçkınlarıyla uzlaşmalara doğru geri adım yok!

"Proletari" No. 3,
29 (6) Ağustos 1917.

Stockholm Konferansı Üzerine

Şimdi yenilerde Stockholm Konferansı'yla çok kişi ilgileniyor. Onun önemi gazeteler tarafından canlı bir biçimde tartışıldı. Bu sorun bugünün tüm sosyalizmine has temellerin değerlendirilmesiyle, özellikle emperyalist savaşa karşı tavrıyla kopmaz biçimde bağlıdır. Bu yüzden Stockholm Konferansı sorununa daha ayrıntılı girmek gerekiyor.

Devrimci sosyal-demokratlar, yani Bolşevikler, başından itibaren bu Konferansa katılmaya karşı çıktılar. Bunu yaparken ilkesel düşüncelerden hareket ediyorlardı. Tüm dünyada, gerek savaşan gerekse de tarafsız tüm ülkelerde, sosyalistlerin savaşa karşı tavır sorununda, iki büyük, ilkede farklı parçaya bölünmüş oldukları herkesçe biliniyor. Birileri hükümetlerinin, burjuvazilerinin tarafına geçmişlerdir. Biz onlara sosyal-şoven**ist**, yani sözde sosyalist, eylemde şovenist diyoruz. "Kendi" egemen sınıflarının haydutça çıkarlarını "anavatan savunması" kavramıyla gizleyenlere şovenist denir. Mevcut savaşta savaşan her iki koalisyonun burjuvazisi de haydutça hedefler izlemektedir: Alman burjuvazisi, Belçika'yı, Sırbistan'ı vs. yağmalamak istediği için, İngiliz ve Fransız burjuvazisi Alman sömürgelerini vs. yağmalamak istediği için, Rus burjuvazisi Avusturya'yı (Lemberg), Türkiye'yi (Ermenistan, İstanbul) yağmalamak için savaşıyor.

Bu yüzden, şimdiki savaşta kendi burjuvazilerin bakış açısını benimseyen sosyalistler, sosyalist olmaktan çıkmışlardır; işçi sınıfına ihanet etmişlerdir, fiilen burjuvazinin kampına iltihak etmişlerdir. Proletaryanın sınıf düşmanları haline gelmişlerdir. Avrupa ve Amerikan sosyalizminin tarihi bize, özellikle II. Enternasyonal döneminde, yani 1889'dan 1914'e kadarki yıllarda, sosyalistlerin bir bölümünün, özellikle önderlerin ve parlamenterlerin çoğunluğunun burjuvazinin kampına bu iltihakının bir tesadüf olmadığını gösteriyor. Tüm ülkelerde sosyalizmin tam da oportünist kanadı sosyal-şovenistlerin ana kadrosunu oluşturmuştur. Sosyal-şovenizm, bilimsel olarak bakıldığında, yani tek tek kişiler değil, bilakis gelişimi içinde, sosyal ilişkilerinin bütünlüğü içinde tüm uluslararası akım ele alınırsa, mantıki sonucuna varmış oportünizmdir.

Proleter kitleler arasında her yerde az çok net ve kesin biçimde, sosyal-şovenistlerin sosyalizme ihanet ettiği bilinci, Rusya'da Plehanov, Almanya'da Scheidemann, Fransa'da Guesde, Renaudel ve şürekâsı, İngiltere'de Hyndman ve diğerleri vs. vs. gibi en ünlü sosyal-şovenistlere karşı nefret ve küçümseme gözlemleniyor.

Savaş sırasında tüm ülkelerde, burjuvazinin acımasız baskılarına ve sesini kısma çabalarına rağmen devrimci enternasyonalizm akımı oluştu. Bu akım sosyalizme sadık kaldı. Şovenizme yenilmedi, onun anavatan savunmasına dair yalancı laflarla gizlenmesine göz yummadı, bilakis bu lafların tüm yalancılığını ve her iki koalisyonun burjuvazilerinin haydutça hedeflerle yürüttüğü bu savaşın tüm caniyane karakterini açığa çıkardı. İngiltere'de örneğin, haydut İngiliz burjuvazisine karşı mücadelesi nedeniyle birbuçuk yıl hapis cezasına mahkûm edilen MacLean, Almanya'da, devrim çağrısı yapma ve savaşın Almanya tarafından haydutça karakterini açığa çıkarma "suçunu" işlediği için Alman emperyalist haydutlarının zindan cezasına mahkûm

ettikleri Karl Liebknecht bu akıma dahildirler. Rusya'da, Rus cumhuriyetçi-demokratik emperyalizminin ajanları tarafından MacLean ve Karl Liebknecht ile aynı "suç"tan dolayı izlenen Bolşevikler aynı akıma dahildir.

Bu akım sosyalizme sadık kalmış olan tek akımdır. Bu akım inançlarının resmi ilanına, tüm dünyanın, istisnasız tüm ülkelerin sosyalistlerinin Kasım 1912 tarihli Basel Manifestosu'nda oybirliğiyle imzaladıkları o resmi yemine sadakati koruyan tek akımdır. Bu manifestoda tam da genelde savaştan değil —çünkü farklı savaşlar vardır—, bilakis kesinlikle 1912 yılında herkesin gözü önünde hazırlanan ve 1914 yılında patlak veren savaştan, müttefikleriyle birlikte İngiltere ile Almanya arasında dünya egemenliği uğruna savaştan söz edilmektedir. Ve bu savaşta Basel Manifestosu tek bir sözcükle bile sosyalistlerin "anavatanı savunma" görevinden veya hakkından (yani savaşa katılmalarını haklı göstermek) değil, bilakis tam bir kesinlikle, böyle bir savaşın "proleter devrim"e yol açmak zorunda olduğundan sözetmektedir. Tüm ülkelerin sosyal-şovenistlerinin sosyalizme ihaneti, şimdi hepsinin —bir şeyler çaldığı yerden kaçınan bir hırsız gibi— Basel Manifestosu'nun, tam da şimdiki savaşla proleter devrim arasındaki bağlantıdan söz eden pasajını korkakça atlamalarından özellikle açık bir şekilde anlaşılmaktadır.

Basel Manifestosu'na sadık kalan ve savaşı proleter devrimin propagandası ve hazırlığıyla "yanıtlayan" sosyalistlerle, savaşı "kendi" ulusal burjuvazilerini destekleyerek yanıtlayan sosyal-şovenistler arasında ne kadar aşılmaz bir uçurum bulunduğu açıktır. Bir akımı diğeriyle "uzlaştırma" veya "birleştirme" şiddetli çabalarının ne kadar çaresiz, naif ve riyakârca olduğu açıktır.

Tüm sefilliğiyle tam da bu tür şiddetli çabalar, dünya sosyalizminde üçüncü akımda, sözümona "Merkez" veya "Kautskyci-

lik"te (Merkezin en ünlü temsilcisi Karl Kautsky'ye atfen) gözlemlenmektedir. Üç savaş yılı boyunca bu akım tüm ülkelerde tüm ilkesizliğini ve çaresizliğini göstermiştir. Örneğin Almanya'da olayların seyri Kautskycileri, Alman Plehanovlarından ayrılmaya ve ayrı bir parti, "Bağımsız Sosyal-Demokrat Parti" denilen partiyi kurmaya zorladı; buna rağmen bu parti, gerekli sonuçları çıkarmaktan çekiniyor, sosyal-şovenistlerle uluslararası düzeyde "birlik" vaaz ediyor, işçi kitlelerini önceden olduğu gibi şimdi de Almanya'da böyle bir birliğin kurulması umuduyla aldatıyor, tek doğru proleter taktik olan "kendi" hükümetine karşı-devrimci mücadeleyi, savaş sırasında da mücadeleyi, gerçi biçimleri değişebilecek olan ve değişmesi gereken, ama ertelenemeyecek, ileri bir tarihe atılamayacak olan mücadeleyi engelliyor.

Uluslararası sosyalizm bu durumdadır. Bu durumu net olarak değerlendirmeden, uluslararası sosyalizmin tüm akımlarına ilişkin ilkesel bir tavır takınmadan, pratik karakterli bir soruna, örneğin Stockholm Konferansı sorununa yaklaşılamaz bile. Oysa *sadece ve sadece* Bolşevik Parti, 7–12 Mayıs (24–29 Nisan) 1917 tarihleri arasındaki Konferans'ta alınan ve Ağustos'taki VI. Parti Kongresi'nde onaylanan bir kararda, uluslararası sosyalizmin *tüm* akımlarının ilkesel bir değerlendirmesini yapmıştır. Bu ilkesel değerlendirmeyi unutup —onu dikkate almadan— Stockholm Konferansı üzerine konuşmak, bütünüyle ilkesizlik zemininde durmak anlamına gelir.

Tüm küçük-burjuva demokratlarına, Sosyal-Devrimcilere ve Menşeviklere egemen olan bu ilkesizliğin tipik örneği olarak 23 (10) Ağustos tarihli "Novaya Jizn"deki bir makaleyi gösterebiliriz. Bu makale tam da, küçük-burjuva demokratların aşırı solunda duran bir gazetede, Stockholm'le ilgili en yaygın hataları, önyargıları ve ilkesizliği birleştirdiği için dikkati hak ediyor.

"Stockholm Konferansı'na", deniyor "Novaya Jizn"in baş makalesinde, "şu ya da bu nedenlerle karşı çıkılabilir; 'Anavatan savunmacı çoğunluklar'ın uzlaşma çabaları prensipte mahkûm edilebilir. Fakat açıkça göze batan birşeyi yadsımak niye? İngiliz işçilerinin, ülkede politik bir krize yol açan ve Büyük Britanya'nın 'iç barış'ında ilk derin gediği açan ünlü kararından sonra Konferans, o zamana dek payına düşmeyen bir önem kazandı."

Bu düşünce silsilesi ilkesizliğin tipik örneğidir. Gerçekten de, Stockholm Konferansı vesilesiyle İngiltere'nin "iç barış"ında derin bir gedik açıldığı tartışılmaz gerçeğinden, bizim bu gediği genişletmek yerine kapatmamız gerektiği sonucu nasıl çıkarılabilir? Prensip olarak sorun sadece ve sadece şöyledir: ya anavatan savunucularıyla (sosyal-şovenistlerle) ipleri koparmak ya da onlarla uzlaşmak. Stockholm Konferansı çok sayıda uzlaşma girişimlerinden biriydi. Başarısızlığa uğradı. Başarısızlığı, Alman emperyalistleri buna hazırken, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin *şimdi* barış görüşmeleri yapmak istememelerinden kaynaklanmaktadır. İngiliz işçileri, İngiliz emperyalist burjuvazisinin onlara yaptığı hileyi daha açık biçimde hissettiler.

Şimdi sorun şu: Bundan nasıl yararlanmak gerekir? Biz devrimci enternasyonalistler şöyle diyoruz: Bundan, proleter kitlelerin kendi sosyal-şovenistlerinden kopuşunu derinleştirmek için, bu kopuşu tamamlamak için, kitlelerin kendi hükümetlerine, kendi burjuvazilerine karşı devrimci mücadelelerinin gelişiminin önünde duran her türlü engeli ortadan kaldırmak için yararlanılmalıdır. Böyle hareket etmekle tam da biz ve sadece biz gediği derinleştirip kopuşa kadar vardırıyoruz.

Yaşamın bu projeyi "halletmiş" olduğu şimdi Stockholm'e giden ya da daha doğrusu kitlelere, gitme zorunluluğunu vaazedenler fiilen ne elde etmektedirler? Gediği kapatmak dışında hiçbir şey, çünkü Stockholm Konferansı'nın, *kendi* hükümetlerini destekleyen kişiler tarafından, Bakanlıkçılar, Çernov ve

Tsereteli, Stauning, Branting, Troelstra tarafından toplantıya çağrılıp desteklendiği kesindir, Scheidemannlardan hiç söz etmiyoruz.

"Açıkça herkesin gözüne batan" şey budur, akım olarak sosyal-şovenizme genelde tavır almadan gayet ilkesizce yargıda bulunan "Novaya Jizn"den oportünistlerin unuttuğu ya da örtbas ettiği şey budur. Stockholm Konferansı, emperyalist hükümetlerde oturan bakanlar arasında bir temastır. "Novaya Jizn" bu olguya ne kadar yan çizmeye çalışırsa çalışsın, onu atlayamıyor. İşçileri Stockholm'e gitmeye, Stockholm'ü beklemeye, Stockholm'e herhangi bir umut bağlamaya çağırmak, kitlelere şöyle demektir: "Küçük-burjuva partilerle emperyalist hükümetlerde oturan, emperyalist hükümetleri destekleyen bakanlar arasındaki anlaşmadan iyi şeyler bekleyebilirsiniz, beklemek zorundasınız."

"Novaya Jizn", kendisi de farketmeden tam da böyle tamamen ilkesiz, son derece zararlı bir propaganda yürütüyor.

İngiliz ve Fransız sosyal-şovenistleri ve hükümetleri arasındaki çatışma üzerinden "Novaya Jizn", Çernov, Skobelev, Tsereteli, Avksentyev, Branting, Stauning, Scheidemann'ın da kendi hükümetlerini destekleyen sosyal-şovenistler olarak kaldıklarını unutuyor. Bu ilkesizlik değil midir?

İşçilere: Bakın, İngiliz ve Fransız emperyalistleri, kendi sosyal-şovenistlerine Alman sosyal-şovenistleriyle konuşma izni bile vermediler; savaş İngiltere ve Fransa açısından *da* haydutça bir savaştır; *bütün* hükümetlerden, *bütün* sosyal-şovenistlerden kesin olarak kopmanın dışında başka kurtuluş yoktur, diyecek yerde, "Novaya Jizn" işçileri hayallerle avutuyor:

"Stockholm'de", diye yazıyor, "barış üzerine bir anlaşma sağlanması amaçlanıyor ve orada ortak bir genel *mücadele planı* geliştiril-

mek isteniyor: savaş kredilerine red, 'iç barış'a son, hükümetlerden bakanların çekilmesi vs."

Bu tam anlamıyla ikiyüzlü safsatanın bütün kanıt gücü, "mücadele" sözcüğünün siyah harflerle yazılmış olmasıdır. Gerçekten de güzel bir kanıt!

Üç yıllık savaşın ardından işçileri hâlâ boş vaatlerle besliyorlar: "Stockholm"de iç barışı bozmak "amaçlanıyor"...

Kim bunu amaçlıyor? Scheidemann, Çernov, Skobelev, Avksentyev, Tsereteli, Stauning, Brantingler, yani tam da yıllardan ve aylardan beri iç barış politikasını sürdüren kişiler (ve partiler). "Novaya Jizn"in bu tür bir mucizeye inancı ne kadar samimi olursa olsun, bunun mümkün olduğuna ne kadar içten inanıyor olursa olsun, "Novaya Jizn"in işçiler arasında en büyük sahtekârlığı yaydığını söylemek zorundayız.

"Novaya Jizn" işçileri, onlarda sosyal-şovenistlere karşı güven duygusu yaratarak aldatıyor. O meseleyi şöyle gösteriyor: sosyal-şovenistler şimdiye kadar pekâlâ hükümetlerde oturmuş ve iç barış politikası yürüttüler, fakat şimdi Stockholm'de en yakın zamanda birbirleriyle görüşüp anlaşacaklar ve böyle davranmaya son verecekler. Barış için mücadeleye girişecekler, kredilere oy vermeyecekler vs...

Bütün bunlar büyük bir aldatmacadan başka bir şey değil. Bütün bunlar işçilerin gerici avutulmaları ve aldatılmaları, onlarda sosyal-şovenistlere karşı güven duygusu uyandırma çabalarıdır. Çünkü sadece sözde değil, sadece kendisini ve işçileri aldatmak için değil, gerçekten "barış için mücadele" eden sosyalistler bu mücadeleye herhangi bir uluslararası konferansı beklemeden çoktan başladılar; bu mücadeleye, İngiltere'de MacLean, Almanya'da Karl Liebknecht, Rusya'da Bolşevikler *gibi, iç barışı delerek başladılar.*

"Biz", diye yazıyor "Novaya Jizn", "Bolşeviklerin Renaudel ve Scheidemannlara karşı haklı ve sağlıklı kuşkuculuğunu tamamen anlıyoruz, ne var ki 'Raboçi i Soldat'ın yazarları doktriner bir tarzda, ağaçlardan ormanı görmek istemiyorlar: Renaudel ve Scheidemann'ın dayandığı kitlelerdeki ruh hali değişikliğini dikkate almıyorlar."

Sözkonusu olan kuşkuculuk değil, baylar, ilkesizliğin üzerini örten ve dile getiren bir entelektüel kuşkuculuk tam da sizde egemen ruh halidir. Biz Renaudel ve Scheidemannlara karşı kuşkucu değiliz, biz onların düşmanıyız. Bu muazzam bir farktır. Biz onlarla bağlarımızı kopardık ve kitleleri de koparmaya çağırıyoruz. Tam da biz, ve yalnızca biz, kitlelerdeki ruh hali değişikliğini "dikkate alıyoruz", fakat ruh halinden ve ruh hali değişikliğinden daha önemli olan ve daha derinlere giden bir başka şeyi de dikkate alıyoruz: kitlelerin temel çıkarları, bu çıkarların, temsilcileri Renaudel ve Scheidemannlar olan sosyal-şovenizm politikasıyla uzlaşmazlığı. Stockholm'de "Novaya Jizn"in temiz beyleri Rusya'nın emperyalist hükümetinin bakanlarıyla birlikte tam da Scheidemannlar ve Renaudellerle buluşacaklar (çünkü, Avksentyev ve Skobelev şöyle dursun, Stauning ve Troelstra'nın da Renaudellerden ciddi hiçbir farkı yoktur). Biz ise sosyal-şovenistler tarafından sosyal-şovenist çevrede oynanan Stockholm komedisine sırt çeviriyoruz, ona tam da *kitlelerin* gözünü açmak, onların çıkarlarını dile getirmek, onları devrime çağırmak, onların ruh halindeki değişiklikten, bugünkü ruh haline ilkesizce kendimizi uydurmak değil, sosyal-şovenizmle ipleri tam olarak koparmak üzere ilkeli mücadelede yararlanmak için sırt çeviriyoruz.

"Bolşevikler", diye yazıyor "Novaya Jizn", "Stockholm'e giden Enternasyonalistleri Scheidemann ve Hendersonlarla ittifak yapmakla suçlamayı yeğliyorlar, fakat kendilerinin —elbette temelden farklı nedenlerle— Konferans sorununda Plehanov, Guesde ve Hyndmanlarla işbirliği yaptıklarının 'farkında' değiller."

Konferansla ilgili olarak Plehanovlarla işbirliği yaptığımız doğru değil! Bu apaçık saçmalık. Plehanovlarla çakıştığımız nokta, sosyal-şovenistlerin bir kısmıyla bir yüzeysellik konferansına katılmak istemediğimizdir. Fakat bizim Konferansa karşı *tutumumuz* ne ilkesel ne de pratik olarak Plehanovların tutumuyla aynıdır. Kendinize enternasyonalistler diyen sizler ise, gerçekten de Scheidemann, Stauning, Brantinglerle konferansa gidiyorsunuz, onlarla gerçekten ittifak yapıyorsunuz. Bu bir olgudur. Basit, acınası, büyük ölçüde entrika dolu, koalisyonlardan birinin emperyalistlerine bağımlı *sosyal-şovenistlerin birliğine* "uluslararası proletaryanın birliği" diyorsunuz. Bu bir olgudur.

Siz sahte enternasyonalistler, kitlelere, Stockholm'e katılmayı vaaz edemezsiniz (büyük ihtimalle sadece vaazla kalacaktır, çünkü Konferans gerçekleşmeyecektir, fakat vaazın ideolojik önemi sürecektir), bir yığın yalan söylemeden, hayal yaratmadan, sosyal-şovenistleri aklamadan, kitlelerde Stauning ve Branting, Skobelev ve Avksentyevlerin cidden iç barışa son verebilecekleri umudunu yaratmadan, kitlelere Stockholm'e katılmayı vaaz edemezsiniz.

Biz Bolşevikler ise kitlelere, Stockholm'e karşı yaptığımız propagandada bütün gerçeği söylüyoruz, her zamanki gibi sosyal-şovenistleri ve onlarla ittifak politikasını teşhir ediyoruz ve kitlelere, onlardan tam anlamıyla kopmak için yol gösteriyoruz. Alman emperyalizmi, içinde bulunduğumuz anı Stockholm'e katılmak için uygun bulur ve ajanları Scheidemannları oraya gönderirken, İngiliz emperyalizmi bu anı uygun bulmuyor ve şimdi barışın sözünü bile etmiyorsa, bu durumda biz, İngiliz emperyalizmini teşhir eder ve İngiliz emperyalizminin İngiliz proleter kitleleriyle çatışmasından, bu kitlelerin sınıf bilinçlerini derinleştirmek, enternasyonalizm propagandasını güçlendirmek,

bu kitleleri sosyal-şovenizmle bağları tamamen koparmanın zorunluluğu konusunda aydınlatmak için yararlanırız.

"Novaya Jizn"in sahte enternasyonalistleri aydın hissiyatına kolayca kapılan insanlar gibi, yani karaktersizce kendini andaki ruh haline kaptıran ve enternasyonalizmin temel ilkelerini unutan insanlar gibi davranıyorlar. "Novaya Jizn"cilerin şöyle yargıda bulunuyorlar: İngiliz emperyalizmi Stockholm Konferansı'na *karşı* olduğu için biz *ondan yana* olmak zorundayız. Dolayısıyla Konferans şimdiye kadar sahip olmadığı bir önem kazanmıştır.

Böyle yargıda bulunmak ilkesizliğe düşmek demektir, çünkü Alman emperyalizmi bugün kendi bencil ve haydut emperyalist çıkarları nedeniyle Stockholm Konferansı'ndan *yanadır*. Bu tartışmasız ve açık gerçeği açıkça kabul etmekten korkan, bu gerçekten saklanmak zorunda olan bu tür "enternasyonalistler"in "enternasyonalizm"inin değeri nedir? Scheidemann, Stauning ve şürekâsıyla birlikte Stockholm Konferansı'na katıldığınızda Alman emperyalizminin gizli diplomatlarının elinde bir oyuncak, bir araç haline gelmeyeceğinizin güvencesi ne baylar? Böyle bir güvencenizin olması mümkün değil. Böyle bir güvence yoktur. Stockholm Konferansı, çok gayri-muhtemel de olsa yine de yapılırsa, Alman emperyalistlerinin, ilhakların şu ya da bu takasının ne ölçüde mümkün olduğunu öğrenmek için bir zemin yoklaması girişimi olacaktır. Scheidemannlar, Skobelevler ve ortaklarının birbirlerine yapacakları güzel konuşmaların gerçek, hakiki anlamı bu olacaktır. Fakat bu konferans yapılmazsa, o zaman sizin kitleler arasında, onlara sosyal-şovenistler hakkında, onların yakın zamanda, mümkün, olası "iyileşmeleri" hakkında aldatıcı umutlar fısıldayan propagandanız gerçek anlama sahip olacaktır.

Her iki halde de, enternasyonalist olmak isteyen sizler, gerçekte kâh şu koalisyonun kâh bu koalisyonun sosyal-şovenistlerinin suç ortaklarısınız.

Biz ise politikanın bütün değişiklik ve ayrıntılarını hesaba katıyor, bunu yaparken tutarlı enternasyonalistler olarak kalıyor ve işçilerin kardeşçe ittifakını, sosyal-şovenistlerden kopuşu, proleter devrime yönelik çalışmayı propaganda ediyoruz.

"Raboçi" No. 2,
8 Eylül (26 Ağustos) 1917.

Ağaçlardan Ormanı Görmüyorlar

Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi'nin 17 (4) Ağustos'taki oturumunda L. Martov şöyle dedi ("Novaya Jizn"in haberinden aktarıyoruz): "Tsereteli'nin eleştirisi çok hafif", "hükümet askeri çevrelerin karşı-devrimci girişimlerine karşı hiçbir direniş göstermiyor" ve "bizim amacımız şimdiki hükümeti devirmek ya da ona duyulan güveni sarsmak değil"... "Gerçek güçler dengesi", diye devam ediyor Martov, "iktidarın Sovyetlere geçmesi talebi için şu an herhangi bir temel sunmuyor. Bu ancak şu anda caiz olmayan içsavaş sürecinde ortaya çıkabilir." "Hükümeti devirmeye niyetimiz yok", diye bitiriyor Martov, "fakat ülkede Kadetler ve askerlerden başka güçler de olduğu konusunda onu uyarmak zorundayız. Bu güçler devrimci demokrasinin güçleridir ve Geçici Hükümet bu güçlere dayanmalıdır."

Martov'un bu gözlemleri kayda değer ve en büyük dikkati göstermeyi hak ediyor. Küçük-burjuva kütlenin en yaygın, en tehlikeli, en zararlı politik hatalarını, en tipik önyargılarını olağanüstü canlı biçimde yansıttığı için kayda değerdir. Bu kütlenin tüm temsilcileri arasında Martov, yazar olarak en "sol"da olanı, en devrimcisi, en bilinçli ve beceriklisidir. İşte bu nedenle, bomboş sözlerle kırıtan Çernov ya da kıt beyinli Tsereteli vs. ninkilerden ziyade Martov'un gözlemlerini tahlil etmek çok daha yararlıdır. Martov'un gözlemlerini tahlil ederken şu an küçük-burjuva düşüncesinde en akılcı olanı tahlil etmiş oluyoruz.

Herşeyden önce, Martov'un iktidarın Sovyetlere geçmesi sorunundaki yalpalamaları son derece karakteristiktir. 17 (4) Temmuz'dan önce Martov bu şiara *karşıydı.* 17 (4) Temmuz'dan sonra bu şiardan *yana.* Ağustos başında yine karşı, ve argümantasyonunun Marksizmin bakış açısından ne kadar mantıksız, ne kadar eğlendirici olduğuna bakın. Martov iktidarın alınmasına karşı, çünkü "gerçek güçler dengesi iktidarın Sovyetlere geçmesi talebi için şu an hiçbir temel sunmuyor. Bu ancak şu anda caiz olmayan içsavaş sürecinde ortaya çıkabilir."

Güzel bir kafa karışıklığı. Buna göre 17 (4) Temmuz'dan önce iktidarın Sovyetlere geçmesi içsavaş *olmadan* mümkündü (asıl gerçek buydu!) – fakat tam da o sıralar Martov bu geçişe karşıydı... Buna göre, ikincisi, 17 (4) Temmuz'dan sonra Martov iktidarın Sovyetlere geçmesinden yanayken, bu geçiş içsavaş olmadan mümkünmüş. Bu apaçık, bas bas bağıran olgusal bir yalandır, çünkü tam da 17 (4) Temmuz'u 18 (5) Temmuz'a bağlayan gece Bonapartistler, Kadetlerin desteğiyle ve Çernov ve Tsereteli'nin uşakça yardımıyla karşı-devrimci birlikleri Petrograd'a getirttiler. Bu koşullar altında barışçıl yoldan iktidarı almak kesinlikle olanaksızdı.

Üçüncü ve son olarak, Martov'a göre, bir Marksist ya da hatta sıradan bir devrimci demokrat, halkın ve devrimin çıkarlarını doğru ifade eden bir şiardan, bu şiar "sadece içsavaş süreci"nde gerçekleştirilebilecek olduğu için, vazgeçmekte haklı olurmuş... Fakat bu apaçık bir saçmalıktır, her türlü sınıf mücadelesinden, her türlü devrimden vazgeçiştir. Çünkü tüm devrimlerin dünya tarihinin bize sınıf mücadelesinin tesadüfen değil, kaçınılmaz olarak içsavaşa dönüştüğünü öğrettiğini kim bilmez? Rusya'da tam da 17 (4) Temmuz'dan *beri* karşı-devrimci burjuvazinin başlattığı bir içsavaşı, alayların silahsızlandırılmasını, cephelerde kurşuna dizmeleri, Bolşeviklerin katledilmesini gördüğümüzü kim bilmez. İçsavaş, birilerinin bizi inandırmaya ça-

lıştığı gibi, tam da olayların seyri kesin bir zorunluluk olarak karşı-devrimci burjuvazinin onu başlatmasına yol açtığında devrimci-demokrasi için "caiz değil"miş.

Martov en inanılmaz, en eğlendirici, en çaresiz bir biçimde karışıklığa düşmüştür.

Onun yarattığı bu karışıklığı gidermek için şunları söylemek gerekir:

Tam da 17 (4) Temmuz'a kadar tüm iktidarın o zamanki mevcut Sovyetlere geçmesi şiarı tek doğru şiardı. O sıralar bu, barışçıl yoldan, içsavaş olmadan mümkündü, çünkü o sıralar henüz, 17 (4) Temmuz'dan sonra uygulanan kitlelere karşı, halka karşı bu sistematik şiddet eylemleri yoktu. O sıralar bu, tüm devrimin barışçıl gelişimini güvence altına alır ve özellikle de, Sovyetler *içinde* sınıfların ve partilerin mücadelesinin barışçıl bir şekilde yapılmasını mümkün kılardı.

17 (4) Temmuz'dan sonra iktidarın Sovyetlere geçişi içsavaş olmadan olanaksız hale geldi, çünkü iktidar 17–18 (4–5) Temmuz'dan sonra, Kadetler ve Kara-Yüzler tarafından desteklenen Bonapartist askeri kliğin eline geçmiştir. Bundan, tüm Marksistlerin, devrimci proletaryanın tüm yandaşlarının, tüm dürüst devrimci demokratların şimdi işçi ve köylüleri, iktidarın proleter ve yarı-proleterlere geçişinin bir başka yolunu zorunlu kılan bu radikal durum değişikliği konusunda aydınlatmakla *yükümlü oldukları* sonucu çıkar.

Martov, içsavaşın "bugün" caiz olmadığı "düşüncesi"ni savunmak için, "bugünkü hükümeti devirme" amacını gütmediği açıklamasını savunmak için herhangi bir argüman sunmuyor. Onun gerekçelendirilmeyen bu düşüncesi, özellikle anavatan savunucularının bir toplantısında ifade edildiği için, kaçınılmaz olarak anavatan savunucularının bir argümanına benziyor: ülkede içsavaş caiz değil, çünkü dış düşman tehdit ediyor.

Martov'un böyle bir argümanı açıkça getirmeye karar verip vermeyeceğini bilmiyoruz. Küçük-burjuva kütle içinde bu argüman en geçerli, fakat aynı zamanda en budalaca argümanlardan biridir. Dış düşmanın tehdit ettiği anda burjuvazi devrimden ve içsavaştan korkmadı, ne 1870 Eylül'ünde Fransa'da, ne 1917 Şubat'ında Rusya'da. Burjuvazi, dış düşmanın tehdit ettiği anda içsavaş pahasına iktidarı ele geçirmekten korkmadı. Devrimci proletarya da yalancıların ve burjuva uşaklarının bu "argüman"ına hiç aldırış etmeyecektir.

*

Martov'un işlediği ve küçük-burjuvazinin tüm politik düşünce ufku için tipik olan en tüyler ürpertici teorik hatalardan biri, Çarlık karşı-devrimini ve genelde monarşist karşı-devrimi burjuva karşı-devrimle karıştırmasıdır. Burada tam da, burjuvaziye *ekonomik, politik ve ideolojik bağımlılıktan kurtulamayan, burjuvaziye* öncelik tanıyan, onda "ideal" olanı gören ve onun "sağdan gelen karşı-devrim" tehlikesi yaygarasına güven duyan küçük-burjuva demokratlarının özgül darkafalılığı ya da özgül kıtkafalılığı kendini gösteriyor.

Martov konuşmasında şunları söylerken küçük-burjuvazinin bu düşünce çevresini ya da daha çok bu temelli düşünme eksikliğini dile getiriyordu: "Ona (hükümete) karşı sağdan yapılan baskıya denge olarak bir karşı-baskı oluşturmak zorundayız."

Bu, küçük-burjuva körü körüne güvenin ve sınıf mücadelesini yok saymanın tipik örneğidir. Buna göre, hükümet adeta sınıflar ve partiler üstüdür, ne var ki ona sağdan güçlü bir "baskı" yapılıyor, o halde soldan daha güçlü bir baskı yapmak gerekir. Ah ne büyük bilgelik, *tam* da Louis Blanc, Çernov, Tsereteli ve tüm bu aşağılık güruha layık. Bu küçük-burjuva bilgelik Bonapartistler için ne kadar da yararlı, onlar "aptal köylülere" meseleyi, sanki bugünkü hükümet hem sağa hem sola karşı mücadele ediyormuş, sanki sadece her iki tarafta aşırılara karşı mücade-

le ediyormuş, sanki devlet olmanın gereğini yerine getiriyormuş, sanki gerçek demokrasiyi uyguluyormuş gibi sunmayı nasıl da istiyorlar. Gerçekte ise tam da bu Bonapartist hükümet karşı-devrimci burjuvazinin hükümetidir.

Halkı aldatmak ve meseleyi "sağdan, Çarlıktan karşı-devrim tehlikesi devrimi tehdit ederken" kendisi "devrimi" temsil ediyormuş gibi göstermek burjuvazinin avantajınadır (ve iktidarını ebedileştirmek için zorunludur). Sadece Dan ve Tseretelilerin sınırsız kıtkafalılığı, Çernov ve Avksentyevlerin sınırsız kendini beğenmişliği, "devrimci demokrasi" çevrelerinde küçük-burjuvazinin yaşam koşullarıyla beslenen bu düşüncenin varlığını sürdürmesini sağlıyor.

Fakat tarihten ya da Marksist öğretiden biraz birşeyler öğrenmiş herkes, siyasi tahlilde *sınıflar* sorununun en başa konması gerektiğini kabul edecektir: Hangi sınıfın devrimi sözkonusudur? Ve hangi sınıfın karşı-devrimi?

Fransa'nın tarihi bize 18. yüzyıl sonunda (ve ikinci kez 1848– 1852 yıllarında) Bonapartist karşı-devrimin karşı-devrimci burjuvazi tabanında oluştuğunu ve meşruti monarşinin restorasyonuna yolu açtığını göstermiştir. Bonapartizm, bir demokratik dönüşümler ve demokratik devrim döneminde burjuvazinin karşı-devrimci özünden kaynaklanan bir hükümet biçimidir.

Rusya'da Bonapartizmin son derece benzer koşullar altında gözlerimizin önünde geliştiğini görmemek için insanın gözlerini kasten yumması gerekir. Çarlık karşı-devrimi şu an önemsizdir; en küçük bir siyasi önemi yok, en küçük bir siyasi rol oynamıyor. Çarlık karşı-devrimi hayaleti şarlatanlar tarafından kasten, aptalları korkutmak, darkafalıların önüne politik bir sansasyon koymak ve halkın dikkatini gerçek, ciddi karşı-devrimden saptırmak için öne çıkarılıp şişiriliyor. Kara-Yüzler'in "Kutsal Rusya" adlı herhangi bir ittifakının karşı-devrimci rolünü göste-

rişli bir biçimde anlatmaya çalışırken, tüm Rusya burjuvazisinin Kadet Partisi adlı birliğinin karşı-devrimci rolünün "farkına varmayan" bir Sarudni'nin değerlendirmelerini gülmeden okumak mümkün değil.

Kadet Partisi Rusya'da burjuva karşı-devrimin ana siyasi gücüdür. Bu güç, gerek seçimlerde, gerekse de (daha da önemlisi) askeri ve sivil yönetim aygıtında ve ilkönce Bolşeviklere, yani devrimci proletaryanın partisine karşı, daha sonra da Sovyetlere karşı yönelen basının yalan, iftira ve kışkırtma kampanyasında bütün Kara-Yüzler'i etrafında toplamayı pekâlâ bilmiştir.

Bugünkü hükümet, yavaş fakat ısrarla, Kadet Partisi'nin Mart 1917'den beri sistemli biçimde propagandasını yaptığı ve hazırladığı politikayı uygulamaktadır. Emperyalist savaşın yeniden başlatılıp sürdürülmesi, barış "gevezeliği"ne son verilmesi, bakanlara önce gazeteleri, sonra toplantıları yasaklama, daha sonra da tutuklama ve sürgün yetkisinin verilmesi, ölüm cezasının yeniden uygulanması, cephede kurşuna dizmeler, işçilerin ve devrimci alayların silahsızlandırılması, başkente karşı-devrimci birliklerin yığılması, köylülerin keyfi toprak "işgalleri" nedeniyle tutuklanmaya takibata uğratılmaya başlanması, fabrikalarda üretimin durdurulması ve lokavtlar — bize bütün açıklığıyla Bonapartizmin burjuva karşı-devriminin tablosunu sunan uygulamaların tam listesi bu kadar da değildir.

Ya Kurucu Meclis'in toplanma tarihinin ertelenmesi ve Bonapartist politikanın Moskova'da bir "Zemski Sobor"un kurulmasıyla taçlandırılması, Kurucu Meclis'in savaş sonuna kadar ertelenmesi için gündeme getirilen bu geçiş önlemi? Bu Bonapartist politikanın bir incisi değil mi? Yine de Martov burjuva-karşı-devrimin genelkurmayının nerede oturduğunu görmüyor... Gerçekten de ağaçlardan ormanı görmüyorlar.

Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi, yani ona egemen olan Sosyal-Devrimci ve Menşevikler, Kurucu Meclis'in toplanmasının ertelenmesinde nasıl da sonsuz kirli uşaklık rolü oynadılar! Kadetler başı çekmiş, erteleme düşüncesini ortaya atmış, bir basın kampanyası açmış ve erteleme talebini ileri süren bir *Kazak Kongresi* öne sürmüşlerdir. (Bir Kazak Kongresi. Böyle bir durumda Liber, Avksentyev, Çernov ve Tsereteliler nasıl uşaklık etmesinler!) Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler Kadetlerin kuyruğuna takıldılar, sahibinin kırbacından korkan köpekler gibi, sahiplerinin ıslığına uslu uslu seyirttiler.

Halka, Kadetlerin, Kurucu Meclis'in toplanmasını Mart'tan beri nasıl arsızca ve küstahça erteleyip çomak soktuklarını gösteren gerçek olguları basit bir dille anlatmak yerine; Kurucu Meclis'i vaktinde toplantıya çağırmanın imkansız olduğu yönündeki yalan bahane ve teminatları teşhir etmek yerine, Merkez Yürütme Komitesi Bürosu çabucak, Dan'ın (Dan'ın bile!) dile getirdiği tüm "kuşkular"ı bir yana bıraktı ve bu uşaklar heyeti adına, Bramson ve Bronsov adlı iki uşağı Geçici Hükümet'e gönderdi; bu iki uşak orada, "Kurucu Meclis seçimlerinin 10–11 Kasım (28–29 Ekim) tarihine kadar ertelenmesinin zorunlu olduğu"nu bildirdiler... Bonapartistleri Moskova'da "Zemski Sobor"la taçlandırmak için mükemmel bir oyun. Alçaklık çamuruna iyice batmamış herkes devrimci proletaryanın partisi etrafında toplanmalıdır. Proletaryanın zaferi olmadan halk için *barış*, köylüler için *toprak*, işçiler ve bütün emekçiler için *ekmek yoktur*.

"Proletari" No. 6,
1 Eylül (16 Ağustos) 1917.

Kâğıt Üstünde Kalan Kararlar

Bay Tsereteli küçük-burjuvazinin en geveze "sosyalist" bakan ve liderlerinden birisidir. Kendini onun sayısız konuşmalarını sonuna kadar okumaya zorlamak insana zor gelir; öylesine içeriksiz ve budalaca, öylesine hiçbir şey anlatmayan ve hiçbir yükümlülük altına girmeyen, öylesine herhangi bir ciddi anlamdan yoksun niteliktedir bu gerçekten "bakanca" konuşmalar. Özellikle konuşmacının hadsiz kendini beğenmişliği, bu lakırdıcı "ayrıntılı anlatımlar"ı dayanılmaz kılmaktadır (tam da bunların kofluğu, Tsereteli'yi burjuvazinin sevgilisi haline getirmek zorundaydı), ve bu süslü püslü, parlak ve yapmacık lafların ardında normal ölçüleri aşan bir ahmaklık mı, yoksa kinik bir politik aferizmin mi bulunduğuna karar vermek çoğu kez zordur.

Tsereteli'nin konuşmaları ne kadar içeriksizse, bu konuşmacıyla 31 (18) Ağustos'ta Petrograd Sovyeti'nin plenum toplantısında gerçekleşen kesinlikle inanılmaz, olağanüstü olayı o kadar öne çıkarmalıyız. İnanılmaz, ama gerçek: Tsereteli sürçülisan etti, basit, açık, akıllıca, doğru bir söz kaçtı ağzından. Derin ve ciddi bir politik doğruyu doğru ifade eden bir sözcük kaçtı ağzından; tesadüfi bir önem yüklenmeyen, tersine bugünkü tüm politik durumu özlü, en önemli hatlarıyla, temelleriyle karakterize eden bir doğru.

"Reç"in haberine göre Tsereteli (okur elbette Tsereteli'nin ölüm cezasının kaldırılması üzerine karara karşı çıktığını hatırlayacaktır) şunları söyledi:

"Bütün kararlarınız hiçbir işe yaramayacaktır. Burada kâğıt üstünde kalan kararlara değil, gerçek edimlere ihtiyaç vardır..."

Doğru doğrudur. İnsan akıllı konuşmaları dinlemeyi sever...

Elbette Tsereteli bu doğruyla herşeyden önce ve en fazla kendini vurmaktadır. Çünkü tamda Sovyet'in en tanınmış liderlerinden biri olarak o, bu organı orospulaştırmaya, onun tüm dünyaya bir aciz dilekler arşivinin daniskasını miras bırakan herhangi bir liberal meclisin zavallı rolüne indirgenmesine katkıda bulunmuştur. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler tarafından hadım edilen Sovyet'ten yüzlerce "kâğıt üzerinde kalan karar" geçiren Tsereteli'nin, bizzat kendi yarasına dokunan bir karar kabul edileceği sırada "kâğıt üzerinde kalan kararlar" diye feryat etmeye hiç de hakkı yoktu. Tsereteli bizzat kendi kendisini, "parlamenter" kararlarla en çok uğraşan, onların önemini göklere çıkaran, en büyük gayretle bu kararlarla ilgilenen, fakat şimdi *kendisine karşı* bir karar sunulduğunda avazı çıktığı kadar "üzümler ekşi" diye bağıran ve aslında kararın sadece kâğıt üzerinde kaldığını söyleyen bir parlamenterin özellikle komik durumuna düşürmüştür.

Fakat doğru, yanlış birisi tarafından yanlış bir tonla ifade edilmiş de olsa, yine de doğru kalır.

Karar, devrimi savunmak için ölüm cezasını (şaka değil!) zorunlu gören bakan eskisi Tsereteli'nin belirttiği sebepten dolayı kâğıt üzerinde kalmamıştır. Karar kâğıt üzerinde kalmıştır, çünkü onda Mart 1917'den bu yana ezbere öğrenilen ve düşüncesizce söylenip durulan bir formülasyon yinelenmektedir: "Sovyet Geçici Hükümet'ten talep eder." "Talep etme"ye alışıldı ve bu,

durumun değiştiğinin, gücün kaybolduğunun farkına varmadan alışkanlıkla tekrarlanıyor. Güce dayanmayan bir "talep" ise komiktir.

Dahası, basmakalıp söylenegelen "talep", kitlelerde sanki durum değişmedi, sanki Sovyet bir güçtür, sanki o ileri sürdüğü "talep"le bir şey başardı ve şimdi artık yatıp, görevini yapmış bir "devrimci" (ayıptır söylemesi...) "demokrat"ın uykusunu uyuyabilir hayalini yaratıyor.

Şu ya da bu okur belki şunu soracaktır: Politik soğukkanlılık, güçleri hesaplama yandaşı, safsata karşıtı Bolşevikler karar lehine oy vermemeli miydiler yoksa?

Asla. Sırf şu yüzden bile karar lehine oy vermek gerekiyordu ki, kararın bir maddesi (Madde 3), ölüm cezasının *kitlelere* karşı yönelen bir silah olduğu mükemmel ve doğru düşüncesini (temel, özsel, tayin edici düşünceyi) içeriyordu (çiftlik sahipleri ve kapitalistlere karşı yönelen bir silah olsaydı durum farklı olurdu). Sosyal-Devrimci darkafalılar Martov'un metnini berbat edip, "emperyalist, halkın çıkarlarına yabancı hedefler" yerine, tamamen yalancı, halkı aldatan, yağmacı savaşı şirin gösteren "anavatanın ve devrimin savunulması" cümlesini eklemiş olmalarına rağmen, ona oy vermek gerekiyordu.

Karardan yana oy kullanmak, ve fakat aynı zamanda bazı pasajlarla hemfikir olmadığını açıklamak ve şöyle demek gerekiyordu: "İşçiler! Sovyetin bugün Geçici Hükümet'ten herhangi bir şey talep edebilecek durumda olduğunu sanmayın. Hayallere kapılmayın. Sovyet'in *artık* herhangi bir şey talep edebilecek durumda olmadığını, *şimdiki* hükümetin her bakımdan karşıdevrimci burjuvazinin tutsağı olduğunu bilin. Bu acı gerçek üzerine ciddiyetle düşünün." Sovyet üyelerinin karar *lehine* oy vermesini, fakat aynı zamanda şu ya da bu biçimde böyle şerhler koymasını hiç kimse engelleyemezdi.

O zaman karar "kâğıt üzerinde kalan" bir karar olmaktan çıkardı.

Ve o zaman Tsereteli'nin, Sovyet üyelerine, Geçici Hükümet'i "yıkmak" mı istedikleri yönündeki provokatörce sorusuyla karşılaşmazdık; aynen, kelimesi kelimesine, Katkov'un III. Aleksander döneminde liberallere otokrasiyi "yıkmak" mı istediklerini sorması gibi. Biz eski bakana şu yanıtı verirdik: Sayın yurttaş! Hükümete karşı "darbe" yapan ya da sırf hükümeti "yıkma" girişiminde bulunanlara karşı (çiftlik sahipleriyle kapitalistlerin, demokrasiye ihanet eden küçük-burjuvalarla yaptığı ittifak sonucu kurulan bir hükümet) kısa süre önce ağır hapis cezası öngören bir yasa çıkardınız. Tüm burjuvaların, siz bu (sizin için) çok makbul yasanın maddelerini bazı Bolşeviklere "yamarsanız", sizi daha da çok öveceklerini çok iyi anlıyoruz. Fakat bu "makbul" yasayı kullanmak için fırsat yaratmakta size kolaylık sağlama görevini önümüze koymazsak şaşırmayın.

*

Güneşin bir damla suda yansıması gibi, 31 (18) Ağustos'taki olayda da Rusya'nın tüm politik sistemi yansıdı. Bonapartist bir hükümet, ölüm cezası, zindan cezası, bütün bu (provokatörler için) hoş şeylerin, eşitlik, kardeşlik, özgürlüğe dair, anavatanın şeref ve onuruna, büyük devrimin geleneklerine, anarşinin bastırılmasına dair hoş laflarla yutturulması — aynen Louis Napoleon'un yaptığı gibi.

Bağırlarını döverek kendilerinin ruh sahibi olduklarını ve kitlelere karşı ölüm cezası uygulaması getirerek cehennem azabı çektiklerini söyleyen, bunu gözyaşları içinde yaptıklarını ifade eden yapmacık, iğrenç yapmacık küçük-burjuva bakanlar ve eski bakanlar, geçtiğimiz yüzyılın altmışlı yıllarında Pirogov'un vasiyetini, eski geleneklere göre değil, "hak ve hukuk"a göre döven oğlunu insansever gözyaşlarıyla ıslatarak izleyen "pedagog"un düzeltilmiş baskısıdır.

Küçük-burjuva liderlerince aldatılan köylüler hâlâ Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler blokunun burjuvaziyle evliliğinin... toprakta özel mülkiyetin tazminatsız kaldırılması sonucunu doğuracağına inanıyorlar.

İşçiler... işçilerin ne düşündükleri hakkında ise, "insancıl" Tsereteli yeni zindan cezasını kaldırasıya kadar bir şey söylemek istemiyoruz.

"Raboçi" No. 2,
8 Eylül (26 Ağustos) 1917.

Bir Yazarın Günlüğünden

Köylüler ve İşçiler

"Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti İzvestiyası"nın 1 Eylül (19 Ağustos) tarihli 88. sayısı, köylülükle ilgilenen her Parti propagandisti ve ajitatörüne, köye giden ya da kırla teması olan her sınıf bilinçli işçiye temel bir belge olarak hizmet edecek son derece önemli bir makale yayınlandı.

Bu, 1917 yılında Petersburg'da yapılan Köylü Temsilcileri 1. Tüm-Rusya Kongresi'nde taşradan temsilcilerin getirdiği 242 yönerge temelinde oluşturulan "örnek yönerge"dir.

Köylü Temsilcileri Sovyeti'nin bütün bu yönergeler üzerine mümkün olduğunca ayrıntılı veriler yayınlaması çok iyi olur (eğer bunların tümünü yayınlama olanağı yoksa, ki tümü yayınlanırsa elbette daha iyi olur). Örneğin buralardan gelen yönergelerin sayısı ve bunların oluştuğu ya da sunulduğu zamanla birlikte vilayetlerin, kazaların, bucakların tam bir listesi, şu ya da bu hususta bölgelere göre farklılıklar olup olmadığının görülebilmesi için hiç olmazsa temel taleplerin tahlili özellikle gereklidir. Örneğin bireysel çiftliklerin ve komünal mülkiyetin bulunduğu bölgeler, Büyük Rusların ve başka milliyetlerin yaşadı-

ğı bölgeler, merkez ve kenar bölgeler, serfliği yaşamamış bölgeler vs. — acaba bu bölgeler tüm *köylü* topraklarında özel mülkiyetin kaldırılması, toprağın dönemsel yeniden dağıtımı, ücretli işe izin verilmemesi, çiftlik sahiplerinin canlı ve cansız demirbaşlarına el konulması vs. konusunda tavırlarında ayrılıyorlar mı? Bu köylü yönergelerinin son derece değerli belgelerinin bilimsel incelenmesi, bu tür ayrıntılı veriler olmadan imkânsızdır. Ve biz Marksistler, politikamızın temelinde yatan olguların bilimsel incelemesini yapmaya bütün gücümüzle çaba göstermeliyiz.

Daha iyi bir belge mevcut olmadığından, içinde herhangi bir yanlışlık kanıtlanmadığı sürece, *köylü yönergelerinin bu özeti* ("örnek yönerge"yi böyle adlandırmak istiyoruz), tekrar ediyoruz, her Parti üyemizin mutlaka elinin altında olması gereken kendi türünde tek belgedir.

Özetin birinci bölümü genel-politik ilkelere, politik demokrasinin taleplerine, ikinci bölümü toprak sorununa ayrılmıştır. (Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti'nin ya da başka birinin, köylülerin savaş sorununa ilişkin karar ve yönergelerinin bir özetini hazırlayacağını umarız.) Birinci bölümü şimdi ayrıntısıyla ele almak istemiyoruz, sadece iki noktayı vurgulayacağız. Madde 6'da memuriyet görevindeki bütün kişilerin seçilmesi, madde 11'de savaşa son verilmesinden sonra daimi ordunun feshedilmesi talep edilmektedir. Köylülerin politik programı bu maddeler sayesinde Bolşevik Parti programına diğerlerinin tümünden çok daha *yakındır*. Bu maddelere dayanarak tüm propaganda ve ajitasyonumuzda Menşevik ve Sosyal-Devrimci liderlerin sadece sosyalizme değil, demokrasiye de ihanet ettiklerini göstermeli ve kanıtlamalıyız, çünkü bu liderler, örneğin Kronstadt'ta halkın iradesine rağmen, demokrasi ilkelerinin tersine, kapitalistlerin hatırına, hükümetin *onayına* tabi bir komiserliği savunmuşlardır, yani sırf seçimle işbaşına gelinen bir ma-

kam olmayan bir makamı savunmuşlardır. Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderler Petrograd ilçe dumalarında ve diğer yerel özyönetim organlarında, demokrasi ilkelerine aykırı biçimde, derhal bir işçi milisi oluşturma ve sonra genel halk milisine geçme yönündeki Bolşevik talebe karşı mücadele ediyorlar.

Yönergelerin özetine göre, köylülerin toprak talepleri, herşeyden önce, köylü arazileri de dahil pratikte her türlü özel mülkiyetin tazminatsız kaldırılması; üzerinde gelişmiş tarım yapılan işletmelerin bulunduğu toprakların devlete ya da komüne devredilmesi; el konan arazilerdeki canlı ve cansız tüm demirbaşın kamulaştırılması (az topraklı köylülerin malları hariç) ve bunların devlete ya da komünlere verilmesi; ücretli emeğe izin verilmemesi; toprağın emekçiler arasında dengeleyici dağılımı ve periyodik yeniden dağıtımı vs. gibi hususlardan oluşuyor. Kurucu Meclis toplanıncaya kadar geçici önlem olarak köylüler *derhal* toprak alım-satımını yasaklayan yasaların çıkarılmasını, Köy Birliği'nden ayrılmaya, bireysel çiftliklere vs., ormanların, balıkçılığın ve diğer sanayilerin vs. korunmasına ilişkin yasaların kaldırılmasını, uzun vadeli kira sözleşmelerinin kaldırılmasını, kısa vadeli sözleşmelerin vs. ise gözden geçirilmesini talep ediyorlar.

Bu talepler üzerine biraz düşünmek, bunların, kapitalistlerle *ittifak* içinde, kapitalistler sınıfıyla bağları tamamen koparmadan, amansız ve kararlı bir mücadele yürütmeden, kapitalistlerin egemenliğini yerle bir etmeden imkânsız gerçekleştirilemeyeceklerini görmeye yeter.

Sosyal-Devrimcilerin kendi kendilerini aldatmaları, köylüleri aldatmaları, tam da bu tür dönüşümlerin, *benzer* dönüşümlerin, kapitalistlerin egemenliği yıkılmadan, bütün devlet erki proletaryaya geçmeden, proleter devlet iktidarının en kararlı uygulamaları yoksul köylülük tarafından desteklenmeden gerçekleşebilir olduğu yolundaki düşünceleri geçerli sayma ve yaygın-

laştırmalarından ibarettir. "Sosyal-Devrimciler"in şekillenmekte olan sol kanadının anlamı da, onun bizzat bu parti içindeki bu kandırmacanın artan bir şekilde görüldüğüne tanıklık etmesinde yatmaktadır.

Gerçekten de! Bütün özel toprak mülkiyetine el koymak, milyonlarca banka sermayesine el koymak anlamına gelir, çünkü bu araziler büyük ölçüde bankalarda ipoteklidir. Devrimci sınıf devrimci önlemlerle kapitalistlerin direnişini kırmadan böyle bir önlem düşünülebilir mi? Üstelik burada söz konusu olan en merkezileşmiş bir sermayedir, milyarlarca bağla dev bir ülkenin kapitalist ekonomisinin en önemli kavşaklarına bağlı olan ve sadece kent proletaryasının aynı ölçüde merkezileşmiş iktidarıyla yenilgiye uğratılabilecek olan banka sermayesidir.

Devam edelim. En modern yöntemlerle işletilen çiftliklerin devlete devredilmesi. Bu işletmeleri devralacak ve bürokratların ve yine aynı kapitalistlerin çıkarları doğrultusunda değil, gerçekten emekçilerin çıkarları doğrultusunda yönetecek "devlet"in ancak proleter, devrimci devlet olabileceği açık değil mi?

Haralara vs. ve canlı cansız tüm demirbaşa el konması — bunlar sadece üretim araçlarının özel mülkiyetine karşı giderek sertleşen darbeler değildir, bunlar, sosyalizmin gerçekleştirilmesi yönünde adımlardır, çünkü *demirbaşın* "sadece devletin ya da komünün kullanımında olması", bir sosyalist büyük tarımın ya da en azından birleşmiş küçük işletmeler üzerinde sosyalist bir denetimin, bu işletmelerin sevk ve idaresinde sosyalist bir düzenlemenin zorunlu olduğu anlamına gelir.

Ya ücretli emeğe "izin verilmemesi"? Bu boş bir laftır, köyden gelen ücretli köleler yedek ordusu olmasa tüm kapitalist sanayinin duracağını, kırda ücretli emeğe "izin verilmemesi"nin imkânsız olduğunu ve nihayet ücretli emeğin "yasaklanması"nın sosyalizme doğru atılmış bir adımdan başka bir anlamı ol-

madığını kavrayamayan ürkütülmüş küçük çiftçinin çaresiz, herşeyden habersiz saf dileğidir.

Böylece asıl soruna, işçilerin köylülerle ilişkisi sorununa gelmiş bulunuyoruz.

Yirmi yılı aşkındır Rusya'da proletaryanın sosyal-demokrat bir kitle hareketi mevcut (hesabı 1896 yılındaki büyük grevlerden başlatırsak). İki büyük devrimin yaşandığı bu büyük zaman dilimi içinde, Rusya'nın tüm politik tarihi içinden kırmızı bir şerit gibi şu soru geçiyor: İşçi sınıfı köylüleri ileriye, sosyalizme mi götürecek, yoksa liberal burjuvazi onları geriye, kapitalistlerle uzlaşmaya mı çekecek?

Sosyal-demokrasinin oportünist kanadı her zaman şu çok bilge formüle göre argüman yürütüyor. Sosyal-Devrimciler küçük-burjuva olduğu *için,* "biz" onların sosyalizmin burjuva yadsınması *adına* sosyalizm üzerine küçük-burjuva-ütopik görüşlerini reddediyoruz. Marksizmin yerine böylece Struvecilik geçiriliyor ve Menşevizm, köylüleri burjuvazinin egemenliğiyle "uzlaştıran" Kadetlerin bir uşağı rolüne batıyor. Tsereteli ve Skobelev, Çernov ve Avksentyev'le omuz omuza, "devrimci demokrasi" adına, Kadetlerin gerici-çiftlik sahibi karamamelerini imzalamakla meşgul — bu rolün en son ve en çarpıcı ifadesi budur.

Sosyal-Devrimcilerin küçük-burjuva hayallerini eleştirmekten hiçbir zaman vazgeçmeyen ve bu partiyle *hiçbir zaman* Kadetlere *karşı ittifak* dışında ittifak yapmamış olan devrimci sosyal-demokrasi, tüm zaman boyunca, köylüleri Kadetlerin etkisinden *koparmak* için mücadele ediyor; devrimci sosyal-demokrasi, sosyalizm üzerine küçük-burjuva-ütopik görüşlerin karşısına kapitalizmle liberal anlaşmayı değil, sosyalizm için devrimci-proleter yolu koyuyor.

Savaşın gelişmeyi muazzam ölçüde hızlandırdığı, kapitalizmin krizini inanılmaz derecede şiddetlendirdiği ve halkları ya çöküş ya da sosyalizm yönünde derhal kararlı adımlar atma ertelenemez seçeneğiyle karşı karşıya bıraktığı bugün, yarı-liberal Menşevizmle devrimci proleter Bolşevizm arasındaki derin uçurum, pratikte milyonlarca köylünün eylemi sorunu olarak özellikle açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Sermayenin egemenliğine razı olun, *çünkü* "biz" sosyalizm için henüz olgunlaşmış değiliz — Menşevikler köylülere bunu söylüyorlar. Savaşın açtığı yaraların sosyalizm yönünde kararlı adımlar atmadan sağaltılıp sağaltılamayacağıyla ilgili somut sorunun yerine genelde "sosyalizm"in soyut problemlerini koyuyorlar.

Kapitalizme razı olun, *çünkü* Sosyal-Devrimciler küçük-burjuva ütopistleridir — Menşevikler köylülere bunu söylüyor ve Sosyal-Devrimcilerle birlikte Kadet Hükümeti'ni destekliyorlar...

Sosyal-Devrimciler ise göğüslerini gere gere köylülere, kapitalistlerle barışa karşı olduklarını, Rus devrimini asla bir burjuva devrim olarak görmemiş olduklarını temin ediyorlar — ve *bu nedenle tam da* oportünist sosyal-demokratlarla bir blok kurup tam da burjuva hükümetini destekliyorlar... Sosyal-Devrimciler köylülerin bütün programlarını, en devrimci programlarını bile imzalıyorlar — ama uygulamamak için, sürüncemede bırakmak için, köylüleri bomboş vaadlerle kandırmak ve gerçekte aylarca koalisyon hükümetinde Kadetlerle anlaşma yönünde çaba sarfetmek için.

Sosyal-Devrimcilerin köylü çıkarlarına bu apaçık, fiili, doğrudan, somut ihaneti durumu önemli ölçüde değiştiriyor. Bu değişikliği hesaba katmak zorundayız. Sosyal-Devrimcilere karşı sadece eski tarzda, 1902–1903 ve 1905–1907 yıllarında yaptığı-

mız gibi ajitasyon yapmakla kalamayız. "Toprak ve arazinin toplumsallaştırılması", "dengeleyici toprak kullanımı", "ücretli emeğe izin verilmemesi" küçük-burjuva hayallerinin teorik teşhiriyle yetinemeyiz.

O zamanlar burjuva devriminin arifesindeydik ya da tamamlanmamış bir burjuva devrimi vardı ve tüm görev, bu devrimi, herşeyden önce monarşiyi yenilgiye uğratmak için ilerletmekten ibaretti.

Bugün monarşi yıkılmıştır. Burjuva devrimi, Rusya'nın Kadetler, Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerden oluşan bir hükümete sahip bir demokratik cumhuriyet haline gelmiş olması ölçüsünde tamamlanmıştır. Savaş bizi üç yılda 30 yıl ilerletti, Avrupa'da genel çalışma yükümlülüğünü ve girişimlerin mecburi sendikalaşmasını getirdi, ileri ülkelerin başına kıtlık ve eşi görülmedik yıkım getirdi ve onları sosyalizm yönünde adımlar atmaya zorladı.

Monarşiyi ancak proletarya ve köylülük yıkabilir — o zamanlar sınıf politikamızın temel formülü buydu. Ve bu formül doğruydu. Şubat–Mart 1917 bunu bir kez daha doğruladı.

Ancak yoksul köylülüğe (programımızın dediği gibi, yarıproleterlere) öncülük eden proletarya, savaşa demokratik bir barışla son verebilir, onun açtığı yaraları sarabilir ve sosyalizm yönünde mutlak zorunluluk haline gelmiş olan ve *ertelenemez* adımları atabilir — *bugün* sınıf politikamızın formülü budur.

Buradan şu sonuç çıkar: Sosyal-Devrimcilere karşı propaganda ve ajitasyonun ağırlığı, onların köylülere ihanet etmiş oldukları gerçeğine kaydırılmalıdır. Onlar yoksul köylüler kitlesini değil, zengin çiftçiler azınlığını temsil etmektedirler. Köylüleri işçilerle ittifaka değil, kapitalistlerle ittifaka, yani kapitalistlerin boyunduruğu altına girmeye götürmektedirler. Emekçi,

sömürülen kitlelerin çıkarlarını bakanlık koltuğu ve Menşevikler ve Kadetlerle blok uğruna sattılar.

Savaşın hızlandırdığı tarih, ileriye doğru öylesine büyük bir adım atmıştır ki, eski formüller yeni içerikle dolmuştur. "Ücretli emeğe izin verilmemesi" eskiden *sadece,* küçük-burjuva aydınlarının boş bir safsatası anlamına geliyordu. Bugün bu yaşamda başka bir anlama gelmektedir: Milyonlarca yoksul köylü, 242 yönergede, ücretli emeğin kaldırılmasını istediklerini açıklıyorlar, ama bunun nasıl yapılacağını bilmiyorlar. Biz bunun nasıl yapılacağını biliyoruz. Biz bunun ancak işçilerle ittifak içinde, onların önderliğinde, kapitalistlere karşı yapılabileceğini biliyoruz, kapitalistlerle "anlaşarak" değil.

Sosyal-Devrimcilere karşı propaganda ve ajitasyonumuzun temel çizgisi, köylülere yaptığımız konuşmaların temel çizgisi şimdi bu biçimde değişmelidir.

Sosyal-Devrimciler Partisi sizlere ihanet etti köylü yoldaşlar. Sosyal-Devrimciler Partisi kulübelere ihanet ederek, sarayların safına, Çarlık saraylarının olmasa da, Çernov, Peşehonov ve Avksentyev'le bir ve aynı hükümet içinde bulunan —devrimin, özellikle köylü devriminin en şiddetli düşmanları olan— Kadetlerin oturduğu sarayların safına geçti.

Yoksul köylülerin 242 yönergede kaydedilen programını *gerçekte* ancak devrimci proletarya, ancak proletaryayı birleştiren öncü, Bolşevik Parti hayata geçirebilir. Çünkü devrimci proletarya *gerçekten de* ücretli emeği ortadan kaldırma, hem de, bir işçi çalıştırmayı yasaklamak, ücretli emeğe "izin vermemek"le değil, tek doğru yol olan sermayeyi yıkarak ortadan kaldırma yönünde ilerliyor. Devrimci proletarya gerçekten de topraklara, demirbaşa, teknik tarımsal işletmelere el koyma yönünde, köylülerin istedikleri ve Sosyal-Devrimcilerin onlara *veremeyeceği* şeyler yönünde ilerliyor.

İşçinin köylüyle yaptığı konuşmaların temel çizgisi şimdi bu biçimde değişmelidir. Biz işçiler sizlere, nerede ve nasıl arayacaklarını her zaman bilmeseiler de yoksul köylülerin istedikleri ve aradıklarını verebiliriz ve vereceğiz. Biz işçiler, *kapitalistlere karşı* kendi çıkarlarımızı ve aynı zamanda köylülerin ezici çoğunluğunun çıkarlarını savunuyoruz, Sosyal-Devrimciler ise kapitalistlerle ittifak yaparak bu çıkarlara ihanet ediyorlar.

*

Okura, Engels'in ölümünden kısa süre önce köylü sorunu üzerine söylediklerini anımsatırız. Engels, sosyalistlerin küçük köylüleri mülksüzleştirmeyi asla düşünmediklerini, onlara, makineleşmiş sosyalist tarımın üstünlüklerini ancak *örnekler sayesinde* göstereceklerini söylemişti.

Savaş pratikte şimdi Rusya'yı benzer bir sorunla karşı karşıya bıraktı. Çok az demirbaş var. Bunlara el koymak gerekiyor, gelişmiş tarım yapılan çiftlikler "paylaşılmamalı"dır.

Köylüler bunu kavramaya başladılar. Zorunluluk onlara bunu dayattı. Zira, demirbaşı nereden bulmalıydı? Var olan demirbaş idareli kullanılmalıydı. Ve büyük işletme, demirbaş ve başka birçok şeyde emek tasarrufu demektir.

Köylüler küçük iktisadı elde tutmak, dengeleyici biçimde standartlaştırmak, periyodik olarak yeniden dengelemek istiyorlar... Varsın öyle olsun. Aklı başında hiçbir sosyalist bu yüzden köy yoksullarından uzaklaşmayacaktır. Arazilere el konduğunda, bu bankaların egemenliğinin kırılmış olması *demektir;* demirbaşa el konduğunda, bu bankaların egemenliğinin kırılmış olması *demektir;* çünkü *merkezde iktidar proletaryada* olduğunda, politik iktidar proletaryaya geçtiğinde, diğer herşey *kendiliğinden* yoluna girecek, sonuç "örneğin gücü" olacak, bizzat pratik tarafından dikte edilecektir.

Politik iktidarın proletaryanın eline geçmesi — meselenin özü budur. O zaman 242 yönergenin programında özsel, temel, en önemli herşey *uygulanabilir olacaktır*. Bunun hangi değişikliklerle gerçekleşeceğini yaşam gösterecektir. Bu dertlerimizin en küçüğü. Biz doktrinci değiliz. Öğretimiz bir dogma değil, bir eylem klavuzudur.

Biz, Marx'ın ya da Marksistlerin sosyalizme giden yolu tüm somut gerçekliği içinde bildiklerini iddia etmiyoruz. Bu saçmalıktır. Biz bu yolun doğrultusunu biliyoruz, bu yola hangi sınıfsal güçlerin önderlik ettiğini biliyoruz, fakat bunu somut olarak, pratik olarak ancak, işe giriştiklerinde *milyonların deneyimi* gösterecektir.

İşçilere güvenin köylü yoldaşlar, kapitalistlerle ittifakı bozun! 242 yönergenin programını gerçekleştirmeye gerçekte ancak işçilerle en sıkı ittifak içinde *girişebilirsiniz*. Kapitalistlerle ittifak içinde, Sosyal-Devrimcilerin önderliğinde asla, bu programın ruhu doğrultusunda bir tek kararlı ve geri alınamaz adımın atıldığını bile göremeyeceksiniz.

Fakat kent proleterleriyle ittifak halinde, sermayeye karşı amansız savaş içinde 242 yönergenin programını gerçekleştirmeye *başlarsanız*, o zaman tüm dünya sizin ve bizim yardımımıza koşacaktır. O zaman bu programın başarısı, mevcut formülasyonu itibariyle değil, özü itibariyle güvence altına alınmış olacaktır. O zaman sermaye egemenliğinin ve ücretli köleliğin sonu gelecektir. O zaman sosyalizmin âlemi, barışın âlemi, emekçilerin âlemi başlayacaktır.

"Raboçi" No. 6,
11 Eylül (29 Ağustos) 1917.

(Lenin, Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi,
s. 118–127, —İnter Yayınları.)

RSDİP(B) Merkez Komitesi'ne

Olaylar bazen baş döndürücü bir hızla geliştiği için, bu satırlar geç kalmış olabilir. Bunu 30 Ağustos Çarşamba günü yazıyorum ve ilgililer en erken 2 Eylül Cuma günü okuyabilecekler. Buna rağmen, her halükârda şunları yazmayı görev biliyorum.

Kornilov ayaklanması olayların seyrinde beklenmedik (bu anda ve bu biçimde beklenmedik), neredeyse inanılmaz derecede sert bir dönemeçtir.

Bütün sert dönemeçler gibi bu da taktiğin gözden geçirilmesini ve değiştirilmesini gerektiriyor. Ve her gözden geçirmede olduğu gibi, ilkesizliğe düşmemek için olağanüstü dikkatli olmak zorunludur.

Görüşüme göre, (Volodarski gibi) anavatan savunması bakış açısına, ya da (başka Bolşevikler gibi) Sosyal-Devrimcilerle *blok* kurmaya, Geçici Hükümet'i *desteklemeye* kayanlar ilkesizliğe düşmektedir. Bu temelden yanlıştır. Bu ilkesizliktir. Biz *ancak* iktidar proletarya tarafından ele geçirildikten *sonra,* barış teklifinden *sonra,* gizli anlaşmaları yırttıktan ve bankalarla bağları kopardıktan *sonra, ancak bundan sonra* anavatan savunucusu olacağız. Ne Riga'nın işgal edilmesi, ne de *Petrograd'ın işgal edilmesi* bizi anavatan savunucusu yapmayacaktır.

(Bunun okuması için Volodarski'ye verilmesini çok rica ediyorum.) O zamana kadar biz proleter devrimden yanayız, savaşa karşıyız, anavatan savunucusu *değiliz.*

Kerenski hükümetini *şimdi bile* desteklememeliyiz. Bu ilkesizlik olur. Şu sorulacaktır: Kornilov'a karşı mücadele etmemeli mi? Elbette etmeli! Fakat bu bir ve aynı şey değil; burada bir sınır var; bu sınır, "uzlaşmacılığa" düşen, kendini olayların akışına *kaptıran* bazı Bolşevikler tarafından aşılmaktadır.

Mücadele edeceğiz, Kornilov'a karşı tıpkı Kerenski'nin *birlikleri* gibi mücadele ediyoruz, ama Kerenski'yi desteklemiyoruz, ***bilakis*** zaaflarını teşhir ediyoruz. Burada bir fark var. Bu oldukça ince, fakat unutulmaması gereken son derece önemli bir farktır.

Peki, Kornilov ayaklanmasından sonra taktiğimizdeki değişiklik neden ibarettir?

Kerenski'ye karşı mücadelemizin *biçimini* değiştirmekten ibarettir. Ona karşı düşmanlığımızı bir nebze olsun azaltmadan, ona karşı söylediklerimizin tek sözcüğünü bile geri almadan, onu yıkma görevinden vazgeçmeden şunu söylüyoruz: Yaşanılan anı *hesaba katmak* gerekir. Kerenski'yi derhal devirmek istemiyoruz. Ona karşı mücadele görevine *başka* biçimde yaklaşmak istiyoruz; halkı (Kornilov'a karşı savaşan halkı) Kerenski'nin *zaafları, yalpalamaları* konusunda aydınlatacağız. Bunu önceden **de** yapıyorduk. Fakat şimdi bu *esas mesele* haline geldi: değişiklik bundan ibarettir.

Ayrıca değişiklik, şimdi şunun esas mesele olmasından ibarettir: Kerenski'nin belli ölçüde "kısmi talepler" olan şu talepleri yerine getirmesi için ajitasyonu güçlendirmek: Milyukov'u tutukla, Petrogradlı işçileri silahlandır, Kronstadt, Viborg, Helsingfors birliklerini Petrograd'a çağır, Devlet Duması'nı dağıt, Rodzyanko'yu tutukla, çiftlik beyi arazilerinin köylülere devri-

ni yasallaştır, ekmek ve fabrikalar üzerinde işçi denetimini uygula vs. vb. Bu talepler sadece ve *peko kadar da* Kerenski'ye değil, daha çok işçilere, askerlere ve Kornilov'a karşı savaşın seyrinin *etkilediği* köylülere yöneltilmelidir. Onları daha da *etkilemek,* Kornilov'u savunan general ve subayları dayaktan geçirmeye teşvik etmek gerekir; *onların* toprağın derhal köylülere devredilmesini talep etmelerinde ısrarlı olmak gerekir; *onlarda* Rodzyanko ve Milyukov'un tutuklanması, Devlet Duması'nın dağıtılması, "Reç" ve öteki burjuva gazetelerinin yasaklanması ve dava edilmesi gerektiği düşüncesini uyandırmak gerekir. Özellikle "sol" Sosyal-Devrimcileri bu yöne itmek gerekir.

İktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi görevinden *uzaklaştığımızı* düşünmek yanlıştır. Hayır. Bu göreve önemli ölçüde yaklaştık, fakat *doğrudan değil,* dolaylı yoldan. Ve ajitasyon *derhal* doğrudan Kerenski'ye karşı yönelmekten çok *dolaylı* yönelmelidir, öyle ki Kornilov'a karşı aktif, en aktif, gerçekten devrimci bir savaş talep edecek şekilde. Ancak ve yalnız bu savaşın gelişimi *bizi* iktidara götürebilir, ve ajitasyonda bundan mümkün olduğunca az *söz edilmelidir* (olayların bizi hemen yarın iktidara taşıyabileceği ve bundan sonra bizim iktidarı elimizden bırakmayacağımız asla unutulmamalıdır). Görüşünce bunu ajitatörlere hitaben bir mektupla (basın yoluyla değil), ajitatör ve propagandist kurullarına, genel olarak parti üyelerine bildirmek gerekir. Ülke savunması, devrimci demokrasinin birleşik cephesi, Geçici Hükümet'in desteklenmesi vs. vb. laflarıyla, *laflar* olarak acımasızca mücadele etmeliyiz. Şimdi *eylem* zamanıdır. Siz Sosyal-Devrimci ve Menşevik baylar bu lafları çoktan dile düşürdünüz. Şimdi *eylem* zamanıdır. Kornilov'a karşı savaş, kitleleri bu savaşa çekerek, harekete geçirerek, uyandırarak devrimci biçimde yürütülmelidir. (Kerenski ise kitlelerden *korkuyor,* halktan *korkuyor.*) Almanlara kar-

şı savaşta, şimdi tam da *eylem* zamanıdır: *Kesin barış koşullarını derhal* ve *mutlaka* **sunma** zamanıdır. Bu yapıldığında hızlı bir barışa, ya da savaşın devrimci bir savaşa dönüşmesine ulaşmak *mümkündür*. Aksi halde, bütün Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler emperyalizmin uşakları olarak kalırlar.

Not. Bu satırları yazdıktan *sonra* "Raboçi"nin[1] 6 sayısını okudum ve tamamen görüş birliğinde olduğumuzu söylemeliyim. Mükemmel başyazıyı, basın özetini ve V. M-n ile Volski'nin makalelerini yürekten kutlarım. Volodarski'nin konuşmasıyla ilgili olarak, Yazı Kurulu'na mektubunu okudum, hakeza o da suçlamalarımı "tasfiye ediyor". Bir kez daha en iyi selamlar ve dilekler.

Lenin

12 Eylül (30 Ağustos) 1917'de yazılmıştır.

İlk kez 7 Kasım 1920'de,
"Pravda" No. 250'de yayınlanmıştır.

(Lenin, Nisan Tezleri ve
Ekim Devrimi, s. 128–131,
—İnter Yayınları.)

[1] Bolşevik Partisi merkez yayın organı. —*Red.*

Bugünkü Siyasi Durum Üzerine Bir Karar Taslağı

RSDİP (Bolşevik) Merkez Komitesi Plenum Toplantısı, RSDİP (Bolşevik) Altıncı Parti Kongresi tarafından kabul edilen siyasi durum üzerine karara dayanarak ve bu kararı bugünkü duruma uygulayarak şunları saptar:

1) 3 Temmuz'dan 3 Eylül'e kadar iki ay içinde sınıf mücadelesinin seyri ve siyasi olayların gelişimi, devrimin baş döndürücü hızı sonucunda tüm ülkeyi, barış zamanında devrimsiz ve savaşsız geçen bir dizi uzun yılın yapamayacağı kadar çok ileri götürmüştür.

2) 3–5 Temmuz olaylarının, tüm devrimde bir dönüm noktası olduğu gittikçe daha berrak bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Bu olayları doğru bir biçimde değerlendirmeden ne proletaryanın görevlerini, ne de devrimci olayların bizim irademizden bağımsız olan gelişme hızını doğru bir biçimde değerlendirmek mümkün değildir.

3) Burjuvazinin Bolşeviklere karşı, özellikle kapitalist gazetelere ve yayınevlerine yatırdığı milyonlar sayesinde, halk yığınları arasında çok geniş çapta ve inanılmaz bir gayretle yaydığı iftiralar gittikçe daha çabuk ve gittikçe daha geniş kitleler önünde teşhir olmaktadır. Bolşeviklere atılan iftiraların, işçilerle yoksul köylülerin çıkarlarının savunucularına karşı, yani Bolşeviklere karşı mücadelede çiftlik sahipleri ve kapitalistlerin

başlıca silahlarından biri olduğunu, başkentteki ve büyük kentlerdeki işçi kitleleri ve sonra da köylüler gittikçe daha iyi anlamaktadır.

4) Kornilov isyanı, yani ardında çiftlik sahiplerinin ve kapitalistlerin, en başta da Kadet Partisi'nin ("Halkın Özgürlüğü" Partisi) durduğu generallerin ve subayların isyanı, Bolşeviklere karşı eski iftiraları yineleyerek kendi hedeflerini gizlemeye çalıştı ve böylece burjuvazinin Bolşevik İşçi Partisi'ne, yoksulların gerçek savunucularının partisine karşı yaydığı iftiraların gerçek niteliği konusunda geniş halk yığınlarının gözlerini kesin olarak açmaya yardım etti.

5) Eğer Partimiz, onu engellemek için yaptığımız çabalara rağmen kendiliğinden patlak veren 3–4 Temmuz kitle hareketini desteklemeyi reddetmiş olsaydı, bu proletaryaya düpedüz ihanet olurdu, çünkü yığınların emperyalist, yani ilhakçı, soyguncu, kapitalistlerin çıkarları doğrultusunda yapılan savaşın uzamasına ve hükümetin ve Sovyetlerin, iktisadi bozukluğu ve kıtlığı daha da ağırlaştırıp şiddetlendiren burjuvaziye seyirci kalmasından duydukları haklı ve meşru kin onları harekete geçirmişti.

6) Burjuvazinin ve hükümetin tüm çabalarına rağmen, yüzlerce Bolşevikin tutuklanmasına, onların kâğıtlarına ve belgelerine el konulmasına, yazı işleri odalarının aranmasına vs. rağmen — tüm bunlara rağmen Partimizin 3–4 Temmuz hareketinin önüne devlette tüm iktidarın işçi, asker ve köylü temsilcileri Sovyetlerine geçmesi şiarıyla "barışçıl ve örgütlü" bir gösteriden başka bir hedef koyduğu yolundaki müfterice iddia tanıtlanamadı ve asla tanıtlanamayacaktır.

7) Bolşevikler 3–4 Temmuz'da iktidarı ele geçirmeyi önlerine görev olarak koymuş olsalardı, bu bir hata olurdu, çünkü o sıralar sadece halkın değil, aynı zamanda işçilerin de çoğunluğu,

5 Temmuz'dan sonra kitlelerin gözünde foyası meydana çıkan ve Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin burjuvaziyle anlaşmasının sonucu olan generallerin ordudaki, çiftlik sahiplerinin kırlardaki, kapitalistlerin kentlerdeki karşı-devrimci siyasetini henüz kendi benliğinde hissetmemişti. Fakat Partimizin ne merkezi ne de yerel örgütlerinden hiçbiri, ne sözlü ne de yazılı olarak, 3–4 Temmuz'da iktidarın ele geçirilmesi şiarını atmamış ya da bu şiarı tartışmaya bile açmıştır.

8) Partimizin 3–4 Temmuz günlerindeki, olayların şimdi açığa çıkardığı gerçek yanılgısı, sadece, halktaki genel durumu olduğundan *daha az* devrimci sayması, Sovyetlerin siyasetini değiştirmek suretiyle siyasi dönüşümlerin barışçıl gelişmesini *hâlâ* mümkün sayması olmuştu, halbuki gerçekte Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler burjuvazi ile yaptıkları anlaşmayla kendi ellerini kollarını o kadar bağlamışlar, burjuvazi ise o kadar karşı-devrimcileşmişti ki, barışçıl bir gelişmeden söz etmek artık mümkün değildi. Sadece olayların pek hızlı gelişmeyeceği varsayımına dayanan bu yanılgıdan ise Parti, ancak 3–4 Temmuz halk hareketine, "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarıyla ve harekete barışçıl ve örgütlü bir karakter verme göreviyle katılmaktan başka türlü kurtulamazdı.

9) Kornilov isyanının tarihi önemi, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin uzlaşmacı laflarıyla üstü örtülmüş olan —ve hâlâ üstü örtülmeye devam eden— şu gerçeği halk kitlelerinin önünde çok etkileyici bir şekilde gözler önüne sermiş olmasında yatar: Çiftlik sahipleri ve burjuvazi, en başta da Kadet Partisi, hakeza onlardan yana olan generaller ve subaylar örgütlenmişlerdir ve burjuvazinin tüm iktidarı kendi eline geçirebilmesi, kırda çiftlik sahiplerinin iktidarının sağlamlaşması ve ülkenin işçilerin ve köylülerin kanıyla sulanması için eşi duyulmadık canilikleri yapmaya hazırdır ve şimdiden yapmaktadırlar; Riga'yı (sonra da Petrograd'ı) Almanlara teslim etmeye, cepheyi Al-

manlara açmaya, Bolşevik alayları kurşuna dizdirmeye, bir darbe tertiplemeye, başına "Vahşi Tümen"in getirileceği birlikleri başkent üzerine sevketmeye hazırdırlar.

Kornilov isyanı, tarihin bütün ülkelerde tanıtladığı şeyi, yani burjuvazinin sırf halk üzerinde kendi egemenliğini ayakta tutmak ve kârlarını korumak için vatana ihanet edeceğini ve her türlü caniliğe hazır olduğunu Rusya için de tanıtladı.

10) Rusya'nın işçilerinin ve köylülerinin kararlı mücadeleden ve çiftlik sahipleriyle burjuvazi üzerinde, Kadet Partisi ve ona sempati duyan generaller ve subaylar üzerinde zaferden başka çıkış yolu yoktur. Böyle bir mücadeleye ve böyle bir zafere halkı, yani tüm emekçileri ancak kent işçi sınıfı, tüm devlet iktidarı bu sınıfın eline geçerse ve bu sınıf yoksul köylüler tarafından desteklenirse götürebilir.

11) Rus devrimindeki olaylar, özellikle 6 Mayıs'tan beri ve en çok da 3 Temmuz'dan beri öyle olağanüstü fırtınalı, öyle kasırga gibi hızlı gelişmektedir ki, Parti'nin görevi asla onları daha da hızlandırmak olamaz; tersine, tüm çabalarımız, olayların gerisinde kalmamaya, durumdaki ve sınıf mücadelesinin seyrindeki değişiklikler hakkında işçiler ve diğer emekçiler arasında tüm gücümüzle yapacağımız aydınlatma çalışmasına ayak uydurmaya yönelik olmalıdır. Şu anda Parti'nin baş görevi, yığınlara durumun son derece nazik olduğunu, her türlü eylemin bir patlamayla sonuçlanabileceğini ve bu nedenle zamansız bir ayaklanmanın en büyük zararı verebileceğini anlatmaktır. Aynı zamanda ama nazik durum, işçi sınıfını kaçınılmaz bir şekilde —belki de felaketli bir hızla—, olayların ondan bağımsız bir dönemecinde karşı-devrimci burjuvaziyle nihai mücadeleye girmek ve iktidarı ele geçirmek zorunda kalacağı bir duruma sürüklemektedir.

12) Kornilov isyanı, ordunun, tüm ordunun, *genel karargâhtan nefret ettiğini* tamamen ortaya çıkardı. Bolşeviklerden nefret ettiklerini ve işçilerin ve köylülerin, çiftlik sahipleri ve burjuvazi ile anlaşması siyasetini savunduklarını aylar boyu süren çabalarıyla ortaya koymuş olan Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler bile bunu itiraf etmek zorunda kaldılar. Ordunun genel karargâha karşı duyduğu nefret azalmak şöyle dursun, Kerenski hükümetinin Kornilov'un yerine Alekseyev'i getirmek, Klembovski'yi ve diğer Kornilovcu generalleri ise görevlerinde bırakmakla yetinmesi ve ordunun demokratikleştirilmesi ve karşıdevrimci subaylar heyetinin tasfiyesi için ciddi hiçbir şey yapmamasından sonra daha da artacaktır. Kerenski'nin bu güçsüz, kararsız ve ilkesiz siyasetine göz yumup onu destekleyen Sovyetler, Kornilov isyanının bastırılması sırasında tüm iktidarı barışçıl bir şekilde ele geçirme fırsatını bir kez daha kaçırmış olan Sovyetler — bu Sovyetler artık yalnızca burjuvaziyle anlaşmaktan değil, burjuvaziyle caniyane bir anlaşma yapmaktan suçludurlar.

Genel karargâhtan nefret eden ve fetihçi karakteri hakkında gözünün açılmış olduğu bir savaşı daha fazla yürütmek istemeyen ordu, kaçınılmaz olarak yeni felaketlere mahkûmdur.

13) Ancak ve yalnız işçi sınıfı, iktidarı ele geçirdiği zaman, gerçek bir barış siyaseti yürütebilecektir, aslında burjuvaziyi ve onun gizli anlaşmalarını destekleyen Menşevik ve Sosyal-Devrimciler gibi sadece sözde bir barış siyaseti değil, gerçek bir barış siyaseti: o derhal, askeri durum ne olursa olsun, hatta Kornilovcu generaller Riga'dan sonra Petrograd'ı da Almanlara teslim etseler de, *tüm* halklara açık, kesin, berrak ve *adil* barış koşulları önerecektir. İşçi sınıfı bunu tüm halk adına yapabilecektir, çünkü Rusya işçilerinin ve köylülerinin ezici çoğunluğu, bugünkü fetih savaşına karşı olduklarını ve ilhakların (fetihlerin)

ve savaş ödentilerinin olmadığı adil koşullarda bir barıştan yana olduklarını ifade etmişlerdir.

Aylardan beri böyle bir barıştan söz eden Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler kendi kendilerini ve halkı kandırmaktadırlar. İşçi sınıfı iktidarı ele geçirince, bir gün dahi yitirmeden, herkese böyle bir barış önerecektir.

Bütün ülkelerin kapitalistleri, savaşa karşı her yerde olgunlaşmakta olan işçi devrimini denetim altına almada büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır, ve Rus devrimi güçsüz ve acıklı barış isteklerinden kesin bir barış önerisine geçer ve aynı zamanda gizli anlaşmaları açıklayıp yırtarsa vb., hızla barış yapılması, kapitalistlerin barışı engelleyememesi şansı yüzde doksan dokuzdur.

En ihtimal dışı durum gündeme gelip de kapitalistler, kendi halklarının iradesine rağmen, Rus işçi hükümetinin barış koşullarını kabul etmeyecek olursa, Avrupa'da devrim yüz kez daha çabuk yaklaşacaktır; işçilerimizin ve köylülerimizin ordusu kendisine, kin yerine saygı beslediği amirler ve komutanlar seçecek, barış önerisinden ve gizli anlaşmaların yırtılmasından sonra, çiftlik sahipleri ve burjuvaziyle ittifakın bozulmasından ve tüm toprak ve arazinin köylülere verilmesinden sonra, savaşın haklı bir savaş olduğuna inanacaktır. Ancak o zaman savaş Rusya açısından haklı bir savaş olacaktır; ancak böyle bir savaşı işçiler ve köylüler zorla değil, gönüllü yürüteceklerdir ve böyle bir savaş, ileri ülkelerdeki kaçınılmaz işçi devrimini daha da yakınlaştıracaktır.

14) Ancak ve yalnız işçi sınıfı, iktidarı ele geçirdiğinde, çiftlik sahiplerinin tüm arazilerinin derhal köylülere tazminatsız olarak devredilmesini sağlayabilecektir. Bu ertelenmemelidir. Kurucu Meclis bunu yasallaştıracaktır, Kurucu Meclis'in geciktirilmesinin sorumlusu ise köylüler değildir. Köylüler, çiftlik

sahipleriyle ve kapitalistlerle anlaşma yoluyla toprak elde edemeyeceklerini günden güne daha iyi anlamaktadırlar. Toprak ancak yoksul köylülerle işçilerin kardeşçe ve candan ittifakı ile elde edilebilir.

Aylar boyunca, Kadet partili çiftlik sahiplerine ödünler ve ödüncükler vererek köylülerin çıkarlarını savunmaya çabaladıktan ve tüm çabaları başarısızlıkla sonuçlandıktan sonra Çernov'un hükümetten ayrılışı, uzlaşma siyasetinin boşluğunu özellikle anlaşılır bir biçimde göstermiştir. Kırdaki köylülük, köylerdeki çiftlik sahiplerinin 5 Temmuz'dan sonra ne kadar küstahlaşmış olduğunu ve onları dizginleme ve zararsız hale getirmenin ne kadar zorunlu olduğunu görüyor ve biliyor, hissediyor ve seziyor.

15) Ancak ve yalnız işçi sınıfı, iktidarı ele geçirince, iktisadi yıkıma ve tehdit eden kıtlık tehlikesine bir son verebilecektir. Hükümet 6 Mayıs'tan beri denetim ve yine denetim vaat ediyor, fakat hiçbir şey yapmadı ve yapamazdı da, çünkü kapitalistler ve çiftlik sahipleri her türlü çalışmayı baltalıyorlardı. İşsizlik büyüyor, açlık yaklaşıyor, para değeri düşüyor; narh fiyatlarının ikiye katlanmasından sonra Peşehonov'un istifa etmesi krizi daha da derinleştirecektir ve hükümetin tüm güçsüzlüğünü ve yeteneksizliğini bir kez daha tanıtlamaktadır. Ancak üretim ve dağıtım üzerinde işçi denetimi kurtuluşu getirebilir. Ancak bir işçi hükümeti kapitalistleri dizginleyecek, bütün emekçileri *iktidarın* çabalarını kahramanca desteklemeye sevkedecek, düzeni egemen kılacak ve tahılın diğer ürünlerle düzenli değişimini örgütleyecektir.

16) Yoksul köylülerin kent işçi sınıfına güveni, burjuvazinin iftiraları ve koalisyon siyaseti üzerine kurulu umutlar yüzünden geçici olarak sarsılmış bulunan bu güven, özellikle 5 Temmuz'dan sonra kırdaki tutuklamalar, emekçilere uygulanan baskı, sonra da Kornilov isyanı halkın gözünü açalı beri, yeniden ka-

zanılıyor. Halkın burjuvaziyle anlaşma siyasetine inancını yitirdiğini gösteren işaretlerden biri, bu anlaşma siyasetini uygulamaya koyan ve tutarlılıkla uygulayan en bellibaşlı iki parti içinde, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler içinde —özellikle 5 Temmuz'dan sonra—, bu partiler içindeki hoşnutsuzluğun, uzlaşmacılığa karşı mücadelenin ve Sosyal-Devrimci partinin son "Konsey"inde ve Menşevik partinin son kongresinde hazır bulunanların beşte ikisine (yüzde 40) ulaşan muhalefetin sürekli artış içinde bulunmasıdır.

17) Olayların tüm seyri, bütün iktisadi ve siyasi koşullar, ordu içinde tüm olup bitenler, barış, ekmek, özgürlük getirecek ve diğer ülkelerde de proletaryanın devriminin zaferini çabuklaştıracak olan iktidarın işçi sınıfı tarafından başarıyla ele geçirilmesinin önkoşullarını gittikçe artan bir hızla hazırlamaktadır.

En geç 3 (16) Eylül 1917'de yazılmıştır.

İlk kez 1925'te,
Lenin Derlemesi
Cilt IV'te yayınlanmıştır.

(Lenin, Nisan Tezleri ve
Ekim Devrimi, s. 132–139,
—İnter Yayınları.)

Tehdit Eden Felaket ve Onunla Nasıl Mücadele Etmeli

Açlık Yaklaşıyor

Rusya'yı, engellenmesi mümkün olmayan bir felaket tehdit ediyor. Demiryolu ulaşımı inanılmaz ölçüde tahrip olmuştur, ve bu tahribat gittikçe ilerliyor. Bütün trenlerin duracağı bir an gelecektir. Fabrikalar için hammadde ve kömür sevki duracaktır. Tahıl sevki kesilecektir. Kapitalistler, eşi duyulmadık bir felaketin cumhuriyetin ve demokratizmin, Sovyetlerin ve genel olarak proleter ve köylü birliklerinin yıkılmasına yol açacağı ve böylece monarşiye geri dönüşü ve burjuvazinin ve çiftlik sahiplerinin iktidarının yeniden kurulmasını kolaylaştıracağı umuduyla üretimi bilinçli olarak ve ardı arkası kesilmeksizin sabote ediyorlar (üretime zarar veriyor, fabrikaları faaliyet dışı bırakıyor, onların çalışmasını baltalıyor ve akamete uğratıyorlar).

Eşi görülmedik boyutta bir felaket ve kıtlık önü alınamaz bir şekilde tehdit ediyor. Bundan bütün gazetelerde sayısız kez söz edildi. Gerek partiler, gerek İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri tarafından yığınla karar alındı, felaketin kaçınılmaz olduğunu, çok yakında bulunduğunu, ona karşı amansız bir mücadele verilmesi gerektiğini, çöküşü engellemek için halkın "kahramanca çabaları"na gerek duyulduğunu vs. tespit eden kararlar.

Herkes bunu söylüyor. Herkes bunu kabul ediyor. Bu herkes için kesin.

Ve hiçbir şey yapılmıyor.

Devrimin altı ayını geride bıraktık. Felaket daha da yaklaştı. İşsizlik kitlesel bir olgu haline geldi. Şunu bir düşünün: Ülkede mal yok, ülke ürün yokluğu, işgücü yokluğu nedeniyle mahvoluyor, halbuki yeterince tahıl ve hammadde var — ve böyle bir ülkede, böylesine kritik bir anda kitlesel işsizlik yaşanıyor! (Bazıları tarafından büyük devrim olarak nitelenen, fakat şimdilik sanırım daha haklı olarak "tembel" diye nitelenebilecek olan) devrimin yarım yılı içinde demokratik bir cumhuriyette, kendine gururla "devrimci-demokratik" diyen bir yığın birlik, organ ve kurum varken, felakete karşı, açlığa karşı pratikte kesinlikle ciddi *hiçbir* şey yapılmamış olduğunu göstermek için daha başka hangi kanıta gerek var? Çöküşe gittikçe daha hızlı yaklaşıyoruz, çünkü savaş beklemiyor, ve onun yol açtığı, halk yaşamının bütün alanlarındaki tahribat gittikçe daha çok şiddetleniyor.

Halbuki, felaket ve açlıkla mücadele araçlarının mevcut olduğunu, mücadele önlemlerinin gayet açık ve basit, tamamen uygulanabilir, halk güçlerine son derece uygun olduğunu, ve bu önlemlerin *sadece, yalnızca,* bir avuç çiftlik sahibi ve kapitalistin eşi görülmedik kârlarını azaltacağı için *alınmadığını* görmek için biraz dikkatlice düşünmek yeter.

Gerçekten de. Yemin edilebilir ki, felaket ve açlıkla mücadelenin, bunu önlemenin temel ve en önemli önleminin gayet açık ve kesin bir şekilde tanınmadığı tek bir konuşma, hangi eğilimde olursa olsun tek bir gazete makalesi, herhangi bir toplantı ya da kurum kararı yoktur. Bu önlem, kontrol, denetim, muhasebe, devlet tarafından düzenleme, üretim ve dağıtımda işgücünün doğru dağılımı, halk güçlerinin idareli kullanımı, her türlü fuzuli güç harcanmasının önlenmesi, güçlerin idareli kullanımıdır. Kontrol, denetim, muhasebe — felaket ve açlığa karşı

mücadelede ilk sözcük budur. Bu inkâr edilmiyor ve herkesçe kabul ediliyor. Fakat çiftlik sahipleri ve kapitalistlerin mutlak gücüne, onların hadsiz hesapsız, eşi görülmedik, fahiş kârlarına, pahalılık ve ordu siparişleri sayesinde cebe indirdikleri kârlara (şimdi ise doğrudan ya da dolaylı olarak hepsi savaş için "çalışıyorlar"), herkesin bildiği, herkesin gözlemlediği, herkesin şaşkınlığını ifade ettiği kârlara dokunma korkusuyla *yapılmayan* şey tam da bu.

Ve bir ölçüde ciddi kontrol, muhasebe ve denetim için devlet tarafından hiçbir şey, kesinlikle hiçbir şey yapılmıyor.

Hükümet Sadece Seyrediyor

Her yerde, her türlü kontrole, denetime ve muhasebeye, bunların devlet tarafından uygulanması girişimlerine karşı sistematik ve sürekli sabotajla karşılaşılıyor. Bu sabotajın nereden kaynaklandığını ve hangi araçlarla yürütüldüğünü kavramamak için inanılmaz ölçüde saf olmak gerekiyor — ve kavramamış gibi yapmak için de en büyük ikiyüzlülük gerekiyor. Çünkü bankacıların ve kapitalistlerin bu sabotajları, her türlü kontrol, denetim ve muhasebenin *baltalanması,* demokratik cumhuriyetin devlet biçimlerine, "devrimci-demokratik" kurumların varlığına uyduruluyor. Kapitalist baylar, bilimsel sosyalizmin bütün yandaşlarının lafta kabul ettiği, fakat arkadaşları bakanlık, müsteşarlık vs. koltuğuna oturur oturmaz Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin derhal unutmaya koyuldukları doğruyu çok iyi benimsemişlerdir. Kastettiğim, monarşist hükümet biçiminin yerine cumhuriyetçi-demokratik bir biçim geldiğinde kapitalist sömürünün ekonomik özüne hiçbir şekilde dokunulmayacağı doğrusudur, ve dolayısıyla tersi de: Bu kârın demokratik cumhuriyette de mutlak monarşi zamanında olduğu gibi başarıyla savunulabilmesi için, gerekli olan sadece, kapitalist kârın doku-

nulmazlığı ve kutsallığı için mücadelenin *biçimini* değiştirmektir.

Bugün her türlü kontrol, muhasebe ve denetimin en yeni, cumhuriyetçi-demokratik sabotajı, kapitalistlerin kontrol "ilkesi"ni ve onun zorunluluğunu lafta "coşkuyla" tanımaları (elbette tüm Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin de yaptığı gibi) ve sadece bu kontrolün uygulanmasının "tedrici", planlı ve "devletçe düzenlenmiş" biçimde uygulanmasında ısrarlı olmalarında yatmaktadır. Kulağa hoş gelen bu sözler, gerçekte kontrolü *baltalamak,* bir hiçe, bir hayale dönüştürmek, bir kontrol varmış gibi yapmak, bütün gerekli ve pratik önemli adımları sürüncemede bırakmak, tümüyle ve bütünüyle kapitalistlere bağlı ve hiçbir şey yapmayan ve zaten yapamayacak olan son derece karmaşık, hantal, bürokratik-cansız kontrol organları kurmak için bahaneden başka bir şey değildir.

Söylediklerimizin boş bir iddia olmadığının görülmesi için, Menşevik ve Sosyal-Devrimci saflardan, yani tam da devrimin ilk altı ayında Sovyetlerde çoğunluğu oluşturan, "koalisyon hükümeti"ne katılan, o nedenle de Rus işçi ve köylülerine karşı kapitalistlere yardım etme ve her türlü kontrolü baltalama faaliyetinin politik sorumluluğunu taşıyanların saflarından tanıklara atıfta bulunmak istiyoruz.

"Devrimci" demokrasinin "yetkili" (şaka bir yana!) kurumları arasındaki en yüksek kurumun resmi organı olan "MYK İzvestiyası" (yani Tüm-Rusya İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Kongresi Merkez Yürütme Komitesi Haberleri), 20 (7) Eylül 1917 tarihli 164. sayısında, sözünü ettiğimiz Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerce kurulan ve onların elinde bulunan kontrol sorunları için özel kurumun bir *kararını* yayınladı. Bu özel kurum Merkez Yürütme Komitesi'nin "Ekonomi Şubesi"dir. Bu kurumun kararında, *"iktisadi hayatın düzenlen-*

mesi için hükümet bünyesinde oluşturulan merkezi organların mutlak ataleti" resmen olgu olarak tanınmıştır.

Gerçekten de, Menşevik ve Sosyal-Devrimci politikanın iflası için Menşevik ve Sosyal-Devrimcilerin kendi elleriyle imzaladıkları bu belgeden daha canlı bir kanıt bulunabilir mi?

İktisadi hayatın düzenlenmesi daha Çarlık döneminde bir zorunluluk olarak nitelendirilmiş ve bu amaçla bazı kurumlar kurulmuştu. Ne var ki Çarlık yönetimi altında çöküntü daha da büyümüş ve korkunç boyutlar almıştı. Bu çöküşü bertaraf edecek ciddi ve kararlı önlemler almak cumhuriyetçi devrimci hükümetin baştan beri göreviydi. Menşevik ve Sosyal-Devrimcilerin katılımıyla kurulan "koalisyon hükümeti", 19 (6) Mayıs'ta tüm halka yaptığı resmi açıklamada bir devlet kontrolü ve düzenlemesi uygulayacağı vaadinde bulundu ve bu yükümlülük altına girdi. Gerek Tsereteli ve Çernov, gerekse de diğer Menşevik ve Sosyal-Devrimci liderler, sadece hükümetin sorumluluğunu taşımakla kalmayıp, aynı zamanda ellerinde bulunan "devrimci-demokrasinin yetkili organları"nın hükümetin çalışmasını gerçekten denetleyeceği ve kontrol edeceğine yemin edip, güvence vermişti.

19 (6) Mayıs'tan beri dört ay geçmiştir, Rusya'nın saçma emperyalist "taarruz" için yüzbinlerce askeri feda ettiği, yaz ayları tam da gemicilikte, tarımda, jeolojik sondaj faaliyetlerinde vs. vb. çok şey yapmak için son derece elverişli fırsatlar sunmuş olmasına rağmen yıkımın ve felaketin dev adımlarla gittikçe daha çok yaklaştığı dört uzun ay geçmiştir — bu dört ayın ardından Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler, hükümet bünyesinde oluşturulan kontrol kurumlarının "mutlak ataleti"ni resmen kabul etmek zorunda kalmışlardır!!

Ve bu Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler şimdi (bu satırları 25 (12) Eylül'deki Demokratik Konferans'ın öngününde yazıyoruz), ciddi devlet adamları edasıyla, Kadetlerle koalisyon ye-

rine sanayi ve ticaretin parababalarıyla, Ryabuşinski, Bublikov, Tereşçenko ve şürekâsıyla koalisyon yapmakla soruna çare bulunabileceğinden sözediyorlar!

Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin bu şaşılası körlüğü nasıl açıklanır? Bunlar ne yaptıklarını bilmeyen ve iyi niyetleriyle yanılan gayet akılsız ve saf siyasi agu bebekler midir? Yoksa oturdukları bakanlık, müsteşarlık, genel valilik, komiserlik ve benzeri koltukların bir tür özel "politik" körlük yaratma özelliği mi var?

Kontrol Önlemleri Herkesçe Biliniyor ve Kolayca Uygulanabilir

Kontrol araçları ve yolları olağanüstü karmaşık, zor, denenmemiş, evet hatta bilinmez şeyler mi acaba? sorusu sorulabilir. Gecikme, Kadet Partisi, sanayi ve ticaret sınıfı, Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerden devlet adamlarının, altı aydan beri kan revan içinde kontrol araçları ve yolları bulmak, araştırmak, açmak için çalışmalarına rağmen, görevin olağanüstü zor olması ve hâlâ çözülmemiş olmasıyla açıklanmaz mı?

Kesinlikle değil! Cahil, okuma-yazma bilmeyen ve gözü yıldırılmış köylülerin ve herşeye inanan ve hiçbir şeyi daha derinden araştırmayan darkafalıların "gözüne kül serpmeye" ve meseleyi böyle göstermeye çalışıyorlar. Gerçekte ise Çarlık bile, savaş sanayii komitelerini kuran "eski rejim" bile kontrol için temel önlemin, araç ve yolların neler olduğunu *biliyordu:* halkın farklı mesleklere, faaliyet amaçlarına, işkollarına vs. göre birleşmesi. Fakat Çarlık halkın birleşmesinden *korkuyordu* ve bu nedenle gayet iyi bilinen, son derece kolay, kesinlikle uygulanabilir kontrol araç ve yollarını kısıtlayıp yapay biçimde engellemek için herşeyi yaptı.

Savaşın ağır yükler bindirdiği, büyük eziyetler çeken ve —şu ya da bu boyutta— yıkım ve kıtlık altında kıvranan tüm savaşan devletler çoktan beri, neredeyse tümü halkın birleşmesi, devlet temsilcilerinin içinde yeraldığı ve devletin kontrolü altında bulunan her türden birliğin yaratılması ve teşvik edilmesi sonucunu veren *bir dizi* kontrol önlemi öngörmüş, saptamış, uygulamaya koymuş ve denemiştir. Bu kontrol önlemlerinin hepsi herkesçe biliniyor, onlar hakkında çok şey konuşuldu ve yazıldı; savaş halinde olan ileri güçler tarafından çıkarılan kontrol ile ilgili yasalar Rusça'ya çevrilmiş ya da Rus basınında etraflıca anlatılmıştır.

Devletimiz gerçekten ciddi ve nesnel biçimde kontrol uygulamak *isteseydi,* onun kurumları kapitalistlere yaltaklanarak kendilerini "mutlak atalet"e mahkûm etmezlerdi, devletin, herkesçe bilinen, daha önce uygulanmış son derece zengin kontrol önlemlerinin içine iki elini daldırıp alması yeterdi. Önündeki tek engel, Kadetlerin, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin halktan gizlediği tek engel, kontrolün kapitalistlerin çılgın kârlarını açığa çıkaracağı ve bu kârlara zarar vereceği olgusudur.

Bu son derece önemli sorunu daha ayrıntılı açıklamak için (bu sorun aslında, Rusya'yı savaş ve açlıktan kurtarmak isteyen *her* gerçekten devrimci hükümetin programı sorunuyla eşanlamlıdır), en önemli kontrol önlemlerini saymak ve her birini yakından incelemek istiyoruz.

Sadece alay olsun diye devrimci-demokrat diye adlandırılmayan bir hükümet, daha varlığının ilk haftasında ana kontrol önlemlerinin gerçekleştirilmesini kararlaştırsaydı (emretseydi), hileli yollarla kontrolden kaçmaya çalışan kapitalistlere karşı ciddi ve etkili cezalar saptasaydı ve halka bizzat kapitalistleri denetleme, kontrol önlemlerine kapitalistlerin sorumlulukla uymasını kontrol etme çağrısı yapsaydı, bunların Rusya'da kontrolün çoktan uygulanıyor olması için yeteceğini görürüz.

Bu en önemli önlemler şunlardır:

1) Bütün bankaların bir tek bankada birleştirilmesi ve bu bankanın operasyonları üzerinde devlet kontrolü ya da bankaların ulusallaştırılması;

2) Sendikaların (satış kartellerinin —ÇN), yani kapitalistlerin en büyük tekelci birliklerinin (şeker, petrol, kömür, maden sendikası vs.) ulusallaştırılması;

3) Ticaret sırrının kaldırılması;

4) Sanayicilerin, tüccarların ve işadamlarının zorunlu sendikalaşması (yani birliklerde zorunlu birleştirilmesi);

5) Halkın tüketici kooperatiflerinde zorunlu birleşmesi ya da böyle bir birleşmenin teşvik edilmesi ve kontrolü.

Şimdi, devrimci-demokratik tarzda uygulanması koşuluyla bu önlemlerin her birinin ne anlama geleceğini incelemek istiyoruz.

Bankaların Ulusallaştırılması

Bilindiği gibi bankalar modern ekonomi dünyasının merkezleri, tüm kapitalist ekonomi sisteminin en önemli sinir merkezleridir. "İktisadi hayatın düzenlenmesi"nden sözedip bankaların ulusallaştırılması sorununu geçiştirmek, ya en kaba cehalet gösterisidir, ya da "sade halk"ı tumturaklı laflarla ve yerine getirilmesi baştan amaçlanmayan boş vaatlerle kandırmak demektir.

Bankaların faaliyetlerini kontrol etmeden ve düzenlemeden, tahıl tedarikini ya da genel olarak ürünlerin üretim ve dağıtımını kontrol etmek ve düzenlemek istemek saçmalıktır. Bu, insanın eline tesadüfen geçen "kuruşları" kaparken, milyonlarca rubleye dönüp bakmamasına benzer. Modern bankalar ticaret (tahıl ticareti ve her türlü ticaret) ve sanayi ile öylesine sıkı ve

kopmaz bir biçimde içiçe geçmiştir ki, "bankalara el koyma"dan hiçbir ciddi, "devrimci-demokrat" iş yapılamaz.

Fakat belki de "bankalara el koymak" devlet için son derece zor ve karmaşık bir operasyondur? Genellikle darkafalılar tam da bu tür numaralarla yıldırılmaya çalışılır — bunu yapmaya çalışanlar elbette kapitalistler ve onların avukatlarıdır, çünkü bu onların avantajınadır.

Gerçekte bankaların ulusallaştırılması —onunla tek bir "mülk sahibi"nin bile tek kuruşu elinden alınmaz— ne teknik, ne de kültürel nitelikli hiçbir zorluk arzetmez, bu daha çok *yalnızca* bir avuç zenginin kirli kâr hırsı tarafından baltalanıyor. Bankaların ulusallaştırılması sık sık özel servetlerin zoralımıyla karıştırılıyorsa, bu kavram kargaşasını yayma suçu, halkı kandırmakta çıkarı olan burjuva basınına aittir.

Bankaların kullandığı ve bankalarda yoğunlaşan sermayelerin mülkiyeti, hisse senedi, tahvil, kambiyo, makbuz ve benzeri denilen basılı ve yazılı belgelerle tasdiklenir. Bu belgelerden hiçbiri, bankaların ulusallaştırılmasıyla, yani bütün bankaların tek bir devlet bankasında birleşmesiyle geçerliliğini yitirmez ya da niteliğini değiştirmez. Tasarruf hesabında 15 rublesi olan biri, bankaların ulusallaştırılmasından sonra da 15 rublenin sahibi olarak kalır, 15 milyon rublesi olan da, bankaların ulusallaştırılmasından sonra da, hisse senedi, tahvil, kambiyo, mal belgesi ve benzeri biçiminde bu 15 milyonun sahibi olarak kalır.

O halde bankaların ulusallaştırılmasının anlamı nedir?

Şudur ki, tek tek bankalar ve bunların operasyonları üzerinde gerçek kontrolü sağlamak (ticaret sırrı vs. kaldırılsa bile) imkânsızdır, çünkü bilanço düzenlerken, hayali girişimler ve şubeler kurarken, kuklalar öne sürerken kullanılan son derece karmaşık, girift ve rafine yöntemlerin girdisini çıktısını anlamak imkânsızdır. Sadece, aslında mülkiyet ilişkilerinde en ufak bir değişiklik anlamına gelmeyen, tekrar ediyoruz, kimsenin tek kuru-

şunu bile elinden almayan tüm bankaların tek bir bankada birleştirilmesi, gerçek bir kontrolü *mümkün kılar,* elbette yukarıda sözünü ettiğimiz bütün diğer önlemlerin uygulanması koşuluyla. Ancak bankalar ulusallaştırıldığında milyonların ve milyarların nereden gelip nereye gittiği konusunda devletin bilgi sahibi olması *sağlanabilir.* Ve ancak bankalar üzerinde, kapitalist dolaşımın bu merkezleri, bu ana eksenleri ve bu ana mekanizmaları üzerinde kontrolü, sadece lafta değil gerçekte de tüm iktisadi yaşam üzerinde, en önemli ürünlerin üretim ve dağıtımı üzerinde kontrolü harekete geçirmeyi, aksi halde kaçınılmaz olarak sade halkı dolandırmanın bakan safsatasına dönüşmeye mahkûm olan "iktisadi hayatın düzenlenmesi"ni yoluna koymayı mümkün kılar. Bugün gelir vergisi büyük ölçüde hayal olarak kalırken, ancak —bankaların tek bir devlet bankasında birleştirildiği— banka operasyonları üzerinde kontrol, kolayca pratiğe geçirilebilecek başka önlemlerin de uygulanmasıyla, servetlerin ve gelirlerin gizlenemediği bir gelir vergisi toplamayı örgütleme olanağı yaratır.

Bankaların ulusallaştırılmasını sadece kararlaştırmak yeterdi, uygulamayı müdür ve memurların kendileri yapardı. Bunun için özel bir aygıta, devletin hazırlayıcı özel adımlarına gerek yoktur, bu önlem tek bir kararnameyle, "bir çırpıda" gerçekleştirilebilir. Çünkü böyle bir önlemi tam da kapitalizm, bir kez kambiyo, hisse senetleri, tahvillere kadar geliştikten sonra, iktisaden mümkün kılmıştır. Geriye *sadece hesap işlerini birleştirmek* kalıyor, ve devrimci-demokratik devlet, derhal, telgrafla, tüm bankaları derhal tek bir devlet bankasında birleştirmek için her kentte toplantılar, bölgelerde ve tüm ülkede memur ve müdür kongreleri toplama kararı alsaydı, bu reform birkaç hafta içinde hayata geçerdi. Elbette tam da müdürler ve yüksek dereceli memurlar buna direnir ve devleti aldatmaya, meseleyi sürüncemede bırakmaya çalışırlardı, çünkü bu baylar özellikle kârlı işlerini, özellikle büyük kazançlar getiren hileli numaralar

çevirme olanaklarını yitirirlerdi; *tüm meselenin özü budur.* Fakat bankaların birleşmesinin önünde en ufak bir teknik zorluk yoktur, ve iktidar sadece lafta devrimci değilse (yani kemikleşmiş düşünceleri ve geri alışkanlıkları kırmaktan korkmuyorsa), sadece lafta demokratik değilse (yani bir avuç zenginin değil, halkın çoğunluğunun çıkarları doğrultusunda hareket ediyorsa), o zaman meseleyi sürüncemede bırakma, belge ya da hesapları ortadan kaldırma girişimlerine karşı, müdürlere, yönetim kurulu üyelerine, büyük hisse senedi sahiplerine karşı servet zoralımı ve hapis cezası getirmesi yeter, sadece yoksul memurları *ayrı* yerde toplayarak, zenginlerin dolandırıcılıklarını ve sürüncemede bırakma taktiklerini ortaya çıkarma karşılığında prim koyması yeter — ve bankaların ulusallaştırılması, hayal edilmeyecek kadar pürüzsüz ve hızlı yürür.

Tüm halkın, esas itibariyle işçilerin *değil* (çünkü işçilerin bankalarla pek işi olmaz), köylüler ve küçük müteşebbisler kütlesinin bankaların ulusallaştırılmasından sağlayacağı yarar çok büyük olurdu. İşgücünde büyük tasarruf sağlanırdı ve devletin şimdiye kadarki banka memuru sayısını muhafaza edeceği varsayılırsa, bankaların evrenselleşen (genelleşen) kullanımı, şube sayısında artış, banka operasyonlarının herkese daha açık olması vs. vb. yönünde çok büyük bir adım atılmış olurdu. Tam da *küçük* mülk sahipleri için, köylülük için kredi alımı bununla olağanüstü kolaylaşır ve onların istifadesine açık olurdu. Devlet ise ilk kez, bütün önemli para operasyonlarını —bunlar gizlenemeden— önce *izlemek* ve sonra da *kontrol etmek,* ayrıca ekonomik yaşamı *düzenlemek* ve son olarak da kapitalist baylara "hizmetleri" için müthiş "komisyonlar" ödemeden büyük devlet operasyonları için milyonlar ve milyarlar *alma* olanağı elde ederdi. Tüm kapitalistlerin, tüm burjuva profesörlerin, tüm burjuvazinin, onun tüm gayretkeş Plehanovları, Potresovları ve şürekâsının ağızları köpürerek bankaların ulusallaştırılmasına karşı çıkmasının, bu son derece kolay uygulanabilir ve acil önleme

karşı, bu önlem "ülke savunması" açısından, yani askeri açıdan bile muazzam bir artı puan olmasına, ülkenin "askeri gücü"nü olağanüstü artırmasına rağmen binlerce itirazda bulunmasının nedeni budur ve sadece budur.

Burada belki şu itirazda bulunulabilir: Neden Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ileri ülkeler bankaları ulusallaştırmayı gerçekleştirmeyi akıllarından bile geçirmeden "iktisadi hayatın düzenlenmesi"ni mükemmel uyguluyorlar?

Çünkü, diye yanıtlıyoruz, bu devletler, birincisi monarşi, ikincisi cumhuriyetle idare ediliyor olsa da, *ikisi de* sadece kapitalist değil, aynı zamanda emperyalist devletlerdir. Böyle devletler olarak kendileri için zorunlu hale gelmiş olan reformları gerici-bürokratik yoldan uyguluyorlar, biz ise devrimci-demokratik yoldan söz ediyoruz.

Bu "küçük fark" son derece büyük öneme sahiptir. Bunu düşünmek çoğunlukla "âdet değil"dir. "Devrimci demokrasi" sözü bizde (özellikle Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerde), aynen tanrıya inanacak kadar cahil olmayanların "tanrıya şükür" tabirini kullanması gibi, ya da bazen "Den" ya da "Yedinstvo" çalışanlarına bile, herkes bu gazetelerin kapitalistler tarafından kapitalistlerin çıkarları için kurulduğunu ve idame ettirildiğini ve bu nedenle sahte sosyalistlerin bu gazetelerde çalışmasının "saygıdeğer"likle hiç ilgisi bulunmadığını bilmesine rağmen "saygıdeğer yurttaş" tabiriyle hitap etmesi gibi, geleneksel bir söz haline gelmiştir.

"Devrimci demokrasi" sözü klişeleşmiş bir büyük laf, geleneksel bir söylem olarak kullanılmayıp, anlamı üzerinde *düşünülürse,* o zaman demokrat olmak gerçekte halkın azınlığının değil, çoğunluğunun çıkarlarını temsil etmek demektir, devrimci olmak zararlı ve eskimiş herşeyi en büyük kararlılık ve amansızlıkla yıkmak demektir.

Ne Amerika'da, ne de Almanya'da hükümetler ya da egemen sınıflar, duyduğumuz kadarıyla, bizim Sosyal-Devrimci ve Menşeviklerimizin kendileri için talep ettikleri (ve rezil ettikleri) "devrimci demokrasi" ünvanını talep etmezler.

Almanya'da ülke çapında öneme sahip topu topu *dört* özel büyük banka vardır, Amerika'da ise topu topu *iki* tane. Bu bankaların para krallarının, tam da ticaret sırrını muhafaza etmek, tam da işte bu devletten milyonlarca ve on milyonlarca "ekstra kârlar" sızdırmak, tam da kendilerine hileli mali manipülasyon olanağı sağlamak için, özel ve gizli, devrimci değil gerici, demokratik değil bürokratik tarzda birleşerek devlet memurlarını satın alması (bu gerek Amerika'da, *gerekse de Almanya'da* genel kuraldır) ve bankaların özel niteliğini muhafaza etmesi daha kolay, daha rahat ve daha avantajlıdır.

Gerek Amerika gerekse de Almanya "iktisadi hayatı" öyle "düzenliyor" ki, işçiler (ve kısmen de köylüler) için *askeri zindan*, bankacılar ve kapitalistler için ise *cennet* yaratılıyor. Düzenleme, işçileri açlığa "dayandırtmak", kapitalistlere ise (gizlice, gerici-bürokratik biçimde) savaş öncesinden *daha yüksek* kârlar sağlamaktan ibaret.

Bu yöntem cumhuriyetçi-emperyalist Rusya'da da kesinlikle mümkündür; gerçekten de bu yöntem sadece Milyukov ve Şingaryov tarafından değil, aynı zamanda hakeza gerici-bürokratik tarzda bankaların "dokunulmazlığı"nı, onların müthiş kârlar elde etme kutsanmış haklarını *koruyan* Tereşçenko, Nekrasov, Bernatski, Prokopoviç ve şürekâsıyla birlikte Kerenski tarafından da kullanılıyor. Gelin *gerçeği* söyleyelim: Cumhuriyetçi Rusya'da iktisadi hayat gerici-bürokratik tarzda düzenlenmek isteniyor, fakat "çoğu kez", bir numaralı Kornilov'un dağıtmayı başaramadığı, fakat iki numaralı Kornilov'un dağıtmak için büyük çaba harcayacağı "Sovyetler"in varlığı nedeniyle bunu nasıl yapacaklarını bilemiyorlar...

İşte gerçek budur. Bu basit fakat acı gerçek, halkı aydınlatmak için "bizim" "büyük" "devrimci" demokrasimiz tatlı yalanından çok daha yararlıdır...

*

Bankaların ulusallaştırılması aynı zamanda sigortacılığın da ulusallaştırılmasını, yani tüm sigorta şirketlerinin tek bir sigorta şirketinde birleştirilmesini, faaliyetlerinin merkezileştirilmesini, onlar üzerinde devlet kontrolünü olağanüstü kolaylaştırırdı. Sigorta şirketleri çalışanlarının kongreleri, devrimci-demokratik devlet bu yönde karar alır ve yönetim kurulu müdürlerine, büyük hisse sahiplerine, tek tek her birini katı bir şekilde sorumlu tutarak, bu birleşmeyi en küçük geciktirme olmadan gerçekleştirme talimatı verirse, bu birleşmeyi derhal ve kolayca hayata geçirirdi. Kapitalistler sigortacılığa yüz milyonlar yatırmışlardır, tüm çalışma ise memurlar tarafından yapılıyor. Sigorta şirketlerinin birleştirilmesi sigorta primlerini düşürür, tüm sigortalılara bir sürü avantaj ve kolaylık getirir ve aynı güç ve araç sarfıyla sigortalılar çevresinin genişlemesini mümkün kılardı. Halk emeğinden tasarruf edeceği ve lafta değil, gerçekte "iktisadi hayatı düzenlemek" için bir dizi önemli olanak açacağı için hakeza ülkenin "savunma yeteneği"ni yükseltmeye katkıda bulunacak bu reformun önünde, kemikleşmiş düşünceler, geri alışkanlıklar ve kâr getiren koltuklarda oturan bir avuç insanın çıkarı dışında başka hiçbir engel yoktur.

Sendikaların Ulusallaştırılması*

Kapitalizm, eski, kapitalizm öncesi ekonomik sistemlerden, ekonominin çeşitli dalları arasında en sıkı bağ ve karşılıklı bağımlılık kurmuş olmasıyla ayrılır. Durum böyle olmasaydı, ge-

* Burada sendika ile kastedilen, tekelci sermaye birliklerinin bir türü olan kartellerin merkezi bir satış organizasyonuna sahip daha sıkı bir biçimidir. —ÇN

çerken belirtelim, sosyalizme doğru herhangi bir adım atmak teknik olarak imkânsız olurdu. Oysa bankaların üretim üzerindeki egemenliğiyle modern kapitalizm, ekonominin farklı dalları arasındaki bu karşılıklı bağımlılığı azami ölçüde yükseltmiştir. Bankalarla sanayi ve ticaretin en önemli dalları ayrılmaz biçimde içiçe geçmiştir. Bir yandan, bu, aynı zamanda ticari ve sınai sendikalardan (şeker, kömür, demir, petrol sendikaları vs.) bir devlet tekeli oluşturma, bu sendikaları ulusallaştırma yönünde adımlar atmadan sadece bankaları ulusallaştırmanın mümkün olmadığı anlamına gelir. Öte yandan bu, iktisadi hayatın düzenlenmesinin, eğer ciddi uygulanacaksa, hem bankaların hem de sendikaların ulusallaştırılmasını gerekli kıldığı anlamına gelir.

Örneğin şeker sendikasını alalım. O daha Çarlık döneminde kurulmuştu ve mükemmel donatılmış fabrika ve tesislerin büyük çaplı kapitalist birleşmesine yol açmıştı; elbette bu birliğe son derece gerici ve bürokratik bir düşünce hakimdi, kapitalistlere skandal boyutunda yüksek kârlar sağlıyor, işçi ve memurları ise hiçbir hakka sahip olmayan, aşağılanmış, köleleştirilmiş insanlara dönüştürüyordu. Devlet daha o zaman para babalarının yararına üretimi kontrol ediyor ve düzenliyordu.

Burada yapılması gereken, *sadece,* gerici-bürokratik düzenlemeyi, memurlar, mühendisler, müdürler ve hissedarlar kongresinin toplantıya çağrılması, ortak bir muhasebenin uygulanması, işçi birlikleri tarafından kontrol üzerine basit birer kararname çıkararak devrimci-demokratik bir düzenlemeye dönüştürmektir. Bu düşünülebilecek en kolay iştir — ama yapılmıyor!! *Gerçekte* demokratik cumhuriyette şeker sanayiinin gerici-bürokratik düzenlenmesi varlığını sürdürüyor, herşey eskisi gibi kalıyor: halkın emeğinin israf edilmesi, gerikafalılık ve durgunluk, Bobrinski ve Tereşçenkoların daha da zenginleşmesi. Bürokrasiyi değil demokrasiyi, "şeker kralları"nı değil işçi ve memurları bağımsız inisiyatif geliştirmeye çağırmak — Sosyal-

Devrimciler ve Menşevikler halkın bilincini, tam da bu şeker krallarıyla "koalisyon" kurma planıyla, tam da tamamen zorunlu olarak hükümetin iktisadi hayatın düzenlenmesi meselesinde "mutlak ataleti" sonucunu veren para babalarıyla koalisyon planıyla bulandırmamış olsalardı, bu birkaç gün içinde, bir çırpıda yapılabilirdi ve yapılmak zorundaydı.[1]

Petrol sanayiini alalım. O kapitalizmin önceki gelişimi tarafından zaten muazzam ölçüde "toplumsallaştırılmış"tır. Birkaç petrol kralı yüzlerce ve binlerce milyonu istediği gibi yönetiyor; bunlar kupon kesmekle ve fiilen ve teknik olarak *zaten* ulusal çapta toplumsal örgütlenmiş ve *zaten* yüzlerce, binlerce memur, mühendis vs. tarafından yönetilen bir "iş"ten müthiş büyük kârları cebe indirmekle uğraşıyor. Petrol sanayiinin ulusallaştırılması *derhal* mümkündür ve devrimci-demokratik bir devlet için bir görevdir, hele de bu devlet, ne pahasına olursa olsun halk emeğinden tasarruf etmeyi ve yakıt üretimini artırmayı gerektiren ağır bir krizden geçiyorsa. Burada bürokratik kontrolün hiçbir yararı olmayacağı, hiçbir şeyi değiştirmeyeceği açıktır, çünkü "petrol kralları" Tereşçenko ve Kerenskilerle, Avksentyev ve Skobelevlerle, Çar'ın bakanlarıyla olduğu gibi kolayca başa çıkacaklardır; oyalamaların, bahanelerin, vaatlerin yardımıyla, ayrıca burjuva basını (buna Kerenski ve Avksentyevlerin "hesaba kattığı" "kamuoyu" denir) doğrudan ve dolaylı satın alarak, (Kerenski ve Avksentyev tarafından eski dokunulmaz devlet aygıtında eski görevlerinde bırakılan) memurları satın alarak başa çıkacaklardır.

Ciddi bir şeyler yapmak için bürokrasiden demokrasiye geçmek gerekir, hem de gerçekten devrimci tarzda; yani petrol kral-

---

[1] Bu satırlar yazılmıştı ki, gazetelerde Kerenski hükümetinin şeker tekeli uygulamasına geçtiğini okudum; hükümet bunu elbette gerici-bürokratik tarzda, ücretli memur ve işçi kongreleri toplamadan, kamuoyu olmadan, kapitalistleri dizginlemeden yapıyor!!

ları ve hissedarlarına savaş açmak, petrol üretiminin ulusallaştırılmasının sürüncemede bırakılmasını, gelir ya da hesaplardaki yolsuzlukları, üretimin sabote edilmesini, üretimi artırma önlemlerinin ihmalini servetlere el koyma ve hapis cezasıyla cezalandırmak gerekir. İşçi ve ücretli memurların inisiyatifine başvurmak, *onları* derhal konferans ve kongrelerde toplamak ve çok yönlü bir kontrol uygulanması ve üretimin artırılması koşuluyla *onlara* belli bir kâr payı bırakmak gerekir. Böylesi devrimci-demokratik adımlar derhal, vakit geçirmeksizin Nisan 1917'de atılmış olsaydı, likit yakıt rezervleri bakımından dünyanın en zengin ülkeleri arasında olan Rusya, yaz boyunca, su yollarından yararlanarak, halk için gerekli miktarda yakıt tedariki yönünde çok şey yapabilirdi.

Ne burjuva hükümet, ne de Sosyal-Devrimci–Menşevik–Kadet koalisyon hükümeti en ufak bir şey yapmadı; bürokratik bir reform oyunuyla yetindi. Tek bir devrimci-demokratik adım atma cesareti göstermedi. Aynı petrol kralları, aynı durgunluk, işçi ve ücretli memurların sömürücülere karşı duydukları aynı nefret, bu zeminde gittikçe yayılan aynı çöküş, halkın emeğinin aynı biçimde israfı — herşey Çarlık zamanında olduğu gibi, değişen sadece "cumhuriyetçi" kalem odalarına girip çıkan kâğıtlardaki *antettir*!

"Ulusallaştırma" için teknik ve kültürel bakımdan daha az "olgun" olmayan ve halkı yağmalayan kömür krallarınca aynı küstahlıkla yönetilen kömür sanayiinde, sanayiciler tarafından doğrudan sabotaj, üretime doğrudan *zarar verme* ve durdurma biçiminde bir dizi son derece çarpıcı *olay* biliyoruz. Bakanlıkçı Menşevik "Raboçaya Gazeta" bile bu olguyu kabul etmiştir. Ya sonra ne oldu? Yarı yarıya işçilerden ve kömür sendikasının haydutlarından oluşan eski gerici bürokratik konferansları "yarım ateşte" yeniden düzenlemekten başka hiçbir şey yapılmadı!! Atılan tek devrimci-demokratik adım yok, biricik gerçek kont-

rolü, *tabandan* kontrolü, ücretli memur birlikleri eliyle, işçiler eliyle, ülkeyi mahva sürükleyen ve üretimi durduran kömür baronlarına karşı terör aracılığıyla gerçek kontrolü kurma yönünde bir çabanın izi yok! Nasıl olsun ki, "hepimiz" "koalisyon"dan yanayız, Kadetlerle olmazsa, o zaman sanayi ve ticaret çevreleriyle, ve koalisyon da iktidarı kapitalistlere bırakmak, yaptıklarını cezasız bırakmak, çalışmayı engellemelerine, herşeyi işçilerin sırtına yıkmalarına, yıkımı güçlendirmelerine ve *bu yolla* yeni bir Kornilov darbesi hazırlamalarına izin vermek demektir!

Ticaret Sırrının Kaldırılması

Ticaret sırrını kaldırmadan, üretim ve dağıtım üzerinde kontrol, ya Kadetlerin Sosyal-Devrimcileri ve Menşevikleri ve bunların da emekçi sınıfları aldatmasından başka hiçbir şeye hizmet etmeyen boş bir vaat olarak kalır, ya da kontrol ancak gerici-bürokratik araç ve önlemlerle uygulanabilir. Önyargısız herkes için bu ne kadar açık olsa da, "Pravda"[1] ticaret sırrının kaldırılmasını ne kadar ısrarlı savunmuşsa da ("Pravda"nın sermayeye uşaklık eden Kerenski hükümeti tarafından yasaklanmasına tam da bunun büyük ölçüde katkısı olmuştur), cumhuriyetçi hükümetimiz ve hakeza "devrimci demokrasinin yetkili organları" da, gerçek bir kontrolün bu *ilk emrini* akıllarından bile geçirmemişlerdir.

Her türlü kontrolün anahtarı tam da buradadır. Halkı yağmalayan ve üretimi sabote eden sermayenin bamteli burasıdır. Sosyal-Devrimci ve Menşeviklerin bu noktaya dokunmaya cesaret edememelerinin nedeni de budur.

---

[1] Bkz. V. İ. Lenin, Eserler, Cilt 24, s. 483/484 ve Cilt 25, s. 120–124, Rusça. —*Red.*

Küçük-burjuvaların düşünmeden tekrarladığı kapitalistlerin bilinen argümanı, bir bütün olarak kapitalist ekonominin ticaret sırrının kaldırılmasını kesinlikle taşıyamayacağı, çünkü üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin ve tek tek işletmelerin pazara bağımlılığının, ticaret defterlerinin ve ticaret cirolarının, elbette banka ciroları da dahil, "kutsal dokunulmazlığı"nı zorunlu kıldığından ibarettir.

Şu ya da bu şekilde bu argümanı ya da benzerlerini tekrarlayan herkes, kendi kendisini aldattırır ve kendisi de halkı aldatır, çünkü o modern iktisadi hayatın iki temel, son derece önemli ve herkesçe bilinen olgusuna gözlerini kapatır. Birinci olgu büyük kapitalizmdir, yani bankaların, sendikaların, büyük işletmelerin vs. ekonomisinin özellikleridir. İkinci olgu savaştır.

Her yerde tekelci kapitalizme dönüşen modern büyük kapitalizm, ticaret sırrının her türlü makul anlamının izini bile alıp götürür ve onu büyük sermayenin mali haydutluklarını ve inanılmaz kârlarını gizlemenin basit bir aracı, bir ikiyüzlülük haline getirir. Kapitalist büyük ekonomi tüm teknik niteliği itibariyle bile toplumsallaştırılmış bir ekonomidir, yani milyonlarca insan için çalışır ve operasyonlarıyla doğrudan ve dolaylı olarak yüzlerce, binlerce, hatta onbinlerce aileyi birleştirir. Bu, genelde ticaret defteri tutmayan ve bu nedenle de ticaret sırrının kaldırılmasından hiçbir biçimde etkilenmeyecek olan küçük zanaatçının ya da küçük köylünün işletmesinden bambaşka birşeydir!

Büyük işletmede operasyonlar zaten yüzlerce ve hatta daha fazla insan tarafından bilinir. Ticaret sırrını koruma yasası burada üretimin ya da mübadelenin ihtiyaçlarına değil, bilakis bilindiği gibi özellikle anonim şirketlerde yaygınlaşan ve özellikle halkı kandıracak biçimde düzenlenen hesap ve bilançolarla üstü örtülen spekülasyon ve kâr hırsının en kaba biçimlerine, doğrudan dolandırıcılığa hizmet eder.

Küçük meta ekonomisinde, yani üretimin toplumsallaşmadığı, tersine bölünüp parçalandığı küçük köylülerde ve zanaatçı-

larda ticaret sırrı kaçınılmazsa, büyük kapitalist işletmede bu sırrın korunması, tüm halka *karşı* kelimenin tam anlamıyla bir avuç insanın ayrıcalıklarını ve kârlarını korumak anlamına gelir. Yasanın kendisi de anonim şirketlere hesaplarını açıklama zorunluluğu getirdiği ölçüde bunu tanır, fakat —tüm ileri ülkelerde ve Rusya'da da uygulanan— *bu* kontrol, *halkın* gözünü açmayan ve halka anonim şirketlerin operasyonları hakkında *tüm gerçeği öğrenme olanağı vermeyen* gerici-bürokratik bir kontroldür.

Devrimci-demokratik davranmak için, derhal ticaret sırrını kaldıran, büyük işletmelerden ve zenginlerden mutlaka tam bir hesap talep eden ve sayısal olarak istikrarlı bir demokratik güce ulaşmış herhangi bir yurttaş grubuna (diyelim ki 1000 ya da 10000 seçmen) herhangi bir büyük işletmenin *tüm* belgelerini inceleme hakkı tanıyan bir yasa çıkarmak gerekir. Böyle bir önlem başka birşeye gerek olmadan ve kolaylıkla basit bir kararnameyle uygulanabilir; sadece böyle bir önlem kontrolde *halkın* inisiyatifini ücretli memur birlikleri, işçi birlikleri, ve politik partiler eliyle geliştirir, sadece bu, kontrolü ciddi ve demokratik bir kontrole dönüştürürdü.

Buna bir de savaş ekleniyor. Ticaret ve sanayi teşebbüslerinin muazzam çoğunluğu şimdi "serbest pazar" için değil *devlet için,* savaş için çalışıyor. O nedenle ben daha önce "Pravda"da, bize sosyalizmi uygulamanın mümkün olmadığı argümanını sunanların iki kat, üç kat yalancı olduklarını söylemiştim, çünkü söz konusu olan şimdi, dolaysız, bugünden yarına sosyalizmi getirmek değil, *devlet paralarının ihtilasını açığa çıkarmaktır.*[1]

Kapitalist "savaş" ekonomisi (yani doğrudan ya da dolaylı olarak savaş siparişleriyle bağlantılı ekonomi) devlet paralarının sistematik *ihtilasıdır,* ve ticaret sırrının kaldırılmasına karşı direnen Sosyal-Devrimci ve Menşeviklerle birlikte Kadet baylar,

[1] Bkz. V. İ. Lenin, Eserler, Cilt 25, s. 51–52, Rusça. —*Red.*

devlet paralarının ihtilasında yardakçı ve yatakçılardan başka birşey değildirler.

Savaş bugün Rusya'ya *günde* 50 milyon rubleye mal oluyor. Günlük bu elli milyon ruble, büyük ölçüde savaş müteahhitlerinin cebine giriyor. Bu 50 milyon rubleden *günde* en az 5 milyonu, muhtemelen hatta 10 milyonu ve daha da fazlası, kapitalistlerin ve onlarla —şu ya da bu biçimde— işbirliği yapan memurların "pirüpak gelirleri"dir. Savaş siparişleri operasyonları için avans veren özellikle büyük şirketler ve bankalar, bu işte eşi duyulmadık kârlarla zenginleşiyorlar, tam da devlet paralarını ihtilas ederek zenginleşiyorlar, çünkü halkın savaş eziyetleri "vesilesi"yle, yüzbinlerce, milyonlarca insanın batışı "vesilesi"yle kandırılması ve eziyete maruz bırakılması başka türlü adlandırılamaz.

Savaş siparişlerinden kazanılan bu skandalvari kârları, bankalar tarafından gizlenen "teminat mektupları"nı, artan pahalılıktan kimlerin zenginleştiğini "herkes" biliyor, "toplum"da herkes bu meselelerden bıyık altından gülerek söz ediyor, bunlar hakkında genelde "can sıkıcı" olguları suskunlukla geçiştiren, "sakıncalı" sorunlara yan çizen burjuva basınında *bile* tek tek tam ipucuna az yer verilmiyor. Bunu herkes biliyor — ve herkes susuyor, herkes göz yumuyor, herkes, "kontrol" ve "düzenleme" üzerine güzel konuşmalar yapan bu hükümetle uzlaşıyor!!

Devrimci demokratlar, gerçekten devrimci ve demokrat olsalardı, ticaret sırrını kaldıran, müteahhit ve tüccarlara tam hesap verme yükümlülüğü getiren, ticari faaliyetlerini resmi makamların izni olmadan bırakmalarını yasaklayan bir yasa; kazançların gizlenmesi ve halkın aldatılması halinde servetin zoralımını ve kurşuna dizmeyi[1] getiren ve *tabandan,* halk tarafından ücretli

[1] Sadece, ölüm cezasının sömürücüler tarafından sömürünün korunması için emekçi *kitlelere* karşı uygulanmakta olmasının, bu cezaya karşı isabetli bir argüman olabileceğine Bolşevik basında dikkat çekme fırsatı bulmuştum.

memur birlikleri, işçi birlikleri ve tüketici birlikleri vs. eliyle uygulanan demokratik denetim ve kontrol yapılmasını sağlayan bir yasa çıkarırdı.

Sosyal-Devrimcilerimiz ve Menşeviklerimiz korkak demokratlar adını pekâlâ hak ediyorlar, çünkü bu sorunda bütün korkak küçük-burjuvaların söylediklerini, yani "çok sert" önlemler uygulanırsa kapitalistlerin "kaçacağı", kapitalistler olmadan "bizim" işin üstesinden gelemeyeceğimiz, bizi "destekleyen" İngiliz ve Fransız milyonerlerin de "kırılacakları"nı tekrarlıyorlar. Sanırsınız ki Bolşevikler, insanlık tarihinde hiç olmamış, hiç denenmemiş, "ütopik" bir şey öneriyorlar, halbuki bundan 125 yıl önce Fransa'da, gerçekten "devrimci-demokrat" olan, gerçekten kendi açılarından haklı bir savaş, bir savunma savaşı yürüttüklerinden emin olan, bu inancı samimiyetle paylaşan halk kitlelerine yaslanan adamlar vardı, zenginler üzerinde *devrimci* bir kontrol kurmayı ve bütün dünyanın hayranlığını kazanan sonuçlar almayı bilen adamlar vardı. Geçen 125 yıl içinde ise kapitalizmin gelişmesi, bankaları, sendikaları, demiryollarını vs. yaratarak, işçilerin ve köylülerin sömürücüler, çiftlik sahipleri ve kapitalistler üzerinde gerçek demokratik kontrolü için gerekli olan önlemleri yüz kat kolaylaştırmış ve basitleştirmiştir.

Aslında tüm kontrol sorunu, kimin kimi kontrol ettiği, yani hangi sınıfın kontrol eden, hangisinin kontrol edilen olduğu sorununa çıkar. Bizde, cumhuriyetçi Rusya'da, şimdiye kadar kontrolör rolü, sözde devrimci demokrasinin "meşru organları"nın katılımıyla, çiftlik sahipleri ve kapitalistlere tanınmış ve bırakılmıştır. Bunun kaçınılmaz sonucu, halkın genel öfkesini doğuran kapitalistlerin çapulculuğu ve kapitalistler tarafından yapay olarak beslenen yıkımdır. Kararlı ve geriye dönülmez

(Bkz. s. 272–276). Ne türden olursa olsun devrimci bir hükümet, *sömürücülere* (yani çiftlik sahiplerine ve kapitalistlere) karşı ölüm cezası olmadan sanırım yapamayacaktır.

tarzda, eskiyle bağları koparmaktan korkmadan, cesaretle yeniyi inşa etmekten korkmadan, çiftlik sahipleri ve kapitalistler *üzerinde* işçiler ve köylüler *tarafından* denetime geçmek gerekir. Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerimiz ise bundan ateşten çok korkuyorlar.

Birliklerde Zorunlu Birleşme

Zorunlu sendikalaşma, yani örneğin sanayicilerin birliklerde zorunlu birleştirilmesi Almanya'da pratikte uygulandı. Bu da yeni bir şey değil. Burada da Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin kabahati sonucu, bu haysiyetsiz partilerin Kadetler, Bublikov, ya da Tereşçenko ve Kerenski ile dörtlü dansıyla "eğlendirdiği" cumhuriyetçi Rusya'nın tam durgunluğunu görüyoruz.

Zorunlu birleşme bir yandan, her yerde sınıf mücadelesinin örgütlenmesine, birliklerin sayı, çeşitlilik ve öneminin artmasına yol açan kapitalist gelişmenin devlet tarafından teşvik edilmesidir. Öte yandan ise zorunlu "birlik kurma", az çok ciddi her kontrolün ve halkın emeğinden tasarruf edilmesinin vazgeçilmez önkoşuludur.

Alman yasası örneğin belli bir yörenin ya da tüm imparatorluğun deri fabrikatörlerini bir birlikte birleşmekle yükümlendirir; kontrol amacıyla bir devlet temsilcisi bu birliğin yönetim kurulunda bulunur. Böyle bir yasa mülkiyet ilişkilerine doğrudan, yani aslında en küçük bir şekilde dokunmaz, hiçbir mülk sahibinin bir kopekini bile elinden almaz, bu yasayla kontrolün biçim, yönelim ve ruhunun gerici-bürokratik mi, yoksa devrimci-demokratik mi olacağı baştan belirlenmez.

Bu tür yasalar bizde de derhal çıkarılabilir ve çıkarılmalıdır, hem de kıymetli zamanın bir haftası bile kaybedilmeden; yasayı uygulamanın somut biçimlerinin, uygulama hızının ve uygulanmasını denetleme yöntemlerinin vs. belirlenmesi *bizzat top-*

lumsal koşullara bırakılmalıdır. Böyle bir yasa çıkarmak için devletin burada özel bir aygıta, özel incelemelere, ya da herhangi bir ön araştırmaya ihtiyacı yoktur; gerekli olan sadece, böyle bir müdahaleye "alışık olmayan" ve ekstra kârlarını kaybetmek istemeyen, bu kârların devamı için kontrolün yokluğu dışında eski biçimde işletmeciliğin garanti sunduğu kapitalistlerin bazı özel çıkarlarından kopma kararlılığıdır.

Böyle bir yasa çıkarmak için hiçbir aygıta, hiçbir "istatistik"e (Çernov köylülerin devrimci inisiyatifinin yerine bunu koymak istiyordu) ihtiyaç yoktur, çünkü uygulanması bizzat fabrikatörlere ya da sanayicilere bırakılmalıdır, fakat mutlaka, tarihte kahramanlık, fedakârlık ve yoldaşça disiplin yeteneği itibariyle her zaman sömürücülerden çok daha *üstün olan* "alt zümreler"e, yani ezilen ve sömürülen sınıflara mensup olmak zorunda olan *mevcut* toplumsal (yani resmi olmayan, bürokratik olmayan) güçlerin kontrolü altında.

Diyelim ki gerçekten devrimci-demokratik bir hükümetimiz vardı ve bu hükümet şu kararı almıştı: Her üretim dalının en az iki işçi çalıştıran tüm fabrikatör ve sanayicileri, derhal kaza ve il bazında birleşmekle yükümlüdür. Yasayı sımsıkı uygulama sorumluluğu ilk planda fabrikatörlere, müdürlere, yönetim kurulu üyelerine ve büyük hissedarlara aittir (zira bunların hepsi modern sanayinin gerçek yöneticileri, gerçek sahipleridir). Bunlar yasanın derhal uygulanmasına yönelik çalışmadan kaçmaya çalıştıkları takdirde, askerden kaçmış kişi muamelesi görür ve öyle cezalandırılırlar, hep birlikte, hepsi biri için ve biri hepsi için, tüm servetleriyle birlikte sorumlu tutulurlar. Ayrıca sorumluluk, hakeza *bir* birlik kurmakla yükümlü olan tüm hizmetlilere ve sendikalarıyla birlikte işçilere verilir. "Birlik kurma"nın amacı, en tam, en sıkı ve en ayrıntılı rapor vermektir, fakat esas olarak hammadde alımında ve ürünlerin satışında *operasyonların birleştirilmesidir* ki, halkın araç ve güçlerinden tasarruf edil-

sin. Tek tek girişimlerin bir sendikada birleştirilmesi sayesinde, ekonomi biliminin öğrettiği ve tüm sendikaların, kartellerin, tröstlerin örneğinin gösterdiği gibi, bu tasarruflar olağanüstü büyük boyutlara ulaşır. Burada bir kez daha yinelenmelidir ki, bu sendikada birleşme aslında mülkiyet ilişkilerinde hiçbir şeyi değiştirmez ve hiçbir mülk sahibinin tek bir kopekine bile dokunmaz. Bu husus özellikle güçlü vurgulanmalıdır, çünkü burjuva basını, durmadan, küçük ve orta mülk sahiplerini genelde sosyalistlerin, özelde de Bolşeviklerin onları "mülksüzleştirmek" istediğiyle "korkutuyor"; bu kasten yalan bir iddiadır, çünkü sosyalistler *tam bir sosyalist* devrimde *bile* küçük köylüleri ne mülksüzleştirmek istiyorlar, ne mülksüzleştirebilirler, ne de mülksüzleştireceklerdir. Biz tüm zaman boyunca sadece, Batı Avrupa'da halihazırda uygulanmış olan ve az çok tutarlı bir demokrasinin tehdit eden ve önüne geçilmez felaketle mücadele etmek için derhal bizde de uygulaması gereken ilk ve en acil önlemlerden söz ediyoruz.

Küçük ve en küçük mülk sahiplerini birliklerde birleştirmek, bunların işletmelerinin olağanüstü parçalanmışlığı, teknik ilkelliği, sahiplerinin cahilliği ya da eğitimsizliği sebebiyle, gerek teknik gerekse kültürel nitelikte ciddi zorluklarla karşılaşacaktır. Fakat tam da bu işletmeler yasa kapsamı dışında bırakılabilir (yukarıda verdiğimiz örnekten görüldüğü gibi) ve bunların birleşmemesi, gecikmiş birleşmesi tamamen bir yana bırakılırsa, ciddi bir engel oluşturmaz, çünkü muazzam sayıdaki küçük işletmenin toplam üretim miktarı içinde oynadığı rol ve bir bütün olarak ulusal ekonomi için önemi *yok denecek kadar azdır*, ve bunlar çoğu kez şu ya da bu tarzda büyük işletmelere bağımlıdır.

Tayin edici öneme sahip olan sadece büyük işletmelerdir, ve burada "birlik kurmak" için teknik ve kültürel araç ve güçler *mevcuttur*. Eksik olan sadece, *devrimci* devlet iktidarının bu

araç ve güçleri harekete geçirmekte sağlam, kararlı, sömürücülere karşı acımasız katı inisiyatifidir.

Bir ülke, teknik eğitimli ve genel olarak entelektüel güçler bakımından ne kadar yoksulsa, zorunlu birleşmeyi mümkün olduğunca çabuk ve kararlı biçimde kararlaştırmak ve büyük ve dev işletmelerde uygulamaya koymak o kadar *acil* bir zorunluluktur, çünkü tam da birleşme, entelektüel güçlerden tasarruf edecek ve bu güçlerden *tamamen* yararlanmayı ve bu güçleri doğru dağıtmayı mümkün kılacaktır. En ücra köylerde Rus köylüsü bile —Çarlık yönetiminin binlerce engeliyle mücadele etmek zorunda kaldığı— Çarlık yönetimi altında 1905 yılından sonra ileriye doğru dev bir adım atmayı ve her türden birlikler kurmayı bildiyse, elbette büyük ve orta sanayi ve ticaretin birleşmesi de, "alt katmanlar"ın, demokrasinin, hizmetlilerin ve işçilerin desteğine, katılımına, ilgi ve çıkarlarına dayanan ve *bunları* kontrole çağıran gerçekten devrimci-demokratik bir hükümet tarafından bu yönde zor uygulanması şartıyla, birkaç ay içinde, belki de daha çabuk uygulanabilir.

Tüketimin Düzenlenmesi

Savaş, tüm savaşan devletleri ve pekçok tarafsız devleti, tüketimi düzenlemeye geçmek zorunda bırakmıştır. Ekmek kartnesi ortaya çıkmış, alışılmış bir olay haline gelmiş, ve peşinden başka gıda maddeleri için kartelerin yürürlüğe konmasını gerektirmiştir. Rusya da bunun dışında kalmamış ve ekmek kartnesi uygulamasını getirmiştir.

Fakat tam da bu örnekte, felakete karşı mücadelenin asgari reformlarla yetinmeye yönelik gerici-bürokratik yöntemleriyle, devrimci-demokratik yöntemlerini en iyi bir şekilde kıyaslayabiliriz; bu sonuncular, bu ada layık olmak için, miadını doldurmuş eskiden şiddetle kopup, ileriye doğru hareketi mümkün ol-

duğunca hızlandırmak doğrudan görevine sahip olmak zorundadır.

Modern kapitalist devletlerde tüketimi düzenlemenin tipik örneği olan ekmek karnesinin görevi şudur ve (en iyi durumda) şunu başarır: mevcut ekmek miktarını herkese yetecek biçimde dağıtmak. Herşey için değil, sadece en önemli, "halk" tarafından tüketilen ürünler için bir azami tüketim miktarı saptanır. Hepsi bu. Bunun ötesiyle ilgilenilmez. Bürokratik bir şekilde mevcut tahıl stokları hesaplanır ve nüfus başına dağıtılır, bir norm saptanıp uygulanır ve böylece iş bitmiştir. Lüks maddelere dokunulmaz, çünkü bunlar "zaten" o kadar pahalıdır ki, "halk" onları alamaz. Bu nedenle istisnasız *bütün* savaşan ülkelerde, Almanya'da *bile,* herhangi bir itirazla karşılaşmaksızın en esaslı, en titiz, en sıkı tüketim düzenlemesine sahip olarak nitelenebilecek olan Almanya'da *bile,* her türlü tüketim "normlar"ına zenginler tarafından sürekli *yan çizildiğini* görüyoruz. Bunu da "herkes" biliyor, bunlar hakkında "herkes" bıyık altından gülerek konuşuyor ve Alman sosyalist —ve bazen burjuva— basınında da tekrar tekrar, kışla sertliğindeki Alman sansürüne rağmen, zenginlerin "menü"sünden, zenginlerin bilmem neredeki sayfiye yerine giderek (oraya sözde hasta olarak... parası olan herkes gidiyor) istediği kadar beyaz ekmek alabildiklerinden, zenginlerin halk tarafından tüketilen ürünlerin yerine seçkin ve nadir lüks maddeler ikame ettiklerinden sözeden haber ve notlara rastlanıyor.

Kapitalizmin temellerinin, ücret köleliğinin temellerinin, zenginlerin ekonomik egemenliğinin temellerinin sarsılabileceğinden *korkan,* işçilerin ve genel olarak emekçilerin inisiyatifini teşvik etmekten *korkan,* onların taleplerini "körüklemek"ten *korkan* gerici kapitalist devletin — *böyle* bir devletin ekmek karnesinden başka bir şeye ihtiyacı yoktur. Böyle bir devlet bir an bile, attığı her adımda *gerici* hedefini gözardı etmez: kapita

lizmi sağlamlaştırmak, sarsılmasını önlemek, *zenginler üzerinde kontrol* anlamında, yani barış zamanında hali vakti yerinde olanların, ayrıcalıklıların, karnı tokların ve aşırı tokların omuzlarına savaş sırasında *daha büyük* yükler bindirilmesi anlamında tüketimin gerçekten düzenlenmesine *cesaret etmeden*, genelde "iktisadi hayatın düzenlenmesi"ni, özelde de tüketimin düzenlenmesini sadece halkın karnını doyurması için mutlak zorunlu önlemlerle sınırlamak.

Savaşın halklara dayattığı görevin gerici-bürokratik çözümü, kendini ekmek karnesiyle sınırlar, "halkın" beslenmesi için mutlak zorunlu ürünleri, bürokratizmden ve gerici ruhtan kıl payı şaşmaksızın: yani yoksulların, proletaryanın, halk ("demo") kitlelerinin bağımsız hareketini *geliştirmemek, onların* zenginleri *kontrol etmelerine izin vermemek* ve zenginlerin lüks maddelerle herhangi bir zorluğa katlanmadan yaşayabilmeleri için *mümkün olduğunca çok* açık kapı bırakmak hedefinden kıl payı şaşmaksızın, eşit dağıtmakla sınırlar. Ve *bütün* ülkelerde, hatta, tekrar ediyoruz, Almanya'da bile —Rusya'nın sözünü bile etmiyoruz— yığınla açık kapı bırakılır, "sade halk" açlık çekerken, zenginler sayfiye yerlerine gidip, devletin verdiği yetersiz miktarları başka "katkılar"la tamamlayarak kimsenin *kendilerini* kontrol etmesine izin *vermiyor*.

Özgürlük ve eşitlik adına Çarlığa karşı devrimi daha yeni gerçekleştirmiş olan Rusya'da, bir çırpıda gerçek politik kurumları itibariyle demokratik bir cumhuriyet haline gelmiş olan Rusya'da, zenginlerin ekmek karnesine yan çizmede gösterdiği *herkesin* gördüğü kolaylık halkın özellikle dikkatini çekiyor ve büyük bir hoşnutsuzluk, sinirlilik, öfke ve kızgınlık yaratıyor. Bu kolaylık olağanüstü büyüktür. Karaborsada çok yüksek fiyatlarla, özellikle de *"ilişkilere"* sahipsen (ve bu ilişkilere sadece zenginler sahip), istediğin herşeyi, istediğin miktarda alabilirsin. Açlık çeken halktır. Tüketimin düzenlenmesi en dar, bürokra-

tik-gerici çerçeveye hapsedilmiştir. Hükümet bu düzenlemeyi gerçekten devrimci-demokratik bir temelde örgütlemek için hiçbir şey düşünmüyor, hiçbir çaba göstermiyor.

Kuyrukta beklemekten "herkes" çekiyor, fakat... fakat zenginler kuyrukta beklemek için hizmetçilerini gönderiyor, hatta bunun için yeni hizmetkârlar alıyorlar! İşte size "demokratizm"!

Devrimci-demokratik bir politika, ülkenin inanılmaz sıkıntılardan geçtiği bir dönemde, yaklaşan felaketle mücadele etmek için ekmek karnesiyle yetinmez, bunun da ötesinde, birincisi, tüm halkın tüketim kooperatiflerinde zorunlu birleşmesini gerçekleştirirdi, çünkü böyle bir birleşme olmadan tüketimin kontrolü tam olarak uygulanamaz; ikincisi, zenginler için çalışma yükümlülüğü getirir ve zenginleri tüketim birliklerinde sekreter olarak ya da başka, benzer işlerde parasız çalıştırırdı; üçüncüsü, savaşın yüklerinin gerçekten eşit dağıtılması için tüm tüketim maddelerinin halk arasında eşit dağılımını sağlardı; dördüncüsü, kontrolü nüfusun yoksul sınıflarının tam da zenginlerin tüketimini kontrol edeceği biçimde düzenlerdi.

Bu alanda gerçek bir demokratizmin yerleştirilmesi, kontrolün tam da en çok sıkıntı çeken halk sınıfları tarafından örgütlenmesinde gerçekten devrimci yöntemlerin uygulanması, mevcut tüm entelektüel güçleri harekete geçirmek, tüm halkın gerçek devrimci enerjisini geliştirmek için düşünülebilecek en büyük teşvik olurdu. Çünkü bugün cumhuriyetçi ve devrimci-demokratik Rusya'nın bütün bakanları, tüm diğer emperyalist ülkelerdeki meslektaşları gibi, "halkın iyiliği için ortak çalışma"ya dair, "bütün güçlerin harekete geçirilmesi"ne dair tumturaklı laflar ederken, tam da halk bu lafların ikiyüzlülüğünü görüyor, seziyor, hissediyor.

Böylece bir adım ileriye gidilemiyor, çöküntü durdurulamaz biçimde ilerliyor ve felaket yaklaşıyor, çünkü hükümetimiz işçi-

ler için Kornilov'vari, Hindenburg'vari, ya da genel emperyalist tarzda bir askeri zindan uygulayamaz: henüz *devrimin* gelenekleri, hatıraları, izleri, alışkanlıkları ve kuruluşları halkın beyninde çok canlıdır; ne var ki hükümetimiz devrimci-demokratik yolda gerçekten ciddi adımlar atmak istemiyor, çünkü tamamen burjuvazinin, burjuvaziyle "koalisyon"un etkisi altında bulunuyor ve burjuvaziye bağımlılık ilişkileri içine yukarıdan aşağıya batmış durumda, burjuvazinin gerçek ayrıcalıklarına dokunmaktan korkuyor.

Hükümet Demokratik Örgütlerin Çalışmasını Boşa Çıkarıyor

Felaket ve açlığa karşı mücadelenin çeşitli araç ve yöntemlerini inceledik. Her yerde bir yanda demokrasiyle öte yanda hükümet ve onu destekleyen Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler bloku arasındaki karşıtlığın aşılamazlığını gördük. Bu karşıtlıkların sadece bizim anlatımımızda değil, gerçekte mevcut olduğunu ve onların aşılmazlığının bütün halk için önemi olan çatışmalarla *fiilen* kanıtlandığını gözler önüne sermek için, devrimimizin yarım yıllık tarihinin iki özellikle tipik "sonucunu" ve dersini anımsamak yeterlidir.

Birinci ders, Palçinski "egemenliği"nin tarihidir. Diğeri ise Peşehonov'un " egemenliği" ve devrilmesinin tarihidir.

Aslında felaket ve açlıkla mücadelenin yukarıda anlatılan önlemleri, halkın, öncelikle demokrasinin, yani halkın çoğunluğunun, herşeyden önce ezilen sınıfların, işçilerin ve köylülerin, özellikle yoksul [köylülerin —ÇN] birliklerde birleşmesini çok yönlü (zora kadar varan) teşvik etmeye çıkıyor. Ve bizzat halk, savaşın olağanüstü zorluklarına, yük ve eziyetlerine karşı mücadele etmek için bu yola kendiliğinden girmiştir.

Çarlık, halkın birlikler içinde bağımsız ve özgür birliğini akla gelebilecek her biçimde engellemiştir. Fakat Çarlık monarşisinin yıkılmasından sonra tüm Rusya'da demokratik örgütler ortaya çıkmaya ve hızla gelişmeye başlamıştır. Kendiliğinden ortaya çıkan demokratik örgütler, her türden iaşe komiteleri, yiyecek komiteleri, yakıt komisyonları ve benzerleri felakete karşı mücadeleye giriştiler.

Devrimimizin tüm yarım yıllık tarihinde incelediğimiz sorunda en dikkat çekici şey, kendisine cumhuriyetçi ve devrimci diyen *hükümetin,* "devrimci demokrasinin yetkili organları" adına Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler tarafından *desteklenen* hükümetin demokratik örgütlere *karşı mücadele etmiş* ve *onları bastırmış olmasıdır!!*

Palçinski bu mücadeleyle tüm Rusya'da en acıklı ve en geniş üne kavuşmuştur. Eylemlerinde hükümetin arkasına saklanmış, açıkça halkın karşısına çıkmamıştır (aynen "halk için" Tsereteli'yi öne süren, fakat bütün önemli meseleleri kapalı kapılar ardında halleden Kadetlerin genelde yapmayı yeğlediği gibi). Palçinski demokratik örgütlerin kendiliğinden ortaya çıkan bütün ciddi önlemlerini sabote etmiş ve sürüncemede bırakmıştır, çünkü parababalarının haddi hesabı olmayan kârlarına ve keyfi hareketlerine "zarar" vermeden tek bir ciddi önlem bile uygulanamazdı. Palçinski ise tamı tamına parababalarının sadık avukatı ve hizmetkârıydı. İş öyle bir noktaya vardı ki —ve bu olgu basında duyurulmuştur—, Palçinski kendiliğinden oluşan demokratik örgütlerin kararlarını doğrudan *kaldırmıştır*!!

Palçinski "egemenliği"nin tüm tarihi —o aylarca "egemenlik" sürmüştür, hem de Tsereteli, Skobelev ve Çernov'un "bakan" olduğu dönemde— baştan sona iğrenç bir skandaldır, halkın iradesinin, demokrasinin kararlarının, kapitalistler *yararına*, onların kirli kâr hırsı uğruna akamete uğratılmasıdır. Gazeteler Palçinski'nin "kahramanlıkları"nın elbette sadece küçük bir kıs-

mını gündeme getirebildiler; açlığa karşı mücadeleyi nasıl *engellediğini* tam olarak araştırmayı ancak, iktidarı ele geçirdiği ve Palçinski ve benzerlerinin davasını hiçbir şeyi gizlemeden halk *mahkemesinin* önüne getirdiğinde proletaryanın gerçekten demokratik hükümeti yapabilecektir.

Belki de Palçinski'nin bir istisna olduğu ve zaten görevinden alındığı söylenecektir... Fakat mesele tam da şu ki, Palçinski bir istisna değil, *kuraldır,* mesele Palçinski'nin görevden alınmasıyla en ufak şekilde iyileşmemiştir, onun yerine başka adlı Palçinskiler gelmiştir, kapitalistlerin tüm "nüfuzu", *kıtlığa karşı mücadeleyi akamate uğratma politikası onların aşkına* dokunulmadan kalmıştır. Çünkü Kerenski ve şürekâsı kapitalistlerin çıkarlarının korunması için sadece bir sahnedir.

Bunun en çarpıcı kanıtı, Beslenme Bakanı Peşehonov'un görevinden istifa etmesidir. Bilindiği gibi Peşehonov çok çok ılımlı bir Halkçıdır. Fakat beslenme işlerini örgütlerken özenli ve demokratik örgütlerle temas içinde çalışmak, onlara dayanmak istemişti. Peşehonov'un faaliyeti sırasında edindiği *deneyimler* ve onun *istifası,* bu "Halkçı Sosyalistler" partisi üyesinin, burjuvaziyle her türlü uzlaşmaya hazır bu son derece ılımlı Halkçının bile istifa etmek zorunda kalmış olduğu için çok ilginçtir! Çünkü Kerenski hükümeti kapitalistler, çiftlik sahipleri ve Kulaklar aşkına tahılda sabit fiyatları *yükseltmiştir!!*

M. Smit, 15 (2) Eylül tarihli "Svobodnaya Jizn" gazetesi No. 1'de bu "adım"ı ve önemini şöyle anlatır:

"Hükümet sabit fiyatları yükseltme kararı almadan birkaç gün önce Devlet Beslenme Komitesi'nde şu sahne yaşandı: Sağcıların temsilcisi, özel ticaretin çıkarlarının inatçı savunucusu ve tahıl tekelinin ve devletin ekonomik yaşama müdahalesinin can düşmanı Roloviç, herkesin önünde kendini beğenmiş bir gülümsemeyle, aldığı bilgilere göre tahılda sabit fiyatların yakında yukarı çekileceğini açıkladı.

Bunun üzerine İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri temsilcisi, kendisinin böyle bir şeyden haberi olmadığını, Rusya'da devrim sür-

düğü müddetçe böyle bir önlemin imkânsız olduğunu, ve her halükârda hükümetin demokrasinin meşru organlarıyla, Ekonomi Konseyi ve Devlet Beslenme Komitesi'yle görüşmeden böyle bir önleme baş vuramayacağını söyledi. Bu açıklamaya Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin temsilcisi de katıldı.

Fakat ah! Gerçeklik bu tartışmaya son derece acımasız bir düzeltme getirdi: Haklı çıkan demokrasinin temsilcileri değil, mülk sahibi çevreleri hoşnut eden unsurların temsilcisi oldu. O, demokrasinin temsilcileri böyle bir darbe olasılığını bile öfkeyle reddederken, demokrasinin haklarına indirilmeye hazırlanan bu darbeden mükemmel haberdardı."

Yani gerek işçilerin temsilcisi, gerek köylülerin temsilcisi, halkın ezici çoğunluğu adına görüşünü yanlış anlaşılmayacak biçimde dile getiriyor, Kerenski hükümeti ise tam tersine, kapitalistlerin çıkarı doğrultusunda hareket ediyor!

Kapitalistlerin temsilcisi Roloviç, demokrasinin arkasında mükemmel biçimde bilgilendirilmişti, aynen burjuva gazeteleri "Reç" ve "Birjeviye Vedemosti"nin Kerenski hükümeti içinde neler olup bitttiği hakkında en iyi şekilde bilgilendirildiklerini her zaman gözlemleyebildiğimiz ve şimdi de gözlediğimiz gibi.

Bu mükemmel bilgilenmişlik neyi gösteriyor? Elbette kapitalistlerin kendi "açık kapıları" olduğunu ve *fiilen* iktidarı ellerinde tuttuklarını. Kerenski, nerede ihtiyaçları olursa orada öne sürdükleri bostan korkuluğudur. On milyonlarca işçi ve köylünün çıkarı bir avuç parababasının kârına kurban ediliyor.

Peki, Sosyal-Devrimcilerimiz ve Menşeviklerimiz halka karşı bu öfke uyandıran alaycı tutuma ne yanıt veriyorlar? Bir bildiriyle işçi ve köylülere seslenerek, tüm bunlardan sonra Kerenski ve arkadaşlarının yerinin ancak hapishane olduğunu mu söylediler acaba?

Tanrı korusun! Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, ellerinde bulunan "Ekonomi Şubesi"nin şahsında, daha önce sözünü ettiğimiz tehditkâr bir karar almakla yetindiler! Bu kararda ta-

hıl fiyatlarının Kerenski hükümeti tarafından yukarı çekilmesinin, "gerek beslenme işlerine, gerekse de ülkenin tüm ekonomik yaşamına *son derece ağır bir darbe* vuracak olan *vahim* bir önlem olduğunu" ve bu vahim önlemlerin yasanın doğrudan *"ihlali"* ile uygulandığını söylediler!!

Kerenski'yle uzlaşma politikasının, ona kur yapma politikasının ve onu "esirgeme" çabasının sonuçları bunlardır!

Hükümet, zenginlerin, çiftlik sahipleri ve kapitalistlerin yararına tüm kontrol, beslenme işleri ve çökmüş maliyenin iyileştirilmesi üzerinde *vahim etkileri* olan bir önlem alarak yasayı ihlal ediyor — ve Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler, ticaret ve sanayi çevreleriyle bir anlaşmaya varmaktan sözetmeye, Tereşçenko ile görüşmelere katılmaya ve Kerenski'yi esirgemeye devam edip, hükümetin sessiz sedasız rafa kaldıracağı kâğıt üzerinde bir protesto kararı almakla yetiniyorlar!!

Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin halka ve devrime ihanet etmiş oldukları ve Bolşeviklerin kitlelerin, hatta Sosyal-Devrimci ve Menşevik kitlelerin *bile* gerçek önderi haline gelmekte oldukları gerçeği tam da burada kendini apaçık gösteriyor.

Çünkü ancak ve yalnız, başında Bolşevik Parti olmak üzere iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi, Kerenski ve şürekâsının rezilce manevralarına son verebilir ve Kerenski ve hükümetinin akamete uğrattığı demokratik iaşe, beslenme vs. örgütlerinin faaliyetini *yeniden canlandırabilir*.

Bolşevikler —verilen örnek bunu en açık biçimde gösteriyor— *bütün* halkın çıkarlarının temsilcisi olarak, ülkeyi tahıl fiyatlarının yukarı çekilmesi gibi utançlara boğan Sosyal-Devrimci ve Menşeviklerin yalpalayan, kararsız, gerçek anlamda ihanet politikasına karşı beslenme ve iaşe işlerinin, işçi *ve köylülerin* acil ihtiyaçlarının giderilmesinin çıkarlarının temsilcisi olarak davranıyorlar!

Mali Çöküş ve Onunla Mücadele Önlemleri

Tahılda sabit fiyatların yukarı çekilmesi sorununun bir başka yanı daha var. Bu yukarı çekme kâğıt para emisyonunda yeni, kaotik bir büyüme, artan pahalılaşma sürecinde bir adım daha, mali yıkımın daha da şiddetlenmesi ve mali çöküşün hızlanması anlamına geliyor. Herkes, kâğıt para emisyonunun zorunlu borçlanmanın en kötü biçimi olduğunu, tam da işçilerin durumunu, nüfusun en yoksul kesiminin durumunu en fazla kötüleştirdiğini, maliyecilikte ayıpların en kötüsü olduğunu kabul ediyor.

Ve Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin desteklediği Kerenski hükümeti tam da bu önleme başvuruyor!

Mali çöküntüyle ve kaçınılmaz mali yıkımla ciddi mücadele için, sermayenin çıkarlarından devrimci tarzda kopmaktan ve gerçekten demokratik bir kontrolü, yani "tabandan" kontrolün, işçi ve yoksul köylülerin kapitalistler *üzerinde* kontrolünü örgütlemekten başka yol yoktur — buraya kadarki anlatımlarımızda sözettiğimiz yoldan başka yol yoktur.

Sınırsız kâğıt para emisyonu spekülasyonu teşvik ediyor, kapitalistlerin spekülasyonla milyonlar kazanmasını mümkün kılıyor ve böylece üretimin öylesine gerekli olan genişlemesinin önüne en büyük zorlukları çıkarıyor, çünkü hammaddelerin, makinelerin vs. pahalılanması artıyor ve hızla sıçrıyor. Zenginlerin spekülasyonla edindikleri servetlerin saklanmasına nasıl çare bulunabilir?

Büyük ve en büyük gelirler için, müterakki olarak artan ve çok yüksek oranlı bir gelir vergisi getirilebilir. Hükümetimiz, diğer emperyalist hükümetler gibi böyle bir vergi getirdi. Fakat bu vergi büyük ölçüde bir hayal, ölü bir harftir, çünkü birincisi, paranın değeri hızla düşüyor ve ikincisi, spekülasyon bu gelirlerin kaynağını ne kadar çok oluşturursa ve ticaret sırrı ne kadar emin korunursa, o kadar çok gelir gizlenecektir.

Verginin hayali değil, efektif olması için, kâğıt üzerinde kalmayan gerçek bir kontrol gerekecektir. Kapitalistler üzerinde kontrol ise, bu kontrol bürokratik olduğu sürece imkânsızdır, çünkü bürokrasinin kendisi binlerce bağla burjuvaziye bağlıdır ve onunla içiçe geçmiştir. O nedenle Batı Avrupa emperyalist devletlerinde, monarşi mi, cumhuriyet mi oldukları farketmez, mali işlerin düzenlenmesi, işçilere bir *askeri zindan* getiren ya da onlar için bir *askeri kölelik* yaratan bir "çalışma yükümlülüğü"nün uygulanmasıyla sağlanır.

Gerici-bürokratik kontrol — demokratik cumhuriyetler olan Fransa ve Amerika da dahil, emperyalist devletlerin savaşın yükünü proletaryanın ve emekçi kitlelerin sırtına yüklemek için bildiği tek araç budur.

Hükümet politikamızın temel çelişkisi —burjuvaziyle arayı bozmamak, onunla "koalisyon"u bitirmemek için— gerici-bürokratik kontrolü uygulamak zorunda olması, fakat buna "devrimci-demokratik" kontrol demesi, halkı adım başında aldatması ve Çarlığı daha yeni yıkmış olan kitleleri öfkelendirip tahrik etmesidir.

Oysa *zenginler* üzerinde en etkin kontrolü sağlama ve gelirlerin gizlenmesine karşı en başarılı mücadele imkânını ancak devrimci-demokratik önlemler, tam da ezilen sınıfları, işçileri ve köylüleri, tam da kitleleri birliklerde birleştiren önlemler sağlayabilir.

Aşırı kâğıt para emisyonunu yönlendirebilmek için çekle alışverişi teşvik etmeye çalışıyorlar. Yoksullar için bu önlemin hiçbir anlamı yok, çünkü yoksullar zaten eliyle getirip ağzıyla götürüyorlar, "iktisadi dolaşım" onlarda her hafta tamamlanıyor ve zar zor kazandıkları üçbeş kuruşları her hafta kapitalistlere geri dönüyor. Zenginler için çekle alışverişin muazzam önemi olabilir; bu, devlete, özellikle bankaların ulusallaştırılması ve ticaret sırrının kaldırılması gibi önlemlerle bağ içinde, kapitalist-

lerin gelirlerini *gerçekten kontrol etme,* onlardan gerçekten vergi alma, mali sistemi gerçekten "demokratikleştirme" (ve aynı zamanda yoluna koyma) olanağı tanıyacaktır.

Fakat burada engel, burjuvazinin ayrıcalıklarına dokunma ve onunla "koalisyon"u bozmaktan duyulan korkudur. Çünkü gerçekten devrimci önlemler olmadan, en ciddi zorlama olmadan kapitalistler herhangi bir kontrole boyun eğmeyecekler, bütçelerini açıklamayacaklar ve kâğıt para rezervlerini demokratik devlete "mahsuben" bırakmayacaklardır.

Birliklerde birleşen işçiler ve köylüler, bankaları ulusallaştırarak, yasama yoluyla tüm zenginler için zorunlu çekle alışverişi yürürlüğe sokarak, ticaret sırrını kaldırarak ve gelirlerin gizlenmesini servete el konmasıyla cezalandırarak ve benzeri şeylerle, olağanüstü bir kolaylıkla kontrolü etkin ve evrensel kılabilir, tam da zenginler üzerinde bir kontrol, tam da *devlet kasasından* tedavüle çıkarılan kâğıt paranın yeniden *ona geri akmasını,* hem de paraya sahip *olanların,* onu gizleyenlerin *kasasından* geri akmasını sağlayan bir kontrol haline getirebilir.

Bunun için başında devrimci proletaryanın bulunduğu demokrasinin devrimci diktatörlüğü gereklidir, yani bunun için demokrasinin *gerçekten* devrimci olması gerekir. Meselenin özü budur. Sosyal-Devrimcilerimiz ve Menşeviklerimiz tam da bunu istemiyor, halkı "devrimci demokrasi" *bayrağıyla* kandırıp, gerçekte, her zaman olduğu gibi: "Après nous le déluge" — Bizden sonra tufan! ilkesini kendine kılavuz edinmiş olan burjuvazinin gerici-bürokratik politikasını destekliyorlar.

Burjuva mülkiyetin "kutsallığı" üzerine anti-demokratik alışkanlıkların ve önyargıların içimize ne kadar derin işlemiş olduğunu normalde farketmiyoruz bile. Bir mühendis veya bankerin bir işçinin gelir ve giderlerini, onun gelirleri ve emek üretkenliği üzerine verileri yayınlamasını son derece yasal ve adil sayıyoruz. Bunu işçinin "özel yaşamı"na bir müdahale, mühendisin

"casusluğu veya ihbarı" olarak değerlendirmek hiç kimsenin aklından geçmiyor. Burjuva toplumu, işçinin herhangi bir "lüksü"nü, onun sözümona "tembelliğini" vs. ortaya çıkarmak için, ücretli işçinin emeğini ve kazancını, her burjuvanın her zaman bakmaya hakkı olan *kendi* açık kitabı olarak görüyor.

Peki, ya tersine denetim? *Demokratik* devlet, hizmetlilerinin, büro çalışanlarının, *hizmetçilerin* sendikalarını, kapitalistlerin gelirlerini ve giderlerini denetlemeye, bu konuda veriler yayınlamaya, hükümeti gelirlerin gizlenmesine karşı mücadelede desteklemeye çağırsa nasıl olurdu?

Burjuvazi "casusluk" ve "ihbarcılık" üzerine nasıl vahşi bir yaygara koparırdı! "Efendiler" hizmetçileri kontrol ettiğinde, kapitalistler işçileri kontrol ettiğinde, bu çok normal sayılıyor, emekçilerin ve sömürülenlerin özel yaşamı dokunulmaz *sayılmıyor,* burjuvazi her "ücretli köle"den hesap sorma, onun gelir ve giderlerini her an kamuoyunun önüne dökme hakkına sahiptir. Fakat ezilenlerin ezenleri kontrol etme, *onların* gelir ve giderlerini aydınlığa çıkarma, *onların* savaş zamanlarında bile —düpedüz açlığa neden olan ve yoksulların cephede mahvolmasına yol açan— lüksünü açığa çıkarma girişimine — yoo, hayır, burjuvazi "casusluğa" ve "ihbarcılığa" göz yummayacaktır!

Sorun hep aynı kapıya çıkıyor: Burjuvazinin egemenliği gerçekten devrimci, gerçek demokratizmle *bağdaşmaz.* 20. yüzyılda, kapitalist bir ülkede, sosyalizme doğru adım atmaktan *korkuyorsan,* devrimci demokrat olamazsın.

Sosyalizme Doğru Adım Atmaktan Korkarken, İleriye Gidebilir misin?

Buraya kadar anlattıklarımız, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin mutat oportünist düşünce silsileleri içinde eğitilmiş olan bir okurda, kolayca şu itiraza yol açabilir: Burada anlatılan

önlemlerin çoğu aslında demokratik değil, *artık* sosyalist önlemlerdir!

Burjuva, Sosyal-Devrimci ve Menşevik basında (şu ya da bu biçimde) çok sık rastlanan bu mutat itiraz, geri kapitalizmin gerici bir savunmasıdır, Struve tarzında bir savunmadır. Sosyalizm için henüz olgunlaşmamışız, sosyalizmi "yürürlüğe koymanın" sırası değilmiş, devrimimiz bir burjuva devrimmiş — yani burjuvazinin uşağı olmak gerekirmiş (oysa Fransa'nın büyük burjuva devrimcileri, 125 yıl önce, tüm ezenlere, çiftlik sahiplerine ve kapitalistlere karşı *terör* uygulayarak devrimlerini büyük bir devrim yapmışlardı!).

Sosyal-Devrimcilerin de saflarına iltihak etmiş oldukları ve bu tarzda muhakeme yürüttükleri burjuvaziye karşı vazifeşinas sahte Marksistler, (görüşlerinin teorik temelleri incelendiğinde) emperyalizmin ne olduğunu, kapitalist tekellerin ne olduğunu, devletin ne olduğunu, devrimci demokrasinin ne olduğunu kavramıyorlar. Çünkü bunu kavramış olan biri, sosyalizme doğru adım atmadan ilerlenemeyeceğini kabul etmek zorundadır.

Herkes emperyalizmden söz ediyor. Fakat emperyalizm tekelci kapitalizmden başka bir şey değildir.

Rusya'da da kapitalizmin tekelcileştiğini "Produgol", "Prodameta" sendikaları ve şeker sendikası vs. yeterince açık kanıtlıyor. Adı geçen şeker sendikası, tekelci kapitalizmin nasıl tekelci devlet kapitalizmine geçtiğini bize açıkça gösteriyor.

Peki devlet nedir? Egemen sınıfın, örneğin Almanya'da Junkerlerin ve kapitalistlerin örgütü. Bu yüzden Alman Plehanovlarının (Scheidemann, Lensch vs.) "savaş sosyalizmi" diye adlandırdıkları şey, gerçekte devlet tekelci savaş kapitalizmidir ya da, daha basit ve açık ifade edildiğinde, işçiler için askeri zindan, kapitalistlerin kârları için askeri korumadır.

Ve şimdi bir kez, Junkerci-kapitalist devletin *yerine*, çiftlikbeyi-kapitalist devletin yerine, *devrimci-demokratik* devleti, ya-

ni *tüm* ayrıcalıkları devrimci tarzda kaldıran, en tam demokratizmi devrimci yoldan gerçekleştirmekten korkmayan bir devleti koymaya çalışın. O zaman, gerçekten devrimci-demokratik bir devlette tekelci devlet kapitalizminin mutlaka, kaçınılmaz olarak, sosyalizme doğru bir adım, evet adımlar anlamına geldiğini görürsünüz!

Çünkü dev bir kapitalist işletme bir tekele dönüştüğünde, bu, onun tüm halka mal vermesi anlamına gelir. Bu girişim devlet tekeli haline gelince, o zaman bu, devletin (yani *devrimci* bir demokratizm önkoşuluyla, halkın, ilk planda işçilerin ve köylülerin silahlı örgütünün) tüm işletmeyi sevk ve idare etmesi anlamına gelir — kimin yararına?

Ya çiftlik sahipleriyle kapitalistlerin yararına; o zaman devrimci-demokratik bir devlet değil, bilakis gerici-bürokratik bir devlet, bir emperyalist cumhuriyet sözkonusudur;

ya da devrimci demokrasi yararına; o zaman da *bu sosyalizme doğru bir adımdır.*

Çünkü sosyalizm, devlet kapitalizmi tekeli ötesinde ileriye doğru ilk adımdan başka bir şey değildir. Ya da bir başka deyişle: Sosyalizm, *tüm halkın yararına uygulanan* ve dolayısıyla kapitalist tekel olmaktan *çıkmış* devlet kapitalizmi tekelinden başka bir şey değildir.

Burada orta yol yoktur. Gelişimin objektif seyri öyledir ki, *tekellerden* hareketle (ve savaş bunların sayısını, rolünü ve önemini on katına çıkarmıştır), sosyalizme doğru adım atmadan ilerlenemez.

Ya gerçekten de devrimci demokratsınızdır. O zaman sosyalizme doğru adımlardan korkmamak gerekir.

Ya da ama sosyalizme doğru adımlardan korkuyorsunuzdur ve onu, devrimimizin bir burjuva devrimi olduğu, sosyalizmin "yürürlüğe" konamayacağı vb. gerekçelerle Plehanov, Dan,

Çernov tarzında mahkûm ediyorsunuzdur — o zaman da kaçınılmaz olarak Kerenski, Milyukov ve Kornilov'un düzeyine düşersiniz, yani işçi ve köylü kitlelerinin "devrimci-demokratik" çabalarını *gerici-bürokratik tarzda* bastırırsınız.

Orta yol yoktur.

Ve devrimimizin temel çelişkisi bundan ibarettir.

Yerinde sayamazsın — ne genelde tarihte, ne de özelde savaş zamanlarında. Ya ilerleyeceksin, ya gerileyeceksin. İlerlemek, hem de cumhuriyeti ve demokratizmi devrimci yoldan fethetmiş 20. yüzyılın Rusya'sında ilerlemek, sosyalizme doğru *adım atmadan,* sosyalizme doğru *adımlar* atmadan *imkânsızdır* (tekniğin ve kültürün seviyesine bağlı ve onun tarafından belirlenen adımlar: makineli büyük işletme köylü tarımına "sokulamaz", şeker imalatında ise ortadan kaldırılamaz).

Fakat ilerlemekten korkuyorsan, bu geri gidiyorsun *demektir,* Milyukov ve Plehanovları sevince boğarak Tsereteli ve Çernovların aptalca yardımıyla Bay Kerenskiler de bunu yapıyor zaten.

Tarihin diyalektiği tam da şu ki, tekelci kapitalizmin tekelci devlet kapitalizmine dönüşümünü olağanüstü hızlandırmış olan savaş, *bu suretle* insanlığı sosyalizme olağanüstü yaklaştırmıştır.

Emperyalist savaş sosyalist devrimin arifesidir. Sadece savaş, dehşetiyle proleter ayaklanmayı ürettiği için değil —hiçbir ayaklanma, iktisaden olgunlaşmamışsa sosyalizmi yaratamaz—, aynı zamanda devlet tekelci kapitalizmi sosyalizmin en tam *maddi* hazırlığı olduğu, onun *ön basamağı,* bir sonraki basamağına *—bir ara basamak yoktur—* sosyalizm denilen tarihsel merdivenin o basamağı olduğu için de.

*

Sosyal-Devrimcilerimizle Menşeviklerimiz sosyalizm soru-

nuna doktriner yaklaşıyorlar, ezbere öğrendikleri ve kötü anladıkları bir doktrinin bakış açısından yaklaşıyorlar. Sosyalizmi uzak, bilinmeyen, karanlık bir gelecek olarak gösteriyorlar.

Fakat sosyalizm daha şimdiden modern kapitalizmin tüm pencerelerinden bize bakıyor; bu en son kapitalizm temelinde ileriye doğru bir adım anlamına gelen her büyük önlemde, sosyalizmin konturları doğrudan ve *fiilen* beliriyor.

Genel çalışma yükümlülüğü nedir?

En son tekelci kapitalizm temelinde ileriye doğru bir adımdır, belirli, genel bir plana göre ekonomik yaşamı bütünlüğü içinde düzenlemeye yönelik bir adımdır, halkın emeğinin tasarrufuna yönelik, bu emeğin kapitalizm tarafından anlamsızca israfını önlemeye yönelik bir adım.

Almanya'da Junkerler (çiftlik sahipleri) ve kapitalistler genel çalışma yükümlülüğünü yürürlüğe koyuyorlar, ve o zaman Almanya işçiler için kaçınılmaz olarak bir askeri zindan olacaktır.

Fakat bu kurumu alıp, onun devrimci-demokratik bir devletteki önemini düşünün. İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri tarafından yürürlüğe konan, düzenlenen ve sevk ve idare edilen genel çalışma yükümlülüğü, *henüz* sosyalizm değildir, *ama artık* kapitalizm de *değildir*. Bu sosyalizme doğru dev bir *adımdır*, öyle bir adım ki —tam demokrasinin korunması koşuluyla— artık kitleler eşi görülmedik ölçüde tecavüze uğramadan bu adımdan kapitalizme geri dönülemez.

Yıkıma Karşı Mücadele ve Savaş

Yaklaşan felaketle mücadele önlemleri sorunu bizi son derece önemli bir başka sorunu aydınlatmaya götürüyor: iç politika ve dış politikanın bağlantısı sorunu ya da bir başka deyişle, bir emperyalist fetih savaşıyla bir devrimci, proleter savaş arasında-

ki, canice bir yağma savaşıyla haklı bir demokratik savaş arasındaki ilişki sorunu.

Felaketle mücadelenin anlattığımız tüm önlemleri, daha önce değindiğimiz gibi, ülkenin savunma gücünü ya da bir başka deyişle askeri gücünü olağanüstü güçlendirecektir. Bir yandan bu. Ve öte yandan, fetih savaşını haklı bir savaşa dönüştürmeden, kapitalistlerin kapitalistler yararına yürüttüğü savaşı, proletaryanın tüm emekçiler ve sömürülenler yararına yürüttüğü bir savaşa dönüştürmeden bu önlemler hayata geçirilemez.

Gerçekten de. Ticaret sırrının kaldırılması ve kapitalistler üzerinde işçi denetimiyle bağ içinde bankaların ve sendikaların ulusallaştırılması, sadece halk emeğinden dev bir tasarruf anlamına gelmekle, sadece güç ve araç tasarrufu olanağı sunmakla kalmayacak, aynı zamanda nüfusun emekçi *kitlelerinin,* bu nüfusun çoğunluğunun durumunda bir düzelme anlamına da gelecektir. Rusya'da yeterince tahıl, kömür, petrol, demir var; bu açıdan durumumuz savaşmakta olan herhangi bir başka Avrupa ülkesinin durumundan daha iyidir. Yıkıma karşı anılan olanaklarla mücadele ederek, kitlelerin öz faaliyetini bu mücadele için seferber ederek, onların durumunu iyileştirerek, bankaları ve sendikaları ulusallaştırarak, Rusya, devriminden ve demokratizminden yararlanarak, tüm ülkenin ekonomik örgütlülüğünü kıyaslanamayacak yükseklikte bir basamağa çıkarabilir.

Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, tüm kontrol önlemlerini akamete uğratan ve üretimi sabote eden burjuvaziyle "koalisyon"a girmek yerine, Nisan'da iktidarın Sovyetlere geçmesini gerçekleştirseydiler ve güçlerini "bakanlık atlıkarıncası"na kullanmak yerine, Kadetlerin yanında Bakanlık, müsteşarlık vs. vs. koltuklarına oturarak aşındırmak yerine, işçilerle köylüleri, kapitalistler *üzerinde* denetimlerinde, kapitalistlere *karşı savaşlarında* sevk ve idare etmeye harcasaydılar, o zaman Rusya şimdi tam bir ekonomik dönüşüm içinde olan bir ülke olurdu: Toprak

köylülerin olurdu, bankalar ulusallaştırılmış olurdu, yani Rusya *o ölçüde* (ve bunlar modern yaşamın son derece önemli ekonomik temelleridir) tüm diğer kapitalist ülkelerden *üstün* olurdu.

Bankaları ulusallaştırılmış olan bir ülkenin savunma gücü, askeri gücü, bankaların özel ellerde bulunduğu bir ülkeninkinden *daha büyüktür*. Toprağın köylü komitelerinin elinde bulunduğu bir köylü ülkesinin askeri gücü, çiftlik beyi toprak mülkiyetine sahip bir ülkeninkinden *daha büyüktür*.

Sürekli olarak Fransızların 1792/1793 yıllarındaki kahramanca yurtseverliğine ve gösterdikleri askeri yiğitlik mucizesine atıfta bulunuluyor. Fakat bu mucizeyi mümkün kılmış olan maddi —tarihi ve iktisadi— koşullar unutuluyor. Miadını doldurmuş feodalizmle gerçekten devrimci bir hesaplaşma, tüm ülkenin gerçekten devrimci-demokratik bir hız, kararlılık, enerji ve özveriyle daha üst bir üretim tarzına, özgür köylü toprak mülkiyetine geçmesi — Fransa'yı, iktisadi temelini *dönüştürerek* ve *yenileyerek* "mucizevi" bir hızla kurtaran maddi, iktisadi koşullar bunlardı.

Fransa örneği bize bir şeyi, yalnızca bir şeyi öğretiyor: Rusya'ya savunma yeteneği kazandırmak için, Rusya'da da kitlesel kahramanlık açısından "mucize" yaratmak için, "Jakobence" müsamahakârsızlıkla, tüm eskiyi süpürüp atmak ve Rusya'yı *iktisaden* yenilemek ve dönüştürmek gerekir. Fakat bu 20. yüzyılda tek başına Çarlığı silkip atmakla olamaz (Fransa 125 yıl önce bununla yetinmedi). Bu salt çiftlik beyi toprak mülkiyetinin devrimci imhasıyla (biz bunu bile yapmadık, çünkü Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler köylülüğe ihanet ettiler!), toprağın köylülere salt devriyle bile gerçekleştirilemez. Çünkü 20. yüzyılda yaşıyoruz; *bankalara egemen* olmadan toprağa egemen olmak, halkın yaşamını dönüştürüp yenileyebilmeye yetmez.

Fransa'nın maddi yenilenmesi, 18. yüzyılın sonunda üretiminin yenilenmesi, politik ve düşünsel yenilenmeyle, devrimci de-

mokrasinin ve devrimci proletaryanın diktatörlüğüyle (demokrasi ondan ayrılmamıştı ve onunla hâlâ neredeyse tamamen kaynaşmıştı), gerici olan herşeye karşı açılan amansız savaşla el ele gidiyordu. Tüm halkı ve özellikle kitleleri, yani *ezilen sınıfları,* sınırsız bir devrimci coşku sarmıştı: *hepsi* savaşı haklı bir savunma savaşı sayıyordu, ve o *gerçekten de öyleydi.* Devrimci Fransa, kendini gerici-monarşist Avrupa'ya karşı savunuyordu. 1792/1793'te değil, yıllar sonra, gericiliğin ülke içinde zaferinden *sonra,* Napoleon'un karşı-devrimci diktatörlüğü Fransa'nın savaşlarını savunma savaşlarından fetih savaşlarına dönüştürdü.

Ya Rusya'da? Kapitalistler yararına, emperyalistlerle birlik içinde, *Çar'ın* İngiliz vs. kapitalistleriyle yaptığı ve bu anlaşmalarda Rus kapitalistlerine yabancı ülkelerin gaspını, onlara İstanbul'u, Lemberg'i, Ermenistan'ı vs. vaadettiği gizli anlaşmalarla uyum içinde emperyalist bir savaş yürütmeye devam ediyoruz.

Rusya adil bir barış önermedikçe ve emperyalistlerle ipleri koparmadıkça, savaş Rusya açısından haksız, gerici bir savaş, bir fetih savaşı olarak kalacaktır. Savaşın sosyal karakteri, onun gerçek önemi (cahil bir köylücüğün basitliğine düşen Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin zannettiği gibi) düşman birliklerinin nerede durduğuyla belirlenmez. Savaşın karakteri, savaşın *hangi politikayı* sürdürdüğü ("savaş politikanın devamıdır"), savaşı *hangi sınıfın* yürüttüğü ve hangi hedefleri güttüğüyle belirlenir.

Kitleler gizli anlaşmalara dayanarak bir yağma savaşına sokulup onların coşkusuna umut bağlanamaz. Devrimci Rusya'nın en ileri sınıfı, proletarya, savaşın canice niteliğini gittikçe daha net görüyor, ve burjuvazi sadece kitleleri bu inançtan vazgeçirmeyi beceremekle kalmamıştır, bilakis, tam tersine, savaşın bir suç olduğu anlayışı yayılıyor. Rusya'nın *her iki başkentinin* proletaryası kesin biçimde enternasyonalist olmuştur!

Bu durumda savaş için kitlesel coşkudan nasıl söz edilebilir!

İç politika ve dış politika — biri diğeriyle kopmaz biçimde bağlıdır. Halkın cesaretle ve kararlılıkla büyük ekonomik dönüşümleri gerçekleştirdiği en büyük kahramanlığı olmadan ülke savunma yeteneği kazanamaz. Fakat, emperyalizmle ipleri koparmadan, tüm halklara demokratik barış önermeden, böylece haydutça, canice fetih savaşını haklı, devrimci bir savunma savaşına dönüştürmeden kitlelerde kahramanlık uyandırılamaz.

Sadece, kapitalistlerle iç politikada olduğu gibi dış politikada da kayıtsız şartsız tutarlı kopuş, devrimimizi ve emperyalizmin demir pençesindeki ülkemizi kurtarabilir.

Devrimci Demokrasi ve Devrimci Proletarya

Gerçekten devrimci olmak için, bugünkü Rusya demokrasisi proletaryayla en sıkı ittifak içinde yürümeli ve sonuna kadar devrimci biricik sınıf olarak proletaryanın mücadelesini desteklemelidir.

Eşi görülmedik boyutlara bürünmekle tehdit eden önüne geçilemez felakete karşı mücadele aracının hangisi olması gerektiği sorusunu incelerken varılan sonuç budur.

Savaş öyle muazzam bir krize yol açmış, halkın maddi ve manevi güçlerini öyle yıpratmış, tüm modern toplumsal örgütlenmeye öyle darbeler indirmiştir ki, insanlık kendini şu seçimle karşı karşıya bırakılmış görmektedir: ya batmak, ya da kaderini en devrimci sınıfa emanet edip, en hızlı ve en radikal yoldan, daha yüksek bir üretim tarzına geçmek.

Bir dizi tarihi nedenden dolayı; Rusya'nın geri kalmışlığı, savaşın onda yol açtığı özel zorluklar, Çarlığın ileri derecedeki çürümüşlüğü ve 1905 yılının olağanüstü canlı geleneklerinden ötürü, Rusya'da devrim diğer ülkelerden daha önce patlak vermiştir. Devrim, birkaç ay içinde Rusya'nın, *siyasi* sistemi itibariyle, daha ileri ülkeleri yakalaması sonucunu vermiştir.

Fakat bu çok az. Savaş acımasız; amansız bir keskinlikle şu sorunu dayatıyor: ya bat, ya da ileri ülkeleri *iktisadi olarak da* yakala ve geç.

Bu mümkün, çünkü önümüzde çok sayıda ileri ülkenin hazır deneyimi mevcut, onların tekniğinin ve kültürünün hazır sonuçları mevcut. Avrupa'da savaşa karşı büyüyen protestoda, gelişen proleter dünya devrimi atmosferinde manevi bir desteğimiz var. Bir emperyalist savaş sırasında son derece nadir olan devrimci-demokratik özgürlük bizi şevklendirip yüreklendiriyor.

Ya bat, ya tam istim hücum. Tarih sorunu böyle koyuyor.

Ve proletaryanın köylülük konusunda tavrı böyle bir anda —gerekli değişikliklerle— eski Bolşevik düsturu onaylıyor: Köylülük burjuvazinin etkisinden koparılmalıdır. Devrimi kurtarmanın garantisi sadece burada yatmaktadır.

Köylülük ise tüm küçük-burjuva kütlenin sayıca en güçlü temsilcisidir.

Sosyal-Devrimcilerimiz ve Menşeviklerimiz, gerici bir rol oynamayı, köylülüğü burjuvazinin etkisi altında tutmaya devam etmeyi, köylülüğü proletaryayla değil burjuvaziyle koalisyona götürmeyi üstlendiler.

Kitleler devrimin deneyimlerinden hızla öğreniyorlar. Ve Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin gerici politikası karaya oturuyor: İki başkentin Sovyetleri'nde yenilgiye uğradılar. Bu iki küçük-burjuva-demokrat parti içinde "sol" muhalefet büyüyor. 23 (10) Eylül 1917'de Sosyal-Devrimcilerin Petrograd Şehir Konferansı, burjuvaziyle ittifakı (koalisyonu) reddeden ve proletaryayla ittifaka meyilli *Sol* Sosyal-Devrimciler lehine üçte iki çoğunlukla sonuçlandı.

Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, burjuvazinin gözünde makbul şu karşılaştırmayı yineliyorlar: burjuvazi ve demokrasi.

Oysa böyle bir karşılaştırma aslında kilo ile arşını karşılaştırmak kadar saçmadır.

Demokratik bir burjuvazi ve burjuva bir demokrasi olabilir. Sadece hem tarih hem de politik ekonomi konusunda zır cahiller bunu yadsıyabilir.

Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler bu yanlış karşılaştırmaya ihtiyaç duyuyorlar ki, burjuvazi ile proletarya arasında *küçük-burjuvazinin* durduğu inkâr edilemez olgusunu *örtbas edebilsinler*. O ise sınıfının iktisadi konumundan dolayı kaçınılmaz olarak burjuvazi ile proletarya arasında yalpalamaktadır.

Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler küçük-burjuvaziyi burjuvaziyle ittifaka sevketmek istiyorlar. Onların tüm "koalisyon"unun, tüm koalisyon hükümetinin, Kerenski'nin, bu tipik yarı-Kadet'in tüm politikasının özü burada yatıyor. Yarım yıl devrimden sonra bu politika tamamen çökmüştür.

Kadetler oh çekip seviniyorlar: Devrim karaya oturdu, devrim ne savaşla ne de yıkımla *baş edemedi*.

Bu doğru değil. Karaya oturanlar *Kadetler* ve *Menşeviklerle birlikte Sosyal-Devrimcilerdir*, çünkü bu blok (bu ittifak) Rusya'yı yarım yıl yönetmiştir, bu yarım yılda yıkımı güçlendirmiş ve askeri durumu karışıklaştırıp zorlaştırmıştır.

Burjuvazinin *Sosyal-Devrimcilerle ve Menşeviklerle ittifakının* çöküşü ne kadar tam olursa, halk o kadar hızlı *öğrenecektir*. *Doğru* yolu o kadar çabuk bulacaktır: yoksul köylülüğün, yani köylülerin çoğunluğunun, proletaryayla ittifakı.

23-27 (10-14) Eylül 1917

1917 Ekim sonunda "Priboi"
Yayınevinde broşür olarak
yayınlanmıştır.

Bolşevikler İktidarı Ele Geçirmelidir

RSDİP Merkez Komitesi, Petrograd ve Moskova Komitelerine Mektup

Bolşevikler şimdi, iki başkentte İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinde çoğunluğu elde ettikten sonra, devlet iktidarını kendi ellerine alabilirler ve almalıdırlar.

Alabilirler, çünkü iki başkent halkının devrimci unsurlarının aktif çoğunluğu, kitleleri beraberinde götürmeye, düşmanın direnişini aşmaya, onu bizzat yenmeye, iktidarı ele geçirmeye ve korumaya yeter. Çünkü derhal demokratik bir barış önerir, toprağı derhal köylülere verir, Kerenski tarafından kuşa çevrilen ve yok edilen demokratik kurumları ve özgürlükleri yeniden kurarlarsa, Bolşevikler *hiç kimsenin* yıkamayacağı bir hükümet kuracaklardır.

Halkın çoğunluğu bizden *yana*. 19 (6) Mayıs'tan 13 Eylül (31 Ağustos) ve 25 (12) Eylül'e kadarki uzun ve zorlu yol bunu kanıtladı: başkent Sovyetlerindeki çoğunluk, halkın *bizden yana* gelişiminin *ürünüdür*. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin yalpalamaları, aralarındaki enternasyonalistlerin güçlenmesi de aynı şeyi kanıtlıyor.

Demokratik Konferans devrimci halkın çoğunluğunu *değil, sadece uzlaşmacı küçük-burjuva üst katmanları* temsil ediyor. Seçim rakamları kimseyi yanıltmasın. Önemli olan seçimler değildir: Petrograd ve Moskova'daki belediye seçimleriyle Sovyet seçimlerini karşılaştırın. Moskova seçimleriyle 25 (12) Ağustos Moskova grevini karşılaştırın: kitleleri yönlendiren devrimci unsurların çoğunluğu üzerine nesnel veriler bunlardır.

Demokratik Konferans köylüleri aldatıyor, onlara ne barış, ne toprak veriyor.

Ancak Bolşevik hükümet köylüleri memnun edecektir.

*

Bolşevikler neden tam da şimdi iktidarı ele geçirmek zorundalar?

Çünkü Petrograd'ın yakın olan teslimi şansımızı yüz kat kötüleştirecektir.

Petrograd'ın teslimini ise, ordunun başında Kerenski ve ortakları oldukça, engelleyemeyiz.

Kurucu Meclis de "beklenemez", çünkü Petrograd'ın teslim edilmesiyle Kerenski ve ortakları Kurucu Meclis'i herhangi bir zamanda *gümletebilirler*. Sadece bizim Partimiz, iktidarı ele geçirdikten sonra Kurucu Meclis'in toplanmasını garantileyebilir, ve iktidarı aldıktan sonra Kurucu Meclis'in toplanmasını geciktirdikleri için diğer partiler hakkında davacı olacak ve iddianamenin doğruluğunu kanıtlayacaktır.

İngiliz ve Alman emperyalistleri arasında ayrı bir barış engellenmelidir ve engellenebilir, fakat ancak hızlı hareket edilirse.

Halk, Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin yalpalamaları yüzünden yorgun düşmüştür. Ancak bizim başkentlerdeki zaferimiz, köylüleri, bizi izlemelerini sağlayacak kadar etkileyecektir.

*

Söz konusu olan ayaklanmanın "günü", dar anlamda ayaklanmanın "anı" değildir. Bunu, işçi ve askerlerle, *kitlelerle* ilişki içinde olanların ortak kararı belirleyecektir.

Söz konusu olan, Partimizin şimdi Demokratik Konferans'ta fiilen *kendi toplantısını* yapmasıdır, ve bu *devrimin kaderini* belirleyecektir (istese de istemese de belirleyecektir).

Söz konusu olan, Parti'ye, (bölgesiyle birlikte) Petrograd ve Moskova'da *silahlı ayaklanma,* iktidarı ele geçirme, hükümeti devirme *görevini* gündeme almayı kavratmaktır. Basında bunu bu biçimde ifade etmeden bu yönde *nasıl* ajitasyon yapılabileceği üzerine düşünmek gerekir.

Marx'ın ayaklanma üzerine "Ayaklanma bir sanattır" vs. sözleri anımsanmalı ve iyice düşünülmelidir.

*

Bolşeviklerin "biçimsel" çoğunluğunu beklemek saflık olur. Hiçbir devrim *bunu* beklemez. Kerenski ve ortakları da beklemiyor, Petrograd'ın teslimini hazırlıyorlar. Tam da Demokratik Konferans'ın acınası yalpalamaları, Petrograd ve Moskova işçilerinin sabrını taşırmak zorundadır ve taşıracaktır! İktidarı şimdi ele geçirmezsek tarih bizi affetmeyecektir.

Aygıtımız mı yok? İşte aygıtımız: Sovyetler ve demokratik örgütler. Uluslararası durum *tam da* şimdi, İngiltere ile Almanya arasında ayrı barışın *öngününde bizden yanadır.* Tam da şimdi halklara barış sunmak *muzaffer olmak* demektir.

Moskova'da ve Petrograd'da iktidar aynı zamanda ele geçirilmelidir (kimin başlayacağı önemli değil; hatta belki de başlangıcı Moskova yapabilir). *Mutlaka* ve *hiç kuşkusuz* muzaffer olacağız.

N. Lenin

25-27 (12-14) Eylül 1917'de yazıldı.

İlk kez 1921'de "Proletarskaya Revolutsiya" No. 2'de yayınlandı.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 223–225,
—İnter Yayınları.)

Marksizm ve Ayaklanma

RSDİP Merkez Komitesi'ne Mektup

Ayaklanmanın hazırlanmasının, genelde ayaklanmanın bir sanat olarak ele alınmasının "Blanquizm" olduğu oportünist yalanı, Marksizmin egemen "sosyalist" partiler tarafından tahrifinin en kötü niyetli ve en yaygın çarpıtmaları arasındadır.

Ta oportünizmin lideri Bernstein, Marksizme karşı Blanquizm suçlamasını yöneltmiş olma acıklı ününe kavuşmuştu ve bugünkü oportünistler, aslında Blanquizm üzerine kopardıkları yaygarayla Bernstein'ın zayıf "düşünceleri"ni bir nebze olsun yenilemiş ve "zenginleştirmiş" değiller.

Ayaklanmayı sanat olarak ele aldıkları için Marksistleri Blanquizmle suçlamak! Hiçbir Marksist tarafından inkâr edilmeyen, tam da Marx'ın bu sorun hakkında kendisini en kesin, en açık ve en berrak biçimde ifade ederek ayaklanmayı bir sanat olarak adlandırması ve ayaklanmayı *bir sanat* olarak ele almak, bir başarı elde ettikten sonra, düşmana karşı *saldırıya* ara vermeden zaferden zafere geçmek, düşmanın şaşkınlığından yararlanmak vs. vs. gerektiğini söylediği olgusu gözönüne alındığında, gerçeğin bundan daha öfke uyandırıcı tahrifi olabilir mi?

Başarılı olması için ayaklanma bir komploya, bir partiye değil, en ileri sınıfa dayanmalıdır. Bu birincisi. Ayaklanma halkın devrimci atılımına dayanmalıdır. Bu ikincisi. Ayaklanma, gelişmekte olan devrimin tarihinde, halkın öncüsünün aktivitesinin en yüksek, düşman saflarda ve *devrimin zayıf, yarım gönüllü, kararsız dostlarının saflarında yalpalamaların* en fazla olduğu bir *dönüm noktasına* dayanmalıdır. Bu üçüncüsü. Ayaklanma sorununun konuşunda bu üç koşul *Marksizmi Blanquizmden* ayırır.

Fakat bu koşullar bir kez mevcutsa, ayaklanmayı *bir sanat* olarak ele almayı reddetmek, Marksizme ihanettir, devrime ihanettir.

Tam da içinde bulunduğumuz anın, Partiyi, *ayaklanmayı* olayların nesnel seyri tarafından gündeme sokulmuş olarak görmekle, onu bir sanat olarak ele almakla *yükümlendiren* böyle bir an olduğunu kanıtlamak için — bunu kanıtlamak için en iyisi karşılaştırma yöntemini kullanmak ve 16 ve 17 (3 ve 4) Temmuz'la Eylül günlerini karşılaştırmak olacaktır.

16 ve 17 (3 ve 4) Temmuz'da gerçeğe karşı günah işlemeden sorun şöyle konabilirdi: İktidarı ele geçirmek daha doğru olurdu, zira düşmanlar bizi zaten ayaklanmayla suçlayacak ve bize asi muamelesi yapacaklardı. Fakat buradan o zaman iktidarı ele geçirmek iyi olurdu sonucu çıkarılmamalıdır; çünkü muzaffer bir ayaklanma için nesnel koşullar o zaman yoktu.

1) Devrimin öncüsü olan sınıf henüz yanımızda değildi.

Başkentlerin işçi ve askerlerinin *çoğunluğu* henüz bizimle değildi. Şimdi her iki Sovyette de buna sahibiz. Bu *yalnızca,* Temmuz ve Ağustos'un tarihinin, Bolşeviklerle "hesaplaşma"nın derslerinin ve Kornilovculuğun derslerinin sonucudur.

2) O sıralar tüm halkın devrimci atılımı yoktu. Şimdi, Kor-

nilov olayından sonra, bu vardır. Taşra, ve iktidarın birçok yerde Sovyetler tarafından ele geçirilmesi bunun ispatıdır.

3) O sıralar hem düşmanların saflarında ve hem de kararsız küçük-burjuvazinin saflarında büyük, genel-politik ölçekte *yalpalamalar* yoktu. Şimdi yalpalamalar muazzam: baş düşmanımız, emperyalizm (müttefik ve dünya emperyalizmi, çünkü "müttefikler" dünya emperyalizminin başını çekiyorlar), zafere kadar savaşla, Rusya'nın zararına bir ayrı barış arasında *yalpaladı*. Halk içinde çoğunluğu apaçık yitirmiş olan küçük-burjuva demokratlarımız muazzam yalpaladılar, bloktan, yani Kadetlerle koalisyondan vazgeçtiler.

4) 16 ve 17 (3 ve 4) Temmuz'da ayaklanma bu nedenle bir hata olurdu: iktidarı ne fiziki ne de politik olarak koruyabilirdik. Fiziki olarak koruyamazdık, çünkü Petrograd muvakkaten bizim elimizde olmasına rağmen, işçilerimiz ve askerlerimiz o sıralar Petrograd'a hakim olmak için *dövüşmeye ve ölmeye* hazır değildi: *hem* Kerenski'ye *hem de* Tsereteli-Çernov'a karşı "aşırı öfke", fokurdayan nefret henüz yoktu, insanlarımız henüz, Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerin de katıldığı Bolşevik takibatıyla çelikleşmiş değillerdi.

16 ve 17 (3 ve 4) Temmuz'da politik olarak iktidarı koruyamazdık, çünkü Kornilov olayından önce ordu ve taşra Petrograd üzerine yürüyebilirdi — ve yürürdü.

Şimdi tablo bambaşkadır.

Sınıfın çoğunluğu bizimledir, kitleleri beraberinde götürebilecek olan devrimin öncüsü, halkın öncüsü bizimledir.

Halkın *çoğunluğu* bizimledir, çünkü Çernov'un istifası, köylülerin Sosyal-Devrimciler blokundan (ve bizzat Sosyal-Devrimcilerden) *toprak elde edemeyeceğinin* elbette tek değil ama

en açık, en çarpıcı belirtisidir. Bu temel sorun ise devrime bir halk devrimi niteliğini vermektedir.

Biz, gerek *tüm emperyalizmin,* gerekse de tüm Menşevik ve Sosyal-Devrimci blokunun korkunç yalpalamaları arasında sağlam adımlarla yoluna devam eden bir partinin üstün durumundayız.

Zaferimiz kesindir, çünkü halk çaresizliğe artık çok yaklaştı, ve biz, önderliğimizin değerini "Kornilov günleri"nde gösterdikten sonra, blokçulara, *bunların reddettiği* bir uzlaşma *önerdikten* sonra —yalpalamaları hâlâ son bulmadı—, tüm halka gerçek çıkış yolunu gösteriyoruz.

Uzlaşma önerimizin *henüz* reddedilmediğine, "Demokratik Konferans"ın onu *hâlâ* kabul edebileceğine inanmak en büyük yanılgı olur. Uzlaşma önerisini *Parti, partilere* yaptı. Başka türlü yapılamazdı. *Partiler* onu reddettiler. Demokratik Konferans sadece bir *konferanstır,* başka birşey değil. Şunu unutmamak gerekir: Devrimci halkın *çoğunluğu,* en yoksul ve en öfkeli köylülük onda temsil edilmiyor. O, *halkın azınlığının* bir konferansıdır — bu apaçık gerçeği unutmamak gerekir. Demokratik Konferans'ın bir parlamento olduğunu düşünmek bizim açımızdan en büyük hata ve en kötü parlamenter alıklık olur, çünkü kendisinin bir parlamento ve devrimin egemen parlamentosu olduğunu açıklamış olsaydı bile, *hiçbir karar veremezdi:* karar *başka bir yerde*, Petrograd ve Moskova'nın işçi mahallelerinde yatmaktadır.

Önümüzde başarılı bir ayaklanmanın tüm nesnel koşulları mevcut. Önümüzde, *yalnızca* ayaklanmada zaferimizin, dünyanın en dayanılmaz şeyi olan, halk için son derece acı verici yalpalamalara son verebileceği; *yalnızca* ayaklanmada *bizim* zaferimizin, devrime karşı kısmi barış oyununu *boşa çıkarabileceği,*

devrimin yararına en tam, en adil ve derhal barış önerisiyle boşa çıkarabileceği bir durumun avantajları mevcut.

Son olarak sadece Partimiz, ayaklanmada zafer elde ettiğinde Petrograd'ı kurtarabilecektir, çünkü barış önerimiz reddedilirse ve ateşkes bile sağlayamazsak, o zaman *biz* "anavatan savunucusu" olacağız, *savaş partilerinin başına* geçeceğiz, tüm partilerin *"en savaşçısı"* olacağız, savaşı gerçekten devrimci biçimde sürdüreceğiz. Kapitalistlerin elindeki bütün ekmeği ve çizmeleri alacağız. Onlara sadece kabukları ve kenevirden ayakkabıları bırakacağız. Bütün ekmekleri ve çizmeleri cepheye göndereceğiz.

Ve o zaman Petrograd'ı savunacağız.

Gerçekten devrimci bir savaş için Rusya'da gerek maddi, gerek manevi yardım kaynakları hâlâ sonsuz büyüktür: Almanların bize en azından bir ateşkes tanıma şansı yüzde doksan dokuzdur. Şimdi bir ateşkes elde etmek ise, *tüm dünyayı* yenilgiye uğratmak demektir.

*

Devrimin kurtuluşu için ve Rusya'nın her iki koalisyonun emperyalistleri tarafından "ayrı" paylaşımından kurtuluşu için Petrograd ve Moskova işçilerinin ayaklanmasının kesin zorunluluğunu kavradıktan sonra, ilk olarak Konferans'taki politik taktiğimizi yaklaşmakta olan ayaklanmaya göre ayarlamalıyız; ikinci olarak, ayaklanmayı sanat olarak görme zorunluluğuna dair Marksist düşünceyi onaylamamızın sadece lafta bir onay olmadığını kanıtlamalıyız.

Konferans'ta derhal Bolşevik fraksiyonu sımsıkı toparlamalıyız, sayıya bakmamalıyız, yalpalayanları yalpalayanların kampında bırakmaktan korkmamalıyız; onlar *orada,* devrim davasına, kararlı ve kendini kayıtsız şartsız adamış savaşçıların kampında olduğundan daha yararlıdır.

Uzun konuşmaların, genelde "konuşmalar"ın yersizliğini, devrimi kurtarmak için derhal harekete geçmenin, burjuvaziyle bağları tamamen koparmanın, bugünkü hükümeti bütünüyle görevden almanın, Rusya'nın İngiliz-Fransız emperyalistleri tarafından "ayrı" paylaşımına öncülük edenlerle bağları tamamen koparmanın, tüm iktidarın derhal *devrimci proletarya önderliğinde devrimci demokrasinin* eline geçmesinin zorunluluğunu vurgulayan kısa bir Bolşevik deklarasyon kaleme almalıyız.

Deklarasyonumuz bu sonucu, program taslaklarıyla bağıntılı olarak en kısa ve en sert biçimde formüle etmelidir: Halklara barış, köylülere toprak, skandalvari kârların zoralımı, kapitalistlerin üretime verdikleri skandalvari zarara dur denmesi.

Deklarasyon ne kadar kısa, ne kadar sert olursa o kadar iyi. Deklarasyonda sadece, son derece önemli iki noktayı daha berrak bir biçimde vurgulamak gerekir: Halk yalpalamalardan bıktı, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin kararsızlığı halkın sabrını taşırdı: bu *partilerle* ipleri kesinlikle koparıyoruz, çünkü onlar devrime ihanet ettiler.

Ve ikinci nokta: Derhal bir ilhaksız barış önerisi, müttefik emperyalistlerle, bütün emperyalistlerle bağların derhal koparılması ya bize derhal bir ateşkesi getirir, ya da tüm devrimci proletarya anavatan savunması bakış açısını benimser ve onun önderliğinde tüm devrimci demokrasi gerçekten haklı, gerçekten devrimci bir savaş yürütür.

Deklarasyonumuzu okuduktan, konuşma değil *karar verme*, kararlar kaleme alma değil *eyleme geçme* çağrısı yaptıktan sonra, tüm fraksiyonumuzu *fabrikalara ve kışlalara göndermeliyiz*: onun yeri orasıdır, yaşamın sinir sistemi orasıdır, devrimin kurtuluşu oradadır, Demokratik Konferans'ın motoru orasıdır.

Orada ateşli, coşkulu konuşmalarla programımızı anlatmalı ve sorunu şöyle koymalıyız: Ya Konferans bunu *tamamen* kabul

eder — ya da ayaklanma. Orta yol yok. Beklemek imkânsız. Devrim mahvoluyor.

Sorunu böyle koyar ve tüm fraksiyonumuzu fabrikalarda ve kışlalarda yoğunlaştırırsak, *ayaklanmaya başlama anını doğru seçecek* durumda oluruz.

Fakat ayaklanmayı Marksistçe, yani bir sanat olarak ele almak için, aynı zamanda, bir dakika bile yitirmeden, isyancı birliklerin *karargâhını* örgütlemeli, güçleri mevzilendirmeli, en sadık alayları, en güvenilir birlikleri en önemli noktalara yerleştirmeli, Aleksander Tiyatrosu'nu kuşatmalı, Peter-Paul Kalesini[1] işgal etmeli, Genelkurmay'ı ve Hükümet'i tutuklamalı, Junkerlere ve Vahşi Tümen'e karşı, düşmanı kent merkezlerine bırakmaktansa ölmeye hazır olan birlikleri göndermeliyiz; silahlı işçileri seferber etmeli, onları son, amansız nihai savaşa çağırmalıyız; telgraf ve telefona derhal el koymalı, *bizim* ayaklanma karargâhını merkezi Telefon Dairesine yerleştirmeli, bu karargâhla bütün fabrikaların, bütün alayların, silahlı mücadelenin bütün önemli noktalarının telefon bağlantısını kurmalıyız vs.

Elbette bütün bunlar, şu an *ayaklanma bir sanat olarak ele alınmadığında,* Marksizme, devrime sadık kalınamayacağını anlatmak için yaklaşık şeylerdir.

N. Lenin

26–27 (13–14) Eylül 1917'de yazıldı.

İlk kez 1921'de, "Proletarskaya Revolutsiya" dergisi No. 2'de yayınlandı.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 226–231,
—İnter Yayınları.)

[1] Petrograd'da, Demokratik Konferans'ın toplandığı *Aleksander Tiyatrosu. Peter-Paul Kalesi* Çarlık zamanında devrimciler için hapishane olarak kullanılıyordu. —*Red.*

Devrimin Temel Sorunlarından Biri

Her devrimin temel sorunu hiç kuşkusuz devlet iktidarı sorunudur. İktidarın hangi sınıfın elinde olduğu her şeyi belirler. Ve "Dyelo Naroda", Rusya'daki en önemli hükümet partisinin gazetesi, kısa süre önce (No. 147), iktidar kavgası yüzünden gerek Kurucu Meclis gerekse de ekmek sorununun unutulduğu şikayetinde bulunduysa, Sosyal-Devrimcilere verilmesi gereken yanıt şu olmalıydı: "Kendi kendinize yanın!" "Bakanlık atlıkarıncası"nın sürmesinde olduğu gibi Kurucu Meclis'in durmadan ertelenmesinde, kararlaştırılan ve planlanan tahıl tekeli önlemleri ile ülkenin ekmek tedarikinde kapitalistlerin sabotajından dolayı en büyük suçlu, tam da *sizin* partinizin yalpalamaları, kararsızlığıdır.

Devlet iktidarı sorunu ne atlanabilir ne de bir kenara itilebilir, çünkü devrimin gelişiminde, onun iç ve dış politikasında *herşeyi* belirleyen temel sorun odur. Devrimimizin, devlet iktidarının yapısına ilişkin yalpalamalarla yarım yılı "amaçsızca boşa harcadığı" inkâr edilemez bir olgudur ve bu olgu, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin yalpalayan politikasının bir sonucudur. Bu partilerin politikası ise son tahlilde, küçük-burjuvazinin sınıfsal konumuyla, sermayeyle emek arasındaki mücadelede onun ekonomik istikrarsızlığıyla belirleniyordu.

Şimdi bütün sorun, bu gerçekten büyük, alışılmamış ölçüde

zengin içerikli yarım yılda küçük-burjuva demokrasisinin ilaveten bir şeyler öğrenip öğrenmediği etrafında dönmektedir. Eğer öğrenmediyse, o zaman devrim yitmiştir ve sadece proletaryanın muzaffer ayaklanması onu kurtarabilir. Eğer öğrendiyse, o zaman derhal, yalpalamayan, istikrarlı bir iktidarın yaratmaya başlanmalıdır. Halk devrimi zamanlarında, yani kitleleri, işçilerle köylülerin çoğunluğunu yaşama uyandıran bir devrim zamanında, sadece açıkça ve kesinlikle halkın *çoğunluğuna* dayanan bir iktidar istikrarlı olabilir. Şu ana kadar Rusya'da devlet iktidarı *fiilen* hâlâ, sadece, (hemen ertesi gün tekrar geri almaya başlamak üzere) kısmi tavizler vermek, (yerine getirmemek üzere) vaatlerde bulunmak, (halkı "dürüst bir koalisyon" görüntüsüyle kandırmak üzere) egemenliği için her türlü kılıfı uydurmak vs. vs. zorunda olan *burjuvazinin* elinde bulunuyor. Lafta demokratik, devrimci bir halk hükümetimiz var, gerçekte ise halk düşmanı, anti-demokratik, karşı-devrimci bir burjuva hükümetimiz — şimdiye kadar var olan ve devlet iktidarının mutlak istikrarsızlığının ve yalpalamalarının kaynağı, Sosyal-Devrimci ve Menşevik bayların (halk için) çok elim bir gayretle uğraştıkları tüm "Bakanlık atlıkarıncası"nın kaynağı olan çelişki budur.

"Ya Sovyetler dağıtılacaktır ve şerefsiz bir biçimde ölecektir ya da: tüm iktidar Sovyetlere", demiştim 1917 Haziran başında Tüm-Rusya Sovyet Kongresi'nde[1], ve Temmuz ile Ağustos aylarının tarihi bu sözlerin doğruluğunu eşsiz bir şiddetle onaylamıştır. İktidarın halkın önemsiz bir azınlığına, burjuvaziye, sömürücülere fiilen devrini, iktidarın "temelinin genişletilmesi" diye adlandıran burjuvazinin uşakları, Potresov, Plehanov vs. ne kadar yalan söylerse söylesinler, sadece Sovyet iktidarı, açıkça halkın çoğunluğuna dayanan istikrarlı bir iktidar olabilir.

Sadece Sovyet iktidarı istikrarlı olabilir, sadece o en fırtınalı

[1] Bkz. s. 169–171. —*Red.*

devrimin en fırtınalı anlarında da devrilemez, sadece böyle bir iktidar devrimin en geniş temelde sürekli gelişimini, Sovyetler içinde partilerin barışçıl mücadelesini garanti edebilir. Böyle bir iktidar yaratılmadığı sürece, kararsızlık, istikrarsızlık, yalpalamalar, "devlet iktidarının" sonsuz "krizleri", "Bakanlık atlıkarıncası"nın çaresiz komedisi, sağdan ve soldan patlamalar kaçınılmazdır.

Ancak "İktidar Sovyetlere" şiarı, eğer çoğu durumda değilse, çok sık olarak tamamen yanlış, "Sovyet çoğunluğunun partilerinden bir hükümet" olarak kavranıyor, bu temelden yanlış kavrayışa daha ayrıntılı girmek istiyoruz.

"Sovyet çoğunluğunun partilerinden bir hükümet", hükümetteki kişileri değiştirmek, fakat hükümet erkinin tüm eski aygıtına, baştan sonra bürokratik, baştan sona gayri-demokratik ve Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin programlarının içerdiği ciddi reformları bile hayata geçirmekten aciz aygıta dokunmamak anlamına gelir.

"İktidar Sovyetlere", bu, tüm eski devlet aygıtının, demokratik olan herşeyi engelleyen bu memur aygıtının radikal dönüşümü, bu aygıtın ortadan kaldırılması ve yerine yeni bir aygıtın, halk aygıtının, yani Sovyetler'in, yani halkın örgütlü ve silahlı çoğunluğunun, işçilerin, askerlerin ve köylülerin gerçekten demokratik aygıtının konması, sadece temsilcilerin seçiminde değil, aynı zamanda devletin idaresinde, reformların ve dönüşümlerin hayata geçirilmesinde de halkın çoğunluğuna inisiyatif ve bağımsızlık tanınması anlamına gelir.

Bu farkı daha net ve anlaşılır kılmak için, hükümet partisinin, Sosyal-Devrimcilerin partisinin gazetesi "Dyelo Naroda'nın, bir süre önce yaptığı değerli bir itirafı anımsatmak istiyoruz. Sosyalist bakanlara verilmiş olan bakanlıklarda bile —diye yazıyordu bu gazete— (bu, Kadetlerle yapılmış olan kötü ünlü koalisyon döneminde, Menşeviklerle Sosyal-Devrimciler bakanken

yazılmıştı), bu bakanlıklarda *bile* tüm idari aygıt aynen eskisi gibi kalmıştır ve her türlü çalışmayı engellemektedir.

Bu anlaşılırdır da. Burjuva parlamenter ve geniş ölçüde burjuva-meşruti ülkelerin de tüm tarihi, bir bakan değişikliğinin pek az önemi olduğunu göstermektedir, çünkü gerçek idari çalışma dev bir memurlar ordusunun elindedir. Bu ordu ise baştan sona anti-demokratik ruhla doludur, binlerce ve milyonlarca bağla çiftlik sahiplerine ve burjuvaziye bağlıdır ve her bakımdan onlara bağımlıdır. Bu ordu bir burjuva ilişkiler atmosferiyle çevrilidir ve sadece onun içinde yaşar, donmuş, kemikleşmiş, taşlaşmıştır, kendini bu atmosferden çekip çıkaracak durumda değildir, geleneksel biçimde düşünmeden, hissetmeden ve davranmadan edemez. Bu ordu hiyerarşik ilişkilerle, "devlet hizmeti"nin belirli ayrıcalıklarıyla bağlıdır; bu ordunun üst basamaklarında bulunanlar ise hisse senetleri ve bankalar aracılığıyla tamamen mali sermayeye zincirlenmişlerdir, bunlar bir ölçüde bizzat onun ajanıdır, onun çıkarlarının ve nüfuzunun temsilcisidir.

Bu devlet aygıtının yardımıyla, örneğin çiftlikbeyi toprak mülkiyetinin tazminatsız kaldırılması veya tahıl tekelinin yürürlüğe konması vs. gibi dönüşümleri hayata geçirmeye kalkmak en büyük hayaldir, en büyük kendi kendini kandırmadır ve halkı kandırmadır. Bu aygıt cumhuriyetçi burjuvaziye hizmet *edebilir* ve Fransa'daki üçüncü cumhuriyet gibi "monarksız bir monarşi" görünümünde bir cumhuriyet yaratabilir, fakat böyle bir devlet aygıtı, sermayenin haklarını, "kutsal özel mülkiyet"in haklarını ortadan kaldırmak şöyle dursun, sadece ciddi olarak kısıtlayacak veya sınırlayacak reformları bile hayata geçirmekten kesinlikle acizdir. Böylece, "sosyalistler"in katıldıkları bütün olası "koalisyon" hükümetlerinde, bu sosyalistler, aralarında bazıları çok dürüst olsalar da, her zaman gerçekte sadece burjuva hükümetinin dekorasyonu veya kulisi olurlar, halkın öfkesini

bu hükümetten çekmek için paratoner olarak, kitlelerin bu hükümet tarafından aldatılmasının aleti olarak hizmet görürler. 1848 yılında Louis Blanc ile de aynı şey sözkonusuydu, o zamandan beri İngiltere ve Fransa'da sosyalistlerin hükümete katıldığı düzinelerce durumda aynı şey söz konusuydu, 1917 yılında Çernov ve Tsereteli ile de aynı şey sözkonusuydu, burjuva toplum düzeni sürdüğü müddetçe ve eski, burjuva bürokratik devlet aygıtı dokunulmadan korundukça bu böyleydi ve böyle de olacaktır.

İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri tam da, yeni, ölçüsüz derecede daha yüksek, kıyaslanamayacak kadar daha demokratik *tipte* bir devlet aygıtını temsil ettikleri için özellikle değerlidir. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, Sovyetleri (özellikle Petrograd Sovyeti'ni, Tüm-Rusya Sovyeti'ni, yani Merkez Yürütme Komitesi'ni,) "denetim" görüntüsü altında, hükümet tarafından en saygılı ve en sevimli gülümsemeyle dosyalara kaldırılacak olan iktidarsız kararlar kaleme almak, uysal istekler ifade etmekle uğraşan sadece bir laklakhanelere dönüştürmek için ellerinden gelen ve gelmeyen her şeyi yaptılar. Fakat iyi bir fırtına vaat eden "Kornilov darbesi"nin "hafif esintisi", Sovyetlerdeki kokuşmuş her şeyin bir süre için uçup gitmesine yetti ve devrimci kitlelerin inisiyatifi yüce, güçlü, aşılmaz bir şey olarak kendine yol açmaya başladı.

Bu tarihi örnek bütün korkaklara ders olsun. "Kaçınılmaz olarak burjuvaziyi savunmaya eğilimli eski aygıtın yerine geçebilecek bir aygıtımız yok" diyenler utansın. Çünkü bu aygıt *var*. Bu tam da Sovyetlerdir. Kitlelerin inisiyatifinden ve bağımsızlığından korkmayın, kendinizi kitlelerin devrimci örgütlerine emanet edin, işçilerin ve köylülerin Kornilov darbesine karşı birliklerinde, coşkularında açıkça gösterdikleri aynı gücü, büyüklüğü ve yenilmezliği devlet yaşamının *tüm* alanlarında göreceksiniz.

Kitleleri çok yönlü ve kayıtsız şartsız desteklemek yerine, kitlelere inançsızlık, onların inisiyatifinden duyulan korku, onların bağımsızlığından duyulan korku, devrimci enerjileri önünde titreme, Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderlerin en büyük günahı budur. Onların kararsızlığının, yalpalamalarının, eski, bürokratik devlet aygıtının eski tulumunun içine yeni şarap akıtma sonsuz ve sonsuz verimsiz çabalarının en derin köklerinden biri burada yatıyor.

1917 yılının Rus devriminde ordunun demokratikleştirilmesi öyküsünü alın, Çernov'un bakanlık faaliyetinin öyküsünü, Palçinski'nin "saltanat" öyküsünü, Peşehonov'un istifa öyküsünü alın, adım başında, yukarıda söylenenlerin en açık onayını bulacaksınız. Seçilmiş asker örgütlerine tam güven olmadığı için, üstlerin askerler tarafından seçilmesi prensibi tam olarak gerçekleştirilmediği için, işler Kornilov, Kaledin ve karşı-devrimci subayların ordunun başına geçmesine vardı. Bu bir olgudur. Ve gözlerini kasten yummak istemeyenler, Kerenski Hükümeti'nin Kornilov darbesinden *sonra* her şeyi *eskisi gibi bıraktığını, gerçekte Kornilov eylemini yeniden canlandırdığını* görmek zorundadır. Alekseyev'in tayini, Klembovski, Gagarin, Bagration ve diğer Kornilovcularla "barış", bizzat Kornilov'la Kaledin'e yumuşak muamele, tüm bunlar Kerenski'nin gerçekte Kornilov eylemini yeniden canlandırdığını açık ve net olarak kanıtlıyor.

Bunun ortası yoktur. Deneyim, bunun ortasının olmadığını göstermiştir. Ya tüm iktidar Sovyetler'e ve ordunun tam demokratikleştirilmesi ya da Kornilov darbesi.

Ya Çernov'un bakanlık faaliyetinin öyküsü? Köylülerin ihtiyaçlarını gerçekten tatmine yönelik bir ölçüde ciddi her adımın, köylülere, onların kendi kitle örgütlerine ve eylemlerine güvene delalet eden her adımın, tüm köylülük içinde en büyük coşkuya yol açtığını kanıtlamamış mıdır? Çernov ise nerdeyse

dört ay boyunca, sonsuz sürüncemelerden ve sonsuz entrikalardan sonra sonunda hiçbir şey elde edemeden onu istifaya zorlamış olan Kadetlerle ve bürokratlarla "pazarlık" üstüne "pazarlık" yapmak zorunda kalmıştır. Çiftlik sahipleri ve kapitalistler bu dört ay boyunca ve bu dört ayda "oyunu kazanmışlardır", çiftlik beyi toprak mülkiyetini korumayı, Kurucu Meclis'i ertelemeyi ve hatta toprak komitelerine karşı bir dizi zecri önlemlere girişmeyi başarmışlardır.

Bunun ortası yoktur. Deneyim, bunun ortasının olmadığını göstermiştir. Ya başkentte ve taşrada tüm iktidar Sovyetlere, tüm toprak *derhal,* daha Kurucu Meclis karar almadan önce köylülere, ya da çiftlik sahipleri ve kapitalistler her şeyi akamete uğratacak, çiftlik sahiplerinin iktidarını yeniden kuracak, köylüleri öfkelendirecek ve sonuçta ölçüsüz derecede amansız bir köylü ayaklanmasına yol açacaklardır.

Kapitalistler tarafından (Palçinski'nin yardımıyla) yürütülen, üretim üzerinde bir ölçüde ciddi bir denetimin sabotajında, tahıl tekelinin tüccarlar tarafından sabotajında, aynı şekilde, Peşehonov tarafından *başlatılmış* olduğu haliyle ekmeğin ve diğer ürünlerin düzenli demokratik dağıtımının onlar tarafından sabotajında da yine aynı hikâye.

Şimdi Rusya'da sözkonusu olan şey asla "yeni reformlar" icat etmek, "her şeyi kapsayan" kimi *dönüşüm "planları" ileri sürmek değildir. Hiç de değil. "Sosyalizmin yürürlüğe konması"na karşı, "proletarya diktatörlüğü"ne karşı yaygara koparan kapitalistler, Potresov ve Plehanovlar —kasten yalancı bir tarzda— meseleyi böyle koyuyorlar.* Gerçekte Rusya'da durum öyledir ki, savaşın ölçüsüz ıstırap ve eziyetleri, eşsiz ve en tehditkâr yıkım ve kıtlık tehlikesi bizzat çareyi dikte ediyor, bizzat reformları ve dönüşümleri gösteriyor, evet sadece göstermekle kalmayıp, mutlak ertelenemez bir biçimde artık gündeme koyuyor: Tahıl tekeli, üretim ve paylaşım üzerinde denetim, kâğıt

para emisyonunun sınırlanması, tahılın sanayi mallarıyla doğru değiş-tokuşu vs.

Tam da bu doğrultudaki bu tür önlemlerin zarureti herkes tarafından tanındı ve birçok yerde ve çeşitli yönlerden onların hayata geçirilmesine başlandı. *Bunlara başlandı,* ama her yerde çiftlik sahiplerinin ve kapitalistlerin direnişiyle, gerek (gerçekte tamamen burjuva ve Bonapartist bir hükümet olan) Kerenski Hükümeti'nin, gerekse de eski devletin memur aygıtının ve Rus ve "müttefik" mali sermayenin doğrudan ve dolaylı baskısının gösterdiği direnişle engelleniyor ve akamete uğratılıyorlar.

Kısa süre önce İ. Prilejayev, "Dyelo Naroda"da (No. 147), Peşehonov'un istifasının ve sabit fiyatların iflasının, tahıl tekelinin iflasının yasını tutarak şöyle yazıyordu:

"Tüm bileşimlerdeki hükümetlerimizde eksik olan şey cesaret ve kararlılıktı... Devrimci demokrasi bekleyemez, bizzat inisiyatif göstermeli ve ekonomik kaosa planlı müdahale etmelidir... Eğer herhangi bir yerde sağlam bir rota ve kararlı bir iktidar gerekiyorsa, o da burasıdır."

Doğruya doğru demek gerekir. Bunlar altın sözler. Ne var ki yazar, sağlam rota, cesaret ve kararlılık sorununun, kişiler sorunu değil, bilakis cesaret ve kararlılık gösterme yeteneğine sahip *sınıf* sorunu olduğunu düşünmemiştir. Bu türden tek sınıf proletaryadır. Devlet iktidarının cesaret ve kararlılığı, sağlam rotası, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğünden başka bir şey değildir. İ. Prilejayev, kendisi de bilmeden, *bu diktatörlüğün* hasretini çekiyor.

Çünkü gerçekte böyle bir diktatörlük ne anlama gelirdi? Kornilovcuların direnişinin kırılması ve ordunun tam demokratikleştirilmesinin yeniden tesisi ve tamamlanmasından başka bir anlama gelmezdi. Ordunun yüzde doksan dokuzu, böyle bir diktatörlüğün kurulmasından iki gün sonra onun coşkulu yandaşı olurdu. Bu diktatörlük köylülere toprak ve Köylü Komitele-

rine kırda tüm iktidarı verirdi; insan, aklını yitirmeden, köylülerin bu diktatörlüğü destekleyeceklerinden nasıl kuşku duyabilir? Peşehonov'un sadece *vaadettiği* şeyi ("kapitalistlerin direnişi kırılmıştır" diyordu Peşehonov kelimesi kelimesine Sovyet Kongresi'ndeki ünlü konuşmasında), bu diktatörlük gıda maddeleri temini için, denetim için vs. oluşum halindeki demokratik örgütleri ortadan kaldırmaksızın hayata geçirirdi, gerçekleştirirdi, tam tersine bu örgütleri destekler, teşvik eder ve çalışmalarının önündeki her türlü engeli ortadan kaldırırdı.

Sadece proleterlerin ve yoksul köylülerin diktatörlüğü, kapitalistlerin direnişini kıracak, onların iktidarının gerçekten olağanüstü cesaret ve kararlılığını gösterecek ve gerek ordudaki gerekse de köylülük içindeki kitlelerin coşkulu, sakınmasız, gerçekten kahramanca desteğini garanti altına alacak durumdadır.

İktidar Sovyetlere — yalnızca bu, bundan sonraki gelişimi tedrici, barışçıl ve sakin bir gelişime, halk kitlelerinin çoğunluğunun bilinç ve kararlarının düzeyine, onların kendi deneyimlerinin düzeyine tamamen uygun bir gelişime *şekillendirebilirdi.* İktidar Sovyetlere, bu, ülkenin yönetiminin ve ekonomi üzerinde denetimin tamamen, *hiç kimsenin* karşı koymaya cesaret edemeyeceği ve deneyimleriyle, kendi pratikleriyle toprağı, ürünleri ve ekmeği doğru paylaştırmayı *hızla öğrenecek olan* işçilere ve köylülere devredilmesi anlamına gelmektedir.

"Raboçi Put" No. 10,
27 (14) Eylül 1917.

Devrimin Görevleri

Rusya küçük-burjuva bir ülkedir. Nüfusun muazzam çoğunluğu bu sınıfa mensuptur. Burjuvaziyle proletarya arasında yalpalaması kaçınılmazdır. Ancak o proletaryaya katıldığında, devrimin, barışın, özgürlüğün, toprağın emekçilere devrinin kolay, barışçıl, hızlı ve sakin zaferi güvence altında olur.

Devrimimizin seyri bu yalpalamayı pratikte göstermektedir. Bu nedenle Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler partisi üzerine hayaller kurmayalım, proleter sınıf yolumuza sımsıkı bağlı kalalım. En yoksul köylülerin sefaleti, savaşın dehşeti, açlığın dehşeti — bütün bunlar, kitlelere her geçen gün daha anlaşılır biçimde, proleter yolun doğruluğunu, proleter devrimi desteklemenin zorunluluğunu gösteriyor.

Burjuvaziyle "koalisyon", onunla anlaşma, "sakin sakin" "yakında" toplanacak olan Kurucu Meclisi bekleme vs. "barışçıl" küçük-burjuva umutlarını — tüm bunları devrimin seyri acımasızca, amansızca, merhametsizce yerle bir ediyor. Kornilov olayı son acımasız dersti; işçi ve köylülerin kapitalistler ve çiftlik sahipleri, askerlerin subaylar vs. tarafından aldatılmasından ibaret olan binlerce ve on binlerce küçük dersi tümleyen büyük çaplı bir dersti.

Ordu içinde, köylülük içinde, işçiler arasında hoşnutsuzluk, öfke ve kızgınlık büyüyor. Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin

burjuvaziyle kurdukları herşeyi vaat eden ve hiçbir şeyi yerine getirmeyen "koalisyon" kitleleri sinirlendiriyor, onların gözlerini açıyor ve onları ayaklanmaya itiyor.

Sosyal-Devrimcilerin (Spiridonova vd.) ve Menşeviklerin (Martov vd.) saflarında solcuların muhalefeti gelişiyor, "Sovyet"te ve bu partilerin "Kongre"sinde şimdiden yüzde 40'a ulaştı. *Alt* kesimlerde, proletarya ve köylülük içinde, özellikle en yoksul olanlar arasında ise Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin *çoğunluğu "solcular"*dan oluşuyor.

Komilovculuk öğretiyor. Komilovculuk şimdiden çok şey öğretti.

Şimdi Sovyetler Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderlerden daha ileriye gidip böylece devrimin barışçıl gelişimini güvence altına mı alacaklar, yoksa yine yerlerinde sayıp proleter ayaklanmayı kaçınılmaz mı kılacaklar, bunu kimse bilemez.

Bunu bilmek imkânsız.

Devrimin barışçıl gelişiminin "son" şansını güvence altına almak için her şeyin yapılmasına yardım etmek, programımızı anlatarak, bu programın genel ulusal karakterini, nüfusun ezici çoğunluğunun çıkar ve talepleriyle kesin olarak örtüştüğünü gözler önüne sererek yardım etmek bizim işimizdir.

Aşağıdaki satırlar bu programı açıklama yönünde böyle bir çabadır.

Bu programla daha çok "alt" kesimlere, kitlelere, hizmetlilere, işçilere, köylülere, sadece bizden olanlara değil, Sosyal-Devrimci, partisiz, aydınlanmamış kitlelere gidelim. Onları bağımsız düşünmeye, kendi kararlarını yazmaya, Konferans'a, Sovyetler'e, Hükümete *kendi* heyetlerini göndermeye sevketmeye çabalayalım — o zaman çalışmamız, *Konferans'ın sonucu ne olursa olsun,* boşuna olmayacaktır. O zaman çalışmamız, gerek Konferans'a ve Kurucu Meclis seçimlerine, gerekse de her türlü politik faaliyete yararlı olacaktır.

Hayat Bolşevik programın ve Bolşevik taktiğin doğruluğunu gösteriyor. 3 Mayıs'tan (20 Nisan) Kornilov olayına kadar "çok kısa zaman geçmiş, ama çok şey olmuştur."

Kitlelerin deneyimleri, *ezilen* sınıfların deneyimleri, bu süre içinde onlara çok şey vermiştir, Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderler ise kitlelerden tamamen kopmuşlardır. Bu en doğru biçimde, program tartışmasını kitlelerin arasına taşımayı başardığımız ölçüde somut programa dayanılarak gösterilebilecektir.

Kapitalistlerle Uzlaşmanın Zararı

1) Az sayıda da olsa burjuvazinin temsilcilerinin hükümette kalmalarına göz yummak, General Alekseyev, Klembovski, Bagrasion, Gaparin vs. gibi iflah olmaz Kornilovcuları, ya da örneğin Kerenski gibi burjuvazi karşısında acizliğini ve Bonapartist hareketlere yeteneğini tamamen kanıtlamış olanları iktidarda bırakmak, bir yandan kıtlığa ve kapitalistler tarafından kasıtlı olarak hızlandırılan ve şiddetlendirilen kaçınılmaz ekonomik felakete, öte yandan bir askeri felakete kapıları açmak demektir, çünkü ordu genel karargâhtan nefret ediyor ve emperyalist savaşa coşkuyla katılması imkânsız. Ayrıca, eğer iktidarda kalırlarsa Kornilovcu generaller ve subaylar, hiç kuşkusuz Galiçya ve Riga'da yaptıkları gibi *Almanlara cepheyi kasten açacaklardır*. Bunu ancak, daha aşağıda anlatılan yeni esaslar üzerinde kurulacak yeni bir hükümet engelleyebilir. Eğer Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler 3 Mayıs'tan (20 Nisan) bu yana yaşanan bunca olaydan sonra burjuvaziyle herhangi bir uzlaşmayı sürdürmek niyetindelerse, bu sadece bir hata değil, halka ve devrime doğrudan ihanet olacaktır.

Iktidar Sovyetlere

2) Devlette tüm iktidar, belli bir program ve hükümetin Sov-

yetlere karşı tam sorumluluğu temelinde sadece İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri temsilcilerinin eline geçmelidir. Halkın, devrimin özellikle zengin içerikli son haftalarında edindiği tüm deneyimin hesaba katılabilmesi ve çeşitli yerlerde düzeltilmemiş olan son derece açık adaletsizliklerin (yanlış oranlar, seçimlerde eşitsizlik vs.) ortadan kaldırılabilmesi için, derhal yeni Sovyet seçimleri yapılmalıdır.

Henüz demokratikçe seçilmiş organların mevcut olmadığı yerlerde ve orduda, tüm iktidar sadece yerel Sovyetlerin ve onlar tarafından seçilen komiserlerin, ya da başka, fakat seçilmiş organların eline geçmelidir.

Her yerde mutlaka ve devletin tam desteğiyle işçiler ve devrimci birlikler, yani Kornilovcuları geri püskürtecek durumda olduklarını gösteren birlikler silahlandırılmalıdır.

Halklara Barış

3) Sovyet Hükümeti *derhal tüm* savaşan halklara (yani aynı zamanda hem hükümetlerine, hem de işçi ve köylü kitlelerine), demokratik temelde derhal genel bir barış yapma, ayrıca derhal ateşkes (üç ay için de olsa) imzalama çağrısı yapmalıdır.

Demokratik bir barışın ana koşulu, ilhaklardan (gasp) vazgeçmektir; elbette, bütün devletlere yitirdiklerinin geri verilmesi gibi yanlış bir anlamda değil, bilakis biricik doğru anlamda, yani hem Avrupa'da, hem de sömürgelerde istisnasız *her* halkın, *ayrı* bir devlet mi kurmak, yoksa herhangi bir devlete ait olmak mı istediklerine kendilerinin karar verme özgürlüğü ve olanağını elde etmeleri anlamında.

Fakat Sovyet hükümeti bu barış koşullarını önerdiğinde, kendisi derhal bunu yerine getirmeye girişmeli, yani bugün bizi hâlâ yükümlü kılan, Çar'ın imzaladığı ve Rus kapitalistlerine Türkiye'nin, Avusturya'nın vs. yağmalanmasını vaat eden gizli an-

laşmaları açıklamalı ve feshetmelidir. Ayrıca Ukraynalıların ve Finlandiyalıların koşullarını derhal yerine getirmekle, Rusya'daki bütün yabancı kavimler gibi onlar için de, ayrılma özgürlüğü de dahil tam özgürlük sağlamak, aynı ilkeyi *tüm* Ermenistan'a uygulamak, Ermenistan'ı ve işgal ettiğimiz Türk topraklarını vs. terketmeyi üstlenmekle yükümlüyüz.

Kapitalistler bu barış koşullarını iyilikle kabul etmeyeceklerdir, fakat bu koşullar bütün halklarda öyle büyük bir sempati yaratacak, dünya çapında tarihi öneme sahip öyle muazzam bir coşku patlamasına neden olacak, bu yağmacı savaşın uzaması üzerine öylesine genel bir öfke yaratacaktır ki, büyük ihtimalle, derhal bir ateşkese varıp, barış görüşmelerine başlamak için onay elde edeceğiz. Çünkü savaşa karşı işçi devrimi her yerde durdurulmaz biçimde gelişiyor ve bu devrimi ilerletecek olan, (*bütün* emperyalist hükümetlerin, bu arada Kerenski hükümetinin de çoktan bu yana işçi ve köylüleri kandırdıkları) barışa dair laflar değil, sadece kapitalistlerden kopmak ve barış önermektir.

En ihtimal dışı şey gerçekleşecek olursa, yani savaşan devletlerden hiçbiri ateşkese bile yanaşmazsa, o zaman bizim açımızdan savaş gerçekten dayatılan, gerçekten haklı bir savunma savaşı olacaktır. Proletarya ve yoksul köylülüğün bunu anlayacak olması, kendi başına bu bile, Rusya'yı askeri açıdan da, özellikle halkı yağmalayan kapitalistlerden koptuktan sonra, daha güçlü kılacaktır. O zaman bizim açımızdan savaşın sadece sözde değil, gerçekte, bütün ülkelerin ezilen sınıflarıyla ittifak halinde, bütün dünyanın ezilen halklarıyla ittifak halinde yürüttüğümüz bir savaş olacağından söz bile etmiyoruz.

Bazen özellikle ürkek ve darkafalı insanların inanmaya yatkın olduğu ve İngiliz ve diğer kapitalistlerle yağmacı ittifakımızı bozarsak onların Rus devrimine ağır zararlar verebilecekleri yolundaki kapitalistlerin iddialarına karşı halkı özellikle uyar-

mak gerekir. Bu iddia baştan sona yalandır, çünkü bankerlerin zenginleşmesini sağlayan "müttefiklerin mali desteği", Rus işçi ve köylülerine ancak asılan birine ilmik ne kadar yardım ederse o kadar "yardım" eder. Rusya'da yeterince tahıl, kömür, petrol, demir mevcuttur; bu ürünleri doğru paylaştırabilmek için sadece, halkı yağmalayan çiftlik sahipleri ve kapitalistlerden kurtulmak gerekir. Rus halkına onun şimdiki müttefiklerinden gelecek askeri bir tehdit olasılığına gelince, Fransızların ve İtalyanların birliklerini Almanlarınkiyle birleştirip, adil bir barış öneren Rusya üstüne göndereceğini varsaymak açıkça saçma bir varsayımdır; fakat İngiltere, Amerika ve Japonya Rusya'ya savaş açacak olsalar bile (ki bu onlar için son derece zordur, çünkü bu savaş hem kitleler nezdinde hiç popüler olmayacaktır, hem de bu ülkelerin kapitalistlerinin maddi çıkarları Asya'nın paylaşılması ve özellikle de Çin'in yağmalanması hususunda ayrılmaktadır), bu savaş Rusya'ya, Almanya, Avusturya ve Türkiye'ye karşı savaşın verdiği zarardan yüz kat daha az zarar verecektir.

Emekçilere Toprak

4) Sovyet Hükümeti derhal büyük toprak mülkiyeti üzerinde özel mülkiyetin tazminatsız kaldırıldığını açıklamalı ve Kurucu Meclis sorunu karara bağlayasıya kadar, bu toprakları Köylü Komitelerinin idaresine vermelidir. Toprak sahiplerinin demirbaşı da, ilk planda mutlaka en yoksul köylülerin kullanımına parasız verilmesi koşuluyla, bu Köylü Komitelerinin idaresine bırakılmalıdır.

Köylülüğün ezici çoğunluğunun çoktan beri gerek kongre kararlarında gerekse de taşradan gelen yüzlerce talimatta (Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin 242 adet talimatının "İzvestiya"daki özetinden de görüleceği gibi) talep ettiği bu önlemler mutlaka ve derhal gereklidir. Köylülüğün "koalisyon" hüküme-

ti zamanında fazlasıyla acısını çektiği erteleme artık imkânsızdır.

Bu önlemleri almakta tereddüt eden her hükümet, işçi ve köylü ayaklanmasıyla yıkılmayı ve ezilmeyi hak eden *halk düşmanı* bir hükümet olarak kabul edilmelidir. Ve tersine, ancak bu önlemleri uygulayan bir hükümet halk hükümeti olacaktır.

Açlık ve Perişanlığa Karşı Savaş

5) Sovyet Hükümeti derhal tüm devlet çapında üretim ve tüketim üzerinde işçi denetimini yürürlüğe koymalıdır. Bunu yapmazsa, 19 (6) Mayıs deneyiminin göstermiş olduğu gibi, bütün reform vaatleri ve bunların uygulanmasına yönelik girişimler boşunadır ve ülke haftadan haftaya açlık ve inanılmaz bir felaket tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.

Bankaların ve sigortacılığın, ayrıca en önemli sanayi dallarının (petrol, taşkömürü, demir, şeker vs. sanayii) derhal ulusallaştırılması, bunun yanı sıra ticaret sırrının mutlaka kaldırılması ve devlet siparişlerinden zenginleşen, hesap vermekten, kazanç ve servetlerinin adil biçimde vergilendirilmesinden kaçan sayıları son derece az kapitalist üzerinde işçi ve köylülerin acımasız denetiminin yürürlüğe konması gereklidir.

Ne orta köylülerin, ne de Kazakların ya da küçük zanaatkârların mülklerinin tek kuruşuna bile el koymayan bu önlemler, savaş yükünün eşitçe dağıtılması yararına kesinlikle adil ve açlıkla mücadelenin yararına kesinlikle ertelenemez önlemlerdir. Ancak kapitalist yağmacılar dizginlendikten ve üretimin kasıtlı durdurulmasına bir son verildikten sonra, emek üretkenliğinin yükseltilmesi, genel çalışma yükümlülüğünün yürürlüğe konması, sanayi ürünleriyle tahıl mübadelesinin doğru yapılması, zenginlerin sakladığı milyarlar tutarındaki kâğıt paranın yeniden devlet hazinesine dönmesi sağlanabilecektir.

Bu önlemler olmadan, büyük toprak mülkiyeti üzerinde özel mülkiyetin bedelsiz kaldırılması da imkânsızdır, çünkü büyük toprak mülkiyeti büyük ölçüde bankalarda ipoteklidir ve büyük toprak sahipleriyle kapitalistlerin çıkarları ayrılmaz biçimde birbiriyle kaynaşmıştır.

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Tüm-Rusya Merkez Yürütme Komitesi Ekonomi Şubesi'nin son kararı ("Raboçaya Gazeta", No. 152), hükümetin aldığı önlemlerin (örneğin toprak sahipleri ve Kulakları zenginleştirmek için tahıl fiyatlarını yükseltmek) sadece *"zararlı* olduğunu", "Hükümet bünyesinde kurulan ekonomik yaşamın düzenlenmesi için merkezi organların *tam bir atalet* içinde bulunduğu" gerçeğini değil, aynı zamanda bu Hükümetin *"yasaları ihlal ettiği"*ni de saptıyor. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin hükümet eden partilerinin bu itirafı, burjuvaziyle anlaşma politikasının caniyaneliğini bir kez daha gösteriyor.

Çiftlik Sahipleri ve Kapitalistlerin Karşı-Devrimine Karşı Mücadele

6) Kornilov ve Kaledin ayaklanması, başta Kadet Partisi ("Halkın Özgürlüğü") olmak üzere tüm çiftlik sahipleri ve kapitalistler sınıfı tarafından desteklendi. Bu, MYK "İzvestiya"sında yayınlanan olgularla tamamen kanıtlanmıştır.

Fakat ne bu karşı-devrimi tam olarak bastırmak, ne de incelemek yönünde en ufak birşey yapılmadı, ve iktidar Sovyetlere geçmeden de ciddi hiçbir şey yapılamaz. Devlet iktidarına sahip olmayan hiçbir komisyon tam bir inceleme yürütemez, suçluları tutuklayamaz vs. Bunu yalnızca Sovyet Hükümeti yapabilir ve yapmalıdır. Yalnızca Sovyet Hükümeti; burjuva karşı-devriminin Kornilovcu general ve elebaşılarını (Guçkov, Milyukov, Ryabuşinski, Maklakov ve ortakları) tutuklayan, karşı-dev-

rimci birlikleri (Devlet Duması, subay kurulları vs.) fesheden, bunların üyelerini yerel Sovyetlerin denetimi altına veren, karşı-devrimci ordu birliklerini dağıtan Sovyet Hükümeti, Rusya'yı "Kornilovcu" girişimlerin kaçınılmaz tekrarından koruyabilir.

Yalnızca Sovyet Hükümeti, Kornilov serüveninin ve hakeza burjuvazinin tahrik ettikleri de dahil tüm diğer meselelerin tam ve alenen incelenmesi için bir komisyon görevlendirebilir, ve Bolşevik Parti de kendi payına işçilere, ancak böyle bir Komisyonu dinleme ve destekleme çağrısı yapacaktır.

Yalnızca Sovyet Hükümeti, örneğin kapitalistlerin halktan gaspedilen milyonlar sayesinde en büyük matbaaları ve gazetelerin çoğunu ele geçirmesi gibi büyük haksızlıklarla başarıyla mücadele edebilir. Karşı-devrimci burjuva gazeteler ("Reç", "Ruskoye Slovo" vs.) yasaklanmalı, matbaalarına el konmalı, gazetelerdeki özel ilanlar devlet tekeli ilan edilmeli ve bu ilanlar Sovyetlerin çıkardığı, köylülere gerçeği söyleyen hükümet gazetesine havale edilmelidir. Cezasız yalan ve iftiranın, halkın aldatılmasının, köylülerin yanıltılmasının, karşı-devrim hazırlığının güçlü aleti ancak böyle burjuvazinin elinden alınabilir ve alınmalıdır.

Devrimin Barışçıl Gelişimi

7) Rusya demokrasisine, Sovyetlere, Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilere şimdi, devrim tarihinde olağanüstü ender rastlanan, Kurucu Meclis'in saptanan zamanda, herhangi bir yeni erteleme olmadan toplantıya çağrılmasını güvence altına alma, ülkeyi askeri ve ekonomik bir felaket tehlikesinden kurtarma, devrimin barışçıl gelişimini garantileme imkânı verilmiştir.

Sovyetler, yukarıda açıklanan programı uygulamak üzere devlet iktidarını tamamen ve yalnızca kendi ellerine alırlarsa, Sovyetlere sadece Rusya nüfusunun onda dokuzunun, işçi sını-

fının ve köylülüğün ezici çoğunluğunun desteği garanti değildir. Sovyetlere aynı zamanda ordunun ve halkın çoğunluğunun muazzam devrimci coşkusu, açlık ve savaş üzerinde zafer elde etmek için zorunlu olan coşku da garantidir.

Sovyetler yalpalamadığı takdirde, şimdi Sovyetlere karşı herhangi bir direnişin en küçük bir biçimde sözü bile edilemez. Hiçbir sınıf Sovyetlere karşı bir ayaklanma kışkırtmaya cesaret edemeyecektir ve Kornilov olayı deneyiminin kulaklarına küpe olduğu çiftlik sahipleri ve kapitalistler, Sovyetlerin ultimatif talebi karşısında iktidarı barışçıl biçimde bırakacaklardır. Kapitalistlerin Sovyetlerin programına karşı direnişinin üstesinden gelmek için sömürücüleri işçilerin ve köylülerin denetimine bırakmak ve söz dinlemeyenleri kısa bir süre tutuklayıp tüm servetlerine el koyma gibi önlemlerle cezalandırmak yetecektir.

Sovyetler tüm iktidarı alırlarsa, şimdi bile —ve büyük ihtimalle bu son şansları— devrimin barışçıl gelişimini, delegelerin halk tarafından barış içinde seçilmesini, Sovyetler içinde partilerin barışçıl mücadelesini, çeşitli partilerin programlarının pratikte denenmesini, iktidarın bir partinin elinden diğerine barışçıl geçişini güvence altına alabileceklerdir.

Bu olanak kaçırılırsa, 3 Mayıs (20 Nisan) hareketinden Kornilov olayına kadar devrimin gelişiminin tüm seyri, burjuvaziyle proletarya arasında çok şiddetli bir içsavaşın kaçınılmaz olduğunu gösteriyor. Kaçınılmaz felaket bu savaşı yakınlaştıracaktır. İnsan aklının alabileceği bütün olgu ve düşüncelerin gösterdiği gibi, bu savaş işçi sınıfının tam zaferiyle sonuçlanacaktır, işçi sınıfı, yukarıda açıklanan programı uygulayabilmesi için, yoksul köylülük tarafından desteklenecektir; ne var ki bu savaş çok ağır, çok kanlı olabilir, onbinlerce çiftlik sahibi, kapitalist ve onlara sempati duyan subaym hayatına malolabilir. Proletarya, devrimi kurtarmak için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayacaktır, açıklanan programın dışında ise devrimi kurtarmak mümkün

değildir. Sovyetler devrimin barışçıl gelişimi için son şanslarını gerçekleştirmek isterlerse, proletarya Sovyetleri bütün olanaklarıyla destekleyecektir.

"Raboçi Put" No. 20 ve 21,
9–10 Ekim (26–27 Eylül) 1917.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 249–258,
—İnter Yayınları.)

"Kriz Olgunlaşmıştır" Makalesinden

Evet, Merkez Yürütme Komitesi liderleri, burjuvazi ve çiftlik sahiplerini savunma yönünde doğru bir taktik izliyorlar. Ve kuşkusuz eğer Bolşevikler anayasal hayallerle, Sovyetler Kongresi'ne ve Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılmasına "inanma", Sovyetler Kongresi'ni "bekleme" gibi tuzaklara düşselerdi, proletarya davasına *ihanet eden zavallılar* olurlardı.

Hain olurlardı, çünkü bu hareketleriyle, donanmada bir ayaklanma başlatmış olan devrimci Alman işçilerini satmış olurlardı. Bu koşullar altında Sovyetler Kongresi'ni "beklemek" vs. *enternasyonalizme ihanet,* uluslararası sosyalist devrim davasına ihanet olurdu.

Çünkü enternasyonalizm lafta değil, dayanışma teminatlarında, kararlarda değil, *eylemdedir.*

Bolşevikler *köylülere* ihanet etmiş olurlardı, çünkü "Dyelo Naroda"nın *bile* Stolipinci diye nitelediği Hükümet'in köylü ayaklanmasını bastırmasına göz yummak, tüm devrimi *mahvetmek,* kesin ve onarılmaz biçimde mahvetmek demektir. Anarşi üzerine, kitlelerin kayıtsızlığının artması üzerine yaygara koparılıyor: Köylülerin bir ayaklanmaya itildiği ve sözümona "devrimci demokrasi"nin bu ayaklanmanın askeri güçle ezilmesine sabırla göz yumduğu bir durumda kitleler seçime nasıl kayıtsız kalmasın!!

Bolşevikler demokrasiye ve özgürlüğe ihanet etmiş olurlardı, çünkü böyle bir anda köylü ayaklanmasının bastırılmasına göz yummak, *tıpkı* "Demokratik Konferans"ın ve "Ön Parlamento"nun tahrif edildiği *gibi,* Kurucu Meclis seçimlerinin de —belki de daha kötü, daha kaba biçimde— tahrif edilmesi *demektir.*

Kriz olgunlaşmıştır. Rus devriminin tüm geleceği tehlikededir. Bolşevik Parti'nin şerefi tehlikededir. Sosyalizm için uluslararası işçi devriminin tüm geleceği tehlikededir.

Kriz olgunlaşmıştır...

12 Ekim (29 Eylül) 1917

N. Lenin

"Raboçi Put" No. 30,
20 (7) Ekim 1917.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 237–238,
—İnter Yayınları)

Merkez Komitesi'ne, Moskova Komitesi'ne, Petrograd Komitesi'ne ve Petrograd ve Moskova Sovyetlerinin Bolşevik Üyelerine Mektup

Değerli yoldaşlar! Olaylar görevimizi öylesine net bir biçimde dikte ediyor ki, her türlü gecikme kesinlikle bir *suç* olacaktır.

Tarım hareketi büyüyor. Hükümet vahşi misillemelerini artırıyor, ordu içinde bize sempati büyüyor (Moskova'da asker oylarının yüzde 99'u bizden yana, Finlandiya birlikleri ve filo hükümete karşı, Dubasov'un genelde cephe üzerine ifadesi hatırlansın).

Almanya'da açıkça devrimin başlangıcıyla karşı karşıyayız, özellikle bahriyelilerin kurşuna dizilmesinden sonra. Moskova seçimleri —yüzde 47 Bolşevik— büyük bir zaferdir. Sol Sosyal-Devrimcilerle birlikte bu, *ülkede* açık çoğunluktur.

Demiryolcularla posta memurları hükümetle çatışma içinde. Liber-Dan'lar artık 2 Kasım'da (20 Ekim) Kongre yerine 20'si civarında Kongre'den laf ediyorlar vs. vs.

Bu koşullar altında "beklemek", bir suç olurdu.

Bolşeviklerin, Sovyet Kongresi'ni beklemeye hakkı yoktur, *iktidarı derhal ele geçirmelidirler*. Böyle yapmakla hem dünya

devrimini (çünkü aksi halde, Almanya'daki kurşuna dizmelerin ardından, birbirlerine lütufkârlık gösteren ve *bize karşı* birleşecek olan tüm ülkelerin emperyalistlerinin uzlaşma tehdidi vardır), hem de Rus devrimini (aksi halde gerçek anarşi dalgası *bizden* daha güçlü olabilir) ve savaş alanındaki yüzbinlerin yaşamını kurtarırlar.

Tereddüt etmek suç olurdu. Sovyet Kongresi'ni beklemek çocukça bir formalite oyunu, rezilce bir formalite oyunu, devrime ihanet olurdu.

Ayaklanmadan iktidar ele geçirilemiyorsa, o zaman derhal *ayaklanmaya başlanmalıdır*. Tam da şimdi iktidarın ayaklanmadan ele geçirilebilmesi pekâlâ mümkündür: örneğin eğer Moskova Sovyeti derhal, anında iktidarı ele geçirir ve (Petrograd Sovyetiyle birlikte) kendini hükümet olarak ilan ederse. Moskova'da zafer kesindir, mücadele edecek kimse yoktur. Petrograd'da beklenebilir. Hükümet hiçbir şey yapamaz, onun için hiçbir kurtuluş yoktur, teslim olacaktır.

Çünkü Moskova Sovyeti, bankaları, fabrikaları, "Ruskoye Slovo"yu devraldıktan sonra bununla öylesine büyük bir temel ve güç kazanır ki, tüm Rusya önünde ajitasyon yürütüp sorunu şöyle koyabilir: Bonapartist Kerenski teslim olursa, *yarın barış* öneririz (ve eğer teslim olmazsa, onu devirirriz). Köylüler *vakit geçirmeksizin toprak,* demiryolcularla posta memurları *vakit geçirmeksizin* tavizler elde eder vs.

Petrograd'la "başlamak" mutlaka gerekli değildir. Moskova kansız "başlarsa", mutlaka: 1) cephede ordunun sempatisiyle, 2) her yerde köylülerce, 3) filonun ve Finlandiya birliklerinin *Petrograd üstüne yürümesiyle* desteklenecektir.

Kerenski Petrograd önünde bir iki süvari kolordusuna sahip olsa da, teslim olmak zorundadır. Petrograd Sovyeti bekleyebilir ve Moskova Sovyet hükümeti için ajitasyon yürütebilir.

Şiar: iktidar Sovyetlere, köylülere toprak, halklara barış, açlara ekmek.

Zafer kesindir ve onda dokuz kansız olacağı ihtimali de.

Beklemek devrime karşı suç olurdu.

Selamlar
N. Lenin

14 (1) Ekim 1917'de yazıldı.
İlk kez 1921'de yayınlandı.

Bolşevikler Devlet İktidarını Koruyabilecek mi?

Bolşevikler hariç, "Reç"ten "Novaya Jizn"e, Kadet-Kornilovculardan yarı Bolşeviklere kadar *bütün* eğilimler hangi hususta birleşiyorlar?

Bolşeviklerin ya asla iktidarı tek başına almayı göze alamayacakları, ya da bunu göze alır ve devlet erkini ele geçirirlerse, onu çok kısa bir süre için bile koruyamayacakları hususunda.

Herhangi biri, tek başına Bolşeviklerin tüm devlet iktidarını alması sorununun son derece gerçek dışı bir politik sorun olduğu, bunu ancak herhangi bir "fanatik"in en kötü kibirinin gerçek sayabileceği itirazında bulunacak olursa, çeşitli "eğilimler"den en sorumlu ve en nüfuzlu politik parti ve akımların açıklamalarını tam olarak aktararak bu itirazı çürüteceğiz.

Fakat önce sözünü ettiğimiz sorunlardan birincisiyle ilgili birkaç söz: Bolşevikler tek başlarına tüm devlet iktidarını almayı göze alabilecekler mi? Daha Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'nde, Tsereteli'nin yaptığı bakanlık konuşmalarından birine müdahalede bulunduğum sırada, bu soruyu kesin bir evetle yanıtlama olanağı bulmuştum. Ben ne basında ne de sözlü ifadelerde, Bolşeviklerin iktidarı tek başına almamaları gerektiği yönünde herhangi bir açıklamaya rastlamadım. Ben eskiden oldu-

ğu gibi şimdi de, genelde politik bir partinin, özelde ise en ileri sınıfın partisinin, iktidarı ele geçirme olanağına sahip olduğu bir anda iktidarı almaktan vazgeçerse, varolmayı hak etmediği, parti olarak görülmeyi hak etmediği, her açıdan bir hiç olduğu düşüncesindeyim.

Şimdi, ilgilendiğimiz soruna ilişkin Kadetlerin, Sosyal-Devrimcilerin ve yarı-Bolşeviklerin (çeyrek Bolşevik demeyi tercih ederim) açıklamalarını aktarmak istiyoruz.

29 (16) Eylül tarihli "Reç"in baş yazarı şöyle yazıyor:

"... Aleksander Tiyatrosu'nun salonunda görüş ayrılığı ve karışıklık hüküm sürüyor ve sosyalist basın da aynı tabloyu yansıtıyor. Sadece Bolşeviklerin bakış açısı kesinlik ve düzlüğüyle diğerlerinden ayrılıyor. Konferansta bu azınlığın bakış açısıdır. Sovyetlerde ise giderek güçlenen akımdır. Fakat, hitabetteki tüm saldırganlığa, kendini beğenmiş safsatalarına, reklamını yaptığı özgüvenine rağmen Bolşevikler, bazı fanatikler dışında, sadece birer farfaradır. 'Tüm iktidarı' almayı kendi istekleriyle denemeyeceklerdir. Dağıtıcılar ve yıkıcıların bu daniskaları aslında, ruhlarının derinliklerinde gerek cehaletlerini, gerekse de bugünkü başarılarının kısa ömürlü olduğunu çok iyi bilen korkaklardır. Hepimiz gibi onlar da nihai zaferlerinin ilk günün, aynı zamanda ani çöküşlerinin ilk günü olacağını çok iyi biliyorlar. Yaradılışları itibariyle sorumsuz, yöntemleri ve araçları itibariyle anarşist olan bu kişileri, politik düşüncenin akımlarından sadece biri —daha doğrusu sapkınlıklarından biri— olarak düşünmek gerekir. Bolşevizmden uzun yıllar için kurtulmanın, onu halletmenin en iyi yolu, ülkenin kaderini Bolşevik liderlerin eline vermek olurdu. Bu tür deneylerin uygunsuzluğu ve zararları bilinmese, insan çaresizlikten böylesine kahramanca çarelerde de karar kılabilirdi. Ne mutlu ki, yineliyoruz, günümüzün bu hüzün verici kahramanları gerçekte kesinlikle tüm iktidarı ele geçirmeyi hedeflemiyorlar. Onlar için yaratıcı bir çalışma asla söz konusu değil. O nedenle bütün kesinlikleri ve düzlükleri politik kürsü alanıyla, miting nutukçuluğuyla sınırlıdır. Pratikte konumları hiçbir açıdan dikkate alınmaz. Ayrıca: bir noktada belli bir reel etkisi de var: 'sosyalist düşünce'nin tüm diğer eğilimlerini, Bolşevik bakış açısının reddinde birleştiriyor..."

Kadetler böyle değerlendiriyorlar. Şimdi de Rusya'nın en büyük "egemen ve hükümet eden" partisi "Sosyal-Devrimciler"in, aynı şekilde imzasız, yani 4 Ekim (21 Eylül) tarihli resmi organları "Dyelo Naroda"nın yazı kurulu başmakalesinden aldığımız tavrı:

"... Burjuvazi, Konferans'ın onayladığı platform zemininde Kurucu Meclis'e kadar demokrasiyle işbirliği yapmaya niyetli değilse, o zaman *koalisyon Konferans partileri içinde oluşmalıdır.* Bu, koalisyonu savunanlar için ağır bir özveridir, fakat iktidarın 'saf çizgisi' fikrini savunanlar da bununla hemfikir olmalıdır. Fakat biz bu noktada bir anlaşmanın sağlanamayabileceğinden korkuyoruz. Ve o zaman da geriye üçüncü ve son kombinezon kalıyor: o zaman Konferansta *prensip olarak* iktidarın homojenliği fikrini savunan kesim iktidarı örgütlemekle *yükümlüdür.*

Açık açık söyleyelim: *Bolşevikler kabineyi kurmakla yükümlü* olacaktır. Bolşevikler var güçleriyle devrimci demokrasiye koalisyona karşı nefreti aşıladılar, 'uzlaşma politikası' ortadan kalkarsa herşeyin düzeleceği vaadinde bulundular ve ülkenin bütün sefaletini bu politikaya dayandırdılar.

Yaptıkları *ajitasyonun* etkisinin bilincinde idilerse, *kitleleri aldatmadılarsa,* bol keseden verdikleri sözü *yerine getirmekle yükümlüdürler.*

Mesele açık konmuştur.

Ve sakın iktidarı devralmanın imkânsızlığına ilişkin çabucak oluşturulan teorinin arkasına saklanmak için sonuç vermeyen çabalara girmesinler.

Bu tür teorileri demokrasi kabul etmeyecektir.

Koalisyon yandaşları ise onlara aynı zamanda tam destek güvencesi vermelidir. Önümüzde duran üç kombinezon, üç yol bunlardır — başka yol yoktur!" (İtalikler "Dyelo Naroda"nın.)

Sosyal-Devrimciler böyle değerlendiriyor. Ve son olarak "Novaya Jizn"den "çeyrek Bolşevikler"in "tavrı" (tabii iki sandalye arasında oturmaya çalışmaya tavır denebilirse). 6 Ekim

(23 Eylül) tarihli "Novaya Jizn"in yazı kurulu başmakalesinden aktarıyoruz:

"... Konovalov ve Kişkin'le koalisyon yeniden kurulursa, bu, koalisyonun yeni bir teslimiyetinden ve Konferans'ın 27 (14) Ağustos platformu temelinde sorumlu bir hükümet üzerine aldığı kararın kaldırılmasından başka birşey olmayacaktır...

... Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin homojen bir hükümeti, hesap verme yükümlülüğünün, tıpkı koalisyon kabinesindeki sorumlu sosyalist bakanlar kadar az bilincinde olacaktır... Böyle bir hükümet sadece devrimin 'diri güçleri'ni etrafında toplayacak durumda olmamakla kalmayacak, aynı zamanda onun proleter öncüsünün biraz olsun aktif bir desteğine de bel bağlayamayacaktır.

Başka tipte bir homojen hükümetin, 'proletarya ve yoksul köylülüğün' bir hükümetinin kurulması ise mevcut durumdan çıkış yolu için daha iyi değil, çok daha kötü bir çare olacaktır; daha doğrusu bu bir çare değil, düpedüz bir felaket olacaktır. Böyle bir şiar ise 'Raboçi Put'un zaman zaman çekingen ve daha sonra sistematik olarak 'düzeltilen' düşünceleri dışında kimse tarafından ortaya atılmıyor doğrusu..." (Bu apaçık yalanı, 4 Ekim (21 Eylül) tarihli "Dyelo Naroda"nın başyazısını bile unutmuş olan sorumlu yazarlar "cesaretle" kaleme alıyorlar.)

"Bolşevikler şimdi resmen 'Tüm İktidar Sovyetlere' şiarını yeniden canlandırdılar. Temmuz günlerinden sonra Sovyetler, Merkez Yürütme Komitesi aracılığıyla aktif anti-Bolşevik politika yoluna kararlılıkla girdiklerinde, Bolşevikler bu şiardan vazgeçmişlerdi. Ne var ki şimdi 'Sovyetler çizgisi' sadece restore edilmiş olarak görmekle kalınamaz, hatta planlanan Sovyetler Kongresi'nin Bolşevik bir çoğunluk ortaya çıkaracağını beklemek için bile yeterli neden var. Bu koşullar altında Bolşevikler tarafından yeniden ortaya atılan 'Tüm İktidar Sovyetlere' şiarı, doğrudan doğruya proletarya ve 'yoksul köylülüğün' dikta-

törlüğünü hedefleyen bir 'taktik çizgi'dir. Gerçi Sovyetlerden, Köylü Temsilcileri Sovyetleri de anlaşılmaktadır, ve böylece Bolşevik şiar, tüm Rusya demokrasisinin ezici kesimine dayanan bir hükümet öngörmektedir. Ancak bu durumda 'Tüm İktidar Sovyetlere' şiarı, bağımsız anlamını yitiriyor, çünkü bileşimleri nedeniyle Sovyetleri, Konferans tarafından oluşturulan 'Ön Parlamento'yla neredeyse anlamdaş kılıyor..." ("Novaya Jizn"in bu iddiası arsızca bir yalandır ve demokratizmin taklit ve tahrifinin, demokratizmle "nerdeyse anlamdaş" olduğu açıklamasına çıkar. Ön Parlamento, halk içinde bir azınlığın, özellikle Kuskova, Berkenheim, Çaykovski ve ortaklarının iradesini çoğunluğun iradesiymiş gibi gösteren bir *sahtekârlıktır*. Bu birincisi. İkincisi, Avksentyev ve Çaykovski'nin tahrif ettiği Köylü Sovyetleri bile Konferansta öylesine büyük bir koalisyon karşıtları oranı oluşturmuştur ki, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleriyle birlik, mutlaka *koalisyonun yıkılması* sonucunu doğururdu. Üçüncüsü, "Tüm İktidar Sovyetlere", Köylü Sovyetlerinin iktidarının esas olarak kıra uzanacağı anlamına gelir, köylerde ise *yoksul* köylülerin üstünlüğü kesindir...) "Bu bir ve aynı şeyse, Bolşevik şiar derhal gündemden kaldırılmalıdır. Fakat 'İktidar Sovyetlere' şiarı sadece proletaryanın diktatörlüğünü gizliyorsa, bu iktidar devrimin yenilgisi ve çöküşü anlamına gelir.

Sadece ülkenin diğer sınıflarından değil, demokrasinin gerçek diri güçlerinden de tecrit olmuş proletaryanın, ne devlet aygıtını teknik olarak ele geçirebilecek ve bugünkü olağanüstü karmaşık durumda işletebilecek durumda olduğunu, ne de bütün düşman güçlerin, sadece proletarya diktatörlüğünü değil, onunla birlikte aynı zamanda tüm devrimi süpürüp atacak olan baskısına politik olarak dayanamayacağını kanıtlamaya gerek var mı?

Anın gereklerine uygun biricik hükümet, demokrasi içinde gerçekten dürüst bir koalisyondur..."

*

Yaptığımız bu uzun alıntılar için okurdan özür dileriz; fakat bunlar mutlaka gerekliydi. Bolşeviklere düşman çeşitli partilerin tavrını tam olarak ortaya koymak gerekliydi. Son derece önemli şu hususu, bütün bu partilerin, tüm iktidarın tek başına Bolşevikler tarafından ele geçirilmesini sadece son derece reel değil, aynı zamanda güncel bir sorun olarak, günün sorunu olarak kabul ettiklerini kanıtlamak gerekliydi.

Şimdi de Kadetlerden "Novaya Jizn"e kadar "hepsinin", onlara dayanarak Bolşeviklerin iktidarı koruyamayacaklarına inandığı argümanların tahliline geçelim.

Sağlam "Reç" hiçbir argüman ileri sürmüyor. Sadece, Bolşeviklere en seçkin ve azgın küfürleri yağdırıyor. Aktardığımız alıntı, başka şeylerin yanı sıra, "Reç"in Bolşevikleri iktidarı ele geçirmeye "tahrik ettiğini" sanmanın ve bu nedenle de "Aman dikkat, yoldaşlar, düşmanın öğütlediği şey mutlaka kötüdür!" diye düşünmenin ne kadar yanlış olacağını da kanıtlıyor. Gerek genel, gerek somut nitelikli düşünceleri nesnel biçimde gözden geçirmek yerine, burjuvazinin bizi iktidarı ele geçirmeye "tahrik ettiğine" "inandırılırsak", burjuvazi tarafından dolandırılmış oluruz, çünkü burjuvazi mutlaka her zaman nefretle dolu olarak, Bolşeviklerin iktidarı alması halinde milyonlarca belanın geleceği kehanetinde bulunacak, her zaman şöyle haykıracaktır: "Bolşeviklerden bir çırpıda ve uzun süre için kurtulmanın en iyi yolu, onlara iktidarı aldırtmak ve sonra paramparça etmektir." Aslında bu yaygara da, eğer isterseniz, bir "provokasyon"dur, fakat tersinden. Kadetler ve burjuvalar bize iktidarı alma "öğüdünde" hiçbir zaman bulunmadılar, bulunmuyorlar; sadece iktidar görevlerinin güya çözümsüzlüğüyle bizim *gözümüzü yıldırmaya* çalışıyorlar.

Hayır. Ürkmüş burjuvaların yaygarası gözümüzü korkutmamalı. Önümüze hiçbir zaman "çözümsüz" toplumsal görevler

koymadığımızda ısrarlı olmayız, ancak son derece zor bir durumdan çıkış yolu olarak derhal sosyalizm yolunda atılacak adımların *tamamen* çözülebilir görevlerini *sadece* proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü *çözecektir*. Rusya'da proletaryanın iktidarı ele geçirmesi halinde bugün zafer, hem de kalıcı zafer her zamankinden ve herhangi bir yerdekinden daha garantidir.

Biz, şu ya da bu anı elverişsiz kılan *somut* koşulları salt pratik açıdan değerlendirmek istiyoruz, ancak burjuvazinin vahşi ulumasının bir an bile gözümüzü yıldırmasına izin vermeyeceğiz ve tüm iktidarın Bolşevikler tarafından ele geçirilmesinin gerçekten *günün sorunu* haline geldiğini bir an bile unutmayacağız. Bunu "unutmamız", bugün Partimiz için iktidarı almayı "vakitsiz" bulmamızdan daha büyük bir tehlikedir. Bu açıdan bugün bir "vakitsizlik" söz konusu *değildir:* milyonda bir ya da iki dışında bütün şans bundan yanadır.

"Reç"in kötü niyetli küfürleri üzerine şunları yineleyebiliriz ve yinelemeliyiz:

> Övgünün yumuşak haracında değil,
> Öfkenin vahşi nefret ulumasında
> Alkış sesini duyuyoruz.

Burjuvazinin bize vahşi bir nefret duyması, bizim halka burjuvazinin egemenliğini yıkmanın *doğru* yolunu ve aracını gösterdiğimiz gerçeğinin en anlaşılır açıklamalarından biridir.

*

"Dyelo Naroda" bu kez, seyrek rastlanan bir istisna olarak, bizi küfürleriyle şereflendirmiyor, fakat en ufak bir kanıt da sunmuyor. Yaptığı şey sadece bizi dolaylı olarak, imalar yoluyla, şu perspektifle *korkutmaya* çalışmak: "Bolşevikler kabineyi kurmakla yükümlü olacaklar". Bizi korkutmak isteyen Sosyal-Devrimcilerin bizzat kendilerinin, ürkmüş liberallerin hayaletin-

den içtenlikle ölümcül bir korkuya kapıldıklarını çok iyi düşünebiliyorum. Aynı şekilde, bu Sosyal-Devrimcilerin, Merkez Yürütme Komitesi ve benzeri "İlişki" Komisyonları (yani Kadetlerle ilişki halinde olan, daha basit söylendiğinde Kadetlerle kardeş olmuş komisyonlar) gibi özellikle yüksek ve özellikle yozlaşmış herhangi bir kurumdaki bazı Bolşeviklerin gözünü korkutabileceklerini düşünebiliyorum; çünkü birincisi, tüm bu Merkez Yürütme Komitelerinde, "Ön Parlamento"da vs. atmosfer kusturacak kadar iğrenç ve pistir, bu atmosferin uzun süre solunması *herkes* için zararlıdır — ve ikincisi, içtenlik bulaşıcıdır, içtenlikle yılmış bir darkafalı, tek bir devrimciyi bile geçici olarak bir darkafalıya dönüştürebilir.

Ne var ki Kadetlerle birlikte bakan olma ya da Kadetlerin gözünde bakan olmaya layık olma talihsizliğine uğrayan Sosyal-Devrimcinin bu içten korkusu "insani" açıdan ne kadar anlaşılır olsa da, kolayca proletaryaya ihanetin sınırına varabilecek bu yılgınlık politik bir hatadır. Nesnel argümanlarınızı gösterin baylar! Gözümüzün sizin korkunuzla yılacağını ummayın hiç!

*

Bu kez doğru dürüst argümanlara sadece "Novaya Jizn"de rastlıyoruz. Bu kez "Novaya Jizn" burjuvazinin avukatı olarak, bu "her bakımdan hoş bayan"a, Bolşeviklerin savunucusu gibi "şok edici" bir rolden daha çok yakışan bir rolde ortaya çıkıyor.

Avukat *altı* argüman ileri sürüyor:

1) Proletarya "ülkenin öteki sınıflarından tecrit olmuştur."

2) "Demokrasinin gerçekten diri güçlerinden tecrit olmuştur."

3) "Teknik olarak devlet aygıtını ele geçirecek durumda olmayacaktır."

4) "Bu aygıtı işletemeyecektir."

5) "Durum olağanüstü karmaşıktır."

6) Proletarya, "sadece proletarya diktatörlüğünü değil, onunla birlikte aynı zamanda tüm devrimi de süpürüp atacak olan düşman güçlerin muazzam baskısına da yanamayacaktır."

Birinci argüman, "Novaya Jizn" tarafından düpedüz gülünç derecede beceriksizce ortaya konmuştur, çünkü kapitalist ve yarı-kapitalist toplumda sadece üç sınıf tanıyoruz: Burjuvazi, küçük-burjuvazi (başlıca temsilcisi olan köylülükle birlikte) ve proletarya. Proletaryanın burjuvaziye karşı savaşı söz konusuyken, burjuvaziye karşı devrimi söz konusuyken, proletaryanın diğer sınıflardan tecrit olduğundan sözetmenin anlamı ne?

Herhalde "Novaya Jizn", proletaryanın köylülükten tecrit olduğundan sözetmek istiyordu, çünkü burada çiftlik beylerini söz konusu etmek gerçekten mümkün değildi. Fakat bugün proletaryanın köylülükten tecrit olduğunu da açık ve berrak şekilde söyleyemezdi, çünkü böyle bir iddianın yanlışlığı derhal göze çarpar.

Herhangi bir kapitalist ülkede proletaryanın küçük-burjuvaziden —elbette burjuvaziye karşı bir devrimde— bugün proletaryanın Rusya'da olduğu kadar az tecrit olduğunu düşünmek imkânsızdır. Nesnel ve tartışma götürmez veriler, önümüze, Tseretelici "Buligin Duması"nın, yani ünlü "Demokratik" Konferans'ın "kuryelerine" göre düzenlenmiş, burjuvaziyle koalisyondan yana ve bu koalisyona karşı en son oylama sonuçlarını seriyor. Sovyet kuryelerinin sonuçları şöyle:

	Koalisyondan yana	Koalisyona karşı
İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri	83	192
Köylü Temsilcileri Sovyetleri	102	70
Toplam	185	262

O halde bir bütün olarak çoğunluk: Burjuvaziyle koalisyona *karşı* proleter şiardan yanadır. Ve yukarıda Kadetlerin bile Sov-

yetlerde Bolşevik etkinin güçlendiğini kabul etmek zorunda kaldığını gördük. Ve burada, Sovyetlerin *dünkü* liderlerinin, merkezi organlarda kesin bir çoğunluğa sahip Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerin toplantıya çağırdığı bir konferans söz konusudur! Bolşeviklerin Sovyetlerdeki *gerçek* üstünlüğünün burada *çok az değerlendirildiği* açıktır.

Gerek burjuvaziyle koalisyonla ilgili olarak, gerekse de toprakbeyi arazilerinin derhal Köylü Komitelerine devredilmesiyle ilgili olarak Bolşevikler, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerinde şimdiden *çoğunluğa, halkın çoğunluğuna,* küçükburjuvazinin çoğunluğuna sahiptir. "Raboçi Put" 7 Ekim (24 Eylül) tarihli 19. sayısında Sosyal-Devrimci organ "Znamya Truda"nın 25. sayısından, 1 Ekim'de (18 Eylül) Petrograd'da yapılan Vilayetler Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin Konferansı üzerine haberler aktarıyor. Bu konferansta dört Köylü Sovyetinin (Kostroma, Moskova, Samara, Taurya vilayetleri) Yürütme Komiteleri sınırsız koalisyondan yana oy kullandılar. Kadetlerin dışlandığı koalisyonu üç vilayetin ve iki ordunun (Vladimir, Ryazan ve Karadeniz Bölgesi) Yürütme Komiteleri savunmuştur. Fakat 23 vilayet ve *dört* ordunun Yürütme Komiteleri koalisyona karşı oy kullanmışlardır.

Demek ki köylülerin çoğunluğu koalisyona karşıdır!

"Proletaryanın tecrit olması" böyledir işte.

Ayrıca, dikkat etmek gerekir ki, koalisyondan yana oy kullananlar, ücretli işçi çalıştıran zengin köylü ve büyük toprak sahiplerinin nispeten daha çok bulunduğu Samara, Taurya ve Karadeniz Bölgesi olmak üzere üç sınır vilayetiyle, köy burjuvazisinin Rusya'nın çoğu vilayetlerinden daha güçlü olduğu dört sanayi vilayetidir (Vladimir, Ryazan, Kostroma ve Moskova). *"Zengin"* köylülerin ağır bastığı vilayetlerde *yoksul* köylülerin tavrına ilişkin bir fikir edinebilmek için, bu soruna ilişkin daha ayrıntılı veriler toplamak ilginç olurdu.

Ayrıca "ulusal gruplar" içinde koalisyon karşıtlarının 15'e karşı 40 oy gibi güçlü bir çoğunluk olmaları da ilginçtir. Bonapartist Kerenski ve ortaklarının Rusya'nın tam haklara sahip olmayan uluslarına karşı uyguladığı ilhakçı vahşi şiddet politikası ürününü vermiştir. Ezilen ulusların nüfusunun geniş kitlesi, yani bu ulusların küçük-burjuva kitlesi Rusya proletaryasına burjuvaziden daha çok güveniyor, çünkü tarih burada ezilen ulusların kendilerini ezenlere karşı kurtuluş savaşını gündeme koymuştur. Burjuvazi ezilen ulusların özgürlük davasma alçakça ihanet etti, proletarya ise özgürlük davasına sadık kalıyor.

Ulusal sorun ve tarım sorunu bugün Rusya nüfusunun küçük-burjuva kitleleri için asıl sorunlardır. Bu tartışma götürmez. Ve her iki sorunda da proletarya kesinlikle "tecrit olmuş *değildir*." Proletarya halkın çoğunluğunu arkasına almıştır. Bu iki sorunda sadece proletarya, proleter devlet erkine sadece halkın çoğunluğunun desteğini değil, aynı zamanda kitleler arasında gerçek bir devrimci coşku fırtınası yaratmayı garanti edebilecek böylesine kararlı, gerçekten "devrimci-demokrat" bir politika yapabilir. Çünkü birincisi, kitleler bu hükümet altında, Çarlık altında olduğu gibi köylülerin çiftlik sahipleri tarafından, Ukraynalıların Büyük Ruslar tarafından acımasızca ezilmesiyle, büyük lafların ardına gizlenmiş benzer bir politikayı cumhuriyette de sürdürme çabasıyla, eziyetle, haksızlıkla, entrika ve ihmalle, hileyle (ki Kerenski köylülere ve ezilen uluslara bunların tümünü bahşetmiştir) karşılaşmayacaklardır, tersine eylemle kanıtlanmış sıcak bir sempati, çiftlik sahiplerine karşı derhal ve devrimci önlemler, Finlandiya, Ukrayna, Beyaz Rusya için, Müslümanlar vs. için tam özgürlüğün yeniden kurulmasını bulacaklardır.

Sosyal-Devrimci ve Menşevik beyler bunu pekâlâ biliyor ve bu nedenle kooperatiflerin yarı-Kadet önde gelenlerini kitlelere *karşı* kendi *gerici*-demokratik politikaları için yardımcı güç ola-

rak yanlarına çekmeye çalışıyorlar. O nedenle hiçbir zaman halka sormayı, bütün yerel Sovyetlerde, bütün yerel örgütlerde pratik politikanın belli sorunları üzerine, örneğin bütün toprak beyi arazilerinin derhal Köylü Komitelerine devredilip devredilmemesi, Finlandiyalıların ya da Ukraynalıların şu ya da bu taleplerinin yerine getirilip getirilmemesi gibi sorunlar üzerine bir plebisit ya da bir oylama dahi yapmayı göze alamayacaklardır.

Ve şimdi de bugünkü yaşamın en önemli sorunu olan barış sorunu. Proletarya "diğer sınıflardan tecrit olmuş" durumdaymış... Burada proletarya gerçekten de *tüm* ulusun temsilcisi, *tüm* sınıfların diri ve dürüst unsurlarının temsilcisi olarak, küçük-burjuvazinin ezici çoğunluğunun temsilcisi olarak ortaya çıkmaktadır. Zira sadece proletarya iktidarı aldıktan sonra *derhal* tüm savaşan halklara adil bir barış önerecektir, ve sadece proletarya, mümkün olduğunca çabuk mümkün olduğunca adil bir barış sağlamak için gerçekten *devrimci* önlemler (gizli anlaşmaların açıklanması vs.) almaya hazır olacaktır.

Hayır. Proletaryanın tecrit edilmişliği üzerine yaygara koparan "Novaya Jizn"den beyler, bununla sadece kendilerinin burjuvazi tarafından sübjektif olarak yıldırıldığını ifade ediyorlar. Rusya'da olayların nesnel durumu hiç kuşkusuz, proletaryanın *tam da şimdi,* küçük-burjuvazinin çoğunluğundan "tecrit" *olmadığı* yönündedir. Tam da şimdi, üzücü koalisyon deneyiminden sonra proletarya, halkın *çoğunluğunun* sempatisini kazanmıştır. Bolşeviklerin iktidarı korumalarının *bu* koşulu *mevcuttur.*

*

İkinci argüman, proletaryanın "demokrasinin gerçekten diri güçlerinden tecrit olduğu" yolundadır. Bunun ne anlama geldiğini bilmek mümkün değil. Fransızların böyle durumlarda söyledikleri gibi, herhalde "Yunanca".

"Novaya Jizn" yazarları bakanlığa layık bir topluluk. Bir Kadet hükümetinde bakan olmaya çok uygunlar. Zira bu tür ba-

kanlardan, kesinlikle hiçbir anlamı olmayan, arkasına her türlü kötülüğün gizlenebileceği, o nedenle de emperyalistlerle sosyal-emperyalistlerin alkışının garanti olduğu, kulağa hoş gelen ve cilalı laflar etme yeteneği istenir. Proletaryanın demokrasinin gerçek diri güçlerinden tecrit olduğu iddiası için "Novaya Jizn"-cilere Kadetlerin, Breşkovskaya, Plehanov ve ortaklarının alkışı garantidir. Çünkü burada *dolaylı olarak*, Kadetlerin, Breşkovskaya'nın, Plehanov ve ortaklarının "demokrasinin diri güçleri" oldukları söylenmektedir — ya da bu iddia böyle söylenmiş gibi *yorumlanacaktır*.

Bu yanlış. Bunlar ölü güçlerdir. Bunu, koalisyonun tarihi kanıtlamıştır.

Burjuvazi ve burjuva-aydın çevre tarafından gözleri yıldırılan "Novaya Jizn"ciler, Kadetlerden "Volya Naroda", "Yedinstvo" vs. tarzında hiçbir önemli hususta farklı olmayan Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin *sağ* kanadını "diri" olarak görüyorlar. Biz ise Kulaklarla değil, kitlelerle birleşmiş olan, koalisyonun dersleriyle ondan uzaklaşmış olanları diri olarak görüyoruz. Küçük-burjuva demokrasisinin "etkin diri güçleri" Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin sol kanadı tarafından temsil edilmektedir. Bu sol kanadın, özellikle Temmuz karşı-devriminden sonra güçlenmesi, proletaryanın tecrit *olmadığına* dair en emin nesnel belirtilerden biridir.

Bunu, Çernov'un 7 Ekim'de (24 Eylül) yaptığı, grubunun, Kişkin ve ortaklarıyla koalisyonu destekleyemeyeceği yönündeki açıklamasıyla doğrulanan Sosyal-Devrimci Merkezcilerin şimdi sola doğru yalpalamaları daha da anlaşılır biçimde kanıtlıyor. Bugüne kadar Sosyal-Devrimci Parti'nin —kentlerde ve özellikle kırsal alanda aldığı oy oranlarına göre önde giden ve hakim olan partidir— temsilcilerinin ezici çoğunluğunu oluşturan Sosyal-Devrimci Merkezcilerin sola doğru bu yalpalamaları, "Dyelo Naroda"nın yukarıda aktardığımız, belli koşullar al-

tında demokrasi için, salt Bolşevik bir hükümete "tam destek güvencesi verme"nin kaçınılmaz bir zorunluluk olabileceği yönündeki ifadelerinin boş laftan ibaret olmadığını kanıtlıyor.

Sosyal-Devrimci Merkezin Kişkin'le yeni koalisyonu desteklemeyi reddetmesi, ya da taşrada (Kafkasya'da Yordania vs.) *anavatan savunması zemininde duran Menşevikler* arasında koalisyona karşı olanların ağır basması gibi olgular, bugüne kadar Menşeviklerle Sosyal-Devrimcileri izleyen kitlenin belli bir bölümünün salt Bolşevik bir hükümeti *destekleyeceğine* ilişkin nesnel bir kanıttır.

Rusya proletaryası bugün tam da demokrasinin *diri* güçlerinden tecrit olmuş değildir.

*

Üçüncü argüman: Proletarya, "teknik olarak devlet aygıtını ele geçirecek durumda olmayacaktır." Herhalde bu en alışılmış, en geçerli olan argümandır. Gerek bu nedenle, gerekse de proletaryanın karşı karşıya kalacağı *en ciddi* ve *en* zor görevlere işaret ettiği için, bu argüman büyük bir dikkati hak etmektedir. Hiç kuşkusuz bu görevler çok zordur, fakat kendine sosyalist diyen bizler, sadece bu tür görevleri çözmeye *yan çizmek* için bu zorluğa işaret edersek, pratikte burjuvazinin yardakçılarıyla aramızda hiçbir fark kalmaz. Proleter devrimin görevlerinin zorluğu, proletarya yandaşlarını, bu görevlerin üstesinden gelmemize yardımcı olacak araçları daha dikkatli ve daha somut incelemeye teşvik etmelidir.

Devlet aygıtından herşeyden önce daimi ordu, polis ve bürokrasi anlaşılır. "Novaya Jizn" yazarları proletaryanın bu aygıtı teknik olarak ele geçiremeyeceğini söylerken, gerek yaşamın gerçeklerini, gerekse de Bolşevik literatürde çoktan işaret edilmiş düşünceleri dikkate alma konusunda olağanüstü yeteneksiz ve isteksiz olduklarını kanıtlıyorlar.

"Novaya Jizn" yazarlarının hepsi, kendilerinin, eğer Marksist değilse, Marksizm erbabı, eğitilmiş sosyalistler olduklarını düşünüyorlar. Marx ise Paris Komünü deneyimine dayanarak, proletaryanın hazır devlet aygıtını basitçe ele geçirip kendi amaçları için işletemeyeceğini öğretmiştir; proletarya, bu aygıtı *parçalamak* ve yerine yenisini kurmak zorundadır. (Bu konuyu, ilk defteri şimdiden hazır olan ve yakında "Devlet ve Devrim. Marksist Devlet Öğretisi ve Devrimde Proletaryanın Görevleri" adı altmda yayınlanacak olan bir broşürde daha ayrıntılı biçimde ele alıyorum.) Paris Komünü böyle bir aygıt oluşturmuştur, Rusya'da İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri de *aynı tipte* bir "devlet aygıtı"nı ifade etmektedir. 17 (4) Nisan 1917'den bu yana bu hususa sık sık dikkat çektim, Bolşevik konferansların kararlarında ve Bolşevik yazında da bundan sık sık söz edildi. "Novaya Jizn" elbette Marx ve Bolşeviklerden tamamen farklı düşündüğünü açıklayabilirdi, fakat bu soruna tamamen yan çizmek, Bolşevikleri sık sık ve kibirle zor sorunlar karşısında güya gayri-ciddi davranmakla suçlayan bir gazete için düşünsel bir yoksulluk belgesidir.

Proletarya, "devlet aygıtı"nı "ele *geçiremez", "işletemez".* Fakat eski devlet aygıtında, ezen, kemikleşmiş iflah olmaz-burjuva her şeyi parçalayabilir ve bunun yerine kendi, yeni aygıtını koyabilir. İşte bu aygıt İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleridir.

"Novaya Jizn"in bu "devlet aygıtı"nı tamamen unutmuş olmasını düpedüz korkunç olarak nitelemek gerekir. Bu tür teorik düşünceler ileri süren "Novaya Jizn"ciler, aslında, politik teori alanında, Kadetlerin politik pratik alanında yaptıklarını yapıyorlar. Çünkü, proletarya ve devrimci demokrasinin gerçekten *hiçbir* yeni devlet aygıtına *ihtiyacı yoksa,* o zaman Sovyetler tüm varlık nedenini ve varlık hakkını yitirirler, o zaman Sovyetleri ortadan kaldırmak isteyen Kadet-Kornilovcular *haklıdır.*

Bu korkunç bir teorik hatadır ve "Novaya Jizn"in politik körlüğü, bu sorunda Menşevik enternasyonalistler bile Bolşeviklere belli bir yakınlaşma gösterdikleri için ("Novaya Jizn"ciler son Petrograd Belediye Duması seçimlerinde bunlarla bir blok oluşturmuşlardır) bir o kadar büyüktür. Böylece, Demokratik Konferans'ta Martov yoldaşın okuduğu Sovyetler çoğunluğunun bildirgesinde şunları okuyoruz:

"... Devrimin ilk günlerinde halkın gerçek yaratıcı gücünün muazzam patlamasıyla vücuda getirilen İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri, eski rejimin çürümüş devlet dokusunun yerine geçen devrimci devletin yeni dokusunu oluşturur..."

Fazlaca güzel söylenmiş, yani ifadenin dolambaçlı oluşu politik düşüncenin berraklıktan yoksun oluşunu gizliyor. Sovyetler *henüz* eski "doku"nun *yerine geçmediler,* ve bu eski "doku" eski rejimin devleti *değil, hem* Çarlığın, *hem de* burjuva cumhuriyetinin devletidir. Yine de Martov bu hususta "Novaya Jizn"cilerden her halükârda iki kafa üstündür.

Sovyetler, birincisi, işçi ve köylülere silahlı iktidarı veren —ki bu iktidar eski daimi ordunun erki gibi halktan kopuk değil, bilakis halkla sımsıkı bağlıdır— yeni devlet aygıtıdır; askeri açıdan bu iktidar, eski iktidarla karşılaştırılamayacak kadar güçlüdür, devrimci açıdan yeri doldurulamazdır. İkincisi, bu aygıt, kitlelerle, halkın çoğunluğuyla, eski devlet aygıtında düşünülmesi bile mümkün olmayan sıkı, kopmaz, kolayca denetlenebilen ve yenilenebilen bir bağ kurar. Üçüncüsü bu aygıt, bürokratik formaliteler olmadan, kadrolarının halkın iradesiyle seçilebilmesi ve görevden alınabilmesi sayesinde eski aygıtlardan çok daha demokratiktir. Dördüncüsü, çeşitli mesleklerle sağlam bir bağ yaratır, böylece bürokratizm olmadan, son derece derin anlamı olan en çeşitli reformların uygulanmasını kolaylaştırır. Beşincisi, öncünün, yani ezilen sınıfların, işçi ve köylünün sınıf bilinçli, en enerjik, en ileri kesiminin örgütlenme biçimini yaratır ve böylece *ezilen* sınıfların öncüsünün, şimdiye kadar politik

hayatın tamamen dışında, tarihin dışında kalmış bu sınıfların *dev kitlesini* ayağa kaldırmasını, eğitmesini, öğretmesini ve ona öncülük etmesini sağlayacak bir aygıt ortaya çıkarır. Altıncısı, parlamentarizmin yararlarını, dolaysız, doğrudan demokrasinin yararlarıyla birleştirme, yani seçilmiş halk temsilcilerinin şahsında yasama işleviyle, *yasaları uygulayıcı* işlevi birleştirme olanağı verir. Burjuva parlamentarizmine kıyasla bu, demokrasinin gelişiminde dünya çapında tarihi öneme sahip ileri bir adımdır.

1905 yılında Sovyetlerimiz, deyim yerindeyse sadece birer embriyo idiler, çünkü sadece birkaç hafta varolabildiler. Açıktır ki o zamanki koşullarda Sovyetlerin çok yönlü gelişimi söz konusu olamazdı. 1917 Devrimi'nde de henüz bu söz konusu olamazdı, çünkü birkaç aylık bir zaman dilimi çok kısadır ve en önemlisi: Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderler Sovyetleri *rezil ettiler,* onları laklakhaneye, liderlerinin uzlaşmacı politikasının kuyruğuna indirgediler. Sovyetler, Liber, Dan, Tsereteli, Çernov önderliği altında diri diri çürüdüler. Sovyetler ancak *tüm* devlet iktidarının ele geçirilmesinden sonra kendilerini, yetenek ve becerilerini gerçekten tam olarak geliştirebilirler, çünkü aksi takdirde yapacakları *hiçbir şey* yoktur, aksi takdirde ya birer tohum (ki tohum olarak uzun süre kalmak imkânsızdır) ya da oyuncak olacaklardır. "İkili iktidar" Sovyetlerin felç olmasıdır.

Devrimci sınıfların yaratıcı halk gücü Sovyetleri ortaya çıkarmasaydı, Rusya'da proleter devrim umarsız bir dava olurdu; çünkü proletarya eski aygıtla iktidarı elinde tutamazdı, yeni bir aygıt ise derhal yaratılamaz. Sovyetlerin Tsereteli-Çernov tarafından rezil edilmesinin üzücü öyküsü, "koalisyon"un öyküsü, aynı zamanda, Sovyetlerin küçük-burjuva hayallerden kurtulmasının, *her türlü ve bütün* burjuva koalisyonların tüm alçaklık ve pisliğinin "cehennem ateşi"nden geçişinin öyküsüdür. Bu

"cehennem ateşi"nin Sovyetlere zarar vermediğini, tersine onları çelikleştirdiğini umarız.

*

Proleter devriminin başlıca zorluğu, en tam ve en titiz muhasebe ve denetimin, genel-ulusal çerçevede üretim ve ürünlerin paylaşımında *işçi denetiminin* gerçekleştirilmesinde yatmaktadır.

"Novaya Jizn" yazarları, bize, "işçi denetimi" şiarını ileri sürerek sendikalizme düştüğümüz karşılığını verdiklerinde, bu itiraz, iyice düşünülmemiş, sadece Struve tarzında *ezbere öğrenilmiş* "Marksizm"in bir mektepli saflığıyla kullanılmasının daniskasını oluşturmaktadır. Sendikalizm, ya proletaryanın devrimci diktatörlüğünü reddeder, ya da, genelde politik iktidarı olduğu gibi, son sıraya atar. Biz bunları en ön sıraya koyuyoruz. "Novaya Jizn"ciler gibi, işçi denetimi değil devlet denetimi denirse, ortaya burjuva-reformist bir safsata, esasen tamamen Kadetçi bir formül çıkar, çünkü Kadetlerin işçilerin "devlet" denetimine *katılmasına* hiçbir itirazları yoktur. Kadet-Kornilovcular, böyle bir katılımın burjuvazi için işçileri aldatmanın en iyi yolu olduğunu, Gvozdev, Nikitin, Prokopoviç, Tsereteli gibi muhtelif kişileri ve tüm bu çeteyi incelikle politik olarak *satın almanın* en iyi yolu olduğunu çok iyi bilirler.

Biz "işçi denetimi" dediğimizde, ki bu şiarı daima proletarya diktatörlüğünün *yanına,* daima onun *hemen* ardına koyuyoruz, hangi devletin kastedildiğini açıklıyoruz. Devlet bir *sınıfın* egemenlik organıdır. Hangi sınıfın? Eğer burjuvazininse, o zaman bu, Rusya'daki emekçi halkın yarım yıldan fazladır gözlerini faltaşı gibi açtığı Kadetçi-Kornilovcu-Kerenskici bir devlettir. Eğer proletaryanınsa, proleter devletten, *yani* proletarya diktatörlüğünden sözediliyorsa, o zaman işçi denetimi üretim ve ürünlerin bölüşümü üzerine genel, herkesi kucaklayan, her yerde hazır ve nazır en tam ve en titiz *muhasebe* haline gelebilir.

Esas zorluk burada yatmaktadır, proleter, yani sosyalist devrimin başlıca görevi budur. Sovyetler olmadan bu görev, en azından Rusya için, uygulanamaz olurdu. Sovyetler, proletaryanın dünya çapında tarihi öneme sahip bu görevin *çözülebilmesini* sağlayacak örgütsel çalışmasına *işaret etmektedir.*

Böylece devlet aygıtı sorununun bir başka yanına gelmiş bulunuyoruz. Modern devlette daimi ordu, polis ve bürokrasinin esas olarak "ezici" aygıtı dışında, banka ve kapitalist birliklerle özellikle sıkı bağlar içinde olan, deyim yerindeyse, büyük bir denetim ve kayıt çalışması yapan bir aygıt daha vardır. Bu aygıt parçalanamaz ve parçalanmamalıdır. Onu kapitalistlerin emrinden koparıp almak, kapitalistlerin ve etkilerinin bütün iplerini *kesip atmak, koparmak*, onu proleter Sovyetlere *tabi kılmak* ve daha geniş, kapsamlı ve genel şekillendirmek gerekir. Ve büyük çaplı kapitalizmin gerçekleştirdiği kazanımlara dayanılırsa, bu *olabilir* (tıpkı genelde proleter devriminin ancak bu kazanımlara dayandığında hedefine ulaşabilmesi gibi).

Kapitalizm bankalar, şirketler, posta, tüketim kooperatifleri ve ücretli memur birliklerinin şahsında muhasebe *aygıtları* yaratmıştır. *Büyük bankalar olmadan sosyalizm gerçekleştirilemezdi.*

Büyük bankalar, sosyalizmi gerçekleştirmede ihtiyaç duyduğumuz ve kapitalizmden *hazır devraldığımız* "devlet aygıtı"*dır.* Burada görevimiz sadece, bu mükemmel aygıtı *kapitalistçe deforme eden* herşeyi *ortadan kaldırmak* ve sonra bu aygıtı *daha da büyük*, daha da demokratik, daha da kapsamlı şekillendirmekten ibarettir. Nicelik niteliğe dönüşecektir. Her kazada, her fabrikada şubeleri olan dev büyüklükte tek bir devlet bankası, kendi başına *sosyalist* aygıtın onda dokuzu anlamına gelir. Bu, üretim ve ürünlerin bölüşümü üzerine tüm devlet çapında bir *defter tutma,* tüm devlet çapında bir *muhasebe* anlamına gelir; bu, deyim yerindeyse, sosyalist toplumun *iskeletidir.*

Bu "devlet aygıtı"nı (kapitalizmde tümü devlete ait değildir, fakat bizde sosyalizmde tümü devletleştirilecektir) devralabilir ve bir çırpıda, bir emirle "işletmeye" başlayabiliriz, çünkü bütün muhasebe, denetim ve girdi-çıktı kaydı işlerini burada, çoğunluğu proleter ya da yarı-proleter koşullarda yaşayan *memurlar* yapar.

Bu memurlar, tıpkı Briand ve başka burjuva bakanlar türünden sermayenin bekçi köpeklerinin, grevci demiryolcuları bir kararnameyle devlet memuru yaptıkları gibi, proleter hükümetin tek bir kararnamesiyle devlet memuru konumuna getirilebilir ve getirilmelidir. Bu tür devlet memurlarına daha çok ihtiyaç duyacağız ve daha çok *edinebileceğiz*, çünkü kapitalizm muhasebe ve kontrol işlemlerini basitleştirmiş ve nispeten sade, okuma yazma bilen her insanın becerebileceği *kayıt tutmaya* indirgemiştir.

Sovyetlerin denetim ve gözetimi koşuluyla, gerek teknik (kapitalizm ve finans kapitalin bizim için yerine getirdiği hizmetler sayesinde), gerekse de politik olarak bankalar, şirketler, ticari kuruluşlarda vs. çalışan kitleyi devlet memuru haline getirmemiz kesinlikle mümkündür.

Sayıları çok fazla olmayan fakat kapitalistlerin tarafını tutan en yüksek dereceli memurlara, kapitalistlere davranıldığı gibi "sert" davranmak zorunludur. Onlar da tıpkı kapitalistler gibi *direneceklerdir*. Bu direnişi *kırmak* zorunda kalacağız; inanılmaz derecede saf Peşehonov daha Haziran 1917'de gerçek bir "politik meme çocuğu" gibi "kapitalistlerin direnişinin kırılmış" olduğunu söylediyse de, *proletarya* bu çocuksu safsatayı, bu çocukça böbürlenmeyi, bu ham gevezeliği *cidden gerçekleştirecektir*.

Bunu yapabiliriz, çünkü sözkonusu olan nüfusun küçücük bir azınlığının, kelimenin tam anlamıyla bir avuç insanın direnişini kırmaktır; bu insanların her biri üzerinde memur demekleri, sen-

dikalar, tüketim kooperatifleri ve Sovyetler öyle bir *denetim* uygulayabilirler ki, bu para babalarının her biri Fransızların Sedan'da kuşatıldıkları gibi kuşatılacaklardır. Bu bayları isim isim biliyoruz: Müdürlerin, yönetim kurulu üyelerinin, büyük hissedarların vs. listesini elimize almak yeter. *Tüm* Rusya'da bunların sayısı birkaç yüzdür, en fazla birkaç bindir ve proleter devlet Sovyetler, memur dernekleri vs. gibi aygıtların yardımıyla, bunların her birine on, hatta yüz denetimci ayırabilecektir, öyle ki (kapitalistler üzerinde) *işçi denetimiyle* her türlü direnişi sadece kırmayı değil, aynı zamanda imkânsız kılmayı da pekâlâ başaracağız.

Esas mesele, kapitalistlerin mülklerinin zoralımı değil, kapitalistler ve olası taraftarları üzerinde genel, kapsamlı işçi denetimi olacaktır. Tek başına zoralım yetmez, çünkü bu, örgütlenme, hesap verme ve doğru paylaşımın hiçbir unsurunu içermez. Her türlü hesap vermekten yan çizmeyi, gerçeğin her türlü gizlenmesini, yasanın her türlü aşılma olanağını engellemeyi bir başarırsak, zoralımın yerine kolayca adil bir vergi (muhtemelen Şingaryov'un vergi oranlarına göre) koyabiliriz. Bu olanak *ancak işçi devletinin* işçi denetimiyle *engellenebilecektir.*

Zorunlu sendikalaşmayı, yani devlet denetimi altında birlikler halinde zorunlu birleşmeyi ta kapitalizm hazırlamıştır, Almanya'da bunu ta Junkerlerin devleti gerçekleştirmiştir, Rusya'da bunu Sovyetler, proletarya diktatörlüğü tamamen gerçekleştirebilecek ve bu bize, yepyeni, evrensel, bürokratik olmayan bir *"devlet aygıtı" getirecektir.*[1]

*

Burjuvazinin avukatlarının dördüncü argümanı: Proletarya

[1] Zorunlu sendikalaşmanın anlam ve önemi hakkında daha ayrıntılı bilgi için "Tehdit Eden Felaket ve Onunla Nasıl Mücadele Etmeli" broşürüme bakınız. (Bkz. s. 327–330. —*Red.*)

devlet aygıtını "işletemeyecektir". Bu argüman yukarıda söylenenlerin dışında yeni birşey söylemiyor. Biz elbette eski aygıtı ne ele geçirebiliriz ne de işletebiliriz. Yeni aygıtımız Sovyetler ise *şimdiden* "halkın gerçek yaratıcı gücünün büyük coşkusu"yla harekete geçirilmiştir. Bu aygıtı sadece, Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderlerin egemenliğinin taktığı *kelepçelerden* kurtarmak gerekir. Bu aygıt *şimdiden* işlemektedir, sadece, son hızla ilerlemesine engel olan küçük-burjuva deformasyona uğramış takıntılardan temizlemek gerekir.

Yukarıda söylenenleri tamamlamak üzere burada iki hususu incelemek gerekmektedir: birincisi, bizim *değil,* emperyalist savaş döneminde kapitalizmin yarattığı yeni denetim araçları; ikincisi, proleter tipte bir devletin *idaresinde* demokratizmi derinleştirmenin önemi.

Tahıl tekelini ve ekmek karnesini biz değil, savaş halindeki kapitalist devlet uygulamaya soktu. Daha kapitalizm çerçevesinde, genel çalışma yükümlülüğünü, işçiler için bu askeri zindanı yarattı. Fakat, tüm tarihsel çalışmasında olduğu gibi burada da proletarya, silahlarını kapitalizmden alıyor, bunları "keşfetmiyor", "yoktan" varetmiyor.

Tahıl tekeli, ekmek karnesi sistemi, genel çalışma yükümlülüğü, proleter devletin elinde, tüm iktidarla donatılmış Sovyetlerin elinde muhasebe ve denetimin en güçlü aracıdır. Bu, kapitalistleri ve *genelde zenginleri* kapsayan, *işçiler* tarafından uygulanan, kapitalistlerin direnişini aşmak, proleter devlet aygıtını "işletmek" için tarihte görülmedik bir güç anlamına gelen bir araçtır. Bu denetim ve *çalışma mecburiyeti* aracı, Konvent'in yasalarından ve giyotininden daha güçlüdür. Giyotin *sadece* göz yıldırıyordu, sadece *aktif* direnişi kırmıştı. *Bize bu yetmez.*

Bize bu yetmez. Kapitalistleri sadece, proleter devletin mutlak gücünü hissetmeleri ve proleter devlete karşı aktif direniş düşüncesini akıllarına bile getirmemeleri anlamında "yıldır-

mak"la kalmamalıyız. Aynı zamanda onların —hiç kuşkusuz daha tehlikeli ve zararlı olan— pasif direnişini de kırmalıyız. Fakat sadece her türlü direnişi kırmakla kalmamalı, aynı zamanda onları, yeni devletin örgütsel çerçevesinde *çalışmaya mecbur* etmeliyiz. Kapitalistleri "kovmak" yetmez, (işe yaramaz, iflah olmaz biçimde "direnenleri" kovduktan sonra) onları *yeni devletin hizmetine* koşmalıyız. Bu gerek kapitalistler, gerekse de burjuva aydınların, memurların vs. belli bir üst kesimi için de geçerlidir.

Ve bunun araçlarına, savaş halindeki kapitalist devletin kendisinin elimize verdiği araç ve silahlara sahibiz. Bu araçlar şunlardır: Tahıl tekeli, ekmek karnesi, genel çalışma yükümlülüğü. "Çalışmayan yemesin!" — iktidarın ele geçirilmesinden sonra İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin gerçekleştirmek zorunda olduğu ve gerçekleştireceği temel, en birinci ve en önemli kural budur.

Her işçinin bir çalışma karnesi var. Bu belge, *bugün* de hiç kuşkusuz kapitalist ücretli köleliğin bir belgesi, bir emekçinin şu ya da bu asalağa bağımlı olduğunu gösteren bir belge olsa da, onu alçaltmaz.

Sovyetler çalışma karnesini *zenginler için* ve *daha sonra da* yavaş yavaş bütün nüfus için uygulayacaktır (bir köylü ülkesinde çalışma karnesi köylülüğün ezici çoğunluğu için muhtemelen uzun süre gereksiz olacaktır). Çalışma karnesi "bayağı halk"ın bir alameti, "en alt" zümrelerin bir belgesi, ücretli köleliğin bir vesikası olmaktan çıkacaktır. Yeni toplumda artık "işçiler"in olmadığı, fakat çalışmayan kimsenin de bulunmadığının vesikası haline gelecektir.

Zenginler çalışma karnelerini faaliyet sahasına en yakın işçi ya da memur birliğinden almalı, her hafta, ya da saptanmış bir başka zaman dilimi içinde bu birliklerden işlerini sorumlulukla yerine getirdiklerine dair onay almalıdır, bu belge olmadan ekmek karnesi ve hiçbir gıda maddesi alamazlar. Bankacılık ve iş-

letmelerin birleştirilmesi için iyi örgütçülere ihtiyacımız var (bu hususta kapitalistler daha fazla deneyime sahipler ve deneyimli insanlarla çalışma daha kolay ilerler); mühendislere, tarım uzmanlarına, teknisyenlere, bilimsel eğitimden geçmiş her türlü uzmana duyduğumuz ihtiyaç gittikçe artıyor. Bütün bu uzmanlara kendilerine uygun, alıştıkları bir iş göstereceğiz. Tam boyutuyla ücret eşitliğini muhtemelen yavaş yavaş uygulamaya koyacağız ve geçiş döneminde bu tür uzmanlara şimdilik daha yüksek ücret ödeyeceğiz. Fakat bunları çok yönlü işçi denetimi altına alacağız ve "Çalışmayan yemesin!" düsturunu tamamen ve mutlaka uygulayacağız. Çalışmanın örgütsel biçimini keşfetmemize gerek yok, bunu hazır biçimde kapitalizmden devralıyoruz — bankalar, sendikalar, en iyi fabrikalar, deneme istasyonları, akademiler vs.; sadece ileri ülkelerin deneyimlerinin en iyi örneklerini almamız gerekiyor.

Ve elbette en ufak bir ütopizme düşmeyeceğiz, tüm kapitalist sınıfın inatçı bir direniş sürdüreceğini, fakat bütün halkın Sovyetlerde örgütlenmesiyle bu direnişin kırılacağını söylediğimizde, en aklı başında, pratik hesabın zemininden ayrılmıyoruz. Özellikle inatçı ve direnen kapitalistleri bütün servetlerine el koyarak ve hapsederek cezalandırmak zorunda kalacağız. Fakat buna karşılık proletaryanın zaferi, bugünkü "İzvestiya"da bildirilen türden olayları *çoğaltacaktır*:

"9 Ekim'de (26 Eylül), Fabrika Komiteleri Merkez Konseyine gelen iki mühendis, bir grup mühendisin bir sosyalist mühendisler birliği kurma kararı aldıklarını açıkladılar. Birlik, bugünkü olayların, özü itibariyle sosyal devrimin başlangıcını temsil ettiği görüşünde olduğundan, kendisini işçi kitlelerinin hizmetine sunuyor ve işçi çıkarlarının savunulmasında işçi örgütleriyle tam uyum içinde hareket etmeyi diliyor. Fabrika Komiteleri Merkez Konseyi temsilcileri, bu mühendislere, Merkez Konsey'in örgütü içinde, programına Fabrika Komiteleri Birinci Konferansı'nda üretimde işçi denetimi üzerine temel tezleri alacak bir mühendisler seksiyonu kurmaktan memnunluk duyacağı

yanıtını verdi. Önümüzdeki günlerde Fabrika Komiteleri Merkez Konseyi ile sosyalist mühendisler inisiyatif grubunun bir ortak toplantısı yapılacak." ("MYK İzvestiyası", 10 Ekim [27 Eylül] 1917.)

*

Proletarya, deniyor, devlet aygıtını işletecek yetenekte olmayacaktır.

Rusya, 1905 Devrimi'nden sonra, büyük çoğunluğu kürek mahkûmu gibi çalışmaya ve açlık çekmeye zorlanan 150 milyon insana acımasızca şiddet uygulayan, onlarla sınırsız biçimde alay eden 130.000 çiftlik sahibi tarafından yönetiliyordu.

Ve 240.000 Bolşevik Parti üyesi, Rusya'yı zenginlere karşı ve yoksulların çıkarı doğrultusunda yönetemeyecek, öyle mi? Bu 240.000 insan daha şimdiden, yetişkin nüfusun en az bir milyon oyunu almıştır; Parti üyeleriyle Parti'ye verilen oylar arasında böyle bir oran, Avrupa ve Rusya'da yaşanan deneyimlerle, örneğin Petrograd Duması için yapılan Ağustos seçimleriyle saptanmıştır. Demek ki şimdiden, her ayın yirmisinde paraları bir güzel cebe indirdikleri için değil, özgür düşünceleri nedeniyle sosyalist devlete bağlı *bir milyon* insanın "devlet aygıtı"na sahibiz.

Bunun ötesinde elimizde, devlet aygıtını derhal, bir çırpıda *on katına* çıkaracak, hiçbir kapitalist devletin hiçbir zaman sahip olmadığı ve olamayacağı bir araç var. Bu mucizevi araç, devletin günlük idari çalışmasına emekçileri, yoksul halkı çekmektir.

Bu mucizevi aracın kullanılmasının ne kadar kolay ve ne kadar etkili olduğunu açıklayabilmek için mümkün olduğunca basit ve anlaşılır bir örnek seçmek istiyoruz:

Devletin belli bir aileyi zorla evinden çıkarıp oraya bir başka aileyi yerleştirmesi gerekiyor. Kapitalist devlette bu her gün yaşanıyor, bizim proleter ya da sosyalist devletimizde de yaşanacaktır.

Kapitalist devlet, kendilerine bakan aile üyesini yitiren ve kirayı ödeyemeyen işçi ailesini evden çıkarıp sokağa atıyor. Bir icra memuru, bir koruma ya da bir milis, hatta bir müfreze geliyor bu iş için. Bir işçi mahallesinde bir evi boşaltmak için bir bölük Kazağa ihtiyaç var. Neden? Çünkü icra memuru ve milis çok güçlü bir askeri koruma olmadan oraya gitmeyi reddediyor. Ev boşaltma oyununun bütün komşu halk arasında, neredeyse çılgınlığa itilmiş binlerce ve on binlerce insan arasında kapitalistlere ve kapitalist devlete karşı, icra memurunu ve korumaları bir çırpıda paramparça edebilecek kadar büyük bir kızgınlık ve öfke yarattığını biliyorlar. Büyük kentte büyük askeri güçlere ihtiyaç vardır, büyük kente mutlaka, askerler kentteki yoksul halkın yaşamına yabancı kalsın diye, sosyalizm "mikrobunu kapmasınlar" diye uzak sınır bölgelerinden birkaç alay getirilmek zorunda kalınır.

Proleter devletin son derece yoksul bir aileyi zorla zengin bir ailenin evine yerleştirmesi gerekiyor. İşçi milisi birliğimiz, diyelim ki 15 kişiden oluşuyor: iki bahriyeli, iki asker, sınıf bilinçli iki işçi, ki bunlardan sadece birinin Parti üyesi ya da sempatizanı olması yeter, devamla bir aydın ve emekçi yoksullardan sekiz kişi, bunlar arasında en azından beş kadın, ev hizmetçisi, vasıfsız işçi vs. Birlik zenginin evine gelir, evi gözden geçirir ve iki erkek iki kadın için beş odanın bulunduğunu görür. "Yurttaşlar, bu kış iki odayla yetinin, diğer odaları bodrumlarda yaşayan iki aileye bırakın. Bir süre için, mühendislerin yardımıyla (görebildiğimiz kadarıyla siz de mühendissiniz herhalde?) herkes için iyi evler yapıncaya kadar, kendinizi mutlaka kısıtlamak zorundasınız. Telefonunuzu on aile kullanacak. Bu, dükkânlara vs. koşuşturma hususunda 100 iş saati kazandıracak. Ayrıca ailenizde çalışmayan, fakat hafif işler yapabilecek iki yarı işçi var: biri 55 yaşında bir kadın yurttaş, diğeri ise 14 yaşında bir erkek yurttaş. Onlar, ürünlerin on aileye doğru biçimde dağıtılmasını denetlemek ve bunun için gerekli olan yazışmaları yeri-

ne getirmek amacıyla günde üç saat görev yapacaklar. Birliğimizdeki öğrenci yurttaş bu devlet kararının metnini iki nüsha halinde hazırlayacak ve sonra siz, bunları tam olarak uygulamayı üstlendiğinizi lütfen onaylayacaksınız".

Görüşümce, eski burjuva devlet aygıtı ve devlet yönetimiyle yeni sosyalist devlet aygıtı ve devlet yönetiminin farkı, bir örnekle böyle anlatılabilir.

Biz ütopyacı değiliz. Herhangi bir vasıfsız işçinin ve herhangi bir aşçı kadının hemen devlet yönetimine girecek durumda olmadığını biliyoruz. Bu hususta gerek Kadetlerle, gerekse de Breşkovskaya ve Tsereteli ile görüş birliği içindeyiz. Fakat bu yurttaşlardan farkımız, devleti yönetmeyi ve günlük idari çalışmayı sadece zenginlerin ya da zengin ailelerden gelen memurların başarabilecekleri önyargısından derhal kopmayı talep etmemizdir. Biz, devlet yönetiminde çalışmak için verilen *eğitimin* sınıf bilinçli işçiler ve askerler tarafından sevk ve idare edilmesini ve buna vakit geçirmeksizin başlanmasını, yani bütün emekçileri, bütün yoksul halkı bu eğitime çekme işine derhal *başlanmasını* talep ediyoruz.

Kadetlerin de halka demokrasiyi öğretmek istediklerini biliyoruz. Kadet hanımlar, hizmetçilere, en iyi Fransız ve İngiliz kaynaklardan kadınların hak eşitliği üzerine konferanslar vermeye hazırlar. Belki de ilk konser toplantısında binlerce insanın önünde sahnede aleni bir öpüşme gösterisi düzenlenecek: Konferans veren Kadet hanım Bayan Breşkovskaya'yı, Breşkovskaya eski bakan Tsereteli'yi öpücüklere boğacak ve minnettar halk böylece, cumhuriyetçi eşitlikten, özgürlükten, kardeşlikten ne anlaması gerektiğini anlaşılır biçimde öğrenecek...

Evet, Kadetlerin, Breşkovskaya ve Tsereteli'nin kendi tarzlarında demokrasiye bağlı olduklarını ve halka demokrasi propagandası yaptıklarını kabul ediyoruz. Fakat biz demokrasiden biraz farklı birşey anlıyorsak elden ne gelir?

Görüşümüzce, savaşın korkunç yük ve sıkıntılarını yumuşatmak, savaşın halkta açtığı korkunç yaraları iyileştirmek için *devrimci* bir demokrasiye ihtiyacımız var, yoksulların çıkarına *devrimci* önlemlere ihtiyacımız var, yukarıda örnek olarak anlatılan evlerin dağıtılması türünden önlemlere ihtiyacımız var. Kentte ve kırda gıda maddeleri, giysiler, ayakkabılar konusunda, kırda toprak, arazi vb. konusunda *aynen böyle* hareket edilmelidir. Devleti *bu* ruhla yönetmek için *derhal* on, belki de yirmi milyon insanı *devlet* aygıtına, tek bir kapitalist ülkede bile varolmayan bir aygıta *çekebiliriz*. Bu aygıtı ancak biz yaratabiliriz, çünkü halkın muazzam çoğunluğunun tam, kayıtsız-şartsız sempatisi kesin bizimledir. Bu aygıtı ancak biz yaratabiliriz, çünkü bir işçi milisi oluşturacak ve bunu giderek (ki genişletilmesine hemen başlanacaktır) *tüm halkın* milisi yapacak *durumda* olan sınıf bilinçli işçiler, uzun kapitalist "çıraklık dönemi"nin (kapitalizmin yanında çıraklığa boşuna girmedik) disipline ettiği işçiler bizden yanadır. Önderlik sınıf bilinçli işçilerde olmalıdır, onlar ise emekçilerin ve ezilenlerin geniş kitlesini yönetime çekebilecek durumdadırlar.

Bu yeni aygıtın ilk adımlarında hataların kaçınılmaz olması kendiliğinden anlaşılır. Fakat serflik kaldırıldıktan sonra özgürlüklerine kavuşan ve kendi işlerini kendileri idare etmeye başlayan köylüler de hata yapmadılar mı? Halk kendi kendini yönetmeyi ve hatalardan kaçınmayı pratiğin dışında, derhal halkın gerçekten kendi kendini yönetmesine geçmenin dışında hangi yolla öğrenebilir? Şimdi en önemlisi, devleti sadece bunun için yetiştirilen, toplumsal konumları itibariyle sermayeye bağımlı memurların yönetebileceği burjuva-aydın önyargısını bir kenara atmaktır. En önemlisi, burjuvazi, bürokrasi ve "sosyalist" bakanların eski tarzda yönetmeye çalıştıkları ama yönetemedikleri ve bir köylü ülkesinde yedi ay sonra bir köylü ayaklanmasının patlak verdiği duruma son vermektir!! En önemlisi, ezilenlere ve emekçilere kendi güçlerine güven duygusu aşılamak, *yoksul-*

ların çıkarı için ekmeğin, bütün gıda maddelerinin, bütün giysilerin, evlerin vs. *doğru,* sımsıkı düzenlenmiş, örgütlü dağıtımını sadece kendilerinin ele alabileceğini, almak zorunda olduğunu pratikte göstermektir. Rusya'nın çöküşten ve yokoluştan kurtulmasının başka çaresi *yoktur.* Buna karşılık proleter ve yarıproleterlerin yönetimi sorumlulukla, cesaretle, her yerde aynı zamanda devralmaya başlaması, kitleler arasında tarihte benzeri olmayan bir coşku yaratacak ve sefaletle mücadelede halkın gücünü, tıknefesli eski bürokratik güçlerimize çözümsüz görünen birçok görevi kapitalistler için değil, beyler için değil, bürokratlar için değil, kırbaç altında değil, *ilk kez kendisi için çalışan* milyonlarca kitlenin gücüyle çözecek kadar çoğaltacaktır.

*

Bazarov yoldaşın, "Novaya Jizn"in 10 Ekim (27 Eylül) tarihli 138. sayısında yayınlanan "Bolşevikler ve Devlet İktidarı Sorunu" makalesinde özellikle enerjik ve özellikle talihsiz biçimde ortaya attığı merkeziyetçilik sorunu da devlet aygıtı sorununa dahildir.

Bazarov yoldaşın düşünce silsilesi şöyle: Sovyetler, devlet yaşamının bütün alanlarına uygun bir aygıt oluşturmazlar, çünkü yedi aylık deneyim göstermiş ve "Petrograd Yürütme Komitesi Ekonomi Bölümü'nde bulunan onlarca, yüzlerce belgesel kanıt" doğrulamıştır ki, Sovyetler birçok yerde gerçekten "tüm iktidarı" ellerinde tutmalarına rağmen, "ekonomik perişanlığa karşı mücadelede biraz olsun tatmin edici hiçbir sonuç alamamışlardır." "Üretim dallarına göre düzenlenmiş, her dal içinde sıkı biçimde merkezileşmiş ve tüm devlet çapında tek bir merkeze bağlı" bir aygıt gerekliymiş. "Sözkonusu olan —bunu bir dinleyin— eski aygıtın ikamesi değil, sadece onun ıslah edilmesidir... Bolşevikler istedikleri kadar plancılarla alay etsinler."

Bazarov yoldaşın bütün bu değerlendirmeleri, düpedüz şaşı-

lacak ölçüde çolpadır, burjuvazinin düşüncelerinin bir kopyası, onun sınıf bakış açısının bir yansımasıdır.

Gerçekten de. Rusya'da Sovyetlerin herhangi bir zamanda herhangi bir yerde "tüm iktidarı" ellerinde bulundurduklarını iddia etmek düpedüz gülünçtür (eğer kapitalistlerin bencil sınıf sahtekârlığının tekrarı değilse). Tüm iktidar, tüm toprak ve arazi üzerinde, tüm bankalar üzerinde, tüm fabrikalar üzerinde iktidarı kapsar; tarihin derslerini ve politikayla ekonomi arasındaki ilişki üzerine bilimsel olgu malzemesini birazcık da olsa bilen bir insanın bu "önemsiz" hususu "unutması" imkânsızdır.

Burjuvazinin yalancı yöntemi, Sovyetlere iktidarı *devretmemesi,* Sovyetlerin her ciddi adımını *sabote etmesi,* hükümeti ve topraklar, bankalar vs. üzerinde iktidarı elinde tutması, ve buna rağmen ekonomik perişanlığın suçunu Sovyetlere yüklemesinden ibarettir! Üzücü koalisyon deneyimi işte tam da bundan ibarettir.

Sovyetler hiçbir zaman tüm iktidara sahip olmadılar. Aldıkları önlemler palyatif çareler olmaktan öteye gidemiyor ve sadece karışıklığı artırıyordu.

Kanaatleri, Partilerinin programı ve tüm taktiği itibariyle merkeziyetçi olan Bolşevikleri merkeziyetçiliğin gerekliliğine ikna etmek istemek, tam anlamıyla denize su taşımak demektir. "Novaya Jizn" yazarlarının bu saçmalıklarla uğraşmalarının nedeni, onların "tüm devlet çapında" bakış açılarını alaya almamızın amacını ve anlamını anlamamış olmalarıdır. "Novaya Jizn"ciler bunu, sınıf mücadelesi öğretisi kendileri için bir inanç meselesi değil, sadece *dudak ucuyla* kabul edilen birşey olduğundan anlamamışlardır. Ezbere öğrendikleri sınıf mücadelesine dair lafları tekrarlarken, anbean teorik olarak eğlendirici, pratik olarak gerici "sınıflar üstünde durma" bakış açısında yollarını şaşırıyorlar ve sonra bu burjuvazi yardakçılığına "tüm devlet çapında" plan adını veriyorlar.

Devlet, sevgili dostlar, bir sınıf kavramıdır. Devlet, bir sınıfın bir başka sınıfı ezmesinin organı ya da aletidir. Devlet, burjuvazinin proletaryaya zulmetmesinin bir aracı olduğu sürece tek bir proleter şiar olabilir: Bu devleti *yıkmak*. Fakat devlet proletaryanın devleti haline gelince, proletaryanın burjuvaziyi ezmesinin aleti haline gelince, o zaman biz mutlaka güçlü bir hükümetten ve merkeziyetçilikten yanayız.

Daha popüler söylemek gerekirse: bizim dalga geçtiğimiz şey "planlar" değil, Bazarov ve ortaklarının "işçi denetimi"ni ve "proletarya diktatörlüğü"nü reddetmekle burjuvazinin diktatörlüğünü *savunduklarını* anlamaktan aciz oluşlarıdır. Burada orta yol yoktur, böyle bir orta yol, sadece küçük-burjuva demokratlarının vehimlerinde mevcuttur.

Sovyetlerin *merkeziyetçiliğine* karşı, bir araya toplanmalarına karşı hiçbir merkez, hiçbir Bolşevik hiçbir zaman itiraz etmemiştir. Fabrika Komitelerinin üretim dallarına göre birleştirilmesine, merkezileştirilmesine hiçbirimizin itirazı yok. Bazarov *baltayı taşa vuruyor*.

Biz "merkeziyetçilik"le, "planlar"la değil, *reformizmle* dalga geçiyoruz, geçtik, geçeceğiz. Çünkü reformizminiz koalisyon deneyimlerinden sonra iki kez gülünçtür. Ve "aygıt ikame edilmemeli, sadece ıslah edilmeli" dendiğinde, bu reformist olmak demektir, bu, devrimci değil, reformist demokrat olmak demektir. Reformizm, egemen sınıfın tavizler vermesinden, iktidarı *elinde tutan* egemen sınıfın tavizler vermesinden başka birşey değildir, ama onun yıkılması değil.

Yarım yıllık koalisyonun kanıtladığı şey tam da budur.

Ve biz bununla dalga geçiyoruz. Sınıf mücadelesi öğretisini iyice düşünmeden Bazarov, koro halinde şu şarkıyı söyleyen burjuvazinin tuzağına düşüyor: "Mesele işte bu, biz reformlara karşı değiliz, biz işçilerin tüm devlet çapında denetime katılmasından yanayız, bununla tamamen hemfikiriz", ve iyi niyetli Ba-

zarov, burada *nesnel olarak,* kapitalistlere öykünen biri rolünü oynuyor.

Şiddetli sınıf mücadelesi içinde "ortayolcu" bir pozisyon almaya çalışanların durumu her zaman böyle olmuştur ve her zaman böyle olacaktır. İşte "Novaya Jizn" yazarları sınıf mücadelesini kavrayacak durumda olmadıkları için, izledikleri politika, burjuvaziyle proletarya arasında öylesine gülünç sürekli bir gelgitten ibarettir.

"Planlar"a girişin sevgili yurtaşlar; bu politika değil, bu sınıf mücadelesi meselesi değil, burada halka yararlı olabilirsiniz. Yazı kurulunuz iktisatçı kaynıyor. Üretim ve paylaşımın düzenlenmesi sorunlarında çalışmaya hazır olan mühendisler ve diğerleriyle bir araya gelin, büyük "aygıt"ınızın (gazetenizin) ekini, Rusya'da üretim ve ürünlerin paylaşımı, bankalar ve kapitalist birlikler vs. üzerine tam verilerin nesnel işlenmesine ayırın. Böylece halka yararlı olursunuz, iki cami arasında beynamazlığınızın burada çok fazla zararlı etkileri olmaz. Böyle "planlar" hazırlamanız size alay değil, tersine işçilerin minnettarlığını getirecektir.

Muzaffer olunca proletarya şöyle hareket edecektir: O, işçi örgütlerinin *denetimi altında* iktisatçılardan, mühendislerden, tarım uzmanlarından vs., bir "plan" hazırlamak ve denemek, merkezileşme sayesinde emek tasarrufu sağlayacak çareler bulmak, denetimi en basit, en rahat, en ucuz ve en kapsamlı biçimde uygulamanın önlem ve yöntemlerini ortaya çıkarmak için yararlanacaktır. Bunun için iktisatçılara, istatistikçilere, teknisyenlere iyi ücret ödeyeceğiz, fakat ... işlerini sorumlulukla ve tümüyle ve bütünüyle *emekçilerin çıkarları doğrultusunda* yapmazlarsa yiyecek vermeyeceğiz.

Merkeziyetçilikten ve bir "plan"dan yanayız, ama *proleter* devletin merkeziyetçiliğinden ve planından yanayız, üretim ve paylaşımın yoksulların, emekçilerin ve sömürülenlerin çıkarları

doğrultusunda proleterce düzenlenmesinden yanayız, sömürücülere *karşıyız*. "Tüm devlet çapında plan" olarak, sadece kapitalistlerin direnişini kıran, tüm iktidarı halkın çoğunluğunun, yani proleterlerin ve yarı-proleterlerin, işçilerin ve yoksul köylülerin eline veren şeyi kabul edeceğiz.

*

Beşinci argüman, Bolşeviklerin iktidarı koruyamayacaklarından ibarettir, çünkü "durum olağanüstü karmaşık"tır ...

Ah şu çokbilmişler! Devrime rıza göstermeye pekâlâ hazırlar — tek şu "olağanüstü karmaşık durum" olmasa.

Böyle devrimler yoktur ve böyle bir devrim iç çekişlerinin ardında bir aydının gerici sızlanmalarından başka birşey yoktur. Bir devrim görünüşte pek karmaşık olmayan bir durumda başlamış olsa bile, devrimin kendisi gelişimi içinde *daima olağanüstü* karmaşık bir durum yaratır. Çünkü gerçek bir devrim, derinlemesine bir devrim, Marx'la söylemek gerekirse, bir "halk" devrimi, eski toplum düzeninin ölümü ve yeni bir toplum düzeninin, on milyonlarca insanın yeni bir yaşam tarzının doğumunun inanılmaz karmaşık ve acılı sürecidir. Devrim en şiddetli, en vahşi, en çılgınca sınıf mücadelesi ve içsavaştır. Tarihte hiçbir büyük devrim içsavaş olmadan gerçekleşmedi. İçsavaşın ise "olağanüstü karmaşık durum" olmadan düşünülebileceğini, ancak dar görüşlü, dünyadan bihaber insanlar varsayabilirler.

Olağanüstü karmaşık bir durum olmasaydı, devrim de olmazdı. Kurttan korkan ormana girmesin.

Beşinci argümanda tahlil edilecek hiçbir şey yok, çünkü ne ekonomik, ne politik, ne de herhangi bir başka düşünce içermiyor. Sadece devrimin içini kararttığı ve ürküttüğü insanların iç çekişlerini içeriyor. Bu iç çekişleri karakterize etmek için izninizle iki küçük kişisel anımı aktaracağım.

Temmuz Günlerinden kısa süre önce zengin bir mühendisle

görüşme. Mühendis bir zamanlar devrimciydi, Sosyal-Demokrat Parti, hatta Bolşevik Parti üyesiydi. Şimdi işçilerin ele avuca sığmazlığı, dizginsizliği karşısında dehşet ve öfke içinde. Hiç olmazsa Alman işçileri gibi olsalardı! —diyordu (yurtdışını tanıyan kültürlü bir adamdı)— genelde toplumsal devrimin kaçınılmazlığını elbette anlıyorum, fakat, savaşın işçilerin seviyesini böylesine düşürdüğü ülkemizde ... bu devrim değil, uçurumdur.

Tarih bizi, tıpkı bir Alman ekspresinin istasyona girişi gibi barışçıl, sakin, pürüzsüz ve sağlıklı biçimde devrime götürmüş olsaydı, toplumsal devrimi benimsemeye hazır olurdu. Terbiyeli kondüktör vagon kapılarını açar ve seslenir: "Toplumsal Devrim durağı. Herkes insin[1]!" O zaman neden kapitalist bayların hizmetinde bir mühendis olmak konumundan, işçi örgütlerinin hizmetinde bir mühendis konumuna geçmesindi?

Bu adam grevler gördü. En barışçıl zamanda bile en basit grevin ne büyük coşku fırtınaları yarattığını biliyor. Sınıf mücadelesi dev bir imparatorluğun *tüm* emekçi halkını karıştırdığında, savaş ve sömürü, yüzyıllardan bu yana toprak sahipleri, onlarca yıldan bu yana da kapitalistler ve Çarlık memurları tarafından yağmalanan ezilen milyonlarca insanı neredeyse umutsuzluğa sürüklediğinde, bu fırtınanın milyonlarca kez daha güçlü olacağını biliyor. Bütün bunları "teorik olarak" kavrıyor, tüm bunları *ağzıyla* kabul ediyor, sadece, olağanüstü karmaşık durum gözünü yıldırmış.

Temmuz Günlerinden sonra, o zamanlar Kerenski Hükümeti'nin beni şereflendirdiği özellikle şefkatli dikkat sayesinde illegal yaşamak zorunda kalmıştım. Tabii ki beni saklayan bir işçiydi. Petrograd'ın ücra işçi mahallelerinden birinde küçük bir işçi evinde öğle yemeği yenecek. Evin kadını ekmeği getiriyor. Evin erkeği: "Şu ekmeğin güzelliğine bak" diyor. "Belli ki ar-

[1] "Alle aussteigen" (Herkes insin) Lenin'de Almancadır. —*Red.*

tık 'onlar' kötü ekmek vermeye cesaret edemiyorlar. Petrograd'da iyi ekmek de olabileceğini neredeyse unutmuştuk."

Temmuz Günlerinin bu sınıfsal değerlendirmesi beni şaşırttı. Düşüncelerim, olayların politik anlamı etrafında dönüyor, olayların genel seyri içinde bunların rolünü değerlendiriyor, tarihin bu zikzaklı yolunun hangi durumdan kaynaklandığını ve hangi duruma yol açacağını, değişen koşullara uyum sağlamak için şiarlarımızı ve Parti aygıtımızı nasıl değiştirmemiz gerektiğini araştırıyordu. Hiç yoksulluk yaşamamış bir insan olarak ekmeği düşünmemiştim. Ekmek benim için, yazınsal çalışmanın bir tür yan ürünü olarak kendiliğinden gelen bir şeydi. Düşünce her şeyin temelinde yatan şeye, ekmek uğruna sınıf mücadelesine, olağanüstü karmaşık ve karışık bir yoldan politik tahlille ulaşmıştı.

Fakat, iyi ücret alan ve son derece zeki bir işçi de olsa, ezilen sınıfın bir temsilcisi, hayranlık uyandıran bir yalınlık ve düzlükle, sağlam bir kararlılıkla, biz aydınların çok uzak olduğu şaşırtıcı bir görüş berraklığıyla öküzü boynuzundan yakalıyor. Dünya iki kampa bölünmüş durumda: "Biz"ler, emekçiler, ve "onlar", sömürücüler. Olup bitenden mahcubiyetin izi bile yok: bu, emeğin sermayeye karşı uzun mücadelesindeki muharebelerden biridir. Odun kesilen yerde yonga uçuşur.

Devrimin bu "olağanüstü karmaşık durumu" ne kadar da acı verici — burjuva aydını böyle düşünüp böyle hissediyor.

"Onları" sımsıkı yakaladık, "onlar" eskisi gibi küstahlaşmaya cesaret edemiyorlar. Daha sıkı tutarsak işlerini tamamen bitiririz — işçi böyle düşünüp böyle hissediyor.

*

Altıncı ve son argüman: Proletarya, "sadece proletarya diktatörlüğünü değil, onunla birlikte tüm devrimi de süpürüp atacak düşman güçlerin muazzam baskısına direnemeyecektir."

Boşuna uğraşmayın baylar, bizi korkutamazsınız. Bu düş-

man güçleri ve baskılarını Kornilovculuk sırasında (Kerenskiciliğin ondan hiç farkı yoktur) gördük. Proletarya ve yoksul köylülerin Kornilovculuğu nasıl süpürüp attıklarını, burjuvazi yandaşlarının ve küçük toprak sahiplerinin özellikle zengin ve özellikle devrim "düşmanı" yerel kesimlerinin az sayıdaki temsilcisinin nasıl acınacak ve çaresiz bir duruma düştüklerini herkes gördü, halk bunu unutmaz. 13 Ekim (30 Eylül) tarihli "Dyelo Naroda", işçileri, Kurucu Meclis'e kadar, Kerenskiciliğe (yani Kornilovculuğa) ve Tsereteli'nin çarpıtılmış Buligin Duması'na (ayaklanan köylülere karşı "askeri önlemler"in koruması altında toplantıya çağrılmıştır!) "tahammül etmeyi" telkin ediyor. "Dyelo Naroda" hiç durmadan ve nefes nefese "Novaya Jizn"in altıncı argümanını yineliyor ve bağırmaktan sesi kısılıyor: "Kerenski Hükümeti hiçbir koşulda boyun eğmeyecektir" (yani "işçi-köylü iktidarı"na, Sovyetlerin iktidarına; "Dyelo Naroda", pogrom kahramanlarından ve Anti-Semitlerden, monarşistlerden ve Kadetlerden geri kalmamak için "Troçki ve Lenin'in" iktidarı olarak adlandırıyor: bu tür araçlar bile Sosyal-Devrimciler için evladır!!)

Fakat ne "Novaya Jizn" ne de "Dyelo Naroda" sınıf bilinçli işçileri korkutamaz. Kerenski Hükümeti —diyorsunuz— hiçbir koşulda boyun eğmeyecek, yani daha berrak, basit ve açık söylemek gerekirse, Kornilovculuğu tekrar edecek. Ve "Dyelo Naroda"cı baylar, bunun "korkunç perspektiflere" sahip bir "içsavaş" anlamına geleceğini iddia etmeye cesaret edebiliyorlar!

Hayır, baylar, işçileri aldatamazsınız! Bu bir içsavaş değil, bir avuç Kornilovcunun hiçbir şansı olmayan ayaklanması olacaktır. Yoksa halka "boyun eğmeme"yi ve ne pahasına olursa olsun, Viborg'da Kornilovcuların başına gelenin daha geniş biçimde yinelenmesini provoke etmek mi istiyorlar? Sosyal-Devrimciler bunu *istiyorsa,* Sosyal-Devrimci Parti'nin üyesi Ke-

renski bunu istiyorsa — halkı çılgınlığa kadar itebilir. Fakat bununla işçileri ve askerleri korkutamazsınız baylar.

Ne büyük bir arsızlık: yeni Buligin Duması'na hile karıştırdılar, hileyle gerici kooperatifçileri, köy Kulaklarını yardıma çağırdılar, bunlara kapitalistleri ve toprak sahiplerini (varlıklı denilen unsurları) kattılar ve bu Kornilovcular çetesiyle *halkın iradesini,* işçilerin ve köylülerin iradesini *sabote etmek* istiyorlar.

Bir köylü ülkesinde ülkeyi köylü ayaklanmaları dalgasının kaplaması gibi bir durum yaratmayı başardılar! Bir düşünün: Nüfusunun yüzde 80'i köylü olan bir demokratik cumhuriyette, bu köylü nüfusu ayaklanmaya ittiler... 13 Ekim'de (30 Eylül) işçi ve köylülere "sabır" öğütleme utanmazlığını gösteren Çernov'un gazetesi, "Sosyal-Devrimci" Partinin organı "Dyelo Naroda", 12 Ekim'deki (29 Eylül) başyazıda şunu itiraf etmek zorunda kalmıştı:

> "Köyde, özellikle Merkezi Rusya'nın köylerinde *hüküm süren bağımlılık* ilişkilerinin ortadan kaldırılması için nerdeyse hiçbir şey yapılmadı."

Aynı "Dyelo Naroda" 12 Ekim (29 Eylül) tarihli aynı başyazıda, "devrimci bakanların yöntemlerinde" "Stolipin yöntemi"nin güçlü biçimde yaşamaya devam ettiğini söylüyor. Daha açık ve basit söylemek gerekirse, bu şu anlama geliyor: gazete Kerenski, Nikitin, Kişkin ve ortaklarını *Stolipinci* olarak niteliyor.

Köylüleri ayaklanmaya iten "Stolipinci" Kerenski ve ortakları, şimdi köylülere karşı "askeri önlemler" alıyor ve halkı Kurucu Meclis'i toplantıya çağırmakla avutuyorlar (Kerenski ve Tsereteli 21 (8) Temmuz'da resmen, Kurucu Meclis'in planlandığı gibi 30 (17) Eylül'de toplanacağını açıkladılar, fakat sonra *sözlerinde durmadılar,* ve hatta *Menşevik Dan*'ın tavsiyelerine rağmen ertelediler, o zamanki Menşevik Yürütme Komitesi'nin istediği gibi Ekim sonuna değil, ta Kasım sonuna ertelediler).

"Stolipinci" Kerenski ve ortakları halkı yakında Kurucu Meclis'in toplanacağıyla avutuyorlar, sanki halk, bu gibi meselelerde daha önce de yalan söylemiş insanlara inanabilirmiş gibi, sanki halk, en ücra köylerde bile *askeri önlemlere* başvuran, yani bilinçli köylülerin keyfi tutuklanmalarını ve seçimlere *hile karıştırılmasını* açıkça *örtbas eden* bir hükümetin Kurucu Meclis'i *doğru* biçimde toplantıya çağırabileceğine inanabilirmiş gibi.

Köylüler ayaklanmaya itiliyor ve onlara şöyle deme arsızlığı gösteriliyor: "Sabredin", bekleyin, kendinizi, ayaklanan köylüleri "askeri önlemler"le sakinleştiren hükümete emanet edin!

İşler 2 Temmuz'dan (19 Haziran) sonraki saldırıda yüz binlerce Rus askerinin mahvolmasına kadar, savaşın uzatılmasına kadar, komutanlarını denize atan Alman bahriyelilerinin ayaklanmasına kadar, bütün bunlara kadar oluruna bırakılıyor, bütün bu süre boyunca, *bütün* savaşan devletlere adil bir barış *önermeden* barış üzerine gevezelik ediliyor ve işçilere ve köylülere, ölmeye gönderilen askerlere şöyle deme arsızlığı gösteriliyor: "Sabretmelisiniz", "Stolipinci" Kerenski hükümetine güvenin, bir ay daha Kornilov generallerine güvenin, belki de bu bir ay içinde birkaç on bin askeri daha mezbahaya gönderirler... "Sabretmelisiniz."

Bu arsızlık değil mi?

Hayır, bay Sosyal-Devrimciler ve Kerenski'nin partili arkadaşları, askerleri aldatamazsınız!

İşçiler ve askerler Kerenski hükümetine, *gereksiz* tek bir gün, tek bir saat bile sabretmeyeceklerdir, çünkü bir *Sovyet* hükümetinin bütün savaşanlara *derhal* adil bir barış önereceğini, böylece *çok büyük bir ihtimalle* derhal bir ateşkes ve hızlı bir barış sağlayacağını biliyorlar.

Köylü ordumuzun askerleri, Sovyetlerin iradesine rağmen köylü ayaklanmasını askeri önlemlerle bastıran Kerenski Hükü-

meti'nin tek bir gün, *gereksiz* tek bir saat bile iktidarda kalmasına sabretmeyecektir.

Hayır, bay Sosyal-Devrimciler ve Kerenski'nin partili arkadaşları, işçileri ve köylüleri daha fazla aldatamayacaksınız.

*

Ölümüne korkmuş "Novaya Jizn"in, düşman güçlerinin baskısının proletarya diktatörlüğünü süpürüp atacağı yönündeki argümanı, son derece büyük bir mantıki ve politik hata daha içeriyor, bunu ancak aptallaşacak kadar gözü korkutulmuş insanlar göremezler.

"Düşman güçlerinin baskısı proletarya diktatörlüğünü süpürüp atacaktır" diyorsunuz. İyi. Fakat sizler, değerli yurttaşlar, hepiniz iktisatçı ve eğitimli insanlarsınız. Hepiniz, burjuvaziyle demokrasiyi karşılaştırmanın saçmalık olduğunu ve cahilliği gösterdiğini, bunun, kiloyla metreyi karşılaştırmak gibi birşey olduğunu bilirsiniz. Çünkü bir demokrat burjuvazi, ve bir de küçük-burjuvazinin demokrat olmayan (bir Vendée'ye yetenekli) kesimleri vardır.

"Düşman güçler" lafı bir safsatadır. (Arkasında çiftlik sahiplerinin de bulunduğu) *burjuvazi* ise sınıfsal bir kavramdır.

Çiftlik sahipleriyle birlikte burjuvazi; proletarya, küçük-burjuvazi, küçük mülk sahipleri, ilk planda da köylülük — *tüm* kapitalist ülkeler gibi, Rusya'nın da bölündüğü üç temel "güç" bunlardır. Çoktan beri *her* kapitalist ülkede (Rusya'da da) sadece bilimsel ekonomik tahlilin değil, aynı zamanda *bütün* ülkelerin yakın çağ tarihlerinin *politik deneyimiyle* de, 18. yüzyıldan bu yana gerçekleşen *tüm* Avrupa devrimlerinin deneyimiyle, *her iki* Rus devriminin —1905 ve 1917— deneyimiyle kanıtlanan üç temel "güç" bunlardır.

Demek proleterlere, burjuvazinin baskısının, proleterlerin ik-

tidarını süpürüp atacağı tehdidinde bulunuyorsunuz? Tehdidinizin anlamı sadece ve sadece bu, başka bir içeriği yok.

İyi. Eğer burjuvazi, örneğin işçilerle yoksul köylülerin iktidarını süpürüp atacak durumdaysa, o zaman geriye "koalisyon"dan başka, yani küçük-burjuvaların burjuvaziyle ittifakından ya da uzlaşmasından başka birşey kalmaz. Başka birşey düşünülemez!!

Koalisyon ise yarım yıl boyunca denendi, koalisyon çöküşe yol açtı ve bizzat sizler, "Novaya Jizn"den sevgili ama mantıksız yurttaşlar, koalisyondan *ayrıldınız*.

Şimdi ortaya çıkan ne?

Sizler, "Novaya Jizn"den yurttaşlar, işin içine öyle karıştınız, gözünüz öyle yıldı ki, en basit düşünceyle bile başa çıkamıyorsunuz, *bırakın beşi, üçe kadar bile sayamıyorsunuz*.

Ya tüm iktidar burjuvaziye — ki bunu çoktan beri savunmuyorsunuz, ve bizzat burjuvazi de böyle bir şeyi ima etmeyi bile göze alamıyor, çünkü halkın 3 ve 4 Mayıs'ta (20–21 Nisan) böyle bir iktidarı bir omuz darbesiyle devirdiğini ve böyle bir iktidarı bugün üç kat büyük bir kararlılık ve acımasızlıkla yıkacağını biliyor. Ya da iktidar küçük-burjuvaziye, yani onun burjuvaziyle koalisyonu (ittifak, uzlaşma), çünkü tüm devrimlerin deneyiminin göstermiş olduğu gibi, kapitalist bir ülkede sermayeden yana ya da emekten yana olunabileceğini, ama ikisi arasında durulamayacağını söyleyen iktisat biliminin gösterdiği gibi, küçük-burjuvazi iktidarı kendi başına ve bağımsız olarak almak istemez ve *alamaz*. Bu koalisyon Rusya'da altı ay boyunca düzinelerce yöntem denedi ve iflas etti.

Ya da son olarak, burjuvaziye karşı, onun direnişini kırmak için, tüm iktidar proleterlere ve yoksul köylülere. Bu henüz denenmedi ve sizler, "Novaya Jizn"ci baylar, burjuvaziden duyduğunuz korkuyla ürkütmeye çalıştığınız halktan bunu *denememesini* istiyorsunuz.

Dördüncü birşey düşünülemez.

O halde "Novaya Jizn" proletarya diktatörlüğünden korkup, proleter iktidarın burjuvazi tarafından güya yenilgiye uğratılması imkânı nedeniyle bu iktidarı reddettiğinde, bu tavır, kapitalistlerle *anlaşma* konumuna *gizlice geri dönmeyle* eşanlamlıdır!!! Direnişten korkan birinin, bu direnişin üstesinden gelinebileceğine inanmayan birinin, halkı "kapitalistlerin direnişinden korkun, onunla başa çıkamazsınız" sözleriyle eğiten birinin *böylece* yeniden kapitalistlerle anlaşma çağrısı yaptığı gün gibi açıktır.

Bugün koalisyonun iflasını gören, koalisyonu açıkça savunmaya cesaret edemeyen ve aynı zamanda proletarya ve yoksul köylülüğün mutlak iktidarından korkan burjuvazinin kanatları altındaki bütün küçük-burjuva demokratlarının aklının karıştığı gibi, "Novaya Jizn"in de zihni çaresiz ve acıklı biçimde karışmıştır.

*

Kapitalistlerin direnişinden korkmak ve fakat kendini devrimci olarak adlandırıp sosyalist saflarda görülmek istemek — ne büyük alçaklık! Bu tür seslerin *yükselebilmesi* için oportünizmin kemirdiği uluslararası sosyalizmin ne büyük bir ideolojik çöküş yaşaması gerekiyordu.

Kapitalistlerin direnme gücünü şimdiden gördük, bütün halk gördü, çünkü kapitalistler diğer sınıflardan daha sınıf bilinçliler ve Sovyetlerin anlamını derhal kavradılar; derhal *bütün güçlerini* sonuna kadar harekete geçirdiler, *Sovyetleri parçalamak için,* onları bir hiç haline getirmek için, onları (Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin yardımıyla) bozmak, laklakhanelere dönüştürmek ve köylülerle işçileri aylar süren boş gevezelik ve devrim oyunlarıyla yormak için insan elinden gelen her şeyi denediler, bütün kaldıraçları harekete geçirdiler, eşi duyulmadık yalan ve iftira araçlarına, askeri komplolara başvurdular.

Proleterlerle yoksul köylülerin direnme gücünü ise *henüz görmedik,* çünkü bu güç kendisini tüm büyüklüğüyle ancak iktidar proletaryanın elinde olduğunda, bugün yoksulluğun ve kapitalist köleliğin ezdiği onlarca milyon insan, devlette iktidarın ezilen sınıflara geçtiğini, iktidarın çiftlik sahiplerine ve kapitalistlere karşı mücadelede yoksulları desteklediğini, onların direnişini *kırdığını* kendi deneyimiyle görüp *hissettiğinde* ortaya çıkacaktır. *Ancak* o zaman halkın içinde kapitalistlere karşı kullanılmayan nasıl bir direnme gücü yattığını göreceğiz, ancak o zaman Engels'in "saklı sosyalizm" dediği şey ortaya çıkacak, ancak o zaman işçi sınıfı iktidarının açık ya da gizli, aktif tavır alan ya da pasif direnişte bulunan her *onbin* düşmanına karşılık, o zamana kadar politik olarak uyuyan, sefalet ve umutsuzluklarının acısı içinde zar zor geçinen, kendilerinin de insan olduğu, kendilerinin de yaşama hakkı olduğu, merkezileşmiş modern devletin tüm iktidarının kendilerine de hizmet edebileceği, proleter milis birliklerinin *onları* da devlet yönetimine doğrudan, sıkı, günlük katılıma çağırdığı inancını yitirmiş olan *bir milyon* yeni savaşçı ayağa kalkacaktır.

Kapitalistler ve çiftlik sahipleri Plehanov, Breşkovskaya, Tsereteli, Çernov ve ortaklarının hayırhah katılımıyla, demokratik cumhuriyeti *kirletmek* için *herşeyi* yaptılar, onu kirletmek için halkı kayıtsızlık ve aldırmazlık içine düşürecek, *herşey ona vız gelip tırıs gidecek* kadar servet dalkavukluğu yaptılar; çünkü aç biri cumhuriyeti monarşiden ayıramaz, başkalarının çıkarı için mahvolan üşümüş, yalınayak, köşeye sıkıştırılmış asker, cumhuriyeti sevemez.

Fakat en son işçi, herhangi bir işsiz, her aşçı kadın, her mahvolmuş köylü, proleter iktidarın servetin önünde yerlere kadar eğilmediğini, tersine yoksullara yardım ettiğini, bu iktidarın devrimci önlemler almaktan korkmadığını, asalakların elinden fazla ürünleri alıp açlara verdiğini, evsizleri zorla zenginlerin

evine yerleştirdiğini, tüm yoksul ailelerin çocuklarına yeterli süt verilinceye kadar zenginlere bir damla süt vermeden onları süt parası ödemek zorunda bıraktığını, arazilerin emekçilerin eline, fabrika ve bankaların işçilerin denetimine geçtiğini, milyonerlerin sakladıkları servetleri için derhal ve ağır biçimde cezalandırıldığını gördüğünde —gazetelerde değil, kendi gözleriyle gördüğünde—, yoksul halk bütün bunları görüp hissettiğinde, kapitalist ve Kulakların hiçbir gücü, uluslararası mali sermayenin yüzlerce milyara hükmeden hiçbir gücü halk devrimini yenilgiye uğratamayacak, bilakis tam tersine o tüm dünyayı *yenecektir*, çünkü bütün ülkelerde sosyalist devrim yaklaşmaktadır.

Devrimimiz kendi kendinden korkmazsa ve tüm iktidarı proletaryaya devrederse, yenilmez olacaktır, çünkü arkamızda, savaşın şimdilik bastırdığı ama yok edilemeyen, tersine daha da güçlenen proletaryanın ölçülmez büyüklükteki, daha da ileri, daha da iyi örgütlü dünya güçleri vardır.

*

Kapitalist bayların Bolşeviklerin iktidarını, yani yoksul köylülüğün sınırsız desteğinin garanti olduğu proletarya iktidarını "süpürüp atacağı"ndan korkmak! Ne büyük bir miyopluk, halktan ne alçaltıcı bir korku, nasıl bir ikiyüzlülük! Bu korkuyu ifade eden kişiler, "adalet" sözcüğünü, hiç inanmadan, alışkanlık olarak, laf olarak, herhangi bir içerik yüklemeden ağızlarından düşürmeyen "yüksek" (kapitalist kavramlara göre yüksek, gerçekte *kokuşmuş*) çevrelere dahildirler.

İşte bir örnek:

Bay Peşehonov ünlü bir yarı Kadettir. Ondan daha ılımlı bir Trudovik, Breşkovskaya ve Plehanov kafadarı bulmak neredeyse imkânsızdır. Burjuvazinin bir dediğini iki etmeyen bir başka bakan daha yoktur. Daha ateşli bir "koalisyon" yandaşını, kapitalistlerle uzlaşma yandaşını dünya daha görmemiştir!

Ve işte bu bay, "Demokratik" (Buligin diye okuyun) Konferans'ta yaptığı konuşmada, anavatan savunucularının bakış açısını savunan "İzvestiya"nın bildirdiğine göre şu itirafta bulunmak *zorunda kalmıştır:*

"İki program var. Birincisi, grupçu taleplerin, sınıfsal ve ulusal taleplerin programıdır. Bu programı en içtence Bolşevikler savunuyor. Fakat demokrasinin diğer kesimlerine de bu programdan vazgeçmek kesinlikle kolay gelmiyor. Çünkü bu emekçi kitleleri tanımaktır, çünkü bunlar hakarete uğrayan ve ezilen milliyetlerin talepleridir. Ve bu nedenle Bolşeviklerle bağları koparmak, bu sınıfsal talepleri reddetmek demokrasiye kolay gelmiyor, çünkü herşeyden önce bu talepler aslında haklıdır. Fakat uğrunda devrime kadar mücadele ettiğimiz, uğruna devrim yaptığımız ve başka koşullar altında hepimizin oybirliğiyle destekleyeceği bu program, mevcut koşullarda korkunç bir tehlike içeriyor. Bugün bu tehlike, bu talepler, yerine getirilmesi devlet için imkânsız olduğu bir anda ileri sürüldükleri için daha da büyüktür. İlkönce bütünlüğü —devleti— korumak, batmaktan kurtarmak gerekir ve bunun tek yolu vardır: Ne kadar haklı ve anlaşılır görünseler de taleplerin yerine getirilmesi değil, tersine, bütün tarafların mutlaka kendini sınırlaması ve özveride bulunması." (30 [17] Eylül tarihli "MYK İzvestiyası".)

Bay Peşehonov, kapitalistler iktidarda olduğu sürece, bütünlüğü *değil,* Rus ve "müttefik" emperyalist sermayenin bencil çıkarlarını koruduğunu kavramıyor. Bay Peşehonov, savaşın ancak kapitalistlerle, *onların* gizli anlaşmalarıyla, *onların* ilhaklarıyla (yabancı toprakların gaspedilmesi), *onların* mali banka hileleriyle ipleri kopardıktan sonra bir fetih savaşı, bir emperyalist savaş, bir haydutluk savaşı olmaktan çıkacağını kavramıyor. Bay Peşehonov, ancak bu kopuştan sonra ve karşı taraf kendisine resmen önerilen adil bir barışı reddettiğinde savaşın bir savunma savaşı, haklı bir savaş olacağını kavramıyor. Bay Peşehonov sermayenin boyunduruğundan kurtulmuş, toprağı köylülere, fabrika ve bankaları işçilerin denetimi altına vermiş bir ül-

kenin savunma yeteneğinin, kapitalist bir ülkenin savunma yeteneğinden *çok daha* büyük olacağını kavramıyor.

Ve asıl önemlisi, Bay Peşehonov, Bolşevik taleplerin haklılığını kabul etmekle, bu taleplerin *"emekçi kitleler"* in, yani halkın çoğunluğunun talepleri olduğunu kabul etmekle, kendisinin tüm pozisyonunu, tüm küçük-burjuva demokrasisinin pozisyonunu *terkettiğini* kavramıyor.

Gücümüz burada yatıyor. Bu nedenle hükümetimiz yenilmez olacaktır: çünkü hasımlarımız bile, Bolşevik programın "emekçi kitleler"in ve "ezilen milliyetler"in programı olduğunu kabul etmek zorunda kalıyorlar.

Bay Peşehonov, aslında politik olarak Kadetlere, "Yedinstvo" ve "Dyelo Naroda" çevrelerine, Breşkovskaya ve Plehanov'a yakındır, o, yarın Bolşevikler Kornilov birlikleri ya da (aynı şey olan) Kerenski ordusu tarafından yenilgiye uğratılırsa, karıları ve kızkardeşleri şemsiyelerinin ucuyla tam ölmemiş Bolşeviklerin gözünü çıkaracak olan beylerin ve Kulakların temsilcisidir.

Ve bu bay, Bolşevik taleplerin "haklılığı"nı kabul etmek *zorunda kalmıştır.*

Onun için "haklılık" sadece bir laftır. Fakat yarı-proleter kitleler için, savaşın yerle bir ettiği, ezdiği, köşeye sıkıştırdığı kent ve kırdaki küçük-burjuvaların çoğunluğu için bu laf değil, en acil, en yakıcı, en önemli sorundur: açlıktan ölme sorunu, bir parçacık ekmek sorunudur. Bu nedenle açların ve sefalet çekenlerin çıkarlarıyla sömürücülerin çıkarları arasında "koalisyon" üzerine, "uzlaşma" üzerine *herhangi bir* politika inşa *edilemez.* Bu nedenle bu kitlelerin ezici çoğunluğunun bir Bolşevik hükümeti desteklemesi kesindir.

Adalet içi boş bir sözdür, diyorlar aydınlar ve kendini Marksist göstermekten hoşlanan alçaklar, "ekonomik materyalizm"in *ardında* duranı gördükleri yönünde mükemmel bir gerekçeyle.

Düşünceler kitleleri sardığı anda güç haline gelirler. Ve Bolşevikler, yani devrimci, proleter enternasyonalizmin temsilcileri, tam da şimdi politikasında tüm dünyada sayısız emekçi kitlesini harekete geçiren düşünceleri cisimlendiriyor.

Tek başına adalet, tek başına sömürülmenin öfkelendirdiği halkın duyguları, onları asla ve hiçbir zaman sosyalizmin doğru yoluna sokamazdı. Fakat kapitalizmin gelişmesiyle birlikte büyük bankaların, kapitalist birliklerin, demiryollarının vs. maddi aygıtı oluştuktan sonra, ileri ülkelerde olağanüstü zengin deneyim, uygulanmalarını kapitalizmin *engellediği* yeni yeni teknik mucizeler yarattıktan sonra, tüm emekçilerin ve sömürülenlerin desteğiyle bu aygıtı planlı olarak kendi ellerine almak ve işletmek için sınıf bilinçli işçiler çeyrek milyon üyesi olan bir partide birleştikten sonra — şimdi, bu önkoşulların artık var *olduğu* bugün, *gözlerini yıldırtmazlarsa,* iktidarı ele geçirmeyi ve onu sosyalist dünya devriminin zaferine kadar korumayı bilirlerse, dünyada hiçbir güç Bolşevikleri engelleyemeyecektir.

Sonsöz

Yukarıdaki satırlar yazılmıştı ki, 14 (1) Ekim tarihli "Novaya Jizn"in başyazısı, Bolşeviklere sempati duyma maskesi ve darkafalılık bilgeliği örtüsü altında gizlendiği için daha da tehlikeli olan yeni bir budalalık incisi daha ortaya attı: "Tahriklere kapılmayın", (hayır, Bolşevikleri yıldırmak ve iktidarı ele geçirmekten *alıkoymak* amacına hizmet eden bu provokasyon yaygarası tuzağına düşmeyin).

İşte bu inciler:

"Bir yandan 16–18 (3–5) Temmuz olaylarının ve öte yandan Kornilov günlerinin dersleri, halk içinde en nüfuzlu organlara sahip bir demokrasinin, içsavaşta defansif bir pozisyon alırsa yenilmez olacağı-

nı, saldırı inisiyatifini ele alırsa yenilgiye uğrayacağını ve yalpalayan tüm ara kesimleri yitireceğini tüm berraklığıyla göstermiştir."

Bolşevikler bu düşünce silsilesinde dile gelen darkafalı budalalığa herhangi bir biçimde en küçük bir taviz dahi verirlerse, kendi partilerini ve devrimi mahvedeceklerdir.

Çünkü aktardığımız makalenin içsavaştan ("her bakımdan hoş bayan" için doğru konu) sözetmeye kalkışan yazarı, bu sorunda *tarihin derslerini* komiklik derecesinde tahrif etmektedir.

Bu dersler hakkında, tarihin *bu* sorunda bize verdiği dersler hakkında Karl Marx, proleter devrimci taktiğin temsilcisi ve kurucusu, şunları düşünüyordu:

"Ayaklanma, tıpkı savaş ya da diğer sanatlar gibi bir sanattır ve belli kurallara tabidir, ve bunların ihmal edilmesi, bu suçu işleyen partiyi mahva götürür. Partilerin niteliği ve böyle bir durumda karşı karşıya olunan koşulların mantıki sonuçları olan bu kurallar öylesine açık ve basittir ki, 1848'in kısa deneyimi bile bunları Almanlara epeyce öğretmiştir. Birincisi, oyunun bütün sonuçlarına karşı koyma kararlılığı yoksa, ayaklanmayla asla oynanmamalıdır. Ayaklanma, değerleri her gün değişebilen çok bilinmeyenli bir hesaptır; örgütlenme, disiplin ve geleneksel otorite üstünlüğü tamamen hasım ordudan yanadır" (Marx burada ayaklanmanın "en zor" halini söz konusu ediyor: yani "sarsılmamış" eski iktidara, devrimin ve hükümet yalpalamalarının etkisi altında henüz parçalanmamış orduya karşı ayaklanma); "ona karşı büyük güçler toplanamazsa yenilir ve yok olursun. İkincisi, ayaklanma başlayınca en büyük kararlılıkla hareket et ve saldırıya geç. Savunma, her türlü silahlı ayaklanmanın ölümüdür; daha düşmanla boy ölçüşmeden yitirirsin. Düşmanı birlikleri dağınıkken gafil avla, her gün küçük de olsa yeni başarılar kazan; ilk başarılı ayaklanmanın sağladığı moral üstünlüğünü sımsıkı elinde tut; her zaman daha güçlü saldıranı izleyen ve

her zaman daha güvenli tarafta yer alan sallantılı unsurları yanına çek; sana karşı güçlerini toparlayamadan düşmanı ricate zorla; kısacası, devrimci taktiğin bugüne kadar bilinen en büyük ustası Danton'un sözleriyle hareket et: de l'audace, de l'audace, encore de l'audace![1]" (Karl Marx: "Almanya'da Devrim ve Karşı-Devrim", Almanca baskı, 1907, s. 118.)

Biz bütün bunları değiştirdik —diyebilirler "Novaya Jizn"in "hakeza Marksistleri"— biz, üç kez cesaret yerine iki özelliğe sahibiz: "Ilımlılık ve titizlik". Dünya tarihinin deneyimi, Büyük Fransız Devrimi'nin deneyimi "bizi" ırgalamaz. "Bizim" için önemli olan 1917'nin iki hareketinin Molçalin[2] gözlüğüyle çarpıtılmış deneyimidir.

Bu deneyimlere, bu hoş gözlük olmadan bakalım:

16–18 (3–5) Temmuz'u "içsavaş"la karşılaştırıyorlar, çünkü Aleksinski, Pereversev ve ortaklarına inandılar. "Novaya Jizn"den beyefendiler için, (ellerinde bunun için büyük bir günlük gazetenin koskoca aygıtı bulunmasına rağmen, 16–18 (3–5) Temmuz hakkında *kendi bilgilerini toplamak* için en ufak birşey yapmadan) bu tür insanlara inanmaları karakteristiktir.

Hatta bir an için 16–18 (3–5) Temmuz'un, Bolşeviklerin o sınırda tuttukları sadece bir içsavaş başlangıcı değil, gerçek bir içsavaş olduğunu varsayalım. Böyle olduğunu kabul edelim.

Bu durumda bu "ders" neyi kanıtlar?

Birincisi, Bolşeviklerin saldırıya *geçmediklerini* kanıtlar, çünkü 16 (3) Temmuz'u 17 (4) Temmuz'a bağlayan gece ve hatta 17 (4) Temmuz'da bile bir saldırıyla çok şey kazanabilecekleri inkâr edilemez. Savunma zaafları olmuştu — eğer 3 Mayıs

[1] Cesaret, cesaret ve yine cesaret! —*Red.*

[2] Griboyedov'un "Akıl Acı Getirir" komedisinden bir tip; kariyerist ve dalkavuk. Vecizelerinden biri şöyledir: "İki düsturumuz var: ılımlılık ve titizlik". —*Red.*

(20 Nisan) ve 4 Mayıs'taki (21 Nisan) gibi basit bir galeyanın gösteriye dönüşmesinden (*gerçeklere* uygun olan budur) değil de, (Novaya Jizn"in yaptığı gibi) içsavaştan söz ediliyorsa.

Demek ki "ders", "Novaya Jizn"in bilgelerinin aleyhinedir.

İkincisi, Bolşevikler 16 (3) ve 17 (4) Temmuz'da bir ayaklanmayı hedef olarak bile önlerine koymadılarsa, Bolşeviklerin tek bir kurumu bile böyle bir sorunu ortaya dahi atmadıysa, bunun nedeni "Novaya Jizn"le tartışmamızın çok *dışındadır*. Çünkü "içsavaş"ın, yani ayaklanmanın derslerini tartışıyoruz, çoğunluğun kendi tarafında olmadığını bilmenin bir devrimci partiyi ne zaman ayaklanma düşüncesinden alıkoyduğunu değil.

Bolşeviklerin gerek başkent Sovyetlerinde, gerekse de ülkenin diğer Sovyetlerinde çoğunluğu (Moskova'da oyların yüzde 49'dan fazlasını) *ancak* Temmuz 1917'den *çok sonra* elde ettiklerini herkes bildiğinden, "dersler" yine her bakımdan hoş bayan "Novaya Jizn"in görmek istediği gibi değildir hiç, kesinlikle değildir.

Hayır, hayır, en iyisi siz politikadan elinizi çekin, "Novaya Jizn"den yurttaşlar!

Devrimci bir parti devrimci sınıfların öncüsü içinde ve ülkede çoğunluğa sahip değilse, ayaklanmanın sözü bile edilemez. Ayrıca bunun için şunlar gerekir: 1) tüm ulus çapında devrimin yükselmesi; 2) eski hükümetin, örneğin "koalisyon" hükümetinin, moral ve politik açıdan tam iflası; 3) tüm ara katmanların, yani daha dün hükümeti tamamen desteklemesine rağmen onu artık pek *desteklemeyen* insanların kampında büyük yalpalamalar.

16–18 (3–5) Temmuz'un "dersler"inden sözetmeye başlayan "Novaya Jizn" neden bu olağanüstü önemli dersin farkına bile varmadı? Çünkü orada politik sorunlarla politikacılar değil, bir

aydın çevresinin burjuvazi tarafından gözü yıldırılmış kişileri ilgilenmektedir.

Devam. Üçüncüsü: olgular kanıtlıyor ki, tam da 16 ve 17 (3 ve 4) Temmuz'dan *sonra*, tam da Bay Tseretelilerin *Temmuz* politikası yüzünden *teşhir olması* sonucunda, tam da *kitlelerin* Bolşevikleri *kendi* öz öncüleri ve sosyal-blokçuları[1] hain olarak görmeleriyle bağıntılı olarak Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin *dağılması* başlamıştır. Bolşeviklerin zaferine, sosyal-blokçuların ise yerle bir olmasına yol açan 2 Eylül (20 Ağustos) Petrograd seçimleri[2], bu dağılmayı *daha* Kornilov darbesinden *önce* itiraz kabul etmez biçimde kanıtlamıştır. ("Dyelo Naroda", bunu kısa süre önce, bütün partilerin aldığı seçim sonuçlarını *gizleyerek* çürütmeye çalıştı; bu kendi kendini ve okuyucuyu aldatmaktır. 6 Eylül (24 Ağustos) tarihli "Dyen"in sadece kentle ilgili verilerine göre, Kadetlerin aldığı oy oranı yüzde 22'den 23'e yükselirken, mutlak oyları yüzde 40 düştü; Bolşeviklerin aldığı oy oranı yüzde 20'den 33'e yükselirken, mutlak oyları sadece yüzde on azaldı; bütün "ana partiler"e verilen oy oranı yüzde 58'den 44'e düşerken mutlak oyları ise yüzde 60 azaldı!!)

Temmuz Günleri'nden sonra ve Kornilov günlerinden önce Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin dağılmasını, nerdeyse yüzde 40'a ulaşan bu iki partinin "sol" kanatlarının gelişmesi de kanıtlıyor: Bay Kerenskilerin Bolşevikleri kovuşturmasının "intikamı".

Proletarya partisi, 16–17 (3–4) Temmuz'la birkaç yüz üyesini "yitirmesine" rağmen bundan muazzam *kazançlı çıkmıştır*, çünkü tam da bu zor günlerde *kitleler* proletarya partisinin sada-

---

[1] Bunlar, burjuvaziyle bir blok, bir koalisyon yapmış olan Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerdi. —*Red.*

[2] Yani Kent Meclisi (Kent Duması) ve İlçe Meclisi seçimleri. —*Red.*

katini ve Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin *ihanetini* görmüş ve kavramışlardır. Demek ki "ders" kesinlikle "Novaya Jizn"in anladığı gibi değil, başkadır: galeyan halindeki kitleden darkafalıların demokrasisine geçme, ve eğer ayaklanma istiyorsan, düşman güçleri dağınıkken saldırıya geç, onu gafil avla.

Öyle değil mi — "Novaya Jizn"in "hakeza Marksist" bayları?

Yoksa "Marksizm", taktiğin temeline *nesnel* durumun tam değerlendirilmesinden *değil* de, "içsavaş", "Sovyetler Kongresi ve Kurucu Meclis"i anlamsızca ve eleştirel süzgeçten geçirmeden aynı kefeye koymaktan mı ibarettir?

Fakat baylar, bu son derece komiktir, bu Marksizmle ve her türlü mantıkla alay etmekten başka birşey değildir!

Eğer olayların *nesnel* durumunda, *sınıf mücadelesinin* "içsavaş"a kadar şiddetlenmesi için bir neden mevcut *değilse*, o zaman neden "Sovyetler Kongresi ve Kurucu Meclis"le (burada sorun edilen "Novaya Jizn"in başmakalesinin başlığı budur) *bağıntı içinde* "içsavaş"tan sözetmeye başladınız? O zaman okura, nesnel durumda içsavaş için bir zeminin *bulunmadığı* ve bu nedenle, örneğin Sovyetler Kongresi ve Kurucu Meclis gibi barışçıl, anayasal-legal, hukuksal ve parlamenter açıdan "basit" şeylerin taktiğin esasını oluşturabileceğini, oluşturması gerektiğini okurlara açıkça söylemek, bunu kanıtlamak gerekirdi. O zaman böyle bir kongre ve böyle bir meclisin gerçekten karar alabilecek durumda olduğu fikrinde olunabilir.

Fakat anın nesnel koşullarında içsavaşın kaçınılmazlığı ya da sadece ihtimali dahi mevcutsa, içsavaştan sadece "lafın gelişi" değil, bir içsavaş atmosferinin varlığını açıkça gördüğünüz, hissettiğiniz, farkettiğiniz için söz etmeye başladınızsa, o zaman

Sovyetler Kongresi'ni ya da Kurucu Meclis'i insan nasıl esas mesele olarak görebilir? Bu, açlık ve acı çeken kitlelerle alay etmektir. Bakalım aç biri iki ay "bekleyecek" mi? Bakalım bizzat sizin de giderek yükselme eğilimi gösterdiğini yazdığınız ekonomik çöküş Sovyetler Kongresi'ne ya da Kurucu Meclis'e kadar "bekleyecek" mi? Ya da Alman saldırısı bizim tarafımızdan barış yönünde ciddi adımlar atılmadan (yani savaşan tüm taraflara resmen adil bir barış önerilmeden) Sovyetler Kongresi'ni ve Kurucu Meclisi "bekleyecek" mi? Yoksa 3 Mayıs'tan (28 Şubat) 13 Ekim'e (30 Eylül) kadar olağanüstü fırtınalı, inanılmaz bir hızda geçen Rus devriminin tarihinin, 14 (1) Ekim'den 29 Kasım'a[1] kadar her türlü galeyanı, sıçramayı, askeri yenilgileri, ekonomik krizleri dışlayan son derece sakin, barışçıl, legaldengeli bir hızla ilerleyeceğini varsaymak için elinizde kanıtlar mı var? Yoksa, Bolşevik *olmayan* Subay Dubasov'un cephedeki askerler adına resmen "savaşmayacakları"nı açıkladığı ordu, "saptanan" tarihe kadar sakin sakin açlık çekmeye ve donmaya devam mı edecek? Yoksa köylü ayaklanması, ona "anarşi" ve "pogrom" dediğinizde, Kerenski *köylülerin üstüne* "askeri" güçler gönderdiğinde, içsavaşın bir unsuru olmaktan çıkacak mı? Ya da bir köylü ülkesinde, aynı zamanda bir *köylü* ayaklanmasını bastıran aynı hükümetin Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılması için sakin, kurallara bağlı, hilesiz çalışması mümkün ya da *düşünülebilir* midir?

"Smolni Enstitüsü'ndeki şaşkınlığa" gülmeyin beyler! Sizin şaşkınlığınız daha az değil. İçsavaşın acımasız sorunlarına ne idüğü belirsiz laflar ve zavallı anayasal hayallerle yanıt veriyorsunuz. Bu nedenle ben, Bolşevikler böyle ruh hallerine taviz

1 29 Kasım (12 Aralık) 1917 — Geçici Hükümet'in Kurucu Meclis'in toplanmasını ertelediği tarih. —*Red.*

verirlerse, hem kendi partilerini, hem de devrimlerini yerle bir edeceklerini söylüyorum.

14 (1) Ekim 1917 *N. Lenin*

Ekim 1917'de "Prosveşçeniye" dergisi No:1/2'de yayınlandı.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 259–305,
—İnter Yayınları.)

"Bolşevikler Devlet İktidarını Koruyabilecek mi?" Broşürünün İkinci Baskısına Önsöz

Elinizdeki broşür, metinden görülebileceği gibi, Eylül sonunda[1] yazılmış ve 14 (1) Ekim 1917'de tamamlanmıştır.

7 Kasım (25 Ekim) devrimi, bu broşürde ortaya atılan sorunu teori alanından pratik alanına taşımıştır.

Şimdi bu sorun sözlerle değil eylemlerle yanıtlanmak zorundadır. Bolşevik devlet iktidarına karşı teorik argümanlar son derece zayıf ayaklar üzerinde durmaktadır. Bu argümanlar kesin bir biçimde çürütülmüştür.

Şimdi görev öncü sınıfın —proletaryanın— *pratiğiyle* işçi-köylü hükümetinin yaşama yeteneğini kanıtlamaktan ibarettir. Tüm sınıf bilinçli işçiler, köylülük içinde varolan canlı ve dürüst tüm güçler, tüm emekçiler ve sömürülenler, bu en büyük tarihsel sorunu pratikte çözmek için olanca güçlerini kullanacaklardır.

İşbaşına, herkes işbaşına, sosyalist dünya devrimi davası zafer kazanmak zorundadır ve kazanacaktır.

Petersburg, 22 (9) Kasım 1917. *N. Lenin*

İlk kez 1918'de, N. Lenin, "Bolşevikler
Devlet İktidarını Koruyabilecekler mi?"de yayınlandı,
"Asker ve Köylü Kitaplığı" Dizisi, Petersburg.

[1] Eski takvimle. —*Red.*

İşçilere, Köylülere ve Askerlere

Yoldaşlar! Kerenski'nin mensubu olduğu "Sosyal-Devrimciler" partisi, (13 Ekim [30 Eylül] tarihli) gazetesi "Dyelo Naroda"da sizleri *"dayanmaya"* çağırıyor.

"Dayanmak zorundasınız", diyor ve iktidarı Kerenski hükümetinin elinde bırakmayı öğütlüyor, iktidarı İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne devretmemeyi öğütlüyor. Kerenski çiftlik sahiplerine, kapitalistlere ve Kulaklara yaslansın, devrimi gerçekleştirmiş ve Kornilov generallerini yenmiş olan Sovyetler "dayansın" deniyor bize. Kurucu Meclis yakında toplanana kadar "dayansın".

Yoldaşlar! Çevrenize bakın, köyde, orduda neler olup bittiğine bakın, köylülerle askerlerin daha fazla bekleyemeyeceğini göreceksiniz. Bütün Rusya üzerine, sahtekârlıkla hâlâ topraktan mahrum bırakılan köylülerin *ayaklanmasının* yaygın seli akıyor. Köylüler bekleyemez. Kerenski, köylüleri bastırmak ve çiftlik sahiplerini korumak için *birlikler* gönderiyor. Kerenski çiftlik sahiplerinden yana olan Kornilov generalleri ve subaylarıyla gizlice buluştu yine.

Ne kentlerdeki işçiler ne de cephedeki askerler köylülerin toprak uğruna bu haklı mücadelesinin askeri olarak bastırılmasına göz yumamaz.

Cephede ordu içinde olup bitenler üzerine, Subay Dubasov,

partisiz biri, tüm Rusya önünde konuştu: "Askerler savaşmaya devam etmeyecek." Asker yorgun, asker yalınayak, asker aç, askerler kapitalistlerin çıkarları için mücadele etmek istemiyor, kendilerine barış üzerine sadece güzel sözler sunulmasına ve gerçekte (Kerenski'nin yaptığı gibi) bütün savaşan halklara bir barış, ilhaksız bir adil barış *önerisinin* aylarca ertelenmesine *"gözyummak"* istemiyor.

Yoldaşlar! Kerenski'nin yine Kornilovcu generaller ve subaylarla, İşçi ve Asker Temsilcileri *Sovyetlerine karşı birlikler göndermek* için, Sovyetlerin *iktidara gelmesine izin vermemek* için pazarlık yaptığını bilin! Kerenski Sovyetlere *"asla boyun eğmeyecektir"* diye itiraf ediyor "Dyelo Naroda" dobra dobra.

Kışlalara gidin, Kazak birliklerine gidin, emekçilere gidin ve halka *doğruyu* anlatın:

Sovyetler iktidarı aldığında, en geç 7 Kasım'da (25 Ekim) (eğer 2 Kasım'da [20 Ekim] Sovyet Kongresi toplanırsa), savaşan tüm halklara *adil bir barış önerilecektir.* Rusya'da, *vakit geçirmeksizin,* bir tek gün bile yitirmeksizin, *savaşan tüm halklara adil bir barış önerecek* bir *İşçi-Köylü hükümeti* olacaktır. O zaman halk haksız savaşı kimin istediğini öğrenecektir. O zaman halk Kurucu Meclis'te karar verecektir.

Sovyetler iktidara geldiğinde, *çiftlik sahiplerinin* arazileri *vakit geçirmeksizin tüm halkın malı ve mülkü* ilan edilecektir.

Kerenski'nin ve Kulaklara, kapitalistlere ve çiftlik sahiplerine yaslanan hükümetinin karşısında mücadele ettikleri şey tam da budur!

Uğruna, çıkarları için sizi daha fazla "dayanmaya" çağırdıkları kişiler bunlardır!

Kerenski, toprağa sahip olmak için ayaklanmış olan köylüleri silah zoruyla bastırabilsin diye "dayanmak" istiyor musunuz?

Savaş devam etsin diye, *barış önerisi,* eski Çar'ın Rus, İngiliz ve Fransız kapitalistleriyle gizli anlaşmalarının yırtılması ertelensin diye "dayanmak" istiyor musunuz?

Yoldaşlar! Kerenski'nin, Kurucu Meclis'i toplantıya çağırmaya söz verdiğinde halkı daha önce bir kez aldattığını unutmayın! 21 (8) Temmuz'da, Kurucu Meclis'i 30 (17) Eylül'de toplantıya çağıracağına resmen söz verdi ve halkı *kandırdı!* Yoldaşlar! Kerenski hükümetine inanan, kardeşlerine, köylülere ve askerlere ihanet eder!

Hayır, halk artık *tek bir gün bile* oyalamalara göz yummayacaktır! Köylülerin silah zoruyla bastırılmasına, derhal *adil bir barış* sunulabilecekken ve sunulması gerekirken, binlerce ve onbinlerce kişinin savaşta ölmesine *tek bir gün bile* göz yumulmamalıdır.

Kahrolsun, köylüleri bastırmak için, köylülerin üzerine ateş etmek için, savaşı sürdürmek için Kornilovcu generallerle ve çiftlik sahipleriyle anlaşan *Kerenski hükümeti!*

Tüm iktidar İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine!

14–15 (1–2) Ekim 1917'de yazıldı.

İlk kez 23 Nisan 1924'te,
"Pravda" No. 93'te yayınlandı.

Hariçten Birinin Öğütleri

Bu satırları 21 (8) Ekim'de yazıyorum ve Petrogradlı yoldaşların eline 22'sinde (9) geçeceğine dair umudum pek az. Satırlarımın geç kalması mümkün, çünkü Kuzey Sovyetleri'nin Kongresi 23 (10) Ekim'de. Ama ben yine de, Petrograd ile tüm "çevre"nin işçileriyle askerlerinin yakında gerçekleşecek, ama henüz gerçekleşmemiş olası eylemi halinde "Hariçten Birinin Öğütleri"yle öne çıkmayı denemek istiyorum.

Tüm iktidarın Sovyetlere geçmek zorunda olduğu açıktır. Devrimci proleter (veya Bolşevik — bu şimdi bir ve aynı şeydir) bir iktidar için, genel olarak tüm dünyada, özel olarak savaşan ülkelerde, özellikle Rus köylülüğü içinde tüm emekçilerin ve sömürülenlerin en büyük sempatisinin ve kayıtsız desteğinin garanti olduğu da her Bolşevik için aynı şekilde tartışma götürmez olmalıdır. Genelde bilinen ve çoktan kanıtlanmış bu doğrunun üzerinde durmaya değmez.

Buna karşılık tüm yoldaşlar açısından pek açık olmaması gereken şey üzerinde durmak gerekiyor, yani: iktidarın Sovyetlere geçişinin şimdi pratikte silahlı ayaklanma anlamına geldiği. Bunun açık olduğu sanılabilir, ama buna rağmen herkes bunu düşünmedi ve düşünmüyor. Şimdi silahlı ayaklanmadan vazgeçmek, Bolşevizmin temel şiarından (Tüm İktidar Sovyetlere)

ve genel olarak tüm devrimci, proleter enternasyonalizmden vazgeçmek anlamına gelirdi.

Ancak silahlı ayaklanma, politik mücadelenin, özel yasalara tabi *özel* bir biçimidir ve bunlar titizlikle inceden inceye incelenmelidir. Karl Marx, silahlı *"ayaklanmanın aynı savaş gibi bir sanat"* [1] olduğunu yazarken bu doğruyu olağanüstü canlı bir biçimde ifade etmiştir.

Bu sanatın en önemli kuralları Marx'a göre şunlardır:

1) Ayaklanmayla asla *oynama,* ama ona bir kez başlayınca, *sonuna kadar gitmek* gerektiğini tam olarak bil.

2) Tayin edici yerde ve tayin edici anda *büyük bir güç üstünlüğü* topla, çünkü aksi takdirde, daha iyi eğitilmiş ve örgütlenmiş olan düşman, ayaklananları yok edecektir.

3) Ayaklanma başlar başlamaz, en büyük *kararlılıkla* hareket et ve her koşul altında ve mutlaka *saldırıya* geç. "Savunma silahlı ayaklanmanın ölümüdür."[2]

4) Düşmanı gafil avlamaya ve birliklerinin dağınık olduğu anı kollamaya çalış.

5) *Her gün* (eğer bir kent sözkonusuysa, diyebiliriz ki her saat), küçük de olsa başarılar kazan ve böylece ne pahasına olursa olsun *"moral üstünlüğü"* elinde tut.

Marx tüm devrimlerden silahlı ayaklanmaya ilişkin dersleri, "Danton'un, devrimci taktiğin bilinen en büyük ustasının sözleri"yle şöyle özetlemiştir: "De l'audace, de l'audace, encore de l'audace!"[3]

Rusya'ya ve Ekim 1917'ye uygulandığında bu şu demektir:

---

[1] Karl Marx/Friedrich Engels, "Almanya'da Devrim ve Karşı-Devrim", Dietz Verlag, Berlin 1953, s. 152. —*Red.*

[2] Adı geçen eser, s. 153. —*Red.*

[3] "Cesaret, cesaret ve yine cesaret!" —*Red.*

Petrogad'a eşzamanlı, olabildiğince ani ve hızlı saldırı, mutlaka hem dışarıdan hem de içeriden, hem işçi semtlerinden hem de Finlandiya, Reval ve Kronstadt'tan *tüm* filonun saldırısı ve 15 000–20 000 kişilik (belki de daha güçlü) "milis teşkilatı"mıza (subay öğrencileri), "Vendée birlikleri"mize (Kazakların bir bölümü) vs. karşı *muazzam* bir güç *üstünlüğü* toplanması.

Üç temel gücümüz: filo, işçiler ve birlikler, a) telefon dairesi, b) telgraf dairesi, c) istasyonlar ve öncelikle d) köprüler mutlaka işgal edilecek ve *ne pahasına* olursa olsun savunulacak şekilde kombine edilmelidir.

En *kararlı* unsurlardan ("hücum kıtalarımız"dan ve *işçi gençlikten* ve aynı şekilde en iyi bahriyeliler arasından) en önemli noktaları işgal edecek ve tüm önemli operasyonlarda *kullanılacak* küçük kıtalar oluşturulmalıdır, örneğin:

Petrograd'ı kuşatmak ve irtibatını kesmek, filonun, işçilerin ve birliklerin kombine bir saldırısıyla ele geçirmek — bu *beceri* ve *üç kat cesaret* gerektiren bir görevdir.

En iyi işçiler arasından, düşmanın "merkezleri"ne (subay okulları, telgraf-telefon dairesi vs.) saldırmak ve kuşatmak için tüfeklerle ve bombalarla silahlanmış kıtalar oluşturulmalıdır. Bu kıtaların şiarı şu olmalıdır: *Hepimiz yok olsak da, düşmana geçit yok.*

Eyleme karar verildikten sonra liderlerin Danton ile Marx'ın büyük vasiyetine başarıyla uyacaklarını umalım.

Rus ve dünya devriminin başarısı, mücadelenin iki, üç gününe bağlıdır.

21 (8) Ekim 1917'de yazıldı.

İlk kez 7 Kasım 1920'de,
"Pravda" No. 250'de yayınlandı.

Kuzey Bölgesi Bölge Sovyet Kongresi'ne Katılan Bolşevik Yoldaşlara Mektup

Yoldaşlar! Devrimimiz son derece kritik bir dönemden geçiyor. Bu kriz olgunlaşmakta olan sosyalist dünya devriminin ve dünya emperyalizminin buna karşı mücadelesinin yol açtığı büyük krizle aynı zamana rastladı. Partimizin sorumlu liderlerine, yerine getirilmemesi halinde enternasyonalist proleter hareketi tamamen çökertmekle tehdit eden dev bir görev düşüyor. Bu anda bir gecikme gerçekten ölüm demektir.

Uluslararası duruma bir göz atın. Dünya devriminin kaydettiği büyüme tartışılmaz. Çek işçilerinin öfke patlaması inanılmaz bir vahşetle bastırıldı ve bu, hükümetin çok korktuğunu gösteriyor. İtalya'da da Turin'de kitlesel bir patlama oldu. Fakat en önemlisi Alman donanmasındaki ayaklanmadır. Almanya gibi bir ülkede, hem de bugünkü koşullarda bir devrimin karşı karşıya kaldığı inanılmaz zorlukları gözönüne getirin. Hiç kuşku yok ki Alman donanmasındaki ayaklanma, büyük krizin, yaklaşmakta olan dünya devriminin belirtisidir. Almanya'nın yenilgisini isteyen şovenlerimiz, onun işçilerinden derhal ayaklanma talep etseler de, biz Rus devrimci enternasyonalistleri 1905–1917 yıllarından edindiğimiz deneyimle, devrimin yükselişi için askeri bir ayaklanmadan daha inandırıcı bir belirti düşünülemeyeceğini biliyoruz.

Alman devrimcilerin önünde şimdi nasıl durduğumuzu bir

düşünün. Bize şöyle diyebilirler: Bizde, açıkça devrim çağrısı yapan sadece bir Liebknecht var. Onun sesi zindan duvarları ardında boğuluyor. Açıkça devrimin gerekliliğine işaret eden tek bir gazetemiz bile yok, toplantı özgürlüğümüz, tek bir İşçi ve Asker Sovyetimiz yok. Sesimiz gerçek geniş kitlelere nerdeyse hiç ulaşmıyor. Ve yüzde bir şansa bile sahip olmamamıza rağmen, bir ayaklanma girişiminde bulunduk. Oysa siz, Rus devrimci enternasyonalistleri, yarım yıllık bir özgür ajitasyon dönemini arkada bıraktınız, iki düzine gazeteniz, birçok İşçi ve Asker Sovyetiniz var, her iki başkentin Sovyetlerinde zafer elde ettiniz, tüm Baltık Donanması ve Finlandiya'daki tüm Rus birlikleri sizden yana, ve siz bizim ayaklanma çağrımıza tepki vermiyorsunuz, ayaklanmanızın zaferle sonuçlanma şansı yüzde doksan dokuz olmasına rağmen emperyalist Kerenskinizi devirmiyorsunuz.

Evet, böyle bir anda, bu kadar elverişli koşullar altında Alman devrimcilerin böyle bir çağrısını sadece ... kararlarla yanıtlarsak Enternasyonal'e gerçekten ihanet etmiş olacağız.

Buna, uluslararası emperyalistlerin Rus devriminin hızla gelişmesine karşı yönelen tüm pakt ve komplolarını hepimizin çok iyi bildiğini ekleyin. Onu ne pahasına olursa olsun gerek askeri önlemlerle, gerekse de Rusya'nın zararına yapılacak bir barışla boğmak — uluslararası emperyalizmin gittikçe yaklaştığı hedef budur. Sosyalist dünya devriminin krizini derinleştiren, ayaklanmanın geciktirilmesini özellikle tehlikeli —bu gecikme bizden kaynaklanıyorsa, 'caniyane' demeye neredeyse hazırım— kılan şey budur.

Ayrıca Rusya'nın iç durumunu gözönüne alın. Kitlelerin Kerenski'ye ve genelde emperyalistlere duydukları kör güveni dile getiren küçük-burjuva reformist partilerin çöküşü tamamen had safhadadır. Çöküş tamdır. Demokratik Konferans'ta Sovyetler kuryesinin koalisyona karşı oy kullanması, yerel Köylü

Temsilcileri Sovyetleri *çoğunluğunun* (Avksentyev ve diğer Kerenski dostlarının yer aldığı Merkez Konseylerinin aksine) koalisyona karşı oy kullanması —işçi nüfusun köylülere en yakın olduğu ve yüzde 49'dan fazla oyun Bolşeviklere verildiği (askerlerde 17.000'den 14.000'i) Moskova seçimleri— bunlar, halk kitlelerinin Kerenski'ye ve Kerenski ve adamlarıyla anlaşanlara duyduğu güvenin tamamen yıkılması değil midir? Kitlelerin Bolşeviklere şu mesajı bu oylamayla verdiklerinden daha açık verebilecekleri düşünülebilir mi: Bize önderlik edin, sizi izleyeceğiz?

Fakat halkın çoğunluğunu yanına almış, iki başkentin Sovyetini ele geçirmiş olan bizler beklemeliymişiz. Neyi bekleyeceğiz? Kerenski ve onun Kornilovcu generallerinin Petrograd'ı Almanlara teslim etmesini ve böylece Rus devrimini doğrudan ya da dolaylı, açık ya da gizli boğmak için Buchanan ve Wilhelm'le birlikte komplolar kurmasını mı?

Fakat halk sadece Moskova seçimlerinde ve yeni Sovyet seçimlerinde bize güvenini ifade etmekle kalmadı. Aynı zamanda giderek artan bir ilgisizlik ve kayıtsızlık belirtileri ortaya çıkmaya başladı. Bunu anlamak mümkün. Bu, Kadetlerle onların taklitçilerinin şamatayla ilan ettikleri gibi devrimin çöküşü değil, kararlara ve seçimlere güvenin yok olması anlamına geliyor. Devrimde kitlelere önderlik eden partilerden laf değil iş, gevezelik değil mücadelede zafer beklenir. Halkta Bolşeviklerin de diğerlerinden daha iyi olmadığı düşüncesinin ortaya çıkabileceği an yaklaşıyor, çünkü onlara güven duyduğumuzu ifade ettikten sonra, eyleme geçmeyi beceremediler...

Tüm ülkede köylü ayaklanması alevleniyor. Kadetlerle onların peşinden gidenlerin, ayaklanmanın önemini her biçimde azaltmaya, onu "pogrom" olarak, "anarşi" olarak göstermeye çalıştıkları gün gibi ortada. Fakat ayaklanma merkezlerinde toprakların köylülere verilmesine başlanması gerçeği onların

yalanlarını ortaya çıkarıyor. "Pogromlar" ve "anarşi" hiçbir zaman böylesine mükemmel politik sonuçlara yol açmadı. Köylü ayaklanmasının muazzam gücü, gerek uzlaşmacıların, gerekse de "Dyelo Naroda"dan Sosyal-Devrimcilerin ve *hatta* Breşko-Breşkovskaya'nın, kendilerini aşmadan önce hareketi frenleyebilmek için toprakların köylülere devredilmesinden sözetmeye başlamalarından anlaşılıyor.

Biz ise beklemeliymişiz, (tam da son zamanlarda bizzat Sosyal-Devrimciler tarafından Kornilov serüveninin sorumlularından biri olarak teşhir edilen) Kornilovcu Kerenski'nin Kazak birliklerinin bu ayaklanmayı *kademe kademe* ezip ezemeyeceklerini beklemeliymişiz.

Öyle anlaşılıyor ki, Partimizin önderlerinden birçoğu, hepimizin kabul ettiği ve durmadan tekrarladığı "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarının özel anlamının farkında değiller. Devrimin yarım yılı içinde, bu şiarın ayaklanma anlamına gelmediği dönemler oldu, anlar oldu. Belki de bu dönemler ve anlar bir kısım yoldaşımızı körleştirdi ve bu şiarın, en azından Eylül ortalarından bu yana artık bizim için de *ayaklanma çağrısıyla eşanlamlı olduğunu* unutmalarına yol açtı.

Bu bakımdan en ufak bir kuşku bile olamaz. "Dyelo Naroda" kısa süre önce "Kerenski hiçbir koşul altında boyun eğmeyecektir" derken bunu "popüler" bir tarzda açıkladı. Hem de nasıl!

"Tüm İktidar Sovyetlere" şiarı ayaklanma çağrısından başka birşey değildir. Ve aylardan beri kitleleri ayaklanmaya, uzlaşma politikasından vazgeçmeye çağıran bizler, bu kitlelere, bize güvenmiş olmalarına rağmen devrimin patlak vermesine ramak kala önderlik etmezsek, suç tamamen ve muhakkak bizim olacaktır.

Kadetler ve uzlaşmacılar 16–18 (3–5) Temmuz örneğiyle, Kara-Yüzler ve benzerlerinin giderek artan ajitasyonlarıyla kor-

kutuyorlar. 16–18 (3–5) Temmuz bir hata idiyse de, sadece iktidarı almadığımız ölçüde bir hata idi. Benim inancıma göre bu o zaman bir hata değildi, çünkü o dönemde henüz çoğunluğa sahip değildik, fakat şimdi bu vahim bir hata ve hatadan da kötü birşey olur. Kara-Yüzlerin artan ajitasyonu, gelişen proleter-köylü devrimi atmosferi içinde çelişkilerin şiddetlenmesi olarak anlaşılabilir bir şeydir. Ne var ki bunu ayaklanmaya *karşı* bir argüman haline getirmek gülünçtür, çünkü kapitalistlere satılmış Kara-Yüzlerin *aczini, mücadele aczini* kanıtlamaya bile gerek yok. Kornilov ve Kerenski savaşta sadece Vahşi Tümene ve Kazaklara bel bağlayabilir. Oysa bugün Kazaklarda da bir çözülme başlamıştır, ayrıca Kazak bölgelerinin içlerinde köylüler onları bir içsavaşla tehdit etmektedirler.

Bu satırları 21 (8) Ekim Pazar günü yazıyorum. Yazdıklarımı 23 (10) Ekim'den önce okumanız mümkün değil. Yolculuk yapmakta olan bir yoldaştan, Varşova demiryolu hattında yolculuk edenlerin, Kerenski'nin Kazakları Petrograd'a getirmekte olduğunu anlattıklarını duydum. Bu çok muhtemeldir, bunun doğru olup olmadığını ve *ikinci celp Kornilov birliklerinin* gücünü ve dağılımını iyice araştırmazsak suç düpedüz bizde olacaktır.

Kerenski, iktidarın Sovyetlere devredilmesini, bu Sovyet hükümetinin derhal bir barış önerisi yapmasını ve toprağın vakit geçirmeden köylülere devredilmesini engellemek, Petrograd'ı Almanlara teslim etmek ve kendisi Moskova'ya taşınmak için yine Kornilov birliklerini Petrograd üzerine sevketti! Gücümüz yettiğince yaygınlaştırmamız gereken ve büyük bir başarı sağlayacak olan ayaklanma şiarı budur.

Merkez Yürütme Komitesi'nin ta Kasım'a kadar da erteleyebileceği Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'ni beklememeliyiz, beklememeli ve Kerenski'ye daha çok Kornilov birliği sevketmek için zaman vermemeliyiz. Sovyetler Kongresi'nde Finlan-

diya, donanma ve Reval temsil ediliyor, bunlar birlikte, Kornilovcu alaylara karşı derhal donanmayı, topçuyu, makineli tüfekleri ve (örneğin Viborg'da Kerenski'nin yeniden birleştiği Kornilovcu generallere karşı nefretlerinin büyük gücünü göstermiş olan) iki-üç piyade alayını Petrograd istikametinde harekete geçirebilirler.

Baltık Donanması'nın Petrograd'a hareket etmesinin Almanlara cepheyi açacağı düşüncesinden hareketle ikinci celp Kornilov alaylarını yenilgiye uğratma olanağını kaçırmamız muazzam bir hata olacaktır. Kornilovcular, iftiracılar, uydurdukları bütün yalanlar gibi bunu da iddia edeceklerdir, fakat yalanlar ve iftiralardan korkmak bir devrimciye yakışmaz. Kerenski Petrograd'ı Almanlara teslim edecek, bu artık gün gibi açık, olayların tüm seyrinden ve Kerenski'nin tüm politikasından çıkan bu inancımızı, aksi yöndeki teminatların hiçbiri değiştirmeyecektir.

Kerenski ve Kornilovcular Petrograd'ı Almanlara teslim edecek. Tam da Petrograd'ı kurtarmak için Kerenski devrilmeli ve *her iki başkentin Sovyetleri* iktidarı ele almalıdır. Bu Sovyetler tüm halklara derhal barış önerecek ve böylece Alman devrimcilere karşı yükümlülüğünü yerine getirecek, Rus devrimine karşı caniyane komploları, uluslararası emperyalizmin komplolarını parçalamak için tayin edici bir adım atacaktır.

Petrograd civarındaki Kornilov birliklerine karşı ancak Baltık Donanması'nın, Finlandiya birliklerinin, Reval ve Kronstadt'ın derhal harekete geçmesi Rus ve dünya devrimini kurtarabilecektir. Böyle bir hareketin birkaç gün içinde Kazak birliklerinin bir kısmının teslim olmasına, diğer kısımlarının tamamen yokedilmesine ve Kerenski'nin yıkılmasına yol açma şansı yüzde doksan dokuzdur, çünkü her iki başkentin işçi ve askerleri böyle bir hareketi destekleyecektir.

Zaman kaybetmek ölüm demektir.

"Tüm İktidar Sovyetlere" şiarı ayaklanmanın şiarıdır. Bu şi-

arı bunun bilincinde olmadan, iyice düşünmeden kullanan, kendi kendisini suçlasın. Ayaklanmayı ise bir sanat olarak ele almayı bilmek gerekir. Demokratik Konferans sırasında bunda ısrar ettim, şimdi de ısrarlıyım, çünkü Marksizm *bunu* öğretiyor, Rusya'daki ve tüm dünyadaki bugünkü tüm durum bunu öğretiyor.

Sözkonusu olan oylamalar, sol Sosyal-Devrimcilerin yanımıza çekilmesi, taşra Sovyetlerinin katılması, bunların Kongresi değildir. Söz konusu olan, Petrograd, Moskova, Helsingfors, Kronstadt, Viborg ve Reval'in kararlaştırabilecekleri ve kararlaştırmak zorunda oldukları ayaklanmadır. Bu ayaklanma *Petrograd* önünde ve Petrograd içinde kararlaştırılabilip hayata geçirilebilir ve geçirilmelidir, mümkün olduğunca ciddi, mümkün olduğunca iyi hazırlanmış, mümkün olduğunca hızlı, mümkün olduğunca enerjik biçimde.

Donanma, Kronstadt, Viborg, Reval Petrograd üstüne yürümeli, Kornilov alaylarını yok etmeli, her iki başkentte bir isyan doğurmalı, köylülere derhal toprak veren ve derhal bir barış önerisi yapan bir iktidar için kitle ajitasyonu başlatmalı, Kerenski hükümetini devirmeli ve bu iktidarı kurmalıdır.

Zaman kaybetmek ölüm demektir.

21 (8) Ekim 1917 *N. Lenin*

İlk kez 7 Kasım 1925'te,
"Pravda" No. 255'te yayınlandı.

(Lenin, Seçme Eserler, Cilt 6,
s. 306–311, —İnter Yayınları.)

RSDİP Merkez Komitesi Oturumu

23 (10) Ekim 1917

Tutanak Kayıtları

I

Rapor

Lenin, Eylül başından beri ayaklanma sorunu karşısında belirli bir kayıtsızlık gözlemlendiğini saptıyor. Oysa, eğer iktidarın Sovyetler tarafından ele geçirilmesi şiarını ciddi olarak ortaya atıyorsak, bu caiz değildir. Bunun için sorunun teknik yanına çok önceden dikkat çekmek gerekirdi. Ama şimdi öyle görünüyor ki, oldukça fazla zaman kaybedilmiştir.

Her halükârda sorun çok şiddetlidir ve tayin edici an yakındır.

Uuluslararası durum, inisiyatifin bizden gelmesini gerektiriyor.

Narva'ya kadar terk ve Petrograd'ın terki ile şimdi tezgâhlanan şey, bizi tayin edici aksiyonlara daha fazla itiyor.

Politik durum da bu yönde enerjik etkide bulunmaktadır. 16–18 (3–5) Temmuz'da tarafımızdan yapılacak tayin edici eylemler, çoğunluğun arkamızda olmamasından dolayı başarısızlı-

ğa uğrardı. O zamandan bu yana, dev adımlarla ilerleyen bir yükseliş içinde bulunuyoruz.

Kitlelerin yokluğu ve kayıtsızlığı, kitlelerin sözden ve kararlardan yorgun düşmeleriyle açıklanabilir.

Bugün çoğunluk arkamızdadır. Politik olarak durum iktidarın geçişi için tamamen olgunlaşmıştır.

Tarım hareketi de aynı yönde gidiyor, çünkü bu hareketi boğmak için dev güçlerin gerekeceği açıktır. Tüm toprak ve arazinin devri şiarı, köylülerin genel şiarı haline gelmiştir. Yani politik durum olgundur. Teknik yanı konuşmak gerekmektedir. Meselenin özü odur. Oysa biz, aynı "anavatan savunucuları" gibi, ayaklanmanın sistematik hazırlığını bir ölçüde politik günah olarak değerlendirmeye eğilimliyiz.

Açıkça bizim yanımızda olmayacak olan Kurucu Meclis'i beklemek anlamsızdır, bu bizim görevimizi karmaşıklaştırmak anlamına gelmektedir.

Bölge Kongresi ve Minsk'ten gelen öneri, kesin eylemlere başlamak için kullanılmalıdır.

İlk kez 1922'de "Proletarskaya Revolutsiya" dergisi No. 10'da yayınlandı.

II

Karar

MK, gerek Rus Devrimi'nin uluslararası durumunun (tüm Avrupa'da yaklaşmakta olan sosyalist dünya devriminin bir uç ifadesi olarak Alman donanmasında patlak veren ayaklanma ve hedefi Rusya'daki devrimi boğmak olan emperyalist dünyanın tehditleri), gerekse de askeri durumun (Rus burjuvazisi ve Ke-

renski ile ortaklarının Petrograd'ı Almanlara teslim etme kesin kararı) ve proletarya partisinin Sovyetlerde çoğunluğu ele geçirmesinin —bütün bunlarla bağıntı içinde köylü ayaklanmasının, halkın güveninin Partimize yönelmesinin (Moskova seçimleri) ve nihayet ikinci bir Kornilov serüveninin açıktan açığa hazırlanmasının (birliklerin Petrograd'dan çekilmesi, Kazak birliklerinin Petrograd civarında toplanması, Minsk'in Kazaklarca kuşatılması vs.)— silahlı ayaklanmayı gündeme soktuğunu tespit eder.

MK silahlı ayaklanmanın kaçınılmaz ve tamamen olgunlaşmış olduğunu tespit eder ve bütün Parti örgütlerini buna uygun davranmaya ve bütün pratik sorunları bu açıdan ele almaya ve karara bağlamaya çağırır (Kuzey Bölgesi Sovyetler Kongresi, Petrograd'dan birliklerin çekilmesi, Moskovalıların ve Minsklilerin tavrı vs.).

23 (10) Ekim 1917'de yazıldı.

İlk kez 1922'de "Proletarskaya Revolutsiya" dergisi No. 10'da yayınlandı.

RSDİP Merkez Komitesi Oturumu

29 (16) Ekim 1917

Tutanak Kayıtları

I

Lenin, MK tarafından önceki oturumda kabul edilmiş olan kararı okur. Kararın iki karşı oyla kabul edildiğini bildirir. İtirazı olan yoldaşlar konuşmak isterlerse tartışma yapılabilir, bu arada Lenin kararı gerekçelendiriyor.

Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin partileri anlaşma politikasından kopmuş olsalardı, kendilerine bir uzlaşma önerilebilirdi. Böyle bir öneri yapıldı da, ama bu uzlaşmanın adı geçen partiler tarafından reddedileceği açıktı. Öte yandan, kitlelerin bizimle beraber olduğu bu dönemde artık açıklığa kavuşmuştu. Bu henüz Kornilov darbesinden önceydi. Kanıt olarak Lenin, Petrograd ve Moskova seçimlerinin sonuçlarını gösteriyor. Fakat Kornilov darbesi kitleleri bize daha kararlı biçimde itmiştir. Demokratik konferansta güçler dengesi. Durum açıktır: ya bir Kornilov diktatörlüğü ya da proletaryanın ve köylülüğün yoksul katmanlarının diktatörlüğü. Kitlelerin ruh halini kendimize kılavuz edinmek olanaksızdır, çünkü bu ruh hali değişkendir ve ne

yapacağı belli olmaz; kendimize devrimin objektif tahlilini ve değerlendirmesini kılavuz edinmeliyiz. Kitleler Bolşeviklere güveniyor ve onlardan laf değil eylem, gerek savaşa karşı mücadelede gerekse yıkıma karşı mücadelede kararlı bir politika talep ediyor. Çıkış noktası olarak devrimin politik analizi alındığında, bunun şimdi anarşist eylemlerle bile onaylandığı tamamen açıktır.

Lenin devamla Avrupa'da durumu ve orada devrimin bizdekinden daha zor olduğunun kanıtlarını tahlil ediyor. Eğer Almanya gibi bir ülkede filoda ayaklanma olmuşsa, bu, orada da olayların artık epey geliştiğini kanıtlar. Uluslararası durum bize, eğer şimdi eyleme geçersek, tüm proleter Avrupa'nın yanımızda olacağına yönelik bir dizi dayanak noktası sunmaktadır; Lenin, burjuvazinin Petrograd'ı teslim etmek istediğini kanıtlıyor. Bundan tek kurtuluş, Petrograd'ı bizzat almaktır. Bütün bunlardan, MK kararında sözü edilen silahlı ayaklanmanın gündemde olduğu anlaşılıyor.

Karardan çıkan pratik sonuçlara gelince, bunları ancak, merkezlerin temsilcilerinin raporları alındıktan sonra çıkarmak daha yararlı olacaktır.

Rusya'da ve Avrupa'da sınıf mücadelesinin politik tahlilinden, sadece silahlı ayaklanmada mevcut olabilecek en kararlı ve en aktif politika zorunluluğu sonucu doğmaktadır.

II

Lenin Milyutin ve Şotman'a karşı polemik yürütüyor ve silahlı güçlerin önemli olmadığını, birliklere karşı bir mücadelenin değil, bilakis birliklerinin bir bölümünün diğerine karşı mücadelesinin sözkonusu olduğunu kanıtlıyor. Lenin, burada söylenenlerde kötümserlik görmüyor. Burjuvazi tarafındaki güçlerin az olduğunu kanıtlıyor. Olgular, bizim düşmandan üstün olduğumuzu kanıtlamaktadır. MK neden başlayamıyor? Bütün

bu materyalden bunu çıkarmak mümkün değil. MK'nın kararı reddedilmek isteniyorsa, o zaman yıkım olmadığı, uluslararası durumun komplikasyonlara yol açmadığı kanıtlanmalıdır. Sendikacılar tüm iktidarı talep ederken, ne istediklerini çok iyi biliyorlar. Objektif koşullar, köylülüğün önderliğe ihtiyaç duyduğunu kanıtlıyor; o proletaryayı izleyecektir.

İktidarı koruyamayacağımızdan korkuluyor. Fakat tam da şimdi, iktidarı koruma şansımız özellikle iyi.

Lenin, tartışmanın, kararın objektif olarak görüşülmesi zemininde yürütülmesi isteğini ifade ediyor.

III

Bütün kararlar böyle geçse, daha ne isterdik. Şimdi Zinovyev, "İktidar Sovyetlere" şiarı kalksın diyor, hükümete baskı uygulanmalıymış. Halkların ayaklanmasından söz ediliyorsa, o zaman hiç kimse komplolardan söz edemez. Eğer ayaklanma politik olarak kaçınılmazsa, o zaman ayaklanmayı bir sanat gibi ele almak gerekir. Ama politik olarak artık olgunlaşmıştır.

Tam da ekmek sadece bir günlüğüne yettiği için, Kurucu Meclis'i bekleyemeyiz. Lenin kararın onaylanmasını, kararlılıkla hazırlıklara girişilmesini ve tarihin belirlenmesinin MK'ya ve Sovyet'e bırakılmasını öneriyor.

IV

Lenin Zinovyev'e, şimdiki devrimin Şubat devrimi ile karşılaştırılamayacağı yanıtını veriyor. Somut olarak şu kararı öneriyor:

"Konferans MK'nın kararını selamlar ve onu tümüyle ve bütünüyle onaylar; tüm örgütleri ve tüm işçilerle askerleri, silahlı ayaklanmayı çok yönlü ve enerjik biçimde hazırlamaya, Merkez Komitesi tarafından bu amaçla oluşturulan merkezi destekleme-

ye çağırır ve MK ile Sovyet'in, saldırının elverişli anını ve amaca uygun araçlarını zamanında bildireceğine tam inancını ifade eder."

İlk kez Ekim 1927'de
"Proletarskaya Revolutsiya"
dergisi No. 10'da yayınlandı.

Bolşevik Parti Üyelerine Mektup

Yoldaşlar! 31 (18) Ekim Çarşamba günkü Petrograd gazetelerini elde etme imkânım henüz olmadı. Kamenev ve Zinovyev'in partisiz gazete "Novaya Jizn"de tam metni yayınlanan açıklamalarından telefonla haberdar olduğumda, duyduklarıma inanamadım. Fakat kuşku duymanın imkânsız olduğu anlaşıldı ve ben elde olan bir fırsattan yararlanıp, bu mektubun Perşembe akşamı ya da Cuma sabahı Parti üyelerinin eline geçmesini sağlamak zorundayım, çünkü böyle duyulmadık bir grev kırıcılığı olgusunu suskunlukla geçiştirmek canilik olur.

Pratik sorun ciddileştikçe, grev kırıcılığı yapanlar ne kadar sorumlu, ne kadar "ünlü" ise, bu grev kırıcılığı o kadar tehlikeli hale gelmektedir, grev kırıcılarını o ölçüde büyük bir kararlılıkla kapı dışarı etmek gerekmektedir, örneğin grev kırıcılarının eski "hizmetleri" nedeniyle bir yalpalama o ölçüde affedilmez olacaktır.

Bir düşünün! Parti çevrelerinde, Parti'nin Eylül'den beri ayaklanma sorununu tartıştığı biliniyor. Hiç kimse, hiçbir zaman adı geçen yoldaşların tek bir mektup ya da bildirisine dair bir şey duymadı! Şimdi, deyim yerindeyse Sovyetler Kongresi'nin öngününde, iki önde gelen Bolşevik, çoğunluğa ve tabii ki MK'ya *karşı* çıkıyorlar. Fakat bu açıkça söylenmiyor ve böyle-

ce davaya verilen zarar daha da büyüyor, çünkü imalarla konuşmak daha da tehlikeli.

Kamenev ve Zinovyev'in açıklamasının metninden, MK'ya karşı oldukları açıkça görülüyor, aksi halde açıklamaları anlamsız olurdu. Fakat onlar MK'nın *hangi* kararına karşı mücadele ettiklerini söylemediler.

Neden?

Çok açık: çünkü MK bu kararı yayınlamadı.

Yani nedir mesele?

Kritik günün, 2 Kasım'ın (20 Ekim) öngününde, iki "önde gelen Bolşevik", son derece önemli bir mücadele sorununda, Parti merkezinin *yayınlanmamış* bir kararına Partili *olmayan* bir yayın organında saldırıyor. Üstelik hem de, bu sorunda *İşçi Partisi'ne karşı burjuvaziyle elele* yürüyen bir gazetede!

Bu, örneğin 1906/07 yıllarında Parti'yi şiddetle eleştiren Plehanov'un Parti dışı basındaki tüm eylemlerinden bin kez daha alçakça, *milyonlarca kez daha zararlıdır*. Zira o zaman söz konusu olan sadece seçimlerdi, şimdi ise söz konusu olan iktidarın ele geçirilmesi için ayaklanmadır!

Böyle bir sorunda merkezin karar almasından *sonra,* bu *yayınlanmamış* karara, Rodzyanko ve Kerenski'nin önünde partili olmayan bir gazetede saldırmak — bundan daha haince, daha grev kırıcı bir davranış düşünülebilir mi?

Ben, bu eski yoldaşlarla eski sıkı ilişkimin hatırına, onları mahkûm ederken yalpalasaydım, bunu kendim için bir alçaklık olarak görürdüm. Her ikisini de artık yoldaş olarak görmediğimi ve gerek MK'da, gerekse de Parti Kongresi'nde Parti'den ihraç edilmeleri için tüm gücümle mücadele edeceğimi açıkça söylüyorum.

Çünkü, yaşamın bizzat kendisinin giderek daha sık doğrudan doğruya ayaklanmayı önüne koyduğu bir İşçi Partisi, merkezin aldığı yayınlanmamış kararlarla, kararlar kabul edildikten sonra partili olmayan basında mücadele edilirse ve savaşçıların safına yalpalama ve karışıklık taşınırsa, bu zor görevi yerine getiremez.

Bırakın Bay Zinovyev ve Kamenev aklını yitirmiş bir düzine insanla, ya da Kurucu Meclis adaylarıyla partilerini kursunlar. İşçiler *böyle* bir partiye katılmayacaklardır, çünkü bu partinin birinci şiarı şu olacaktır:

"Nihai savaş sorununda MK oturumunda yenilgiye uğrayan MK üyeleri, yayınlanmamış Parti kararlarına partili olmayan basında saldırabilirler."

Bırakın böyle bir parti kursunlar; bizim Bolşevik İşçi Partimiz bundan sadece kazançlı çıkar.

Bütün belgeler yayınlandığında Zinovyev ve Kamenev'in grev kırıcılığı daha açık gün ışığına çıkacaktır. O zamana kadar işçiler şu soruyu yanıtlamalılar:

Diyelim ki Tüm-Rusya Sendikalar Birliği yönetimi, aylar süren görüşmelerden sonra yüzde seksenin üstünde bir çoğunlukla, bir grev hazırlama, fakat zamanı ve diğer hususlar üzerine şimdilik hiçbir şey yayınlamama kararı almış olsun. Ve diyelim ki iki üye, güya bir "özel görüş" bahanesi altında, karardan *sonra* sadece yerel gruplar nezdinde yazılı olarak kararın değiştirilmesi yönünde çaba sarfetmekle kalmamış, aynı zamanda mektuplarını parti dışı basında da yayınlatmış olsunlar; nihayet diyelim ki, henüz yayınlanmamış olmasına rağmen bizzat bu karara da parti *dışı* basında saldırmış, kapitalistler önünde grevi karalamış olsunlar.

İşçiler, bu tür grev kırıcılarını saflarından atmakta tereddüt ederler mi?

*

2 Kasım'dan (20 Ekim) bu kadar kısa süre önce, şimdi ayaklanma sorununa gelince, parti dışı basında bu grev kırıcı davranışın işi ne ölçüde berbat ettiğini uzaktan değerlendirmem imkânsız. Kuşkusuz *pratik* zarar çok büyük. Meseleyi düzeltmek için, herşeyden önce grev kırıcılar ihraç edilerek Bolşevik cephenin birliği yeniden sağlanmalıdır.[1]

Ayaklanmaya karşı düşünsel argümanların zayıflığı, onları gün ışığına çıkardığımız ölçüde berraklaşıyor. Bu günlerde bu konuda bir makaleyi "Raboçi Put"a gönderdim ve yazı kurulu bu yazıyı yayınlamayı imkânsız bulursa, bu makaleyi Parti üyeleri büyük ihtimalle elyazmasından okuyacaklar.

Bu —söz meclisten dışarı— "düşünsel argümanlar"ı iki noktada toplayabiliriz. Birincisi: Kurucu Meclis'i beklemek. Bekleyelim, belki dayanırız. Bütün argüman bu. Açlığa, yıkıma, işçilerin sabrının taşmasına, Rodzyanko'nun Petrograd'ı Almanlara teslim etme yönündeki önlemlerine rağmen belki yine de dayanabiliriz.

"Belki" ve "olabilir", argümanın tüm gücü bu.

İkincisi: isterik bir kötümserlik. Burjuvazi ve Kerenski'de herşey mükemmel, bizde herşey kötü. Kapitalistlerde herşey mükemmel biçimde hazırlanmış durumda, işçilerde herşey kötü. Meselenin askeri yönüyle ilgili olarak "kötümserler" boğazlarını yırtarcasına haykırırken "iyimserler" susuyorlar, çünkü grev kırıcılarından başka hiç kimse, bazı şeyleri Rodzyanko ve Kerenski'nin önünde deşifre etmez.

---

[1] Bkz. V. İ. Lenin, Eserler, C. 26, s. 166-184, Rusça. —*Red.*

Zor günler. Zor bir görev. Ağır bir ihanet.

Ve buna rağmen görev yerine getirilecek, işçiler birleşecek, köylü ayaklanması ve cephedeki askerlerin aşırı sabırsızlıkları kendilerine düşeni yapacaktır. Saflarımızı sıklaştıralım — proletarya muzaffer olmak zorunda!

N. Lenin

31 (18) Ekim 1917'de yazıldı.

İlk kez "Pravda" No: 250'de
yayınlandı, 1 Kasım 1927.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 334–337,
—İnter Yayınları)

RSDİP Merkez Komitesi'ne Mektup

Değerli yoldaşlar!

Kendisine saygısı olan bir parti, kendi içinde grev kırıcılığına ve grev kırıcılara göz yumamaz. Bu aşikârdır. Fakat insan Zinovyev ve Kamenev'in parti dışı basındaki çıkışı üzerinde düşündükçe, bu davranışın tam bir grev kırıcılığı olduğu o kadar kuşkusuz ortaya çıkıyor. Kamenev'in Petrograd Sovyeti oturumunda sergilediği kaçamaklar düpedüz alçakça. Troçki'yle tamamen görüş birliğinde olduğunu söylüyor. Fakat Troçki'nin, düşmanın önünde söylediklerinden başka birşey *söyleyemeyeceğini* ve söylememesi gerektiğini anlamak bu kadar zor mu? (Silahlı ayaklanma zorunluluğu, onun tamamen olgunlaştığı, ayaklanmanın çok yönlü hazırlığı vs. üzerine) *kendi* kararını düşmandan saklayan Parti'nin, açık beyanlarda, sadece suçu değil, aynı zamanda inisiyatifi de düşmanın sırtına yüklemekle *yükümlü* olduğunu, bu kararın Parti'yi bununla *yükümlü* kıldığını anlamak bu kadar zor mu? Bunu ancak çocuklar kavrayamaz. Kamenev'in yaptığı kaçamak sadece bir hiledir. Zinovyev'in kaçamaklı sözleri için de aynı şeyi söylemek gerekir. En azından (sanıyorum merkezi organdaki) "savunma" mektubu için söylemek gerekir; ben sadece bu mektubu gördüm (çünkü *burjuva* basınının ağzına kadar dolu olduğu özel görüşü, sözde özel görüşü, bir MK üyesi olarak ben *bugüne kadar* görmedim). Zi-

novyev'in argümanları içinde şunlar var: Lenin mektuplarını "herhangi bir karar kabul edilmeden önce" gönderdi ve siz protesto etmediniz. Zinovyev harfi harfine böyle yazıyor ve *önce* sözcüğünün altını dört kez çiziyor. Merkezde grev kararı alınmadan *önce* greve karşı ya da grev lehinde ajitasyon yapılabileceğini, fakat grev kararından *sonra* (bu kararı düşmandan gizleme yönünde ek bir karar alındıktan sonra) greve karşı ajitasyon yapmanın grev kırıcılığı olduğunu kavramak bu kadar zor mu? Bunu her işçi kavrayacaktır. Silahlı ayaklanma sorunu merkezde Eylül'de tartışıldı. Zinovyev ve Kamenev o zaman yazılarıyla ortaya çıkabilirlerdi ve *çıkmalıydılar,* o zaman *herkes* argümanlarını *görür* ve mantıksızlıklarını anlardı. Görüşlerini karar alınmadan *önce* tam bir ay boyunca gizlemek ve sonra, karar alındıktan *sonra* özel görüşünü yaymak grev kırıcısı olmak demektir.

Zinovyev bu farkı anlamıyormuş gibi yapıyor, merkezin grev kararı almasından sonra, bu karara karşı alt organlarda ancak grev kırıcılarının ajitasyon yapabileceğini anlamıyormuş gibi yapıyor. Bunu her işçi kavrayacaktır.

Ve Zinovyev, gerek Kamenev'le birlikte tek bir oy bile alamadıkları pazar günkü toplantıda, gerekse de şimdiki mektubunda merkezin kararına karşı ajitasyon yapmış ve bu kararı baltalamıştır. Çünkü Zinovyev, "Parti'nin görüşü sorulmadığı"nı ve "böyle sorunların on kişi tarafından karara bağlanamayacağı"nı iddia edecek kadar arsız. Bir düşünün: Bütün MK üyeleri bu kritik oturumda ondan fazla MK üyesinin hazır bulunduğunu, *Plenum çoğunluğunun* orada olduğunu, bizzat Kamenev'in bu oturumda "Bu toplantı karar için gerekli çoğunluğa sahiptir" açıklamasını yaptığını, hazır bulunmayan MK üyelerinin *çoğunluğunun,* Kamenev ve Zinovyev'i *onaylamadıklarının* herkesin malumu olduğunu biliyorlar. Ve Kamenev'in *karar için gerekli çoğunluğa sahip* olarak nitelediği bir oturumda MK'nın karar

almasından *sonra* bir MK üyesi şimdi şunları yazacak kadar küstahlaşıyor: "Parti'nin görüşü sorulmadı", "bu tür sorunları on kişi karar altına alamaz." Bu tam bir grev kırıcılığıdır. Kongre'ye kadar MK karar verir. MK karar vermiştir. Karardan *önce* görüşlerini yazılı olarak ortaya koymayan Kamenev ve Zinovyev, karar alındıktan *sonra,* merkezin kararına karşı *mücadele etmeye* başladılar.

Bu tam bir grev kırıcılığıdır. Bir karar alındıktan sonra, bu karara karşı, hele bu karar derhal *gizlice* bir grev hazırlığıyla ilgiliyse *mücadele edilemez.* Zinovyev "düşmanın uyarılması" suçunu şimdi küstahça bizim üzerimize atıyor. Utanmazlığın sınırı yok mu? Gerçekten kim işi berbat etti, kim "düşmanı uyararak" grevi imkânsız kıldı, *parti dışı* basında çıkanlar değilse kim yaptı bunu?

Bu sorunda tüm burjuvaziyle görüş birliğinde olan bir gazetede, Parti'nin "tayin edici" bir kararına *karşı* çıkılıyor.

Buna göz yumulursa, Parti imkânsızdır, Parti yıkılır.

Bazarov'un öğrendiği ve parti dışı basında yayınladığı şeyleri "özel görüş" olarak adlandırmak Parti'yle alay etmek demektir.

Kamenev ve Zinovyev'in parti dışı basındaki çıkışları, Parti bunların *muhbir yalanını* açıkça çürütemeyeceği için de özellikle aşağılık bir şeydir: kararlaştırılan tarihi bilmiyorum, diye yazıyor ve bunu basıyor Kamenev, kendisi ve Zinovyev adına, (böyle bir açıklamadan sonra Zinovyev, Kamenev'in davranış ve hareketlerinden tamamen sorumludur).

MK bunu nasıl çürütebilir?

Kapitalistler önünde gerçeği, yani grevi *kararlaştırdığımızı* ve *seçtiğimiz zamanı gizlemek* istediğimizi söyleyemeyiz.

Davaya daha da zarar vermeden Zinovyev ve Kamenev'in iftiracı yalanını çürütemeyiz. Bu ikisinin ölçüsüz alçaklığı, ger-

çek ihaneti, grevcilerin planını kapitalistlere ifşa etmelerinde yatıyor, çünkü biz basında sesimizi çıkarmazsak meselenin ne olduğunu herkes tahmin edecek.

Kamenev ve Zinovyev, kendi partilerinin Merkez Komitesi'nin silahlı ayaklanma üzerine ve silahlı ayaklanma hazırlığının ve ayaklanma anının düşmandan gizli tutulması üzerine kararını Rodzyanko ve Kerenski'ye *ifşa etmişlerdir*. Bu bir olgudur. Hiçbir kaçamak bu olguyu ortadan kaldıramaz. İki MK üyesi, bir muhbir yalanıyla kapitalistlere işçilerin kararlarını *ifşa etmişlerdir*. Bunun yanıtı ancak MK'nın derhal şu kararı alması olabilir ve olmalıdır:

"MK, Zinovyev ve Kamenev'in parti dışı basındaki çıkışının tam bir grev kırıcılığı olduğunu saptar ve ikisini de Parti'den ihraç eder."

Eskiden bana yakın olan yoldaşlar hakkında bunları yazmak kolay değil, fakat şu an herhangi bir yalpalama cinayet olacaktır, çünkü önde gelen mevkilerde bulunan grev kırıcılarını cezalandırmayan bir parti yok olur.

Silahlı ayaklanma sorunu, meseleyi Rodzyanko ve Kerenski'ye ifşa eden grev kırıcıları yüzünden uzun süre ertelenmiş de olsa gündemden *çıkmamıştır*. Parti bu hususu *gündemden çıkarmamıştır*. Fakat insan kendi içinde "ünlü" grev kırıcılarına göz yumarsa, silahlı ayaklanmaya ve bizzat ayaklanmaya nasıl hazırlanabilir? Ne kadar "ünlü" yse *o kadar tehlikeli*, o kadar affedilmez, der Fransızlar. Aynı kampta bulunan biri hain olabilir.

Grev kırıcıları ne kadar *"ünlü"* ise, onları derhal ihraçla cezalandırmak o kadar gereklidir.

İşçi Partisi ancak böyle sağlığına kavuşabilir, bir düzine karaktersiz aydından ancak böyle arındırılabilir, devrimcilerin saflarını ancak böyle sıklaştırabiliriz, büyük, çok büyük zorluklara

ancak böyle göğüs gerebilir ve *devrimci işçilerle* birlikte yürüyebiliriz.

Gerçeği yayınlayamayız: MK'nın tayin edici oturumundan sonra Zinovyev ve Kamenev'in, Pazar oturumunda bir *revizyon* talep etme küstahlığında bulunduklarını, Kamenev'in utanmazca "MK başarısız oldu, çünkü bir hafta boyunca hiçbir şey yapmadı" diye haykırdığını (bunu *çürütemezdim,* çünkü *nelerin yapıldığı* söylenemezdi) ve Zinovyev'in masumca, oturumda reddedilen şu kararı önerdiğini yayınlayamayız: "2 Kasım'da (20 Ekim) Sovyetler Kongresi'ne gelecek olan Bolşeviklerle görüşünceye kadar eyleme geçmemek."

Bir düşünün: *Merkez* grev sorununu karara bağladıktan sonra, alt Parti katmanlarının toplantısına kararı ertelemeyi (2 Kasım'daki [20 Ekim] Kongre'ye kadar. Fakat bu Kongre daha sonra ertelendi ... Zinovyevler Liber-Danlara inandılar) ve Parti tüzüğünün tanımadığı, MK'nın üstünde *olmayan* ve Petrograd'ı *bilmeyen* bir heyete devretmeyi önermek!

Ve tüm bunlardan sonra Zinovyev, "Parti'nin birliği böyle güçlendirilemez" diye yazacak kadar küstahlaşıyor.

Bunun bölme tehdidinden başka adı var mı?

Bu tehdide, sonuna kadar gideceğimi, işçilerin önünde konuşma özgürlüğümü elde edeceğimi ve *ne pahasına olursa olsun* Zinovyev'i grev kırıcısı olarak teşhir edeceğimi söyleyerek yanıt veriyorum. Bölme tehdidini, bu iki grev kırıcının Parti'den ihraç edilmesi için sonuna kadar savaş ilan ederek yanıtlıyorum.

Bir sendika yönetimi *aylarca* süren tartışmanın ardından şu kararı almıştır: Grev kaçınılmazdır ve olgunlaşmıştır, fakat grevin zamanını işverenden gizlemek istiyoruz. Bunun üzerine yönetimin iki üyesi, bu karara karşı ajitasyon yapmak için *alt* örgütlere başvuruyor ve başarısızlığa uğruyorlar. Bunun üzerine bu ikisi basına gidip bir muhbir yalanıyla yönetimin kararını ka-

pitalistlere ifşa ediyor, böylece grevi büyük oranda baltalıyor ya da grevin daha kötü bir zamana ertelenmesine yol açıyor ve düşmanı uyarıyorlar.

Bu tam bir grev kırıcılığıdır. O nedenle bu iki grev kırıcının ihracını talep ediyor ve (bölünmeyle tehdit etmeleri karşısında) mümkün olur olmaz *herşeyi* yayınlama hakkımı saklı tutuyorum.

1 Kasım (19 Ekim) 1917'de yazıldı.
İlk kez "Pravda" No. 250'de
yayınlandı, 1 Kasım 1927.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 338–342,
—İnter Yayınları.)

Merkez Komitesi Üyelerine Mektup

Yoldaşlar!

Bu satırları 6 Kasım (24 Ekim) akşamı yazıyorum. Durum son derece kritik. Şimdi ayaklanmayı herhangi bir şekilde geciktirmenin gerçekten ölüm anlamına geleceği gün gibi ortada.

Tüm gücümle yoldaşları, şimdi her şeyin pamuk ipliğine bağlı olduğuna, gündemde konferansların, kongrelerin (hatta Sovyetler Kongresi'nin bile) değil, halkların, kitlelerin, silahlı kitlelerin mücadelesinin karara bağlayacağı sorunlar olduğuna ikna etmeye çalışıyorum.

Kornilovcuların burjuva saldırısı, Verhovski'nin uzaklaştırılması, beklenemeyeceğini gösteriyor. Koşullar ne olursa olsun bu akşam, bu gece, Junkerleri silahsızlandırdıktan sonra (eğer direnirlerse, yenilgiye uğrattıktan sonra) hükümet tutuklanmalıdır vs.

Beklenmemelidir!! Her şey yitirilebilir!!

İktidarın derhal ele geçirilmesinin bedeli şudur: *Halkın* (Kongre'nin değil, halkın, herşeyden önce ordunun ve köylülerin), Verhovski'yi kovan ve ikinci bir Kornilov komplosu düzenleyen Kornilov hükümetine karşı korunması.

İktidarı kim almalıdır?

Bu şimdi önemli değil: Devrimci Savaş Komitesi ya da iktidarı, halkın çıkarlarının, ordunun çıkarlarının (derhal barış önerisi), köylülerin çıkarlarının (toprağa derhal el koyma ve özel mülkiyeti kaldırma), açların çıkarlarının gerçek temsilcilerine devredeceğini açıklayacak "herhangi bir organ" iktidarı alabilir.

Bütün bölgelerin, alayların, güçlerin derhal seferber edilip, Devrimci Savaş Komitesi'ne, Bolşevik MK'sına şu acil taleple delegasyonlar göndermesi zorunludur: İktidar asla 7 Kasım'a (25 Ekim) kadar Kerenski ve ortaklarının elinde bırakılmamalıdır; hiçbir koşul altında bırakılmamalıdır; mesele mutlaka bu akşam ya da bu gece sonuçlandırılmalıdır.

Tarih, bugün muzaffer olabilecekken (ve kesinlikle muzaffer olacakken) yarın birçok şeyi yitirme, evet hatta herşeyi yitirme tehlikesiyle karşı karşıya kalacak devrimcilerin geç kalmasını affetmeyecektir.

Bugün iktidarı ele geçirirsek, onu Sovyetlere karşı değil, onlar için ele geçirmiş olacağız.

İktidarın ele geçirilmesi ayaklanma meselesidir; politik hedefi iktidarı ele geçirdikten sonra açıklık kazanacaktır.

7 Kasım'da (25 Ekim) yapılacak şüpheli oylamayı beklemek fesatlık ya da şekilciliktir, halk bu tür sorunları oylamayla değil, şiddetle çözme hak ve yükümlülüğüne sahiptir; halk, devrimin kritik anlarında bizzat kendi temsilcilerine, hatta en iyi temsilcilerine yönü gösterme, onları beklememe hak ve yükümlülüğüne sahiptir.

Bunu bütün devrimlerin tarihi ispatlamıştır ve *devrimin kurtuluşunun*, barış önerisinin, Petrograd'ın kurtuluşunun, açlıktan kurtuluşun, toprağın köylülere verilmesinin buna bağlı olduğunu bilmelerine rağmen bu anı kaçırmaları devrimciler için korkunç bir suç olacaktır.

Hükümet yalpalıyor. Son darbe *indirilmelidir*, ne pahasına olursa olsun! Eylemin gecikmesi ölümdür.

6 Kasım (24 Ekim) 1917'de yazıldı.
İlk kez 1924'te yayınlandı.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 343–344,
—İnter Yayınları.)

Rusya Vatandaşlarına!

Geçici Hükümet devrildi! Devlet iktidarı Petrograd proletaryasıyla Petrograd garnizonunun başında bulunan İşçi ve Asker Temsilcileri Petrograd Sovyeti'nin organı, Devrimci Askeri Komite'nin eline geçti.

Halkın uğruna mücadele ettiği dava: hemen demokratik bir barış teklifi, çiftlik sahiplerinin toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyetinin kaldırılması, üretim üzerinde işçi denetimi, bir Sovyet hükümetinin oluşturulması — bu dava güvence altındadır.

Yaşasın İşçi, Asker ve Köylülerin devrimi!

İşçi ve Asker Temsilcileri Petrograd Sovyeti
Devrimci Askeri Komitesi

7 Kasım (25 Ekim) 1917
Saat sabah 10.

"Raboçi i Soldat" No. 8,
7 Kasım (25 Ekim) 1917.

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Oturumu

7 Kasım (25 Ekim) 1917

I

Sovyet İktidarının Görevleri Üzerine Konuşma

Kısa Gazete Haberi

Yoldaşlar! Bolşeviklerin her zaman gerekliliğinden sözettikleri işçi-köylü devrimi gerçekleşmiştir.

Bu işçi-köylü devriminin önemi nedir? Bu devrimin önemi her şeyden önce, bir Sovyet hükümetine, burjuvazinin hiçbir katılımı olmadan kendi iktidar organımıza sahip olacağımızdır. Ezilen kitleler devlet iktidarını bizzat yaratacaklardır. Eski devlet aygıtı temelden parçalanacak ve Sovyet örgütleri biçiminde yeni bir yönetim aygıtı yaratılacaktır.

Bu andan itibaren Rusya, tarihinin yeni bir dönemine adım atmaktadır ve bu üçüncü Rus devrimi sonunda sosyalizmin zaferine yol açmak zorundadır...

İlk görevlerimizden biri, savaşı derhal sona erdirme zorunluluğudur. Fakat mevcut kapitalist düzenle sıkı sıkıya bağlı bu savaşı sona erdirmek için, —bu herkes için açıktır— bizzat sermayeyi alaşağı etmek gereklidir.

Bunda bize, şimdiden İtalya, İngiltere ve Almanya'da gelişmeye başlayan işçilerin uluslararası hareketi yardım edecektir.

Uluslararası demokrasiye sunduğumuz adil, acil barış, her yerde uluslararası proletaryanın kitleleri arasında sıcak bir yankı bulacaktır. Proletaryanın bu güvenini sağlamlaştırmak için, tüm gizli anlaşmalar derhal yayınlanmak zorundadır.

Rusya içinde köylülüğün büyük bir bölümü şunu dedi: Kapitalistlerle oyun yetti, işçilerle birlikte yürüyeceğiz. Köylülerin güvenini tek başına çiftlik sahiplerinin özel mülkiyetini ortadan kaldıran kararnameyle kazanacağız. Köylüler, köylülük için kurtuluşun sadece işçilerle ittifakta yattığını anlayacaklardır. Üretim üzerinde gerçek bir işçi denetimi kuracağız.

Şimdi, hep birlikte beraber çalışmayı öğrendik. Yeni gerçekleştirilmiş olan devrim bunu kanıtlıyor. Her şeyi yenecek ve proletaryayı dünya devrimine götürecek olan kitle örgütünün gücüne sahibiz.

Şimdi Rusya'da proleter sosyalist devletin inşasına girişmek zorundayız.

Yaşasın sosyalist dünya devrimi!

II

Karar

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti, proletaryanın ve Petrograd garnizonunun muzaffer devrimini selamlar. Sovyet özellikle, kitlelerin bu olağanüstü kansız ve olağanüstü başarılı ayaklanmada gösterdikleri birlik-beraberlik, örgütlülük ve disiplini ve tam uyumu vurgular.

Sovyet, devrimin Sovyet hükümeti olarak yaratacağı ve kent proletaryasına tüm yoksul köylüler kitlesinin desteğini garantileyen işçi-köylü hükümetinin, şaşmaz biçimde sosyalizme, ül-

keyi savaşın dile gelmez acılarından ve dehşetinden kurtarmanın tek çaresine doğru ilerleyeceğine olan sarsılmaz inancını ifade eder.

Yeni işçi-köylü hükümeti derhal, savaşmakta olan tüm halklara adil demokratik bir barış önerecektir.

Çiftlik sahiplerinin toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyetini derhal kaldıracak ve toprağı köylülere verecektir. Üretim ve ürünlerin paylaşımı üzerinde işçi denetimini ve aynı şekilde bankalar üzerinde halkın genel denetimini yürürlüğe koyacak ve bunları aynı zamanda tek bir devlet işletmesine dönüştürecektir.

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti, tüm işçileri ve bütün köylülüğü, işçi-köylü devrimini olanca enerji ve özveriyle desteklemeye çağırır. Sovyet, kent işçilerinin yoksul köylülerle birlikte boyun eğmez yoldaşça bir disiplin sergileyeceklerine ve sosyalizmin zaferi için zorunlu olan en sıkı devrimci düzeni yaratacaklarına olan inancını ifade eder.

Sovyet, Batı Avrupa ülkelerinin proletaryasının, sosyalizm davasını tam ve kalıcı zafere götürmekte bize yardımcı olacağından emindir.

"MYK İzvestiyası" No. 207,
8 Kasım (26 Ekim) 1917.

İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi

7–8 Kasım (25–26 Ekim) 1917

I

İşçilere, Askerlere ve Köylülere

İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi açılmış bulunuyor. Bu Kongre'de Sovyetlerin muazzam çoğunluğu temsil edilmektedir. Kongrede Köylü Sovyetlerinin de bir dizi delegesi bulunuyor. Uzlaşmacı Merkez Yürütme Komitesi'nin yetkileri sona ermiştir. İşçilerin, askerlerin ve köylülerin ezici çoğunluğunun iradesine dayanarak, Petrograd'da gerçekleştirilen işçilerin ve garnizonun muzaffer ayaklanmasına dayanarak, Kongre iktidarı kendi eline almıştır.

Geçici Hükümet devrilmiştir. Geçici Hükümet üyelerinin çoğunluğu tutuklanmış bulunuyor.

Sovyet iktidarı derhal bütün halklara demokratik bir barış ve bütün cephelerde derhal ateşkes önerecektir. Çiftlik beyi, Çarlık ve manastır arazilerinin tazminatsız Köylü Komitelerine devredilmesini güvence altına alacak, orduyu tamamen demokratikleştirerek askerlerin haklarını savunacak, üretim üzerinde işçi denetimini kuracak, Kurucu Meclis'in zamanında toplanmasını sağlayacak, kentlerin ekmek, kırın ise en acil ihtiyaçlarının kar-

şılanmasını sağlayacak, Rusya'da yaşayan tüm halklara gerçek kendi kaderini tayin hakkını sağlayacaktır.

Kongre: tüm yerel iktidarın, gerçek bir devrimci düzeni güvence altına alacak İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerine geçtiğini kararlaştırır.

Kongre siperlerdeki askerleri uyanık ve kararlı olmaya çağırır. Sovyetler Kongresi, devrimci ordunun, Hükümet'in halklara hemen önereceği demokratik bir barış imzalanasıya kadar, emperyalizmin bütün saldırılarına karşı devrimi savunmayı bileceği inancındadır. Yeni Hükümet, kararlı bir müsadere ve mülk sahibi sınıfların vergilendirilmesi politikasıyla, devrimci orduya gereken herşeyi temin etmek için bütün önlemleri alacaktır; asker ailelerinin durumunu da iyileştirecektir.

Kornilovcular —Kerenski, Kaledin vs.— Petrograd üstüne birlik sevketmeye çalışıyorlar. Kerenski'nin hileyle harekete geçirdiği bazı birlikler ayaklanan halkın safına geçtiler.

Askerler, Kornilovcu Kerenski'ye karşı aktif direniş gösterin! Dikkatli olun!

Demiryolcular, Kerenski'nin Petrograd üstüne gönderdiği bütün birlik sevkiyatını durdurun!

Askerler, işçiler, memurlar! Devrimin kaderi ve demokratik barışın kaderi sizin elinizdedir!

Yaşasın devrim!

Tüm-Rusya İşçi ve Asker
Temsilcileri Sovyetleri Kongresi
Köylü Sovyetleri Delegeleri

"Raboçi i Soldat" No. 9,
8 Kasım (26 Ekim) 1917.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 409–410,
—Inter Yayınları.)

II

Barış Üzerine Konuşma

8 Kasım (26 Ekim) 1917

Barış sorunu bugünün acil ve sancılı bir sorunudur. Bu soruna ilişkin çok şey yazılıp söylendi ve sizler de herhalde az tartışmadınız. O nedenle izninizle, sizler tarafından seçilen Hükümetin yayınlamak zorunda olduğu deklarasyonu okumaya geçiyorum.

Barış Üzerine Kararname

6–7 Kasım (24–25 Ekim) devriminin yarattığı ve İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerine dayanan İşçi-Köylü Hükümeti, savaşa katılan tüm halklara ve hükümetlerine, adil bir demokratik barış üzerine görüşmelere derhal başlama önerisi yapar.

Savaşın bitkin düşürdüğü, acı çektirdiği, zulmettiği tüm savaşan ülkelerin işçi ve emekçi sınıflarının büyük çoğunluğunun hasretle beklediği ve Rus işçi ve köylülerinin Çarlık monarşisini yıktıktan sonra kararlılıkla ve ısrarla talep ettikleri adil ya da demokratik bir barış, Hükümetin düşüncesine göre ilhakların (yani yabancı bölgelerin gaspedilmesi, yabancı milliyetlerin zorla ilhak edilmesi) ve savaş tazminatlarının olmadığı derhal yapılacak bir barıştır.

Rusya Hükümeti savaşa katılan bütün halklara, derhal böyle bir barış yapmayı önerir ve en küçük bir gecikmeye meydan vermeden, böyle bir barışın bütün koşullarının, bütün ülkelerin ve bütün ulusların halk temsilcilerinin yetkili meclisleri tarafından kesin onaylanmasına kadar tüm tayin edici adımları atmaya hazır olduğunu açıklar.

Hükümet ilhak ya da yabancı toprakların gaspından, genelde

demokrasinin, özelde emekçi sınıfların hukuk anlayışıyla uyum içinde, küçük ve güçsüz bir milliyetin, bu milliyetin bu yöndeki rıza ve arzusunun açık ve gönüllü ifadesi olmadan güçlü ve büyük bir devlete dahledilmesini anlar; bu, ilhakın ne zaman olduğu, zorla ilhak edilen ya da bir devletin sınırları içinde zorla tutulan ulusun ne kadar gelişkin ya da geri olduğu, söz konusu ulusun Avrupa'da mı yoksa denizötesi uzak ülkelerde mi bulunduğundan bağımsızdır.

Herhangi bir ulus zorla bir devletin sınırları içinde tutuluyorsa, bu ulusa, ifade ettiği isteklerinin tersine —bu isteğin basında, halk toplantılarında, partilerin kararlarında ve ulusal baskıya karşı isyan ve ayaklanmalarda ifadesini bulması önemli değildir— devlet olarak varoluşunun biçimi üzerine, ilhakı gerçekleştiren ya da genelde güçlü ulusun askeri birliklerinin tam olarak çekilmesinden sonra, en küçük bir baskı olmadan özgür bir seçimle karar verme hakkı verilmiyorsa, bu dahledilme bir ilhaktır, yani bir istila ve saldırıdır.

Hükümet, güçlü ve zengin ulusların ilhak ettikleri güçsüz milliyetleri kendi aralarında nasıl paylaşacaklarına karar vermek için bu savaşı sürdürmelerini, düşünülebilecek en büyük insanlık suçu olarak görür ve bu savaşı yukarıda sözü edilen, istisnasız bütün milliyetlere karşı aynı adil koşullarla sona erdirecek bir barışın koşullarını vakit geçirmeksizin imzalama kararlılığını resmen beyan eder.

Aynı zamanda Hükümet, yukarıda sözü edilen barış koşullarını kesinlikle ültimatif koşullar olarak görmediğini, yani tüm diğer barış koşullarını da incelemeyi kabul ettiğini ve sadece, savaşan ülkelerden herhangi birinin barış koşullarını mümkün olduğunca çabuk ve tüm açıklığıyla, herhangi bir belirsizlik ve gizli diplomasiye yer vermeden ileri sürmelerinde ısrar ettiğini açıklar.

Hükümet gizli diplomasiyi kaldırır ve bütün görüşmeleri ta-

mamen açık, tüm halkın önünde yürütmeye kararlı olduğunu açıklar. Hükümet, büyük toprak sahipleriyle kapitalistlerin hükümetinin Şubat'tan (Mart) 7 Kasım (25 Ekim) 1917'ye kadar teyit ettiği ya da karar altına aldığı tüm gizli anlaşmaları derhal açıklamaya koyulacaktır. Çoğu durumda olduğu üzere, bu gizli anlaşmalar Rus toprak sahipleri ve kapitalistlerine üstünlük ve ayrıcalık sağlamayı, Büyük Rusların ilhaklarını muhafaza etmeyi ya da genişletmeyi amaçladığı ölçüde, bu gizli anlaşmaların tüm içeriği Hükümet tarafından mutlaka ve derhal geçersiz ilan olunur.

Hükümet, tüm ülkelerin hükümetlerine ve halklarına bir barış anlaşması yapmak üzere derhal açık görüşmelere başlamayı önerirken, bu görüşmeleri gerek yazılı yoldan, telgrafla, gerekse de çeşitli ülkelerin temsilcileri arasındaki müzakerelerde ya da böyle temsilcilerin konferanslarında sürdürmeye hazır olduğunu açıklar. Bu müzakereleri kolaylaştırmak üzere Hükümet, tarafsız ülkelerde yetkili temsilcilerini atar.

Hükümet, savaşan tüm ülkelerin hükümetlerine ve halklarına derhal bir ateşkes yapmayı önerir; kendi payına, bu ateşkesin en azından üç aylık bir süre için, yani gerek bu savaşa çekilmiş olan ya da savaşa katılmak zorunda bırakılan istisnasız tüm milliyetlerin ya da ulusların temsilcilerinin de katılımıyla barış görüşmelerinin yapılması için, gerekse de barış koşullarını nihai olarak onaylamak üzere tüm ülkelerin yetkili halk temsilcileri meclislerinin toplanması için tamamen yeterli bir süre için ilan edilmesini diler.

Rusya'nın Geçici İşçi-Köylü Hükümeti, tüm savaşan ülkelerin hükümetlerine ve halklarına bu barış önerisini sunarken, aynı zamanda özellikle insanlığın en ileri üç ulusunun ve bugünkü savaşa katılmış olan en büyük üç devletin: İngiltere, Fransa ve Almanya'nın sınıf bilinçli işçilerine de hitap eder. Bu ülkelerin işçileri ilerleme ve sosyalizm davasına en büyük yararlılıklarda

bulunmuş ve ona mükemmel örnekler sunmuşlardır: İngiltere'de Çartist hareket; Fransız proletaryasının hayata geçirdiği dünya çapında tarihi öneme sahip bir dizi devrim; ve nihayet Almanya'da Sosyalistler Yasası'na karşı kahramanca mücadele ve proleter kitle örgütlerini yaratmak için bütün dünyanın işçilerine örnek teşkil eden uzun soluklu ve yorulmak bilmez disiplinli çalışma. Proleter kahramanlığın ve tarihsel yaratıcılığın tüm bu örnekleri, bizim için, anılan ülkelerdeki işçilerin, bugün önlerinde bulunan insanlığı savaşın dehşetinden ve sonuçlarından kurtarma görevini de kavrayacaklarının teminatıdır; çünkü bu işçiler, çok yönlü, kararlı, kayıtsız şartsız enerjik eylemleriyle barış davasını ve böylelikle halkın emekçi ve sömürülen kitlelerinin her türlü kölelik ve sömürüden kurtuluşu davasını da başarıyla sonuna kadar götürmemize yardım edeceklerdir.

6–7 Kasım (24–25 Ekim) Devrimi'nin yarattığı ve İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerine dayanan İşçi-Köylü Hükümeti, vakit geçirmeksizin barış görüşmelerine başlamalıdır. Hem hükümetlere, hem de halklara hitap etmeliyiz. Hükümetleri görmezden gelemeyiz, çünkü aksi takdirde olası bir barış ertelenecektir ve bir halk hükümeti bunu yapmamalıdır. Fakat aynı zamanda halklara hitap etmekten vazgeçmeye de hiç hakkımız yok. Her yerde hükümetlerle halklar arasında bir uzaklaşma var ve bu nedenle halklara savaş ve barış sorunlarına müdahale etmeleri için yardım etmeliyiz. Elbette biz, ilhakların ve savaş tazminatlarının olmadığı tüm barış programımızı her biçimde savunacağız. Bundan vazgeçmeyeceğiz, ama düşmanlarımızın elinden, kendi koşullarının değişik olduğunu ve bu nedenle bizimle görüşmelere girmelerinin hiçbir yarar getirmeyeceğini söyleme olanağını almalıyız. Hayır, ellerinden bu kozu almalıyız ve koşullarımızı ültimatif bir şekilde ileri sürmemeliyiz. O nedenle, bütün barış koşullarını, bütün önerileri incele-

yeceğimiz cümlesini de koyduk. İncelemek kabul etmek anlamına gelmez. Bunları, görüşülmek üzere, hangi hususlarda esnek davranılabileceği, hangi hususlarda davranılamayacağı konusunda karar verme yetkisine sahip olacak Kurucu Meclis'e sunacağız. Biz, hep barış ve adaletten söz eden, fakat gerçekte haydutça fetih savaşları yürüten hükümetlerin sahtekârlığına karşı mücadele ediyoruz. Hiçbir hükümet düşündüklerinin tümünü söylemiyor. Biz ise gizli diplomasiye karşıyız ve faaliyetlerimizi bütün halkın önünde gerçekleştireceğiz. Biz zorluklara asla gözümüzü kapamıyoruz ve kapamadık. Savaşa, savaş yürütmekten vazgeçmekle son verilemez, savaş taraflardan *biri* tarafından sona erdirilemez. Biz üç aylık bir ateşkes öneriyoruz, fakat bitkin düşmüş ordunun hiç olmazsa bir süre soluk alması için daha kısa bir süreyi de reddetmeyiz; ayrıca, tüm uygar ülkelerde, koşulları görüşmek üzere halk temsilciliklerinin toplanması *mutlak gereklidir*.

Vakit geçirmeksizin bir ateşkes yapılmasını önerirken, proleter hareketin gelişmesi için çok şey yapmış olan ülkelerin sınıf bilinçli işçilerine hitap ediyoruz. Çartist hareketin yaşandığı İngiltere işçilerine, güçlü sınıf bilinçlerini birden fazla ayaklanmayla kanıtlamış Fransa işçilerine, Sosyalistler Yasası'na karşı mücadeleyi kazanmış ve çok güçlü örgütler kurmuş Almanya işçilerine hitap ediyoruz.

27 (14) Mart Manifestosu'nda bankerleri devirme çağrısı yapmıştık. Fakat kendimizinkileri o zamanlar devirmemiş, tersine onlarla ittifak bile kurmuştuk. Şimdi bankerlerin hükümetini devirdik.

Hükümet ve burjuvazi birleşmek ve işçi-köylü devrimini kanla boğmak için her türlü çabayı gösterecektir. Fakat üç yıllık savaş kitleleri yeterince eğitti. Başka ülkelerde de bir Sovyetler hareketi görüyoruz, Wilhelm celladının Junkerleri tarafından bastırılan Alman donanmasının ayaklanmasını görüyoruz.

Ve nihayet, Afrika'nın ortasında değil, herşeyin hızla öğrenildiği Avrupa'da yaşadığımızı unutmamalıyız.

İşçi hareketi üstünlük sağlayacak, barışın ve sosyalizmin yolunu açacaktır. *(uzun süren alkışlar.)*

MYK "İzvestiyası" No. 208
ve "Pravda" No: 171,
9–10 Kasım (27–28 Ekim) 1917.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 411–415,
—İnter Yayınları.)

III

Barış Üzerine Konuşmaya Sonsöz

8 Kasım (26 Ekim) 1917

Deklarasyonun genel karakteri üzerine konuşmak istemiyorum. Kongreniz tarafından görevlendirilecek hükümet, önemsiz noktalarda değişiklikler de yapabilecektir.

Barış talebimizin ültimatif biçimde olması gerektiğine kesinlikle karşıyım. Ültimatif bir biçim tüm davamız için vahim olabilir. Taleplerimizden herhangi bir önemsiz sapmanın, emperyalist hükümetlere, uzlaşmazlığımız yüzünden bizimle barış görüşmelerine başlayamadıklarını söylemeleri bahanesini veremeyiz.

Çağrımızı her yere yayacağız, herkes ondan haberdar olacak. İşçi-köylü hükümetimizin ileri sürdüğü koşulları gizlemek mümkün olmayacaktır.

Bankerlerin ve çiftlik sahiplerinin hükümetini devirmiş olan işçi-köylü devrimimiz gizlenemez.

Taleplerimizi ültimatif koyarsak, hükümetlerin buna yanıt vermeleri gerekmez, fakat bu haliyle yanıt vermek zorundalar. Hükümetinin ne düşündüğünü herkes öğrensin. Biz sır istemiyoruz. Biz, hükümetin daima ülkesinin kamuoyunun kontrolü altında bulunmasını istiyoruz.

Herhangi bir ücra ilin köylüsü, taleplerimizin ültimatif karakteri yüzünden diğer hükümetin ne istediğini bilemezse ne der. Şöyle der: Yoldaşlar, çeşitli barış koşullarının sunulmasını neden olanaksız kıldınız. Onları tartışır, değerlendirir ve sonra Kurucu Meclis'teki temsilcilerime ne yapacakları hakkında talimat verirdim. Hükümetler kabul etmezlerse, adil koşullar için devrimci mücadele yürütmeye hazırım. Ancak bazı ülkeler için, bu hükümetlere mücadeleyi bizzat sürdürmelerini tavsiye etmeye hazır olabileceğim türden koşullar olabilir. Düşüncelerimizin tam olarak hayata geçirilmesi, sadece tüm kapitalist düzenin devrilmesine bağlıdır. Köylü bize böyle itiraz edebilir; burjuvazinin ve onun, hükümetlerin başında bulunan taçlı ve taçsız cellatlarının tüm bayağılığını ve değersizliğini açığa çıkarmanın bizim için temel mesele olduğu bir anda, önemsiz meselelerde fazlasıyla dikbaşlılıkla suçlayabilir.

Hükümetlere, dikbaşlılığımız ardına gizlenme ve neden mezbahaya götürüldüklerini halklardan saklama olanağını asla veremeyiz ve vermemeliyiz. Bu sadece bir damla, ama kapitalist fetih politikasının taşını oyan bu damladan vazgeçemeyiz ve vazgeçmemeliyiz. Ültimatif talepler hasımlarımızın durumunu kolaylaştıracaktır. Biz ise halka bütün koşulları göstereceğiz. Koşullarımızı tüm hükümetlere sunacağız, halklarına hesap versinler. Bütün barış koşullarını gözden geçirmesi için Kurucu Meclis'e sunacağız.

Yoldaşlar, büyük bir dikkat göstermek zorunda olduğunuz

bir sorun daha var. Gizli anlaşmaların yayınlanması gerekiyor. İlhaklar ve savaş vergileri üzerine maddelerin kaldırılması gerekiyor. Bu hususta çeşitli maddeler var, yoldaşlar, çünkü yağmacı hükümetler sadece yağmalarla ilgili anlaşmalar yapmadılar, aynı zamanda, bunların yanı sıra ekonomik anlaşmalar da yaptılar ve iyi komşuluk ilişkileri üzerine çeşitli başka maddeler saptadılar.

Biz bu anlaşmalarla bağlı değiliz. Bu anlaşmalar bizi bağlamaz. Yağma ve tecavüzle ilgili bütün maddeleri reddediyoruz, fakat iyi komşuluk ilişkileri ve ekonomik anlaşmaların saptandığı bütün maddeleri sevinçle kabul ediyoruz, bu maddeleri reddedemeyiz. Üç aylık bir ateşkes öneriyoruz. Uzun bir süre seçiyoruz, çünkü halklar bitkin, artık dördüncü yılına giren bu kanlı katliamdan dinlenmeyi şiddetle arzuluyorlar. Halkların barış koşullarını tartışmak, parlamentonun katılımıyla iradesini dile getirmek zorunda olduklarını anlamalıyız; ve bunun için belirli bir süre gerekir. Uzun bir ateşkes talep ediyoruz ki, siperlerdeki ordu biteviye cinayet işleme kâbusundan kurtulabilsin, fakat daha kısa ateşkes önerilerini de reddetmeyeceğiz, bir aylık veya bir buçuk aylık bir ateşkes bile önerilse, gözden geçirip kabul etmek zorunda kalacağız. Ateşkes önerimiz de ültimatif bir karakter taşımamalıdır, çünkü düşmanlarımıza, dikbaşlılığımızın ardına gizlenme ve halklardan tüm gerçeği saklama olanağı vermeyeceğiz. Teklifimiz ültimatif olmamalıdır, çünkü ateşkes istemeyen bir hükümet canidir. Bu yüzden ateşkes teklifimize ültimatif olmayan bir karakter verdiğimizde, hükümetleri halkın gözünde cani olmaya zorluyoruz, halklar ise böyle canilerin işini kestirmeden halleder. Buna karşı, ültimatif olmayan taleplerimizin zaafımızı göstereceği itirazı getiriliyor. Bir halkın gücüne ilişkin tüm burjuva sahtekârlıkları ortadan kaldırmanın artık zamanıdır. Burjuva kavramlara göre, kitleler emperyalist hükümetlerin emirlerine uyup, körükörüne mezbahaya giderse güçten söz edilebilir. Burjuvazi bir devleti ancak, iktidar aygıtının

tüm gücüyle kitleleri, burjuva iktidar sahiplerinin istediği yöne yöneltebildiğinde güçlü sayar. Bizim güç kavramımız farklıdır. Bizim kavramlarımıza göre, devleti güçlü yapan, kitlelerin bilincidir. Devlet ancak kitleler her şeyi bildiğinde, herşey hakkında muhakeme yürütebildiğinde ve her şeyi bilinçli yaptığında güçlüdür. Yorgunluk gerçeğini dile getirmekten korkmamıza gerek yok, çünkü hangi devlet şimdi yorgun değil ki, hangi halk bu konuyu açıkça konuşmuyor ki? Bu yorgunluğun sonucu olarak, katliamın durdurulmasını talep eden aralıksız bir devrimci hareketin başgösterdiği İtalya'yı alın. Almanya'da, savaşa son verilmesi şiarlarını atan kitlesel işçi gösterileri yapılmıyor mu? Cellat Wilhelm ve yardakçılarının acımasızca bastırdıkları Alman filosundaki ayaklanmanın nedeni bu yorgunluk değil midir ki? Böyle olaylar, yorgunluktan, savaşın sona erdirilmesinden söz edilmeye başlanan Almanya gibi disiplinli bir ülkede mümkünse, bizim de bundan açıkça söz etmekten korkmamıza gerek yok, çünkü gerek bizim için gerekse de savaşan tüm ülkeler için, evet hatta savaşa katılmayan ülkeler için de aynı ölçüde geçerli olan gerçek budur.

"Pravda" No. 171,
10 Kasım (28 Ekim) 1917.

IV

Toprak Sorunu Üzerine Konuşma

8 Kasım (26 Ekim) 1917

Biz, toprak sorununun açıkça ortaya konmasının ne kadar önemli olduğunu devrimin gösterip kanıtladığını düşünüyoruz. Silahlı ayaklanmanın, ikinci devrimin, Ekim Devrimi'nin ortaya

çıkışı, toprağın köylülere verilmesinin zorunlu olduğunu gayet açık biçimde kanıtlıyor. Toprak sorununun çözümünü çeşitli bahanelerle erteleyen ve böylece ülkeyi felakete ve köylü ayaklanmasına sürükleyen devrik hükümet ve Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin uzlaşmacı partileri suç işlemişlerdir. Köyde pogromlar ve anarşi üzerine sarfettikleri sözler, ikiyüzlü ve korkakça bir sahtekârlık kokusu veriyor. Akla uygun önlemler nerede ve ne zaman pogrom ve anarşiye yol açmıştır? Hükümet akıllıca davransaydı, aldığı önlemler yoksul köylülerin ihtiyaçlarını karşılamış olsaydı, köylü kitlesi huzursuzlanabilir miydi? Ne var ki hükümetin, Avksentyev ve Dan'ın Sovyetleri tarafından onaylanan tüm önlemleri köylülere karşıydı ve onları ayaklanmaya itti.

Hükümet ayaklanmaya yol açtıktan sonra, kendisinin neden olduğu pogromlar ve anarşi üzerine yaygara kopardı. Ayaklanmayı kan ve barutla bastırmak istedi, fakat bizzat kendisi devrimci askerlerin, bahriyelilerin ve işçilerin silahlı ayaklanmasıyla silinip süpürüldü. İşçi-Köylü Devrimi'nin Hükümeti, herşeyden önce toprak sorununu çözmek zorundadır, böylece yoksul köylülüğün olağanüstü büyük kitlesi yatıştırılıp hoşnut kılınabilecektir. Sovyet Hükümetinizin çıkarmak zorunda olduğu kararnamenin maddelerini okumak istiyorum. Bu kararnamenin bir maddesinde, Toprak Komiteleri için, yerel Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin 242 yönergesi temelinde kaleme alınan bir yönerge var.

Toprak ve Arazi Üzerine Kararname

1) Toprak ve arazi üzerinde çiftlik beyi mülkiyeti derhal ve tazminatsız olarak kaldırılır.

2) Çiftlik sahiplerinin çiftlikleri ve Mülkler İdaresi'nin, manastır ve kiliselerin tüm arazileri, üzerlerindeki canlı ve cansız

tüm demirbaş, çiftlik binaları ve tüm müştemilatıyla birlikte, Kurucu Meclis toplanasıya kadar Bucak Toprak Komitelerinin ve Kaza Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin yönetimine geçer.

3) Şu andan itibaren tüm halka ait olan el konulmuş mülklere verilecek her türlü zarar, Devrim Mahkemesi tarafından cezalandırılacak ağır bir suçtur. Kaza Köylü Temsilcileri Sovyetleri, büyük toprak mülkiyetine el konması sırasında en sıkı düzenin korunması, ne ölçüde ve hangi arazilere el konacağının saptanması, el konulacak mülklerin tümünün tam listesinin çıkarılması ve üzerindeki binalar, aletler, hayvanlar, ürün stokları vs. ile birlikte halkın mülkiyetine geçen toprakların sıkı devrimci gözetimi için bütün gerekli önlemleri alırlar.

4) Büyük tarım reformlarının uygulanmasında rehber, bu sorunda Kurucu Meclis karar verinceye kadar, "Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti Haberleri" Yazı Kurulu tarafından 242 köylü yönergesine dayanılarak oluşturulan ve bu yayın organının 88. sayısında (Petrograd, No. 88, 1 Eylül [19 Ağustos] 1917) yayınlanan aşağıdaki köylü yönergesidir.

5) Sade köylülerin ve Kazakların toprakları müsadereye tabi değildir.

Toprak Sorunu Üzerine Köylü Yönergesi

"Toprak sorunu tüm kapsamıyla ancak tüm halk tarafından seçilen bir Kurucu Meclis tarafından çözüme bağlanabilir.

Toprak sorununun en adil çözümü şöyledir:

1) *Toprakta özel mülkiyet hakkı ilelebet kaldırılır;* toprak ne alınıp satılabilir, ne kiraya verilebilir, ne ipotek ettirilebilir ve ne de başka herhangi bir biçimde devredilebilir.

Devlete, Tımar Dairesi'ne, Mülkler İdaresi'ne, manastırlara, kiliselere, meşrutaya, özel mülk sahiplerine, komünlere, köylülere vs. de

ait olsa tüm topraklar *tazminatsız kamulaştırılır*, tüm halkın malı ilan edilir ve toprağı işleyen herkesin istifadesine sunulur.

Mülkiyet ilişkilerindeki devrimden zarar görenler sadece, yeni varlık koşullarına ayak uydurmak için gerekli olan süre zarfında kamu yardımı alma hakkına sahiptir.

2) Tüm yeraltı zenginlikleri: madenler, petrol, kömür, tuz vs., hakeza devlet çapında genel öneme sahip ormanlar ve sular devletin inhisarî kullanımına geçer. Tüm küçük nehirler, göller, ormanlar vs. yerel özyönetim organları tarafından yönetilmeleri koşuluyla komünlerin kullanımına geçer.

3) Bahçeler, plantasyonlar, fidelikler, fidanlıklar, seralar vs. gibi üzerinde *gelişmiş tarım yapılan araziler dağıtıma tabi olmayıp, örnek çiftliklere dönüştürülürler* ve büyüklükleri ya da önemlerine göre devletin ya da komünlerin inhisarî kullanımına devredilirler.

Üzerinde ev ve sebze bahçeleri olan kent ve köy arazileri, şimdiki sahiplerinin kullanımında kalır, bu arazilerin büyüklüğü ve kullanımı için ödenecek vergi miktarı yasayla saptanır.

4) Haralara, devlete ve özel kişilere ait davar ve kümes hayvanları çiftliklerine el konur, bunlar halkın mülkiyetine dönüştürülür ve büyüklük ve önemlerine göre, ya devletin ya da komünlerin inhisarî kullanımına geçer.

Tazminat sorunu Kurucu Meclis'in incelemesine tabidir.

5) El konulan arazilerin canlı ve cansız tüm demirbaşı, tazminatsız olarak, büyüklük ve önemlerine göre devletin ya da komünlerın inhisarî kullanımına geçer.

Demirbaşa el konmasına dair bu hüküm, az topraklı köylüleri kapsamaz.

6) Ailesinin yardımıyla kendi başına ya da başkalarıyla birlikte toprağı işlemek isteyen ve toprağı işleyecek durumda olduğu sürece her Rus vatandaşı (cinsiyet farkı gözetmeksizin), topraktan yararlanma hakkına sahiptir. Ücretli emeğe izin verilmez.

Bir belde üyesi —iki yıla kadar— sakatlandığında, belde, bu süre içinde yeniden çalışabilecek duruma gelesiye kadar bu üyenin toprağını ortaklaşa işlemekle yükümlüdür.

Yaşlılık ya da sakatlık nedeniyle artık toprağı bizzat işleyecek durumda olmayan köylüler, ondan yararlanma hakkını yitirirler, fakat buna karşılık devletten emekli maaşı alırlar.

7) Toprak kullanımı eşit olmalıdır, yani toprak yerel koşullara göre, emek normuna ya da tüketim normuna göre emekçiler arasında dağıtılmalıdır.

Toprağı işleme biçimleri tamamen serbest olmalıdır; köylerin ve yerleşimlerin kararına göre bireysel iktisatlar, çiftlikler, belde ve artel işletmeleri kurulabilir.

8) Tüm toprak, kamulaştırıldıktan sonra, halkın malı olan Toprak Fonu'na geçer. Toprağın emekçiler arasında dağıtılınasına zümrelere göre değil, demokratik biçimde örgütlenmiş kırsal ve kentsel komünlerden merkezi bölge yönetimlerine kadar yerel ve merkezi özyönetimler önderlik eder.

Toprak Fonu, nüfus artışına ve tarımda verimliliğin ve gelişmişliğin artışına göre periyodik olarak yeniden dağıtılır.

Pay sınırları değiştirilirken, payın esas çekirdeği dokunulmadan bırakılmalıdır.

Ayrılan üyelerin toprağı yeniden Toprak Fonu'na intikal eder, fakat bu payların tahsisinde bu üyelerin en yakın akrabalarına ve onlar tarafından gösterilen kişilere öncelik hakkı verilir.

Bir pay Toprak Fonu'na geri verildiğinde, gübreleme ve ıslah çalışmaları için yapılan harcamalar, bunlardan yararlanılmamış olduğu ölçüde geri ödenir.

Tek tek bölgelerdeki mevcut toprak fonunun, o bölgedeki halkın tümünün ihtiyaçlarını karşılamak için yetersiz olduğu anlaşılırsa, fazla nüfus başka yere yerleştirilmelidir.

Başka yere yerleştirmenin örgütlenmesi, yerleşim masrafları ve demirbaş temininden vs. devlet sorumludur.

Yerleşim şu sırayla yapılır: Başka bir yere yerleşmek isteyen topraksız köylüler, sonra değersiz belde üyeleri, asker kaçakları vb., ve son olarak kura çekerek ya da anlaşarak."

Bu yönergenin tüm içeriği, tüm Rusya'nın sınıf bilinçli köy-

lülerinin ezici çoğunluğunun mutlak iradesinin ifadesi olarak, Kurucu Meclis toplanasıya kadar, olanaklar ölçüsünde derhal uygulanacak geçici yasa ilan olunur. Talimatnamenin belli bölümleri, Kaza Köylü Sovyetlerinin saptayacağı sıraya göre uygulanır.

Burada, kararnamenin ve yönergenin Sosyal-devrimciler tarafından kaleme alındığına ilişkin sesler duyuldu. Zararı yok. Kimin tarafından kaleme alındığının önemi yok. Demokratik bir hükümet olarak biz, aynı düşüncede olmasak da, halk kitlelerinin hazırladığı bir kararı görmezden gelemeyiz. Köylüler bu kararnameyi pratiğe geçirmeye başladıklarında, memleketlerinde uyguladıklarında, canlı gerçeklik içinde bizzat kendileri, doğrunun nerede olduğunu göreceklerdir. Ve hatta köylüler Sosyal-Devrimcilerin peşinden gitmeye devam edip, hatta bu partiye Kurucu Meclis'te çoğunluk sağlasalar bile, biz yine şunu söyleyeceğiz: Zararı yok. Yaşam en iyi öğretmendir, kimin haklı olduğunu gösterecektir. Bırakın bu sorunu köylüler bir ucundan çözsünler, biz de öteki ucundan. Yaşam, devrimci yaratıcı çalışmanın genel fırtınası içinde yeni devlet biçimlerinin düzenlenmesinde bizi birbirimize yaklaştıracaktır. Yaşama ayak uydurmalıyız, halk kitlelerinin yaratıcı gücüne tam özgürlük tanımalıyız. Silahlı ayaklanmayla devrilen eski hükümet, toprak sorununu, azledilmemiş eski Çarlık bürokrasisinin yardımıyla çözmek istedi. Fakat sorunu çözmek yerine bürokrasi sadece, köylülerle mücadele etti. Köylüler sekiz aylık devrimimiz süresince epey şey öğrendiler, tüm toprak sorunlarını kendileri çözmek istiyorlar. Bu nedenle bu yasa tasarısında her türlü düzeltmeye karşıyız, detaylandırma istemiyoruz, çünkü bir eylem programı değil, bir kararname kaleme alıyoruz. Rusya kocaman bir ülke ve Rusya'da yerel koşullar birbirinden farklı. Köylülüğün sorunu bizden daha iyi biçimde doğru şekilde, yani gerekti-

ği gibi çözeceğine inanıyoruz. Bunu Parti programımızın ruhu doğrultusunda mı, yoksa Sosyal-Devrimciler Partisi'nin programının ruhu doğrultusunda mı yapacağı pek önemli değil. Önemli olan, köylülüğün, kırda artık çiftlik sahiplerinin olmadığı, tüm sorunları bizzat köylülerin çözmesi, kendi hayatlarını kendilerinin kurması gerektiği sağlam inancını kazanmasıdır. *(Sürekli alkışlar.)*

MYK "İzvestiyası" No. 209
ve "Pravda" No. 171,
10 Kasım (28 Ekim) 1917.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 415–420,
—İnter Yayınları.)

Halk Komiserleri Konseyi'nin 12 Kasım (30 Ekim) 1917 Tarihli Telsizi

Herkesin Dikkatine! Herkesin Dikkatine!

Tüm-Rusya Sovyet Kongresi, yeni bir hükümet, bir Sovyet Hükümeti kurmuştur. Kerenski hükümeti devrilmiş ve tutuklanmıştır. Kerenski kaçmıştır. Bütün kurumlar Sovyet Hükümeti'nin elindedir. Şeref sözü üzerine 7 Kasım'da (25 Ekim) serbest bırakılan subay öğrencileri 11 Kasım'da (29 Ekim) bir ayaklanma başlattı. Ayaklanma aynı gün bastırıldı. Kerenski ile Savinkov, subay öğrencileri ve Kazakların bir bölümüyle birlikte sahtekârlıkla Sarskoye Selo'ya ulaşmayı başarmışlardır. Sovyet Hükümeti Kornilov'un Petrograd üzerine yeni saldırısını bastırmak için silahlı güçleri mobilize etmiştir. Başta "Respublika" zırhlı kruvazörü olmak üzere filo başkente çağrılmıştır. Kerenski'nin subay öğrencileriyle Kazakları yalpalıyor. Kerenski'nin kampından bize, Kazakların aldatılmış olduğunu ve neyin sözkonusu olduğunu öğrendiklerinde ateş etmeyeceklerini temin eden tutsaklar geliyor. Sovyet Hükümeti, kan dökülmesini önlemek için her türlü önlemi alıyor. Kan dökülmesi engellenemezse, Kerenski'nin birlikleri ateş açarsa, Sovyet Hükümeti, Kerenski ve Kornilov'un yeni atağını bastırmak için acımasızca önlemler almaktan çekinmeyecektir.

Katılımcılarının buradan ayrılmış olduğu Sovyet Kongresi'nin iki önemli kararname kabul ettiğini bildiririz: 1) çiftlik sahiplerinin tüm arazilerinin derhal köylü komitelerine devredilmesi üzerine kararname ve 2) demokratik bir barış teklifi üzerine kararname.

Sovyet Hükümeti Başkanı
Vladimir Ulyanov (Lenin)

"MYK İzvestiyası" No. 212,
13 Kasım (31 Ekim) 1917.

İşçi Denetimi Üzerine Bir Kararname Taslağı

1) En az beş işçi ve hizmetli (toplam) çalıştıran, ya da yıllık cirosu 10 000 rubleden az olmayan tüm sanayi, banka, tarım işletmeleriyle diğer işletmelerde, tüm ürünlerin ve hammaddelerin üretimi, korunması ve alım-satımı üzerinde *işçi denetimi* uygulanır.

2) İşçi denetimini, işletmenin tüm işçileri ve hizmetlileri, ya doğrudan —işletme, bu mümkün olacak kadar küçük olduğunda—, ya da *derhal* genel toplantılarda seçilecek temsilcileri aracılığıyla uygular. Seçim toplantılarında tutanak tutulur, ve seçilenlerin adları Hükümet'e ve İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Yerel Sovyetlerine bildirilir.

3) Devlet çapında genel öneme sahip bir işletmeyi ya da sanayi dalını (bkz. Madde 7) işçilerin ve hizmetlilerin seçilmiş temsilcilerinin izni olmadan tatil etmek ya da faaliyetinde herhangi bir değişiklik yapmak kesinlikle yasaktır.

4) Bu seçilmiş temsilcilere istisnasız *tüm* defter ve belgeleri inceleme olanağı sağlamak ve hakeza istisnasız *tüm* malzeme, araç-gereç ve ürün depo ve stoklarını açmak zorunludur.

5) İşçilerin ve hizmetlilerin seçilmiş temsilcilerinin kararları işletme sahipleri için bağlayıcıdır ve ancak sendikalar ya da sendika kongreleri tarafından kaldırılabilir.

6) Devlet çapında genel öneme sahip bütün işletmelerde, *tüm* mülk sahipleri ve işçilerin ve hizmetlilerin işçi denetimini uygulamak üzere seçilmiş *tüm* temsilcileri, en sıkı düzen, disip-

lin ve mülkün korunması hususunda devlete karşı sorumludur. İhmal, stokları, hesap raporlarını vs. gizleme suçu işleyenler, tüm mülküne el konmakla ve 5 yıla kadar hapisle cezalandırılır.

7) Ülke savunması için çalışan tüm işletmeler, aynı şekilde şu ya da bu biçimde halk kitlelerinin varlığı için gerekli ürünlerin üretimiyle bağı olan tüm işletmeler, devlet çapında genel öneme sahip işletme sayılır.

8) İşçi denetimi üzerine daha somut hükümler, yerel İşçi Sovyetleri ve Fabrika Sovyetleri Konferansları tarafından ve temsilcilerinin genel toplantılarında Hizmetli Komisyonları tarafından saptanır.

"Pravda" No. 1798,
16 (3) Kasım 1917.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 421–422,
—İnter Yayınları.)

RSDİP(B) Merkez Komitesi Oturumunda Konuşmalar

14 (1) Kasım 1917

Tutanak Kayıtları

I

Lenin, Kamenev'in politikasına şu anda bir son verilmesi gerektiği görüşünde. Şimdi Vikjel[1] ile müzakere yapılmamalıdır. Moskova'ya birlik gönderilmelidir. Lenin, Vikjel üzerine bir karar önerir. Vikjel Sovyete dahil değildir ve girmesine de izin verilmemelidir; Sovyetler gönüllü organlardır, Vikjel'in ise kitleler içinde dayanağı yoktur.

II

Lenin, müzakerelerin deyim yerindeyse askeri eylemlerin diplomatik maskesi olarak hizmet etmesi gerektiği görüşünde. Tek doğru karar, yalpalayanların yalpalamalarını yok etmek ve kendimizin kararlı davranması olacaktır. Moskovalıların yardımına gitmek gerekir ve zaferimiz garantidir.

III

Önümüzdeki sorun tayin edici öneme sahiptir. Yalpalamalara son vermenin zamanıdır. Vikjel'in Kaledin ve Kornilov'un

---

[1] *Vikjel* – Demiryolcular Birliği Tüm-Rusya Yürütme Komitesi. —*Red.*

safında olduğu kesindir. Yalpalamamalıyız. Arkamızda işçilerin, köylülerin ve ordunun çoğunluğu duruyor. Burada hiç kimse, kitlelerin bize karşı olduğunu ispatlamadı. Ya Kaledin'in ajanlarıyla birlikte ya da kitlelerle birlikte olunacak. Kitlelere dayanmak zorundayız, köylere ajitatörler göndermek zorundayız. Vikjel'e, Moskova'ya birlik taşıma talimatı verildi. Vikjel reddetti. Kitlelere başvurmak zorundayız ve kitleler onu azledeceklerdir.

İlk kez 1922'de
"Proletarskaya Revolutsiya"
dergisi No. 10'da yayınlandı.

MK İçindeki Muhalefet Sorunu Üzerine RSDİP(B) MK'nın Kararı

15 (2) Kasım 1917

Merkez Komitesi, şu anki oturumun tarihsel önemde olduğunu ve bu yüzden burada ortaya çıkmış olan iki pozisyonun yazıya dökülmesi gerektiğini saptar.

1) Merkez Komitesi, MK içinde ortaya çıkmış olan muhalefetin, Bolşevizmin ve aynı şekilde genel olarak proleter sınıf mücadelesinin tüm temel pozisyonlarından vazgeçtiğini saptar, çünkü [muhalefet —ÇN] Rusya'da sosyalist devrimin olanaksızlığına, Sovyet örgütünün kötü ünlü azınlığının ültimatif taleplerine ve geri çekilme tehditlerine boyun eğmeye dair son derece gayri-Marksist sloganları yineliyor, böylece İkinci Tüm-Rusya Sovyet Kongresi'nin iradesini ve kararını akamete uğratıp, proletarya ve yoksul köylülüğün başlayan diktatörlüğünü sabote ediyor.

2) Merkez Komitesi, devrimci çalışmanın engellenmesinden ve verili anda suç teşkil eden yalpalamalardan bu muhalefeti tam sorumlu tutar, onu, tartışmayı ve kuşkuculuğunu basının sütunlarına kaydırıp, kendini inanmadığı pratik çalışmadan geri çekmeye çağırır. Çünkü bu muhalefetin ağzından burjuvaziden ürkmüşlükten başka bir şey çıkmıyor ve bu da halkın (devrimci değil) bitkin kesiminin ruh halinin yankısından başka birşey değildir.

3) Merkez Komitesi, İkinci Tüm-Rusya Sovyet Kongre-

si'nin, hiç kimseyi kongreden ihraç etmeden, iktidarı bu hükümete devretmesinden sonra, Sovyet iktidarı şiarına ihanet etmeksizin, salt Bolşevik bir hükümetten vazgeçilemeyeceğini saptar.

4) Merkez Komitesi, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri iktidarı şiarına ihanet etmeksizin, Sovyetik tipte olmayan örgütlerin, yani çiftlik sahipleriyle kapitalistleri devirmek için mücadele eden kitlelerin devrimci öncüsünün gönüllü birliği olmayan örgütlerin Sovyetlere eklenmesi için kötü bir trampaya başlanamayacağını saptar.

5) Merkez Komitesi, Sovyetlerin azınlığının ültimatif talep ve tehditlerine karşı uysallığın, sadece Sovyet iktidarından değil, aynı zamanda demokratizmden de tamamen vazgeçmekle aynı olduğunu saptar, çünkü bu tür tavizler, çoğunluğun çoğunluğunu kullanmaktan korkmasıyla eşanlamlıdır, anarşiye boyun eğmekle eşanlamlıdır; herhangi bir azınlığın ültimatif taleplerinin tekrarlanması sonucunu doğurur.

6) Merkez Komitesi, hiç kimseyi İkinci Tüm-Rusya Sovyet Kongresi'nden ihraç etmeksizin, istifa etmiş olanlara yeniden izin vermeye ve bu istifa etmiş olanlarla Sovyetler çerçevesinde bir koalisyona girmeye şimdi de kesinlikle hazır olduğunu, yani Bolşeviklerin iktidarı hiç kimseyle paylaşmak istemedikleri iddialarının kesinlikle yanlış olduğunu saptar.

7) Merkez Komitesi, şimdiki hükümetin kurulduğu gün, bu hükümetin kurulmasından birkaç saat önce, Sol Sosyal-Devrimcilerin üç temsilcisini oturumuna davet ettiğini ve onlara usulüne uygun bir biçimde hükümete katılmayı teklif ettiğini saptar. Sol Sosyal-Devrimcilerin red yanıtı sadece geçici ve sınırlı da olsa, onlarla bir anlaşma yapılamamış olmasının tüm sorumluluğu bu Sol Sosyal-Devrimcilere aittir.

8) Merkez Komitesi, İkinci Tüm-Rusya Sovyet Kongresi'nde, Bolşevik fraksiyon tarafından sunulan ve Sovyeti siper-

lerden askerlerle ve köylerden köylülerle takviye etmeye hazır olunduğunu ifade eden bir önergenin kabul edildiğini, yani Bolşevik Hükümet'in köylülerle koalisyona karşı olduğu iddiaları kesinlikle yanlış olduğunu saptar. Tersine, MK, Sosyal-Devrimcilerin seçmen yönergelerinin metnine sadık bir suretini teşkil eden hükümetimizin toprak yasasının, pratikte Bolşeviklerin, Rusya nüfusunun muazzam çoğunluğuyla koalisyonu gerçekleştirmeye tamamen ve içtenlikle hazır olduğunu kanıtlamış olduğunu açıklar.

9) Merkez Komitesi son olarak, gerek Rusya'da gerekse de Avrupa'da sosyalizmin zaferinin, tüm zorluklara inat, ancak şimdiki hükümetin politikasının sebatla sürdürülmesiyle garanti olduğunu saptar. MK bu sosyalist devrimin zaferinden tamamen emindir ve bütün kuşkucularla kararsızları, tüm kararsızlıklarını bir tarafa bırakmaya ve bu hükümetin faaliyetini yürekten ve özverili bir enerjiyle desteklemeye çağırır.

Lenin

Tam haliyle ilk kez 1932'de yayınlandı.

RSDİP(B) MK Çoğunluğunun Azınlığa Ültimatomu

Halk Komiserleri Konseyi'nin şu ana kadar yürüttüğü politikayı tamamen onaylayan RSDİP (Bolşevik) MK çoğunluğu, MK azınlığına şu kategorik açıklamayı yöneltmeyi gerekli görür:

Partimizin şu anki politikası, Lenin yoldaş tarafından önerilen ve dün, 15 (2) Kasım'da MK tarafından kabul edilen kararda saptanmıştır.[1] Bu karar, Tüm-Rusya Sovyet Kongresi'nin, programımız temelinde, milyonlarca işçi, asker ve köylü adına iktidarı Partimiz temsilcilerine devretmesinden sonra, Partimizi iktidardan vazgeçmeye zorlamaya yönelik her türlü girişimi, proletarya davasına ihanet olarak ilan eder. Uzlaşmacılığa karşı tüm mücadelemizden kaynaklanan ve Kerenski Hükümeti'ne karşı ayaklanmada kendimize kılavuz edindiğimiz taktiğimizin bu temel çizgisi, şu anda Bolşevizmin devrimci özünü oluşturur ve MK tarafından bir kez daha onaylanır; o bütün Parti üyeleri için ve ilk planda MK azınlığı için kesinlikle bağlayıcıdır.

Oysa azınlık temsilcileri gerek MK'nın dünkü oturumundan önce gerekse de bu oturumdan sonra, açıkça Partimizin genel çizgisine karşı olan, kendi saflarımızı demoralize eden ve en büyük istikrar ve kararlılığın zorunlu olduğu bir anda yalpalamalara yol açan bir politika izlemişlerdir ve izlemektedirler.

---

[1] Bkz. s. 501–503. —*Red.*

Böylece dün Merkez Yürütme Komitesi oturumunda Bolşevik fraksiyon, azınlık kampından MK üyelerinin doğrudan katılımıyla, (Partimizin hükümette sayısal ve kişisel temsili sorununda) MK'nın bir kararına karşı açıkça oy kullanmıştır. Aynı muhalefet temsilcilerinin MK'da yol açtığı saatler süren tartışmalardan sonra, MK üyeleri tarafından, MK'nın arkasından girişilen böylesine eşi duyulmadık bir disiplin ihlali, bize açıkça, muhalefetin bununla Parti kurumlarını yıpratmak istediğini, Parti çalışmasını, Parti'nin kaderinin, devrimin kaderinin doğrudan bu çalışmanın sonucuna bağlı olduğu bir anda sabote ettiğini gösteriyor.

Böyle bir durumun sorumluluğunu taşıyamayız ve taşımak istemiyoruz.

Bu açıklamayla MK azınlığına başvurarak, azınlığın Parti disiplinine uyma ve Lenin yoldaşın MK tarafından kabul edilen kararında formüle edilen politikayı hayata geçirme yükümlülüğü altına girip girmediği sorusuna yazılı biçimde kategorik bir yanıt talep ediyoruz.

Bu soruya menfi veya belirsiz bir yanıt gelecek olursa, derhal Petrograd Parti Komitesi'ne, Moskova Parti Komitesi'ne, Merkez Yürütme Komitesi Bolşevik Fraksiyonu'na, Petrograd Kent Konferansı'na ve bir olağanüstü Parti Kongresi'ne şu alternatif önergeyle başvuracağız:

Ya Parti şimdiki muhalefeti, muhalefetin şimdi çalışmamızı onların namına sabote ettiği müttefikleriyle birlikte yeni bir hükümet kurmakla görevlendirmelidir — o zaman, yalpalamalar, güçsüzlük ve kaostan başka bir şey getiremeyecek olan bu hükümet karşısında kendimizi tüm yükümlülüklerimizden muaf göreceğiz.

Ya da —buna hiç kuşkumuz yok— Parti, MK'nın dünkü kararında ifade edilmiş olan biricik olası, devrimci çizgiyi onaylar, ve o zaman da Parti, muhalefet temsilcilerine, dezorganize

edici çalışmalarını Parti örgütümüz dışına kaydırma kesin direktifini vermelidir. Başka bir çıkar yol yoktur ve olamaz. Elbette bir bölünme olağanüstü üzücü bir olgu olurdu. Fakat dürüst ve açık bir bölünme şimdi, Parti içinde sabotajdan, kendi kararlarını akamete uğratmaktan, dezorganizasyondan ve güçsüzlükten kıyaslanamayacak kadar daha iyidir. Her halükârda biz, görüş ayrılıklarımızı kitlelerin kararına sunduğumuzda (bunlar esas olarak "Novaya Jizn" grubu ve Martov grubuyla aynı görüş ayrılıklarıdır), devrimci işçilerin, askerlerin ve köylülerin politikamıza mutlak ve özverili desteğinin kesin olacağından ve yalpalayan muhalefetin en kısa sürede tecrit olmaya ve acizliğe mahkûm edileceğinden bir an için kuşku duymuyoruz.

16 (3) Kasım 1917'de yazıldı.

İlk kez 1922'de
"Proletarskaya Revolutsiya"
dergisi No. 7'de yayınlandı.

Köylülerin Sorularına Yanıt

Köylülerden gelen sayısız sorulara yanıt olarak, devlette iktidarın şu andan itibaren tamamen İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin eline geçtiği açıklanır. İşçi devrimi Petrograd ve Moskova'da zafer kazanmıştır ve Rusya'nın tüm diğer yörelerinde zafer kazanıyor. İşçi-Köylü Hükümeti, çiftlik sahiplerine karşı, kapitalistlere karşı, köylülerin ana kütlesinin, yoksul köylülerin, köylülerin çoğunluğunun, işçilerle ittifakını garanti eder.

Bu yüzden Köylü Temsilcileri Sovyetleri, ilk planda Kaza Sovyetleri, sonra İl Sovyetleri, şu andan başlayarak Kurucu Meclis'e kadar, devlet iktidarının yetkili yerel organlarıdır. Çiftlik sahiplerinin toprak ve arazi üzerindeki özel mülkiyeti, İkinci Tüm-Rusya Sovyet Kongresi tarafından *kaldırılmıştır*. Şimdiki Geçici İşçi-Köylü Hükümeti, toprakla ilgili bir genelge çıkarmış bulunuyor. Bu genelge temelinde, çiftlik sahiplerinin tüm arazileri tamamen Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin eline geçmektedir.

Kaza Dairesi Toprak Komiteleri derhal, çiftlik sahiplerinin tüm arazileri üzerinde tasarruf hakkını devralmalı, sıkı bir demirbaş tespiti yapmalı, tam bir düzen sağlamalı ve şimdi halkın genel malı haline gelmiş olan ve bu yüzden bizzat halk tarafından korunması gereken çiftlik sahiplerinin eski mülkünü en sıkı biçimde gözetmelidir.

Devrimci devlet iktidarının kararnamelerinin uygulanması içinde, Köylü Temsilcileri Kaza Sovyetleri'nin onayıyla kabul edilen Kaza Dairesi Toprak Komiteleri'nin tüm direktifleri *tam yasa gücüne* sahiptir ve mutlaka ve derhal hayata geçirilmek zorundadır.

İkinci Tüm-Rusya Sovyet Kongresi tarafından görevlendirilen İşçi-Köylü Hükümeti'nin adı Halk Komiserleri Konseyi'dir.

Halk Komiserleri Konseyi, köylüleri, tüm yerel iktidarı bizzat kendi eline almaya çağırır.

İşçiler köylüleri bütünüyle, her biçimde ve tüm araçlarla destekleyecek, makine ve aletlerin üretimini yoluna koyacaklardır ve köylülerden, kendilerine tahıl sevkiyatıyla yardımcı olmalarını rica etmektedirler.

Halk Komiserleri Konseyi Başkanı
V. Ulyanov (Lenin)

Petrograd, 18 (5) Kasım 1917.

"MYK İzvestiyası" No. 219,
21 (8) Kasım 1917.

Halka

Yoldaşlar! İşçiler, Askerler, Köylüler, Tüm Emekçiler!

İşçi-köylü devrimi Petrograd'da kesin olarak zafere ulaştı, Kerenski'nin aldattığı az sayıdaki son Kazak artıklarını dağıtıp tutukladı. Devrim Moskova'da da muzaffer oldu. Petrograd'dan askeri birlikler taşıyan bazı trenler daha Moskova'ya varmadan önce, orada Junkerler ve diğer Kornilovcular, barış koşullarını, Junkerlerin silahsızlandırılmasını, "Devrimi Kurtarma Komitesi"nin dağıtılmasını imzaladılar.

Cepheden ve kırdan her gün, her saat, siperlerdeki askerlerin ve bucaklardaki köylülerin ezici çoğunluğunun yeni hükümeti ve onun barış önerisi ve toprakların derhal köylülere devri üzerine yasalarını destekleyen açıklamalar geliyor. İşçilerin ve köylülerin devriminin zaferi güvence altındadır, çünkü halkın çoğunluğu devrimden yanadır.

Çiftlik sahipleri ve kapitalistlerin, burjuvaziyle sıkı bağlar içinde bulunan *yüksek dereceli* hizmetli ve memurların, tek sözcükle bütün zenginlerle yandaşlarının yeni devrimi düşmanca karşıladıkları, devrimin zaferine karşı çıktıkları, bankaların faaliyetini durdurmakla tehdit ettikleri, çeşitli kurumların faaliyetlerini sabote ettikleri ya da durdurdukları, bunları her biçimde engelledikleri, bazen doğrudan, bazen dolaylı olarak engel oldukları çok açıktır. Her sınıf bilinçli işçi, kaçınılmaz olarak

böyle bir direnişle karşılaşacağımızı çok iyi biliyordu, tüm Parti basını sık sık bu hususa dikkat çekti. Emekçi sınıflar bu direnişe bir an bile pabuç bırakmayacak, burjuvazi yandaşlarının tehdit ve grevlerinden yılmayacaktır.

Halkın çoğunluğu arkamızdadır. Tüm dünya emekçilerinin ve ezilenlerin çoğunluğu arkamızdadır. Davamız haklı bir davadır. Zaferimiz kesindir.

Kapitalistlerle yüksek dereceli hizmetlilerin direnişi kırılacaktır. Banka ve kapitalist birliklerin ulusallaştırılması üzerine özel bir devlet yasası olmadan kimse mülkünü yitirmeyecektir. Bu yasa hazırlanmaktadır. Hiçbir emekçi, hiçbir çalışan tek bir kuruş bile yitirmeyecek, tersine kendisine yardım edilecektir. Hükümet, en sıkı muhasebe ve denetim dışında, eskiden konmuş vergileri tam olarak toplama dışında başka bir önlem almak istemiyor.

Halkın büyük çoğunluğu bu haklı talepler adına Geçici İşçi-Köylü Hükümeti etrafında birleşti.

Yoldaşlar! Emekçiler! Şimdi devleti *bizzat kendinizin* yönettiğini düşünün! Birleşip *tüm devlet meselelerini kendi* elinize almazsanız kimse size yardım etmeyecektir. *Sizin* Sovyetleriniz şu andan itibaren devlet erkinin organlarıdır, yetkili karar organlarıdır.

Sovyetleriniz etrafında toplanın. Onları güçlendirin. Bizzat işe koyulun. Tabandan başlayın. Kimseyi beklemeyin. En sıkı devrimci düzeni kurun, sarhoşların, kavgacıların, karşı-devrimci Junkerlerin, Kornilovcuların vs. anarşi yaratma girişimlerini acımasızca bastırın.

Üretim ve üretim envanteri üzerinde en sıkı denetimi uygulayın. Halkın davasına zarar vermeye kalkışan herkesi tutuklayıp devrimci halk mahkemesine sevkedin; bu zarar verme eylemi ister üretimi sabote etme (zarar verme, engelleme, karışıklık çıkarma), ister tahıl sevkini engelleme, isterse de demiryolu,

posta, telgraf, telefon işlerini karıştırma ve genel olarak büyük barış davasına, toprağın köylülere verilmesine, üretim ve ürünlerin bölüşümü üzerinde işçi denetiminin güvence altına alınmasına karşı herhangi bir biçimde direnme olarak tezahür etsin, hiç farketmez.

Yoldaşlar! İşçiler, Askerler, Köylüler ve Tüm Emekçiler! *Kendi* Sovyetleriniz aracılığıyla *tüm* iktidarı ele geçirin! Toprağı, tahılı, fabrikaları, aletleri, gıda maddelerini, taşıma araçlarını alın ve gözbebeğiniz gibi koruyun — bütün bunlar şu andan itibaren *tamamen* sizin mülkünüz, tüm halkın mülkü olacaktır. Yavaş yavaş, köylülerin çoğunluğunun rızası ve onayıyla, işçilerle köylülerin *pratik* deneyimlerine dayanarak, sağlam ve şaşmaz adımlarla, uygar ülkelerin ileri işçilerinin pekiştirecekleri ve halklara sürekli barışı ve her türlü baskı ve sömürüden kurtuluşu getirecek olan sosyalizmin zaferine doğru yol alacağız.

Halk Komiserleri Konseyi Başkanı
V. Ulyanov (Lenin)

Petrograd, 18 (5) Kasım 1917.

"Pravda" No. 182,
20 (7) Kasım 1917.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 430–432,
—İnter Yayınları.)

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevik) Merkez Komitesi'nden

Kamenev, Zinovyev, Ryazanov ve Larin Yoldaşlara

MK daha önce bir kez, politikanızın önde gelen temsilcilerine (Kamenev ve Zinovyev) bir ültimatom vererek, MK kararlarına ve çizgisine tamamen boyun eğmenizi, onun çalışmasını sabote etmekten ve dağıtıcı faaliyetten tamamen vazgeçmenizi talep etmişti.[1]

Politikanızın temsilcileri MK'dan istifa ettiği fakat Parti içinde kaldığı için, böylece MK'nın kararlarına boyun eğme yükümlülüğü altına girmişlerdir. Oysa sizler Parti içinde eleştiriyle yetinmeyip, henüz son bulmamış ayaklanmanın savaşçılarının safları içine yalpalamalar taşıyor, Parti disiplinini ihlal ederek, Partimiz çerçevesi dışında, Sovyetlerde, komünal yönetimlerde, sendikalarda vs. MK kararlarını sabote etmeyi sürdürüyor ve MK'nın çalışmasını engelliyorsunuz.

---

[1] Bkz. s. 504-506. —*Red.*

Dolayısıyla MK, ültimatomunu yinelemek ve sizlere, ya derhal MK kararlarına boyun eğip, her yerde MK kararlarını hayata geçireceğinizi yazılı olarak taahhüt etmenizi, ya da her türlü aleni Parti faaliyetinden vazgeçmenizi ve Parti Kongresi'ne kadar işçi hareketi içindeki tüm sorumlu görevlerden çekilmenizi öğütlemek zorundadır.

Bu iki yükümlülükten birisini üstlenmeyi reddetmeniz halinde MK, sizlerin Parti'den derhal ihraç edilmeniz sorununu gündeme getirmek zorunda kalacaktır.

18 veya 19 (5 veya 6) Kasım 1917.

İlk kez 1927'de yayınlandı.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 423-424,
—İnter Yayınları.)

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevik) Merkez Komitesi'nden

Tüm Parti Üyelerine ve Rusya'nın Tüm Emekçi Sınıflarına

Yoldaşlar!

İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Sovyetleri Kongresi'nin Bolşevik delegelerin çoğunluğunu sağladığını herkes biliyor.

Bu olgu, kısa süre önce Petrograd ve Moskova'da ve de tüm Rusya'da gerçekleşen muzaffer devrimin anlaşılması için temel öneme sahiptir. Kapitalistlerin tüm yandaşları ve onların yeni devrimin *Tüm Iktidar Sovyetlere* ilkesini sarsmak isteyen bilinçsiz yardakçıları işte bu olguyu sürekli unutuyor ve görmezden geliyorlar. Rusya'da *Sovyet Hükümeti'nden* başka bir hükümet olmamalıdır. Rusya'da Sovyet iktidarı kazanıldı ve hükümetin, bir Sovyet partisinin elinden başka bir Sovyet partisinin eline geçmesi, herhangi bir devrim olmadan, Sovyetlerin basit kararıyla, Sovyet Temsilcilerinin yeniden seçilmesiyle güvence altına alınmıştır.

İkinci Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi, Bolşevik Parti'ye ço-

ğunluğu sağlamıştır. O nedenle sadece bu partinin temsilcilerinden oluşan bir hükümet bir Sovyet Hükümeti'dir. Bolşevik Parti MK'nın, yeni hükümetin kurulmasından birkaç saat önce, hükümet üyelerinin listesi II. Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'ne sunulmadan önce, Sol Sosyal-Devrimciler grubunun üç saygın üyesini, Kamkov, Spiro ve Karelin yoldaşları bir toplantıya davet ettiğini *ve onlara* yeni hükümete katılmalarını *önerdiğini* herkes biliyor. Sol Sosyal-Devrimci yoldaşların bu öneriyi reddetmeleri bizi olağanüstü üzdü. Bir devrimci ve emekçi yandaşı için bu reddi uygun bulmuyoruz. Biz Sol Sosyal-Devrimcileri hükümete almaya her zaman hazırız, fakat İkinci Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'nin çoğunluk partisi olarak hükümeti kurma hakkına da sahip olduğumuzu ve halka karşı böyle bir *yükümlülüğümüz* bulunduğunu açıklarız.

Partimiz Merkez Komitesi'nin İkinci Sovyetler Kongresi'ne, tamamen Bolşevik bir Halk Komiserleri listesi önerdiğini ve *Kongre'nin bu Bolşevik hükümet listesini onayladığını* herkes biliyor.

O nedenle, ancak halk düşmanlarından, ancak Sovyet iktidarının düşmanlarından kaynaklanan ve kaynaklanabilecek olan, Bolşevik hükümetin bir Sovyet Hükümeti olmadığı yolundaki sahtekârca beyanlar kesinkes yanlıştır. Tam tersine, İkinci Sovyetler Kongresi'nden sonra bugün, Üçüncü Sovyetler Kongresi toplanıncaya ya da yeni Sovyet seçimlerine, ya da Merkez Yürütme Komitesi tarafından yeni bir hükümet kuruluncaya kadar *ancak* bir Bolşevik hükümet, *Sovyet* Hükümeti olarak tanınabilir.

*

Yoldaşlar! Parti MK'mızın ve Halk Komiserleri Konseyi'nin bazı üyeleri, Kamenev, Zinovyev, Nogin, Rikov, Milyutin ve başkaları, dün akşam, 17 (4) Kasım'da Partimiz MK'sından ayrıldılar, son üçü Halk Komiserleri Konseyi'nden de ayrıl-

dı. Partimiz gibi büyük bir parti içinde, politikamızın proleter-devrimci rotasına rağmen, halk düşmanlarıyla mücadelede tek tek yoldaşların yeterince metanetli ve sağlam çıkmamaları kaçınılmazdı. Partimizin bugün karşı karşıya olduğu görevler gerçekten sonsuz, zorluklar korkunçtur ve daha önce sorumlu görevlerde bulunan Partimizin bazı üyeleri, burjuvazinin saldırısından korkuya kapılarak saflarımızdan kaçmıştır. Tüm burjuvazi ve onun tüm yardakçıları buna sevinç naraları atıyorlar, kına yakıyorlar, dağılma üzerine yaygara koparıyorlar, Bolşevik hükümetin çökeceği kehanetinde bulunuyorlar.

Yoldaşlar! Bu yalanlara inanmayın. Ayrılan yoldaşlar, sadece, kendilerine emanet edilen görevleri bıraktıkları için değil, aynı zamanda MK'mızın, istifaları için hiç olmazsa Petrograd ve Moskova Parti örgütlerinin tavrını beklemeleri yönündeki ısrarlı kararını ihlal ettikleri için de asker kaçakları gibi davrandılar. Bu kaçaklığı şiddetle mahkûm ediyoruz. Biz, Partimize mensup olan ya da sempati duyan tüm sınıf bilinçli işçilerin, askerlerin ve köylülerin, bu kaçakların tavrını aynı şiddetle mahkûm edeceklerinden kesin eminiz.

Fakat, Partimizin en üst örgütlerinden birkaç üyenin kaçmasının, Partimizi izleyen *kitlelerin* birliğini ve dolayısıyla Partimizi de bir an için, bir nebze bile sarsmayacağını açıklarız.

Yoldaşlar, bu kaçaklardan ikisinin, Kamenev ve Zinovyev'in, daha Petrograd'daki ayaklanmada kaçaklık ve grev kırıcılığı yaptığını düşünün; çünkü bu ikisi sadece MK'nın 23 (10) Ekim 1917'deki tayin edici toplantısında ayaklanmaya karşı oy kullanmakla kalmamış, aynı zamanda MK karar aldıktan *sonra* da Parti fonksiyonerleri önünde ayaklanmaya karşı ajitasyon yapmışlardır. Herkes, işçilerden yana tavır almaktan korkan ve daha çok burjuvaziye eğilim gösteren gazetelerin (örneğin "Novaya Jizn"), o sıralar tüm burjuva basınıyla birlikte, Partimizin "dağılması", "ayaklanmanın başarısızlığı" vs. üzerine yaygara

kopardıklarını biliyor. Fakat yaşam çok geçmeden birilerinin yalan ve iftiralarını, diğerlerinin kuşku, yalpalama ve korkaklıklarını çürüttü. Kamenev ve Zinovyev'in adımları vesilesiyle Petrograd ayaklanmasını akamete uğratmak üzere koparılmak istenen "fırtına"nın *bir bardak suda koparılan fırtına* olduğu görüldü ve kitlelerin muazzam coşkusu, Petrograd ve Moskova'daki, cephedeki, siperlerdeki ve kırdaki milyonlarca işçinin, askerin ve köylünün muazzam kahramanlığı, tıpkı trenin yongaları dört bir yana savurması gibi, bu kaçakları kolayca bir kenara attı.

Tüm korkaklar, tüm yalpalayanlar, tüm şüpheciler, burjuvazinin gözünü yıldırdığı ya da onun doğrudan ve dolaylı yardakçılarının yaygaralarından etkilenen herkes utanmalıdır. Petrograd, Moskova ve diğer kentlerdeki işçi ve asker kitleleri arasında yalpalamanın *izi bile* görülmüyor. Partimiz tek adammışçasına sağlam ve birlik içinde, Sovyet iktidarını, tüm emekçilerin, ilk planda da işçilerin ve yoksul köylülerin çıkarlarını koruyor.

Burjuva kalemşörlerden ve burjuvazinin yıldırdığı insanlardan oluşan bir koro, bizi dikbaşlı olmakla, uzlaşmazlıkla, iktidarı başka hiçbir partiyle paylaşmak istememekle suçluyor. Yoldaşlar, bu doğru değildir! Sol Sosyal-Devrimcilere iktidarı bizimle paylaşmalarını *biz önerdik* ve bu öneriyi sürdürüyoruz. *Onların reddetmiş olmaları* bizim suçumuz değil. Görüşmelere biz başladık, Ikinci Sovyetler Kongresi'nin sona ermesinden sonra bu görüşmelerde mümkün olan bütün tavizleri verdik, hatta o kadar ileri gittik ki, Petrograd Kent Yönetimi'nin bir bölümünün, bu Komilovcular yuvasının temsilcilerini almayı koşullu olarak kabul ettik; Komilov güruhunun, kapitalistlerin ve çiftlik sahiplerinin çocuklarının, Junkerlerin, geçtiğimiz Pazar günü Petrograd'da yaptıkları ve yeniden yapmak istedikleri gibi (bu, Purişkeviç komplosunun açığa çıkarılması ve 16 (3) Kasım akşamı Purişkeviç'in yanında bulunarak el konulan belgelerle ka-

nıtlanmıştır) bir kez daha halkın iradesine karşı çıkmaya kalkışırlarsa, her şeyden önce halkın kendisi tarafından ortadan kaldırılacak bu Komilovcular yuvasının temsilcilerini almayı koşullu olarak kabul ettik. Fakat Sol Sosyal-Devrimcilerin arkasında duran ve onlar aracılığıyla burjuvazi için çalışan efendiler, yumuşaklığımızı zaaf olarak yorumlayıp, bunu bize yeni ültimatomlar vermek için kullandılar. Bay Abramoviç ve Martov 16 (3) Kasım oturumuna gelerek bize bir ültimatom verdiler: Hükümetimiz tutuklamaları ve burjuva gazetelerinin kapatılmasını durdurasıya kadar görüşme yok!

Gerek Partimiz, gerekse de Merkez Yürütme Komitesi, doğrudan Kaledin, burjuvazi, Kerenski ve Komilov yandaşlarından gelen bu ültimatomu *reddetti.* Purişkeviç komplosu ve bizi Petrograd üstüne yürümekle tehdit eden 17. Kolordu'nun (gülünç bir tehdit, çünkü bu Komilov ordusunun öncü birlikleri Gaçina yakınlarında yenilgiye uğratılıp kaçarken, büyük bölümü Sovyetler'in üstüne yürümeyi reddetmiştir) bir bölümünden 18 (5) Kasım'da Petrograd'a bir delegasyonun gelmesi — bütün bu olaylar, Bay Abramoviç ve Martov'un ültimatomunun *aslında* kimden geldiğini, bu insanların *aslında* kime hizmet ettiklerini gösterdi.

Bütün emekçiler sükunet ve kararlılıklarını korumalılar! Partimiz, Sovyetlerin azınlığının bir ültimatomuna, burjuvazinin gözünü yıldırdığı ve kendi "iyi niyetlerine" rağmen fiiliyatta Komilovcuların elinde bir kukla olan bir azınlığın ültimatomuna asla boyun eğmeyecektir.

Sovyetler iktidarı, yani son Sovyetler Kongresi'ndeki *çoğunluğun* iktidarı ilkesinde ısrarlıyız, dün olduğu gibi bugün de Sovyetler'de azınlığın sadakat ve dürüstlükle çoğunluğa tabi olmayı taahhüt etmesi, İkinci Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'nin *tümü* tarafından *onaylanan* ve sosyalizmin gerçekleştirilmesi için tedrici fakat sağlam ve kararlı önlemlerden oluşan progra-

mın hayata geçirilmesi koşuluyla iktidarı azınlıkla paylaşmaya *hazırız.* Fakat arkalarına kitleleri almamış, arkalarında *gerçekte* sadece Kornilovcular, Savinkovcular, Junkerler vs. olan aydın gruplarının herhangi bir ültimatomuna boyun eğmeyeceğiz.

Bütün emekçiler sükunet ve kararlılıklarını korumalılar! Partimiz, Sovyetler'deki çoğunluk partisi, onların çıkarlarını korumak için birlik ve beraberlik içinde bulunuyor, Partimizin arkasında her zaman olduğu gibi barışın ve sosyalizmin zaferini ne pahasına olursa olsun gerçekleştirmeye hazır olan kentlerde milyonlarca işçi, siperlerde milyonlarca asker ve kırda milyonlarca köylü durmaktadır.

"Pravda" No. 182,
20 (7) Kasım 1917.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 425–429,
—İnter Yayınları.)

Telsiz Konuşması

Tüm Alay, Tümen, Kolordu, Ordu Komitelerine ve Diğer Komitelere, Devrimci Ordunun Tüm Askerlerine ve Devrimci Donanmanın Tüm Bahriyelilerine

Halk Komiserleri Konseyi 20 (7) Kasım gecesi Başkomutan Duhonin'e telsizle, hem müttefik hem de bizimle savaş halinde bulunan tüm savaşan ülkelere derhal ve usulüne uygun olarak bir ateşkes önermesi talimatını verdi.

Bu telsiz konuşması 21 (8) Kasım sabah saat 5'i 5 geçe ana karargâha ulaştı. Duhonin'e, görüşmelerin seyri hakkında Halk Komiserleri Konseyi'ne sürekli rapor verme ve ateşkes anlaşmasını ancak Halk Komiserleri Konseyi'nin onayından sonra imzalama talimatı verilmişti. Ateşkes önerisi aynı zamanda Antant devletlerinin Petrograd'daki tüm yetkili temsilcilerine de resmen iletildi.

21 (8) Kasım akşamına kadar Duhonin'den bir yanıt gelmediği için, Halk Komiserleri Konseyi, Lenin, Stalin ve Krilenko'ya, gecikmenin nedenini telgrafla Duhonin'e sorma yetkisi verdi.

Görüşme 22 (9) Kasım'da sabah saat 2'den 4.30'a kadar sürdü. Duhonin, davranışını açıklamak ve hükümetin talimatlarına tam bir yanıt vermekten kaçınmak için sayısız girişimde bulun-

du; fakat Duhonin'e derhal resmi ateşkes görüşmelerine başlama kategorik talimatı verilince, o bu talimata uymayı reddetti. Bunun üzerine Duhonin'e, Rusya Cumhuriyeti hükümeti ve Halk Komiserleri Konseyi adına, hükümetin talimatlarını yerine getirmemekten ve bütün ülkelerin emekçi kitleleri ve özellikle ordular üzerinde görülmemiş sefalete yol açmaktan dolayı görevinden alındığı bildirildi. Aynı zamanda Duhonin'e yeni başkomutan ya da görevi devralması için kendisinin görevlendirdiği kişi ana karargâha varana dek görevini sürdürme talimatı verildi. Yeni başkomutanlığa Yarsubay Krilenko atandı.

Askerler! Barış davası elinizdedir. Karşı-devrimci generallerin büyük barış davasını akamete uğratmasına göz yummayın, devrimci bir orduya yakışmayan linç mahkemelerinin önüne geçmek ve bu generallerin onları bekleyen mahkemeden kaçmasını önlemek için onları gözetim altına alın. En katı devrimci ve askeri düzeni koruyun.

Mevzilerde yatan alaylar, karşı tarafla ateşkes görüşmelerini resmen başlatmak için derhal yetkililer seçsinler.

Halk Komiserleri Konseyi size bu hakkı veriyor.

Görüşmelerinizin her adımı üzerine bizi her biçimde bilgilendirin. Nihai ateşkes anlaşmasının imzalanmasına sadece Halk Komiserleri Konseyi yetkilidir.

Askerler! Barış davası sizin elinizdedir! Uyanıklık, sebat, enerji, ve barış davası zafer kazanacaktır!

Rusya Cumhuriyeti Hükümeti adına
Halk Komiserleri Konseyi Başkanı
V. Ulyanov (Lenin)

Savaş Halk Komiseri ve Başkomutan
N. Krilenko

"MYK İzvestiyası" No. 221,
23 (10) Kasım 1917.

Halk Komiserleri Konseyi'nden Devrimci Askeri Komite'ye

Savaşın ve kötü yönetimin neden olduğu beslenme işlerindeki yıkımı, spekülatörler, çapulcular ve onların demiryollarındaki, deniz hatlarındaki, taşımacılık bürolarındaki vs. suçortakları son derecede şiddetlendiriyor.

Halk kitlelerinin büyük ıstıraplar çektiği bir zamanda, çapulcular kendilerini zenginleştirmek için, milyonlarca işçi ve askerin sağlığı ve yaşamıyla oynuyorlar.

Bu duruma artık bir tek gün bile gözyumulamaz.

Halk Komiserleri Konseyi, Devrimci Askeri Komite'ye, spekülasyon ve sabotaja, stokların gizlenmesine, yük nakliyatlarının kötü niyetle engellenmesine vs. son vermek için en enerjik önlemleri alma talimatı verir.

Bu tür suçları işleyen herkes, Devrimci Askeri Komite'nin özel kararlarına dayanarak *derhal tutuklanır* ve devrimci askeri mahkemeye çıkarılana dek *Kronstadt hapishanelerinde tutulur*.

Beslenme işlerindeki çapulculara karşı mücadeleye halkın bütün örgütleri çekilmelidir.

Halk Komiserleri Konseyi Başkanı
V. Ulyanov (Lenin)

"MYK İzvestiyası" No. 223,
25 (12) Kasım 1917.

İşçilerin Emekçi ve Sömürülen Köylülerle İttifakı

"Pravda" Yazı Kurulu'na Mektup

Bugün, 1 Aralık (18 Kasım) Cumartesi günü, Köylü Kongresi'nde bana, hemen yanıtladığım aleni bir soru soruldu. Bu sorunun ve yanıtımın derhal okurlara iletilmesi gereklidir, çünkü şeklen sadece kendi adıma konuşmuş olsam da aslında tüm Bolşevik Parti adına konuşmuş oldum.

Olay şöyle gelişti:

Bolşevik işçilerin, bugün birçok köylünün güvendiği Sol Sosyal-Devrimcilerle ittifakı sorununa değinirken, konuşmamda bu ittifakın "dürüst bir koalisyon", dürüst bir ittifak *olabileceğini* kanıtladım, çünkü ücretli işçilerin çıkarlarıyla, emekçi ve sömürülen kitlelerin çıkarları arasında temel bir karşıtlık *yoktur*. Sosyalizm hem birinin ve hem de diğerinin çıkarlarını *kesinlikle* tatmin edebilir. *Sadece* sosyalizm onların çıkarlarını tatmin edebilir. Proletaryayla emekçi ve sömürülen köylüler arasında "dürüst bir koalisyon" imkân ve zorunluluğu buradan kaynaklanır. Buna karşılık bir yanda emekçi ve sömürülen sınıflarla diğer yanda burjuvazi arasında bir koalisyon (ittifak) "dürüst bir koalisyon" *olamaz*, çünkü bu sınıfların çıkarları temelden farklıdır.

Hükümette Bolşeviklerin çoğunluğa, Sol Sosyal-Devrimcile-

rin azınlığa sahip olduklarını düşünün —dedim—, hatta Hükümette sadece bir Sol Sosyal-Devrimcinin, Tarım Komiseri'nin bulunduğunu varsayalım. Böyle bir durumda Bolşevikler dürüst bir koalisyon yapabilirler mi?

Evet yapabilirler, çünkü Bolşevikler karşı-devrimci unsurlara (sağ Sosyal-Devrimcilere ve anavatan savunucuları yandaşlarına da) karşı mücadelede uzlaşmaz olsalar da, İkinci Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi tarafından kabul edilen tarım programının tamamen katıksız Sosyal-Devrimci maddeleriyle ilgili sorunlar üzerine oylama yapıldığında, *çekimser kalmakla* yükümlü olacaklardı. Örneğin, eşit toprak kullanımı ve toprağın küçük çiftçiler arasında yeniden dağıtılması bu tür maddelerdendir.

Bolşevikler, böyle bir maddenin oylanmasında çekimser kalırlarsa programlarına hiç de ihanet etmiş olmazlar. Çünkü sosyalizm zafer kazandığında (fabrikalar üzerinde işçi denetimi, ardından fabrikalara el konması, bankaların ulusallaştırılması, tüm ulusal ekonomiyi düzenleyen bir Yüksek Ekonomi Konseyi'nin kurulması) işçiler, emekçi, sömürülen küçük köylülerin önerdikleri geçiş önlemlerine, bu önlemler sosyalizm davasına *zarar vermiyorsa, rıza göstermekle yükümlüdürler.* Kautsky hâlâ Marksistken —dedim— (1899–1909 yılları arasında), sosyalizme geçiş uygulamalarının, küçük tarım yapılan ülkelerle büyük tarım yapılan ülkelerde aynı olamayacağını tekrar tekrar kabul etmişti.

Biz Bolşevikler, Halk Komiserleri Konseyi ya da Merkez Yürütme Komitesi'nde böyle bir maddenin oylanması sırasında çekimser kalmakla yükümlü olurduk, çünkü işçi denetimine, bankaların ulusallaştırılmasına Sol Sosyal-Devrimcilerin (ve onların yanında yer alan köylülerin) rıza göstermesi halinde, eşit toprak kullanımı, sosyalizmin tam gerçekleştirilmesine *geçiş* önlemlerinden sadece biri olurdu. Proletaryanın bu tür geçiş önlemlerini *dayatmak* istemesi anlamsız olurdu; sosyalizmin zaferi için proletarya, bu geçiş önlemlerinin seçiminde emekçi ve

sömürülen küçük köylülere *tavizler vermekle* yükümlüdür, çünkü bunlar sosyalizm davasına *zarar* vermeyecektir.

Bunun üzerine bir Sol Sosyal-Devrimci (eğer yanılmıyorsam bu Feofilaktov yoldaştı) bana şu soruyu sordu:

"Köylülerin Kurucu Meclis'te eşit toprak kullanımı üzerine yasayı uygulamak istedikleri, burjuvazinin köylülere karşı olduğu ve kararın Bolşeviklere bağlı olduğu durumda Bolşevikler ne yapacaklardır?"

Şu yanıtı verdim: İşçi denetiminin uygulanması, bankaların ulusallaştırılmasıyla vs. sosyalizm davasının güvence altına alındığı böyle bir durumda, işçilerin emekçi ve sömürülen köylülerle ittifakı, proletarya partisini köylüler lehine ve burjuvazinin aleyhine oy kullanmakla yükümlendirecektir. Bolşevikler, görüşümce, oylama sırasında özel bir açıklama yapma, hemfikir olmadığı yerlere şerh koyma vs. hakkına sahip olacaktır, fakat böyle bir durumda çekimser oy vermek, *sosyalizm uğruna mücadelede* kısmi sorunlarda görüş ayrılıkları nedeniyle müttefiklerine ihanet etmek anlamına gelecektir. Bolşevikler böyle bir durumda köylülere hiçbir zaman ihanet etmeyeceklerdir. İktidar işçi-köylü hükümetinin elinde olduğunda, işçi denetimi uygulamaya konduğunda, bankalar ulusallaştırıldığında, işçi ve köylülerin *tüm* ulusal ekonomiyi yöneten, düzenleyen bir Yüksek Ekonomi Organı yaratılmış olduğunda vs., eşit toprak kullanımı ve benzeri önlemler sosyalizme *hiçbir zaman* zarar vermeyecektir.

Yanıtım buydu.

"Pravda" No: 194,
2 Aralık (19 Kasım) 1917.
(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 438–440,
—İnter Yayınları.)

Devrime Karşı İçsavaş Liderlerinin Tutuklanması Üzerine Kararname

Halk düşmanı bir parti olarak, Kadet Partisi'nin yönetici organlarının üyeleri tutuklanır ve devrimci mahkeme önüne çıkarılır.

Devrime karşı, Kornilovcu-Kaledinci içsavaşla ilişkili olduğu için Kadet Partisi'nin özel kontrolü, yerel Sovyetlerin yükümlülüğündedir.

Kararname imzalandığı andan itibaren yürürlüğe girer.

Halk Komiserleri Konseyi Başkanı
V. Ulyanov (Lenin)

Petrograd, 11 Aralık (28 Kasım) 1917
Akşam saat 10.30

"MYK İzvestiyası" No. 239,
12 Aralık (29 Kasım) 1917.

İkinci Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi'nin Köylülüğe Çağrı Taslağı

İkinci Tüm-Rusya Köylü Kongresi, Rusya'nın tüm uluslarından ve halklarından köylülüğü hararetle, uyuyanları uyandırmak, kararsızları cesaretlendirmek ve bütün dünya önünde, ülkenin her yerinde, her köyde, büyük kentlerin her mahallesinde şu anda —Büyük Rus Devrimi'nin belki de en ciddi ve en sorumlu anında— ciddi sözünü, tayin edici sözünü söylemek için aklın ve iradenin bütün gücünü harekete geçirmeye, kendi sayısının ve enerjisinin tüm gücünü göstermeye çağırır.

Köylü yoldaşlar! Biz ülkemiz ahalisinin ezici çoğunluğuyuz. Emekçilerin ve sömürülenlerin ana kitlesiyiz. Emekçilerin haklı ve adil taleplerinin, ilk planda toprak talebinin karşılanması için savaşanların ana kitlesiyiz. Gerek çiftlik sahiplerinin, gerekse de kapitalistlerin her türlü baskı ve sömürüsüne karşı savaşanların ana kitlesiyiz.

Köylü yoldaşlar! Biz, Çar'ın ve kapitalistlerin çıkardığı, üç yılı aşkın zamandır süren savaşın insanlıkdışı acılarına ilk planda katlanmak zorunda kalan ordumuzun ana kitlesiyiz. Biz, kendisine zor ama minnet duyulacak ve saygın bir rol düşen: işçilerle birlikte özgürlük için, toprak için, barış için, emekçilerin her türlü baskıdan, her türlü sömürüden tamamen kurtuluşu için öncü olma rolü düşen ordunun ana kitlesiyiz.

Köylü yoldaşlar! Köylü Temsilcileri tarafından Rusya'nın tüm uluslarından köylülere yapılan çağrımızı inceleyin, bu çağrıyı her köyde, her kulübede okuyun, istisnasız bütün meclislerde, belediye meclislerinde, köylü kuruluşlarında tartışın, bulunduğunuz yerde kesin, acımasız kararlar alın; çünkü ülkemizin kaderi en çok, halkın çoğunluğunun vereceği kararlara, köylülerin vereceği kararlara bağlıdır.

Tehlike saati yaklaşıyor. Son savaşla karşı karşıyayız. Tüm ülke, Cumhuriyetimizin tüm ulusları iki büyük kampa bölünmüş durumda. Bu kamplardan biri çiftlik sahipleriyle kapitalistlerin, zenginlerin ve uşaklarının, halka emreden yüksek memurlarla bunların dostlarının kampıdır; bu kamp savaş yanlılarının kampıdır.

Diğer kamp işçilerin ve emekçi ve sömürülen köylülerin, yoksul halkın ve dostlarının, sade askerlerin ve barış yanlılarının, barış için kayıtsız şartsız kararlı, cesur, halkı ezenlere karşı acımasız, devrimci bir savaş yanlılarının kampıdır.

Bu iki kamp arasındaki mücadele ülkenin bazı kesimlerinde daha şimdiden doğrudan açık içsavaşa kadar, zenginliğin iktidar olmasını umut eden, Sovyet iktidarını, devlet iktidarını ve İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Hükümeti'ni yıkmak isteyen bir avuç insana karşı Sovyet ordusunun savaşına kadar şiddetlenmiştir.

Köylü yoldaşlar! Şimdi birçok şey, bu arada bu içsavaşın durması, Rusya'nın, tüm toprağın emekçilere tazminatsız devrine, sosyalizmin zaferine barışçıl geçişi, sizin ciddi, kesin, kararlı sözünüze bağlıdır. Tek vücut halinde ayağa kalkın köylü yoldaşlar! Sesinizi yükseltin, taleplerinizi ileri sürün, her köyde *kendi seçmen yönergelerinizi* hazırlayın, sözünüzü dinletebilirsiniz, herkesi sizi dinlemek zorunda bırakabilirsiniz!

Köylü yoldaşlar! Her şeyden önce İkinci Tüm-Rusya Köylü Kongresi'nin bu Kongre'den *kopan* temsilcilerini kesinlikle

mahkûm etmelisiniz. Bölücüleri mahkûm edin! Köylülerin birliğini, emekçi halkın birliğini, köylülerin işçilerle birliğini yıkanları mahkûm edin! Köylülüğün bu bölücüleri, bu parçalayıcıları, zenginlerin kampına, çiftlik sahipleri ve kapitalistlerin kampına geçen bu kişiler korkunç bir suç işlemişlerdir. Bu kişiler kendilerine sağ kanattan ve Merkez'den "Sosyal-Devrimciler" diyorlar, Avksentyev ve Çernov yandaşları diyorlar. Bunlar Sosyal-Devrimcilerin bütün öğretilerine, programına ihanet ettiler. Bunlar sosyalizm düşmanlarının, devrimi boğazlayanların safına geçtiler. Bunlar Sosyal-Devrimcilerin öğreti, program ve taleplerini sadakatle koruyanlarla, emekçi köylülüğün çıkarlarına sadık kalmış olan "Sol Sosyal-Devrimci Enternasyonalistler" Partisi ile ipleri kopardılar. Bunlar, bu Avksentyev ve Çernov yanlıları, İkinci Köylü Kongresi'ni terkettiler ve köylülerin çoğunluk kararına boyun eğmeyi reddettiler, çünkü bunlar köylülere karşı zenginlerin ve kapitalistlerin iradesini hayata geçirmek, bunlar barış davasına engel olmak, tüm toprağın derhal tazminatsız olarak emekçi halkın eline geçmesini engellemek, Avksentyev, Çernov, Maslov ve ortaklarının köylüler için uğursuz politikasını kurtarmak istiyorlar.

Köylülüğün davasına ihanet eden bu kişileri mahkûm edin! Bu kişileri mahkûm ederek, yalpalayan ve cesaretsiz birçok kişiyi kurtaracaksınız, Rusya'yı anlamsız içsavaş girişimlerinden kurtaracaksınız. Bu girişimler anlamsızdır, çünkü sadece, boş yere oluk gibi kan akmasına yol açacak, fakat hiçbir şeyi değiştirmeyecektir, dünyada hiçbir şey, işçilerin, askerlerin ve köylülerin ittifakla aldıkları kararı, İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Kongresi'nin ve İkinci Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi'nin kararını sarsamayacaktır.

Köylülüğün davasının bu hainlerini mahkûm edin. Her köy bu iki Kongre'nin, İşçi, Asker ve Köylü Sovyetleri Kongrelerinin kararlarına güvenini ifade etsin. Her köy, Kurucu Meclis ya

da Köylü Sovyetleri ve köylü kuruluşlarından, bu kararları tamamen onayladığını açıkça belirtmeyen ve faaliyetiyle bunu kanıtlamayan Sosyal-Devrimciler Partisi üyelerini *görevden alsın*.

Köylü yoldaşlar! Hepiniz, İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi'nin ve İkinci Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi'nin kararlarına karşı olanların, köylülerin temsilcisi olarak Kurucu Meclis'e *ancak hileyle* girebileceklerini ve girdiklerini biliyorsunuz. Kendilerine sık sık "Sosyal-Devrimci" diyen bu kişiler, gerçekte köylüleri aldattılar. Köylüler, Avksentyev, Çernov ve Maslov'un politikası üzerine gerçeği henüz bilmiyorlardı, çiftlik sahiplerine taviz, kapitalistlerle uzlaşma, köylülerin yerel Toprak Komitesi üyelerinin tutuklanması politikası üzerine gerçeği bilmiyorlardı. Bu Avksentyev, Maslov, Çernov köylüleri aldattılar, çünkü Sosyal-Devrimciler Partisi'nin genel aday listeleri 30 (17) Ekim'de kesinleşmişti, oysa tüm Rusya ancak 30 (17) Ekim'den *sonra* gerçeği öğrendi.

İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi, 7 ve 8 Kasım'da (25 ve 26 Ekim) tüm Rusya önünde gerçeği açığa çıkardı. Sonra bu gerçeği, ilk kez aşağılık gizli anlaşmaları açıklayan, ilk kez barış için gerçekten devrimci mücadeleye girişen, ilk kez *gerçekten* bu mücadelenin nasıl yürütülmesi gerektiğini gösteren ve şimdiden bir cephede ateşkes sağlamayı başaran Sovyet iktidarı, Sovyet Hükümeti açığa çıkardı.

Bu gerçeği, Toprak Kararnamesi'ni çıkarıp, böylece kayıtsız şartsız köylülerden yana tavır alarak, kırda köylülerin sınırsız iktidarını dışarıdan her türlü engelleme olasılığını ortadan kaldıran Sovyet Hükümeti açığa çıkardı.

Bu gerçeği, Avksentyev ve Çernov'un Yürütme Komitesi'nin aşağılık rolünü, köylülüğün özel, ayrıntılı bir kararında teş-

hir eden İkinci Köylü Kongresi açığa çıkardı. Kongre 21 (8) Aralık'ta sona eriyor ve 13 Aralık'ta (30 Kasım) başlamıştır.

Görüyorsunuz, köylü yoldaşlar, 30 (17) Ekim'de aday listelerinin hazırlanması sırasında ve 25 (12) Kasım'da Kurucu Meclis seçimleri sırasında köylülük, toprak ve barış hakkında gerçeği *henüz* bilmiyordu, dostlarını düşmanlarından, kuzu postuna bürünmüş kurtlardan *henüz* ayırabilecek durumda değildi. Görüyorsunuz, İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi'nin ve İkinci Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi'nin kararlarına karşı çıkan Sosyal-Devrimciler, *ancak* hileyle köylüler adına konuşabilirler.

Bu hile yüzünden kan dökülmesine izin vermeyin köylü yoldaşlar! İkinci Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi'ni terkedenlere karşı protesto sesinizi yükseltin. Her ilde, her kazada, her nahiyede, her köyde *seçmen yönergeleri* kararlaştırın, Kongre'yi terkedenleri protesto edin, bu Kongrelerin kararlarını kabul *etmediklerini* açıklayan Kurucu Meclis'teki yerel Köylü Temsilcilerinin *adlarını açıklayın*, bu Temsilcilerin Kurucu Meclis'ten **istifasını talep edin,** çünkü bunlar ancak halkı aldatarak kendilerine halkın seçilmiş temsilcisi süsü verebilirler.

Köylü yoldaşlar! Kurucu Meclis halkın iradesini dile getirmelidir. İkinci Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi'ni terkeden, onun iradesini ihlal edip köylülüğü bölenler, köylülerden zenginlerin safına geçenler, halkın seçilmiş temsilcisi değil, birer haindir, Kurucu Meclis'te onlara yer yoktur. Bunlar emekçilere barış, toprak değil, bunlar halka zenginlerin Sovyet iktidarına karşı anlamsız ve caniyane öfkesini getirirler. Halk bu hileye göz yummayacaktır. Halk, iradesinin ihlal edilmesine göz yummayacaktır. Halk, Sovyet iktidarını zenginlerin yararına gözden çıkarmayacaktır. Halk, kendi eline almış olduğu *barış* davasının, *toprağın* derhal, tamamen, tazminatsız emekçilere

devredilmesi davasının zenginler tarafından paramparça edilmesine izin vermeyecektir.

Tüm ülke için sadece iki çıkar yol var:

Ya Sovyet iktidarına karşı Kaledinlerin, Kadetlerin, Kornilovların (ve bunların gizli yandaşları Avksentyev, Çernov, Maslovların) içsavaşı; kanlı bir savaş, failleri için umutsuz bir savaş, Sovyetlerin elinden iktidarı alamayacak, sadece daha büyük öfke, daha çok kurban, daha çok kan, dev sosyalist dönüşüm için daha büyük bir gecikme ve tahıl yoksunu iller için daha çok açlık getirecek bir savaş.

Ya da herkes için apaçık olan, İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi ve İkinci Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi'nin kararlarına karşı olanların, köylülerin temsilcileri olarak Kurucu Meclis'e ancak hileyle girebildikleri ve o nedenle bu temsilcilerin *yeniden seçilmek* zorunda oldukları gerçeğini dürüstçe kabul etmek.

Üçüncü bir yol yoktur. Ya zenginler, Avksentyev, Çernov, Maslov yandaşları kanlı biçimde yokedilecektir, ya da bunlar Kurucu Meclis'te, köylüler adına iki Sovyet Kongresi'nin, İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi ve İkinci Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi'nin kararlarına karşı çıkar çıkmaz, Kurucu Meclis'teki Köylü Temsilcileri için yeniden seçim yapılmasını kabul edeceklerdir.

Köylü yoldaşlar, söz sizin!

Tayin edici sözü siz söyleyeceksiniz!

Tüm köylülerin kararlı sözüyle, *tüm köylerdeki tüm* köylülerin *seçmen yönergeleriyle,* tüm ülkede, Rusya'nın bütün ulusları arasında barışı tesis edebilir, içsavaşa son verebilir, hileyle oluşmamış doğru, gerçek bir Kurucu Meclis'i güvence altına alabilir, adil bir barışla savaşa son verilmesini hızlandırıp kolaylaştırabilir, tüm toprak ve arazinin emekçilere devrini,

köylülerin işçilerle ittifakını pekiştirebilir ve sosyalizmin zaferini hızlandırabilirsiniz.

Tayin edici sözü siz söyleyeceksiniz, köylü yoldaşlar. Yaşasın toprağın emekçilere devri! Yaşasın barış! Yaşasın sosyalizm!

Ikinci Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi

19–20 (6–7) Aralık 1917'de yazıldı.

İlk kez 1925'te Lenin,
"Toplu Eserler" Cilt IV'te
(Rusça) yayınlandı.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 441–450,
—İnter Yayınları.)

F. E. Cerjinski'ye Mektup

Cerjinski yoldaşa

Sabotörlere ve karşı-devrimcilere karşı mücadelede alınacak önlemler üzerine bugünkü raporunuza ilişkin.

Şöyle bir kararname çıkarmak mümkün olmaz mı:

Karşı-devrimcilere ve sabotörlere karşı mücadele üzerine.

Burjuvazi, çiftlik sahipleri ve tüm zengin sınıflar, işçilerin, emekçi ve sömürülen kitlelerin çıkarlarını güvence altına alacak devrimi yıkmak için çılgınca çabalar sarfediyorlar.

Burjuvazi en kötü suçu işlemeye hazır, toplumun ayaktakımını ve düşkün unsurları satın alıp pogromlar kışkırtıyor. Burjuvazinin yandaşları, özellikle de yüksek dereceli memurlar, banka memurları çevrelerinden vs. olanları, sosyalist dönüşümü hayata geçirmek için Hükümet'in aldığı önlemleri baltalamak amacıyla çalışmayı sabote ediyor, grevler örgütlüyorlar. Hatta işi, milyonlarca insanı açlıkla tehdit eden, iaşe organlarının çalışmasını sabote etmeye kadar vardırıyorlar.

Karşı-devrimcilere ve sabotörlere karşı mücadelede olağa-

nüstü önlemler gereklidir. Bu gereklilikten hareket eden Halk Komiserleri Konseyi şunları kararlaştırır:

1) Zengin sınıflara mensup kişiler (yani ayda 500 ruble ve daha fazla gelire, kentte gayrimenkule, hisse senetlerine ve 1000 rubleden fazla nakit paraya sahip olanlar), aynı şekilde bankaların, anonim şirketlerin, devlet ve kamu kuruluşlarının hizmetlileri, gelirleri, görev yerleri ve görevleri üzerine açıklamaları açık adresini yazıp kendi eliyle imzalayarak üç nüsha halinde üç gün içinde Ev Komiteleri'ne vermekle yükümlüdürler.

2) Ev Komiteleri bu açıklamayı imzalarıyla onaylar, bir nüshası kendilerinde kalır ve diğer iki nüshayı kent yönetimine ve İçişleri Halk Komiserliği'ne (Adresi:) teslim ederler.

3) Bu yasayı ihlal etme suçu işleyen (yani bildirimde bulunmayan, ya da yanlış bildirimde bulunan) kişiler, ayrıca bu bildirimlerin muhafaza edilmesi, toplanması ve yukarıda sözü edilen kurumlara iletilmesine ilişkin kuralları uygulamayan Ev Komitesi üyeleri, suçun derecesine göre, her defa için 5000 rubleye kadar para cezasına, bir yıl hapis ya da cepheye gönderilme cezasına çarptırılırlar.

4) Çalışmayı sabote etme suçunu işleyen ya da bankalarda, devlet ve kamu kurumlarında, anonim şirketlerde, demiryollarında vs. çalışmayı reddedenler aynı cezaya tabidir.

5) Genel çalışma yükümlülüğünü yürürlüğe koymanın ilk adımı olarak, 1. Maddede sayılan kişilerin, birinci olarak, yukarıda sözü edilen bildirimin Ev Komitesi ve amirleri ya da seçilmiş organlarca (Fabrika Sovyetleri, İaşe Komiteleri, Demiryolcu Komiteleri, Hizmetli Birlikleri vs.) onaylanmış bir nüshasını daima yanlarında bulundurmakla yükümlü oldukları emrolunur. Bu onama belgesinde, ilgili kişinin hangi toplumsal hizmeti ya da işi gördüğü, bir ailenin yanında o ailenin çalışamayacak durumdaki bir üyesi olarak yaşayıp yaşamadığı vs. yer alır.

6) İkinci olarak bu kişiler, bu yasanın çıktığı günden itibaren

bir hafta içinde bir çalışma ve tüketim defteri (bu defterin bir örneği ektedir) temin etmekle yükümlüdürler; bu deftere her hafta gelirleri ve giderleri ve ilgili kişinin toplumsal hizmet gördüğü komite ve kurumların onayı işlenir.

7) 1. Maddede sayılan koşulların kapsamına girmeyen kişiler, gelirleri ve çalıştıkları yere ilişkin bir bildirimi bir nüsha halinde Ev Komiteleri'ne verirler ve bu bildirimin Ev Komitesi tarafından onaylanmış bir kopyasını daima yanlarında bulundurmakla yükümlüdürler.

20 (7) Aralık 1917.

İlk kez 1924'te,
"Krazni Arşiv" dergisi
No. 5'te yayınlandı.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 455–456,
—İnter Yayınları.)

RSDİP(B) MK Oturumunda Konuşma

24 (11) Aralık 1917

Tutanak Kaydı

Lenin şunu önerir: 1) Kurucu Meclis Fraksiyonu Bürosu'nu azletmek; 2) Fraksiyona Kurucu Meclis'e ilişkin tavrımızı tezler halinde sunmak; 3) Fraksiyona, tüm temsil organlarının MK'ya tabiyeti üzerine Parti tüzüğü hükümlerinin anımsatıldığı bir yazı kaleme almak; 4) bir MK üyesini fraksiyon yönetimiyle görevlendirmek; 5) bir fraksiyon tüzüğü hazırlamak.

İlk kez 1929'da "RSDİP MK Tutanakları Derlemesi, Ağustos 1917–Şubat 1918"de yayınlandı.

Kurucu Meclis Üzerine Tezler

1) Bir Kurucu Meclis toplama talebi tamamen haklı olarak devrimci sosyal-demokrasinin programında yer alıyordu, çünkü burjuva cumhuriyette Kurucu Meclis demokrasinin en yüksek biçimidir ve çünkü Kerenski yönetimindeki emperyalist cumhuriyet, parlamento oluşurken, bir dizi demokrasi ihlaliyle seçimlerde hile hazırlığı yapıyordu.

2) Devrimci sosyal-demokrasi bir Kurucu Meclis toplanması talebini ileri sürerken, 1917 Devrimi'nin başlangıcından bu yana Sovyetler cumhuriyetinin, demokrasinin, Kurucu Meclis'li sıradan bir cumhuriyetten daha yüksek bir biçimi olduğunu sık sık vurgulamıştır.

3) Burjuva sisteminden sosyalist sisteme geçiş için, proletarya diktatörlüğü için, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri cumhuriyeti sadece demokratik kurumların daha yüksek bir biçimi değil (olağan burjuva cumhuriyetle ve onun zirvesi olarak Kurucu Meclis'le karşılaştırıldığında), aynı zamanda sosyalizme en acısız geçişi güvence altına alabilecek durumda olan biricik biçimdir de.

4) Devrimimizde Kurucu Meclis'in, 1917 Ekim sonunda (ortasında) sunulan aday listeleri temelinde toplantıya çağrılması, bu Kurucu Meclis seçimlerinde genelde halkın ve özelde de

emekçi kitlelerin iradesini doğru biçimde dile getirmeyi imkânsız kılan koşullar altında gerçekleşmektedir.

5) Birincisi, nispi seçim sistemi halkın gerçek iradesini ancak, partilerin aday listeleri, halkın gerçekten de bu listelerde yansımasını bulan parti gruplaşmalarına bölünmesine uygun olduğunda ifade eder. Oysa bizde bilindiği gibi, Mayıs'tan Kasım'a (Ekim'e) kadar halk içinde, özellikle de köylülük arasında en fazla taraftarı olan parti, Sosyal-Devrimciler Partisi, 1917 Ekim sonunda (ortasında) ortak aday listeleri hazırladı; fakat Kurucu Meclis seçimlerinden sonra, Kurucu Meclis toplanmadan bölündü.

Dolayısıyla seçmenlerin ana kütlesinin iradesiyle, Kurucu Meclis'e seçilenlerin bileşimi arasında biçimsel bir uyumluluk bile yoktur ve olamaz.

6) İkincisi, bir yandan halkın ve özellikle emekçi sınıfların iradesi ile, diğer yandan Kurucu Meclis'in bileşimi arasında daha da önemli, hem de biçimsel, hukuki değil, toplumsal-ekonomik, sınıflarla bağıntılı bir orantısızlık nedeni vardır; bu neden, seçimlerin, halkın ezici çoğunluğunun, 7 Kasım (25 Ekim) 1917'de, yani Kurucu Meclis aday listeleri sunulduktan sonra başlamış olan Ekim Devrimi'nin, bu Sovyet Devrimi'nin, bu proleter-köylü devriminin tüm kapsam ve önemini kavrayamadığı bir dönemde gerçekleşmiş olmasıdır.

7) Sovyetler için iktidarı ele geçiren, politik egemenliği burjuvazinin elinden koparıp alan ve yoksul köylülüğe veren Ekim Devrimi, gözlerimizin önünde gelişiminin mantıki aşamalarından geçiyor.

8) Bu devrim, başkentte 6–7 Kasım'daki (24–25 Ekim) zaferle, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin, proleterlerin bu öncüsünün ve köylülüğün en hareketli kesiminin İkinci Tüm-Rusya Kongresi, üstünlüğü Bolşeviklere verip onları iktidara getirdiğinde başladı.

9) Devrim daha sonra Kasım ve Aralık süresince ordu ve köylülüğün tüm kitlesini etkisi altına aldı ve herşeyden önce, devrimin miyadını doldurmuş uzlaşmacı aşamasını, proleter değil, burjuva aşamasını temsil eden ve bu nedenle de derinden heyecana kapılmış, büyük halk kitlelerinin saldırısıyla kaçınılmaz biçimde sahneden çekilmek zorunda kalan eski çatı örgütlerinin (Ordu Komiteleri, Eyalet Köylü Komiteleri, Tüm-Rusya Köylü Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesi vs.) görevden alınması ve yeniden seçilmesinde ifadesini buldu.

10) Sömürülen kitlelerin, kendi örgütlerinin yönetici organlarını yeniden oluşturmaya yönelik bu büyük hareketi, bugün de, 1917 Aralık sonunda (ortasında) henüz son bulmamıştır ve henüz sona ermemiş olan Demiryolcular Kongresi bu hareketin aşamalarından biridir.

11) Yani gerçekte, Kasım ve Aralık 1917'de Rusya'da sınıf güçlerinin sınıf mücadelesindeki gruplaşması, 1917 Ekim sonunda (ortasında) partilerin Kurucu Meclis aday listelerinde ifadesini bulmuş olandan ilke olarak farklıdır.

12) Ukrayna'daki (kısmen de Finlandiya, Beyaz Rusya ve Kafkasya'daki) son olaylar da aynı şekilde, bir yandan Ukrayna Radası'mn, Finlandiya Diyet Meclisi'nin vs. burjuva milliyetçiliğiyle, diğer yandan bu ulusal cumhuriyetlerin her birindeki Sovyet iktidarı arasındaki, proleter-köylü devrimi arasındaki mücadele süreci içinde cereyan eden sınıf güçlerinin yeni gruplaşmasını göstermektedir.

13) Son olarak, Kadetlerin ve Kaledincilerin, Sovyet iktidarına karşı, İşçi-Köylü Hükümeti'ne karşı karşı-devrimci ayaklanmasıyla başlayan içsavaş, sınıf mücadelesini nihai olarak şiddetlendirmiş ve tarihin Rusya halklarının ve ilk planda da Rusya işçi sınıfı ve köylülüğünün önüne koyduğu acil sorunları biçimsel-demokratik yoldan çözüme kavuşturma yönündeki her türlü olanağı ortadan kaldırmıştır.

14) Ancak işçi ve köylülerin burjuvazi ve çiftlik sahiplerinin (Kadetlerle Kaledinciler hareketinde ifadesini bulmuş olan) ayaklanması üzerindeki tam zaferi, ancak bu köle sahipleri ayaklanmasının askeri olarak acımasızca bastırılması, proleter-köylü devrimini gerçekten güvence altına alabilir. Olayların seyri ve devrimde sınıf mücadelesinin gelişimi, işçi-köylü devriminin kazanımlarını, Sovyetler iktidarını, İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi'nin, İkinci Tüm-Rusya Köylü Sovyetleri Kongresi'nin kararlarını vs. gözardı eden "Tüm İktidar Kurucu Meclis'e" şiarının, gerçekte Kadetlerle Kaledincilerin ve onların yardakçılarının şiarı haline gelmesine yol açmıştır. Tüm halk, bu şiarın fiilen Sovyet iktidarını bertaraf etme mücadelesine delalet ettiğini ve Kurucu Meclis'in Sovyet iktidarıyla ters düşmesi halinde, kaçınılmaz olarak politik ölüme mahkûm olacağını kavramaya başlıyor.

15) Halkın yaşamındaki özellikle acil sorunlardan biri de barış sorunudur. Rusya'da barış için gerçekten devrimci bir mücadele ancak 7 Kasım (25 Ekim) Devrimi'nin zaferinden sonra başladı ve bu zaferin ilk meyveleri gizli anlaşmaların açıklanması, ateşkes yapılması, ilhakların ve savaş tazminatının olmadığı bir genel barış üzerine resmi görüşmelere başlanması oldu.

Geniş halk kitleleri gerçekten de ancak şimdi, barış için devrimci mücadele politikasını açık ve kapsamlı biçimde izleme ve sonuçlarını inceleme olanağına kavuşuyorlar.

Kurucu Meclis seçimleri sırasında halk kitleleri bu olanağa sahip değildi.

Meselenin bu yanından bakıldığında da, savaşa son verilmesi sorununda Kurucu Meclis Temsilcilerinin bileşimiyle halkın gerçek iradesi arasında bir uyumsuzluk olması gerektiği açıktır.

16) Yukarıda ortaya konan hususların toplamından, proleter-köylü devriminden önce, henüz burjuvazinin egemen olduğu

bir dönemde varlığını sürdüren partilerin aday listeleri temelinde toplanacak bir Kurucu Meclis'in, 7 Kasım'da (25 Ekim'de) burjuvaziye karşı sosyalist devrimi başlatmış olan emekçilerin ve sömürülen sınıfların iradesi ve çıkarlarıyla kaçınılmaz biçimde çatışmaya gireceği sonucu çıkar. Elbette bu devrimin çıkarları, Kurucu Meclis'in biçimsel çıkarlarından daha üstündür — bu biçimsel çıkarlar, Kurucu Meclis yasasında, halkın herhangi bir zamanda kendi temsilcilerini yeniden seçme hakkına yer verilmemesiyle yok edilmemiş olsaydı bile.

17) Kurucu Meclis sorununu olağan burjuva demokrasisi çerçevesi içinde biçimsel-hukuki açıdan, sınıf mücadelesini ve içsavaşı gözardı ederek değerlendirme yönündeki her türlü doğrudan ve dolaylı girişim, proletarya davasına ihanet ve burjuvazinin bakış açısına geçmektir. Ekim ayaklanmasını ve proletarya diktatörlüğünün görevlerini doğru değerlendiremeyen Bolşevizmin bazı önde gelen üyelerinin düştükleri bu yanlışa karşı herkesi uyarmak, devrimci sosyal-demokrasinin mutlak görevidir.

18) Kurucu Meclis seçimleri ile halkın iradesi ve emekçi ve sömürülen sınıfların çıkarları arasındaki uyuşmazlık sonucunda ortaya çıkmış olan krizin sancısız çözülmesi için biricik şans, halkın, Kurucu Meclis Temsilcilerini yeniden seçme hakkını mümkün olduğunca tam ve hızla hayata geçirmesi ve bizzat Kurucu Meclis'in, bu yeni seçimler üzerine Merkez Yürütme Komitesi'nin yasasını onaylaması, Sovyet iktidarını, Sovyetler Cumhuriyeti'ni — barış sorununda, toprak sorununda ve işçi denetimi sorununda onun politikasını tanıdığına dair kayıtsız şartsız bir açıklama yapması ve kararlılıkla, Kadetlerle Kaledincilerin karşı-devrimine karşı olanların kampına katılmasıdır.

19) Bu önkoşullar olmadan, Kurucu Meclis'le bağıntılı olarak ortaya çıkan kriz, ancak devrimci yoldan, ancak Sovyet iktidarının, Kadetler ve Kaledincilerin karşı-devrimine karşı, bu

karşı-devrim hangi şiarların ve kurumların (Kurucu Meclis üyeliği de dahil) arkasına gizlenirse gizlensin, mümkün olduğunca enerjik, hızlı, sağlam ve kararlı devrimci önlemleriyle çözülebilir. Bu mücadelede Sovyet iktidarının elini kolunu bağlama yönündeki her çaba, karşı-devrimin desteklenmesi olacaktır.

"Pravda" No. 213,
26 (13) Aralık 1917.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 463–467,
—İnter Yayınları.)

Bankaların Ulusallaştırılmasının Uygulamaya Konması Üzerine Bir Kararname Taslağı ve Bununla Bağıntılı Zorunlu Önlemler

Spekülasyonun, kapitalistlerin ve memurların sabotajlarının ve aynı zamanda genel çöküntünün yol açtığı gıda maddeleri tedarikindeki kritik durum, açlık tehlikesi, bu kötülüğe karşı mücadelede olağanüstü devrimci önlemlere başvurulmasını zorunlu kılmaktadır.

Devletin tüm vatandaşlarının ve ilk planda da tüm emekçi sınıfların, kendi İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri önderliğinde derhal, dört bir yandan, hiçbir şeyden korkmadan ve en devrimci yoldan bu mücadeleye girişmeleri ve ülkede doğru bir ekonomik yaşam kurabilmeleri için şu kararlar alınır.

Bankaların ulusallaştırılmasının uygulamaya konması üzerine bir kararname taslağı ve bununla bağıntılı zorunlu önlemler.

1) Tüm anonim şirketler devlet malı ilan edilir.

2) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyeleri ve müdürleri, hakeza zengin sınıflara mensup tüm hissedarları (yani 5000 rublenin üzerinde mülkü olan ya da aylık geliri 500 rublenin üzerinde olanlar) şirketin işlerini tam bir düzen içinde sürdürmek, işçi denetimi üzerine yasaya uymak, bütün hisse senetlerini devlet bankasına ibraz etmek ve yerel İşçi, Asker ve Köylü Temsilcile-

ri Sovyetleri'ne her hafta faaliyetleri üzerine rapor sunmakla yükümlüdürler.

3) Devletin iç ve dış borçları fesholunur (iptal olunur).

4) Değerli kâğıtların ya da her türlü hisse senetlerinin küçük sahiplerinin, yani nüfusun emekçi sınıflarına mensup kişilerin çıkarları tamamen güvence altına alınır.

5) Genel çalışma yükümlülüğü uygulamaya konur: 16–55 yaş arası kadın-erkek tüm vatandaşlar, yerel İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri ya da Sovyet iktidarının başka organları tarafından emredilen işleri yapmakla yükümlüdürler.

6) Genel çalışma yükümlülüğünü uygulamaya koymanın ilk adımı olarak, zengin sınıfların mensuplarının (bkz. Madde 2) bir çalışma ve tüketim defteri ya da bir bütçe ve çalışma defteri edinmek ve kayıtları doğru biçimde tutmakla yükümlü olduklarını emrolunur; bu defter, her hafta, üstlenilen her işin uygulanışı hakkında not düşülmesi için ilgili işçi örgütlerine ya da yerel Sovyetlere ve bunların organlarına sunulur.

7) Gerek gıda maddelerinin, gerekse de diğer gerekli ürünlerin doğru kaydedilmesi ve dağıtılması amacıyla tüm vatandaşlar bir tüketim kooperatifine katılmakla yükümlüdürler. Gıda Maddesi İdareleri, İaşe Komisyonları ve benzer örgütler, aynı şekilde Demiryolcular ve Nakliyat İşçileri Birlikleri, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin yönetimi altında, bu yasanın uygulanmasını denetlerler. Zengin sınıfların mensupları, özellikle, Sovyetlerin kendilerine göstereceği tüketim kooperatiflerinin örgütlenmesi ve idaresi işlerini yerine getirmekle yükümlüdürler.

8) Demiryolu İşçileri ve Hizmetlileri Birlikleri, vakit geçirmeksizin, nakliyat işlerinin daha iyi yürümesi, özellikle de gıda maddesi, yakıt ve acilen ihtiyaç duyulan diğer maddelerin sevki için *olağanüstü* önlemler hazırlamak ve uygulamakla yükümlüdürler. Burada özellikle İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sov-

yetlerinin ve sonra da onların ve Yüksek Ekonomi Konseyi'nin yetki verdiği kurumların siparişleri dikkate alınmalıdır. Aynı şekilde, yerel Sovyetlerle birlikte çalışan Demiryolcu Birlikleri, en enerjik biçimde ve devrimci önlemler almaktan çekinmeden, karaborsacılıkla mücadele etmek ve tüm spekülatörleri acımasızca kovuşturmakla yükümlendirilir.

9) İşçi örgütleri, hizmetli birlikleri ve yerel Sovyetler, tatil edilen ya da seferberliği kaldırılan ya da işi olmayan şirketleri vakit geçirmeksizin yararlı çalışmaya ve gerekli ürünlerin üretimine dönüştürüp, sipariş, hammadde ve yakıt bulmakla yükümlüdürler. Bu faaliyeti asla ertelememesi ve aynı zamanda, yukarıdan özel talimat gelmesini beklemeden kırsal ürünlerin kentsel ürünlerle mübadelesini örgütlemesi gereken yerel sendika birlikleri ve Sovyetler, çalışmalarında Yüksek Ulusal Ekonomi Konseyi'nin emir ve talimatlarına sıkı sıkıya uymakla yükümlüdürler.

10) Zengin sınıfların mensupları, tüm paralarını devlet bankası ve şubelerinde ya da tasarruf sandıklarında bırakmakla yükümlüdürler ve kendi ihtiyaçları için haftada 100–125 rubleden fazla (yerel Sovyetler'in kararına göre) çekemezler. Bu kişilere üretim ve ticaret amacıyla para, ancak işçi denetimi organlarının yazılı onayıyla verilir.

Bu yasanın gerçekten uygulanmasını denetlemek için, bugün geçerli olan para simgelerinin başkalarıyla değiştirilmesi üzerine kararnameler çıkarılacaktır; devleti ve halkı dolandırma suçu işleyenler, bütün mülklerine el konarak cezalandırılır.

11) Bu yasayı ihlal edenler, sabotörler ve grevci memurlar ve hakeza spekülatörler aynı cezaya ve hapis, cepheye gönderme ya da zorunlu çalışmaya tabi tutulurlar. Yerel Sovyetler ve bunların bünyesindeki kurumlar, vakit geçirmeksizin, halkın bu gerçek düşmanlarına karşı mücadelede en şiddetli devrimci önlemleri hazırlamakla yükümlüdürler.

12) Sendikalar ve emekçilerin diğer örgütleri, yerel Sovyetlerle birlikte, en güvenilir ve Parti ve diğer örgütler tarafından tavsiye edilen kişileri de yanına çekerek, bu yasanın uygulanmasını denetleyecek, çalışmanın nicelik ve niteliğini inceleyecek ve bu yasayı ihlal etme ya da bu yasaya yan çizme suçunu işleyen herkesin devrimci mahkemeye sevkedilmesini sağlayacak hareketli denetçi grupları örgütlerler.

Ulusallaştırılmış işletmelerin işçileri ve memurları, çalışma organizasyonunu iyileştirmek, disiplini sağlamlaştırmak ve çalışma verimliliğini yükseltmek için bütün güçlerini toplamak ve olağanüstü önlemler almak zorundadırlar. İşçi denetimi organları Yüksek Ekonomi Konseyi'ne her hafta, bu konuda neler yapıldığı hakkında rapor sunmalıdır. Hata ve ihmaller nedeniyle suçlular devrimci mahkeme önünde hesap vereceklerdir.

Aralık 1917'de yazıldı.

İlk kez 1918'de "Narodnoye Hosyaistvo" dergisi No. 11'de yayınlandı.

(Lenin, Seçme Eserler
Cilt 6, s. 457–460,
—İnter Yayınları.)

Eskinin Yıkılmasından Korkanlar ve Yeni İçin Mücadele Edenler

"Bolşevikler iki aydır iktidarda ve sosyalist bir cennet yerine, kaosun, içsavaşın ve daha büyük bir yıkımın cehennemini görüyoruz." Bilinçli ve yarı bilinçli yandaşlarıyla birlikte kapitalistler böyle yazıyor, konuşuyor ve düşünüyor.

Bolşevikler ancak iki aydır iktidarda, diye yanıtlıyoruz bunu, ve buna rağmen sosyalizme doğru dev bir adım atılmıştır. Bunu, görmek istemeyenler ya da tarihsel olayları bağıntıları içinde değerlendirmeyi bilmeyenler görmüyor. Onlar birkaç hafta içinde orduda, köyde, fabrikalarda anti-demokratik kurumların nerdeyse ta temellerine kadar yıkıldığını görmek istemiyorlar. Böyle bir yıkım yolu dışında ise sosyalizme giden başka bir yol yoktur, olamaz. Onlar birkaç hafta içinde, dış politikada, savaşı uzatan ve yağma ve fethi gizli anlaşmaların ardına gizleyen emperyalist yalanların yerine, şimdiden ateşkes ve devrimimizin propaganda gücünün yüz kat artması gibi önemli bir pratik başarı sağlamış olan gerçekten demokratik bir barışın gerçekten devrimci-demokratik politikasının geçtiğini görmek istemiyorlar. İşçi denetiminin ve bankaların ulusallaştırılmasının gerçekleştirilmeye başlandığını görmek istemiyorlar. Bunlar ise sosyalizme doğru tam da ilk adımlardır.

Kapitalizmin rutininin ezdiği, eskinin muazzam yıkılışıyla, yaygara ve gürültü patırtıyla, Çarlığın ve burjuvazinin parçalanan, çöken yüzlerce yıllık binasının "kaos"uyla (görünen kaos) sersemlemiş olanlar, sınıf savaşının son haddine kadar şiddetlenmesinden ve içsavaşa, tek meşru, tek adil, sözcüğün ümmetçi anlamında değil, insani anlamında tek kutsal savaşa, ezilenlerin ezenlere karşı, bu ezenleri devirmek için, emekçilerin her türlü baskıdan kurtuluşu için kutsal savaşa dönüşmesi gerçeğinden ürkmüş olanlar, bu tarihi perspektifi anlayamazlar. Aslına bakılırsa bütün bu ezilmiş, sersemleştirilmiş, ürkütülmüş burjuvalar, küçük-burjuvalar ve "burjuvazinin hizmetçileri", çoğunlukla bizzat bilincinde olmaksızın, "kulaktan duyma" edindikleri "sosyalizmin yürürlüğe konması" ile ilgili o eski, saçma, duygusal, entel-banal düşüncenin esiridirler, bunu yaparken sosyalist öğretinin kırıntılarını alıp, cahillerle yarı aydınların bu öğretiyi tahrifatlarını tekrarlamakta ve biz Marksistlere, sosyalizmi "yürürlüğe koyma" düşüncesini ve hatta planını isnat etmektedirler.

Bu tür planlar bir yana, biz Marksistlere böyle düşünceler bile yabancıdır. Biz daima, sosyalizmin "yürürlüğe" konamayacağını, onun en yoğun, en şiddetli, çılgınlığa, ümitsizliğe kadar alevlenmiş sınıf mücadelesi ve içsavaş seyrinde serpilip geliştiğini, kapitalizm ile sosyalizm arasında uzun bir "doğum sancıları" sürecinin bulunduğunu, şiddetin daima eski toplumun ebesi olduğunu, burjuva toplumdan sosyalist topluma geçiş sürecine özel bir devletin (yani belirli bir sınıf üzerinde örgütlü şiddetin özel bir sisteminin) denk düştüğünü daima biliyor, açıklıyor, yineliyorduk: yani proletarya diktatörlüğü. Diktatörlük ise gizli bir savaş durumunu, proleter devlet erkinin karşıtlarına karşı bir askeri savaş önlemleri durumunu öngörür ve bu anlama gelir. Komün bir proletarya diktatörlüğüydü ve Marx ile Engels, Komün'ü, silahlı gücünü sömürücülerin direnişini bastırmakta *ye-*

terince enerjik kullanmamakla suçladılar, bunu onun çöküşünün nedenlerinden biri olarak gördüler.

Aslında, kapitalistlerin direnişinin bastırılması nedeniyle bütün bu entelektüel ulumalar, "nazikçe" ifade etmek gerekirse, eski "uzlaşmacılığın" kalıntısından başka bir şey değildir. Proleter açıkyüreklilikle konuşulduğunda şunu söylemek gerekir: Parababalarına süregiden dalkavukluk — işçiler tarafından burjuvaziye karşı, sabotörlere karşı, karşı-devrimcilere karşı şu anki (ne yazık ki çok zayıf ve yeterince enerjik olmayan) şiddet kullanımına karşı ulumanın gerçek içeriği budur. "Kapitalistlerin direnişi kırıldı", diye ilan etti Haziran 1917'de uzlaşmacıların bakanı iyi yürekli Peşehonov. Bu iyi adamın, direnişin gerçekten *kırılmak* zorunda olduğundan, *kırılacağından,* tam da bu direnişi kırmanın bilimsel olarak proletarya diktatörlüğü diye tanımlandığından, bütün bir tarihsel sürecin kapitalistlerin direnişinin bastırılmasıyla ve dolayısıyla da bütün bir sınıfa (burjuvaziye) karşı, onun suç ortaklarına karşı sistematik *şiddet kullanımıyla* karakterize olduğundan haberi bile yoktu.

Parababasının açgözlülüğü, kirli, kötücül, kudurgan açgözlülüğü, onun masasından yemek yiyenlerin gözünün korkması ve yaltakçılığı — "Reç"ten "Novaya Jizn"e kadar zavallı aydınların, proletarya ve devrimci köylülük tarafından şiddet kullanımına karşı şu anki ulumasının gerçek sosyal temeli budur. Onların ulumasının, sefil kekelemesinin, komedivari "özgürlük" (kapitalistlerin halkı ezme özgürlüğü) vs. vb. haykırışının objektif anlamı budur. İnsanlık bir çırpıda, gösterişli bir sıçrayışla, pürüzsüzce, mücadele olmadan, sömürücülerin diş gıcırdatması olmadan, sömürücülerin eski düzeni savunma veya dolambaçlı yollardan gizlice yeniden kurma yönünde çeşitli çabaları olmadan, devrimci proleter şiddetin bu tür girişimlere sürekli yeni "yanıtları" olmadan sosyalizme geçebilseydi, bunlar sosyalizmi tanımaya "hazır" olurlardı. Burjuvazinin masasından yemek yiyen

bu entelektüeller, ünlü Alman atasözünde dendiği gibi, kürkü ıslatmadan yıkamaya "hazır"lar.

Burjuvazi ve devlet memurları, hizmetliler, doktorlar, mühendisler ve ona hizmet etmeye alışmış diğerleri en şiddetli direniş önlemlerine başvurduklarında, bu nanemolla aydınlar dehşete düşüyor. Korkudan tir tir titriyor ve "uzlaşmacılığa" geri dönüş zorunluluğu üzerine daha büyük bir yaygara koparıyorlar. Sömürücülerin en yoğun direniş önlemleri, ezilen sınıfın tüm dürüst dostları gibi bizi de ancak memnun edebilir, çünkü biz, proletaryanın iktidarı icra etmek için ikna ve kandırmayla, tatlı vaazlar veya öğretici deklamasyonlar okulunda değil, bilakis yaşam okulunda, mücadele okulunda erginleşeceğini, olgunlaşacağını bekliyoruz. Egemen sınıf haline gelmek ve burjuvaziyi nihai olarak yenmek için proletarya bunu *öğrenmek* zorundadır, çünkü bu yeteneği bir çırpıda hiçbir yerden alamaz. Öğrenmek ise mücadele içinde olur. Ancak ciddi, direngen, çılgınca bir mücadele öğretici olabilir. Sömürücülerin direnişi ne kadar amansızsa, sömürülenlerin bunu bastırması da o ölçüde enerjik, sağlam, acımasız, başarılı olacaktır. Sömürülenlerin eski düzeni savunma girişim ve çabaları ne kadar çeşitlenirse, proletarya sınıf düşmanlarını gizlendikleri son delikten kovmayı, onların egemenliğinin köklerini yok etmeyi, ücretli köleliğin, kitlelerin sefaletinin, parababasının zenginleşmesinin ve küstahlığının gelişebildiği (ve gelişmek zorunda olduğu) toprağı bizzat tesviye etmeyi o ölçüde çabuk öğrenecektir.

Burjuvaziyle onun masasından yemek yiyenlerin direnişi arttığı ölçüde, proletaryanın ve ona katılan köylülüğün gücü de artar. Sömürülenler, düşmanlarının, sömürücülerin direnişi geliştiği ölçüde güçlenir, olgunlaşır, gelişir, öğrenir, ücretli köleliğin "eski patron"unu üzerlerinden atarlar. Zafer sömürülenlerin olacaktır, çünkü yaşam, sayı gücü, kitle gücü, özverili, ideal, dürüst, ileriye doğru giden, yeninin inşasına uyanan her şeyin tü-

kenmez kaynağının, sözümona "sade halk"ın, işçilerle köylülerin bütün olağanüstü enerji ve yetenek stokunun gücü onlardan yanadır. Zafer onlarındır.

7–10 Ocak 1918'de
(25–28 Aralık 1917) yazıldı.

İlk kez 22 Ocak 1929'da
"Pravda" No. 18'de yayınlandı.

Yarışmayı Nasıl Örgütlemeli?

Burjuva yazarlar, rekabeti, özel girişim ruhunu ve kapitalistlerle kapitalist düzenin diğer muazzam erdemlerini ve çekiciliklerini övmek için dağlar kadar kâğıt yazdılar ve yazıyorlar. Sosyalistler bu erdemlerin önemini kabul etmek ve "insan doğası"nı hesaba katmak istememekle suçlanıyorlar. Gerçekte ise kapitalizm, rekabetin bir ölçüde *geniş* boyutta girişim ruhu, enerji, cesurca inisiyatif geliştirebileceği bağımsız küçük meta üretiminin yerine çoktan, büyük ve dev işletmelerde fabrika üretimini, anonim şirketleri, sendikaları ve diğer tekelleri koymuştur. *Böyle* bir kapitalizm altında rekabet, halk *kitlelerinin,* halkın dev çoğunluğunun, emekçilerin yüzde doksan dokuzunun girişim ruhunun, enerjisinin ve cesurca inisiyatifinin görülmemiş vahşette bastırılması anlamına gelir, ayrıca sosyal merdivenin üst basamaklarında yarışmanın yerine mali dolandırıcılık, despotizm, dalkavukluğu geçirmek anlamına gelir.

Sosyalizm asla yarışmayı boğmaz, tersine, ilk kez onu gerçekten *geniş* temelde, gerçekten *kitlesel* boyutta uygulama, emekçilerin çoğunluğunu gerçekten öne çıkabildikleri, yeteneklerini geliştirebilecekleri, halkın, bitmez tükenmez bir kaynağa benzer biçimde ortaya çıkardığı ve kapitalizmin binlercesini, milyonlarcasını ayaklar altında çiğnediği, baskıladığı ve ezdiği

o becerileri açığa çıkarabileceği bir faaliyet alanına yöneltme olanağı yaratır.

İktidarda bir sosyalist hükümetin bulunduğu şimdi, görevimiz yarışınayı örgütlemektir.

Burjuvazinin takipçileri ve onun sofrasından nasiplenenler sosyalizmi tekdüze, monoton, gri bir devlet kışlası olarak tarif ediyorlardı. Parababasının uşakları, sömürücülerin ücretli köleleri, burjuva entelektüel baylar, tam da kapitalizm altında angaryaya ve kışla yaşamına, aşırı, tekdüze çalışmaya, açlığa ve ağır sefalete mahkûm edilen halkı, sosyalizmle "ürkütüyorlardı". Emekçilerin bu angaryadan kurtuluşunun ilk adımı çiftlik sahiplerinin arazilerine el konması, işçi denetiminin yürürlüğe konması, bankaların ulusallaştırılmasıdır. Bir sonraki adımlar şunlar olacaktır: Fabrikaların ve tesislerin ulusallaştırılması, tüm halkın zorunlu olarak aynı zamanda satış kooperatifleri olan tüketim kooperatiflerinde birleşmesi, tahıl ticaretinde ve diğer gerekli ihtiyaç maddeleri ticaretinde devlet tekelinin yürürlüğe konması.

Girişim ruhunu, yarışmayı ve cesurca inisiyatifi gerçekten geniş kitlesel boyutta geliştirme olanağı ancak şimdi yaratılmaktadır. Kapitalistin dışarıya atıldığı ya da en azından gerçek bir işçi denetimiyle zapturapt altına alındığı her fabrika, sömürücünün, çiftlik sahibinin kökünün kazındığı ve topraklarına el konduğu her köy şimdi, ancak şimdi, emekçinin öne çıkabileceği, sırtını biraz dikleştirip, doğrulabileceği ve kendini insan olarak hissedebileceği bir faaliyet alanı haline gelmiştir. Yüz yıllarca başkaları için çalışmanın, sömürücüler için özgür olmayan çalışmanın ardından onun için ilk kez, *kendisi için,* hem de modern tekniğin ve kültürün kazanımlarına dayanarak *çalışma* olanağı doğmaktadır.

İnsanlık tarihinde özgür olmayan çalışmanın yerine kendisi için çalışmanın bu en muazzam geçişi elbette pürüzler, müşkü-

lat, çatışma olmadan, ıslah olmaz asalaklara ve onların uzantılarına karşı şiddet uygulanmadan gerçekleşemez. Bu konuda hiçbir işçi hayal içinde değildir: uzun yıllar sömürücüler için angarya çalışan, sömürücülerin sonsuz alay ve hakaretlerine dayanıklı ve ağır zaruretin çelikleştirdiği işçiler ve yoksul köylüler, sömürücülerin direnişini *kırmak* için zamana ihtiyaç olduğunu biliyorlar. Kapitalistlere karşı "bağırmaktan" sesi kısılan, onlara karşı "el kol hareketleri yapan", onları "mahkûm eden", fakat iş *harekete geçmeye,* tehditleri gerçekleştirmeye, kapitalistleri pratikte *devirmeye* gelince uluyup dayak yemiş genç köpekler gibi davranan aydın bayların, "Novaya Jizn"den vs. bütün bu kararsız çetenin duygusal hayalleri işçilere ve köylülere bir nebze olsun bulaşmamıştır.

Özgür olmayan emeğin yerine dev ölçüde, tüm devlet ölçeğinde (bir ölçüde de uluslararası ölçekte, dünya ölçüsünde) planlı örgütlü emeğin, kendisi için çalışmanın muazzam geçişi, sömürücülerin direnişini ezmek için *"askeri"* önlemler dışında proletaryanın ve yoksul köylülüğün dev *örgütsel* çabasını da gerektirir. Örgütsel görev dünün köle sahiplerinin (kapitalistlerin) ve onların uşaklar güruhunun, burjuva entelektüel bayların askeri olarak acımasızca ezilmesi göreviyle kopmaz bir bütün halinde içiçe geçmiştir. Biz hep teşkilatçı ve yöneticiydik, emir verdik —diyor ve böyle düşünüyor dünün köle sahipleriyle onların entelektüeller arasındaki yardakçıları—, böyle de kalmak istiyoruz, "sade halk"a, işçilere ve köylülere itaat etmeyeceğiz, onlara boyun eğmeyeceğiz, bilgimizi, parababasının ayrıcalıklarını ve sermayenin halk üzerindeki egemenliğini savunmanın bir silahına dönüştüreceğiz.

Burjuvalar ve burjuva entelektüelleri böyle konuşuyor, düşünüyor ve davranıyor. Onların *bencil* bakış açısından bakıldığında, bu davranışları anlaşılırdır: Gogol'un tasvir ettiği gibi derebeylerin dalkavuklarına ve onların sofrasından nasiplenenlere,

rahiplere, zabıt katiplerine, memurlara, Belinski'den nefret eden "entelektüeller"e de serflikten ayrılmak "zor" geliyordu. Fakat sömürücülerin ve onların entelektüel maiyetinin davası umutsuz bir davadır. İşçiler ve köylüler onların direnişini kırıyor —ne yazık ki henüz yeterince kararlı, enerjik ve amansız değil— *ve nihai olarak kıracaklardır.*

"Onlar" "sade halk"ın, "sade" işçilerin ve yoksul köylülerin, sosyalist devrimin emekçilerin önüne koyduğu, sözcüğün dünya ölçüsünde tarihsel anlamıyla gerçekten kahramanca, dev örgütsel karakterli görevin üstesinden gelemeyeceğine inanıyorlar. "Biz olmadan yapamazlar", diye avutuyorlar kendilerini kapitalistlere ve kapitalist devlete hizmet etmeye alışmış entelektüeller. Onların bu yüzsüzce beklentileri gerçekleşmeyecek: daha şimdiden, onlara sırt çeviren, halkın safına, emekçilerin safına geçen ve sermayenin uşaklarının direnişini kırmakta onlara yardım eden kültürlü insanlar var. Köylülük ve işçi sınıfı içinde ise örgütsel yetenekler yığınla, ve bu yetenekler kendilerinin bilincine varmaya, uyanmaya, canlı, yaratıcı, büyük çalışmaya koyulmaya, sosyalist toplumun inşasına bağımsız olarak girişmeye ancak yeni yeni başlıyorlar.

En önemli görevlerden biri, hatta belki de en önemlisi, şimdi işçilerin ve genel olarak tüm emekçilerle sömürülenlerin yaratıcı *örgütsel* çalışmada bu bağımsız inisiyatifini olabildiğince geniş boyutta geliştirmektir. Sadece sözümona "üst sınıflar"ın, sadece zenginlerin ya da zengin sınıfların okulundan geçmiş olanların devleti idare edebilecek, sosyalist toplumun örgütsel inşasını yönetebilecek durumda oldukları şeklindeki eski, *budalaca,* saçma, rezil ve alçakça önyargıdan ne olursa olsun kopulmalıdır.

Bu bir önyargıdır. Onu ayakta tutan eskiye bağlılık, kemikleşme, kölece alışkanlıktır, ve daha çok da, yönetirken yağmalamaya ve yağmalarken yönetmeye ilgi duyan kapitalistlerin kir-

li bencilliğidir. Hayır! İşçiler kendilerine bilginin gücünün gerektiğini bir an için bile unutmayacaklardır. İşçilerin sergilediği, tam da şimdi sergilediği alışılmamış öğrenme isteği, bu bakımdan proletarya içinde kendini yanılgıya kaptırmanın olmadığına ve olamayacağına bir kanıttır. Bir *teşkilatçının* işini ise okuma yazma bilen, insan tanıyan ve pratik deneyim sahibi *sade* işçi ve köylüler de yapabilir. Burjuva entelektüellerin kibirle ve aşağılayarak sözünü ettikleri "sade halk" arasında bu tür çok sayıda kişi vardır. İşçi sınıfı ve köylülük bu tür yeteneklerin henüz el değmemiş ve zengin bir kaynağıdır.

İşçiler ve köylüler henüz "tutuk", şimdi *kendilerinin egemen* sınıf olduğuna henüz alışmadılar, henüz yeterince kararlı değiller. Devrim, tüm yaşamları boyunca açlık ve zaruretten dolayı boyunduruk altında çalışmak zorunda kalan milyonlarca ve on milyonlarca insanda bu özellikleri *bir çırpıda* ortaya çıkaramazdı. 1917 Ekim Devrimi'nin gücü, hayatiyeti, yenilmezliği ise, tam da bu özellikleri *uyandırmasında,* bütün eski engelleri ortadan kaldırmasında, çürük zincirleri parçalamasında, emekçileri yeni bir yaşamın *bağımsız* yaratıcı inşası yoluna sokmasında yatıyor.

Muhasebe ve denetim — her İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyeti'nin, her tüketim kooperatifinin, her ikmal birliğinin ya da komitesinin, her fabrika komitesinin ya da genelde işçi denetimi organının *en önemli* ekonomik görevi budur.

Eski alışkanlığa —emek ölçüsünü ve üretim araçlarını, bir yükten daha kurtulmaya, burjuvaziden hiç olmazsa bir lokma daha fazla koparmaya çabalayan özgür olmayan insanın bakış açısından değerlendirmeye— karşı mücadele, bu mücadele elzemdir. İleri, sınıf bilinçli işçiler, savaş sırasında fabrikalara özellikle çok sayıda gelmiş olan ve şimdi *halkın* fabrikalarında, halkın mülkü haline gelmiş fabrikalarda eskiden yaptıkları gibi, sadece "olabildiğince fazla koparmak ve sıvışmak" düşüncesini

tanıdıkları zamanki gibi davranmak isteyen acemi işçilere kesin bir reddiye çıkararak, bu mücadeleye şimdiden başlamışlardır. Köylülüğün ve emekçi kitlelerin tüm özgüvenli, dürüst, düşünen unsurları bu mücadelede ileri işçilerin safına geçeceklerdir.

En üst devlet erki olarak İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri tarafından veya *bu* devlet erkinin talimatıyla, onun adına yapılan muhasebe ve denetim, her tarafta yapılan genel ve evrensel muhasebe ve denetim, emek miktarı ve ürünlerin dağılımı üzerinde muhasebe ve denetim — proletaryanın siyasi egemenliği kurulup güvence altına alındıktan sonra sosyalist dönüşümün *özü* bundan ibarettir.

Sosyalizme geçiş için zorunlu olan muhasebe ve denetim, ancak kitlelerin eseri olabilir. Ancak işçi ve köylü *kitlelerinin zenginler, dolandırıcılar, asalaklar ve külhanbeyleri* üzerinde gönüllü ve titiz, devrimci coşkuyla yaptıkları muhasebe ve denetim çalışmasıyla kapitalist toplumun bu lanetli kalıntılarını, insanlığın bu en aşağı tabakasını, kapitalizmin sosyalizme miras bıraktığı bu ümitsizce çürümüş ve sefil unsurları, bu salgın hastalığı, bu vebayı, bu irinli çıbanı yenmek mümkündür.

İşçiler ve köylüler! Emekçiler ve sömürülenler! Toprak ve arazi, bankalar, fabrikalar, tesisler tüm halkın malı haline gelmiştir! Üretim ve ürünlerin dağıtımı üzerinde muhasebe ve denetimi *bizzat* elinize alın — sosyalizmin zaferine giden yol, onun zaferinin garantisi, her türlü sömürü üzerinde, zaruret ve sefalet üzerinde zaferin garantisi burada ve *sadece* burada yatıyor! Çünkü Rusya'da herkes için yeterince tahıl, demir, odun, yün, pamuk ve keten var. Sadece emeği ve ürünleri doğru dağıtmak gerekir, sadece bu dağıtım üzerinde tüm halkın genel *objektif, pratik* denetimini yürürlüğe koymak ve *sadece* politikada *değil,* aynı zamanda *günlük iktisadi* yaşamda da halk düşmanlarını, zenginleri ve onların sofrasından nasiplenen-

leri, ardından da dolandırıcıları, avareleri ve külhanbeylerini yenmek gerekir.

Bu halk düşmanlarına, bu sosyalizm ve emekçi düşmanlarına aman verilmemelidir. Zenginlere ve onların sofrasından nasiplenen burjuva entelektüellere karşı, dolandırıcılara, külhanbeylerine, avarelere karşı ölüm kalım mücadelesi. Hem biri hem diğeri, hem bunlar hem de onlar kapitalizmin özkardeşleri, çocuklarıdır; bir avuç insanın halkı yağmaladığı ve aşağıladığı bir toplumun; zaruret ve sefaletin binlerce insanı külhanbeylik, satılmışlık, dolandırıcılık yoluna ittiği ve onları her türlü insani özellikten yoksun bıraktığı bir toplumun; emekçilerde kaçınılmaz olarak, dolanla da olsa sömürüden kaçmak, sıyrılmak, bir an için bile olsa iğrenç çalışmadan kurtulmak, aç kalmamak için, ailesiyle birlikte açlıktan nefesi kokmaması için, ne pahasına olursa olsun, herhangi bir biçimde, hiç olmazsa bir parça ekmek koparma çabasının geliştirildiği bir toplumun; feodal ve burjuva toplumun oğulcuklarıdır.

Zenginler ve dolandırıcılar — bunlar bir ve aynı madalyonun iki yüzüdür, kapitalizmin yetiştirmiş olduğu *parazitlerin* iki ana türüdür, bunlar sosyalizmin baş düşmanlarıdır; bu düşmanlar tüm halkın özel kontrolü altına alınmalıdır; sosyalist toplumun kurallarını ve yasalarını birazcık da olsa çiğnediklerinde onlara karşı acımasız davranılmalıdır. Bu hususta gösterilecek her zaaf, her yalpalama, her duygusallık sosyalizme karşı en büyük suç olacaktır.

Sosyalist toplumu bu parazitlerden korumak için, halkın, emek miktarı, ürünlerin imalatı ve dağıtımı üzerinde, milyonlarca ve on milyonlarca işçi ve köylünün gönüllü, enerjik, devrimci coşkuyla uyguladığı genel muhasebe ve denetimi örgütlenmelidir. Fakat her dürüst, akıllı ve yetenekli işçi ve köylünün *kesinlikle başarabileceği,* kesinlikle üstesinden gelebileceği bu muhasebe ve denetimi örgütlemek için, bizzat işçilerle köylüle-

rin saflarından çıkan örgütsel yetenekleri yaşama uyandırmak, örgütsel başarılar alanında aralarında *yarışmayı* körüklemek ve tüm devlet çapında harekete geçirmek gerekir, işçiler ve köylüler kültürlü insanların gerekli öğüdüyle, "sade" işçi ve köylünün "kültürlüler"de çok olağan bir olgu olan özensizlik üzerinde gerekli kontrolü arasındaki açık farkı görmek zorundadır.

Bu özensizlik, ihmalkârlık, düzensizlik, yanlışlık, asabi telaş, eylemin yerine tartışmayı, işin yerine gevezeliği geçirme eğilimi, bu dünyada her şeye başlama ve hiçbir şeyi sonuna kadar götürmeme eğilimi, "kültürlüler"in asla kötü doğalarından ve kötü niyetlerinden değil, bilakis yaşam alışkanlıklarından, iş ilişkilerinden, aşırı yorgunluklarından, düşünsel çalışmanın bedensel çalışmadan anormal biçimde ayrılmasından vs. vs. kaynaklanan özelliklerinden biridir.

Devrimimizin hataları, eksikleri, yanlışları arasında, aranızdaki entelektüellerin bu üzücü —ama verili anda kaçınılmaz— özelliklerinin ve entelektüellerin *örgütsel* çalışması üzerinde *işçilerin* yeterli denetiminin *eksikliğinin* yol açtığı hatalar vs. az rol oynamıyor.

İşçiler ve köylüler henüz "tutuk". Bu "tutukluk"ten kendilerini kurtarmaları gerekir ve *kuşkusuz* kurtaracaklardır. Kültürlülerin, entelektüellerin, uzmanların öğütleri, rehberliği olmadan olmaz. Azçok anlayışlı her işçi ve köylü onların bu üstünlüğünü anlar, ve aramızdaki entelektüeller işçilerin ve köylülerin teveccüh ve yoldaşça saygı eksikliğinden şikayet edemezler. Fakat öğüt vermek ve rehberlik etmek birşeydir — *pratik* muhasebeyi ve denetimi örgütlemek başka bir şey. Entelektüeller sık sık mükemmel öğüt ve akıl verirler, fakat bu öğüdü ve aklı gerçekten *hayata geçirmek* ve sözün eyleme dönüşmesi için *pratik* bir denetim kurmakta ne kadar beceriksiz oldukları, ne kadar yeteneksiz oldukları düpedüz gülünç, *saçma,* utanılasıdır.

Burada "halktan", işçilerin ve emekçi köylülerin saflarından

pratik teşkilatçıların yardımı ve *önder rolü olmadan* yapılamaz. "Çanak-çömleği tanrı yapmıyor!" İşçiler ve köylüler bu gerçeği iyice bellemelidir. Şimdi her şeyin *pratiğe* bağlı olduğunu, tam da teorinin pratiğe geçirildiği, pratikle canlandırıldığı, pratikle düzeltildiği, pratikle sınandığı, Marx'ın "gerçek hareketin her adımı bir düzine programdan daha önemlidir"[1] sözünün özellikle doğrulandığı o tarihsel anın başladığını kavramalıdır — zenginlerin ve dolandırıcıların pratik, gerçek gemlenmesi ve kısıtlanması, eksiksiz kaydı ve denetimi doğrultusundaki her adım, sosyalizm üzerine bir düzine mükemmel gözlemden daha önemlidir. Çünkü "bütün teoriler gridir, değerli dostum, yaşamın altın ağacı ise yeşil".

İşçi ve köylülerin saflarından pratik teşkilatçılar arasında yarışma örgütlenmelidir. Entelektüellerin çok eğilimli oldukları her türlü şablonlaştırma ve tepeden tekdüzelik empoze etme girişimiyle mücadele edilmelidir. Ne şablonlaştırmanın ne de tepeden tekdüzelik empoze etmenin, demokratik ve sosyalist merkeziyetçilikle herhangi bir ortak yanı yoktur. Ayrıntıların, yerel özelliklerin, meselelere yaklaşım yöntemlerinin, denetimi hayata geçirme yöntemlerinin, parazitlerin (zenginlerin ve dolandırıcıların, aydınlar arasındaki pasaklıların ve isteriklerin vs. vs.) kökünü kazıma ve zararsız hale getirme yollarının çeşitliliği, temel olanda, önemli olanda, esas olanda birliğe halel getirmez, bilakis onu güvence altına alır.

Paris Komünü tabandan inisiyatifin, bağımsızlığın, hareket özgürlüğünün, atılımın, gönüllü, şablonculuğa yabancı merkeziyetçilikle nasıl birleştirilebileceğine büyük bir örnekti. Sovyetlerimiz aynı yolda yürüyor. Fakat henüz "tutuk"lar, henüz tam atılıma sahip değiller, henüz kendilerini sosyalist düzeni yaratmanın yeni, büyük, yaratıcı çalışmasına "esaslı biçimde vereme-

[1] Bkz. Karl Marx'ın Bracke'ye 5 Mayıs 1878 tarihli mektubu; Karl Marx, "Gotha Programının Eleştirisi", Dietz Verlag, Berlin 1955, s. 16. —*Red.*

diler". Sovyetler daha büyük bir cesaret ve inisiyatifle işe koyulmalıdır. Her "komün" —herhangi bir fabrika, herhangi bir köy, herhangi bir tüketim kooperatifi, herhangi bir ikmal komisyonu— hepsi birbiriyle yarışarak, emeğin ve ürünlerin muhasebe ve dağıtımı üzerinde denetimin pratik örgütleyicileri olarak davranmalıdır. Bu muhasebe ve denetimin programı basit, açık, herkesçe anlaşılırdır: Herkesin ekmeği olsun, herkes sağlam ayakkabı ve doğru dürüst giysi giyebilsin, herkesin sıcak bir evi olsun, herkes özenli çalışsın, tek bir dolandırıcı bile (çalışmadan kaçanlar da dahil) serbesetçe ortalıkta dolaşamasın, bilakis hapiste yatsın ya da ceza olarak en ağır angaryayı yerine getirsin; sosyalizmin kurallarını ve yasalarını çiğneyen tek bir zengin bile, haklı olarak zenginlerin kaderi haline gelmesi gereken dolandırıcıların kaderinden kaçamasm. "Çalışmayan yemesin!" — sosyalizmin *pratik* emri budur. *Pratikte* gerçekleştirilmesi gereken budur. "Komünler"imiz ve işçilerin ve köylülerin saflarından ve özellikle entelektüellerin saflarından teşkilatçılarımız bu tür pratik başarılardan gurur duysunlar (*özellikle* onlar, çünkü onlar genel yönergeleriyle ve kararlarıyla gurur duymaya *çok, çok mu çok* alışmışlardır).

Zenginler üzerinde, dolandırıcılar ve avareler üzerinde pratik muhasebe ve denetimin binlerce biçimi ve yöntemi bizzat komünler tarafından, kent ve kırdaki küçük hücreler tarafından hazırlanmak ve pratikte sınanmak zorundadır. Burada çeşitlilik yaşama yeteneğinin güvencesidir, ortak, birleşik hedefe, Rus toprağını her türlü haşereden, pirelerden —dolandırıcılardan—, tahtakurularından —zenginlerden— vs. vs. temizleme hedefine ulaşmada başarının garantisidir. Bir yerde, çalışmaktan kaçan on zengin, bir düzine dolandırıcı, (aynı Petrograd'daki, özellikle Parti matbaalarındaki birçok dizgici gibi terbiyesizce kaçan) yarım düzine işçi hapse atılacaktır. Bir başka yerde, onlara tuvalet temizlettirilecektir. Bir üçüncü yerde, hapis cezasını çektikten sonra kendilerine sarı pasaport verilecektir ki, halk onları

ıslah olana kadar *zararlı* unsurlar olarak denetlesin. Dördüncü bir yerde, asalaklık suçu işlemiş on kişiden biri oracıkta kurşuna dizilecektir. Beşinci bir yerde, çeşitli araçların bir kombinezonu düşünülecek ve örneğin şartlı salıvermek suretiyle, zenginler, burjuva entelektüelleri, dolandırıcılar ve külhanbeyleri arasında düzelebilecek unsurların hızla ıslahı sağlanacaktır. Ne kadar çeşitli olursa, genel deneyim o ölçüde iyi, o ölçüde zengin olacaktır, sosyalizmin başarısı o ölçüde kesin ve hızlı olacaktır, pratik – çünkü sadece pratik bunu yapabilecek durumdadır – o ölçüde kolayca, *en iyi* mücadele yöntemlerini ve araçlarını hazırlayacaktır.

Hangi komünde, büyük bir kentin hangi semtinde, hangi fabrikada, hangi köyde aç *yoktur*, işsiz *yoktur*, zengin avare *yoktur*, serseri *yoktur*, kendine entelektüel diyen burjuva uşakları, sabotörler *yoktur?* Emeğin üretkenliğini artırmak için, yoksullara yeni iyi evler yapmak için, onları zenginlerin evlerine yerleştirmek için, yoksul ailelerin bütün çocuklarına düzenli olarak birer şişe süt sağlamak için nerede daha çok şey yapılmıştır? Komünlerin, belediyelerin, tüketim ve üretim kooperatiflerinin, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin uğrunda *yarışma* geliştirmesi gereken sorular bunlardır. İşte *örgütsel yeteneklerin pratikte* ortaya çıkıp tüm devletin yönetimine katılmaya doğru yükselmesi gereken çalışma budur. Halkta içinde bu tür yetenekler çoktur. Fakat bunlar bastırılmıştır. Onların gelişmesine yardım etmek gerekir. Kitlelerin desteğiyle Rusya'yı ve sosyalizm davasını onlar *ve yalnızca onlar* kurtarabilir.

7–10 Ocak 1918'de
(25–28 Aralık 1917) yazıldı.

İlk kez 20 Ocak 1929'da
"Pravda" No. 17'de yayınlandı.

Emekçi ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirgesi

Kurucu Meclis şunları kararlaştırır:

I— 1) Rusya bir İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti ilan olunur. Tüm merkezi ve yerel iktidar bu Sovyetlere aittir.

2) Rusya Sovyet Cumhuriyeti, özgür ulusların özgür birliği temelinde Ulusal Sovyet Cumhuriyetlerinin Federasyonu olarak kurulur.

II— Kurucu Meclis, başlıca görevini, insanın insan tarafından her türlü sömürüsünü, toplumun sınıflara bölünmesini tamamen ortadan kaldırmak, sömürücülerin direnişini acımasızca bastırmak, toplumun sosyalist örgütlenmesini yaratmak, sosyalizmin bütün ülkelerde zaferi olarak görür ve devamla şunları kararlaştırır:

1) Toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyet kaldırılır. Üzerindeki tüm binalar, tüm demirbaş ve tarımsal üretime ait tüm diğer aksamla birlikte tüm toprak ve arazi, tüm emekçi halkın malı ilan olunur.

2) Halkın sömürücüler üzerinde iktidarını güvence altına almak üzere ve fabrika, işletme, maden ocağı, demiryolları ve di-

ğer üretim ve taşıma araçlarının tamamen işçi-köylü devletinin mülkiyetine geçmesinin ilk adımı olarak, Sovyetler tarafından çıkarılan İşçi Denetimi Üzerine ve Yüksek Ulusal Ekonomi Konseyi Üzerine yasa teyit olunur.

3) Emekçi kitlelerin sermayenin boyunduruğundan kurtulmasının önkoşullarından biri olarak tüm bankaların işçi-köylü devletinin mülkiyetine geçtiği teyit olunur.

4) Toplumun asalak katmanlarını bertaraf etmek üzere genel çalışma yükümlülüğü yürürlüğe konur.

5) Emekçi kitlelere tüm iktidarı güvencelemek, sömürücülerin iktidarını restore etmenin her türlü olasılığını ortadan kaldırmak üzere emekçilerin silahlanması, sosyalist bir İşçi-Köylü Kızıl Ordusu'nun kurulması ve mülk sahibi sınıfların tamamen silahsızlandırılması kararlaştırılır.

III— 1) Kurucu Meclis, insanlığı savaşların en caniyanesi olan bu savaşta dünyayı kan gölüne çevirmiş olan mali sermayenin ve emperyalizmin pençesinden kurtarma sarsılmaz kararlılığını dile getirir ve Sovyet iktidarının izlediği; gizli anlaşmaları yırtma, şu anda savaşmakta olan orduların işçi ve köylüleriyle en geniş kardeşleşmeyi örgütleme, aynı şekilde, halklar arasında ne pahasına olursa olsun ve devrimci önlemler aracılığıyla demokratik bir barış sağlama, ulusların kendi kaderini özgürce tayini temelinde ilhakların ve savaş tazminatlarının olmadığı bir barış sağlama politikasını tamamen onaylar.

2) Aynı amaçla Kurucu Meclis, birkaç seçkin ulusun sömürücülerinin refahını, Asya'nın, genelde sömürgelerin ve küçük ülkelerin yüz milyonlarca emekçisinin köleleştirilmesi üzerine inşa eden burjuva uygarlığın barbar politikasıyla ipleri tamamen koparmakta ısrar eder.

Kurucu Meclis, Finlandiya'nın tam bağımsızlığını ilan eden, askeri birlikleri İran'dan çekmeye başlayan ve Ermenistan'ın

kendi kaderini tayin özgürlüğünü açıklayan Halk Komiserleri Konseyi'nin politikasını selamlar.

3) Kurucu Meclis, Sovyet iktidarının çıkardığı, Çar'ın, çiftlik sahiplerinin ve burjuvazinin hükümetleri tarafından imzalanan istikrazların iptali (batıl ilan edilmesi) üzerine yasayı, uluslararası banka sermayesine ve mali sermayeye indirilen ilk darbe olarak görür ve Sovyet iktidarının, sermayenin boyunduruğuna karşı uluslararası işçi ayaklanmasının tam zaferine kadar bu yolda şaşmadan yürüyeceğine olan inancını ifade eder.

IV— Kurucu Meclis, Kurucu Meclis'in, halkın henüz sömürücülere karşı kitlesel olarak ayaklanabilecek durumda olmadığı, sömürücülerin sınıf ayrıcalıklarını savunmada gösterecekleri direnişin tüm gücünü bilmediği ve sosyalist bir toplumun inşasına pratikte henüz başlamamış olduğu bir dönemde, Ekim Devrimi'nden *önce hazırlanan aday listelerine dayanarak seçildiğini* göz önüne alarak, Sovyet iktidarına karşı çıkmayı biçimsel açıdan bile temelden yanlış bulur.

Meselenin özü itibariyle Kurucu Meclis, bugün, halkın kendisini sömürenlere karşı giriştiği son savaş anında, devlet iktidarının tek bir organında bile sömürücülere yer olamayacağı görüşündedir. İktidar tümüyle ve yalnızca emekçi kitlelere ve onların yetkili temsilciliklerine — İşçi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne ait olmalıdır.

Sovyet iktidarını ve Halk Komiserleri Konseyi'nin kararnamelerini destekleyen Kurucu Meclis, toplumun sosyalist dönüşümünün temel esaslarının saptanmasıyla kendi görevlerinin bitmiş olduğu görüşündedir.

Rusya'nın tüm uluslarından emekçi sınıfların gerçekten özgür ve gönüllü ve dolayısıyla bir o kadar sıkı ve sağlam ittifakını kurmaya çabalayan Kurucu Meclis, aynı zamanda kendi görevini Rusya Sovyet Cumhuriyetleri Federasyonu'nun bellibaş-

lı ilkelerini saptamakla sınırlar ve federal hükümete ve diğer federal Sovyet kurumlarına katılıp katılmayacaklarını ve hangi temelde katılacaklarını kendilerinin tam yetkili Sovyetler Kongresi'nde bağımsızca kararlaştırmayı her ulusun işçi ve köylülerine bırakır.

"Pravda" No. 2,
17 (4) Ocak 1918.

Tüm-Rusya Merkez Yürütme Komitesi'nin Kararı

16 (3) Ocak 1918

Ekim Devrimi'nin tüm kazanımları temelinde ve Merkez Yürütme Komitesi'nin bu yılın 16 (3) Ocak'taki oturumunda kabul edilen Emekçi ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirgesi ile uyum içinde, Rusya Cumhuriyeti'nde tüm iktidar Sovyetlere ve Sovyet kurumlarına aittir. Bu nedenle devlet iktidarının şu ya da bu fonksiyonlarını her türlü ele geçirme girişimi, kimden, hangi kurumdan gelirse gelsin, karşı-devrimci bir fiil olarak görülecektir. Bu türden her girişim, Sovyet iktidarının emrindeki, silah zoru kullanmak da dahil, tüm araçlarla bastırılacaktır.

"Pravda" No. 2,
17 (4) Ocak 1918.

Kurucu Meclis'in Dağıtılması Üzerine Kararname Taslağı

Rus devrimi, ta başlangıcından itibaren, tüm emekçi ve sömürülen sınıfların kitle örgütü olarak, bu sınıfların tam politik ve ekonomik kurtuluşu için mücadelesini yönetecek tek örgüt olarak İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ni ortaya çıkarmıştır.

Rus devriminin tüm ilk döneminin seyri içinde Sovyetler çoğaldı, büyüdü ve güçlendi, kendi deneyimleri temelinde burjuvaziyle anlaşma hayallerini aştı, burjuva-demokratik parlamentarizmin biçimlerinin aldatıcı olduğunu anladı ve pratikte, bu biçimlerden ve her türlü uzlaşmacılıktan kopmadan ezilen sınıfların kurtuluşunun olanaksız olduğu sonucunu çıkardı. Tüm iktidarı Sovyetlerin eline veren Ekim Devrimi böyle bir kopuştu.

Ekim Devrimi'nden önce hazırlanmış olan aday listeleri temelinde seçilen Kurucu Meclis, eski, uzlaşmacılarla Kadetler'in iktidarda olduğu bir dönemin politik güçler dengesini ifade ediyordu. Halk o zaman, Sosyal-Devrimciler Partisi'nin adaylarına oy verirken, burjuvazi yandaşı Sağ Sosyal-Devrimcilerle, sosyalizm yandaşı Sol Sosyal-Devrimciler arasında bir seçim yapamazdı. Böylece, burjuva parlamenter cumhuriyetin tacı olacak olan bu Kurucu Meclis, kaçınılmaz olarak Ekim Devrimi'nin ve Sovyeti iktidarının karşısına çıkmak zorundaydı.

Ekim Devrimi iktidarı Sovyetlere ve Sovyetler aracılığıyla emekçi ve sömürülen sınıflara vererek, sömürücülerin umutsuz direnişine yol açtı ve bu direnişi bastırırken tamamen sosyalist devrimin başlangıcı olduğunu gösterdi. Emekçi sınıflar kendi deneyimleri temelinde, eski burjuva parlamentarizminin miyadını doldurmuş olduğuna, onun, sosyalizmi gerçekleştirme görevleriyle kesinlikle bağdaşmaz olduğuna, mülk sahibi sınıfların direnişini kırmayı ve sosyalist toplumun temellerini atmayı genel ulusal değil, bilakis sadece (Sovyetler gibi) sınıf kurumlarının başarabileceğine kani oldu. Burjuva parlamentarizmi ve Kurucu Meclis yararına Sovyetlerin sınırsız erkinden, halkın fethetmiş olduğu Sovyet Cumhuriyeti'nden her türlü vazgeçiş, şimdi geriye doğru bir adım olacak, işçilerin ve köylülerin tüm Ekim Devrimi'nin yıkılması anlamına gelecektir.

18 (5) Ocak'ta toplanan Kurucu Meclis, yukarıda anılan nedenlerden dolayı Sağ Sosyal-Devrimcilerin Partisi'ne, Kerenski, Avksentyev ve Çernov'un partisine çoğunluğu getirdi. Elbette ki bu parti, Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi'nin, Sovyet iktidarının bu en üst organının kesinlikle tam, açık, her türlü yanlış yorumu dışlayan önergesini tartışmaya açmayı, Sovyet iktidarının programını, "Emekçi ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirgesi"ni ve aynı şekilde Ekim Devrimi'ni ve Sovyet iktidarını tanımayı reddetmiştir. Böyle yapmakla Kurucu Meclis, kendisiyle Rusya Sovyet Cumhuriyeti arasındaki tüm bağları koparmıştır. Bu yüzden şimdi Sovyetlerde açıkça çoğunluğu oluşturan ve işçilerin ve köylülerin çoğunluğunun güvenine sahip olan Bolşevik fraksiyonun ve Sol Sosyal-Devrimciler fraksiyonunun bu Kurucu Meclis'i terketmesi kaçınılmaz olmuştur.

Gerçekten de Sağ Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin partileri, Kurucu Meclis dışında Sovyet iktidarına karşı en amansızca mücadele yürütüyor, kendi basınında açıkça Sovyet iktidarını devirme çağrısı yapıyor, sömürüden kurtuluş için zorunlu, sö-

mürücülerin direnişinin emekçi sınıflar tarafından şiddetle bastırılmasını keyfilik ve gayri meşruluk olarak niteliyor, sermayenin hizmetindeki sabotörleri koruyor ve açıkça, "kimliği belirsiz gruplar"ın çoktan uygulamaya başladığı teröre çağrı yapacak kadar ileri gidiyorlar. Dolayısıyla, Kurucu Meclis'in geriye kalan bölümünün sadece, ardında Sovyet iktidarını devirmek için karşı-devrimcilerin mücadelesinin cereyan edeceği bir kulis rolü oynayabileceği açıktır.

Bu nedenle Merkez Yürütme Komitesi kararlaştırır ki:

Kurucu Meclis dağıtılır.

"MYK İzvestiyası" No. 5,
20 (7) Ocak 1918.

Tüm-Rusya Merkez Yürütme Komitesi Oturumunda Kurucu Meclis'in Feshedilmesi Üzerine Konuşma

19 (6) Ocak 1918

Yoldaşlar! Sovyet iktidarıyla Kurucu Meclis arasındaki çatışma, toplumun sosyalist dönüşümünün eşi duyulmadık görevlerini önüne koyan Rus devriminin tüm tarihi tarafından hazırlanmıştır. 1905 olaylarından sonra, Çarlığın son günlerini yaşadığına ve yıkılmaktan sadece kırsal nüfusun geriliği ve cahilliği sayesinde kurtulduğuna kuşku kalmamıştı. 1917 Devrimi'nin bir yan belirtisi, bir yandan burjuva-emperyalist partinin gelişen olaylar sayesinde cumhuriyetçi bir partiye dönüşmesi, diğer yandan daha 1905 yılında oluşturulan demokratik örgütlerin —Sovyetler— kurulması idi; çünkü daha o zamanlar sosyalistler, bu Sovyetler'in örgütlenmesiyle, büyük, yeni ve dünya devrim tarihinde henüz görülmemiş birşeyin yaratıldığını kavramışlardı. Halkın tamamen kendi başına yaratmayı başardığı Sovyetler, demokrasinin başka hiçbir ülkede benzeri olmayan bir biçimidir.

Devrim, iki gücü ön plana çıkardı: Kitlelerin Çarlığı devirmek üzere birleşmesi ve emekçi halkın örgütleri. Ekim Devrimi düşmanlarının sosyalizm düşüncesinin uygulanamazlığı ve ütopik karakteri üzerine kopardıkları yaygarayı duyduğumda, onla-

ra genellikle şu basit ve açık soruyu soruyorum: Sovyetler nasıl bir belirtidir? Dünya devriminin gelişme tarihinde eşi görülmedik bu halk örgütlerinin oluşmasının sebebi nedir? Ve ben bu soruya hiç kimseden kesin bir yanıt almadım, alamadım. Burjuva düzeni inatla savunarak, dünyadaki hiçbir devrimde görülmeyen bu güçlü örgütlere karşı çıkıyorlar. Çiftlik sahiplerine karşı savaşan, Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne girer. Sovyetler, hiçbir şey yapmadan durmak istemedikleri için yaratıcı çalışma yolunu tutan herkesi kucaklıyor. Sovyetler bütün ülkeyi ağla kapladılar ve Halk Sovyetlerinin bu ağı ne kadar sıkı olursa, emekçi halk temsilcilerinin sömürülmesi olanağı o kadar azalır, çünkü Sovyetlerin varlığı, burjuva düzenin gelişimiyle bağdaşmaz; Sovyetlerimize karşı yürüttükleri mücadeleyi sadece kendi çıkarları adına yürüten burjuvazinin temsilcilerinin bütün çelişkilerinin nedeni budur.

Kapitalizmden sosyalist düzene geçişe uzun ve inatlı bir mücadele eşlik eder. Rusya'da devrimin Çarlığı yıktıktan sonra şaşmadan yoluna devam etmesi gerekiyordu ve burjuva devriminin zaferiyle yetinemezdi, çünkü savaş ve onun yol açtığı bitkin düşmüş halkların inanılmaz acıları, toplumsal devrimin alevlenmesinin koşullarını yarattı. O nedenle, devrimin daha da gelişmesine, kitlelerin öfkesinin ivme kazanmasına tek bir partinin, tek bir kişinin, ya da bağırıp durdukları gibi bir "diktatör"ün iradesinin neden olduğunu söylemekten daha gülünç bir şey yoktur. Devrimin alevi sadece, cehalet, Rusya'nın çektiği inanılmaz acılar ve savaşın neden olduğu, emekçi halkı, zorlu ve kesin biçimde şu soruyla karşı karşıya bırakan koşullar sonucunda harlamıştır: Ya cesur, çılgınca, korkusuz bir adım, ya da çöküş — açlıktan ölüm...

Ve devrimci ateş, ifadesini Sovyetler'in —emekçi halk devriminin bu dayanağının— yaratılmasında buldu. Rus halkı dev bir sıçrama yaptı, Çarlıktan Sovyetlere atladı. Bu çürütülemez

ve henüz hiçbir yerde görülmemiş bir olgudur. Ve tüm ülkelerin ve devletlerin kapitalizm ve mülkiyet engeliyle bağlı burjuva parlamentoları, hiçbir yerde ve hiçbir zaman devrimci hareketi herhangi bir biçimde desteklememişken, devrim ateşini körükleyen Sovyetler halka emredercesine şunu dikte ediyorlar: Savaş, herşeyi kendi eline al ve örgütlen! Sovyetler'in gücü sayesinde harekete geçen devrimin gelişme sürecinde bir dizi her türlü yanlış ve beceriksizliğin olacağına kuşku yoktur: fakat, her devrimci harekete daima, kaçınılmaz olarak geçici kaosun, geçici karışıklık ve düzensizliğin eşlik ettiği hiç kimse için bir sır değildir... Burjuva toplum aynı böyle bir savaş, böyle bir kıyımdır; Kurucu Meclis'le Sovyetler arasında çatışmayı bu görüngü yaratmış ve şiddetlendirmiştir ve bize karşı, Kurucu Meclis'i bir zamanlar savunduğumuz, şimdi ise "dağıttığımıza" işaret eden herkes, düşünme yeteneğinden tamamen yoksundur ve bunlar sadece güzel, *tumturaklı* sözler edebilirler. Çünkü o zaman, Çarlığa ve Kerenski Cumhuriyeti'ne kıyasla Kurucu Meclis, bizim için onların kötü ünlü iktidar organlarından daha iyiydi; fakat Sovyetler ortaya çıktığı ölçüde, elbette bütün halkın devrimci örgütleri olarak, tüm dünyanın bütün parlamentolarından kıyaslanmayacak kadar daha üstün birşey haline geldiler. Bu hususu daha Nisan'da vurgulamıştım. Burjuva ve çiftlik beyi mülkiyetini radikal biçimde ortadan kaldıran ve burjuva düzenin bütün izlerini silip süpürecek nihai devrimi geliştiren Sovyetler, halkın kendi yaşamını kurmasına giden yolu göstermiştir. Bu büyük inşa çalışmasına başladık bile, ve başlamakla da çok iyi ettik. Sosyalist devrimin, halka bir çırpıda, tertemiz, pürüzsüz, kusursuz biçimde sunulamayacağına, onun içsavaş, sabotaj ve direniş olmadan cereyan edemeyeceğine kuşku yoktur. Ve bize aksini kanıtlamak isteyenler ya yalancı, ya da dünyadan bihaber kişilerdir. *(Sürekli alkışlar.)* Halkın kendi başına, "diktatörler"in ya da partilerin verdiği herhangi bir talimat olmadan uzlaşmacılar hükümetine karşı çıktığı 3 Mayıs (20 Nisan) olayları,

bu olgu, daha o zaman, burjuvazinin desteklerinin tüm güçsüzlüğünü ve güvensizliğini göstermişti. Kitleler güçlerini hissetmişlerdi ve halkı yanıltmak için o ünlü bakan değişiklikleri onların yüzünden oldu, fakat kısa süre sonra halk meseleyi kavradı, özellikle de her iki cebinde emperyalistlerle yapılan haydutça gizli anlaşmalar taşıyan Kerenski'nin, birlikleri taarruza geçirmesinden sonra. Sabrı taşan aldatılmış halk, uzlaşmacıların tüm faaliyetini yavaş yavaş gördü, ve tüm bunların sonucu Ekim Devrimi oldu. Halk kendi deneyimlerinden öğrendi, eziyetlere, ölüm cezalarına ve kitle halinde kurşunlanmalara maruz kaldı ve cellatlar boş yere halka, emekçi ayaklanmasında suçlunun Bolşevikler ya da herhangi bir "diktatör" olduğunu temin ediyorlar. Bunu kongrelerde, toplantılarda, konferanslarda vs. halk kitleleri arasındaki bölünme kanıtlıyor. Halkın Ekim Devrimi'ni benimsemesi bugüne kadar tamamlanmış değil. Bu devrim, halkın toprağı ve yeraltı zenginliklerini, taşıma ve üretim araçlarını kendi eline, işçi-köylü devletinin eline almaya nasıl yaklaşması gerektiğini pratikte göstermiştir. Tüm İktidar Sovyetler'e! dedik ve bunun için mücadele ediyoruz. Halk Kurucu Meclis'in toplanmasını istiyordu ve biz Kurucu Meclis'i topladık. Fakat halk, bu ünlü Kurucu Meclis'in ne ifade ettiğini derhal anladı. Ve biz halkın iradesini hayata geçirdik, bu irade şunu söylüyor: Tüm İktidar Sovyetlere. Sabotörlerin direnişini ise kıracağız. Yaşamla dolup taşan Smolni'den Taurya Sarayı'na gittiğimde, sanki cesetler ve donmuş mumyalar arasındaymışım gibi bir duyguya kapıldım. Sosyalizme karşı mücadelede mevcut tüm araçlara başvurdular, şiddet ve sabotaj uyguladılar ve insanlığın onur duyduğu bilgiyi de, emekçi halkı sömürmenin bir aletine dönüştürdüler. Bu yolla sosyalist devrime doğru gelişmeyi biraz engelledilerse de, yine de onu akamete uğratmayı başaramadılar ve asla başaramayacaklardır. Çünkü, burjuva düzenin eski, miyadını doldurmuş temellerini yerle bir etmeye, hem de be-

yefendilerin tarzıyla değil, proleter tarzda, köylü tarzında yerle bir etmeye koyulmuş olan Sovyetler'in gücü çok büyüktür.

Ve tüm iktidarın Kurucu Meclis'e devri, karşı-devrimci burjuvaziyle aynı uzlaşma politikası olurdu. Rus Sovyetleri, emekçi kitlelerin çıkarlarını, yeni bir kılığa bürünen uzlaşmacı ihanet politikasının çıkarlarından çok daha yüksek tutuyor. Ömürlerini dolduran ve hâlâ içsavaşın durdurulmasına dair eski nakaratı tekrarlayıp duran politikacıların, Çernov ve Tsereteli'nin konuşmalarında, eski, küflü, çürümüş bir şeyler kokuyordu. Fakat Kaledin orada oldukça ve "Kahrolsun Sovyet İktidarı!" şiarı, "Tüm İktidar Kurucu Meclis'e!" şiarının arkasına gizlendikçe, içsavaştan kaçınamayacağız, çünkü ne pahasına olursa olsun Sovyet iktidarından vazgeçmeyeceğiz! *(Şiddetli alkışlar.)* Ve Kurucu Meclis yeniden, Sovyetler'in onun önüne koyduğu tüm acil, tüm yakıcı sorunları ve görevleri ertelemeye hazır olduğunu açıkladığında, ona bir anlık bir erteleme bile olamayacağı yanıtını verdik. Ve Sovyet iktidarının iradesi sayesinde, halkın iradesini tanımayan Kurucu Meclis dağıtılacaktır. Ryabuşinskilerin hesabı bozuldu ve onların direnişi sadece içsavaşın yeniden patlak vermesine ve şiddetlenmesine yol açacaktır.

Kurucu Meclis dağıtılacak, devrimci Sovyetler Cumhuriyeti muzaffer olacaktır, ne pahasına olursa olsun. *(Sonu gelmeyen tezahürat, şiddetli alkışlar.)*

"Pravda" No. 6,
22 (9) Ocak 1918.

(Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 6, s. 471–475,
—İnter Yayınları.

ISBN 978-7349-74-7
057501

inter
vava inlärt